

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı

11 Kasım 2019 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri

- a)Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
- b)Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
- c)Gençlik ve Spor Bakanlığı
- ç) Spor Genel Müdürlüğü
- d) Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu
- e)Spor Toto Teşkilat Başkanlığı

III.-AÇIKLAMALAR

1.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin

Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

2.- Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

V.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, iki bakanlık bütçesi görüşüleceğinden milletvekillerinin süresi içinde konuşmaları gerektiğini tekrar ifade etmek istediğine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

11'inci Toplantı
11 Kasım 2019 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.08'de açılarak üç oturum yaptı.

Birinci bölümde yer alan bütçelerden;

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşülmesine devam edilerek;

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının,

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün,

2020 yılı bütçeleri ve 2018 yılı kesin hesapları;

Kabul edildi.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması gerektiğine ilişkin açıklamada bulundu.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunum yapıldı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, iki bakanlık bütçesi görüşüleceğinden milletvekillerinin süresi içinde konuşmaları gerektiğini tekrar ifade etmek istediğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

İkinci bölümde yer alan bütçelerden;

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunum yapıldı.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşülmesine devam edilerek;

Gençlik ve Spor Bakanlığının,
2020 yılı bütçesi ve 2018 yılı kesin hesabı;
Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun,
Spor Genel Müdürlüğünün,
2018 yılı kesin hesapları,
Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından 03.02de toplantıya son verildi.

11 Kasım 2019 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.08

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 11’inci Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri()*

a)Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

b)Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

BAŞKAN - İlk olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız bulunuyor. Yine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Ben Sayın Bakana söz vereceğim ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Nedir Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerine söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Bir dakika süre veriyorum size.

Sayın Paylan, buyurun.

III.-AÇIKLAMALAR

1.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, geçen hafta biliyorsunuz bu canlı yayın meselesi sorun olmuştu ve benim öğrendiğime göre Halkların Demokratik Partisi, CHP ve İYİ PARTİ Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinin canlı yayınlanması için Meclis Başkanlığına bir başvuruda bulundular. Bu konuda bize bir müjdeniz var mı? Bakın, bugün de çok önemli bir Bakanlık görüşüyoruz. Dünya ısınıyor ve ciddi bir iklim krizi yaşamaktayız. Bu konuda Greta’nın ve Atlas’ın Çevre Bakanına mesajları var. Bu mesajları, aynı (*) (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri ile Sayıştay tezkereleri 24 Ekim 2019 tarihli 4’üncü Toplantı tutanağına eklidir

zamanda, bütün Türkiye'nin izlemesini istiyoruz. Bu konuda bir müjde vermenizi istiyoruz. Dünya bir iklim krizine doğru sürükleniyor Sayın Başkan. Bunun da bütün Türkiye'nin dikkatine sunulmasının çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Canlı yayın konusunda bir bilgi vererseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bu konuyu defalarca konuştuk ama Sayın Paylan ısrarla söylemeye devam ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başvuru yapıldı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Elbette Sayın Paylan'ı da seviyoruz ama Sayın Paylan'ın başvuracağı yer, Meclis Başkanlığı olacak. Grubu ve Meclis Başkanıyla görüşecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 3 parti başvuru yaptı.

BAŞKAN - Onu Meclis Başkanlığından takip edeceksiniz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Size bir başvuru olmadı mı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan, süreniz otuz dakika.

IV.- SUNUMLAR

1.- Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kıymetli basın mensuplarımız; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın 2019 yılında gerçekleştirdiği faaliyetleri ile 2020 yılı bütçe teklifi hakkında bilgi sunmak üzere huzurunuzdayız. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Siz değerli milletvekillerimize ortaya koymuş olduğunuz yoğun ve özverili mesaiden dolayı çok teşekkür ediyor, çalışmalarınızın ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum. 2020 yılında yapacağımız faaliyetlerin 2023, 2053, 2071 hedeflerine ulaşmamıza vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımızın faaliyetlerine ilişkin bütçe sunuş kitapçığımız sizlere takdim edildi. Ben konuşmamı süremizin elverdiği ölçüde daha özet bir şekilde sizlere aktarmaya çalışacağım.

2020 yılı bütçe teklifinde Bakanlığımız bütçesi 2 milyar 827 milyon 733 bin TL, bağlı kuruluşumuz Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bütçesi ise 1 milyar 185 milyon 359 bin TL olarak belirlenmiştir. Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı personel sayımız bağlı ve ilgili kuruluşlarımızla beraber toplamda 41 bin 682'dir.

Geride bıraktığımız 2019 yılı, depremlerin, hortum ve fırtınaların, sellerin, taşkınların, heyelanların dünyayı sarıp sarmaladığı bir yıl oldu; devletlerin tüm bu konularda çok büyük sınav verdiği bir dönem olarak tarihe geçti. Amerika'dan Uzak Doğu'ya, Avrupa'dan Afrika'ya kadar dünyanın her yerinde doğal afetlerin yaşandığı; bir taraftan da çevre kirliliği, iklim değişikliği, şehircilik konularında birçok

yeni politikanın da hayata geçirildiği bir yıl oldu. Bu süreçte ülke olarak biz de birçok önemli projeyi başlattık. Bu minvalde Bakanlık olarak takip ettiğimiz temel hedeflerimizi şu başlıklar altında ifade etmek isterim.

1) İnsan merkezli bir kentsel dönüşümle öncelikli alanlarını dönüştürmüş, afetlere hazır; sağlıklı, güvenli ve kimlikli şehirlere sahip olmak.

2) Medeniyetimizin mirası olan yatay mimariyi esas alan bir anlayışla 250 bin sosyal konutumuzu tamamlamak, ev sahibi olmayan dar gelirli hiçbir vatandaşımızı evsiz bırakmamak. (Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir saniye...

Arkadaşlar, inanılmaz bir uğultu var. Dinlemek isteyen arkadaşlarımız dinlesin, dinlemek istemeyen arkadaşlarımız lütfen salonu terk etsin.

Buyurun Sayın Bakanım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – 3) Sıfır Atık Projesi'yle çevremizi korumak, geri dönüşümle 20 milyar liralık tasarruf ve yılda 100 bin kişiye doğrudan istihdam sağlamak.

4) Yüzde 9,6 oranında olan doğal koruma alanı büyüklüğümüzü yüzde 17'ye çıkarmak.

5) Yüzlerce millet bahçesi ve onlarca ekolojik koridorla kişi başına düşen yeşil alan miktarını 15 metrekareye çıkarmak.

6) Enerji verimli, sıfır atık uyumlu ve akıllı bina teknolojileriyle modern kamu binalarına kavuşmak.

7) Şeffaf, katılımcı ve kolaylaştırıcı bir çalışma prensibiyle imar planlamasında istikrarı sağlamak.

8) Şehirlerimizin ihtiyacı olan coğrafi bilgi sistemlerini geliştirmek, hizmet kalitemizi arttırarak dijital dönüşümümüzü tamamlamak.

9) Yurt dışı finansman kaynaklarını etkin ve verimli şekilde kullanarak şehirlerimizin altyapı problemlerini tamamıyla çözmek.

Tüm bu projelerimizi temel hedefler çerçevesinde belirleyerek artık uygulamaya geçtik ve bu çerçevede şehirlerimize gidiyor, şehirlerimizde vatandaşlarımızla bir araya gelerek uygulamaları yapmaya gayret gösteriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin büyük desteğiyle hayata geçirdiğimiz Cumhurbaşkanlığı Hükûmet sistemiyle Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Yerel Yönetimler ve Millî Emlak Genel Müdürlüğü gibi ülkemiz için son derece önemli görevler üstlenen kuruluşlarımız Bakanlığımız bünyesine alındı. Bu süreçte 66 ilimize 200'e yakın ziyaret gerçekleştirdik, illerimizde yüzlerce yeni proje başlattık. Ziyaretlerimizde valilerimizle, milletvekillerimizle, belediye başkanlarımızla, vatandaşlarımızla, sivil toplum örgütlerimizle bir araya gelmek suretiyle şehir için ihtiyaç olan neyse o ihtiyaçları bir masa etrafında konuşmak, yine o masa etrafında karar almak suretiyle uygulamaya gayret gösterdik. Sırasıyla; Çevre ve Şehirciliğin Geleceği İstişare Toplantısı, Kentsel Dönüşüm Eylem Planı, Mekânsal Strateji Planı ve İklim Değişikliği Eylem Planı gibi çevremizin ve şehirlerimizin geleceğini yakından ilgilendiren son derece kıymetli süreçleri başlattık. 2023'e Doğru Türkiye'de Çevre ve Şehirciliğin Geleceği İstişare Toplantısı Sonuç Bildirgesi'ni de sayfa 7 ve 8'de bulunan tablo 1'de detaylı bir şekilde görebilirsiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, mevzuat değişikliği noktasında Meclisimiz çok önemli adımlar attı. Ben bu anlamda tüm milletvekillerimize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Yapılan bu yeni düzenlemelerle birlikte, farklı yerlerde bulunan tarafların tapu devrini kolaylıkla yapabilmesi sağlandı ve tapudaki hisse hataları yeni düzenlemeyle düzeltildi.

Yine, başka bir değişiklikle tapuda hatalı blok ve bağımsız bölüm numaralarının kolayca düzeltilmesinin önü açıldı.

Devrim diyeceğimiz, arazi ve arsa düzenlemesinde Düzenleme Ortaklık Payı Oranı olan DOP Oranı'nın yüzde 45'e çıkarılması sağlandı.

Yapılaşmamış parsellerde otopark yapabilmenin önü açıldı.

Can ve mal güvenliğini sağlamak adına, tehlike arz eden metruk binaların yıkımının hızlandırılması sağlandı.

Tarım arazilerinin amacı dışında kullanılmaması ve atıl bırakılmaması için gerekli düzenlemeler hayata geçirildi. 2/B alanlarında hakkından yararlanamayan vatandaşlarımızın -ki bu, sahaya gittiğimizde, vatandaşlarımızla bir araya geldiğimizde çok ciddi bir talepti- mağduriyetinin giderilmesi amacıyla da bu düzenleme yapılmış oldu.

Kentsel dönüşümde müteahhidin borcundan dolayı vatandaşlarımız mağdur oluyordu. Artık müteahhidin üçüncü kişilere olan borcundan dolayı vatandaşlarımızın taşınmaz mülklerine haciz ve tedbir uygulanmaması ve vatandaşımızın kentsel dönüşüm sürecinde mağdur olmamasının önü açıldı.

Kentsel dönüşüm projelerinin yarım kalmaması için tek taraflı fesih dönemi başladı.

Ağır hasar gören riskli binaların bulunduğu alanlarda dönüşüm uygulamalarını Bakanlığımızın resen yapabilmemesinin önü açıldı.

Çevre Kanunu'nda yapılan değişikliklerle plastik poşetlerin ücretli hâle getirilmesiyle yapılan düzenleme çerçevesinde kullanımda yüzde 78 oranında azalmaya gidildi. Ayrıca, 2021 yılı başından itibaren geçerli olmak üzere depozito uygulamasına geçiş sağlanması için düzenleme yapıldı.

Sıfır Atık Projesi kapsamında, başta yönetmeliğin yayımlanması olmak üzere deniz çöplerinin temizlenmesine ilişkin düzenlemeler hayata geçirildi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son bir asırda 56 büyük deprem yaşadık ve maalesef 80 binin üzerinde vatandaşımız hayatını kaybetti. Ülke olarak depreme hazırlıklı olmak durumundayız çünkü milletimizin canı, malı bize emanettir, bizim için mukaddestir ve her şeyin üzerindedir. 2012 yılında Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatlarıyla kentsel dönüşüm seferberliğini büyük bir kararlılıkla başlattık ve "Bedeli ne olursa olsun dönüştüreceğiz." dediğimiz süreçte, yerinde, gönüllü ve hızlı dönüşüm en temel ilkimiz oldu.

Ülkemizin tamamında, bugüne kadar, 1 milyon 330 bin konutun dönüşümünü sağladık, 5 milyondan fazla vatandaşımızın bu çerçevede can ve mal güvenliğini teminat altına almış olduk. Kentsel dönüşüm projeleri kapsamında, bugüne kadar, vatandaşlarımıza yaklaşık 13 milyar lira kredi, faiz ve kamulaştırma desteği sağladık. İller Bankamızla belediyelerimize 4 milyar liraya kadar yüzde 50'ye varan faiz desteğiyle kentsel dönüşüm kredi imkânı sağlıyoruz.

81 il valiliğimize bir genelge göndererek kentsel dönüşüm strateji belgelerini hazırlamalarını ve acil dönüşmesi gereken alanların belirlenmesini istedik. İllerimizden gelen strateji belgelerimizden edindiğimiz sonuçlarda acilen dönüştürülmesi gereken 1,5 milyon konutumuzun olduğu, bu konutları da en fazla beş yıl içerisinde dönüştürmemizin gerekliliği ortaya koyuldu ve hemen harekete geçtik. 12 Eylül 2019'da 8 maddelik Kentsel Dönüşüm Eylem Planı'mızı açıkladık. Kentsel Dönüşüm Eylem Planı'mızı sayfa 14'te bulunan tablo 2'de detaylı bir şekilde görebilirsiniz. 8 maddeden oluşuyor ve yerinde, hızlı, gönüllü dönüşüm anlayışıyla yaptığımız, vatandaşlarımızla el birliği içerisinde, onların gönül birliği içerisinde yaptığımız çok önemli bir süreci de yine eylem planımızla birlikte yapmış olduk.

Dönüşümü 4 büyük fazda gerçekleştiriyoruz -burası çok önemli- buna göre dönüşüm için bir, deprem riski altındaki yapıların ve alanların dönüşümü; iki, sel ve heyelan riski altındaki alanların taşınması; üç, tarihî kent merkezleri ve meydanların ihyası; dört, sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü olmak üzere dört başlık belirledik ve bu başlıklarda da yine görşellerimizi sayfa 15'te detaylı bir şekilde görebilirsiniz. Burada, sayfa 15'te, hem riskli alanların dönüşümü hem deprem riski altındaki yapıların dönüşümü, yine tarihî binaların dönüşümü ve sel ve heyelan riski altındaki alanların dönüşümüne ilişkin örnekleri detaylı bir şekilde görebilirsiniz.

Kartal'da yaşanan bina yıkılması sonucu, yıl sonu teslim edeceğimiz bir kentsel dönüşümü örneği. Araklı'da yaşanan sel ve heyelan sonrası yine o bölgeye yapacağımız, vatandaşlarımızı sel ve heyelan riskinden uzaklaştıracak dönüşümün örneği...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Afet yaşandıktan sonra.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM - Diyarbakır Suriçi'nin eski hâliyle yeni hâlinin tarihî dönüşümü, Konya Kent Meydanı, Sivas Kent Meydanı, Erzurum Kent Meydanı gibi şehirlerimizde birçok tarihî dönüşümü, şehrin içinde kalan sanayi alanlarının dönüşümüne ilişkin örnekleri -ki bu alanların şehrin dışına çıkarılmasına ilişkin- yine Konya'da Karatay Sanayisi dönüşümü gibi örnekleri sayfa 15'te detaylı bir şekilde görebilirsiniz.

2019'da TOKİ'mizle 25 bini İstanbul'da olmak üzere 65 bin bağımsız birimin dönüşümünü bitirmiş olacağız. İstanbul'umuzun birçok ilçesinde kentsel dönüşüme devam ediyoruz. Şu an Esenler'de tüm dünyanın örnek gösterebileceği yatay mimari anlayışıyla, az katlı, mahalle kültüründe, bizim özümüzü, kültürümüz yansıtacak 60 bin konutluk örnek bir dönüşüm projesini sürdürüyoruz. Kağıthane'de yıkılan bina yerine hemen harekete geçtik ve hızlı bir şekilde yıkımlarımızı tüm bölge içerisinde tamamladık ve inşallah bir ay içerisinde inşaata yer teslimi yapmak suretiyle vatandaşlarımıza en kısa sürede sağlam, güvenli konutlarını vermiş olacağız. Kartal'da Aralık ayında konutlarımızı teslim edeceğiz. Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Güngören, Üsküdar, Ataşehir, Başakşehir, Zeytinburnu, Beyoğlu ve İstanbul'un tüm ilçelerinde kentsel dönüşüm çalışmalarımız devam ediyor.

Özellikle son dönemde Karadeniz'de yaşanan sel ve heyelanlardan sonra kentsel dönüşüm çalışmalarına hız verdik. Bu kapsamda, Karadeniz İklim Değişikliği Eylem Planı'nda açıkladığımız üzere, riskli alanlarda oturan vatandaşlarımız için 15 bin konutu Toplu Konut İdaresi eliyle üreteceğiz ve o dere güzergâhı üzerinde sel, heyelan riski taşıyan vatandaşlarımızın bu güvenli konutlara taşınmasını sağlayarak bir dönüşümü de iklim değişikliği çerçevesinde yapmış olacağız.

Tarihî kent merkezleri ve meydanların ihya ve sağlıklılaştırılması çalışmalarına da devam ediyoruz. Şehirlerimizde ecdadımızın bize bıraktığı tarihî eserleri gün yüzüne çıkarmak adına, şehrin en önemli noktalarında sokak sağlıklılaştırması projeleri başlattık. Meydanların yeniden tarihi kimliğine kavuşturulması amacıyla, Ankara Hergelen Meydanı, Konya Mevlânâ Meydanı, Niğde Kaleiçi, Erzurum Hacı Cuma, Kastamonu Nasrullah Camii ve çevresi, Afyon Mısıri imaret, camii ve çevresi, Kayseri Kaleiçi gibi projelerimizi başlattık ve gittiğimiz her ilde de bu projeleri yapmaya gayret gösteriyoruz.

Öte yandan, 81 ilimizde şehir içinde sıkışıp kalmış sanayi alanlarımızın şehir dışına taşınmasıyla ilgili dönüşüm çalışmalarımızı başlattık. İstanbul'umuzun farklı yerlerindeki sanayilerimizi Arnavutköy'e, Konya eski sanayi ve Karatay sanayisini şehir dışına taşımak üzere harekete geçtik. Ülkemizin tamamında yeni, modern sanayi alanlarımızı üretmeye başladık ve bu çerçevede çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Toplu Konut İdaresi Başkanlığımızca 2003-2019 yılları arasında toplamda 160 milyar liralık yatırımla 853 bin konut ürettik. 2019 yılında kentsel dönüşüm ve sosyal konutlar dâhil olmak üzere tüm projeler için 16 milyar liralık yatırım yaptık. Bu yılın ilk on ayında toplam 31 bin yeni konutun satışını gerçekleştirdik, 42.161 konutu da vatandaşlarımıza teslim ettik. 2.014 şehit ailesi ile görev mağduru vatandaşlarımıza 243 milyon TL'lik faizsiz konut kredisi kullandırıdık. Bu rakam, Ekim ayı itibarıyla toplamda 24.537 aileye olmak üzere 1 milyar 212 milyon TL'ye ulaşmış durumdadır.

Burada, sayfa 20'deki tabloda göreceğimiz üzere, özellikle dar gelirli vatandaşlarımız için ürettiğimiz projelerin de etkisiyle birinci el konut satışlarında TOKİ'nin payı 2017 yılında yüzde 7,5'ken bu rakamı 2019 yılında yüzde 11'e yükselterek dar ve orta gelirli vatandaşlarımız için daha çok konut üretmeye gayret gösterdik. Hâlen 317 şantiyemizde yaklaşık 83 bin konut ve ilave sosyal donatıların inşası da devam etmektedir.

TOKİ, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 5 Mart 2019'da 67 ilde 140 projeye başlatılan 50 bin sosyal konut projemizi de yürütmektedir. 50 bin sosyal konutumuzun şu an itibarıyla yaklaşık 22 bin 380 tanesinin ihale süreçlerini tamamladık, kalan konutlarımızın ihalelerini de en kısa sürede tamamlayarak vatandaşımıza söz verdiğimiz 50 bin sosyal konutun teslimini bir an önce yapacağız. Bu çerçevede 2'nci 50 bin sosyal konut kampanyamızı da inşallah 2020 yılı içerisinde başlatmak istiyoruz. 2023 yılına kadar hedefimiz 250 bin sosyal konutu sosyal ve teknik donatılarıyla üretmektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2003 yılından bugüne kadar geçen on altı yılda yapım, proje, onarım, güçlendirme zemin etüdü gibi işler kapsamında 14 milyar TL tutarında kamu binası projesi yürüttük, 4.933 adet iş bitirdik. 2019 yılında yapım, proje ve etüt gibi 271 milyon değerinde 43 adet iş bitirilmiştir, 3 milyar değerindeki 124 iş ise devam etmektedir. Bugüne kadar yapmış olduğumuz denetimlerle tam 22 milyon vatandaşımızın depreme dayanıklı konutlarda güven içinde oturmasını sağlamış olduk. Devam eden inşaatlarımızı da tamamladığımızı düşünürsek eğer nüfusumuzun yüzde 45'ine, 35 milyon adete ulaşmış ve 35 milyon vatandaşımızı sağlam, güvenli konutlarında oturmuş olacağız.

Mekânsal Strateji Planı çalışmalarını başlattık, şehirlerimizin gelecek elli yılını, yüz yılını planlıyoruz ki bizim Bakanlık olarak en önemli gördüğümüz işlerden bir tanesi Mekânsal Strateji Planı'nı inşallah 2020 yılı içerisinde tamamlayacağız ve kamuoyumuzla paylaşacağız. Mekânsal Strateji Planı bittiği zaman artık tarım alanları uygun yerlerde, turizm alanları, sanayi alanları ulaşım ve lojistik güzergâhları üzerinde olacak ve artık "Buraya niye sanayi tesisi yaptık?" "Niye tarımı burada yapıyoruz?" diye tartışmaların olmayacağı, çevre ve doğayı daha çok koruyacak adımları da bu çerçevede atmış olacağız.

Beş gün önce ülkemizin dijital dönüşümüne geçiş için önemli bir kilometre taşı olarak gördüğümüz Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamemiz yayımlandı. Buna göre, şehirlerimizin yeşil alan ve donatı ihtiyaçlarını anlık olarak takip edebilecek ve gerekli yatırımların yönlendirmesini bu çerçevede sağlamış olacağız.

Yine şehirlerimizin üç boyutlu dijital ikizlerini oluşturduk. Şu an için Türkiye'deki bütün binaların yükseklikleri oturma alanlarıyla birlikte üç boyutlu dijital ikizleri Bakanlığımız bünyesinde mevcuttur. 2020 yılında sistem tüm belediyelerimizin kullanımına açılacak. Böylelikle yapılar izlenebilecek ve artık kaçak yapıları dijital olarak bu sistem üzerinden inceleyip kaçak nerede yapıldıysa anında tespit etmek suretiyle bu binalara müdahil olabileceğiz.

Yüksek maliyetlere sebep olan mükerrer veri üretiminin önüne geçeceğiz ve bu anlamda da tüm ülkemizde verilerin aynı ortamdan kullanıldığı ve tasarrufu ön plana çıkaran önemli bir veri paylaşımını da sağlamış olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde şu an için baktığımızda 8-9 metrekare olan kişi başı yeşil alan miktarını 15 metrekareye çıkarma hedefimizi, biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanımız milletimizle paylaştılar ve bu amaçla 81 ilde 81 milyon metrekare millet bahçesi hedefine yönelik çalışmalarımıza süratle devam ediyoruz. 6 ilde büyüklüğü 4 milyon 900 bin metrekare olan 13 millet bahçesinin açılışını Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımlarıyla gerçekleştirdik ve bugüne kadar 60 ilde yaklaşık 35 milyon metrekarelik alanda 134 millet bahçesi belirledik. 2020 yılında 38 ilimizde millet bahçelerimizi vatandaşlarımızın hizmetine sunacağız, 2023 yılına kadar da inşallah tüm millet bahçesi projelerini tamamlamış olacağız. Sayfa 30'da millet bahçesi projelerini detaylı bir şekilde il il görebilirsiniz. Şu an bunlar hazır olanlar, 2023'e kadar da 81 ilimizde en az 1 millet bahçesi olacak şekilde çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde şu an için 2.469 doğal sit alanı ve 2019 yılında ilan edilen 2 adet özel çevre koruma bölgesiyle birlikte 18 ÖÇK bölgemiz bulunmaktadır. Hedefimiz, ülkemiz yüzölçümünün yaklaşık yüzde 9,6'sı oranında olan koruma alanı büyüklüğümüzü OECD ortalaması olan yüzde 17'ye çıkarmaktır.

Son olarak, Salda Gölü'müzün çevresini, Karaburun ve Iğdır Körfezi'mizi özel çevre koruma bölgesi ilan ettik. Toplam doğal sit alanı büyüklüğümüzü 2 milyon hektardan yaklaşık yüzde 25 artırarak 2,5 milyon hektara çıkarıyoruz. 22 ilimizde ekolojik koridorlar oluşturuyoruz. Ankara'da içerisinde Mogan Gölü'nün de olduğu ekolojik koridorumuzun uzunluğu tam 35 kilometre olacak. tüm bunların yanında, insanımızın yaşam kalitesini artırmak amacıyla 60 bin metrekare gürtlü bariyeri, 3 bin kilometre bisiklet yolu, 3 bin kilometre yeşil yürüyüş yolu ve 60 kilometre çevre dostu sokak yapacağız. Bisiklet yolu, yürüyüş yolu ve çevre dostu sokak çalışmalarımızı da sayfa 33 ve 34'te bulunan tablolarda detaylı bir şekilde görebilirsiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin her yerinde kaçak yapılaşmayla mücadele veriyoruz. Ülkemizin genelinde 21 bin adet imar barışına aykırı kaçak yapı tespit ettik, bunlardan yaklaşık 3.300 adedinin yıkımını da gerçekleştirdik. Ayder'in, Uzungöl'ün, Kapadokya'nın, Salda ve Bodrum'un da olduğu kıyılarımızda, koylarımızda korunan alanlarımızda 3.956 adet kaçak yapı tespiti yaptık. Sayısının 2.100'e çıkardığımız imar denetçilerimizle çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz ve bu çerçevede de sayfa 35'te detaylı bir şekilde gördüğünüz, Türkiye'ye mal olmuş o kaçak yapıların eski ve yeni hâlini detaylı bir şekilde fotoğraflarda görebilirsiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son iki yüz yıldır yaşanan teknolojik gelişmelere bağlı olarak hızla artan sanayileşme, şehirleşme şehre göçü artırmış, buna bağlı olarak şehirlerde çarpık kentleşme, yetersiz altyapı ve çevre kirliliği sorunları da artmıştır. İfade ettiğim bu tablonun sonucu da iklim değişikliğidir. Dünyanın ortalama sıcaklığı, eğer tedbir alınmazsa, bu yüzyılın sonunda yaklaşık 3 derece artacak, deniz suyu seviyesi şu an için 19 santimetre yükseldi ve üzümlere söylüyorum, dünyada yaşayan insan nüfusunun üçte 1'i iklim değişikliğinden doğrudan etkilenenecektir. Ülkemiz de iklim değişikliği karşısında ciddi tehdit altında, özellikle sel, taşkın ve heyelanların sıklıkla yaşandığı Karadeniz Bölgesi'ne yönelik 15 maddelik Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı'mızı açıkladık. Diğer bölgelerimize yönelik iklim değişikliği eylem planı çalışmalarımız da devam etmektedir. Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı'na ilişkin yine sayfa 38 ve 39'da bulunan tablo 5'te detaylı bir şekilde eylem planı maddelerini görebilirsiniz. Toplamda 15 maddeden oluşan ve detaylı bir şekilde örnekleriyle anlatmaya çalıştığımız bu plan çerçevesinde çalışmalarımızı Karadeniz'de başlatmış bulunuyoruz ve bu çerçevede bugün 15 bin bağımsız bölüm üreterek dere güzergâhındaki vatandaşlarımızın taşınması, yine o bölgedeki sel, heyelan riski taşıyan köylerimizin taşınması, oradaki altyapıdan üstyapıya kadar menfezlere, köprü geçişlerine kadar gördüğümüz ne kadar

hatalı, problemlı olduğunu düşündüğümüz, vatandaşımızın can ve mal riski taşıdığını düşündüğümüz alanlarda tespitlerimizi yaptık ve hızlı bir şekilde yine bu çerçevede eylemlerimizi gerçekleştirmeye gayret gösteriyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2017 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde, biliyorsunuz, Sıfır Atık Projemiz'i başlattık ve bugün için 25 bin kurum binamızda uygulamaya başladık. Bugüne kadar 4 milyon tonun üzerinde değerlendirilebilir atığımızı topladık, geri dönüşüme kazandırdık. Biz İklim Değişikliğiyle İlgili Eylem Planı çerçevesinde Sıfır Atık Projemizi bir çatı projesi yapmak suretiyle Sıfır Atık Projesi altında plastik poşetlerin ücretli hâle getirilmesi, depozito uygulaması, yeşil alanların artırılması, deniz ve göl kıyılarımızın korunması, yine, deniz çöplerinin toplanması, mavi bayraklı plaj sayımızın artırılması gibi, çevre ve doğayı ilgilendiren birçok projeyi bu çatı altında toplayacağız ve iklim değişikliği noktasında çevremizi ve doğamızı koruyacak birçok projeyi de bu çerçevede yürütmüş olacağız. Bu uygulamamız bittiği zaman yıllık 20 milyar liralık ekonomik kazanç ve 100 bin kişiye de doğrudan istihdam sağlamış olacağız ve bu çerçevede uygulamalarımızı yürütüyoruz. Plastik poşetlerle birlikte 2019'un ilk dokuz ayında yüzde 77 oranında azalma gerçekleştirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Bakan, ilave süre vereceğim.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – Hedefimiz, yine, bu çerçevede bu oranları daha da artırmaktır. Yine, evsel geri atık oranımız şu an için yüzde 13. Bu oranımızı da yüzde 35 seviyesine çıkarmak için depozito uygulamasını başlatmak istiyoruz. Sıfır Atık Mavi Hareketi'yle birlikte de Ekim 2019 itibarıyla 163 bin metreküp deniz çöpünü denizlerden topladık ve bertarafa göndermiş olduk.

Şu an için mavi bayraklı plajda 463'e gelmiş oldu sayımız. Amacımız, hedefimiz 2023'e kadar çalışarak, bu anlamda dünya 1'inciliğine ulaşmaktır.

Ülkemizin en büyük ihtiyaçlarından olan atık su arıtma tesisi noktasında 2002 yılında belediye nüfusunun sadece yüzde 35'ine hizmet veriliyordu. Şu an bu oran belediye nüfusunun yüzde 87'sine ulaşmış durumda. 2019'da inşallah bunu 89'a ulaştıracamız ve hedefimiz 2023 yılına geldiğimizde şehirlerimizde, ilçelerimizde bütün atık suları, nüfusumuzun tamamına hizmet verecek şekilde arıtmadan doğaya deşarj edilmesine müsaade etmeyeceğiz ve bu çerçevede çalışmalarımızı yürütüyoruz.

2002 yılında 15 olan katı atık düzenleme, depolama tesisi sayımızı ise 2019 yılında 88'e ulaştırdık ve nüfusumuzun yüzde 80'ine de bu anlamda hizmet veriyoruz.

Bunun yanında, yerel yönetimlerin çevre yatırımları için son on altı yılda araç destekleri de dâhil olmak üzere 13.816 adet projeye 2 milyar 310 milyon TL nakdi yardım yaptık. 2019 yılında ise çöp toplama ve süpürme aracı, vidanjör, arazöz gibi 582 araç için; bisiklet ve yürüyüş yolu, atık su arıtma ve katı atık tesisi gibi 659 proje için toplamda 527 milyon destek sağladık.

2014 ila 2020 yıllarını kapsayan IPA II döneminde çevre ve iklim konusundaki yatırımlarda kullanılma üzere 335 milyon avro tahsis edildi. 14 adet içme suyu, atık su ve katı atıkları içeren altyapı projesi ile 14 adet kapasite geliştirme projesinin finansman kararı alındı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2002 yılından bugüne kadar 62.490 tesise ÇED onayı verildi. Çevremize, doğal dokumuza, tabiat varlıklarımıza zarar vermesi ihtimali çok az bile olsa o projeye asla ve asla ÇED onayı vermedik, bundan sonra da vermeyeceğiz. Bugüne kadar 29.116 tesisimize çevre ve izin lisans belgesi düzenledik ve 2019'un ilk dokuz ayında 35.461 tesiste çevre denetimlerimizi yapmış olduk.

Havzalarımızı, denizlerimizi, hava kalitemizi ve kirletici vasfı yüksek olan tesisleri on-line olarak izlediğimiz Sürekli İzleme Merkezi'mizi kurduk, 8 adet de temiz hava merkezi müdürlüğümüzü, bu anlamda, kurarak hem havamızın hem de doğamıza zarar veren yapıların anlık olarak izlenmesini sağladık.

2002 yılına kadar 8 olan hava kalitesi ölçüm istasyonu sayımızı bugün 339'a çıkardık. Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi'ni 2018 yılı itibarıyla başlattık. Ülkemizde üretilen ve ithalat yoluyla piyasaya sürülen ürünlerin çevre dostu olduğunu gösteren Çevre Etiket Sistemi'ni, yine, hayata geçirdik.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2019 yılında 2/B arazileri satışında 788 bin hak sahibi vatandaşımızı tapularına kavuşturduk. Hazineye ait tarım arazileri satışında ise şimdiye kadar 64 bin vatandaşımızı yine tapularına kavuşturmak suretiyle mülkiyet sorunlarını çözmüş olduk.

Aktif ve etkin bir Tapu Kadastro hizmeti için Tapu Kadastro Bilgi Sistemi'ni kurduk. Vatandaşlarımızın tapu ve kadastro müdürlüklerine gitmeden işlem yapılabilmesi için "web-tapu" uygulamasını hayata geçirdik.

Başlattığımız QR kodlu yeni tapu senetlerimizle vatandaşlarımız artık QR kodunu telefonlarına okutarak taşınmazın ada, parsel ve harita bilgilerine ulaşabilecek. Yine o QR koduyla birlikte uygulanacak navigasyon uygulamasıyla mülkiyetin bulunduğu alana kendilerini yönlendirebileceklerdir.

2020 yılında yabancıların ülkemizde taşınmaz edinmesini kolaylaştırmak için 10 farklı ülkede 12 adet tapu temsilciliği açacağız.

Bu anlamda da AK PARTİ olarak iktidara geldiğimiz günden itibaren kamu yönetimi reform sürecini başlattık, kamu hizmetlerinin nitelik ve kalitesini artırdık, yerel yönetimlere özel bir önem verdik. Belediyelerimize 2002 yılında 4,7 milyar TL kaynak aktarılırken 2018 yılında bu rakam 72,3 milyar Türk lirasına çıkmış yani 18 kat artmış durumdadır. Şimdi, e-devlet, e-belediye uygulamalarını tam yaygınlaştırdığımızda yılda en az 3 milyar lira da tasarruf sağlayacağız. İller Bankamız ile yerel yönetimlerimize son beş yılda öz kaynaklarımızdan toplamda 48 milyar lira kredi tahsisi gerçekleştirdik. 2003 yılından bugüne genel bütçe gelirlerinden yine belediyelerimize ve özel idarelerimize 238 milyar lira kaynak aktardık. SUKAP kapsamında 1.314 adet iş için 9 milyar 640 milyon TL, yine 2003-2019 yıllarında SUKAP dâhil 5,5 milyar da hibe sağladık ve projeleri gerçekleştirmiş olduk. KÖYDES Projemiz kapsamında 2005-2020 yılları arasında toplamda 15 milyar 229 milyon TL ödenek ayrıldı, 2019 yılında ise 1,5 milyar TL ödenek kullanıldı, yine 2020 yılında da 1,5 milyar TL ödenek ayrılmış durumdadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Emlak Bankasını Türkiye finans sektörüne Türkiye Emlak Katılım Bankası olarak geri kazandırdık. Şu anda Bankamızın aktif büyüklüğü 7,9 milyar Türk lirasına ulaşmış durumdadır. 2019 yılında 7 coğrafi bölgemizde 15 şube açma hedefimiz vardı, 2 şubemizi açtık, 13 şubemizi de açarak hem gayrimenkul sektörüne destek verecek hem de ülkemizde üretilmeyen ithal ikameli malların üretilmesine imkân sağlayacak uygulamalara da Emlak Katılım Bankası olarak destek sağlayacağız.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Bakanlığımız 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulguların herhangi bir kamu zararına sebebiyet vermeyen ve genellikle muhasebe kayıtlarındaki sorundan kaynaklı olduğu görülmektedir. Sayıştay raporlarında yer verilen bulgulara yönelik birimlerimize gerekli talimatları verdik, bilgi eksikliğinin giderilmesi için eğitim programları düzenledik, Hazine ve Maliye Bakanlığımızla yazışmalarımızı yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, kıymetli basın mensuplarımız; sözlerime son verirken 81 ilimize, 82 milyon vatandaşımıza merkez teşkilatımızla, taşra teşkilatımızla, tüm ekibimizle gece gündüz demeden hizmet ediyoruz ve etmeye devam edeceğiz.

Bu vesileyle sözlerime son verirken değerli Komisyon üyelerimize ayrı ayrı teşekkür eder, 2020 yılı bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi başta Bakan yardımcılarımız olmak üzere arkadaşlarımız, lütfen, kendilerini tanıtsınlar.

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

V.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, iki bakanlık bütçesi görüşüleceğinden milletvekillerinin süresi içinde konuşmaları gerektiğini tekrar ifade etmek istediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, bugün 2 Bakanlığımız var. Dolayısıyla iki hususu sizlerle paylaşmak istiyorum: Bunlardan birincisi, saat 13.00'e kadar Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızın söz talebi varsa, lütfen, söz taleplerini Başkanlık Divanına iletinler, bu, birincisi. İkinci husus ise, 2 Bakanlık olması nedeniyle, evet, normal süreyi vereceğim Komisyon üyelerimiz için on dakika, artı, maksimum iki dakika süre vereceğim, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız için ise beş dakikayla sınırlı tutacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sözcülerle ilgili...

BAŞKAN – Sözcü olan arkadaşlara biraz daha esneklik göstereceğim elbette. Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız maalesef beş dakikayla, zaten beş dakika süremiz ama ilave süre verebiliyor idim, bugün 2 Bakanlık olması nedeniyle bu bakanlığı bitirdikten sonra Gençlik ve Spor Bakanlığına başlayacağız. Dolayısıyla bu noktada, tabii ki, ben her arkadaşın konuşmasını arzu ediyorum ama süresi içerisinde arkadaşların konuşması gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Kuşoğlu, sizden mi başlayacağız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gülizar Hanım'a söz verelim.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri(Devam)

a)Çevre ve Şehircilik Bakanlığı(Devam)

b)Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü(Devam)

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Bakan Yardımcılarımız, kamumuzun değerli görevlileri, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle herkesi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Şimdi, tabii, hem çevre hem şehircilik olunca konuşacak çok şey var ama öncelikle bütçeyle başlamak istiyorum, bütçe rakamlarıyla ilgili birkaç noktaya temas edeceğim. Örneğin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ayrılan bütçe, genel bütçeden ayrılan bütçe yıllar içinde baktığımız zaman azalmış. 2016’da genel bütçe içindeki payı 0,3’ken, 2019’da yüzde 0,27’ye, 2020’de de 0,26’ya düşmüş, bu önemli, dikkat çekici bir durum. Bütçeleri yine incelediğimiz zaman, örneğin, 2018 bütçesinde başlangıç ödeneği 1 milyar 922 milyon 753 bin olarak görünürken, harcama 4 milyar 750 milyon 918 bin 234 olarak görünüyor. Aynı fark 2019 bütçesinde de var hem de ağustos sonu harcaması olarak, daha yıl bitmeden yani 2,5 milyardan yaklaşık 5,5 milyara kadar çıkmış bu fark. Ancak bunlara rağmen 2020 bütçesinde yine 2 milyar 827 milyon 733 bin liralık bir bütçe öngörülmüş ve değişim yani artış oranı yüzde 10.

Öncelikle, Sayın Bakan, bu aradaki farkın sebebinin ne olduğunu bizlere açıklamanızı istiyoruz. Bu bir öngörüsüzlük mü, yoksa açıklanmamış olan şeyler mi var? Madem bu kadar yüksek harcanacak, neden bütçe bu kadar düşük belirleniyor ve daha sonra iki yıl üst üste böyle yaşanmasına rağmen neden 2020’de tekrar aynı şekilde bir bütçe gerçekleştiriliyor. Sayıştay raporlarıyla ilgili de söylediniz, “Devam edeceğiz çalışmalarımıza.” diye. Danıştay görüşünün dayanakları olan 16 bulgu 2017 yılından devretmiş şu andaki Sayıştay raporuna ve Danıştay görüşünü etkilemeyen bulgular da 10 tane.

Sayın Başkanım, acaba uğultuya müdahale eder misisiniz? Benim de dikkatim dağılıyor.

BAŞKAN – Çok doğru söylüyorsunuz.

Sayın Paylan’ın bir şey talebi var dolayısıyla ben onunla konuşurken maalesef şey yapamadım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, sessiz olalım. Dinlemek istemeyen arkadaşlarımız, tekrar söylüyorum, telefonla konuşmak isteyen arkadaşlarımız, lütfen, dışarı çıksın, o görüşmelerini gerçekleştirsin, tekrar salona girsinler.

Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Süreme ek istiyorum, tabii, bu arada bu kesintiden dolayı.

BAŞKAN – Siz bildiğim kadarıyla grup sözcüsü adına konuşuyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, Sayın Bakan, yakın zamanda İstanbul’da önemli bir deprem uyarısı yaşadık ve bu yaşanan depremde çok şükür ki can kaybı, mal kaybı çok fazla yaşanmadı, bunu bir uyarı olarak aldık ileriki dönemler için ve bu uyarıyla ilgili neler yapılması gerektiğini yıllardır konuşuyoruz ama bir türlü bir önlem alamıyoruz, bir türlü bir yol katedemiyoruz. Ülkemiz topraklarının yüzde 92’si deprem kuşağında yer aldığını, nüfusumuzun da yüzde 95’inin bu bölgelerde yaşadığını, 11 büyük kentimizin, başta İstanbul olmak üzere, sanayi tesislerimizin de yüzde 75’inin deprem tehlikesi altında bulunduğunu düşündüğümüzde yapacak çok işimiz

var. Türkiye genelinde yaklaşık 1 milyona yakın riskli yapı olduğunu öngörürsek, sizin 2018 İdari Faaliyet Raporu'nda belirttiğiniz risk altındaki bağımsız birim sayısı -belirlenenin üzerinde çalışan- 556 bin sayısı çok düşük görünüyor yani bu rakamları düşündüğümüz zaman envanterinizde. Demek ki envanterde hâlâ eksik bir çalışma olduğu görülüyor. Bu konuda ciddi anlamda çalışma yapılması gerekiyor Türkiye'de. Yapı kayıt belgesi verilmesine ilişkin usul ve esasların belirlendiği ve "imar barışı" diye adlandırılan çalışmanın da deprem riskiyle ilgili yukarıda saydığımız verileri dikkate aldığımızda İstanbul ilimiz başta olmak üzere üzerinde çok önemle durulması gereken bir konudur. Ama ben asıl bunların dışında başka bir konunun üstünde durmak istiyorum.

Ülkede bu kadar kriz yaşanırken -biraz önce de söylediğim gibi, insanlar artık intihar etmeye başladılar, ne yazık ki böyle üzücü haberlerle güne başlamak zorunda kalıyoruz- bu kadar deprem riski yaşanırken ve sizin bu kadar çok işinin aslında varken siz başka işlerle uğraşıyorsunuz. Nedir bu işler diye baktığımızda, yeni bir taslak getirdiniz, işte, burada, bir değişiklik taslağı -kaç maddeydi bu- 28 maddelik bir taslak getirdiniz ve İstanbul'da Boğaziçi Kanunu'nda bir imar değişikliği yapıyorsunuz. Ne yapıyor bu teklif? Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan yasa teklifi taslağında İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Boğaziçi Yasası'ndaki yetkileri Cumhurbaşkanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devrediliyor. Boğaziçi İmar Müdürlüğü, Büyükşehir Belediye Başkanının üyesi olduğu Boğaziçi İmar İdare Heyeti ve Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu lağvediliyor, Boğaziçi Başkanlığı diye yeni bir... Ben bunu paralel bir başkanlık olarak tanımlıyorum Sayın Bakan, bu, paralel bir başkanlıktır. Halkın seçim iradesine ipotek koyan bir paralel başkanlıktır Boğaziçi başkanlığı; bunun altını ısrarla çiziyorum. Boğaziçi kültür ve tabiat varlıklarını koruma ve düzenleme kurulları öngörülüyor. Bu kurulların başkan ve üyelerini Cumhurbaşkanıyla birlikte Bakanlığınız atayacak. Kapatılan kurumların da tüm yetkileri genişletilerek bu yeni kurulan kurumlara aktarılacak. Dolayısıyla "Boğaziçi alanı" dediğimiz alan, işte, "silüet alanı" dediğimiz alandaki... Burada bir de Boğaziçi su yolu ile 3194 sayılı İmar Kanunu'nda tanımlanan, kıyıda dolgu alanlarında, sahil şeridinde veya gerisinde kalan su yolları da eklenmiş kanun teklifinde, silüet geçiş sahalarına ilişkin İBB'nin yani İstanbul Büyükşehir Belediyesinin her türlü yetkisi; nazım ve uygulama imar planları hazırlamak, ilgili belediyelerce hazırlanan plan tekliflerini onaylamak, parselizasyon planı, arazi ve arsa düzenlemesi, cins değişikliği, takas, trampa, kamulaştırma, ne ararsanız var, hepsi bu Boğaziçi başkanlığına devrediliyor. Tabii, gelirler de Boğaziçi başkanlığına geçiyor, köprü gelirinin -Boğaziçi Köprüsü'nün- yüzde 10'u da dâhil. Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulunda bazı bakanlıkların da temsilcileri vardı; bunlar da çıkarılmış, sadece Cumhurbaşkanı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, kimi derse onlar bu heyetlerde olacak. Aynı şekilde, Boğaziçi İmar İdare Heyeti üyesi olan İBB Başkanı ve yine diğer bakanlık kurumları da çıkarılmış. Ne sizin teziniz? Yetki karmaşası, çatı yapı kurma adı altında halkın oylarıyla seçilen Büyükşehir Belediyesinin bütün yetkilerini elinden alıp yeni bir yapı kurarak -buna isterseniz, yine dediğim gibi "paralel yapı" da diyebilirsiniz- yeni yapı oluşturuyorsunuz. Siz, İstanbullulara sordunuz mu? Daha yeni bir seçimden çıktık. İstanbullu bir karar verdi. Bakın, Sayın Bakan, burada ne yapmaya çalışıyorsunuz, bunu herkes aslında görüyor. Bir de yeni bir tanım getirilmiş "silüet etkilenme alanları" falan diye. Arkasında ne var bu silüet etkilenme alanlarının, bilemiyoruz.

Sayın Bakan, bakın, sizi buradan uyarıyorum, aslında Hükûmetinizi uyarıyorum buradan. İstanbul'da 23 Haziranda bir seçim yapıldı ve bir oy farkıyla Cumhuriyet Halk Partisinin ittifak adayı Ekrem İmamoğlu seçimi kazandı ve siz bunu beğenmediniz, tekrar bir seçim yapıldı ve o seçimde de büyük bir oy farkıyla halk size cevabı verdi. Bakın, ben şunu söyleyeyim: Bu kanun teklifi sizin sonunuzu getirecek gerçekten, halk bunu görecektir ve bunun cevabını verecek. Burada bütçeyi tartışıyoruz, Bakanlığın bütçesini ama bütçenin yanında asıl önemli olan budur; halkın iradesinin, oyunun karşısında yer almaktır, yol almaktır. Bu konuda uyarılarımı size yapmak istiyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kanun tekliflerini bakanlar vermiyor Emine Hanım, biliyorsunuz, milletvekili arkadaşlarımız veriyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, geçelim ne olur bunları, bunları geçelim. Yok, milletvekilleri veriyormuş.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İnandık, inandık.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Kargalar gülüyor buna ya. Hiç hazırladın mı?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Öztürk, o zaman bütün söylediklerimi üzerinize alının, siz de alının üzerinize.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bütün söylediklerimi üzerinize alının madem milletvekilleri hazırlıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Millet oturup torba yasa yapmaz ki.

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun, siz devam edin.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Milletın aklıyla dalga geçmeyin, ders verir size.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, dalga geçmeyin bu milletin aklıyla lütfen...

BAŞKAN – Sayın Emecan, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bakın, bizimle değil milletin aklıyla dalga geçmeyin, yeter artık, insanlar uyumuyor.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Biz vatandaşımızın iradesine güveniyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yine, bu kriz ortamında, bu sıkıntılı ortamda artık konuşmamamız gereken bir konu daha var.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Niye o konuşuyor, ben de konuşurum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şöyle geç de seni görelim kardeşim, orası kâtiplerin yeri ya...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – İstedğin yere gelirim, istediğiniz yere gelirim.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Emecan...

Arkadaşlar, lütfen... Lütfen arkadaşlar ya... Tekrar söylüyorum: Dinleyecek olan lütfen salonda kalsın, dinlemeyecek olan arkadaşlarımız çıksın.

Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir de Kanal İstanbul'u konuşuyoruz tabii. Kanal İstanbul gibi bir garabet projemiz var. Bu kadar deprem riskinin yaşandığı bir şehirde -daha yeni uyarımızı aldık aslında, doğa bizi uyardı- acaba Sayın Bakan, Kanal İstanbul'u biz konuşmaya ya da gerçekleştirmeye devam mı edeceğiz? Bunu da size açıkçası sormak istiyorum çünkü baktığımız zaman zaten bölgede demografik yapı değişti, oradaki havza sınırına göre belirlenen imar bedelleri değişti, bunlar çok ciddi anlamda arttı, birçok değişim oldu ama asıl bundan sonraki değişimlerle ilgili bir önlem alabilecek miyiz? En başında şöyle bir durum var: 1936'da kabul edilen Montrö Boğazlar

Sözleşmesi'ni biliyorsunuz. Karadeniz'e giriş çıkış yapmak isteyen uluslararası sivil gemilerden herhangi bir zorunlu ücret talep edilmez ancak uluslararası hukukun verdiği avantajla gemilerin burayı tercih etmeme olasılığı var şu anda, çünkü bu kanal muhtemelen paralı olacak. Siz bu boğaz geçişinde gemi yoğunluğundan kaynaklanan sıkıntılardan dolayı bu kanalın yapılacağını söylüyorsunuz, konuşmalarda hep bu ifade ediliyor, öne sürülüyor. Yani bu gemiler ne kadar tercih edecek? İşin tabii, teknik kısımları, teknik sıkıntıları da var.

Bir parantez daha açmak istiyorum: Kanalın etrafı yoğun şekilde bir yapılaşmaya açılıyor projelerle. Sadece geçişle ilgili bir sorun çözülmek isteniyorsa neden çevresinde bu kadar yoğunlaşma, burada bir şehir kurulmaya çalışılıyor? Bunu da sormak istiyorum.

Kanal İstanbul'un çok ciddi bir çevre maliyeti de var tabii. Bunun da altını çizmek lazım. Örneğin uzmanlar tarafından, bilim insanları tarafından birçok rapor yayınlandı bu konuda. Hafriyat yükünün ne olacağı belli değil. 35 kilometrelik bölümden çıkarılan 2,1 milyon metreküplük materyalin ne olacağı gerçekten belli değil, ulaşacağı düzey 4,5 milyar ton olarak hesaplanıyor. İnşaat sürecinde aktarımı ise oldukça zor olarak görünüyor. Ne düşünüyorsunuz, ne kadarlık bir süre öngörüyorsunuz bununla ilgili? Marmara Denizi'ne etkilerine baktığımızda, özellikle Küçükçekmece Gölü'nde yapılacak derinleştirme kazısından çıkacak dip çamurunun Marmara Denizi'ndeki canlı yaşamını bitirebileceğine dikkat çekiliyor.

Yine, deprem tehlikesinden biraz önce bahsettim. Kanalın ana yapısı ya da yat limanlarının yapılması düşünülen temel yapılarında meydana gelebilecek burkulma, çökme ya da birtakım sızmaların bu bölgede deprem sonucunda önüne geçilemeyeceği vurgulanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlar mısınız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, biraz süre isteyeceğim.

BAŞKAN – İlave verdim zaten.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bunlar çok önemli konular Başkanım, bunları gündeme getirmemiz lazım, müsaadenizle.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yine, Durusu Gölü'nün bir kısmında 9 bin hektar, Sazlıdere Barajı etrafında 25 bin hektar, Küçükçekmece Gölü kıyısında ise 4.400 hektarlık alanın işte, yerleşime açılacağı -çok büyük bir alan gerçekten bu- ve buralarda oluşabilecek herhangi bir kazada yani kanaldan geçirilmesi düşünülen akaryakıt tankerlerinden birinin bir kaza geçirmesi durumunda doğal gaz ya da amonyak tankerlerinin patlaması durumunda... Şurada da görüyorsunuz, şöyle: Kanal hem İstanbul havalimanının hem de bu yerleşim yerlerinin içinden geçiyor. Böyle kazaları nasıl önlemeyi ya da orada can, mal kayıplarını nasıl önlemeyi düşünüyorsunuz? Bunun da altını çizerek Kanal İstanbul Projesi'nin iptal edilmesi gerektiğini söylüyorum.

Çevreyle ilgili de bir konuya değinerek izninizle bitireceğim Başkanım, aslında bir sürü şey var ama süreyi kullanım açısından.

Şimdi, gerçekten, önemli bir konu çevreyle ilgili, iklim krizi daha doğrusu, ciddi anlamda bir iklim krizi yaşıyoruz. Sayın Bakan da konuşmasında bunu vurguladı. Şimdi, özellikle Paris İklim Anlaşması'ndan bahsetmek istiyorum, zamanı da iyi kullanmak adına. Yakın zamanda biz neler

yaşadık? İşte, Kaz Dağları, Alaplı, Ünye, Fatsa, Sof Dağı, birçok maden alanları, HES'ler, RES'ler, termik santraller, nükleer santrallerde sıkıntılar yaşanıyor, çeşitli eylemler yapılıyor, çeşitli itirazlar var. Bunları yaşarken, Paris İklim Anlaşması'nda içinde bulunduğumuz durum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Siz, bu anlaşmayı imzaladığınızı seçim beyannamenizde de belirtmiştiniz. 2016 yılında imzaladığımız Paris Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi için yalnız bir şey gerekiyor Sayın Bakan, sizin de bildiğiniz gibi, Mecliste onaylanması gerekiyor. Siz bu anlaşmayı imzalamakla övünüyorsunuz. Şu anda 170 ülke tarafından kabul edilmiş anlaşmada Türkiye anlaşmaya taraf olmayan 10 ülkeden 1'i olarak görünüyor. Ne düşünüyorsunuz bu Paris İklim Anlaşmasıyla ilgili? İklim değişikliğinden ötürü yaşanan sıkıntıların Türkiye'ye getireceği çok ciddi sıkıntılar var, bunların da altını çizmek gerekiyor. Mesela iklim değişikliğinin etkilerinin toplam yurt içi hasıladan referans senaryolar var, bu referans senaryolara göre düşüşe yol açacağı öngörülmektedir. Bu senaryolar Doğal Hayatı Koruma Vakfı ve Yeryüzü Derneği tarafından hazırlanmış, kamuoyuna sunulmuş. Bu referans senaryolarda Türkiye'yi çok ciddi sıkıntıların beklediği görülüyor. Bu kadar büyük sıkıntılar beklenirken yani o zaman bahane olarak “Biz geliştirmekte olan bir ülkeyiz ama gelişmiş ülkemiz gibi bize muamele yapılıyor, bütçe çıkarılıyor.” demiştiniz. Hâlâ bu bahanenin altına mı sığınıyorsunuz? Paris İklim Anlaşması'nı ne zaman imzalayacağız?

Son olarak, bugün bir kampanya yapıldı. “Geleceğe Nefes Ol” kampanyası, 11 milyon fidan dikme kampanyası. Benim de bir kanun teklifim olmuştu, 16 Ağustos 2019 tarihinde: 1 Nisan gününü ağaç dikme ve doğaya saygı günü olarak kutlanmasına dair bir kanun teklifim olmuştu. Buradaki amaç bir kerelik kampanyalar değil, her yıl bugünün tatil edilerek gerek kamu gerekse STK'lerin iş birliğinde ağaç dikme, panel, söyleyişi ve benzeri etkinliklerin her yıl yapılması ve çocuklarımızın bu bilinçle büyütülmesi noktasında... Bunu tekrar dikkatinize sunuyorum. Yani ülke olarak yaşadığımız sıkıntıları öngördüğümüzde Sayın Bakan, lütfen, yaptığımız uyarıların ülkemiz için olduğunu kabul edin, uyarılarımızı dikkate alın, umarım bu bütçe hayırlı olur.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri ve Komisyonumuzun bütün çalışanları hepinize iyi bir hafta diliyorum. Sayın Bakan, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Sayın Bakan, bu 2'nci bütçeniz, geçen yıl geldiğinizde daha tecrübesiz bir Bakandınız ama şimdi en azından hesap da vereceğiniz bir yıl var, daha önce geldiğinizde birkaç aylık bir hesap verme durumundaydınız, daha çok gelecek projeksiyonlardan bahsettiniz.

Sayın Bakanım, yaklaşık kırk dakikayı aşkın konuştunuz, küresel iklim krizine bir dakika yirmi iki saniye ayırdınız. Bakın, Sayın Bakan, dünyada bir hareketlilik var, sanıyorum takip ediyorsunuz ama o hareketlilikten ziyade siz finans sektörü, Emlak Bankası, gayrimenkul sektörü laflarına daha fazla yer ayırdınız. Oysa Bakanlığınızın adı “Çevre ve Şehircilik” olabilir ancak siz Hükûmette esas olarak doğanın, ağacın, börtü böceğin, nehirlerin savunucusu olmanız lazım Sayın Bakan ama maalesef sunuşunuzda biz onu göremedik, son derece sınırlı bir sunuş vardı ve görüntüde de pratikte de maalesef durum bu. Çünkü diğer bakanlıklar genelde –biliyorsunuz, vahşi kapitalizmin uygulandığı ülkelerden bir tanesiyiz- kâr üzerine bakarlar, fizibilitelerini yaparlar “Rantabl mı değil mi?” diye bakarlar ama siz daha çok doğanın, çevrenin, börtü böceğin, insanımızın sağlığı boyutuyla bakmanız lazım. Ciddi

bir ekolojik kriz yaşıyoruz Sayın Bakan, dünya olarak çok ciddi bir ekolojik kriz yaşıyoruz ve dünden size bir sahne söyleyeyim arkadaşlar. Dün İstanbul’da arabayla bir yerden bir yere gidiyordum, baktım, insanlar denize giriyorlar. Ya, 10 Kasım günü insanlar denize giriyorlardı arkadaşlar ve ciddi sayıda insan denize gidiyordu çünkü dün hava İstanbul’da 28 derecedi. Bakın, haftalardır bir yağmur yağmıyor. Yağmur yağması gereken hatta kar yağması gereken aylarda insanlar denize giriyorlar. Arkadaşlar, barajlarımız boşaldı. Eğer yağmur yağmazsa İstanbul’un sanıyorum kırk, elli günlük bir suyu kaldı, diğer şehirlerimizde barajlar dibini görmüş. Arkadaşlar, çiftçi tarlasını ekemiyor -çiftçi arkadaşlarımız bilir- çünkü ilk yağmur düşer, toprak nemlenir, ondan sonra çiftçi tarlasını sürebilir. Elli gündür yağmur yağmıyor, çiftçi tarlasını süremiyor. Ciddi bir kuraklık tehlikesiyle karşı karşıyayız, Türkiye’de bu böyle. Dünyada da Sayın Bakan, buzullar eriyor, buzullar ve iklim değişiyor, yağış iklimleri değişiyor. Bir yerlerde ciddi anlamda kuraklık var, bir yerleri seller götürüyor. Hem kuraklık ciddi anlamda bir kriz yaratıyor hem seller. Ciddi bir ekolojik krizin başındayız. Eğer tedbir almazsak Sayın Bakan, bu ekolojik kriz hepimizi götürecektir.

Bakın, bu konuda vahşi kapitalizm yaşanıyor diyoruz. Türkiye de genelde şunu bahane ediyor “Evet, ben kirletiyorum arkadaş ama başkaları daha çok kirletiyor.” diyor. Hep bizim gibi ülkeler maalesef bunu bahane edeler, der ki: Ya, başkası, Çin daha çok kirletiyor ama hepimizin çocuklarımıza bir sorumluluğumuz var. Sayın Bakanım, bakın, çocuklarımızın 2’si burada var. Biri dünyadan Greta -size tanıtayım, tanıyorsunuzdur mutlaka, takip ediyorsunuzdur- ciddi bir iklim aktivisti, çağrılarını var size. Bir de Türkiye’den Atlas, size tanıtayım iklim aktivisti. Her cuma iklim eylemi yapıyorlar, iklim nöbeti yapıyorlar. Türkiye’de Atlas ne diyor? “Başka bir gezegenimiz yok.” Bakın, o ses, evrensel anlamda Greta evrensel bir üne sahip oldu, BM toplantılarında biliyorsunuz konuşuyor ve aynen şöyle söylüyor: “Yok oluşumuzun başındayız. Siz sadece paradan bahsediyorsunuz, siz sadece büyümeden bahsediyorsunuz, geleceğimizi çalışıyorsunuz.” diyor bakın Greta. Çünkü onların geleceğinden biz harcıyoruz. Kızılderi bir atasözü var ya: Dünya, size babanızdan miras kalmadı. Dünya çocuklarımıza emanet aldığımız bir dünya ama maalesef bu bilinçte miyiz, sizin sunumunuzda bu bilinci gördük mü? Ben maalesef göremediğimizi düşünüyordum. Bu konuda daha çok haykırmanız gerektiğini düşünüyordum.

Sayın Bakan, bakın, bir örnek vereceğim, bu Komisyonunda geçen hafta şu koltukta, Sayın Bakan Yardımcısının koltuğunda Enerji Bakan Yardımcımız oturuyordu, bütün Komisyon üyelerimiz de buradaydı. Bir torba yasa geçti buradan Sayın Bakan, bir torba yasa. Eski Enerji Bakanı Sayın Berat Albayrak yıllarca dedi ki: “Bu çevremizi kirleten, insanımızı hasta eden, suyumuzu, havamızı, doğamızı kirleten termik santrallerin bacasına filtre takacağız. Eğer 31/12/2019’a kadar bu filtreler takılmazsa asla gözlerinin yaşlarına bakmayacağız, asla süre uzatmayacağız ve bu santraller kapanacak.” 2016’da bunu dedi, 2017’de bunu dedi. Ta ki Bakanlığı size devredinceye kadar -siz ondan mı devraldınız, emin olmadım.

SALİH CORA (Trabzon) – Karıştırdınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ondan devralmış olun, o zamana kadar dedi ki: “Biz bu santralleri kapatacağız.” Sayın Bakan, sizden de benzer ifadeler duyduk, uzatılmayacak noktasında ama ne hikmetse... Bakın, bu Komisyona mart ayında bir torba daha geldi -o zaman Süreyya Bey’di Başkan- bütün Komisyon üyesi arkadaşlar dediler ki: Bunu asla kabul etmeyiz. AKP, MHP, İYİ PARTİ, HDP, CHP hepimiz defalarca dedik ki: “Asla uzatılmayacak. Devlet adına herkes konuştu, biz de bu torbayı geri çeviriyoruz. Yani çevremizi kirleten, havamızı zehirleyen termik santrallere baca filtresi takılmazsa süresini uzatmayacağız.” dedik. Daha beş ay önce irade koyduk bu konuda. Ne hikmetse o torba döndü dolaştı, tekrar karşımıza geldi ve Enerji Bakan Yardımcısı burada oturdu: “Efendim,

ne yapalım, ekonomik şartlar adamlar uzatamamış, bunu gelin, üç yıl daha uzatalım.” dediler. Biz Çevre Bakan Yardımcımızı göremedik veya sizi göremedik, sizi duymadık. “Bunu yapamazsın ey Enerji Bakanlığı!” diye bir sesinizi duymadık. Meclise bir çağrı yaptığınızı duymadık. Ya, böyle bir torba gelmiş olabilir ama gelin, sayın milletvekilleri, bunu geçirmesenez daha iyi olur diye bir çağrı ne sizden ne Sayın Cumhurbaşkanından duymadık. İşte, Sayın Bakan, küresel iklim krizini böyle böyle yaşıyoruz. Türkiye’deki vahşi kapitalistler, dünyadaki vahşi kapitalistler çocuklarımızın geleceğini çalıyor Sayın Bakan. Bakın, biz nasıl doğamızı kirletiyoruz? Enerji üretirken kirletiyoruz.

Hasankeyf’te tarihimizi de yok ediyoruz. Ya, geçen hafta gördünüz mü buldozerler Hasankeyf’in binlerce yıllık tarihî çarşısını yıkıyordu. Değerli arkadaşlar, bakın, Hasankeyf’in tarihî çarşısını yıkıyordu. On iki bin yıllık Hasankeyf şu anda baraj suları altında kalıyor Sayın Bakanım. Değerli arkadaşlar, işte, termik santrallerle çevremizi kirletiyoruz, ne yapmamız lazım? Bakın, paradan bahseden arkadaşlarınıza şunu söyleyin, Sayın Bakan size önerim: Dünya yenilenebilir enerjiye doğruya gidiyor ve diyeceksiniz ki ya olabilir, rüzgârdan, güneşten enerji elde edebilir ama esmezse ne olacak, güneş çıkmazsa ne olacak? İşte, gelişmiş dünya bunun da çaresini buluyor. Enerji depolama sistemlerine yatırım yapıyor arkadaşlar. Kim bunda öncü olursa –siz de çok iyi biliyorsunuz- dünyada kaynakları da parayı da o kazanacak. Hem çevreyi kazanacak hem de parayı kazanacak. İşte, nükleer santrallere yatırım yapmak yerine... Bakın, güneş 5 sent, rüzgâr 4 sent. Biz yirmi beş yıl Ruslardan 12,5 sente nükleer enerji alacağız. Niye alıyoruz, neyin diyetini ödüyünüz? Hem nükleer büyük bir tehlike hem de rüzgâr, güneş daha ucuz. İşte, Ruslara ödeyeceğimiz o 40-50 milyar dolar yerine yenilenebilir enerjiye ve onun depolama sistemlerine 5-10 milyar dolar yatırım yapsak dünyada öncü oluruz. Hem çevremizi kurtarırsınız hem de para kazanırsınız arkadaşlar. İşte, böyle anlatın Sayın Bakan bunu. Hani bunun maliyetini, işte esmezse ne olacak filan demeyin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz de yapıyoruz. Tuz Gölü’nün altına biz de yapıyoruz Sayın Garo, senin ondan haberin yok herhâlde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunlara yatırım yapalım. Sayın Bakanım, bakın tüketim alışkanlıklarımızı değiştirmeliyiz değerli arkadaşlar. Şu anda sokaklarımız arabalarla dolu, her yer araba dolu, dağ taş araba dolu ama bir özelliği daha var bu arabaların neredeyse hepsi dizel arkadaşlar. Bakın, Avrupa –Sayın Bakan dinliyor mu bilmiyorum- dizel teknolojisinden çıkıyor Sayın Bakan, benzinliden de 2028’e kadar çıkacak veya 2030’a kadar. Hepsi yasa çıkarıyorlar, diyorlar ki: 2025’ten sonra içten patlamalı araç üretmeyeceğiz, 2028’den sonra üretmeyeceğiz. Ne yapıyorlar? Elektrikli arabaya yatırım yapıyorlar. Altyapısını, benzin istasyonunu hepsini dönüştürmek için master planları var üç yıllık, beş yıllık. Bizim var mı Sayın Bakan? Yok. Ne yapıyoruz? Volkswagen yatırım yapacak diye çok seviniyoruz değil mi? Volkswagen ne yatırımı yapacak arkadaşlar? Ki vazgeçti ama yapsaydı ne yapacaktı? Dizel araba teknolojisini Almanya’da üretmeyecekti gelip burada üretecekti. Orada elektrikli araba üretecek, gelip o eski teknolojisini, dizel teknolojisini burada üretecek, milyon tane araba satacak bin tane teşvikle ve doğamızı kirletecek. İnanın, yolda yürürken, çocuklarınızla yürürken yanınızda 2 tane dizel araba geçse nefesinizi tutamazsınız arkadaşlar. Bizim neyimiz eksik? Niye elektrikli arabayla ilgili bir vizyonumuz olmuyor? Bununla ilgili yatırımlar yapmamız lazım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen maskeyle mi geziyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın Sayın Bakan, vatandaşlara kömür dağıtılıyor biliyor musunuz? Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız kömür dağıtıyor. Sayın Bakan, kömür dağıtmak yerine bakın, o kömür dağıtılan yoksul mahallelere gidin nefes alamazsınız arkadaşlar, nefes alamazsınız.

Onun yerine bir doğal gaz teşviki versek, yoksullara ısınabilecekleri kadar doğalgazı ücretsiz vermekle ilgili politikamız olsa ne olur? Bakın, 4 kişi İstanbul’da, 4 kişi Antalya’da intihar etti. Vatandaşlarımız doğal gaz faturasını ödeyemediği için intihar edebilir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Doğal gazı 2014 yılında...

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmamız gereken, sosyal politikalara ağırlık vermek ama sosyal politikaların da çevreci olması lazım. Sayın Bakan, bu konuda ne düşünüyorsunuz, sosyal politikalarımızın çevreci olmasıyla ilgili? İşte kömür dağıtırken her yeri, havamızı berhava etmeden, çevreci politikalarla, doğal gaz teşvikleriyle yoksullara ısınma ihtiyacı kadar ücretsiz doğal gaz dağıtsak, elektriği kesildiği için vatandaşlarımız intihar etmese, ihtiyacı kadar elektriği ücretsiz dağıtsak, geri kalanını da artan oranlı yapsak, mesela zenginler daha çok harcıyor ya o sayede bunları finanse etsek, böyle bir master plan düşünmez misiniz?

Sayın Bakan, tabii, konuşma sürem kıaldı. Ben Diyarbakır Milletvekiliyim, geçen dönem de İstanbul Milletvekiliydim. Sayın Bakan, müstafi Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu “Diyarbakır’ı Toledo yapacağız.” dedi. Diyarbakır’a en son ne zaman gittiniz bilmiyorum ama şu fotoğrafları size göstermek istiyorum, yani beton üzerine bazalt kaplamalar dökülmüş, bakın, Diyarbakır’dan gene, beton evler yaptınız Sayın Bakan ve üzerine bazalt kaplamalar, fabrikasyon yani bunlar şeyden değil, fabrikasyon bazalt kaplamalar yapıştırmışsınız, hepsi dökülmüş çünkü 40 dereceyi görünce bunların hepsi dökülür Sayın Bakan. Bakın, bazalt kaplamalar dökülmüş Sayın Bakan. Bakın, hani Toledo evleri bunlar mı Sayın Bakan, bilmiyorum ama bunlar pek Toledo evine benzemiyor. Sayın Bakan, bir şehri tarihiyle, habitatıyla konuşmamız lazım. Diyarbakır’ın beş bin yıllık tarihi var Sayın Bakan, beş bin yıllık ve beş bin yıllık sokakları vardı. İnsanlar yürürken yüzlerce yıldır yürüdüğü sokaklardan yürüyordu ama o şehrin binlerce yıllık tarihine ait taşları kepçelerle taşıdınız, yerine böyle bütün sokaklar tarumar edildi. Diyarbakır Sur bir tarlaya dönüştü. Sonuçta böyle ihale ettiniz Diyarbakırlı olmayan müteahhitlere, gelip böyle beton evler yaptı, üzerine bazalt kaplama yapıştırmaya çalıştı, onlar da döküldü Sayın Bakan. Diyarbakır şu anda Toledo gibi olmanın kenarından bile geçmiyor. Bu yoldan vazgeçmemiz lazım. Kentsel dönüşüm dediğimiz şey kenti yok etmek değildir, hatırayı, hafızayı yok etmek değildir; o kentin Demirciler Çarşısını korumaktır, Demirciler Çarşısındaki o ustaları korumaktır, o şehrin bakkalını, yaşayanlarını korumaktır. “Kentsel dönüşüm” dediğimiz şey soylulaştırma değildir arkadaşlar. Bakın, oradaki yoksullara deniyor ki: “100 binlerce lira vereceksin bu yeni evi alacaksın.” Garibanların cebinde 100 lira yok, bırak 100 binlerce lira ödemeyi, 100 lira yok garibanların cebinde. Ne olacak? Garibanlar şehir dışına çıkıyorlar, daha “soylu” olanlar –tırnak içinde söylüyorum- daha “zengin” olanlar Diyarbakır Sur’a geliyor, aynı Tarlabası Projesi gibi. Tarlabası’nda Tarlabasılılar yaşayamıyor, Sulukule’de Sulukuleliler yaşayamıyor, Diyarbakır Sur’da da Diyarbakırlılar yaşayamıyor arkadaşlar.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Onu devlet yapmadı, siz yaptınız, onu siz kendiniz yaptınız.

BAŞKAN – Sayın Çelebi... Lütfen arkadaşlar, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sur’un içine bir bakın, devlet yapmadı onu.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, Sayın Çelebi, lütfen... Size söz vereceğim Sayın Çelebi.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmamız gereken, hafızayı, hatırayı koruyan kentsel dönüşüm yapmaktır.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hafıza devletin hafızası, hafıza milletin hafızası.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, Sayın Çelebi, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bu anlamda Sayın Bakan, bakın, kentsel dönüşümle ilgili mutlaka yerel yönetimlerle iş birliği yapmanız lazım ancak maalesef oralara da kayyum atıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, deprem meselesi çok önemli. İstanbul’da geçenlerde bir uyarı daha aldı Sayın Bakan, 5,8’lik bir deprem yaşadık ve şunu söyledi uzmanlar, İstanbul’daki depremin süresinin yaklaştığını söyledi. Yani her an patlamak üzere olan bir bombanın üzerinde yaşıyor o bölgedeki 30 milyona yakın insan. Sırf İstanbul değil, Bursa, Adapazarı, Tekirdağ patlamaya hazır bir bombanın üzerinde yaşıyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, depremle ilgili, güvenlikle ilgili on sekiz yılı AKP iktidarı heba etmiştir. Maalesef “kentsel dönüşüm” dediğiniz şey de rantasal bir dönüşüm olmuştur arkadaşlar, rantasal dönüşüm. AKP iktidarı döneminde 100 milyarlarca dolarlık rant yaratıldı ama bunlar genelde zengin mahallelerinde oldu ve rantlar vergilendirilmedi, yoksullar da evlerini dönüştürecek kaynağa sahip değiller Sayın Bakan, biliyorsunuz. Genelde daha varlıkların mahallelerinde veya rant verdiğiniz mahallelerde kentsel dönüşüm oluyor ama rantın olmadığı, yani daha çok kat verilemeyecek, emsal verilemeyecek veya yoksulların olduğu mahallelerde kentsel dönüşüm olmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bununla önerilerimiz oldu. Gelin, rant vergisi getirelim, rant artışlarını vergilendirelim, imar artışlarını vergilendirelim, oradan gelecek kaynakları bir fona aktaralım, o fondaki kaynaklarla da yoksulların, garibanların evlerini depreme güvenli hâle getirelim dedik. İktidarın böyle bir vizyonu oldu mu? Hayır. Yıllarca rant vergisi getirelim diyoruz, maalesef bu rant vergisini göremedik.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, gelmedi. Gelmedi Sayın Bakan, nerede?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Şu an çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, çalışılıyorsa, bilmiyorum yani bizim haberimiz yok Meclis neyi çalışılıyorsa. Geçen hafta bir vergi geldi, emlak vergisi, değerli konut vergisi geldi, bunun dışında bir vergi gelmedi. Geçen yıl da Sayın Bakan, imar affı geldi biliyorsunuz. Büyük bir cinayettir imar affı. Uyardık bu konuda Sayın Mehmet Özhaskeki’yi. İmar affı geldiği zaman vatandaş şunu düşündü: “Benim dairem artık resmî arkadaş, benim yıkmama gerek yok.” Hâlbuki öyle değil, tabut evlerde yaşıyorlar. O imar affından gelecek gelirleri de bir fona aktaralım dedik, Mehmet Özhaskeki dedi ki: “O parayı kentsel dönüşüme ayıracağız.” Sayın Bakan, size net bir soru soruyorum: İmar affı paraları nereye gitti? Hani nasıl deprem vergisi paraları nereye gitti diye soracağım gibi onu da soruyorum, imar affı paraları nereye gitti? Mehmet Özhaskeki’nin ifadesi bu. “İmar affı kaynakları kentsel dönüşüme gidecek.” dedi. Siz bu parayı gördünüz mü? Ben sizin bütçenizde görmedim. Var mı bütçenizde? Yok. Ne olacak, garibanlar tabut evlerde yaşamaya devam mı edecek? Yapmamız gereken rantı vergilendirip yani zenginden alıp yoksulun evini kentsel dönüştürmek. Aksi takdirde Sayın Bakan, büyük bir vebal altındasınız bakın, her an bomba patlayabilir, yüz binlerce vatandaşımızın cesediyle karşı karşıya kalabiliriz. Her gece eminim siz de bunu düşünüyorsunuzdur. Büyük bir vebal altındayız arkadaşlar, acil, ivedi bir master plana ihtiyaç var. Yerel yönetimlerle birlikte merkezî otoritenin bir master plan yapıp birkaç yıl içinde öncelikli olarak yoksul mahallelerdeki en çürük binalardan başlayarak kentsel dönüşümü tamamlamamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum.

Sayın Bakan, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum ama bu konularda özellikle iklim konusu, kentsel dönüşüm konusu ve deprem meselesiyle ilgili mesajlarınızı ben eksik gördüm, umarım soru-cevap kısmında bununla ilgili daha net şeyler duyabiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Aksu...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkan, sadece bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar ya, lütfen. Biraz sonra size söz vereceğim, o zaman siz de gerekli açıklamayı yaparsınız. Çünkü parti adına size de söz vereceğim ya siz ya arkadaşlardan kim konuşacaksa.

Ben şimdi Sayın Aksu'ya söz vereceğim, daha sonra AK PARTİ Grubu adına bir arkadaşımıza söz vereceğim.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakanım, Sayın Bakan yardımcıları, değerli bürokratlar, basın mensupları; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, hem sunumunuz için hem de yaptığınız çalışmalar için size teşekkür etmek istiyorum. Bütçenin de konuşmamın başında ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Herkesin temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının temin edilmesi için kuşkusuz çevre politikasının esasını oluşturması gerekir. Bu doğrultuda çevre sorunlarını kalkınma çevre koruma ikilemi yerine akılcı bir koruma, kullanma ve geliştirmeyi öngören sürdürülebilir kalkınma modeliyle aşarak gelecek nesillere temiz, doğal ve kültürel değerleri korunmuş, yaşanabilir bir çevrenin intikalini sağlayacak politikaların hayata geçirilmesi esas olmalıdır.

BAŞKAN – Arkadaşlar, salonda yine bir uğultu var; lütfen, sessiz olmaya davet ediyorum.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin kirlenmesini, tahrip edilmesini ve yok olmasını önlemek için çevre konusuna bilimi ve aklı esas alan, tarih, kültür, inanç ve millî menfaatlerimizle çatışmayan bir bakış açısıyla yaklaşılmalı, ekonomik ve sosyal politikalar ile çevre politikası arasında uyum sağlanarak insan sağlığı, ekolojik denge, kültürel, tarihî ve estetik değerler korunmalıdır.

Yatırım projelerinin yer seçiminde çevre duyarlılığına önem verilerek yatırımlarda çevre dostu teknolojinin kullanılması esas olmalıdır. Kentleşme politikası belirlenirken de yerleşimlerin afete duyarlı olması, doğal, tarihî ve kültürel varlıkların korunması ve yaşatılması, kentlilik kültürünün oluşturulmasına katkı sağlanması, su kaynaklarının ve çevrenin korunması, planlı, çağdaş altyapılı, yaşanabilir kentler inşa edilmesi, yerel kalkınmanın sağlanması, hizmetlere erişimin kolaylaştırılması ve kentte yaşayan vatandaşın hayat kalitesinin artırılması amaç olmalıdır.

Eğitim, sağlık, sosyal hizmet, kültür, ulaşım ve kentsel altyapı hizmetlerinin hızlı, güvenli, zamanında, ucuz ve erişilebilir bir şekilde sunulmasını diğer politikalarla birlikte sağlıklı kentleşmenin bir gereği olarak görüyoruz.

Türkiye'nin tamamını kapsayacak bir çalışmayla fay hatları, dere yatakları, kıyı şeritleri, tarım alanları ve doğal yapılar gibi imara uygun olmayan alanlar tespit edilerek yerleşime kapatılmalı, üst ölçekli planların tamamlanması suretiyle yer seçiminde yaşanan karmaşa giderilerek düzenli kentleşmenin altyapısı oluşturulmalıdır.

Yaşanabilir kentlerin oluşturulması için ulaşım altyapısı tamamlanmış, çağdaş donanımlı konut alanları yanında gerekli altyapıya sahip endüstri, teknoloji ve sanayi bölgeleri ile mali ve ticari merkezler oluşturulmalıdır.

Afete maruz kalmadan önce hukuki, fizikî ve beşeri tüm alanlarda önlem alınarak doğal afetlerin zararlarının en aza indirilmesi temin edilmelidir.

Bu kapsamda kuşkusuz ekonomik ve sosyal gelişmelerle Bakanlığınızın görev alanı doğru orantılı; maalesef tek başına sizin politikalarınız belirleyici ya da önleyici olamıyor. Bu açıdan baktığımızda atık yönetimi, atık su arıtımı, endüstriyel kirlilik ve çöp depolama alanlarına ilişkin atılması gerekli adımlar olduğunu gözlemliyoruz.

Üst ölçekli planların yapılmaması meselesi çok uzun zamandan beri Türkiye'nin tartıştığı bir mesele. Mekânsal planların yapıldığına 2019 programında da yer verilmiş ancak henüz tamamlanması için birazcık daha zamana ihtiyaç olduğu anlaşıyor.

Kentleşme yerleşimlerinin afete duyarlı olması gerektiğini söyledik. Bu kentsel dönüşüm meselesi, sadece İstanbul'da değil Türkiye'nin birçok yerinde ihtiyaç hâlini almış hatta sadece kentlerde değil kırsal alanda da yaşadığımız özellikle Karadeniz'deki sel felaketleri nedeniyle buralarda da yerleşimlerin, yerleşim mekânlarının değiştirilmesi ihtiyacını hep beraber gördük. Kuşkusuz burada önemli olan, kentsel dönüşümlerin afet öncelikli olmasıdır. Bunun dışında güzelleştirme amacıyla, sosyal, kültürel veya ekonomik entegrasyon amacıyla yahut başka sebeplerle de kentsel dönüşümler yapılabiliyor ama özellikle İstanbul'da önceliğimizi mutlaka afet öncelikli hâle getirmemiz lazım.

İstanbul'da Silivri merkezli bir deprem yaşadık yakın geçmişte; 5,8 büyüklüğünde. Şüphesiz 1999'da çağın afeti olan depremi yaşadıkdan sonra Türkiye'de bu konuda bir farkındalık oluştu her bakımdan hem kamu kurumlarımızda, ilgili kurumlarda hem de vatandaşlarımızda. Bununla beraber Silivri depremi özellikle iletişim, ulaşım ve kurumlar arasındaki koordinasyon bakımından mutlaka daha hazırlıklı hâlde olmamız gerektiğini hepimize gösterdi.

Türkiye'nin sadece deprem değil, sel vesaire bütün boyutlarıyla bir afet haritası var mı ya da çalışılıyor mu?

Evet, Millî Emlak Genel Müdürlüğü yeni yapılanmada Şehircilik ve Çevre Bakanlığımıza bağlandı. Burada da şunu öğrenmek istiyorum: Millî emlakimize ait envanter tüm unsurlarıyla elimizde var mı? Geçmişte bununla ilgili de yani devletin millî emlakine ait ne kadar arazisi var veya ne varsa bunlar tam bilinmiyordu, şu anda bunlar biliniyor mu onu da öğrenmek isterim.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüz önemli çalışmalar yapıyor. Çok önceki yıllarda başlayan TAKBİS Projesi önemli bir merhale kazanmış, onu sunumlardan anlıyorum. Bununla beraber Türkiye'de daha temel bir problem olduğunu düşünüyorum kadastro sistemiyle ilgili; o da arazilerin çok ortaklı olması. Burada kuşkusuz hukuki bir düzenleme belki gerekiyor mülkiyet sorunuyla ilgili

ancak bunların kolaylaştırılması, aşılabilmesi için tapuların tekleştirilmesi bakımından Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüz bir çalışma yapıp bizlere de önerebilir mi? Bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Şüphesiz afetle ilgili önleyici tedbirlerin alınması önemli, denetim fonksiyonunun etkili bir şekilde Bakanlığımız tarafından yerine getirilmesi önemli. Siz konuşmanızda da söylediniz, imar planlamasında istikrara vurgu yaptınız. Türkiye’de en çok tartışılan, haksız kazanımlara da sebep olan imar planlarından kaynaklı rant olgusu var. Bunun mutlaka önüne geçilmesi lazım. Burada bir de yetki karmaşası var diye düşünüyorum. Geçmişte sadece Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı arasında bir tartışma olurdu; planlama yetkisi sende midir bende midir diye ama şimdi TOKİ’nin var, Özelleştirme İdaresinin var, Turizm Bakanlığının var, Bakanlığımızın var ve belki bilmediğim başkalarının da var. Bu anlamda belki bunun tekleştirilmesinin beklenmedik durumların ortadan kaldırılmasına katkı sağlayabilir diye değerlendiriyorum.

2019 yıllık programında önemli tespitler yapılmış. Burada “şehirleşme” başlığı altında söylenen bazı şeyler var. Mesela, merkezi kurumların plan yetkilerinin genişletilmesinden ziyade planlama, yapılaşma ve denetim sürecinde dikkate alınacak işlerin öne çıkartılması; yani bu imar yetkisiyle ilgili bunu söylemişler.

Yine, kıyı alanları ve tarımsal alanlar başta olmak üzere kontrolsüz kentsel genişlemenin doğal, tarihî ve kültürel alanlar üzerinde oluşturduğu tahribatın önlenmesi ihtiyacının devam ettiğini söylüyor program. Aynı şekilde mekânsal planların yapımında yapılaşma sınırları, yoğunlukları ve uygulama esaslarının afet risk faktörlerine göre belirlenmesi ihtiyacının da devam ettiğini söylüyor; şüphesiz bu bir süreç. Meseleye bakarken biz hep ya da hiç gözüyle bakmıyoruz -mutlaka bu anlamda önemli mesafeler alındı- mukayeseli olarak meseleye bakmak lazım hem çevremiz, bölgemiz, ülkeler kapsamında hem de zaman itibarıyla önceki yıllara göre mutlaka çok önemli mesafelerin alınmış olduğunu da burada ifade etmek istiyorum.

Sayıştay raporlarında önemli tespitler var ama size teşekkür ediyorum, sunumunuzda bunlara özellikle vurgu yaptınız. Dolayısıyla bizim ayrıca bunlarla ilgili bir bahis açmamıza gerek kalmadı diye düşünüyorum.

Evet, ben bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Buyurun Sayın Ünal.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) - Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Bakanlığımızın değerli bürokratları ve yöneticileri, kıymetli basın mensupları; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarımızın bütçelerinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, sözlerimin başında sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımız misyonunu, sürdürülebilir çevreyle uyumlu hayat kalitesi yüksek şehirler ve yerleşimler oluşturmak üzere, planlama, yapım, dönüşüm ve çevre yönetimine ilişkin iş ve işlemleri düzenleyici, denetleyici, katılımcı ve çözüm odaklı bir anlayışla sürdürmektedir.

Ülkemizin, coğrafyasında ekonomik ve siyasi açıdan lider ülke konumuna gelmesiyle birlikte, atık yönetimi uygulamaları da hem Avrupa Birliği ülkelerince hem de komşu ülkelere ciddiyeyle takip edilir hâle gelmiştir. Bakanlığımız çalışmalarında, atıkların yaratacağı çevresel sorunları giderirken diğer yandan atıklardan ekonomimize kaynak oluşturma çabası içerisinde.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teknolojik yeniliklerle birlikte artan nüfus ve şehirleşme, yaşam standartlarının ve tüketim alışkanlıklarının farklılaşmasına yol açarak daha çok atığın oluşmasına neden olmaktadır. Bu durum aynı zamanda başta doğal kaynakların tükenmesi ve iklim değişikliği gibi hususlar olmak üzere tüm canlıları tehdit edecek boyutlara varan hava, su ve toprak kirliliğine neden olmaktadır. 2000’li yıllarda 500 milyon ton ham madde tüketiminin olduğu ülkemizde bu değer 2010’lu yıllarda giderek hızlı bir yükselişle birlikte 900 milyon tonu aşarak hemen hemen 2 katına çıkmıştır. 2017 yılında ilk defa Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde Sıfır Atık Projesi başlatılmış olup, hayata geçirilen proje bugün artık 25 bin kurum binasında uygulanmaya başlanmıştır. Projeyle, israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanması hedeflenmektedir.

Sıfır Atık Projesi’yle, Türkiye çapında toplanan atık miktarı ve diğer çalışmalara ilişkin envanter oluşturmak, uygulamaları izlemek ve belgelendirme altyapısını oluşturmak amacıyla “sıfır atık bilgi sistemi” hazırlanmıştır. Bilgi sistemine yönetmelik kapsamında yükümlülüğü olan mahallî idareler, bina ve yerleşkeler ile gönüllü olarak katılmak isteyenler tarafından bilgi girişi yapılmaktadır. Sıfır Atık projesiyle, çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan önemli kazanımlar elde edilecektir.

1 Kasım 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde düzenlenen Sıfır Atık Zirvesi’yle, yerel yönetimlerin bu konuda daha aktif rol almaları yönünde adımlar atılmıştır. Bu çalışmalarla hedef 2023 yılına kadar 100 bin kişiye doğrudan istihdam, 20 milyar Türk lirası ekonomik kazanç, 400 bin kurum ve kuruluşun sıfır atık yönetim sistemine geçmesi, 2 Belgrad Ormanı kadar ağacın kurtarılması, belediye atık geri kazanım oranının en az yüzde 35’e çıkarılmasıdır.

Sanayi atıklarının geri kazanımı ve ham madde olarak kullanılmasıyla atık bertaraf maliyetleri azaltılmakta, düzenli depolamaya gönderilen atık miktarı düşürülmekte, bertaraf tesislerinin kullanım ömrü uzatılmaktadır. Doğal kaynaklara ikame olarak atıkların kullanılmasıyla doğal kaynak kullanımı azaltılmaktadır. Sanayi atıklarının uygun şekilde yeniden kullanılması, farklı sektörlerde ham madde olarak kullanılması ve geri kazanımının sağlanmasıyla ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, sanayicilerimizin atık geri kazanımı bilinciyle, farklı sektörlerden çıkan atıkları alternatif ham madde olarak kullanmak amacıyla talep ettikleri 71 adet atık kodu için 80 tesise alternatif ham madde kullanım onayı, 25 tesise ait 8 farklı tür atığın yan ürün olarak kullanımına onay verilmiştir.

Ülkemizde faaliyet gösteren çimento, kireç ve benzeri fabrikalarında Çevre ve Şehircilik Bakanlığından alınan izin, lisanslar kapsamında, 2018 yılında ek yakıt olarak kullanılan atık miktarı 800 bin tona, alternatif ham madde olarak kullanılan atık miktarı ise yaklaşık 3,2 milyon tona ulaşmıştır. 2003 yılında 1 adet yakma tesisi bulunurken 2019 yılında 14 adet yakma ve 37 adet beraber yakma olmak üzere atıkları enerji kaynağı olarak kullanan tesis sayısı 51’e ulaşmıştır. 2018 yılı itibarıyla 8 adet birinci sınıf düzenli depolama tesisi bulunmaktadır. Ülkemizde kurulu bulunan 58 adet sterilizasyon tesisi ve 3 adet yakma tesisi ile 81 ilde tıbbi atığın güvenli yönetimi sağlanmaktadır. Maden zenginleştirme atıklarının bertarafı konusunda, ülke genelinde 45 tesise maden atığı depolama tesisi onay belgesi verilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızca sanayi tesislerinden kaynaklanan kirliliğin kaynağında azaltılmasını, çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesini, üretim sırasında suya, havaya ve toprağa verilecek her türlü emisyon, deşarj ve atıkların kontrolü ile ham madde ve enerjinin etkin kullanımını sağlayacak temiz üretim uygulamalarına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; günümüzde yaşadığımız çevrenin kalitesini ve insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen önemli faktörlerden biri de gürültüdür. Gürültü kirliliğinin azaltılması ve kontrolü amacıyla 2013 yılından itibaren gürültü haritalarının hazırlanması çalışmalarına hız verilmiş ve son yıllarda gürültü yönetimindeki gelişmelerle halkın huzur ve sükununun sağlanması konusunda önemli adımlar atılmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızca yürütülen ulusal ve uluslararası projeler kapsamında 2018 yılı sonu itibarıyla İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir ve Ankara illerinin de içinde bulunduğu toplam 46 ilin gürültü kirliliği haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca 41 adet havalimanının da gürültü haritaları tamamlanmıştır. Kalan 20 ilin stratejik gürültü haritalarının ise 2020 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Değerli hazırun; günümüzde deniz çöpleri sorunu, çevre kirliliği gündeminde dünyada ilk sıralarda yer almakta olup deniz ekosistemini en çok tehdit eden unsurların başında plastikler gelmektedir. Yapılan çalışmalara göre, eğer yeni tedbirler geliştirilmez ve denizlere plastik girişi aynı şekilde devam ederse 2050 yılında denizlerde balıktan çok plastik olacağı öngörülmektedir. Deniz çöpleriyle mücadele konusuna bütünlük bir yaklaşım getirilmesi, uygulamalarda birlikteliğin sağlanması, çalışmaların düzenli ve sürekli bir şekilde yapılması ile takip edilebilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız tarafından Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi yayımlanmıştır. Denize kıyısı bulunan tüm illerimizde valilerin sorumluluğunda Deniz Çöpleri İl Eylem Planları 10 Aralık 2019 tarihine kadar uygulamaya alınacaktır. 28 kıyı ilimiz için hazırlanacak 5 yıllık eylem planları mahallî çevre kurullarınca onaylanacak ve yapılan çalışmalar yıllık raporlamalarla Bakanlığımız tarafından takip edilecektir.

Deniz çöpleriyle mücadelenin önemli unsurlarından biri de halkın bilinçlendirilmesi çalışmalarıdır. Deniz çöpleri konusunda halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar, Cumhurbaşkanımızın saygıdeğer eşi Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde olan Sıfır Atık Mavi Hareketi kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ve ilgili kurum ve kuruluşlarımızca yürütülmektedir. Sıfır Atık Mavi Hareketi'yle birlikte tüm yurttaki denizlerin korunması ve deniz temizliği seferberliği başlatılmıştır. Bu kapsamda 30.145 kişiye eğitim verilmiştir. Türkiye'nin önde gelen 760 kuruluşu "Sıfır atık mavi" sözü vererek denizlerimizin kirlenmesinin engellenmesi için çalışma yapacağını taahhüt etmiştir. Bunun yanında birçok sivil toplum kuruluşu Sıfır Atık Mavi Hareketine destek vermiş ve deniz çöpi toplama etkinlikleriyle kampanyayı desteklemiştir. Bu çalışmalar sonucunda, Ekim 2019 itibarıyla, 163.516 metreküp deniz çöpi toplanmış ve bertarafa gönderilmiştir.

Diğer taraftan, deniz ve kıyılarımızın korunması amacıyla özellikle liman ve tersane bölgelerinde gerçekleştirilen dip taraması ve denize boşaltım faaliyetlerinin çevresel yönetimini sağlamak amacıyla Bakanlığımızca dip tarama malzemesinin çevresel yönetimi yönetmeliği taslağı hazırlanmıştır. Bu yılın sonunda yayımlanması hedeflenen bu yönetmelikle, tarama malzemesinin kriterleri, boşaltım alanları ve kriterleri, faydalı kullanım olanakları, boşaltım alanları için izleme metodolojisi belirlenerek uygulamada etkinlik arttırılacak ve izin süreçleri kısılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken tüm bu hizmetlerin yerine getirilmesinde, icrasında katkısı bulunan başta Sayın Bakanımız olmak üzere Bakanlığımızın yöneticilerine ve çalışanlarına da şahsım adına teşekkür etmek istiyorum.

Yaşanabilir çevre ve marka şehirler yaratma yolunda yapacakları çalışmalar için kendilerine başarılar diliyor, yaklaşık 2,8 milyar Türk lirası olarak belirlenen bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılarımı sunuyorum. Allah, bütçemizin bereketini artırsın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Sındır'a söz veriyorum.

Süreniz on dakika.

Maalesef çok esnek davranamayacağım, onu söyleyeyim. Tüm arkadaşlar için söylüyorum, sadece grup sözcülerine biraz esneklik tanıdık dolayısıyla on dakikadan sonra bir dakikada içerisinde tamamlayacaksınız konuşmalarınızı inşallah.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bu konuda daha ilk açılış yaparken on dakika, artı iki dakika demiştiniz, şimdi, bunu yeni bir kararla bir dakikaya mı düşürdünüz?

BAŞKAN – Hayır, efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O zaman teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, sayın...

BAŞKAN – Şimdi, bu kelimeler üzerinden, bunlar doğru şeyler değil Sayın Sındır. Biz her türlü müsamahayı gösteriyoruz, göstereceğiz, size de gösteriyoruz. Ama şunu takdir edin ki, bakın: 40’a yakın söz talebi var Komisyon üyesi olmayanların.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, çok önemli bir bakanlık var, 2 bakanlık aynı güne denk geliyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bu konu bizim kabahatimiz değil, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gibi bir bakanlığın bütçesini 2 bakanlığı bir araya getirip bir güne sıkıştırırsanız ondan sonra da söz hakkımızı kısıtlamaya çalışırsınız.

BAŞKAN – Hiç fark etmiyor, diğer günlerde de aynı oluyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Onun için gerekiyorsa biz sabahlarız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Sındır, bakınız, bir; ben söz hakkınızı kısıtlamıyorum, daha önceki esnekliğimi biraz daha daraltıyorum, söz hakkınız kesinlikle baki, mevcut söz hakkınızın üzerinde zaten söz veriyorum size, merak etmeyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, evet Sayın Başkan, zaten...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları, salonumuzda bulunan değerli konuklar ve basınımızın değerli temsilcileri; gerçekten, çok önemli bir Bakanlık, bir yanında çevre, bir yanında şehircilik; iki yanında da aslında geleceğimiz. Ama sağlıklı, yaşanabilir, sürdürülebilir bir gelecek, bunu tesis edecek, bunun için gereğini yapması gereken bir kurumun bütçesini görüşüyoruz. Yani aslında her şey bir kenara, bu Bakanlığın yaptığı iş ve işlemler bir kenara. Onun için bunun bir de bir gün içerisinde, 2 bakanlık arasında, zamanı da sıkıştırarak görüşülüyor olması gerçekten çok kabul edilebilir değil.

Tabii, buraya gelen bütçe görüşmelerinde bizlere sunuş yapan değerli bakanlarımızın, bürokratlarımızın, ilgili kurumlarımızın tamamı 2002 yılında, AK PARTİ iktidara geldiğinden bugüne kadar ne yaptığını anlatıyor yani ortaya konan rakamlar bir yıla ait rakamlar değil. Aslında, bu bütçe görüşmelerinde biz 2018 yılı kesin hesabını görüşüyoruz, görüşmemiz gerekiyor, 2018 yılından bahseden yok, 2018 yılında ne yapılmış, ne hedeflenmiş, ne kadarına ulaşılmış, yok. Ne konuşuluyor? 2019 yılının faaliyet raporu daha bitmemiş olsa da, 2019 yılı icraatın içinden... Ha, bunu da sunarken 2002-2003 yılından bugüne kadar alınarak ne kadar büyük rakamlar olduğu biraz daha abartılı bir şekilde söyleniyor.

Peki, ben o zaman şunu soracağım: Bakın, 21 Ekim 2017 tarihinde Sayın Erdoğan'ın İstanbul Esenler'de gerçekleştirilen Şehir ve Sivil Toplum Kuruluşları Zirvesi'ndeki sözü, sözün başını kısa geçiyorum ama o sözün son cümlesi şu: "Biz bu şehrin kıymetini bilmedik, biz bu şehre ihanet ettik, hâlâ da ihanet ediyoruz, ben de bundan sorumluyum." Aynen çift turnak içerisinde, Sayın Erdoğan'ın kendi sözleri. Şimdi, ne kadar süslersek, ne kadar rakamlarla göz boyamaya çalışsak çalışalım bir ihanet söz konusu bir kente, İstanbul gibi bir kente ve bu ülkenin Cumhurbaşkanının, Sayın Erdoğan'ın bu konuda sorumlu olduğunun da ifadesi, bir gerçek, kamuoyunun bilgisinde.

Sayın Bakan ne demiş geçenlerde, daha doğrusu seçim öncesi 24 Şubat konuşmalarında, bu da trajikomik bir durum gerçi, konuşmasında devam ediyor, Cumhuriyet Halk Partisine birazcık eleştirileri var, onları da geçiyorum, 11 maddelik bir manifestodan bahsediyor ve sonra şu cümleyle devam ediyor: "Bu maddeler çerçevesinde -çift turnak içerisinde söylüyorum- artık biz şehirlerimizin elli yılını, yüz yılını planlayacağız ve bu planlar hakkaniyet çerçevesinde, vatandaşımızın da içinde olduğu rıza çerçevesinde olacak." Artık ifadesi demek ki o güne kadar yapılmıyordu, "Artık bundan sonra yapacağız." İnşallah diyorum, inşallah bu olur.

Şimdi, Sayın Bakanım, çevre anlayışınız, şehircilik anlayışınız... Çevre anlayışınız, bir kere bakın... Çevre ve Orman Bakanlığının, Sayın Veysel Eroğlu'nun Bakan olduğu dönemde, 2009 yılında 2009/7 sayılı bir Genelge var, hâlen yürürlükte, hâlen uygulanıyor, hâlen kullanılıyor. Çevre ve Orman Bakanı tarafından imzalanmış olan bu genelge "ÇED olumlu kararlarına karşı yargıya gidildiği durumda yürütmeyi durdurma kararı veya esastan iptal kararı söz konusu ÇED raporunun verildiği takdirde olumsuzluk hangi konudaysa o konu üzerinde yeniden ÇED verilmesi için süreç başlatılır." diyor. Yani "Biz illa da illa ÇED'i vereceğiz." diyor. Yani bu genelge, "Siz ne kadar mahkemelerde karar da çıkarsanız bunları yürütmeyi durdurma kararı veya iptal ettirseniz de biz bunu kabul etmiyoruz, umurumuzda değil, biz bu genelgeyle ÇED sürecini yeniden başlatırız." anlamını taşıyor.

Şimdi, bakın, bu ÇED'le ilgili -bu sizin faaliyet raporunuzdan- 2018 yılı ÇED karar sayıları, ÇED olumlu kararı, bakın, petrol ve madencilikte 133 olumlu karar var, "ÇED gerekli değildir." kararı 1460; sanayiyle ilgili konularda 35 ÇED olumlu, 465 "ÇED gerekli değildir." 10 katı, 15 katı; atık kimyada 69 tane ÇED olumlu kararı verilmiş, 355 tane "Ne gerek var ÇED'e." denilmiş; tarım ve gıdada 51 ÇED olumlu, 353 "ÇED'e ne gerek var." Bu gidiyor, enerjisi vesaire... Toplamda 401 tane ÇED olumlu kararı verilmiş 2018'de, 3.036 tane "ÇED gerekli değildir." denilmiş; 3.437. Ne kadar ÇED olumsuz kararı verildiği de yazmıyor, ben bunu hiçbir yerde göremedim. ÇED olumsuz kararının verilmiş olduğunu da zannetmiyorum çünkü kapı gibi bir 2009/7 sayılı Genelge var. Bu genelge uygulanarak inceleme, değerlendirme komisyonu yeniden toplanıp ÇED'i vermek adına mücadele veriliyor Bakanlık tarafından.

Değerli arkadaşlar, çevre anlayışı bu olmamalı, çevre anlayışı çevreye karşı hassasiyet, duyarlılık anlayışı olmalı. Eğer en ufak bir pürüz varsa o pürüz mutlaka dikkate alınmalı ve gereği yapılmalı, gerekiyorsa da izin de verilmemeli. Ama "ÇED gerekli değildir." demekle veya ÇED'i olumlu vermekle bir başarı olmuyor, bunu özellikle belirtmek istiyorum. Bu genelgenin derhâl yürürlükten kaldırılması gerektiğini, yasa tanımayan, hukuka aykırı uygulamaların önünü açan bir duruş olduğunu söyleyebilirim. Bununla ilgili sayısız madencilik faaliyeti, işte İzmir'in Efemçukuru altın madeni, iptal kararları, yürütmeyi durdurma kararları, tekrar "ÇED olumlu raporu verilsin." diye ÇED toplantıları, izleme, değerlendirme... Bir tanesine ben katıldım, salondan dışarı çıkarıldım, milletvekili olduğum dönemdi o, daha 2015 yılıydı; bunların hepsini yaşadık.

Sayın Bakanım, sizden ricamız, Bakanlığınızın bir Çevre Bakanlığı olması sebebiyle gereğini bu anlamda yapmanız, çevreyi korumanız, çevrenin tahribatının önünü açan uygulamalara dur demeniz.

Tabii, imar barışının bir de şehircilik ayağı var, bir barış getirildi, güzel. İmar barışı neydi aslında? Kaçak, ruhsatsız ne kadar yapı varsa hepsine, binalara imar barışı üzerinden belge verildi. O belgeyle hepsi ruhsatlı gibi bir tutum içerisine... Tabii ki bir kentsel dönüşüm uygulaması olursa onların o uygulamanın içerisinde olması zorunluluğunu getirdiniz ama bir de bina yıkılırsa o belgeyi alan kişinin sorumluluğuna bıraktınız. Devlet anayasal sorumluluğunu da üzerinden attı bir kanunla, bu imar barışıyla ilgili kanunla. Şimdi, o kadar on binler, yüz binler, bilmem kaç milyar gelir elde ettiniz, yine burada bize sunduğunuz sunuşta: “Ülkemizin her yanında kaçak yapılaşmayla mücadele ediyoruz.” gibi bir söz sarf ettiniz. Mücadele ediyorsunuz, imar barışıyla getirdiğiniz... Şimdi, orada şu yapılabilirdi imar barışıyla bunu getirmek yerine: Elektrik, su ihtiyacı vardı vatandaşın; insani yaşam ihtiyaçları, altyapı ihtiyaçları bu anlamda karşılanabilirdi.

Şimdi “35 milyon vatandaşımıza depreme dayanaklı konutlarda yaşam hakkını sağlayacağız.” diyorsunuz; bu, bir itiraf. Aslında 35 milyon vatandaşımızın dışında toplam 80 milyon desek 45 milyon vatandaşımız için böyle bir güvence vermiyorsunuz, veremiyorsunuz. Bunun sonuçları da gerçekten çok acı olabilir Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sındır, lütfen tamamlayınız efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tabii, 2002 yılından bugüne 62.490 ÇED onayını verdiğinizi de hatırlatmak istiyorum ama ÇED olumlu raporu, ÇED onayı verilmeyen proje sayısının ne olduğunu da sizden duymak istiyorum.

Bir de şu okul ve kamu binalarının ruhsatı, tabii, bu ilgili kurumlar tarafından da tespit ediliyor ama –Millî Eğitim Bakanlığı özellikle- inşaat ruhsatları var mıdır? Bunların yapı sağlamlığı var mıdır, depreme dayanaklı mıdır, planlı mıdır, projeli midir? İmar barışından bu ülkede ne kadar kamu binası –okullar da dâhil- imar barışı kapsamı içerisinde bir belge verilerek hâlen kullanılır vaziyettedir? Bunların üzerine gidecek misiniz? Bunu da sormak isterim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Sındır, teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlarım.

Ben çok kısa bir konuşma planladım konu itibarıyla.

Öncelikle baktım ki bu, 2,5 milyar lira civarında bir bütçe, Bursa Büyükşehir Belediyesinin bütçesi miktarında bir bütçe. O nedenle biraz daha içeriğe baktığımızda da bu sunumuzda hakikaten bisiklet yolu gibi, millet bahçesi gibi bir belediyenin önemli projesi olacak işler Bakanlığın projesi olmuş. Bence çevre kadar önemli bir şeyi, şehircilik gibi yerelin yapması gereken bir şeyle iliştiyerek çevreyi de biraz aşağıya çekmişiz gibi geliyor. Bu bakanlığın şehircilik kısmını belediyelere bırakmak lazım, aksi takdirde Şehircilik Bakanı başkanlar başkanı gibi bir sığa sahip olacak çünkü birtakım yetkileri merkeze vermek zorunda kalıyorsunuz; mesela, bu da şaibe yaratıyor. Ben derinlemesine bir sürece girmek istemiyorum ama yerelde verilmeyen ruhsatların Ankara’dan verilmesi gibi bir garabet var, onlarca da örneğini gördük. Yani belediye ruhsat vermiyor, adam gidiyor, Ankara’dan ruhsat alıyor. Yanlıştır, doğrudura girmiyorum, bunu da tartışmıyorum, mesele bu değil ama burada bir garabet var. Yani yerelleşmenin daha çok önemsendiği bir dönemde bir Bakanlığımız var, Şehircilik Bakanlığı; o zaman belediye başkanlarımız ne yapıyor? Belediye başkanlarımız etkin olacaksa, belediyeler etkin

olacaksa bunu Ankara'ya taşımanın yolu ne? O zaman şöyle bir şey çıkıyor, tabii olarak çıkıyor: "Rantı merkezden mi yönetiyoruz?" diye bir kavram çıkıyor. Yönetiyorsunuz, yönetmiyorsunuz; bunu tartışmıyorum ama tabii olarak çıkar bu. Yani bazı yetkileri alıp yukarıya da verdiğinizde böyle oluyor. Mesela, İstanbul'a gidiyorum ben, çok bilmem İstanbul'u ama son altı yedi yılda havaalanına giderken baktım, denizin içinde binalar var. Anladım ki sonradan bu imar affıyla falan bunlar artık meşrulaşmış binalar. Ya denizin içinde! Ben çok bilmem İstanbul'u ama belki de Bedrettin Dalan Bey'in doldurduğu yerlerde, belki de diyorum, burada şey yapmak istemiyorum. O nedenle duru ve sade bir bakanlık, çevre gibi, bütün dünyada giderek yükselen bir alanda, stratejiyi ve denetlemeyi yapan bir bakanlık mükemmel. Bence 50-100 kişilik kadroyla bunu yapması gereken bir merkezi birim var. Bunun dışındaki bütün birimleri aslında vermemiz lazım. Sayın Bakan yani o zaman öbürünü yapamıyorsunuz.

Yani merkezden yönetilen bir şehircilik olmaz artık ya. Yani buna neresinden bakarsak bakalım; bu, bir gücü, bir rantı, bir işi, bir ruhsatı elde tutma gayretinden öteye çok gitmez. Burada yanlışları doğruları konuşmuyorum. Esas olarak Türkiye'nin gerçekten, bakın, bu vesileyle bir defa daha dile getirelim, çok ciddi bir kamu idaresi reformuna ihtiyacı var; Türkiye hâlâ elli yıl, yetmiş yıl önceki kanunlarla idare ediliyor. Yani bir şehir ile kasabanın arasında üç saat, dört saat varmış; şimdi kırk dakikaya inmiş, bu şehri hâlâ aynı kanunla yürütüyoruz. Artık altı ayda bir tapu devri oluyor, tapu müdürlüğü var. Yılda 100 nüfus, 500 nüfus artıyor; nüfus müdürlüğü var. Müftülükler var, 10 cami var, 15 personelli müftülükler var. Kaymakamlıklar var bitişmiş. İstanbul'da, büyükşehirlerin tamamında anlamsız kaymakamlıklar var. Yani Türkiye'nin aslında bütün bu kabuğunu kıracak kamu idaresi reformuna ihtiyacı var. Bu idareyi yapıp bu yetkileri merkezlerde bırakarak bunu etkin kullanmak gerekiyor.

Çevre gibi çok önemli, artık uluslararası kamusal mal olmuş... Biz burada bir çevre kirliliği yaptığımızda bu aynı zamanda Şili'deki vatandaşın da hakkı veya iyileştirdiğimiz de onun da ödemesi gereken bir şey uluslararası kamusal mal. İşte, aynı şeyi Brezilya'daki yağmur ormanları için nasıl konuşuyorsak küçük küçük bu kelebek etkisiyle böyle konuşuyoruz.

O nedenle bu Çevre Bakanlığı, çevre konusunda duyarlılığı artan ve de etkinliği çok artan bir bakanlık ama şehirciliği artık bırakması gerektiğini... Ben sunumu okurken bisiklet yolları vardı. Yani bisiklet yolunun benim bakanlığımın altında olması üzücü bir şey. Yani, gereğinden çok enerji harcatıyor Türkiye'ye bu türlü işler ve gücümüzü biraz da bu tür işler tüketiyor diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım efendim.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tatlıoğlu.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben sonra konuşayım.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, sevgili bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de çevre ve doğa ne yazık ki havadan, sudan, karadan kuşatılmış, âdeta dört bir yandan rant politikalarına kurban edilmektedir. Kaz Dağları’nda yaşanan kıyım, İstanbul’da gerçekleşen rant politikaları sonrası İstanbul’a yapıldığı itiraf edilen ihanet, Artvin Cerattepe’de yapılan katliam, Yırca’da katledilen binlerce zeytin ağacı, Mersin Taşucu’na nükleer santral adı altında koyulan saatli bomba, Bodrum Pina’da yakılan, sonra imara açılmayacak diye bakanlarımızca sözler verilip, yerlerine 5 yıldızlı oteller yapılan araziler bunlardan bazı örneklerdir.

Başlıklar hâlinde ele alırsak: Türkiye’de hava kirliliği ürkütücü boyutlardadır Sayın Bakan. Türkiye’de hava kirliliğine bağlı ölümlerin sayısı yılda yaklaşık 30 bin seviyelerine çıktı. Türkiye’nin havası, Avrupa Birliği ortalamasına göre en az yüzde 33 daha kirli hâle geldi. 2018 yılında, 81 ilden 45’inde yıllık ortalama ulusal sınır değerler aşıldı. 81 ilde 219 istasyonun yüzde 38’i güvenli veri sağlamıyor.

Sayın Bakan, ben bölgesinde 3 tane termik santral bulunan bir milletvekili olarak konuşuyorum. Bildiğiniz üzere, termik santrallerde, üretim esnasında kükürtdiosit, azot oksit, karbonmonoksit, kül arsenik, kurşun, civa, gibi ağır toksik metaller ve asılı tanecikler açığa çıkar. Tüm bunlar, solunum sistemi kanserlerine, akciğer hastalıklarına, astım ve bronşitlere, gebelerde çocuğa geçerek düşük doğumlara sebebiyet verebilir. Ayrıca, oluşan asit yağmurları toprağın PH’ını düşürür ve tarım ürünlerini de kirletir. Ortada böyle bir realite var iken şimdi diyorsunuz ki: “İki yıl daha biz, bu santrallere izin veriyoruz. O bölgede yaşayan insanlarımız, iki yıl daha bu zehri solumaya devam etsinler; iki yıl daha çevreyi kirlletmeye devam etsinler.” Bu nasıl iştir Sayın Bakan? Kendi insanının sağlığını hiçe sayan bir devlet olabilir mi? Bu yasa tasarısını, santraller çevresinde yaşayan insanlara nasıl anlatabileceksiniz? “Elektrik üretimi sizin sağlığınızdaki daha önemli.” mi diyeceksiniz? Bunun izah edilebilir bir yanı var mı? Size termik santral bölgelerinde yaşayan tüm insanlarımız adına soruyorum Sayın Bakan: Siz kendi ailenize, çoluk çocuğunuza bu zehirleri solutur musunuz? Siz, ailenizin bu bölgelerde yaşamasını ister misiniz? Cevabınız “Hayır.”sa bu tasarımı bir daha gündeme gelmemek üzere geri çekin lütfen. Hiç kimsenin, ailesinin ya da çocuğunun sağlığı sizinkinden daha az önemli değildir. Lütfen, biraz daha insan odaklı düşünelim.

Diğer yandan, Yatağan, Milas ve tüm santrallerin olduğu bölgelerde hava ölçümleri düzenli yapıp sonuçların anlık duyurulması sağlanmalıdır. Bu konuda hassasiyet bekliyoruz.

Bir diğer başlık: Orman alanlarında büyük kayıplar vardır Sayın Bakan. 2001-2017 yılları arasında Türkiye, 425 bin hektar ağaç örtüsünü kaybetti; bu rakam, 2000 yılındaki toplam ağaç örtüsüne göre yüzde 4,2’lik bir düşüş demek. Orman Kanunu’nda son on altı yılda 17 kez değişiklik yapılırken bu değişikliklerin pek çoğu “kamu yararı” adı altında, orman alanlarında maden, turizm, enerji yatırımlarına izin veren düzenlemeler oldu.

Türkiye’de 2017 yılı sonunda, AKP döneminde yangınlarda zarar gören ormanlık alan 119 bin hektara ulaştı. Öte yandan, Muğla’da doğal sit alanlarının derecelerinin düşürülmesi aynı bir matruşka bebek misali; yani ormanlık alanların yakılıp kesilmesi, yok edilmesi, Karabağlar Yaylası gibi doğal sit alanlarının bile maden aramalarına açılması ve vahşi turizm ile yapılaşmaya açılması da büyük bebeğin içinden çıkan küçük matruşkalar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kentler betonlaştı, yeşil alanlar yok edildi Sayın Bakan. Yapı ruhsat izinleri AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılında 36 milyon metrekare iken bu rakam 2014 yılında 220 milyonun üzerine çıktı, 2017 yılında ise 280 milyon metrekare seviyelerine yükseldi. AKP’nin on yedi yılda kentlerde arkasında bıraktığı bilanço, 2 milyar 350 milyon metrekarenin betona dönüşmesi oldu.

HES’ler nedeniyle derelerimiz yok oldu Sayın Bakan. Kuyucuk, Eber, Meke gibi göllerimiz tamamen kurudu; pek çok gölümüzde ciddi su kayıpları yaşandı. 2016 verilerine göre 158 yüzey suyumuzun 116 tanesi içme suyu standartlarında değil.

Çevresel etki değerlendirme süreçleri de AKP döneminde tümüyle işlevsiz kaldı. 1993 yılından bu yana 60.694 proje için “ÇED Gerekli Değildir”, 5.288 proje içinse “ÇED Olumlu” kararı verildi. Bu kararlara karşı yirmi beş yılda verilen “ÇED Olumsuz” kararı ise sadece 53. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, 2018 yılında 400’den fazla proje için “ÇED Olumlu” kararı verilirken sadece 4 projeye “ÇED Olumsuz” kararı verildi; binlerce projede ise yine çevresel etki değerlendirmeye gerek duyulmadı.

“Sıfır Atık” diyerek yola çıktınız ancak ülkemizi, dünyanın çöplüğü hâline getirdiniz. 2018’de Türkiye’deki ithal plastik atık miktarının yaklaşık 440 bin tona ulaştığı tahmin ediliyor; bu oran, 2004 yılına göre 2 kata yakın bir artış anlamına geliyor. Öte yandan, yılda 5 milyon tona ulaştığını söyleyen Çevre Mühendisleri Odasının verilerine göre, tehlikeli atıkların Bakanlık tarafından “beyan” üzerinden 1 milyon 400 bin tonunun kayıt altına alınabildiği, geri kalanının ise kayıt altına alınmaması nedeniyle nerede olduğu bilinmemektedir. Bu konuda son durum nedir?

Plastik atığı azaltmak amacıyla bir taraftan marketlerdeki poşeti paralı hâle getirirken diğer yandan plastik atık ithalatının katlanarak artması hakkında ne düşünüyorsunuz Sayın Bakan?

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2020 bütçesi 2 milyar 827 milyon. Poşetten, Bakanlığın bütçesinin yaklaşık 2,5 katı oranında bir gelir vergisi elde edileceği öngörülmüyor. Şu ana kadar ne kadar poşet parası toplanmıştır ve bu paralarla çevreye yönelik ne yatırım yapılmıştır? Deprem parası yol oldu, poşet parası ne oldu Sayın Bakan?

AKP’nin on yedi yıllık çevre bilançosu, hava kirliliği, orman talanı ve beton kentlerdir. AKP, artık ders niteliğinde yaşanan onlarca olaydan ders çıkarmalı, rant ve talan politikalarına son vermelidir. İstanbul şehrinin sokaklarından Muğla’nın denizlerine, kıyılarına; Karadeniz’in ormanlarından Kaz Dağları’na AKP elini milletin ortak değerlerinden çekmeli; yüzünü ranta değil, yeniden halka ve doğaya dönmelidir.

Bir de benim gerçekten merak ettiğim bir şey var Sayın Bakan, biraz önce de konuşuldu: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ne demek? Yani, Türkiye peyzaj işleri ya da park ve bahçeler müdürlüğü mü? Veyahut da başka ülkelerde çevre sorunlarının sadece şehircilikle birlikte ele alındığı bir uygulama var mıdır?

Sayın Bakan, Muğla il sınırları içerisinde bulunan, Anayasa’nın amir hükmüne göre kamu yararına binaen hüküm ve tasarrufunun Muğla Büyükşehir Belediyesine ait olması gereken ve Sayıştayın 2018 raporlarında “Kıyılarda kamu yararının sağlanmasını teminen kıyı şeritlerinin Büyükşehir Belediyesine tahsis edilmesi gerektiği düşünülmektedir.” şeklinde raporlanan 14 adet kıyısız alan, hiçbir yasal ve nesnel gerekçe olmadan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından MUÇEV isimli şirkete kiralanmıştır. Muğla ili kıyılarında bulunan ve kamu elinde bulunması gereken günübirlik alanlar ve iskeleler hangi mevzuat hükmüne dayanılarak bir sermaye şirketine devredilmiştir? Anayasa’nın 127’nci maddesi uyarınca, kamu tüzel kişiliği niteliğindeki mahalli idareler yerine kamu otoritesini kullanma yetkisine sahip olmayan, özel hukuk kişisi niteliğindeki MUÇEV Turizm Limited Şirketine devir konusunda ısrar edilmesinin sebebi nedir? MUÇEV’in, kurulduğundan bu yana elde ettiği gelir toplamı ne kadardır? Gelirinin tamamını Muğla’dan sağlayan MUÇEV bu gelirin ne kadarını Muğla için harcamıştır?

Sayın Bakan, daha önce sizinle telefonla da görüştük; Fethiye Körfezi'nin temizlenmesi yönünde çalışmalar hangi aşamadadır? Daha önce yaptığımız görüşmede, Körfez'in temizlenmesi yönündeki sözünüzü, sizin de bilginiz dâhilinde, kamuoyuyla paylaşmıştık. Fethiyeli hemşehrilerimiz de, en kısa zamanda ödeneğin çıkartılarak, Körfez'in temizlenmesini beklemektedir.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; son olarak, mimar ve mühendislerimizle ilgili üç noktaya değinmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Girgin, lütfen tamamlayın. Ek bir dakika süre veriyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

1 Mart 2019 tarihinde revize edilerek, ülke genelinde tek bir İmar Yönetmeliği uygulanması; İzmir'den Iğdır'a, İstanbul'dan Adana'ya kadar bütün illeri, tek katlı yapıdan gökdelenlere kadar bütün yapıları, sosyolojik anlamda farklılık gösteren apartman hayatı ile müstakil hayatı aynı kefiye koyan bir anlayışla hazırlanmış olan İmar Yönetmeliği mevcut ihtiyaçlara cevap vermemekte; mimar ve mühendislerin, mesleki hizmetlerini vermelerinde sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. Bu konuda bir çalışmanız var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Girgin, mikrofonda bir sorun var.

Tamam, sesiniz yüksek, tamamlayın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İki, imar barışı süreci ile mimar ve mühendislerin projeleri sonucu oluşturulan inşaatlarda, projesine uygun olmadan yapılan tüm uygulamaların yasal hâle getirilmesi ile mimar ve mühendislerin tüm müelliflik ve mesleki sorumluluk hakları ellerinden almıştır. Bu konuda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Üç, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullarda inşaat ve bina yapım maliyetleri hızla artmakta ancak mesleki hizmet bedelleri aynı kalmaktadır. Bu konuda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Bütçeniz hayırlı, uğurlu olsun diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Girgin.

Sayın Şimşek, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabii, imar barışıyla ilgili herkes kendi görüşlerini açıklıyor ama imar barışıyla ilgili gerçekten çok büyük sıkıntılar var, bu sıkıntılar da yıllara sari olarak devam edecek. Bu sıkıntılar sanıldığı kadar kolay çözülmeyecek çünkü imar barışı çıkarken 31 Aralık 2017 tarihine kadar yapılmış olan binaların imar barışından faydalanmasını sağlamak üzere bir imar barışı çıkartıldı. Ama uygulamada maalesef bu şekilde olmadı, insanlar o tarihten sonra da bina yapmaya devam ettiler ve en son para yatırma temmuz ayına kadar uzatıldığı için insanlar Temmuz 2019'a kadar kaçak inşaat yapmaya kadar devam ettiler. Bilmiyorum, çevre şehircilik müdürlüklerinden veya Bakanlık yetkililerinden bilgi alıyorsunuzdur. Şu anda yapılan binaların yüzde kaç 2017 yılından önce yapılmış, bir ortalaması, bir kriteri var mı elinizde? Yani benim aldığım bilgilere göre binaların en az yüzde 80'i o tarihten sonra yapılan binalar. Yani 31 Aralık 2017 tarihinden sonra yapılan binalar en az yüzde 80, çevre ve şehircilik müdürlüklerinden

benim aldığım bilgilere göre. Dolayısıyla her ne kadar insanlar imar barışına müracaat etmiş olsalar da yeterli inceleme yapıldığı zaman imar barışından faydalanamayacaklar ve bu binalarla ilgili yıkım kararı çıkacak. Yani bunun da fiiliyatta -herkese sorsanız herkes aynı kanaattedir- uygulaması mümkün değil. Yani Türkiye geneli yüz binlerce binayı, bütün belediyeleri, özel idareleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının araç gereçlerini, Karayollarını seferber etseniz... Sadece Mersin’de, 100 binin üzerinde kaçak yapılan bina var. Sadece Mersin’de, yapılan 100 binin üzerinde, Trabzon’da 120 bin. Yani Mersin’de yapılan 100 binin üzerindeki binanın, 110 bin binanın en az 90 bini o tarihten sonra yapılmış veya 80 bini o tarihten sonra yapılmış. Yani bununla ilgili yeniden... İmar barışı çıkarken bunları tabii çok tartıştık belki ama orada keşke şöyle bir kriter koysaydık: Müracaat tarihini bir iki ay koyup olayı kilitleysek, para yatırmayı uzatsaydık. Bunu yapmadığımız için, para yatırımla beraber müracaatı uzattığımız için, kaçak inşaat hep devam etti ve bu sonuçta millî servet. Ama özellikle bu tarihten sonra yapılan, hazine arazilerine 5 bin liralık prefabrik koyarak insanların o arazileri gasbetmesinin öñü mutlaka kesilmelidir. Hangi tarihte koyarsa koysun, bunun öñü mutlaka kesilmelidir. 5-10 bin liraya insanlar, gittiler, kendilerine ait olmayan bir vakıf ya da hazine arazisinin üzerine bir prefabrik konut koyarak o araziye sahiplenmeye kalktılar. Bunun bir daha gözden geçirilmesini... Ama kendi bağına, bahçesine, arazisine konut yapanlarla ilgili olarak, her ne kadar o tarihten sonra da yapmış olsa, yeni bir düzenleme kaçınılmazdır; bunu yıllar boyu tartışırız yoksa. Yani şimdi siz sadece şikâyetlere bakıyorsunuz, rutin bir denetleme devam etmiyor. Şikâyetlerle ilgili giden ekip de ne yapıyor? “Elektriğini kesin, binayı yıkın.” diyor, yapılan uygulama bu ama bunu sonuna kadar götürebilmemiz, bu kadar çok sayıda binayı yıkabilme şansımız yok. Bu bir gerçek, bunu görmezden gelirse hepimiz doğruyu konuşmamış oluruz. Ben bununla ilgili mutlaka bir düzenleme yapılmasını tekrar talep ediyorum.

Komisyonu çalıştıralım yani Komisyonumuz çalışsın. Komisyon gündem olmasa da çalışsın, herkesin mutlaka Komisyona süreceği değişik fikirler vardır, bunlar burada tartışılın ve çözüm üretelim. Bakın, şimdi Planlı Alanlar Yönetmeliği değiştirildi, haziran yönetmeliği olarak düşünün. Daha önce yoğunluğun yüzde 30’u kadar balkon yapılabilirdi, bu gerçekten yanlıştı, bunun düzeltilmesi gerekiyordu. Bununla ilgili de bir düzenleme yapıldı ama burada da bu yapılırken işte ortak kullanım alanları buna dâhil edildi. Şimdi yüzme havuzunun yoğunlukla bir alakası var mı? Adam sitenin içerisine, açığa bir yüzme havuzu yapmış, şu anda yoğunluğun içerisinde. Yani burada merdiven alanları gibi başka sıkıntılar da var. Burada en azından daha önceden sözleşme imzalanmış ama yüzde 75’i bulamamış, yüzde 70’te kalmış. Şimdi yüzde 75 kriteri kondu orada, daha önceden sözleşme imzalayan müteahhitlerle ilgili. Burada sadece müteahhit mağdur olmuyor, hem arsa sahibi mağdur oluyor hem müteahhit mağdur oluyor. Arsa sahibi kat karşılığı vermiş, şimdi bu kriter konduktan sonra da müteahhidin bu balkonu yapma şansı yok, dolayısıyla metrekare küçülüyor. Metrekareyle anlaşma yapmış, dolayısıyla inşaatı yapamıyor. Sektör zaten krizde. Bununla ilgili Planlı Alanlar Yönetmeliği’ndeki balkon olayı mutlaka tekrar gözden geçirilmeli ve bununla ilgili devlet denetimini yapsın. Yüzde 30 gerçekten yüksek bir oran ama daha mantıklı bir yönetmelik koyalım.

Bir de Sayın Bakanım, gerçekten Türkiye’nin kanayan bir yarası sözleşmeli personeller var. Bu sözleşmeli personeller Türkiye genelinde 20 bine yakın ve çoğunluğu da belediyelerde yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şimşek, süreniz tamamlandı, lütfen sözünüzü tamamlayınız.

Buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sözleşmeli personeller 31 Aralığa kadar kadroya alınmazlarsa belediye başkanlarının ağzından çıkacak bir tek kelimeyle işlerinden olabilecekler, sözleşmeleri yenilenmeyecektir. Devlete bunun hiçbir yükü yok, zaten o belediyelerde veya başka kurumlarda

çalışıyorlar, maaşlarını alıyorlar, sadece kadroları yok. Bunun mutlaka gündeme alınıp 31 Aralıktan önce çözülmesi gerekiyor. 18-20 bin civarında sözleşmeli personel var, bunu mutlaka gündeminize almanızı talep ediyorum.

En son olarak da -yasa çıkmasına rağmen şu anda herhangi bir uygulaması yapılmadı- özellikle 2/B ve 2/A alanlarında yer alan, orman gözükebilen, Bakanlar Kurulu yetkisiyle orman dışına çıkarılması gereken bölgeler var. Benim seçim bölgem olan Mersin’de de var, üzerine mahalle kurulmuş, belediyelek olan yerleşim alanları var. Bununla ilgili de bu kanunun işletilmesini, yerleşim alanı oluşmuş bölgelerin benim bölgemdeki 2/A orman dışına çıkartılarak vatandaşa tapularının dağıtılmasını talep ediyor, saygılar sunuyorum.

Tekrar hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öğle arasından önce son konuşmacımız, Sayın Gülizar Biçer.

Buyurun lütfen.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesini görüştüğümüz bugün aslında keşke 2 bakanlığın bütçesini değil de tek bakanlığın bütçesini hep birlikte görüşseydik.

Sayın Bakan, iklim krizine çok ciddi vurgular yaptınız ve ülkemizin iklim krizinin tehdidi altında yaşadığını ifade ettiniz. Evet, çok anlamlı tespitler ancak Karadeniz İklim Eylem Planı’nı anlatırken yine dediniz ki: “İnşaat ve beton yapacağız.” İklim kriziyle mücadele ederken yine “inşaat ve beton” demeye devam mı edeceksiniz?

Yine, iklim krizinin baş sorumlusu fosil yakıtlardır Sayın Bakan, bunu siz de eminim en az benim kadar, çok daha yakından biliyorsunuz. Ancak Sayın Cumhurbaşkanının açıkladığı programda Alpu Ovası’nda hâlâ termik santrale ilişkin yatırımların devam edeceği ifade edilmektedir. Oysa Sayın Cumhurbaşkanı 21 Mart 2019’da Eskişehir’de yaptığı konuşmada dedi ki: “Alpu Ovası tarımsal sit alanıdır.” 21 Mart 2019’dan bugüne ne değişti, bunun açıklamasını da sizlerden bekliyoruz Sayın Bakan.

Araştırma şirketleri raporuna göre, vatandaşlarımızın “çevre” dediğimizde en başta akıllarına gelen hava kirliliği ve ülkemizde 2017 yılında 30 yaş üstü -kazalar ve dışsal yaralanmalar hariç- 399.025 ölüm vakasında 51.574’ü hava kirliliğine dayalı ölüm olarak ifade edilmektedir.

Sayın Bakan, 2018 Sayıştay raporlarında ne deniyor? Üç ayda bir yerel yönetimlerin yapması gereken denetim raporu sonuçlarının bildirilmediği ve buna ilişkin de Bakanlığın herhangi bir denetim yapmadığı ifade edilmektedir. Ülkemizde hava kirliliğine bağlı bu kadar ölüm yaşanmaktayken Bakanlığınıza bağlı yerel yönetimlerin denetimi ve yerel yönetimlerin üç ayda bir bildirmek zorunda oldukları bu raporlar neden takip edilmedi, neden vatandaşlarımızın ölümünün, sürekli hâlde zehirlenmesinin önü açılmaya devam etti?

Sayın Bakan, yine ithal çöp konusunda gerçekten bazı arkadaşlarımız oldukça fazla konuşmalar yaptılar. Ülkemiz henüz kendi çöpüyle baş edemezken, ülkemiz kendi çöpünün yüzde 3’ünü dahi dönüştüremezken bugün ülkemiz, üzülererek ifade etmek isteriz ki çöp ithalatında neredeyse rekor üstüne rekor kırıyor. 2018 yılında 33 bin ton çöp ithal etmişiz. Sayın Bakan, ithal edilen çöpleri kim denetliyor, denetleniyor mu? İthal edilen çöplerin ne kadarı atık yönetimi anlamında dönüştürülebildi? Ancak bizim elimizdeki veriler bunun hiç de uygun rakamlarda olmadığını göstermektedir.

Yine, geçtiğimiz yıl Türkiye Büyük Millet Meclisinde, plastik poşetlerin paralı olmasına ilişkin bir kanun görüşüldü ve kabul edildi. Bu kanunun görüşmeleri sırasında Komisyonunda Sayın Bakan Yardımcısı Mehmet Emin Bey de vardı, orada biz özellikle bu toplanan poşet paralarının çevre hakkı ihlallerini önlenmesi için harcanmasını talep etmiştik, bunun Komisyon görüşmelerinde kanun teklifine ilave edilmesini istemiştik ancak bütçe disiplini gereğince mümkün olmadığını ve bunun bir not olarak düşülmesi hâlinde yerine getirilebileceği ifade edilmişti. Şimdi ben soruyorum: Toplanan poşet paralarının ne kadarı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çevre hakkı ihlallerinin giderilmesi için kullanılmıştır?

Bugün ülke genelinde 11 milyon fidan dikileceğine ilişkin bir kampanyamız var. Ben biraz araştırdım 11 milyon fidan kaç metrekareye dikilebilir diye. Değerli Bakan, 11 milyon fidan için 44 milyon metrekarelik alan gereklidir. Oysa Tarım ve Orman Bakanlığı verilerinde orman dikilecek alan miktarı 4.400 hektar olarak açıklanmıştır. Üç saat içerisinde, 4.400 hektar ağaçlandırılacak alanımız olmasına rağmen 11 milyon fidanı nasıl dikeceksiniz, bunu gerçekten toplum olarak da merak etmekteyiz.

Son beş yıl içerisinde 13 milyon ağaç üçüncü havalimanı için, 200 bini aşan ağaç Çanakkale’de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız Sayın Karaca.

Buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yine, 11 Kasım Ağaç Dikme Günü olarak ilan ettiniz. Sayın Bakan, 21 Mart Ormancılık Günü var, 11 Kasım neden tekrar böyle bir ağaç dikme günü ilan ediliyor? 10 Kasım, 11 Kasım, bu bir ironi midir, bunun da cevabını merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Pes ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ağaç dikiyoruz, ağaç; bir kere de teşekkür edin.

BAŞKAN – Evet değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Katırcıoğlu’na söz vereceğim ve ara vereceğim ondan sonra.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan ve sayın hazırun; sevgi ve saygılarımı bildirmek istiyorum konuşmadan önce.

Şimdi, Sayın Bakan, ben bu bize verdiğiniz metinleri okudum. Yani, anlıyorum ki güzel işler de yapıyorsunuz, yapmaya da çalışıyorsunuz, bunları da görüyorum fakat öyle anlıyorum ki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kavramı altında yatan –nasıl diyelim- felsefi yaklaşımınızda bir problem olduğunu düşünerek söyleyeceğim sözlerimi.

Yani “çevre” deyince biliyoruz ki insanın bir doğal çevresi var, içinde yaşadığı doğa çevresi var diyelim ama bir de insan çevresi var ve bu insan çevresiyle -ki o daha çok kültür ve insani davranışları içeren bir çevredir- bu doğal çevreyle etkileşim içindedir. Dolayısıyla da bunları birbirinden ayırmak mümkün değildir, bunları birlikte ele alan bir yerden bakmak lazımdır. Bu niçin böyle? Bu sadece teknik bir sebepten dolayı böyle değil. Esasında teknik olarak diyebilirsiniz ki bu dere kirleniyor, şu sebepten kirleniyor, şu sebebi kaldırırsak çözülür ama gerçeği anlamak istiyorsanız o derenin o insanlar tarafından neden kirlendiğini değerlendirmeniz lazım ki bu, o insanların nasıl yaşadığı, nasıl

bir hayat görüşü olduğu vesaireye bağlı bir şey. Dolayısıyla da ben bu metinlere baktığımda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından çok –hani, kusura bakmayın ama- inşaat sektörüyle ilgili bir Bakanlık gibi bir izlenim uyandı bende. “Niçin?” dersiniz. Bakın, ilk gördüğüm yani bu bütçe sunuşunuzdaki bazı önemli terimleri yan yana getirmeniz; tapu denetimi, otopark sorunu, kentsel dönüşüm, müteahhitler, toplu konut, sosyal konut, imar denetçisi, yapı denetim kuruluşları, elektronik beton izleme teknolojisi, millet bahçesi, imar barışı gibi başlıklar daha çok inşaat ve çevre düzenlemelerini ilgilendiren konular. Bunlara da yer verilebilir tabii ki, kuşkusuz bunlarla da ilgili sözlerinizin olması lazım ama galiba daha önce bizim beklediğimiz şey, ülkenin sorunu hâline gelmiş olan meseleler, bunları görmedik. Mesela HES’lerle ilgili olarak çok ciddi bir tartışma var ülkenin çeşitli bölgelerinde, JES’lerle ilgili de birçok tartışma var. Mesela bunlarla ilgili bir açıklama görmedim. Daha önceden Bakanlığınızın Mecliste verilen önergelere verdiği cevaplardan anlıyorum ki pek böyle bir sorun görmüyorsunuz galiba. Bilmiyorum, şimdi tekrar sormuş olayım, görüyor musunuz görmüyor musunuz, ben merak ediyorum ama ben Ege’ye gittiğimde, insanlarla konuştuğumda, özellikle Aydın ve civarında müthiş bir korku var ve dehşet bir tartışma konusu bu. Özellikle kanser vakalarının Türkiye ortalamasının çok üzerine çıkmış olmasının o yörede yaşayan insanlar açısından büyük bir korku kaynağı olduğunu görüyoruz. Bunu bir kenara bırakın, Karadeniz’e bakın. HES’lerin yapıldığı bölgelerdeki özellikle seller, toprak kaymaları ve bundan dolayı kaybedilen topraklar ve insanlar ve olaylar, bunları hep yaşıyoruz ve bunlara baktığımızda, burada da mesela, HES’lerin evet, yararlılığı var, anlıyorum, HES’lerle ilgili argümanları biliyorum ama öte yandan tersi argümanları da var ve dolayısıyla da Bakanlığınızın bize yol göstermesi lazım.

Yani ben çok uzatmadan şöyle bir şey söyleyeyim, Bakanlığınıza da yansıyan, Adalet ve Kalkınma Partisinin şu andaki Hükûmetinin felsefesinde yatan bir probleme bunu bağlamak istiyorum: Her şeyi ticarileştirmeyi bir çözüm yolu olarak görüyorsunuz. Evet, bazı şeyleri ticarileştirirseniz hakikaten iyi sonuçlar alabilirsiniz ama bazı şeyleri ticarileştirdiğiniz vakit iyi sonuçlar almazsınız. Mesela Hasankeyf. Şimdi, evet, tamam, bir baraj, su vesaire ihtiyacımız var fakat arkadaşlar, 12 bin yıl öncesine ait bir yerleşim yeri bu yani bir daha yeryüzünde böyle bir yer bulmak çok zor. Dolayısıyla da ben Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Hasankeyf’le ilgili olarak farklı davranmasını beklerdim ve bu meseleye sahip çıkmasını beklerdim çünkü gerçekten siz Hükûmetin bir parçasısınız ama sadece Hükûmetin bir parçası değilsiniz, toplumun da bir parçasınız, toplumun da sözcüsü olmanız lazım ve toplum -benim anladığım kadarıyla- bugün Türkiye’de kime değseniz, kime sorsanız Hasankeyf’le ilgili olarak yapılanları doğru bulmaz. Kaldı ki bir de Yeşil Yol Projeniz var, orada çeşitli ovaları –Karadeniz’de yine- birbirine bağlamak üzere bir yol güzergâhı üretmek istiyorsunuz, asfalt bir yol yapma planınız var ve yapıyorsunuz anladığım kadarıyla. Fakat arkadaşlar, bu ülkenin tarihinde, çok geçmişte değil, Karadeniz Sahil Yolu diye bir proje yapıldı. Yıllar önce bunu savunanlar, yanılmıyorsa Mesut Yılmaz Hükûmetiydi, Mesut Yılmaz ve birtakım bakanlar -ki kararı da onlar almışlardı- onlar ne kadar yararlı bir iş yaptıklarına inanıyorlardı, öyle inanıyorlardı, öyle de söylüyorlardı fakat arkadaşlar, bugün –ben Karadenizliyim- oradaki tahribatı... Sadece çiçek böcek tahribatından bahsetmiyorum, toplumsal örgünün tahribatını, insanların yaşadıklarına işaret etmek istiyorum. Şimdi, dolayısıyla da bir Yeşil Yol Projesi... Ben mesela merak ediyorum: Kim aldı bu kararı, Yeşil Yol Projesi kimin projesi acaba yani Bakanlığınızın, DOKAP galiba değil mi? Ama siz de biliyorsunuz, ben de biliyorum ki Türkiye böyle yönetilmiyor, buna çok az sayıda insan karar veriyor, çok az sayıda siyasetçi ve bürokrat karar veriyor. Bu sebeple de bu tür kararlar daima yanlış olma potansiyeli taşıyor.

Ben mesela şunu da görmek isterdim: Şimdi, çevreden bahsediyoruz, şehirden bahsediyoruz. Sizin normal olarak yerele vurgu yapan bir perspektifiniz olmalıydı çünkü çevre de şehir de yerelle ilgili bir mesele. Bunu merkezî olarak yapamazsınız ama gördüğüm kadarıyla, bugün, Hükûmetinizin

neredeyse her konuda kararları merkezileştirmeye dönük çabasına siz de katkıda bulunmuşsunuz, siz de bu kararları merkezileştirerek sanki bu problemi çözecekmışsınız gibi algılamışsınız. Bunlar doğru değil arkadaşlar ve bunların yanlışlığı yarın... Belki bugün biz sizi ikna edemeyebiliriz, bugün Kanal İstanbul Projesi'yle ilgili olarak olsun, diğer konularda -HES'ler, JES'ler vesaire- bilimsel çevrelerin uyarılarını dikkate alıyor musunuz? Benim gördüğüm kadarıyla yeteri kadar almıyorsunuz. Dolayısıyla da kararların giderek daha az sayıda insan tarafından alınıyor olması bu kararların yanlış olma potansiyelini artırıyor. Onun için, bence, Bakanlığınızın bazı yetkilerini yerele göçermeniz lazım. Bu, şirketler dünyasında da böyledir. Yani bir devasa şirket her şeyi yönetemez. Onun için “departmanlarla yönetim” diye bir kavram vardır işletme ekonomisinde. Yani bazı yetkileri göçerirsiniz bazı kurumlara ve onlar onları yaparlar, o zaman etkinlik artar ama sizin Bakanlığınızın, bence Hükümetinizin de tavrı bu değil. Hükümetinizin tavrı, ne kadar merkezleştirirseniz o kadar doğru karar vereceğini varsayan bir anlayışa dayanıyor ki bu, külliye yanlış bir şeydir. Gerek işletme gerek iktisat teorisinde bunlar defalarca konuşulmuş ve geçmişte kalmış konulardır. Bugün itibarıyla kararların doğru alınması doğrudan doğruya katılımcı bir perspektifle ancak mümkündür. Gerçekten paydaşların fikirlerini alarak ancak doğru kararları vermeniz mümkündür. Siz, Aydın'da JES'lere karşı çıkan insanlarla konuşarak bir karara varmıyorsanız eğer, böyle bir perspektifiniz yok ise ben size söyleyeyim, yanlış yapma olasılığınız daha fazladır ve bunun da ötesinde, o toplumun talepleriyle kopma gibi bir sonucu da yaşayacaksınız.

Uzatmadan, benim önerim: Bakanlığınız gerçekten Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olabilmesi için felsefi bir bakış açısını yeniden düşünmeniz lazım. Burada yazılanlar, benim anladığım kadarıyla, evet, doğru şeyler yani bunların çoğunu inkâr edemem, doğru şeyler de var tabii ki metinlerinizde ama gördüğüm eksiklik, bir yaklaşım, bir felsefe eksikliğiniz var bence. Çevre konusu öyle bürokrasiye ve siyasetçilere bırakılacak kadar önemsiz bir konu değil, toplumu dâhil etmeniz lazım, yereli dâhil etmeniz lazım, insanları dinlemeniz lazım, Karadeniz'deki o teyzeleri dinlemeniz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bunları yaparsanız eğer ancak o zaman ayağınız yere basar ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da gerçek anlamda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olur.

Ben yine de bütçenizin hayırlı olmasını dilerim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Katircioğlu.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saat: 13.44

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.47****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 11’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere devam ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – On yedi dakikadır sizi bekliyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz, haklısınız.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bu son zamanlardaki bir tartışma konusuyla başlıyorum sözlerime. Sayın Bakan geçen gün “Boğaziçi’nde İstanbul Büyükşehir’in bir sözü yok ki elinden alalım yetkisini.” filan diye bir açıklama yaptı. Ne demek istiyor diye merak ettim, araştırdım, gerçekten öyle olmuş.

Değerli arkadaşlar, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu bütünüyle yürürlükte, ufak tefek şeyleri değişti ama öyle bir değişiklik yapılmış ki, önce kanun hükmünde kararnameyle, daha sonra da Cumhurbaşkanı kararıyla öyle bir değişiklik yapılmış ki “Mevzuatta İmar Yüksek Koordinasyon Kuruluna yapılmış olan atıflar, Cumhurbaşkanınca belirlenen kurul veya mercie yapılmış sayılır.” cümlesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkarmış olduğu ve 1983 yılından bu yana yürürlükte olan kanun yürürlükten kaldırılmış bilmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cumhurbaşkanı artık kanunla düzenlenen konularda kanun hükmünde kararname de çıkarıyor, karar da veriyor ve Sayın Bakan da böyle bıyık altından gülerек bize bunları anlatıyor.

Sayın Bakanım, bunu bir tarafa koyalım. Sunumunuzda çevreyle ilgili, Karadeniz İklim Değişikliği Eylem Planı’yla ilgili başka konularda çok önemli laflar ettiniz, büyük laflar ettiniz. Şimdi, bunlar, tabii, kitaba yazınca, konuşunca böyle ama pratiğe gittiğiniz zaman böyle değil. “Şu kadar HES şeyi verdik ama çok dikkat ettik.” filan. Hayır, öyle değil, hiç dikkat mikkat etmediniz yani gelen HES’leri, sizin istediğiniz projenin tamamını veriyorsunuz. Karadeniz’de böyle. “Karadeniz’de iklimle ilgili stratejik plan yaptık.” filan... Hayır, on dokuz seneden beri yönetiyorsunuz ve Karadeniz’in dereleri, meraları, yaylaları yağmalandı, işte ondan sonra şimdi stratejik plan filan yapıyorsunuz; gitti. Bakın, yirmi gündür Karadeniz’e bir tek yağmur düşmedi. Kasım ayında böyle bir şey olmaz. Daha on beş gün daha yağmayacak, meteoroloji raporları öyle gösteriyor. Böyle bir şey olmaz, yok böyle bir şey. Tarihte, kuruluşundan beri yok. Bütün bunlar oluyor. Bütün bunlar olurken... Sizin o “ÇED” dediğiniz şey var, o basit şey ya ona uymadığınızdan dolayı bunlar oluyor ve bütün bunların hepsinin sorumlusunuz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bu Bakanlık, bildiğiniz gibi... Sayın Bakanın kendisi de biraz evvel konuşurken altını çizdi, işte, kentsel dönüşümle ilgili “İnsan merkezli bir kentsel dönüşüm...” Yani Bakanlık, devlet, insan merkezli yani insanın güvenliğiyle ilgili, sağlığıyla ilgili, refah içinde, mutlu yaşayabileceği bir kent çevresi oluşturmayı amaçlıyor, böyle olması gerekiyor. Ama bakın, sizin hükümet dönemlerinizde... Hani şimdi diyorsunuz ya “Yatay yapılaşma yapacağız.”, “İstanbul’a ihanet ettik.” falan gibi laflar söylüyorsunuz ya, evet, doğru, ihanet ettiniz siz, daha çok şeye ihanet ettiniz. Bunlar da bir lafla filan geçilmeyecek, bunlar hep konuşulacak. Şimdi, bunu yaparken değerli arkadaşlarım, sizin kente, konuta, insana yaklaşımınızda ciddi bir probleminiz var, bunu gözden geçirmeniz gerekiyor. Aslında ideolojik altyapınız filan da buna uygun değil ama rant ağır bastı. Sayın Bakanım, siz kente, insan, sağlıklı çevre... Konut hakkı mesela. Konut hakkı en temel haktır yani insanoğlunun en temel haklarından biri konut hakkıdır. Bu şekilde yaşamıyorsunuz yani. Siz rantla bakıyorsunuz ve kenti, konutu, bunları tamamen finansallaştırdınız değerli arkadaşlar, problem bu. Şimdi, hani şu “dar gelirliye konut” filan diye sürekli projeler yapılır ya, en son Hazine ve Maliye Bakanı gene böyle “Dar gelirliye konut vereceğiz.” filan diye bir şey... Ya dar gelirliye konut filan verilmiyor “Kimin elinde kaç kuruş para var, bunu nasıl toplayacağız?” gözüyle bakılıyor değerli arkadaşlarım.

Bakın, iki tane iş yaptınız; bir tanesi tamamen cambazlık, diğerleri de kentin nasıl finansallaştığını göstermesi açısından son derece önemli. Önce o basit olandan başlayayım.

“Gayrimenkul Sertifikası Sistemi” diye bir sistem, yürüyor, yürümüyor, duruyor. Bir iki deneme yapıldı, duruyor. Bu nedir biliyor musunuz arkadaşlar? Reklamı da yapıldı bunların. Reklamın da böyle site içinde, bahçe içinde acayip lüks konutlar filan gösteriliyor ve “Herkes bunların sahibi olabilir, hisse alabilir.” diye insanlar iştahlandırılıyor, ondan sonra da deniliyor ki: “42 lira.” İlk projede sanıyorum Başakşehir’de bir projenin hisseleri arz edilmişti, bir hisse, bir pay 42 liraydı. Bu şekilde, garibanın cebindeki 42 liraya göz diktiniz, o parayı alıp finans sistemine çekeceksiniz, böyle bir şey. Böyle yaklaşıyorsunuz.

Diğeri ise bütünüyle cambazlık değerli arkadaşlarım. Nedir bu cambazlık? Hatırlayın, farklı tip menkul kıymetlerin bir dizi karmaşık işlemten geçtikten sonra Merkez Bankası marifetiyle hazineye, tahvil piyasasına sürülmesi; bu çok enteresan bir şeydir, tam bir cambazlıktır, böyle çok zekice, dantel gibi düşünülmüştür.

Bakın, BDDK bir karar alıyor, diyor ki: “Portföyünde varlığa dayalı menkul kıymet bulunan bankalar için risk ağırlığı sıfıra indiriliyor.” Bunların risk ağırlığı aslında çok da yüksekti, 1.250 gibi çok ciddi bir şeydi, bunlar sıfıra indiriliyor. Yani elinizde, aslında ne idiği belirsiz ki borçlara yani verilen kredilere karşılık çıkarılmış varlığa dayalı menkul kıymet var, riski çok yüksek. BDDK bir karar alıyor “Bunların riskini sıfıra indiriyorum.” diyor. Sonra bunları Bankalar Birliğine ve katılım bankalarına bildiriyor. Eş zamanlı olarak da SPK Türkiye Kalkınma Bankasına 3,25 milyar tutarındaki VDMK yani varlığa dayalı menkul kıymet çıkarma hakkı veriyor.

Değerli arkadaşlarım, bunların tamamı şu enfekte kağıtlar. Yani banka inşaat şirketine vermiş olduğu krediye karşılık çıkarmış, bu krediler de ciddi şekilde batma noktasında olan krediler. BDDK’nin verdiği bu garantiyle bu krediler devlet iç borçlanma senedi gibi senetler hâline getiriliyor, sonra gidiliyor, bunlar Merkez Bankasında devlet iç borçlanma senetleriyle değiştiriliyor. Sonra gidiliyor, hem hazineye hem de BIST’te, Borsa İstanbul’da bozduruluyor, nakde çevriliyor ve bu çevrilen paralar da şeyde kullanılmaya başlanılıyor.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir para yok ortada, böyle bir karşılık yok. Bu nedir biliyor musunuz? Bu, 2008’de Amerika’da ortaya çıkan krizin temel sebebi. Şimdi, 2018’de, 2019’da inşaatı kurtarmak, Türkiye’yi kurtarmak için bay damadın keşfettiği -ben cambazlık diyorum buna- cambazlıklardan bir

tanesi ve bize ciddi bir şekilde çorap örülüyor. Bu yaklaşımla inşaat olayına yaklaştığınız zaman değerli arkadaşlarım, kenti ve konutu, insanların barınma hakkını finansallaştırmış olursunuz ve buradan hiçbir şey çıkmaz. Buradan kriz çıkar değerli arkadaşlarım. Buradan, bahsettiğiniz, insanların huzur içinde yaşayacağı güzel kentler çıkmaz.

Bize on iki dakika zaman vereceğini açıklamıştı Sayın Başkanım, onun için hızlı gideceğim.

İkinci önemli konu, bu kentsel dönüşümle ilgili konudur değerli arkadaşlarım.

Bakın, 2012 yılında kentsel dönüşümle ilgili bir kanun çıkardı sizin hükümetleriniz. Bu da 6306 sayılı Kanun'dur. O zaman eleştirildi ve eleştirilere hiç kimse orali olmadı. Nasıl eleştirildi? Bununla gerçekten güvenliğe, depreme yönelik bir kentsel dönüşüm olmaz. Burada bir kentsel dönüşüm olur ama ranta açık yerlerde dönüşüm olur ve buradan bizim amacımıza, hani afet riski... Kanunun ismi de öyle, bakın, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun. Afet riskiyle hiçbir ilgisi kalmazdı, uyarıldı, hiç dinlenilmedi. Nitekim, bu kanuna dayanılarak yapılan işlerin hiç birinin afet riskiyle ilgisi olmadı. Bunların tipik örnekleri, İstanbul Kadıköy'deki o ucubeler orada duruyor.

Değerli arkadaşlarım...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya ben bitireyim, ondan sonra sen sözünü al, anlat kardeşim.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

Sayın Bekaroğlu, buyurun siz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Size önemli bir şey söylemeye çalışıyorum, sizi de ilgilendiren bir şey söylemeye çalışıyorum.

Bakın, bu şekilde depreme dayalı bir kentsel dönüşüm olmaz, mümkün değil, olmayacak. Olmadığını zaten Sayın Bakan yapmış olduğu açıklamalarda daha sonra itiraf etti değerli arkadaşlar, itiraf etti. Yani “Biz, şu kadar senede, yirmi senede tamamlayacağız, şu kadar konutu biz yapacağız, 300 bin konut yapacağız, 500 bin konut yapacağız...” Aa, ne yaptınız bugüne kadar? Yirmi sene istiyor. Siz 2003'te başlayamadınız, 2005'te başlasaydınız değerli arkadaşlarım, eğer yirmi sene dönüşecekse şimdi beş senemiz kalmıştı, bitiriyorduk bu işi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani böyle olmazdı. Yapmadınız bunu değerli arkadaşlarım.

Başka bir şey daha, sizin önemli bir açığınızı, probleminizi söyleyeyim. Bunlar böyle dururken, Türkiye'de 7 milyon, 10 milyon riskli, çürük, kaçak yapının bulunduğu bütün resmî ağızlardan söylenirken gittiniz, seçimi kazanmak için imar affı çıkardınız değerli arkadaşlarım, üstelik de 2 defa çıkardınız. Bir yasa çıkardınız 24 Haziran seçimlerinden önce ve şöyle bir şey yazdınız oraya, bu utanılacak filan değil... Şimdi ben hesap vereceksiniz diyorum, kızıyorsunuz filan. Evet, Yüce Divanlık bir iş ya. Niye Yüce Divanlık bir iş? Dediniz ki: “Bu binaların sağlam olup olmadığından mal sahipleri, beyanname veren insanlar sorumludur.” Ya vatandaşın laboratuvarı mı var, böyle yapacak gücü mü var, böyle bir şey yapılabilir mi arkadaşlar? Türkiye genelinde bütün çürük, dökük yapıların hepsine yapı kullanma belgesi verdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkan, lütfen, birkaç dakika daha...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu, bu ülkeye en büyük ihanettir, size söylüyorum arkadaşlar, en büyük ihanettir. Bunun şeyi...

Yetmedi, şimdi Boğaziçi'ni filan diyor... Boğaziçi mi kaldı Sayın Bakanım ya? Boğaziçi'ndeki kanun dışı yapılan, yasak, kaçak yapıların hepsini, imar affını Boğaziçi'nde de genişleterek... Daha sonra, Sayın Binali Yıldırım İstanbul'u kazansın diye tekrar çıkardığımız yasayla ortadan kaldırdınız. Sadece bunları konuşmak bile yeter değerli arkadaşlarım. Siz sadece bu kanunlardan dolayı eğer... Belki hukuk yarın size bir şey sormaz ama vicdanınız yok.

Bakın, ben bir soru önergesi vermişim Sayın Bakana, Zeytinburnu'ndaki insanların ölmesi üzerine demişim ki: Ya İstanbul'da böyle onlarca, binlerce -sadece İstanbul'da değil, Rize'de, her yerde- bina var. Bunlarla ilgili acilen bir şey yapılması gerekiyor filan demişim, bana cevap bile vermemiş Çevre Bakanı. Ondan sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümlem.

BAŞKAN – Lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu soru önergemden altı ay sonra Kartal'da bina yıkılıyor, 21 kişi ölüyor değerli arkadaşlar. Bu 21 kişinin katili kimdir? “Kader” mi diyorsunuz değerli arkadaşlarım? Hayır. Bunun hesabını vereceksiniz. Size kişisel olarak söylemiyorum. Bunu sadece size değil, siyasi sorumluya değil, bürokratlara dediğim zaman kızıyorlar “Bürokratları tehdit etme” diyorlar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümlelerim.

Bürokratları tehdit etmiyorum ama kanunsuz hiçbir işlemi size kimse yaptırılmaz sevgili bürokratlar. Yapıyorsanız bunun hesabını vereceksiniz. Bu imar affından dolayı siz yerinizde duramazsınız, yatamazsınız değerli arkadaşlarım ya.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu millet bu hakkı size helal etmeyecektir.

BAŞKAN – Sayın Beko, buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basın mensupları ve emekçiler; küresel ısınmanın ve beraberinde getirdiği iklim değişikliğinin artık göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaşması sonucunda, dünyamız bildiğimiz hâliyle yaşamını sürdürüyor. 138 yılın en sıcak 20 yılı 1997 sonrasında, en sıcak 10 yılı ise 2005 sonrasında yaşandı. Üstelik kıtasal buzullar da eriyor. Antarktika her yıl 120 milyar ton, Grönland ise her yıl 280 milyar ton kütle maalesef kaybediyor. Böyle giderse iklim temelli yıkım kaçınılmaz olacak. Tüm insanlığı etkisi altına alacak büyük ölçekli felaketler başladı ve artarak devam edecek.

İklim krizi her geçen gün derinleşirken atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu bugün itibarıyla milyonda 410 parçacığı aştı. Milyonda 350 parçacıktan sonra küresel ısınmanın geri döndürülemediği bilim insanları defalarca ifade edilmesine rağmen liderler, sermayedarlar ve büyük ölçekli kirleticiler şirketlerin yöneticilerinin etki doğurucu hiçbir adım atmıyor olması kabul düşündürücüdür.

Ülkemizde de durum hiç iç açıcı değil. Türkiye'nin sera gazı emisyonları geçtiğimiz on yıl içerisinde OECD üyesi ülkelerin çoğundan daha fazla artış göstermiştir. On yedi yıllık AKP iktidarıyla birlikte doğaya, ormana, toprağa, insana, hayvana karşı betonu ve rantı yiceltten politikaların uygulanması ne yazık ki onlarca doğa alanını yok etmiştir. Doğayı bir rant merkezi gören anlayış gelecek nesillerin

soluduğu havayı, içtiği suyu, yürüdüğü toprağı dahi satın alma, satma peşindedir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde çıkarılan yasalarla meralar, zeytinlikler, ormanlıklar enerji ve maden şirketlerine peşkeş çekilmiş, dereler HES projelerine kurban edilmiştir.

Ülkemizde son kırk yılda 1,3 milyon hektar kadar sulak alan geri dönülemez şekilde ekonomik ve ekolojik fonksiyonlarını kaybetmiş durumdadır. Bu süreçte, yaklaşık 450 bin hektar ormanlık alanı kaybettik. Mega projeler için 3 milyon ağaç kesildi. Türkiye’de tarım alanları son on beş senede yüzde 12, sebze bahçeleriye yüzde 15 küçüldü. Tüm bu rakamlar doğanın artık alarm verdiğinin göstergesidir. Ranta dayalı çevre politikaları gelecek nesillerimizi, ormanlarımızı, biyolojik çeşitliliği ve ekosistemi yok ediyor.

İzmir Gaziemir’de 2007 yılında Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından tespit edilen ve 2012 yılında basına yansısıyla gündem olan radyoaktif ve tehlikeli atıklar hâlâ bölgeden kaldırılmadı ve rehabilite edilmedi. Bölgede yaşayan insanların sağlığını tehdit eden bu atıkların derhâl bölgeden kaldırılması gerekmektedir.

Karaburun Yarımadası kıyı oluşumlarıyla da Akdeniz foklarına uygun üreme ve yaşam alanlarına sahiptir. Balık çiftlikleri denizde kapladıkları alanlar, kafesleri birbirine bağlayan çapalar, zincirlerle ve bağlantı halatlarıyla neden oldukları deniz kirliliği ve kıyı, deniz alanındaki balık taşınması, yemleme, ilaçlama gibi artan insan faaliyetleriyle Akdeniz fokunu ve yaşam alanlarını tehdit eden ana unsurlar arasındadır. Bu çiftlikler acilen kaldırılmalıdır.

Ayrıca, Karaburun Yarımadası’nın yüzde 61’ini tek başına kaplayan Lodos Elektrik Üretim AŞ’ye ait Karaburun RES projelerine karşı yıllardır hukuk mücadelesi sürmektedir. Bu konuda, Bakanlığın bölge halkı ve çevrenin yararına adım atmasını bekliyoruz.

Karabağlar ilçesine bağlı Kavacık köyünde çıkarılan mermer nedeniyle köyün üzerini ve meşhur Kavacık üzümü diye bilinen üzüm bağlarını büyük bir toz bulutu kaplamaktadır. Bu mermer ocakları derhâl kapatılmalıdır.

Kavacık köyünün durumu ortadayken Menemen’de 2 milyon ton kapasiteli taş ocağı için ÇED izin sürecinin başladığı söylenmektedir.

BAŞKAN – Sayın Beko, lütfen tamamlayınız.

KANİ BEKO (İzmir) – Peki, teşekkür ederim.

Değirmendere baraj havzası içinde yer alacak bu ocağın açılması yeni bir çevre katliamı olacaktır. Aynı şekilde, Çeşmealtı’nda taş ocağının kapatılması kesinlikle Çeşmealtı’nı sevindirecektir.

Küçük Menderes Nehri’nde yaşanan aşırı kirlilik nedeniyle balıklar ölmekte, canlılar ve toprak zarar görmektedir. Seferihisar ve Urla’daki orkinos çiftlikleri derhâl kapatılmalıdır çünkü unutulması ki sen “Dur” demeysen maden felaketin olacak, milyonlarca ton sülfürik asit kullanılacak, asit buharı nedeniyle asit yağmurları oluşacak, dünyanın en bereketli toprakları çölleşme tehlikesiyle yüz yüze kalacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KANİ BEKO (İzmir) – Bitiriyorum, son cümlem.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

KANİ BEKO (İzmir) – Nikel için dağlar oyulacak, kayalar patlatılacak. Nikel tozları toprağa, havaya, suya karışacak. Ham nikel tozları kanser yapıcıdır. En başlıca hastalık tehdidi kanser olacak. Maden için bütün yer altı suyu kullanılacak. Toprağı sulayacak su, hayvanlar için ve tüm canlılar için içecek su kalmayacak. Ormanın yok olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beko.

KANİ BEKO (İzmir) – Bitiriyorum, son cümlem.

BAŞKAN – Peki, söyleyin.

Buyurun.

KANİ BEKO (İzmir) – Toprağına, havana, suyuna, ormanına, geleceğine eğer sahip çıkmazsan madenler senin felaketin olacak. Kanser olmak istemiyorsan, susuz kalmak istemiyorsan, topraksız kalmak istemiyorsan, başımıza asit yağsın istemiyorsan, temiz hava solumak istiyorsan, ovan yeşil kalsın istiyorsan, sağlıklı bir gelecek istiyorsan sen de çevrene sahip çık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de benden önceki arkadaşlarım gibi, Sayın Bakanım, sizin şahsınızda yardımcılarınızı ve bürokrat arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum ve bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Ben sunumunuzdan şöyle bir şey bekledim ve beklerdim, beklemeye de devam ediyorum: Sizin sunumunuzda, önümüzdeki elli yıl içerisinde Türkiye nereye gelecek, Türkiye'nin nüfusu ne olacak, Türkiye'nin şehirleri ne yönde gelişecek, İstanbul nasıl bir İstanbul olacak, İzmir nasıl bir İzmir olacak, Ankara nasıl bir Ankara olacak, Diyarbakır nasıl bir Diyarbakır olacak, Hakkâri nasıl bir Hakkâri olacak, dolayısıyla bu ortaya çıkan projeksiyonlar çerçevesinde bu kaynaklar nasıl tahsis edilecek, derelerimiz nasıl ıslah edilecek, göllerimiz nasıl ıslah edilecek, dünyada ortaya çıkan iklim değişiklikleri çerçevesinde akarsularımızı, göllerimizi nasıl daha etkin bir şekilde kullanacağız, bunun bir planının, projesinin, vizyonunun, misyonunun olması lazımdı ve buna göre de bizim şu anda bu çerçevede sizin 2020 yılı bütçenizi tartışmamız, onun uygulamasını tartışmamız gerekirdi. Maalesef böyle bir şey yok. Onuncu Plan'da da böyle bir şey yok. Dolayısıyla niye bunu yapıyoruz? Biz şu anda ülke olarak maalesef makroekonomik sorunlarımızı çözebilmiş bir ülke değiliz. Büyümemizi rayına oturtamadık, tasarrufumuzu yerine oturtamadık, yatırımları yerine oturtamadık. Kendi pınarımızdan kaynaklı suyu içerek ekonomik büyümemizi sağlamanın yoluna giremedik. Dışarıdan gelen tasarruflara son derece bağımlıyız. Bütün bunların sonucu olarak ortaya çıkan şey şu: Günübirlik kaynak ihtiyacımız var. Bu kaynak ihtiyacını nasıl temin ederiz, nasıl yapabiliriz?

Ben neredeyse bir buçuk yıldır bu Meclisteyim ve bir sürü yasa çıkarıldı. Bu çıkarılan yasaların hepsinin özünün özü damıtılsa ortaya çıkan bir gramlık iksir şu: Kaynağı nereden, nasıl bulabilirim? Ve geldiğimiz nokta da şu: Nasıl kısa vadede neyi neyle değiştirebilirim, neyi nasıl yer değiştirerek oralardan birtakım kaynaklar elde edebilirim? Hep, sürekli kısa vadeli düşünüyoruz. Bütçemizi bu şekilde yürütüyoruz ve büyümemizi ve diğer makro değişkenlerimizi de maalesef bunun üzerine oturtuyoruz. Dolayısıyla şu anda sizin bize sunduğunuz bütçenin özü, esası da bu. Yani millet bahçesi, parklar, dereler, yıkılan yerlerin yeniden yapılması, afet gören yerlerin düzeltilmesi vesaire, bütün bunların arkasında olan şey, maalesef, yine bir kaynak aramaya yönelik bir şey. Biz aslında şu gün itibarıyla sizin programınızda bundan otuz, elli yıl önce, yüz yıl önce yapmadığımız veya da göz yumduğumuz bazı sorunların bugün ortaya çıkardığı sonuçlarını tartışıyoruz ve onun çözümünü yapıyoruz. Neydi bu? Gecekondulaşma diye bir problem vardı, o problemi zamanında çözmedik, çözemedik ve bugün bu sorunla karşı karşıyayız, şimdi bunu çözüyoruz ama bu sorunu çözerken geleceğin elli yılının

sorunlarının da tohumunu atmaya devam ediyoruz. Dolayısıyla bizim karakterimiz şu anda, senin yerinde ben otursam, benim yerimde sen otursan, bu konuşmayı sizler de yapmanız değişen bir şey yok. Bu bizim kültürümüzde, biz kısa vadeciyiz, uzun vadeli perspektifimiz yok ve dolayısıyla da bizim uzun vadeden anladığımız üç yıl, beş yıl.

Bugün, 1950’lerde, 1960’larda, 1970’lerde kırsal kesimden kente göçün yarattığı gecekonduculuğun çıkardığı sorunların çözümünü tartışırken bugün bir başka sorun yapıyoruz. Mesela, şehirlerimizin çevresi “hobi bahçesi” diye bir oluşumla çevrilmiş durumda. Yani bu konuda bir şey düşünülüyor mu, bu konuda bir perspektif var mı? Ankara’da Ulus’u merkez alın, 80 kilometre kuzeye, 80 kilometre güneye, doğuya, batıya gidin; bütün araziler neredeyse parsellenmiş. Kadastro su yok, tapusu yok; birileri noter senediyle bir şey yapıyor, hobi bahçesi diye bir şey yapılıyor. Ortasına yol koymuş; birinin yolu kuzeyden güneye, yanı başındakinin yolu doğudan batıya. Günü geldiğinde, elli sene sonra bizim çocuklarımız bunları nasıl rehabilite edecekler? Şu anda bizim atalarımızın yaptığı gecekondu sorununu çözemediğimiz gibi böyle bir sorunla karşı karşıyayız. Maalesef bu kısa vadecilik bizi perişan ediyor. Dolayısıyla yapılması gereken şey, bence uzun vadeli düşünmek ve bu uzun vadeli düşünmenin içerisinde de eğer bunun maliyeti varsa bunu üstlenmek. Bunu üstlenmediğimiz sürece de günü kurtarırsınız ama yarına çok fazla bir şey bırakamayız. Bu kısa vadeciliğe örnek olarak işte ben gecekonduculuğu verdim.

Sunumunuzun içerisinde örneğin “Yatay mimariye geçeceğiz.” dediniz. Yatay mimariyi biz nerede unuttuk? Benden önce konuşan arkadaşlarımızın söylediği gibi, on sekiz yıllık döneminizde. Ondan önce yok muydu? Vardı fakat hepimiz birlikte suçluyuz. Bunu siz yaptınız, şimdi kendi elinizle yarattığınız bu sorunun çözümü için projeler üretiyorsunuz. Bu doğru mu? Doğru ama bize düşen görev, bu sorun yaratılmadan önce bunun üzerine düşünmekti. Maalesef sizin şu andaki bu 2020 bütçenizin öngördüğü çözümlerin içerisinde bunlar yok.

Şimdi, arkadaşlarım da söyledi benden önce, işte, Kaz Dağları’nda bir problem var, Murat Dağı’nda bir problem var, Ordu’da vatandaşlarımız ayakta, efendim, Artvin’de altın arıyor, JES’ler var, HES’ler var vesaireler var. Şimdi, bütün bunlar neyi ifade ediyor? “Bunların ÇED raporları var.” deniliyor. İkimizde bilen varsa çıksın, söylesin; elli yıl sonra örneğin Murat Dağı’nda bugün yapılan altın aramalarının sonucunda kuzeyinde Susurluk’u, Porsuk Çayı’nı; güneybatısında Menderes Ovası’nı sulayan Büyük Menderes, Küçük Menderes, Banaz Çayı’nı; batıda Gediz Ovası’nda Menemen’e kadar olan bölgeye su sağlayan bu havzayı yok etmek pahasına da olsa oradan elde edilecek altına izin veren ÇED raporunu kim nasıl hazırladı ve bunun elli yıl sonra ortaya çıkacak maliyeti ile çıkarılacak olan altından elde edilecek faydanın bugüne indirgenmiş değerini kim nasıl hesaplayabildi? Var mı böyle bir hesap yapan? Elli yıl sonraki reeskont faizi ne olacak ki o günkü değeri bugüne indirelim?

Peki, maden aramayalım mı? Elbette maden arayalım. Maden aramasaydık, maden bulmasaydık medeniyet bugüne gelmezdi. Taş Devri’nden Demir Devri’ne, Tunç Devri’ne geçtik. Maden bugün kaçınılmaz bir şey ama şunun hesabını yapmıyoruz: Biraz önce başta söylediğim, o kısa vadeli kaynak ihtiyacı bize uzun vadeli hesap kitap yapmayı öneriyor, kısa vadeli çözümlerin arkasından gidiyoruz. Ben size soruyorum: Murat Dağı’ndan elde edilecek -kaç yıl vadeliyse, bu altın yirmi yılda mı elde edilecek, otuz yılda mı elde edilecek, işletme süresi nedir- altının bugünkü değeri ile elli yıl sonra orada, biraz önce söylediğim bu su havzalarında ortaya çıkacak sorunların maliyetini kim nasıl hesapladı? Bize bir cevap verebilir misiniz. Eğer bugünkü faydası, altından elde edeceğimiz gelir doğanın tahribatından, su kaynaklarının vesairenin kötüleşmesinden dolayı uğrayacağımız zarardan yüksekse, amenna, çıkaralım altını ama yok böyle bir şey, böyle bir hesap yok.

Ben Uşaklıyım, Uşak'taki köyümün karşısında Kışladağ Altın Madeni var. Bu Kışladağ Altın Madeninin olduğu yerde tarım yok, maki var, ekilir sürülür yer de yok fakat burada, kamuya açık bilgilerden edindiğimize göre, 259-260 ton altın üretilecek ortalama yirmi yılda. Kaba bir hesapla bugün altının ons fiyatını alsanız ve bunu fiyatıyla çarparsanız 11-12 milyar dolar ediyor. Burada şu anda işsizlik had safhada, bu madende 1.300-1.400 kişi istihdam ediliyor. Bunların giydirilmiş maliyetini ortalama 4 bin lira alsanız ve bunu 12'yle çarparsanız ve bunu da 20'yle çarparsanız ve bunu dolar kuruna bölerseniz o bölgenin buradan elde edeceği gelir 225 milyon dolar. Kamunun aldığı, vilayetin aldığı payı alın, o da yüzde 4 yani yabancılara çalışıyoruz, yerliye çalışmıyoruz. Dolayısıyla bu ÇED raporları öyle kolay hazırlanan raporlar değil ve ben bu raporların da gerçeği yansıttığı düşünmüyorum. Onun için sizden istirhamıma meseleye bu şekilde yaklaşın ve kılı kırk yarın. Şu anda geldiğimiz noktada bizim buralardan elde edeceğimiz yirmi yıllık, otuz beş yıllık gelirlerimizin bu doğa tahribatını karşılayacağını düşünmüyorum ama şu bir gerçek ki doğa üzerine yapılan bir işlemde kısa vadede bireylerin elde ettiği gelirler uzun vadede toplumsal zararlardan çok daha yüksek. Orada bu işi yapanlar elbette çok kazanacaklar ama toplum olarak biz çok fazla bir şey kazanamayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla sizden istirhamım, lütfen bu ÇED raporlarıyla ilgili olarak Murat Dağı, Kaz Dağları, Artvin, Ordu, nerede ne varsa... Buralardan gerçekten ne bekleniyor ve önümüzdeki elli yılda bunun maliyeti ne olacak? Dolayısıyla “Bu hesabı yaptık, bugünkü indirgenmiş değeri gelecekteki elli yıldan daha fazla, onun için yapıyoruz.” diyebiliyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Sayın Sibel Ersoy, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, sunumu için Sayın Bakanıma teşekkür ediyorum.

Ben güzel şehrim Adana'yla ilgili olarak Sayın Bakanımın dikkatini çekmek istiyorum.

Bilginiz olduğunu düşünüyorum, Sinanpaşa ve İkibinevler'deki bu kentsel dönüşüm projesiyle ilgili olarak insanların çok büyük mağduriyetleri var. Belediye seçimlerinde de çok büyük bir beklenti içerisine girdiler. Buradaki kentsel dönüşüm projesini özel olarak sizin dikkatinize sunmak istedim tekrar.

Evet, hep kirlilikten bahsediyoruz. Şehirlerimizdeki gürültü kirliliğiyle ilgili bir eylem planınız var mı? Maalesef bizim Adana'da şehrimizin ortasından bir otoban geçiyor.

Yine Adana'da evsel atık su arıtma tesisleri yetersiz, kapasitenin artması gerekiyor. Bununla ilgili yine dikkatinizi çekmek istedim.

Yine şehrimizde Dünya Sağlık Örgütünün belirlediğinden 3 kat daha fazla hava kirliliği aşılın gün sayısı mevcut. Yine burada doğal gaz kullanımını özendirici hâle getirmekle ilgili bir çalışma yapmak gerekiyor diye düşünüyorum.

Adana, hepimizin bildiği gibi, bir tarım kenti. Her sene bu anız yakılmasıyla ilgili sorununuz var. Bu konuda da köylülerin ve çiftçilerin bilinçlendirilmesi gerekiyor yine iklim değişikliği çerçevesinde.

Yine, biliyorsunuz, 2 tane büyük futbol takımımız var; Adanaspor ve Adana Demirspor. Yedi yıldır tamamlanmamış bir stadımız ne yazık ki var. Onun kısa zamanda bitirilmesiyle ilgili de bize bir müjde vermenizi istiyorum.

Ayrıca, ben tapu çalışanlarıyla ilgili bir soruna da dikkatinizi çekmek istiyorum. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü en fazla iş yükünün olduğu kurumlardan biri olup çalışan personelin yoğun bir tempoda çalıştığı hepimiz tarafından biliniyor. Çalışanların yaşadığı sıkıntılar zaman zaman bize yansıyor. Tapu müdürlüğünde çalışan personelin Medeni Kanun'un 1007'nci maddesine göre olan sorumluluklarından dolayı rücu edilmesi nedeniyle kasıt olmaksızın yapılan hatalarının sigortalanmasıyla tapu sicilinin tutulmasından dolayı oluşan hasarlardan personelin tazminat ödemesi yükümlülüğünün önüne geçilmesi sağlanacaktır. Bu konuda Bakanlığınızın çalışması var mı diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Torun, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

SEYİT TORUN (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, son günlerde basında da duyuyoruz, yerel yönetimler yasasıyla ilgili bir çalışma var. Biz de zaman zaman basın aracılığıyla değerlendiriyoruz. Sarayda Cumhurbaşkanı Yardımcısının başkanlığında yürüyen bir çalışma olduğu ifade ediliyor, 30 büyükşehir belediye başkanından görüşlerin ve önerilerin alındığı ifade ediliyor. Bir yandan tabii ki AK PARTİ bünyesinde de bir çalışma var. Bu çalışmalarla ilgili henüz elimize somut bir şey gelmedi. Aslında bütün siyasi partilerden seçilen belediye başkanlarımız var, sorun ortak. Bu anlamda, karşılıklı görüş alışverişi şeklinde, uzlaşma içerisinde bir yasa olursa bu yasanın da sürdürülebilirliği olur. Sadece Bakanlığınızın bünyesinde, Bakanlığınızın bünyesindeki sorunlar gündeme gelerek çözüm üretilirse bunun sürdürülebilir olacağını da düşünmüyorum. Bakın, şu anda büyükşehir ve büyükşehre bağlı ilçeler arasında idari ve mali birçok problem var. Birçok belediyemizin şu anda sorumlulukları arttı, kendilerine birçok görev verildi ama bununla ilgili, maalesef, gelirleri artmadı. Bu anlamda da ciddi problemleri var. Kaldı ki büyükşehir dışındaki illerin de ayrı sorunları var. Bakıyorsunuz, 30 büyükşehir, 51 il; birbirine yakın iki ilin bile, çok yakın olmalarına rağmen sorunları farklı, çözüm yolları farklı. Bu anlamda, yasayla ilgili çalışmalar yapılırsa, bu çalışmalarda bir ortak akılla sorunlar gündeme getirilerek çözüm yolları birlikte oluşturulursa sürdürülebilir olacağını düşünüyoruz.

Bir de Sıfır Atık Projesi var. Bu, himayeyle yürüyecek bir iş değil. Gerçekten, dünyada birçok ülke bu konuda ciddi mesafeler aldı, biz hâlâ işin başındayız ve bunu toplumun geneline yayıp geniş bir şekilde değerlendirmek durumundayız.

Bir de Bakanlığınız özellikle İstanbul'da 3 konuda çevreyi ciddi anlamda tehdit eden hukuki kararlar aldı. Biliyorsunuz, biri, İmar Kanunu'nda Boğazlarla ilgili yeni düzenleme. Yani ne değişti de bu yasa yeniden ele alınıp tek elde toplanmaya çalışılıyor, tek merkezden yönetilmeye çalışılıyor? Sonuçta, orada seçilmiş bir irade var ve o iradenin de mutlaka bu yapının içerisinde yetki kullanması lazım.

İkincisi: Marmara Üniversitesinin protokolle TOKİ'ye devrettiği Küçükçekmece Gölü kıyısındaki 1 milyon metrekaresiz alanın yapılaşmasına ilişkin iptal kararının yok sayılması. Bu da gerçekten ciddi bir sorun.

Üçüncüsü: Gülhane Askerî Tıp Akademisinin içerisinde bulunan 117 bin metrekarelik alanın yapılaşmaya açılmasını sağlayan planların onaylanması. Aslında, birçok konu var ama özet olarak bunlara değiniyorum sürem de yetmediği için.

Bir de İller Bankası sermayesini 18 milyar liradan 30 milyar liraya çıkardı. Bu sermaye artırımının gerekçesi ne? Gerçekten belediyelere daha fazla kaynak aktarmak mı? Amacı nedir, bunu çok da anlayamadık. Bir anlamda, eğer belediyeye kaynak aktarmaksa bunun da dengeli bir şekilde, bütün belediyelere eşit bir şekilde olmasını talep ediyoruz. Şu ana kadar belediyelerimiz bu anlamda ciddi sorunlarını iletiler, bir kısmını da sizlere iletmeye çalıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlamanız için tekrar söz veriyorum.

SEYİT TORUN (Ordu) – Bir de Sayın Bakan, 55’inci maddede, burada e-devlet uygulamalarının paralelinde e-Belediye Bilgi Sistemi’ni yürüteceğinizi söylemişsiniz ve 3 milyar kaynak tasarrufu sağlayacağınızı ifade etmişsiniz. Bu, İçişleri Bakanlığının projesi mi yoksa Çevre ve Şehircilik Bakanlığının projesi mi? Bu konuyla ilgili nasıl bir tasarruf olacak, onu da anlamak isteriz. Yani eğer bu, belediyelerin işleyişini kolaylaştıracak, vatandaşın direkt hizmet almasını kolaylaştıracak bir şeyse tamam ama yine, her zamanki gibi tek merkezden kontrol etmek ve tek merkezden yönetmekse bunu da tekrar gözden geçirmek gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyon üyelerimiz, Saygıdeğer Bakanımız; hoş geldiniz.

Öncelikle, ben bu yapmış olduğunuz sunumda halkın ve doğanın yararına ve hayvanların yararına bir bütçe görmedim, bir tasarruf da görmedim.

Öncelikle, bu ülkedeki su kirliliği konusunda birkaç veri paylaşmak istiyorum. Ülkemizde hanelerin yüzde 42,6’sı güvenilir içme ve kullanma suyuna ulaşamıyor ve Türkiye İstatistik Kurumunun yayınladığı 2016 yılı içme suyu verilerine göre, dağıtılan içme suyunun sadece yüzde 57,4’ü arıtılabilir ve bu durumda, evlerde kullanılan suyun yüzde 46’sı güvenli değil. Yine, Türkiye’de yer üstü su kaynaklarının yüzde 54’ü, yer altı su kaynaklarının yüzde 21’i kirlidir. Şu an, tatlı su kaynakları açısından su sıkıntısı çeken ülkeler arasında yer alıyoruz ve 2030 yılına varmadan Türkiye’nin su fakiri ülke durumuna, konumuna geleceği açıklanan raporlarda da açık.

Yine, bir diğer önemli sorumuz, hava kirliliği ve Dünya Sağlık Örgütü’nün raporlarına göre, dünya çapında her yıl yaklaşık 7 milyon insan hava kirliliği nedeniyle hayatını kaybetmekte ve 2019 yılı için sağlık açısından en önemli 10 tehdit arasında ilk sırada hava kirliliği ve iklim değişikliği sonucu ortaya çıkan sağlık sorunları yer alıyor. OECD’nin 2019’da Türkiye özelinde yayınladığı raporda ise hava kirliliğine bağlı ölümlerin sayısı 30 bini geçmekte. Şimdi, tüm bunlara dair... Tabii ki kendiliğinden havamız kirlenmiyor, kendiliğinden su kirlenmiyor, bunların hepsinin bir nedeni var ve bunlar, özellikle, neoliberal politikaları ısrarla şirketler yararına uygulamanızdan kaynaklanıyor. Bu konuda, özellikle, çevre hakkı, doğa savunucularının yıllardır sokaklarda da, açıkladığı raporlarda

da dillendirdiği her türlü politikaya karşı tutum aldınız ve bu konudaki en ufak uyarılara -bilim insanları dâhil olmak üzere- kulak asmadığınız çok net, yapılan uygulamalardaki ısrarınızdan bunu biz görüyoruz, bunu biz Kaz Dağları'ndan görüyoruz.

Ekonomik politikaların evet, bir sonucu var, özellikle son günlerde çok sık tartıştığımız intihar vakaları. Bu intiharlardan bir tanesi İstanbul Fatih'te gerçekleşti ve orada 4 yetişkin bir araya gelip ortak karar aldı ve siyanürle kendini zehirledi. Bu, 4 kişiyi etkiledi bugün ama Kaz Dağları'ndaki, özellikle, siyanürle altın işletmeciliği devreye girdiği takdirde hem doğayı hem hayvanları hem halkı ve artık Kaz Dağları'nı yaşanmaz kılacak, sadece Kaz Dağları'nın çevresini değil bütün ülkeyi zehirleyecek bir projede ısrar ediliyor. Bu konuda, ağaçlandırma çalışmalarından bahsedildi, sizin sunumunuzda da var ama ÇED raporuna da aykırı bir şekilde Kaz Dağları'nda 200 bini bulan bir ağaç kesimi var. Bu konuda, durdurulduğu açıklandı Sayın Bakan tarafından da ancak biz bunu çok net fotoğrafladık ve Kaz Dağları'nda hâlen ağaç kesimi devam ediyor. Yine Kaz Dağları'nda aynı maden sahası içerisinde 2/B'yi kullanarak bir arazi özel bir kişiye verildi ve o kişi "kendi arazisi" içinde -turnak içinde- yani o maden sahası içinde ağaç kesimine devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ersoy, tamamlar mısınız lütfen.

OYA ERSOY (İstanbul) – Ben İstanbul depremine gelmek istiyordum aslında ancak zaman yetmedi.

Ben şunu sormak istiyorum: Bakanlık almış olduğu bütçeyi nerelerde kullanıyor tüm bu doğa talanı devam ederken? Hava kirliliği ve su kirliliği raporlarına baktığımda, Bakanlık bütçesiyle ilgili bu konuda ne yapılıyor? 2018 ve 2019 yılları itibarıyla yaklaşık 3 milyar liralık bir bütçe açığının "iskân ve toplum refahı hizmetleri kalemi" adı altında harcandığını görüyoruz, nedir bu iskân ve toplum refahı hizmetleri? Yaklaşık 3 milyar liralık harcama nerelere yapılmıştır?

26 Eylül tarihinde İstanbul'da yaşadığımız deprem, İstanbul'un depreme hazırlıklı olmadığını çok net gösterdi. Her şeyi geçtim, güvenilir binaları geçtim, güvenilir hastanelere bile sahip değiliz; Cerrahpaşa'nın günlerce içine girilemedi. 12 tane okul yıkıldı, tahrip oldu ve öğrenime ara vermek zorunda kaldı. Yıllardır, özellikle 99 depreminden sonra "deprem vergisi" adı altında halktan vergiler toplanıyor. Bunlar da dâhil olmak üzere İstanbul depremi konusunda hem merkezî idare hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hem de yerel yönetimler bir çalışma yapmak yükümlülüğü ve sorumluluğu altındadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ersoy, teşekkür ederim.

Sayın Sibel Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, üyeler; evet, Bakanın sunumunu sabah dinledik. Açıkçası, benim ilk izlenimim, sanki yeni göreve başlamış, bugün başlamış gibi. Çevresel temel sorun alanlarımızda gerçekten tatmin edici, çözüm odaklı, belki de öz eleştiri içeren bir sunum yoktu. Elbette önemli çalışmalar var, bunlarla ilgili bir sorun yok ama daha kapsamlı bir beklenti içindeydim.

12'nci sayfada: "Ülke olarak depreme hazırlıklı olmalıyız." Sayın Bakan, biz açıkçası bunu çoktan aşmış olmalıyız yani böyle bir cümlemin dahi sunumda yer almaması gerekiyor. Risk azaltma başta olmak üzere, toplanma alanı, eğitim, kriz yönetimi –ki son deprem bize gösterdi- riskli bölgelerde ne kadar hazırlıklıyız? Açıkçası Avcılar ilçesi bunun temel örneği. Baktığımız zaman gerçekten 9 bine

yakın konut, daire hâlâ risk altında ve bunlar 99 depreminden sonra inşa edilmiş alanlar. Açıklamalara baktığımız zaman neredeyse 35 bin binanın daha yüzde 10'u incelenmiş ve depreme hazır değil. Güçlendirme çalışmaları yapılıyor, işte, okullar, birçok insanın yaşadığı binalar... Birçok risk hâlâ duruyorken böyle bir açıklamanın açıkçası çok da uygun olmamış sizin sunumunuzda yer alması.

Yine, sayfa 5'te: "Afetlere hazır, sağlıklı, güvenli, kimlikli şehirler." Başta İstanbul olmak üzere, biz bundan ne kadar uzaklaştık? Birçok tahribat yaşadık, belli bölgelerde can, mal kayıpları verildi. Neden? Evet, doğal afetler ama yanlış arazi kullanımı, düzensiz yapılaşma, yanlış politika ve uygulamalardı bunun temel sebebi.

Yine sayfa 4'te dediniz ki: "Dış doğal afetler." Ya, açıkçası bu çok ... Tamam, birçok bakan burada "Dünyada zaten küçüldü, büyüme oranları düştü, dış şoklar, dış dünya, dış mihraklar..." Tamam da sizin Bakanlığınızda doğal afetler, çevre sorunları, iklim krizleri, bunlar zaten var. Biz ne kadar hazırlık yaptık? Sizin Hükümetiniz on yedi yılda şehirlerimizi, insanlarımızı ne kadar korudu? Ne tür risk önleyici süreçler oldu? Bir de şu var tabii ki: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile sanki yeni bir iktidar geldi gibi. Çevre, doğa, iklim krizleri, sağlıklı, güvenilir şehirler... Ne yaptınız bunlara karşı, bu doğal afetlere karşı? Evet, bunlar vardı zaten, yeni olmadı ama neler yapıldı? Bununla ilgili de gerçekten bir öz eleştiri gerekiyor.

Dijitalleşme projelerine aşırı bir yatırım gördüm sunumunuzda. Evet, tamam ama biz son depremde gördük dijital altyapımız yok, yanımızdaki dahi insanla kuramadık, iletişim ağı çökmüş. Bununla ilgili ciddi yatırımlar gerekiyorken siz Bakanlığın içsel projelerine daha çok ağırlık vereceğinizi söylediniz.

Bir de ben Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim. "Çevre" başlıklı faslı 2009 yılında açıldı. Sunumunuzda hiç bununla ilgili bir şey söylemediniz. Biz ne yaptık bu uyumlaştırma noktasında ki Avrupa Konseyinin Türkiye raporu var. Bakın, çok ciddi eleştiriler var Sayın Bakan. Su ve endüstriyel kirlilikle ilgili hiçbir direktife uyulmadı. ÇED'le ilgili gerçekten direktiflerin doğru uygulanmasının sağlanmasını bize öneriyor, ciddi çekinceler var. Ve en önemlisi iklim değişikliği. Elbette Paris Anlaşması. Ama birçok alanda iklim değişikliği noktasında AB müktesebatına.. Biz resmî adayız ve çevre faslı da açılmış yani yapmamız gereken resmî yükümlülüklerimiz var ama biz bunların çok uzağındayız. Diyor ki bakın: "Çevresel konulara ilişkin mahkeme kararlarında hukukun üstünlüğünün uygulanması ve halkın katılımı ile halkın çevresel bilgiye erişim hakkına dair hâlâ şikayetler var." Biz son bir yılda bunun o kadar uygulamasını yaşadık ki ülkemizde. Hiçbir hukuksal süreç beklenmeden birçok ağacımız kesildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Oradaki yaşama, doğaya, suya, tarıma etkisi halkla tamamen paylaşılmadan, o vatandaşlar bilgilendirilmeden... Biz birçok sürece gittik ve katıldık. Bunlara dikkat edilmesi gerekiyor. Hava kirliliği, atık yönetimi, doğa koruma, endüstriyel kirlilik, risk yönetimi -muhtemelen siz raporu incelediniz- bunlarla ilgili çok önemli, gerçekten AB müktesebatı açısından uyumlu olmadığına dair tespitler var.

Atık yönetimi konusunda şunu söyleyeceğim: Gerçekten, bir kişinin himayesi değil bu. Bu, devletin, kurumsal, sürdürülebilir önemli bir politikası hâline gelmelidir. Burada, sürekli himayede yapılan bir durum olarak olmaması gerektiğini de vurgulamak istiyorum.

Sürem bu kadar. Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kıkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kıymetli Komisyon üyelerimiz, çok saygıdeğer Bakanım, değerli Bakan yardımcılarımız, kıymetli bürokratlarımız ve basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Dün cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü andık. Ben kendisini bir kere daha rahmetle, minnetle ve özlemle anıyorum. Özellikle Çanakkale'de, Dumlupınar'da, Sakarya'da, Kurtuluş Savaşı'mızın her aşamasında, Milli Mücadele döneminde, velhasıl tüm dönemlerde şehit olmuş, vatanımızın, milletimizin bölünmez bütünlüğü için her şeyini ortaya koymuş ve yok olmaya yüz tutmuş bir milletin küllerinden yeniden tecessümünü sağlamış başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bütün silah arkadaşlarına ve ecdadımıza Yüce Allah'tan bir kere daha rahmetler diliyorum.

Yine bu vesileyle, ülkemizin bağımsız bütünlüğü, teröre karşı yurt içinde ve yurt dışında her sahada ve her anlamda bizim ay yıldızlı bayrağımızın dalgalanması için, yine “korkma” diye başlayan İstiklal Marşı'mızın sonsuza kadar bu topraklarda söylenmesi için ve minarelerden okunan ezanımızın kıyamete kadar yankılanması için canlarını feda eden bütün şehitlerimize, özellikle Barış Pınarı Harekâtı'ndaki kahramanlarımıza minnet ve şükranlarımı ifade ediyorum. Ve yine geçtiğimiz iki haftalık süre içerisinde hem sahada hem masada büyük başarı gösteren başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm devlet kademesine ve güvenlik güçlerimize de ayrıca şükranlarımı ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzu dikkatlice dinledik, gerçekten çok büyük, devasa bir Bakanlık. Her açıdan çok büyük, geniş bir alana sahipsiniz. Sizleri özellikle takip ediyoruz. En çok gezen bakanlarımızdan birisiniz. Yerinde müdahale etmeniz ve özellikle bürokrasiye çok fazla takılmadan anında müdahale etmenizden dolayı ve icraya yönelik faaliyetlerinizden dolayı sizlere teşekkür ediyoruz. Çünkü hakikaten bu Bakanlığa yakışan bir isimsiniz. Dolayısıyla Türkiye'de bu anlamda çok fazla yapılacak işler var. Ben bu vesileyle sizi ve ekibinizi bir kere daha kutluyorum, tebrik ediyorum.

Tabii, tüm konularla ilgili değil ama ben sadece tapu ve kadastroyla ilgili birkaç hususu özellikle dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Tarih boyunca insan unsurunun bulunduğu tüm coğrafyalarda sahip olunan taşınır ve taşınmaz mallara ait hakların güvence altına alınması fikri farklı şekillerde kendisini göstermiş, günümüzde de en temel insan haklarından ve hukuki haklardan birisi olan mülkiyet hakkı ülkemizde de Anayasa ve Medeni Kanun ile diğer ilgili kanunlar çerçevesinde sınırları çizilerek güvence altına alınmıştır. Bu hakkın tescili ve kayıtlarının muhafaza edilerek vatandaşlara ait mülkiyetin korunması görevi cumhuriyetin ilanından bu yana Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, yasalarda kendisine verilmiş olan görevlerini, ülke genelinde 24 bölgede ve 81 kadastro müdürlüğünde 973 tapu müdürlüğüyle yapılandırılmış etkin ve geniş bir teşkilatla yılda yaklaşık 9 milyon işlem gerçekleştirerek 30 milyon vatandaşımıza hizmet etmektedir.

En temel haklardan biri olan mülkiyet hakkı var oldukça önemli hizmetler yapmaya devam edecek olan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Hükümetimiz döneminde bulunduğu sektörde çok önemli hizmetlere imza atmıştır. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına yaklaştığımız bu günlerde ülkemizin en önemli özlemi olan tesis kadastro su yani mülkiyet belirleme çalışması tamamen bitirilerek mülkiyet problemi çözülmüştür.

Ayrıca, Tapu Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) Projesi'yle Türkiye'nin tüm mülkiyet bilgileri elektronik ortama aktarılarak tapu hizmetlerinin e-devlet kapsamı üzerinden vatandaşlarımıza sunulması çalışmaları memnuniyet vericidir.

Web-Tapu Projesi'yle vatandaşlar tapu müdürlüğüne gitmeden internette işlem başvurusu yapabilmekte ve gerekli belgeler uygulama üzerinden gönderilebilmektedir. Web-Tapu kullanılarak malikin diğer kişilere güvenli bir şekilde tapu bilgisi görüntüleme ve başvuru yapma yetkisi verebilme imkânı getirilerek vatandaşların tapuya bizzat gelmeden taşınmazlarına işlem yapılmamasına yönelik beyan tesis edebilmeleri veya kaldıracabilmeleri kolaylığı getirilmiştir.

Elektronik ortama alınan gayrimenkullere ilişkin veriler kamu kurumları ve gayrimenkulle ilgisini kamtlayan özel ve tüzel kişilerle TAKPAS üzerinden paylaşılmaktadır. Tapu Arşiv Bilgi Sistemi Projesi'yle Osmanlı Dönemi'nden beri korunan ve o gün için Osmanlı coğrafyası içerisinde kalan, şu an bağımsızlığını kazanmış 26 ülkenin tarihi ve stratejik önemi haiz taşınmaz mal kayıtları yok olmaktan kurtarılmıştır.

Parsel Sorgulama Uygulaması'yla "web" üzerinden, Mobil Parsel Sorgulama Uygulaması'yla cep telefonlarından parsel ait temel verilerin herhangi bir kısıt olmaksızın ulaşımı sağlanırken e-devlet üzerinden kendi adlarına kayıtlı taşınmazları sorgulama imkânı da getirilmiştir. Ayrıca, vatandaşlarımızın tapu müdürlüklerindeki işlemlerinin hangi aşamada olduklarını internet üzerinden ve mobil telefonlarından öğrenebilmelerini sağlayabilmek amacıyla başvuru sorgu sistemi getirildi.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın tapu işlemlerini yapabilmeleri için Almanya Berlin'de 27 Mayıs 2014 tarihinden itibaren TAKBİS sisteminin bilişim altyapısı kurularak tapu hizmetleri sunulmaya başlanılmıştır. Yurt dışı teşkilatının genişletilmesine ilişkin çalışmalar da hızlı bir şekilde devam etmektedir. Elektronik Haciz Projesi kapsamında, yetkili kurum ve kuruluşların gayrimenkul üzerine doğrudan sistem üzerinden anlık haciz koymaları sağlanmıştır.

İpotek tesis ve terkin işlemlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi için bankalar ile protokol yapılarak e-terkin uygulaması hayata geçirilmiştir.

Bürokrasinin azaltılması amacıyla mimari projelerin elektronik ortamda gönderilmesine ilişkin Tuzla ve Karatay Belediyeleriyle uygulama başlatılmış, diğer belediyelerle de bu uygulamaya geçilmesi çalışmaları yapılmaktadır.

Tüm tapu müdürlüklerimizde e-tahsilat uygulamasına geçilerek tapu harçlarının farklı şehirdeki şubeler de dâhil olmak üzere banka şubeleri, ATM'ler ve görüntülü işlem merkezlerinden tahakkuk, tahsil ve kontrolünün elektronik ortamda gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar, tamamlar mısınız lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Ayrıca, harç ve döner sermaye hizmet bedellerinin kredi kartıyla ödenmesi uygulaması aktif hâle getirilmiştir.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2'nci maddesinin (B) fıkrasına göre, Orman Genel Müdürlüğü tarafından mahalli maliye kuruluşlarına ve akabinde de Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne intikal ettirilen toplam toplam 7.308 birimde 2/B kullanım kadastro çalışmaları tamamlanmıştır.

Her dönemde olduğu gibi günümüzde de özel mülkiyetin artan önemi Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün yerine getirdiği hizmetlere daha da hayatiyet kazandırmıştır.

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, bir dakika daha rica edebilir miyim, ben bir teşekkür edeyim.

BAŞKAN – Bir dakika daha veremeyeceğim, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ben Bakanlığımızın bu bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını bir kere daha temenni ediyor, herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli bürokratlar ve basın mensupları; çevreyle ilgili bazı temel noktaları vurgulamak istiyorum.

Hepimizin bildiği gibi, çevre çağdaş bir sorundur, çağımızın sorunudur; daha iyi ifade etmek gerekirse, yalnızca çağımız insanının bilincinde olduğu bir sorundur. İlk insandan bugüne 200 bin yıldan daha fazla bir zaman geçmiştir. Binlerce yıl boyunca insanlar, topluluklar hâlinde, hazır buldukları yiyecekleri toplayarak, avlanarak yaşamışlardır ve çevreyi korumak değil, çevreden korunmak için çaba harcamışlardır. Bugünse 7 milyarı aşkın nüfus, büyük kentler, sanayileşmeyle doğayı aşırı şekilde sömüren insanlık, artık çevreden korunmak yerine, kendi varlığını koruyabilmek için çevreyi koruma noktasına gelmiştir. Bir Afrikalı şairin “Kent, gökdelen, çelik, beton, bir iflasın ganimetleri.” dediği, ulaştığı uygarlık ile bu uygarlığın sonuçlarını ve çelişkilerini sorgulayan bir insanlık var karşımızda.

İkinci nokta: Çevre evrensel bir sorundur ve sınır tanımaz. Hepimizin bildiği gibi, vaktiyle Çernobil’de bir nükleer facia yaşanmış ama Türkiye’de içtiğimiz çayların tadı kaçmıştır. Yaşayabildiğimiz tek bir gezegen vardır, bu gezegen tüm insanlığın ortak varlığıdır, bu gezende birilerinin yok ettiği, yenilenemeyen kaynakları, varlıkları, birilerinin kirlettiği toprak, su, havayı tüm diğer insanlar maliyet olarak ödemektedirler. Tüm diğer insanların varlığına bir tecavüz oluşmaktadır. Onun için, çevre tüm insanlığın meselesidir. Çevreye ilgi duyan insan, kendi bireysel sorununu aşabilen insandır; gidemediği, ayak basmadığı yörelerin sorununa uzanan ufku geniş insan demektir. Çevreye ilgi duyan insan, tabutunun boyu kadar düşünüp hacmi kadar yaşayan bir varlık olmaktan kurtulan insan demektir.

Üçüncü nokta: Çevre sorunları bugünle sınırlandırılmayacak, bir zaman dilimine hapsedilemeyecek sonuçlar yumağıdır. Çevre anlamında, geçmişin tabiat ve kültürel değerlerini, bugünün varlığını korumak, yaşadığımız zamanı aşmak demektir; doğumla başlayıp ölümle bitirdiğimiz hayatı geleceğe taşımak demektir; geçmişe sahip çıkmak, hayatımızın, doğumumuzdan önce başladığını ve ölümümüzden sonra da devam edeceğini hissetmek demektir; çocuklarımız, torunlarımız, torunlarımızın torunları için yaşanabilir bir dünya mücadelesi demektir.

Dördüncü nokta şudur: Çevrecilik sadece insanı değil, hayatı ve hayatın çeşitliliğini korumak demektir. Çevreye sahip çıkmak, korumak demek, bir mühendislik harikası olan, bir estetik şaheseri olan yeryüzünü ve gökyüzünü milyonlarca yıl önce nakışlarla dokuyarak istifademize sunan Allah’ın sevdiği kul olabilmek için Allah’ın kullarını, tüm yarattıklarını seven insan olmak demektir. Türkiye’deki toplam 5 binin üzerindeki bitki türünden yüzlercesi tükenmiş, yüzlercesinin türü yok olma tehlikesindeyken onları koruma mücadelesi vermek demek, aslında hayatı koruma mücadelesi demektir. Türkiye’deki kuş türlerinden, memeli türlerinden onlarcasının soyu tükenmek üzereyken çevreyle ilgili bir mücadelenin içerisine girmek demek, doğrudan doğruya, yine aynı şekilde, hayatı ve hayatın çeşitliliğini koruma mücadelesi demektir. Binlercesiyle rengarenk bitkiler; binlercesiyle ehli olanı, vahşi olanı, yüzeni, uçanı, yürüyeni, sürünenleriyle hayvanlar; ırklar, diller, düşünceler, inançlar, farklı yaşama biçimleriyle insanlar; yaşadığımız gezegenin diğerlerinden farkı işte budur. Bu farkı korumak, farklılıkları yok etmemeye bağlıdır. Farklılıkları bir tehdit ve tehlike olarak algılamamak çevre bilincinin de bir uzantısıdır aynı zamanda. Bu bilinç, farklılıkları bir zenginlik olarak algılar. Bu bilinç, yıkıcılığın, yok ediciliğin yerine hoşgörüğü koyar. Çevre, sevmek demektir. Çevre mücadelesinin özünde nefret yoktur. Çevre mücadelesinin özünde sevgi vardır; yok etmek değil,

korumak vardır. Çevre bilinci içerisinde yok edene karşı koymak, yaptırımlar uygulamak bile özünde nefreti içermez. O yok edici de dâhil, herkese, hayata karşı duyulan sevgiyi içerir ve çevreyi korumak mutluluğu aramak demektir. Elde edilen başarılar, mutluluğu tatmaktır ve insan mutluluğu daha iyi hisseder sürekli başkalarıyla paylaştıkça.

Bugün burada Çevre Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz ve maalesef, Türkiye’de neye fazla vurgu yapılıyorsa en fazla eksiklik de orada hissedilmektedir. Çevre Bakanlığımız var ama Türkiye’de çevre koruma duygusunun, özellikle kamudan kaynaklanarak yok edildiğini hissetmekten büyük üzüntü duyuyorum. Bir Bektaşî fıkrası vardır. Bektaşî elini açmış, dua ediyormuş “Ya Rabb’i, bana bol para ver, şarap ver.” vesaire diye. Bir hoca Bektaşî’nin duasını duymuş ve müdahale etmiş: “Yahu, öyle dua edilir mi?” demiş. “Nasıl dua edilir?” diye sorunca “Elini açarsın, ‘Ya Rabb’i, bana iman nasip et, Kur’an nasip et.’ dersin.” demiş. Bektaşî demiş ki: “Herkes kendinde ne yoksa Allah’tan onu ister. Sende iman, Kur’an yok, onu istiyorsun; bende de para, şarap yok, ben onu istiyorum.”

Şimdi, maalesef, bir Çevre Bakanlığımız var ama özellikle Hükümetin ve devletin çevre konusunda maalesef hassasiyet göstermediğini, her şeyi ranta dayandırdığını, kazanca ve yağmaya dayandırdığını görüyoruz ve çevre bu anlayıştan büyük zararlar görmektedir.

Bakın, toprak korunmuyor, kentlere giriyoruz, kent diye bir şey yok Türkiye’de yani modern, çağdaş anlamda bir tek şehrimiz olduğunu kimse bana söyleyemez. Giriyorsunuz Hitit harabelerine benziyor, karmakarışık tabelalar, kimi badanalı, kimi badanasız binalar, içine dalyorsun, nefes alacak alan bulamıyorsun, her taraf maalesef beton yığınının dönmüş vaziyette; sağına dönüyorsun beton, soluna dönüyorsun beton; yollar, caddeler, arabaların, yayaların geçeceği kapasitenin daha altında, büyük bir sıkışıklık ve keşmekeş, curcuna, kargaşa kentlerimize hâkim olmuş vaziyettedir. Çevre Bakanlığı ne yapıyor, böylesine ucube bir kentleşmeyi yaşayan Türkiye’de Çevre Bakanlığı ne yapıyor? Hiçbir şey yaptığını söyleyemezsiniz. Çevreyi tahrip eden kararlar Çevre Bakanlığı dışında sürekli alınıyor, ÇED raporları da göstermelik sipariş üzerine geliyor ve sipariş üzerine yazılıyor. Böyle bir çevre bilinci ve koruması olamaz.

Şu kara avcılığı konusunda, yani bu nasıl bir garabettir? Yani avın tamamen yasaklanması lazım, özellikle de kara avcılığının. Parayla, nadir bulunan hayvanların avlanması için izinler veriliyor. Türkiye’de av hayvanı kalmamıştır ama Çevre Bakanlığının bununla ilgili ne yaptığını merak ediyorum.

Turizm değerlerimiz, tarihi ve kültürel değerlerimiz önemli. Hiçbiriyle ilgili herhangi bir gelişmenin olduğunu düşünmüyorum. Beş bin yıllık Hasankeyf sular altında kalıyor. Niçin kalıyor? Ömrü altmış yıl olan bir baraj inşa etmek için kalıyor. Değerli arkadaşlar, sonunda orası bataklığa dönecek, altmış yıl sonra bataklığa dönecek, bilemediniz biraz daha fazla. E, beş bin yıllık tarih, sonunda, altmış yıl sonra bataklığa dönecek bir şey için yok edilir mi, tahrip edilir mi? Peki, Turizm Bakanlığımız ne yapıyor? Peki, Çevre Bakanlığımız ne yapıyor? Fazla bir şey yaptığı yok.

İstanbul depremiyle ilgili, zaten nefes alacak yer kalmamış İstanbul’da, bütün toplanma alanları yok ediliyor, şehir şehir olmaktan çıkmış ve Çevre Bakanlığımız -demin açılış sırasında sunuşunu yaptılar- aspirin tedavisi sunuyorlar bize. Anlattıklarının tamamını toplasanız bir aspirinden daha fazla etkisi olmayan şeyler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen tamamlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kuşların göç yolları üzerine havaalanları kuruluyor. Çevre diye bir engel yok ortada, nasıl olsa raporlar geliyor sipariş üzerine. Termik santrallerin bacalarıyla, filtreleriyle ilgili yani 2023’e kadar filtre takmamalarıyla ilgili, uzatmayla ilgili düzenleme yapıldı. Çevre Bakanlığının hiç haberinin olduğunu da zannetmiyorum, sorulduğunu da zannetmiyorum.

Nükleer enerji... Ya, nükleer enerji rastgele yapılacak bir iş değil. Üstelik şu anda santrallerin 20 kuruştan verdiği elektriğin fiyatını 70 kuruştan alma garantisi verilerek yapılan bir iştir. Nasıl oluyor? 20 kuruşluk elektriği 70 kuruşa alım garantisiyle nükleer santral yaptıracaksınız? Elektriğin fiyatını düşürmüyorsa ne işe yarayacak o nükleer santral? Riski, tehlikesi bir tarafa, bundan yirmi, otuz yıl önce olsaydı nükleer santrallere ihtiyaç var mı yok mu tartışırdık. Şimdi güneşten, rüzgârdan, her şeyden elektriğin elde edildiği bir ortamda böyle bir şeye Hükümet karar verirken ortada bir çevre bilinci olsa der ki: “Bu olmaz. Bir, maliyetleri artırıyor, elektriği bu ülkede 3 kat daha pahalı hâle getiriyor. İkincisi, ülkenin geleceği için faydalı değildir.” Bunu diyecek bir iradenin bile olmadığı bir ortamda, bana kalırsa, Bektaşî misali, Çevre Bakanlığımız olmasa Türkiye’de çevreyi daha fazla koruyabilirdik. Yani önerimdir: Bu Bakanlığı kaldıralım.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır, buyurun lütfen.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Zamanı tasarruflu kullanmanızı rica ediyorum.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın değerli çalışanları, kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabını ve 2020 yılı bütçesini görüşüyoruz, hayırlı uğurlu olsun.

Bakanlık bütçe ve kesin hesapları görüşülürken ve tartışılırken esas olan kesin hesap dönemi Sayıştay raporları uygunluğunun takdir edilmesi ve varsa bulguların sonraki yıllara sarkıtılmaması uyarısı ve ikazı yanında, öngörülen bütçenin Bakanlık vizyon, misyonu çerçevesinde kanun ve mevzuatlara uygun harcanması yönünde Komisyon üyelerinin ve milletvekillerinin değerlendirmelerini önemli bulduğumu ifade etmek isterim. Bütçe rakamları üzerine söylenen ve söylenecek sözlerin elbette bir kıymeti olacak. Rakamların yeterli mi yetersiz mi olduğu bakış açılarına göre farklı değerlendirmeleri de öne çıkaracaktır.

Yaşanabilir çevre ve marka şehirler vizyonu, hayat kalitesi yüksek şehirler ve sürdürülebilir çevreyi temin etmek üzere planlama, yapım, dönüşüm ve çevre yönetimine ilişkin iş ve işlemleri düzenleyici, denetleyici, katılımcı ve çözüm odaklı bir anlayışla yapmak misyonu çerçevesinde çevrecilik, şehircilik, tasarım, ruh, anlayış, uygulama ve gerçeklikler üzerine; geçmiş, bugün ve gelecek arası gerçekleştirmeler, gelişmeler, değişimler üzerine duygu ve düşüncelerimi paylaşmayı uygun gördüğümü ifade etmek isterim.

Sanayileşme sonrası şehirleşme alanında yaşanan baş döndürücü yığılma, sıkışma ve gelişmeler bu alanda hem yapısal hem de insani beklentilerin nasıl karşılanacağı hususunda başlı başına bir gündem hâline gelmiş, yeni metotlar geliştirmeyi zorunlu hâle getirmiştir. Şehirleşme ile kalkınma arasındaki yakın ilişki insan davranış modellerini de farklılaştırmaya yöneltmiş, elindekini kaybedip sonra tekrar ona dönebilmenin yollarını arar hâle getirmiştir. Dünyayı bir ham madde gibi işleme alışkanlığı, anlayışı zamanla bir tahribat alanına dönüşen bir gerçeklikle bizi yüz yüze bırakmıştır. Küresel anlamda dünya ve insanlık üzerine iklim değişiklikleri, tahmin edilemeyen ve önlenemeyen su ve hava kirliliği, kimyasal atıkların oluşturduğu sorunlar, tehlikeli atıkların imhası, taşınması bir kabus

gibi çökmüş bulunmaktadır. Betonlaşmayla beraber daha rahat, daha konforlu, daha modern evlere insanın hapsolması daha sağlıklı, daha huzurlu bir yaşamı tercih ettiğiniz anlamına gelmiyor. Çevreden, çevre kültüründen, topraktan ve yeşilden uzak, kalabalık bir ortamda bile insandan uzak bir yaşamı tercih etmiş oluyorsunuz aslında. Çevre ve şehrin insan yaşamının arka planında hangi etkileriyle var olduğu konuşuladursun, insan-mekân ilişkilerinin pozitif ya da negatif etkileşimi inkâr edilemez bir gerçek olarak hep aklımızda olacaktır. Köyler boşalıp kentlere, özellikle büyük şehirlere başlayan göçün beraberinde getirdiği sorunları, ihtiyaçları ve beklentileri de taşıdığı gerçeğini anlamakta geç kalmış, geri dönüşü olmayan ama mutlu olmayı da başaramayan bir şehirleşme tufanını yaşamış olduk. “Şehirlerin de ruhu vardır.” deriz; bugün ne şehrin ruhundan ne de şehirde yaşayanın bu ruhtan bahsedebildiğine rastlayabiliyoruz.

(Uğultular)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen biraz sessiz olalım, rica ediyorum.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – İnsanların ve diğer canlıların yaşam ortamlarını oluşturan hava, su, toprak gibi alanlar, denizler, göller, akarsular, bataklıklar, kumsallar, ormanlar, tarım alanları, dalyanlar, kırlar ve dağlar çevre unsurları ise Bakanlığın bu alanların korunması, imarı, ıslahı, çevre kalite ve güzelliğini yakalamayı gerçekleştirme adına işinin ne kadar zor ve güzel olduğunu anlatmaya yeterli olacaktır.

Şehirler hem canlıdır hem ölümlüdür hem de ölümsüzdür. Yaşayan canlının bir zaman sonra ölüm mekânıdır aynı zamanda. Tarihi dokusuyla ölümsüzleşmeye adaydır. Çevre, insan tarafından sürekli tüketilen ve kirletilen ortamlardır. Biliyoruz ki dünya genelindeki çevrelerde yaşayan binlerce tür organizma, bitki ve hayvan, insan faaliyetleri sonucu yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. İnsan ihtiyaçları ve amaçları için tahrip edilen veya yok edilen ormanlar, tarım alanları, meralar ve sulak alanlar aynı zamanda canlı çevreyi yok etmektedir. Doğal yaşam alanlarının insan eliyle kirletilmesi yani çevre kirliliği insanların faaliyetleri sonucu havada, suda, toprakta meydana gelen olumsuz gelişmelerle doğal dengenin bozulmasını engellemek, duyarlı bir Bakanlık olarak mücadele alanınız içinde ve en önemli vazifelerinizden gibi gözükmektedir.

Dünya üzerinde çevrelerde yaklaşık 100 milyon tür canlı yaşadığı tahmin ediliyor. Yeryüzünün oluşumundan bu yana en büyük çevresel felaketler ve canlı türlerinin yok oluşu, son yüzyıl içinde yaşanmıştır ve yaşamaya devam etmektedir. Her yirmi dört saatte yeryüzünde yaklaşık 200 türün yok olduğu tahmin ediliyor. İklim değişikliği biyolojik çeşitliliği yok eden en önemli unsurların başında geliyor.

Dünya nüfusunun 2040 yılında 9 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Bu da daha fazla çevresel sorun anlamına geliyor. Türkiye’de yılda yaklaşık 5 milyon kamyon çöp çevreye atılıyor. Dünya nüfusunun üçte 1’i temiz su kaynaklarına ulaşamıyor. Gelişmekte olan ülkelerdeki hastalıkların yüzde 80’inin sağlıksız sudan kaynaklandığı belirtiliyor. Burada verdiğimiz bu birkaç detay bilginin aslında canlı ve cansız varlıkların bir arada, denge içinde bulunduğu ortamı muhafaza etmek, korumak, kollamak adına üzerimize düşen yükünü hatırlatmak amaçlıdır. Kısacası, çevreyi koruma mecburiyeti, canlı ve cansız varlıkların bir arada ve doğal ortamında olma zorunluluğu, cansız varlıklar olmadan canlı varlıkların da yaşayamayacağı gerçeğidir.

Şehirle yaşamak, şehirde yaşamaktan çok ayrıdır ama şehri çevreyle yaşamak çok daha farklıdır. Medeniyetin öncü şehirlerine yazılan güzellemeler bunun en açık örneğidir. Doğduğunuz, büyüdüğünüz, doyduğunuz şehir size hep verir, sizin üzerinize düşen de o şehirlere ne vereceğinizi iyi hesaplayabilmeniz ve şehrinizle hemhâl olmayı başarabilmenizdir. İşte, bu müdahaleleriniz şehir anlayışına katkı sağlayacak, sizden arkada kalan hatıralar olacaktır.

Çevre duyarlılığını önemseydiğimiz Gazeteci Yüksel Ercan'ın hoşuma giden “Şehirlerin Ruhu” makalesinde dediği gibi: “Ölümü, ölümsüzlüğü, mesela en güzel Çanakkale anlatır. Gezdiğiniz her bir toprak parçasının altında ölümsüz yatanların ruhlarını da oraya gittiğinizde hissedersiniz. Orada sadece şehrin ruhu değil içinde yaşayan ya da önceden yaşamış insanların ruhları da peşinizi bırakmaz. Bir de mutlu insanlar gibi mutlu şehirler vardır. Ne olursa olsun onların keyfi hiç bozulmaz. Elma şehri Amasya gibi mesela, her zaman hem kendi mutludur hem de elma şekeriyle çocuklara mutluluk dağıtır. Biz, Charles Dickens sayesinde mutlu bir şehir olan Paris'i sevmişizdir. Bu yüzden her şehrin kendine özgü bir hikâyesi de vardır. Bu hikâyeleri bazı yazarlar öyle güzel anlatırlar ki o şehri gidip tekrardan görmek istersiniz. Gördüğünüz ya da yaşadığınız bir şehir ise ‘Neden daha önce bu güzelliği fark edemedim?’ diye hayıflanırsınız. Ankara'yı Ahmet Arif ‘Karanfil Sokağı’ adlı şiirinde belki de içindeki hasret ve şehre duyduğu aşkla daha bir başka anlatır. Halide Edip Adıvar'ın ‘Sinekli Bakkal’ kitabında İstanbul bir başka manidar anlatılır. Mehmet Akif İstiklal Marşı'nda Çanakkale'yi herkesten farklı, muhteşem bir dille betimlemiştir. Haşmet Babaoğlu ‘Bir Şehri Sevmek’ makalesinde Venedik'i anlatır ama öyle böyle değil o anlatırken siz sokaklarında gezdiğinizizi düşünürsünüz, tekrardan o şehre tutulduğunuzu hissedersiniz. Hiç gitmemiş olanlar ise bu şehre karşı meraklanırlar, hep akıllarında bir gün gideceklerine dair planlar yapmaya başlarlar.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatın tesadüfleri olan Ankara, Erzurum, Konya, Bursa, İstanbul şehirlerini anlattığı ‘Beş Şehir’ isimli deneme türü eserini kaç kez okuduğumuzu hatırlamıyoruz. ‘Beş Şehir’ bir gezi kitabından yahut bir seyahatnameden çok farklı bir yapıttır. Sade tarihi bilgi, kuru gezi rehberi, bir şehir coğrafyasından farklı olarak his, sanat, estetik, kültür ve bilgi birikimi içerisinde yoğunlaşmış olan eserde Tanpınar, eserinin konusunu ‘Beş Şehir’in asıl konusu, hayatımızda kaybolan şeylerin ardından duyulan üzüntü ile yeniye karşı beslenen iştiahtır. İlk bakışta birbiriyle çatışır görünen bu iki duyguyu sevgi kelimesinde birleştirebiliriz. Bu sevginin kendisine çerçeve olarak seçtiği şehirler, benim hayatımın tesadüfleridir.’ olarak ifade ediyor.” Hepimizin hayatının tesadüfleri olarak görebileceği, kabul edebileceği, yaşadığı, gördüğü, yaşamak istediği şehirler mutlaka vardır. Oralarla ilgili kurduğumuz bağ ve beslediğimiz sevgiyi tetikleyen yaşama heyecanları mutlaka vardır.

1999 depreminde Kocaeli'deydim. Doğduğum şehir Trabzon ile büyüdüğüm şehir İstanbul arası benzerlikler taşıyan bu şehri sevmiştim ama deprem sonrası bu şehirle yeni baştan tanışmam söz konusu oldu; insanını yeniden tanımaya başladım, taşını, toprağını, suyunu yeniden yaşama ihtiyacı hissettim. Deprem öncesi şehir ve plan anlayışım, deprem sonrası şehirciliğe, kentsel dönüşüme, binalara, katlara bakışım yeni bir şekil almaya başladı. Yanı başımızda çöken binalarda olanlarla, ölenlerle bir olmayı öğrenmeye çalıştık ve şehrin kuşatıcılığını, kendini bir şehrin yaşayanı olarak görmenin hem hüznünü hem sevincini hissettiren yanını hep hatırlayacağımı anladım. Onun için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesi görüşülürken biraz daha duygusal, biraz daha farklı yaklaşmayı önemserim. Onun için, burada değerli arkadaşlarımızın hem çevre hem de şehrin güzelliği, güzelleştirilmesi adına söylediklerini ve söyleyeceklerini önemli bulduğumu, Bakanlık çalışmalarının bu anlamda şehrin, şehirlerin daha yaşanabilir, daha mutlu insanların hizmetinde olma adına verdikleri çaba ve gayretlerden dolayı tebrik ve teşekkürü hak ettiğine inanırım.

Dikey mimarinin tkandığı gerçeği, yatay mimarinin öne çıktığı, ada bazlı yeni şehircilik yapılanmasının hayata geçirilmesi gerekliliği tehir edilemez bir gerçeğe dönüşmüş bulunmaktadır. Çevreyle uyumlu bir yaşam tarzı insanın yarını mutlu yaşamasının kaynağı olacaksa bu kaynağı besleyecek her türlü girişim desteklenecek bir husus olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çakır, tamamlar mısınız lütfen.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Tüm bunları gerçekleştirirken yer seçimleri, çevre duyarlılığı, çevre dostu teknoloji en üst seviyede kullanılmalıdır. Son zamanlarda özellikle İstanbul’da yaşanan bina çökmeleri ve yaşanan depremle ilgili olarak veya büyük deprem beklentisi olması hasebiyle de özel ilgi alanı oluşturulması, tedbirlerin en kısa sürede alınarak oluşabilecek olumsuzlukların önüne geçilmesi yönündeki çalışmalarınızı dikkatle takip ediyor, takdirle karşılıyoruz.

Ünlü kent bilimci Lewis Mumford “Kentlerin Kültürü” adlı çalışmasında “Kent, bir topluluğun kültürünün ve erkinin yoğunlaştığı yer, zamanın bir ürünü, birikimidir.” der. Merhum Turgut Cansever’den naklen: “Şehir imajı İslam kültüründe cennet tasavvurunun bir yansımasıdır. Cennet bütün çelişkilerin yok olduğu ortamdır. Kendi cennetini, şehirlerini inşa edecek insanın vücuda getireceği şehrin, bu temeller üzerinde yükselmesini sağlayacak mimarinin vasıfları ile biçim ve üslup özelliklerini belirlemek ilk ve en önemli görevdir.”

Çevre ve şehirciliği bir iyilik hareketi olarak görmek, yapılan ve yapılacak tüm çalışmaların temelini bu felsefe üzerinde gerçekleştirmeyi başatabildiğimiz kadar kaliteli şehircilikten, korunabilmiş çevre varlığından bahsetme hakkımız olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Çakır, lütfen...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Aksi, biliyor ve inanıyoruz ki hak tecavüzü sayılacak, bugün ödünç olarak üzerinde yürüdüğümüz, uyuduğumuz, karımızı doyurduğumuz bu dünya emanetini gelecek nesillere bozmadan, bozulmadan devretmek mümkün olmayacaktır.

Sayın Bakanım, çalışmalarınızdan dolayı teşekkür ediyor, başarılarınızın devamını diliyor “Size gülen bir çevre, sizin güleceğiniz dünya.” demektir düşüncesi ve duygularıyla bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Baki Ersoy, buyurun lütfen.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlar, Bakan Yardımcılarımız, basınımızın çok değerli mensupları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzu dikkatle takip ettik, çevreci bir anlayışla çok güzel bir sunum izledik; teşekkür ediyoruz.

Bize Rabb’imden emanet olarak verilen bu tabiatı ve çevreyi korumak bizim asli vazifemizdir. Yaratılan her şey bir ölçü, düzen, adalet ve denge içinde yaratılmıştır. Çevre bize Rabb’imizden emanet, bizim evlatlarımız, sevdiklerimiz ise çevreye emanettirler. Bizler çevrenin korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konularında özenle çaba gösteriyoruz. Amacımız ise şimdinin ve gelecek kuşakların daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamalarını sağlamaktır.

2020 yılında merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki idarelere yatırımları için 64,1 milyar lira kaynak ayrıldığını ve bu kaynakla birlikte yerel yönetimlere daha fazla önem verildiğini görmekteyiz. Ayrılan bu bütçenin doğru tespitler ile doğru yerlerde kullanılacağına şüphemiz yoktur. Bölgesel ve kırsal kalkınma projelerine yüksek kaynaklar ayrılarak köylerin altyapısını güçlendirmek için oluşturulan çiftçi ve çevre odaklı kırsal kalkınma projesi KÖYDES’in amacına uygun bir şekilde ve tüm bölgelerde adil uygulanacağını ümit ederek destekliyoruz.

Belediyelerin su ve kanalizasyon altyapılarını güçlendirmek amacıyla oluşturulan SUKAP projesi için ayrılan bütçeyi de olumlu buluyoruz. Fakat burada önemli olan böyle ciddi maliyetli ve toplum sağlığı ve güvenliği açısından önem arz eden işlerin verildiği firmaların imalat süresince denetimlerinin gerektiği şekilde yapılıp yapılmadığıdır. Zira yapılan bir işin birkaç yıl sonra yeniden yapılıp, devletimizin kaynaklarının bu şekilde harcanmasına gönlümüz razı olmamaktadır. Bunların yanında 2020 yılında özel sektörün yenilikçi ve üretken yatırımlarını destekleyecek altyapı yatırımlarına ayrılan kaynaklar ve projeler için teşekkür ediyoruz.

“Çevre” deyince değinmemiz gereken bir başka konu ise şüphesiz yaşanılabilir kentlerin inşasıdır. Hızla artan nüfus ile şehirleşme, ekonomik faaliyetler ve tüketim alışkanlıklarının çeşitlenmesiyle birlikte vatandaşımızın talep ve tüketim çeşitliliği artmıştır. Dolayısıyla da çevre ve doğal kaynak yönetimi gittikçe önem kazanmıştır. Dar gelirli vatandaşlarımız başta olmak üzere herkesin yeterli, yaşanabilir, dayanıklı, güvenli, ekonomik olarak karşılanabilir, iklim değişikliğine dirençli ve temel altyapı hizmetlerine sahip konuta erişiminin sağlanması gerekmektedir.

Sizlere seçim bölgem olan Kayseri ilindeki bazı sorunlardan bahsetmek isterim. Vatandaşlarımızın hayat standartlarını yükseltmek amacıyla başlatılan kentsel dönüşüm projelerinin Kayseri’imizin bazı bölgelerinde başlamaması ya da yarım kalmasından kaynaklı sıkıntılar yaşanmaktadır. Kocasinan ilçemize bağlı Sahabiye Mahallesi’nde kentsel dönüşüm projesi işi devam ederken Argıcık ve Camiikebir Mahallelerinde henüz söz konusu proje başlamamıştır. Hâl böyleyken ev sahipleri yaşanan belirsizlik nedeniyle evlerini satamamakta, banka kredisi ihtiyaçları söz konusu olduğunda mülklerini ipotek olarak gösterememektedirler. Aynı zamanda, tapu beyanlarını yapamamaktadırlar. Dönüşüme alınan binalarda kime hangi cephenin verileceği ise belli değildir. Bu da vatandaşlarımızın tepkisine sebep olmakta ve adil bir çözüm noktası bulunmasıyla ilgili talep ortamı oluşturmaktadır.

Biz de bu sebeplerle bu sorunlara çözüm bulunması hususunu önemsiyoruz. Bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması için ekonomik ve sosyal bütünleşmenin güçlendirilmesi doğrultusunda çalışmalar yürütülmesi gerektiğini de düşünmekteyim.

Sunumunuzda belirttiğiniz çevrecilik ve insan odaklı yaklaşımda aynı noktada olduğumuzun, çalışmalarınızda, her zaman yapıcı eleştiri ve partimiz için sarsılmaz bir ülkü olan devletçilik politikamızın gereğince destekciniz olduğumuzu ayrıca vurgulamak istiyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayabilir misiniz...

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) - Sözlerime son verirken Saygıdeğer Bakanıma, Bakan Yardımcılarıma ve çalışanlarına hizmetlerinden dolayı teşekkür ediyor; bütçelerinin bir kere daha hayırlı ve bereketli olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aytekin, buyurun.

Süreniz beş dakika.

ENSAR AYTEKİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, Bakanlığınıza birkaç sorum olacak. Birincisi, bugüne kadar Balıkesir’de kaç tane maden şirketine ÇED raporu verilmiştir? Bildiğiniz gibi Kaz Dağları Kirazlı mevkinde Alamos Gold şirketinin arama ruhsatı iptal edilmişti. Ancak bölgeden gelen bilgiler hem şirketin geri çekilmediğini

hem de arama faaliyetlerinin devam ettiğini gösteriyor. Acaba toplumun tepkisini bastırmak için geçici bir süre için iptal mi ettiniz? Zaman geçince ve tepkiler soğuyunca bu şirket Kaz Dağları'nda maden aramaya devam mı edecek?

Diğer bir konu, Balıkesir Balya ilçemizde kayıtlarınızda kaç tane maden ve ocak çalışması vardır? Orhanlar köyündeki maden çalışmasında sondaj vurulduğu bilinmektedir. Bu madene karşı çıkan çok sayıda tepki vardır ki Bandırma'nın içme suyu bile bundan etkilenenecektir. Bu madenle ilgili ÇED süresi ne aşamadır? Planın, halkın istediği gibi iptal edilmesini düşünüyor musunuz?

Son olarak, sizlerin adını “imar barışı” koyduğu imar affından bugüne kadar kaç kişi faydalanmıştır? Kültür Bakanı Mehmet Ersoy, kaçak yapıları için imar barışına başvurduğunu kendi ağzıyla açıklamıştır. Mevkidaşınız, partiliniz bir bakanın otel zinciri olmasını ve bu otellerin bir kısmının kaçak olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız, değerli milletvekili arkadaşlarım ve Sayın Komisyon Başkanımız; saygıyla sevgiyle selamlayarak başlamak istiyorum.

2020 yılı bütçesinde 2 milyar 827 milyon 733 bin TL Bakanlığınıza öngörülen bir bütçe; yine, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü bütçesi yönünden de 1 milyar 185 milyon 359 bin TL'lik bir bütçe öngörülmüş.

Baktığımızda, neredeyse güçlendirilmiş birçok kurumun bir çatı altında toparlandığı bir Bakanlık bütçesinin öncelikle yeterli bir bütçe olmadığını görebiliyoruz. Bunun ötesinde, temel hedefleriniz olarak biraz önceki dağıttığınız kitapçıkta sunulan birtakım hedefleriniz ve öngörüleriniz var.

Öncelikle Çevre Şehircilik Bakanlığına şöyle dıştan baktığımızda son dönemde, özellikle belediyelerle yarışır ve hatta belediyelerin alternatifi vaziyetine gelen bir bakanlık durumuna dönüştüğünüzü görebiliyoruz. Bilhassa da muhalefet partisine mensup belediyelerde Bakanlık üzerinden birtakım yatırımlar gerçekleştirmeye çalışan ve hatta bazı yatırımlarla ilgili de engelleyici vaziyette yer alan yerel yönetimlerin içerisine bu kadar dâhil olmuş bir Bakanlık görebiliyoruz.

Hedefleriniz arasında “insan merkezli kentsel dönüşümle öncelikli alanları dönüştürülmüş, afetlere hazır, sağlıklı, güvenli ve kimlikli şehirlere sahip olmak” gibi güzel cümleleri de görebiliyoruz. Ama bu cümle içerisindeki hedeflediğiniz hususlarla ilgili neler yaptığınızı da çok merak ediyoruz bu arada.

Medeniyetimizin mirası olan yatay mimariyi esas alan bir anlayışı hedeflediğinizi ifade ettiniz; çok güzel. Ancak bir teknik eleman olmamakla beraber, her yerde bu yatay mimarinin gerçekleştirilmesi doğru mudur, yoksa yerine göre yatay mimari, yerine göre de dikey mimari kullanılabilir mi? Teknik elemanların esas itibarıyla işi olmakla beraber, özellikle yeşil dokunun ve konutların etrafında daha geniş yeşil alanların bırakılabilmesi adına da her zaman yatay mimarinin çok da gerçekçi olmadığını ifade edebilirim.

Ancak iktidarınız döneminde yani her şeyde milat olarak 2002'yi aldığınız bir anlayışta -ki sizin kitapçığınızda da öyle, birçok veride 2002'yi öncelemiştir- ben buradan sormak istiyorum: Mademki yatay mimari bizim medeniyetimizin bir mirasıydı. O hâlde İstanbul'daki ve hatta hemen Ankara'da çok yakınımızda bulunan bu gökdelenleri acaba buraya hangi geçmişteki medeniyetlerimiz dikti, çok merak ediyorum.

Ve hatta İstanbul gibi gerçekten medeniyetimizin simgesi olan Yarımada'da, ki çok değerli eserlerin bulunduğu bir bölgeye o Yarımada silüetini bozacak şekilde olan gökdelenleri kim dikti, onu da sormak istiyorum. Ve orada yargı kararı olmasına rağmen o silüeti neden hâlâ kaldıramadığınızı da yine çok merak ediyorum. Bu medeniyetimize ve atalarımıza saygısızlık değil mi, onu da merak ediyorum!

Değerli arkadaşlar, enerji verimli, sıfır atık uyumlu ve akıllı bina teknolojileriyle modern kamu binalarına kavuşturmayı hedefliyorsunuz. Yine soruyorum: Bugün kullanılan ve gökdelen niteliğinde şu an hemen Çukurambar ve çevremizde bulunan bu kamu binaları kime ait? Bu kamu binaları hangi geçmiş tarihte siyasi partilere yakın kişiler tarafından yapıldı ve bu bakanlıklar kimlerin kiracısı, onu da çok merak ediyorum. Bu konularda da inşallah bir açıklamada bulunursunuz. Yurt dışı finansman kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanarak şehirlerimizin altyapı problemlerini çözmek amacıyla birtakım kaynaklar yarattığınızdan bahsettiniz. Ben de size tekrar buradan soruyorum: Bu yarattığınız kaynakları belediyeler arasında hangi anlayış ve eşitlik içerisinde paylaştırageldiniz? Belediyeler arasında bir ayırım bugüne kadar yapıldı mı, yaşandı mı?

Yine, sunumunuzun bir bölümünde şöyle bir cümleden bahsedilmekte: “66 ilimizde 200'e yakın ziyaretimizde valilerimiz, milletvekillerimiz, belediye başkanlarımız ve vatandaşlarımızla istişare ettik.” buyurmuşsunuz. Ben de size soruyorum: Ki geldiğiniz, 200'e yakın yaptığınız bu ziyaretler içerisinde Antalya ili de var. Ben de bir Antalya Milletvekiliyim. Kaç kere Antalya'ya geldiniz bilmiyorum ama bu konuda sizin yapmış olduğunuz istişarelerle ilgili en küçük bir bilgilenmemiz bu anlamda olmadı. Hangi milletvekillerine sorduğunuzu da bu anlamda çok merak ediyorum.

Yine, “DOP yüzde 45'e çıkarıldı, bu şekilde kamulaştırma yükü azaldı, azaltıldı.” demektesiniz. Peki bu durumda vatandaşımızın mağduriyeti ne olacak? Yani DOP'ta yüzde 45'e çıkarken eski yüzde 35'lik oran arttığında, kamulaştırma yönüyle baktığımızda bir avantaj ama vatandaşın mülkiyet hakkına bu anlamda bir müdahale olmuyor mu?

Yine, sunumunuzda seracılık yapabilmenin kolaylaştırıldığını ifade ettiniz ama uygulamanın hiç de öyle olmadığını hepimiz biliyoruz.

Yine, “Tarım arazilerinin amacı dışında kullanılmaması ve atıl bırakılmaması için gerekli düzenlemeler hayata geçirildi.” dediniz. Sunumunuzun bu cümlesinde, bakın, kitapçığın 9'uncu sayfasında “kopyala- yapıştır” yöntemi kullanıldığı için cümleyi de herhâlde “kopyala-yapıştır” yöntemi yapılırken yanlış yazmışsınız. Gelecek sunumda düzeltmenizi öneriyorum. Orada 2 kere cümleyi tekrar etmişsiniz yanlış cümle olarak da.

Yine, bir husus daha var bu kentsel dönüşümle ilgili. Antalya'da malum olduğu üzere büyük kentsel dönüşümlerden birisi gerçekleştirilmekte Kepez ilçemizde. Burada ilk yapılan proje çalışmasında hedeflenen ve vatandaşla yapılan sözleşmede ilan edilen daire sayısı ile sonradan gerçekleştirilen daire sayısı arasında neredeyse 2 katına kadar bir farklılık olduğu hususunu herhâlde çok iyi biliyorsunuzdur. Belediyeye yapılan bu sözleşmeler, vatandaşların imzalarından sonra inşaat emsal oranının artırılmasının anlamı nedir? Yine, çekilen kuralarda vatandaşlarımıza birinci katlar ve arka cephelerin veya son kat son cephelerin kuralarda çıkmış olmasının özel bir anlamı var mıdır? Bu konuyu da özellikle sizlerden öğrenmek istiyorum.

Kentsel dönüşümle ilgili hususlar vardı, onları atlıyorum zaman darlığı yönünden.

Şimdi, Bakanlığın yaptığı faaliyetleri şöyle özetlemiştiniz: Bakıyorum, bisiklet yolları, yürüyüş parkları...

Sayın Bakanım, siz birçok bakanlıktan daha güçlü olan, koskoca bir bakanlıksınız, bisiklet yollarıyla, yürüyüş parkurlarıyla, millet kıraathaneleriyle meşgulsünüz. Yani bunlar Bakanlığın değil, en küçük bir kasaba belediyesinin dahi yapabileceği işlerdir. Lütfen Bakanlığınızla ilgili esaslı çalışmalara imza atın demek isterim. Kaldı ki bakın, Antalya’da 28 kilometre merkezde bisiklet yolu yapılmış, bu bisiklet yolunu hangi amaçla, nasıl yaptınız ve şu anki uygulama durumunun ne olduğunu araştırmanızı özellikle istiyorum.

Yine, imar barışı kapsamında 10 milyon 300 bin bağımsız bölüm müracaata alınmış, 24 milyar civarında bir tahsilat yapılmış. Bu elde edilen paranın ne şekilde kullanıldığını da yine çok merak etmekteyiz.

Bu kentsel dönüşüm süreci içerisinde belediyelerin isyanı vardı. Gerçi, bu isyanlar bazı yerlerde göz yummadır bana göre. Muhtemelen suiistimallerin önüne geçebilmek amacıyla 1.106 Bakanlık personelini denetçi olarak görevlendirmişsiniz, şimdi de sayıyı 3 bine çıkarmaktasınız. Ben tekrar sormak istiyorum: Bu kentsel dönüşümden sonra yaklaşık olarak o kanun çıkar çıkmaz konulan barakalarla ne kadar yeni bina yapıldı, ne kadar yeni bina tespit ettiniz ve bunlarla ilgili hangi işlemleri yaptınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Yoksa yeni bir imar barışı süreci mi beklenmekte, bunu da size sormak istiyorum.

Yine, dünya sıcaklığının 3 derece, deniz seviyesinin 19 santim yükseldiğini ve özellikle Akdeniz’in tehdit altında bulunduğunu ifade ettiniz. Bu konular geleceğimiz açısından gerçekten çok önemli konular ve bundan da en çok etkilenecek olan bölgenin Akdeniz Bölgesi olduğu özellikle ifade edilmekte. Son olarak şunu söylemek istiyorum: Çevresel etki değerlendirmesiyle ilgili 2002 yılından bu yana 62.490 tesise ÇED verilmiş. Buyurmaktasınız ki “Çevreye, doğal dokuya, tabiata zarar vermesi ihtimali çok az bile olsa o projeye asla ve asla ÇED onayı vermiyoruz.” Ben de size soruyorum: Başta ilimiz Antalya olmak üzere birçok şehrimizdeki taş ocakları, mermer ocakları, HES’lerin çevreye değil de nereye zararı veya nereye faydası var, çok merak ediyorum çünkü her yapılan HES her açıdan taş ocağı, mermer ocağı çevreye gerçekten zarar verir. Siz bu cümleyi buraya nasıl yazdınız, çok merak ediyorum.

Kaş’la ilgili de 1/25.000’lik plan iptal edildiği hâlde, basında, bakın, “Mahkeme iptal etti, bu kez Bakanlık yürürlüğe koydu.” denilen bir haber var. Bu plan uygulandığı takdirde Kaş’ın hedeflenen 2040 nüfusu 200 bine çıkmakta. Böyle bir hedef Kaş’ı bitirme demektir, Kaş’ın doğal güzelliğini bitirme demektir, Kaş’ın turizmini bitirme demektir. Bu iptal edilen planın Bakanlık tarafından uygulanma süreci var ise lütfen bu projeden vazgeçin diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Zeybek, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul)– Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesi üzerinde görüşüyoruz. Bu Bakanlığın ismindeki “çevre” sözcüğünün aslında Şehircilik Bakanlığıyla yan yana gelmemesi gerektiğine yürekten inanıyorum. Korunması gereken doğa ve kültür varlıklarını koruyacak olan Çevre Bakanlığı ile bunları tahrip etmeyi kendisine ilke edinmiş olan Şehircilik Bakanlığının yan yana gelmemesi gerekirdi ve eskiden olduğu gibi Çevre Bakanlığının asıl amacı olan alana çekilmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, 6306 sayılı Yasa’yla kentsel dönüşüm alanları ilan edildi. Kentsel Dönüşüm Yasası’yla birlikte İstanbul’da başta Fikirtepe, Esenyurt, Gaziosmanpaşa, Üsküdar, Kırazlıtepe gibi kimi çöküntü alanları oluştu ve on binlerce İstanbullu bu 6306 sayılı Yasa’nın mağduru hâline geldi. Öylesine ucube bir yasa ki, öylesine bir zulüm yasası ki, özellikle İstanbul’da 6306 sayılı Yasa’ya göre kentsel dönüşüm alanı ilan edilen bütün bölgelerdeki yurttaşlar ilk fırsatta mahkemelere gidiyorlar ve yürütmenin durdurulmasıyla ilgili binlerce, on binlerce imzaya varan davalar açıyorlar. Yani bu konuda artık Bakanlığınızın, buradan bir sonuç elde edemeyeceğine göre, 6306 sayılı Yasa’nın uygulamasıyla ilgili baştan yeni çözümler üretmesi gerekir.

Yine, büyük kentlerde, özellikle İstanbul’da kat karşılığı müteahhitlere verilmiş, başlamış, başlamamış, yarım kalmış olan 10 binlerce inşaatla ilgili yapı denetim firmalarının çoğunun sürecini tamamladığı bir dönemde bu binalarla ilgili Şehircilik Bakanlığının hiçbir adım atmamasını gerçekten dikkatinize sunmak istiyorum. Bütün bunlar olurken kamuoyunda tartışıldı, bir Boğaziçi yasa değişikliğiyle Boğaziçi başkanlığının kurulması gündeme geldi. Boğaziçi başkanlığının kurulması fikrinin kim ya da kimler tarafından gündeme getirildiğini çok merak ediyorum. Ama şunu burada Sayın Bakanın mutlaka açıklaması gerekir: Boğaz’da Cübbeli Ahmet Hoca’nın damadı tarafından ruhsatsız, imarsız ve hiçbir belge olmadan başlayan 2 bin metrekaresinin üzerindeki 3 katı yapılmış olan kaçak inşaatı yıkmaya giden Boğaziçi İmar Müdürlüğü yetkililerine... Burada durdurma kararını alan kaymakama, resmî yazı yazan Üsküdar Kaymakamına hangi bakan durdurmak için talimat vermiştir, bunun mutlaka açığa kavuşması gerekir.

Yine, Sayın Bakanım, bütçenize baktım yani 5,8... İstanbul’da geçtiğimiz günlerdeki depremden sonra 2,8 milyarlık bir Bakanlık bütçesiyle sizin Marmara, çoğunlukla da İstanbul’daki bir depremdeki riskleri ortadan nasıl kaldırılabilirsiniz ki? İnşaat sektörünün büyük bir durgunluk yaşadığı, mimar ve mühendislerin çoğunun işsiz olduğu ve bürolarını kapattığı bir dönemde neden siz faiz için 140 milyar lira ödemeyi göze alıyorsunuz da kentsel risk taşıyan yapıların, deprem riski taşıyan yapıların dönüştürülmesi konusunda 2,8 milyarlık bütçeyi 8 milyara, 10 milyara çıkarıp hem istihdam yaratmak hem de sorunu kökünden çözmek için bir adım atmıyorsunuz? Neden bütün bu isteklerinizi Maliye Bakanı Berat Albayrak’a kabul ettiremiyorsunuz? Mesela, Avcılar yarımadası en riskli alanlardan bir tanesi. Avcılar’daki deprem riskini ortadan kaldırmak için ne gibi bir çalışmanız var? Çapa Tıp Fakültesine bağlı pek çok fakülte boşaltılmış durumda, yirmi yıldır risk taşıyan bu bölgede hiçbir onarım faaliyeti yapılmadı ve şimdi üniversiteler ve okullar boşaltılarak sorun çözülmeye çalışılıyor.

Sayın Bakanım, Haydarpaşa’yı, GATA’yı imara açılıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Küçükçekmece’yi imara açılıyorsunuz, Bakırköy’ü imara açılıyorsunuz. Bunlar yetmez gibi, bir de Göktürk’te Kemer Yapıya ait olan 300 bin metrekareselik özel bir alanı imara açılıyorsunuz. Ne zamandan beri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kamu arazilerinin dışında özel bir şahsa ait olan ya da tüzel kişiliğe ait bir yeşil alanla ve bir spor alanıyla ilgili plan düzenliyor? Bakın, Kemer’de yaptığınız planla birlikte siz yeşil alan ve spor alanı olan bir yere tam 275 tane villa koyup

815 milyon dolarlık bir rantı kamu eliyle Hürriyet gazetesini satın alan gruba aktarmak istiyorsunuz. Bakın, sizin göreviniz bunlar değil. Bakanlığın görevi, Mekânsal Planlama Müdürlüğünün görevi şahıs arsalarına, şirket arsalarına imar planı yapmak değildir, bundan hızla vazgeçmesi gerekir.

Önemli bir başka nokta da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim. Bakın, en az 25 konuşmacı var daha.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Tamamlıyorum.

Daha önce İçişleri Bakanlığının yetkisindeydi, şimdi Bakanlığın yetkisinde olan özel kalem müdürlerinin atanmasıyla ilgili özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin çok sayıda müracaatı var, bu konuyla ilgili herhangi bir işlem yapılmıyor, biraz sürüncemeye bırakılıyor.

Bir başka önemli nokta da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Eksik, daha sonra Sayın Erbaş’a söz vereceğim.

Buyurun.

Süreniz beş dakika.

HABİP EKŞİK (İğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Benim seçim bölgem İğdır Ovası, maalesef havası kirli, toprağı kirli, suyu kirli bir ova hâline geldi. Bu konuyla ilgili çok ciddi sorunlar yaşıyor İğdır Ovası’nda yaşayan insanlarımız ve özellikle hava kirliliğı çok ciddi bir düzeye ulaşmış noktada. Türkiye’nin -en kirli- hava kirliliğine sahip 3 ilinden 1 tanesi olmuş durumda. Bu konuda, özellikle bundan dolayı çok sayıda üst solunum yolu hastalığı, kanser, KOAH, bronşit tarzı hastalıkların ortaya çıktığı görülüyor. Özellikle son dönemlerde kanser oranında çok ciddi anlamda artış söz konusu. En önemli şeylerden bir tanesi, mesela İğdır’da maalesef uluslararası transit yol şehrin içinden geçmekte ve ciddi anlamda da hem havayı kirletmekte hem de gürültü kirliliğine ve diğer kirliliklere sebep olmaktadır. Tabii, hava kirliliğinin sadece sebebi bu değil, aynı zamanda dağıtılan kalitesiz kömür de çok ciddi sebep. Belediyenin yoğun çabası neticesinde doğal gaz getirilmesi söz konusu fakat bu dağıtılan kömürlerin yine de ciddi anlamda hava kirliliğine sebep olduğu biliniyor. Tabii, biz bu kömür dağıtımlarını şey yapmıyoruz ama en azından daha kaliteli kömür dağıtılması konusunda ilgili Bakanlığın uyarılması gerektiğı kanaatindeyiz. Bundan dolayı yani bu kirlilikten dolayı çok ciddi anlamda İğdır insanının sağlığı, toplum sağlığı risk altında, maalesef sizin Bakanlığınızın da bu konuyla ilgili bir çalışması yok, özellikle Ulaştırma Bakanlığıyla bir ortaklaşması söz konusu değil. Ulaştırma Bakanlığına verdiğimiz soru önergesiyle bunun planlamaya alındığını yani çevre yolunun planlamaya alındığını ve şehrin dışına çıkarılacağı bilgisini aldık fakat bu konuyla ilgili maalesef bir adım atılmamış ve sizin de bu noktada Ulaştırma Bakanlığıyla bir görüş birliğı veya ortaklaşması söz konusu değil gördüğümüz kadarıyla.

Yine, İğdır’daki hava kirliliğıyle ilgili zaten karbon ve kükürtdioksit oranlarının yüksek olduğunu biliyoruz, özellikle partikül madde oranının da çok yüksek olduğunu görüyoruz. Bunda yine etrafındaki dağların çorak olması, ağaçlandırılmamasıyla alakalı bir durum olduğu gözlemleniyor. Fakat yine Bakanlığınıza bağlı ilgili müdürlüğün bu konuyla ilgili Tarım ve Orman Bakanlığıyla hiçbir çalışması

söz konusu olmadı ve bunun neticesinde de yukarıdan şehre doğru ciddi anlamda bir toz yumağının aktığını ve bunun neticesinde de toplum sağlığının ciddi anlamda etkilendiğini hepimiz biliyoruz. Bu konuda da Iğdır halkının ciddi anlamda bekledikleri var.

Yine Iğdır'a 16 kilometre uzaklıkta bir nükleer santral söz konusu. 1985 yılında kurulmuş Ermenistan'a ait Metzamor Nükleer Santrali var, maalesef bununla ilgili de verdiğimiz soru önergesinde ilgili bakanlıklar şunu söylediler: Dağlık Karabağ'ın işgal edilmesinden dolayı herhangi bir görüşme gerçekleştirilemediği söyleniyor. Yine, biliyorsunuz, çevre, ekoloji evrensel değerdir, bu evrensel değerden dolayı da Bakanlığınızın Ermenistan'la da gerekli görüşmeleri yapıp orada düşman politikalar değil barışçıl politikalar izleyerek o Metzamor'un da orada insan sağlığına zarar verme noktasından bertaraf edilmesi gerektiğini ya da durdurulması artık faaliyet göstermemesi gerektiğini düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir de Aras Nehri üzerinde, şehrin yukarısında Karakurt bölgesinde bir HES kurulmuş ve bu HES maalesef Iğdır iklimini ciddi anlamda etkilemiş durumda ve birçok ürünün artık Iğdır Ovası'nda ekilememesine sebep oldu. Bunun da ciddi anlamda bir göçe sebep olduğu görülüyor, bu göçle ilgili ve bu şehrin ikliminin değişmesiyle ilgili bir çalışmanız var mı diye sormak istiyoruz.

Yine hava kirliliğiyle ilgili bir çalışmanız olacak mı, bu konuyla ilgili gelişmeleri de Iğdır halkı çok merakla bekliyor. Şehrin etrafındaki kum ocaklarının özellikle partikül madde oranında çok ciddi anlamda artışa sebep olduğunu hepimiz biliyoruz, bununla ilgili, ilgili müdürlüğünüzün orada çalışma yürütüp yürütmediğiyle ilgili bir bilgi istiyoruz.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

HABİP EKSİK (Iğdır) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Yine, Iğdır Ovası'nın toprağının kirlenmesiyle ilgili Bakanlığınızın bir çalışması var mı, çok önemli bir konu, malum günümüzde birçok hastalık maalesef ortaya çıkmış durumda, özellikle kanser maalesef o bölgede çok fazla ve insanımız çözüm bekliyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Erbaş, buyurun lütfen.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sizlere ve değerli mesai arkadaşlarınıza başarılar diliyorum, şimdiden bütçemiz hayırlı uğurlu olsun.

Bakanlığınıza bağlı TOKİ tarafından dar gelirli aileler için ülke genelinde yaklaşık 65 ilde konut projesi yapılmıştır, maalesef Kütahya il merkezinde TOKİ'ye ait bir proje yoktur. Biz buradan hem sizlerden hem de TOKİ Başkanımızdan mutlaka Kütahya'da da dar gelirli aileler için TOKİ projesi istiyoruz.

Aslanapa ilçemiz var Sayın Bakanım, maalesef burada da TOKİ projemiz yok. Bu ilçenin özelliği şu: Saat dörtten itibaren hiçbir kamu görevlisi ilçede kalmak istemiyor çünkü konaklayabilecekleri, yaşayabilecekleri ev sayısı çok az. Dörtten sonra bu ilçede doktor yok. Sayın Bakanım, gerekçe olarak da ev yokluğunu gösteriyorlar. Eğer -öncelikle Aslanapa ilçemiz olmak üzere- TOKİ'yi bu konuda görevlendirirseniz seviniriz.

Sayın Bakanım, sizin Bakanlık zamanınızda değil ama daha önce Kütahya il merkezinde birçok kamu binasının ihalesi yapılmış, projelere başlanmıştır. Eğer bizim ilimizde yapılan projeler tip proje ise çok ciddi bir problem var. Toplam nüfusumuz il, ilçe, belde ve köylerle beraber 577 bin olan ilimizde yapılan kamu binalarına bakarsanız, bizim nüfusumuz herhâlde 3-4 milyon. Bu kadar gereksiz büyük kamu binaları hem devlet imkânları açısından bir israftır hem de kullanım açısından çok ciddi problemler yaratmaktadır.

Biraz önce Murat Dağı'yla ilgili konuyu dile getirdi arkadaşlar. ÇED raporu yargıdan döndü, yürütmeyi durdurma kararı verdi. Çok önemli bir karar. Bizim için ve Türkiye için, hatta dünya için bulunmaz bir yer olan Murat Dağı'nda ÇED raporuna göre her 1 metrekareye 1 ağaç düşüyormuş. "Yaklaşık 5 bin ağaç kesilecek." denildi. Bunu yazan arkadaşların hepsini ivedilikle bir göz muayenesine göndermemiz lazım Sayın Bakanım. Allah'tan, mahkeme kararıyla döndü.

Son olarak da Bakanlık olarak il, ilçe ve belde belediyelerine yardım ediyorsunuz Sayın Bakanım. Bu konuda parti ayrımı yapmaksızın, belediyelerimizin üvey evlat muamelesi gördüğü konusunda bir izlenimimiz var. Bize yardımlarınızı daha fazla artırarak devam ettirirseniz seviniriz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Murat Bakan, buyurun lütfen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; Paris Anlaşması'nı geliştirmekte olan bir ülke olarak imzaladık ancak onlarca çağrı ve talebe rağmen Parlamentomuzdan geçirip onaylamadık. Avrupa Birliği ve 186 ülkenin parlamentosu tarafından onaylanmış, tarihin en geniş katılımlı anlaşmasını onaylamayarak Angola, Güney Sudan, Irak, İran, Lübnan, Libya, Yemen gibi ülkelerin yanındaki yerimizi aldık.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanı gitti, Birleşmiş Milletler İklim Eylem Zirvesi'nde şahsi PR'ını yaptı ve eşinin Sıfır Atık Projesi'yle övündü, 2050'ye kadar yapacağınız yeni binalarla sıfır karbonu hedeflediğinizi, sera gazı emisyonunu metro hatlarıyla düşüreceğinizi anlattı ama sera gazı emisyonunu düşürerek küresel sıcaklık artışını yüzyılın sonuna kadar 2 derecenin altında tutmayı hedefleyen Paris Anlaşması'nı ağızına bile almadı.

Sıcaklıklardaki 1,5 ile 2,5 derece arasındaki artış, bitki ve hayvan türlerinin yaklaşık yüzde 20 ile 30'unun yok olması demek. Aşırı doğa olayları, yangınlar, hastalıklar, yok olan türler... Yaklaşan tehlikenin farkında mısınız Sayın Bakan bilemiyorum. İklim krizi; hava, su, toprak krizi demek. İklim krizi, gıda krizi demek. İklim krizi, ekonomik kriz demek. İklim krizi, sağlık krizi demek. Gerçek beka sorunu, küresel iklim krizidir çünkü ölü gezegende gelecek olmaz arkadaşlar.

Ülkemizin ulusal itibarı düşünüldüğünde, Paris Anlaşması'nı bu yıl içinde onaylamazsak Türkiye bundan sonra uluslararası iklim müzakerelerinde etkin bir rol oynayamayacak ve yoluna sadece gözlemci olarak devam etmek zorunda kalacak. Bu konuda ne düşündüğünüzü merak ediyorum.

Sayın Bakan, iklim değişikliğinin bir başka etkisi de kıyı ve deniz alanlarına ilişkin. Birçok ülke bu etkileri azaltmak ve denizel biyolojik çeşitliliğinin korumasını sağlamak için deniz ve kıyı koruma alanları kurmuşlar. Bu doğrultuda biz de Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Ulusal Stratejisi'ni hazırlandık ancak bu stratejik plan yıllardır onay beklemekte. Ne zaman onaylanacak? Bu zamana kadar onaylanmamasının sebebi nedir?

AKP iktidara geldiği günden beridir ülkemizi devasa bir şantiyeye dönüştürdü. Sit alanları yok sayılmakta, yeşil alanlar talan edilmekte, tarihi alanlarda taş ocağı veya maden ocağına "ÇED Olumlu" raporu verilmekte, cennet ülkemizin doğası her geçen gün göz göre göre katledilmekte.

Geçtiğimiz haftalar Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle dünya mirası listesinde yer alan Göreme'nin koruma statüsü kaldırıldı. Tüm dünya gözünü üzerimize çevirmiş, bir ülkenin sahip olduğu en kıymetli doğal hazinelerinden birini yok etme kararını şaşkınlıkla izliyor.

2004'ten bu yana Maden Kanunu ve ilgili yönetmeliklerde yapılan değişikliklerle doğal alanlarda maden arama ve madencilik faaliyetleri kolaylaştırıldı. Ne yazık ki Türkiye genelinde taş ve kum ocakları en güzel ormanlarımıza ve değerli akarsu yataklarımıza kanser gibi yayılmıştır.

Sayın Bakan, çevreyle ilgili hemen hemen tüm sivil toplum kuruluşlarının çağrısına kulak verilmelidir. Yeni başlayacak tüm kömürlü termik santrali projeleri durdurulmalı, mevcut santraller kademeli olarak kapatılmalıdır. Ormansızlaşma ve tarım alanlarının kentleşme, sanayi ve madencilik açılmasından kaynaklanan emisyonların önüne geçilmesini sağlayacak politikalar acilen Meclise getirilmelidir, Meclisten geçirilmelidir. Karbon emisyonlarının azaltılması için fosil yakıt kullanımı kademeli olarak azaltılmalı ve hatta sonlandırılmalıdır. 30 büyükşehrin tamamında uygulanması planlanan yerel iklim değişikliği eylem planlarına uyum planları mutlaka dâhil edilmelidir. Türkiye'nin iklim hareketinde etkili olabilmesi, ancak azaltım ve uyum alanında birbirini tamamlayan ulusal ve yerel politikaların eş zamanlı gerçekleştirilmesiyle mümkün olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, Komisyon Sözcüsüyüm, biraz süre verin lütfen, Çevre Komisyonu.

BAŞKAN – Veremem maalesef. Maalesef, herkese eşit muamele etmek durumundayım.

Buyurun lütfen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Bakan, Cumhurbaşkanlığı kararname taslağıyla Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kapatılarak Orman Genel Müdürlüğü altında daire başkanlığı olarak yeniden düzenlenmek istenmesinin sebebini bizzat bugün burada sizden duymak, öğrenmek istiyoruz.

Zira, Türkiye yeryüzündeki en önemli 7 gen merkezinden biridir ve bulunduğu coğrafyanın biyolojik çeşitlilik bakımından en önemli ülkesidir. Burada yapılması gereken, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ve Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı, bünyesinde faaliyet gösteren Doğa Koruma Millî Parklar Genel Müdürlüğünün -her iki kurumun- birleştirilmesi, bir çerçeve doğa koruma yasasının çıkarılmasıdır.

Bir diğer önemli konu ise plastik. Kapitalizm bir madde olsa plastik olurdu herhâlde. Sahile vuran deniz canlılarının midesinden binlerce parça plastik atık çıkıyor. Yağmur sularının yüzde 90'ından fazlasında plastik parçalar tespit ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT BAKAN (İzmir) – Son cümlelerim, bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, lütfen efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Dünyanın farklı yerlerinden alınan çeşme suyu ve içme suyu örneklerinin ortalama yüzde 90'ında plastik parçacıklar çıkıyor. Marmara, Ege ve Akdeniz'den toplanıp analiz edilen balıkların yüzde 44,3'ünde mikropplastik saptanıyor. Şu an Türkiye plastik atık ithalatında en önemli ülkelerden birisi. Bu çöpler ülkemize geliyor ve bir yerlerde depolanıyor. Nasıl depolanıyor? Geri kazandırılmayan ithal çöplere neler oluyor? Bu sorulara yanıt arıyoruz.

Türkiye son beş yılda ne kadar çöp ithal etti? Bu veriler yoksa, sadece 2019 yılında ne kadar çöp ithal ettik? Yanıtı varsa paylaşmanızı bekliyoruz. Bununla ilgili soru önergeleri verdik, tatmin edici bir yanıt alamadık.

Bir de bununla ilgili bir tebliğ yayınlanmıştı Bakanlığınızca. Sayın Bakanın, Mustafa Varank'ın baskısıyla bu tebliğin geri çekildiği iddia edildi. Bu doğru mudur? Bununla ilgili de soru sordum size soru önergesiyle, cevap alamadım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Peki.

BAŞKAN – Sayın Aydın Özer, buyurun.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyeleri, milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan; Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün verilerine göre 2011'den bu yana verilen maden işletme ruhsat sayısı 110.160. Yani her yıl en az 10 bin işletme ruhsatı verilmiş. Bakanlığa göre, ruhsatlı olan tesislerin yanında birçoğu da ruhsatsız işletiliyor.

Bakanlık eski Müsteşarı Profesör Doktor Mustafa Öztürk 2018'deki “Mermer Kesiminde Çevre Kirliliği ve Önlemleri” başlıklı yayınında bunu açıklamış, demiş ki Sayın Öztürk: “Ülkemizin değişik şehirlere yakın bölgelerinde önemli sayıda blok mermer kesim tesisleri bulunmaktadır. Bu tesislerin bir çoğu maalesef ruhsatsızdır. Ülkemizde ruhsatsız tesislere, elektrik ve su verilmektedir. Atık suları arıtılmadan kanalizasyona bağlanmakta ve derelere verilmektedir. Bu tesislerin birçoğu çevreyi ciddi olarak kirletmektedir. Gelişmiş ülkelerde ruhsatı ve çevre lisansı olmayan tesislerden kamu ve özel sektör mal satın almamaktadır. Dolayısıyla tüm kurumlar çevresel lisansları ve ruhsatlarını almak zorunda kalmaktadır. Bizde ise lisans belgesi almanın bir anlamı yoktur.”

Sormak istiyorum: Bakanlığınızda Müsteşarlık yapmış birinin daha geçen yıl yaptığı bu açıklamayı siz nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizin denetim kapsamınız nedir? Ruhsatsız olan ocakların işletilmesine neden göz yumulmaktadır? Neden çevreyi kirleten bu ocaklar kapatılmamaktadır? Bugüne kadar, çevreyi kirlettiği için arama veya işletme ruhsatı iptal edilen ocak sayısı nedir?

Ülkemizin her yanında halk toprağını korumaya çalışıyor, doğayı talan eden şirketlere karşı hukuk mücadelesi veriyor, tahsislerin iptali için uğraşüyor. Belli ki rant uğruna doğayı talan edenler daha fazla tahsis almak için uğraşüyor. Yer altı kaynaklarını besleyen ormanlar gibi yerleşim bölgelerine yakın olan kayalık tabakaların bulunduğu alanlar hep tehdit altında. Yabancı, yerlisi şirketler diyor ki: “Taşın, mermerin rantı bana; tahribatı, yıkımı, artığı halka.” Valilikler diyor ki: “ÇED gerekli değildir.” Bakanlığınız diyor ki: “Yatırımcıların işlemlerinde bürokrasiyi azaltacak ve madencilik sektörüne hız kazandıracak e-maden projesini faaliyete geçireceğiz.” Halk da diyor ki: “Toprağımız kirleniyor ekemiyoruz, suyumuz kirleniyor içemiyoruz, havamız kirleniyor nefes alamıyoruz.” Sayın Bakanım, sunuş konuşmanızda bir cümle var, onu sizinle paylaşmak istiyorum: “Çevremize, doğal dokumuza, tabiatımıza zarar vermesi ihtimali çok az bile olsa o projeye asla ve asla ÇED onayı vermiyoruz.” diyorsunuz. Bakın, Antalya'da iki örnek var, hemşehrilerim haklı bir mücadele veriyor: Biri Akseki ilçemiz, diğeri İbradı ilçemiz; her ikisi de verimli toprakları, önemli su kaynakları, endemik bitki çeşitliliğiyle tarihi ve kültürel mirasa sahip yerlerimiz.

Akseki'de TEKNOMER şirketinin mermer ocağı açmak istediği bölgede 24 endemik bitki, 4 endemik memeli, zirai bilrkişi raporuna göre 10.588 adet zeytin ağacı, pek çok dere yatağı ve tatlı su kaynağı, 17 noktada arkeolojik sit alanı ile 5 mahallenin, dolayısıyla burada evleri olan binlerce

insanın yaşam alanı vardır. Kısacası, kültürel ve ekolojik öneme sahip bir alana mermer ocağı açılmak istenmektedir. ÇED dosyasındaki eksikler sebebiyle bir erteleme gerçekleşmiş olup ÇED süreci devam ediyor.

İbradı'da ise Valiliğin "ÇED gerekli değildir." kararı nedeniyle halkımız son derece endişeli. Kardelenler diyarı olarak bilinen Karamıklı Yaylası'nda NAYA mermer şirketi mermer ocağı açmak istiyor. Bölgenin içme suyu kaynağına 500 metre mesafede açılmak istenen ocağa yol için bölgedeki sedir ağaçları da kesilmeye başlandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayın.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bitirmek üzereyim.

Burada mermer ocağı açılırsa içme suyu kalmayacak, bölge içme suyunu nereden karşılayacak, bilmiyoruz. Ağaç popülasyonu azalacak, kardelenler ve endemik bitkiler yok olacak, çevre, doğal yaşam ve alternatif turizm zarar görecek.

Şimdi sormak istiyorum: Bakanlığınız neden madencilik faaliyeti olan, talepte bulunulan yerlerdeki yöre halkının şikâyetlerini ve itirazlarını duymazdan geliyor? Neden maden ocaklarının çevreye verdiği zararları görmezden gelmektesiniz? Bugüne kadar yöre halkının, STK'lerin ve bilirkişi raporlarının itirazlarına rağmen kaç tane ocağın işlemesine izin verilmiştir? Kaç tanesine izin verilmemiştir? Bakanlığınızın misyonu doğal yaşamı korumak ve yaşanabilir bir çevre sağlamak ise neden genel olarak buna uygun davranmıyorsunuz? Neden çevreyi koruma hedefiniz yok? Neden insan sağlığını koruma hedefiniz yok? Mesela çevreyi korumak için naylon poşetleri paralı yapıyoruz ama termik santrallerin filtre ve baca gazı arıtma tesisi olmadan iki buçuk yıl daha çalıştırılması için yasa teklifi getiriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Tamamlıyorum Başkanım.

Mesela Afşin Elbistan, Tunçbilek, Soma, Seyitömer, Çatalağzı, Çan Termik Santrallerinde baca gazı arıtma tesisi var mı? Yok. Bir de nedeni olarak arıtma tesislerinin uzun yapım süresi ve yapım sırasında elektrik üretiminin aksaması nedeniyle arz güvenliğinin tehlikeye gireceği gösteriliyor. Sormak istiyorum: Türkiye'nin elektrik tüketiminde en yüksek talep nedir? Kurulu güç nedir? Talebin 2 katına yakın bir kurulu güç yok mudur?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bakanımızdan bir talebimiz var, onu söylüyorum, bırakıyorum Başkanım müsaadeniz varsa.

BAŞKAN – Lütfen buyurun.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Sayın Bakanım, Çevre Bakanlığından Antalya Büyükşehir Belediyemize deniz suyu kirliliği ölçümlerini kontrol etmek amacıyla gemi alımı için 1,5 milyon ve 3 adet vidanjör alınması için de 680 bin TL hibe verilmiş. Birinci ihale yapılmış ancak gerekli şartlar uygun olmadığı için sonuçsuz kalmış. Seçimler nedeniyle ikinci ihale yapılamamıştır. Denizlerin korunması ve belediyelerin bu konuda güçlendirilmesi için deniz araçları son derece önemli. 27 Aralıkta Antalya Büyükşehir Belediyesine hibe olarak verilen paranın Çevre Bakanlığına teslim edilmesi gerekiyor. İkinci ihalenin yapılabilmesi ve bu araçların alınabilmesi için yardımlarınızı bekliyor ve Bakanlığınızın paranın teslim süresinin altı ay uzatılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ednan Arslan, buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokrasimizin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yetki ve sorumluluk alanı nedeniyle içtiğimiz su, soluduğumuz hava, tükettiğimiz gıda, yaşadığımız şehirlerin yapısına kadar geniş bir alanı ilgilendiren önemli bir Bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. “İnsan ve canlı yaşamının korunması, sürdürülebilir kalkınma, dengeli gelişme, refah toplumu” gibi kavramların oturduğu ortak zeminin çevre politikaları olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu nedenle Çevre Bakanlığının doğrudan çevreyle ilgili konuları kapsayan bir Bakanlık olması gerektiğini düşünüyorum. Bu hâliyle Bakanlık çok geniş bir alanda yetki ve sorumluluk üstleniyor. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, İller Bankası, TOKİ, Emlak Bankası Genel Müdürlüğü ve mahalli idareler gibi geniş bir alanı kapsıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı izin veren ve denetleyici bir Bakanlık olmalıdır. Bakanlık bu hâliyle bir yatırımı çevreye etkisi yönünden inceleyerek izin verme ve hem de bu yatırımı yürütme konumunda bulunmaktadır.

2018 yılında yapılan düzenlemelerle Maliye Bakanlığına bağlı Milli Emlak Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığına bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü gibi alanların Bakanlığa bağlandığını görüyoruz. Çevre ile ilgili görev ve sorumlulukların artmasına, Bakanlığa yeni genel müdürlüklerin bağlanmasına karşın ödeneklerde kayda değer bir artış görülmemektedir. Çevre, vatandaşın büyük bir duyarlılıkla takip ettiği konuların başında geliyor. Hidroelektrik santrallerin, jeotermal elektrik santrallerinin gündemden hiç düşmediğini görüyoruz. “Çevre dostu” diye bilinen bu enerji yatırımları dolayısıyla neden bu kadar büyük bir kıyamet kopuyor? Çünkü halk havasına, suyuna, toprağına, geleceğine sahip çıkıyor, çünkü uygulamalarımızda yanlışlıklar mevcut.

Ülkemizde 2011 yılında işletmede bulunan hidroelektrik santrali sayısı 309 iken bu sayı sekiz yıl sonra yani 2019 yılında 669’a yükselmiş. Bu HES’lerin yaklaşık yüzde 35’i Karadeniz Bölgemizde bulunuyor. Yaklaşık olarak Trabzon’da 50, Giresun’da 38 HES faaliyet gösteriyor. Böylesine yoğun bir HES yatırımının o bölgede iklim değişikliğine, kuraklığa, doğal afetlere yol açacağını bilmemek mümkün müdür? Madem önce insan, madem önce doğa diyorsak neden yatırımların yapıldığı yerlerdeki bölge halkının isyanına kulak tıkıyoruz?

Yine, aynı şekilde, Balıkesir-Çanakkale’yle birlikte İzmir-Manisa hattı rüzgar santrallerinin tehdidi altındadır. Bunun yanında, Aydın ilimiz başta olmak üzere Manisa, Denizli, İzmir, Çanakkale, Afyon, Van gibi diğer illerimiz de jeotermal santrallerin tehdidi altındadır. Bu santraller de daha fazla denetlenmeli, çevreye verdikleri zarar saptanmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır. Büyük Menderes havzası yani incir, zeytin ve pamuk, Gediz havzası yani üzüm jeotermal santrallerinin yarattığı tehdit altındadır. Düşen üretim sonrasında TMO’ya sınırsız ve kurlsız tarım ithalatı yetkisi verme noktasına kadar maalesef gelinmiş durumdadır.

Çevrenin isyanına, insanların toprağına ve ekmek kapısı için attığı çığlığa kulaklarımızı tıkamamız gerekiyor. Aydın’da 64 adet yeni jeotermal elektrik santrali arama ruhsatı ihalesi açıyoruz. Bu, Aydın’ın yüzölçümünün yaklaşık üçte 1’ine denk geliyor. Hükûmet çözümü başka yerde değil, halkın sesinde arasın. Bu nedenle 25 Haziran 1998’de Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanarak imzaya açılan Çevresel Konularda Bilgiye Erişim, Çevresel Karar Verme Sürecine Halkın Katılımı ve Yargıya

Başvuru Sözleşmesi, kısaca Aarhus Sözleşmesi'nin imzalanmasının doğru olacağını düşünüyorum. Bu sözleşmenin iç hukukumuza dâhil edilmesiyle çevrenin korunmasına halkın katılımını hukuksal olarak daha da güçlendirecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Çevre ve insan sağlığıyla ilgili diğer bir sorun ise hava kirliliğidir. Çevre Bakanlığımızın Sayıştay raporlarına baktığımızda maalesef kömür denetimlerinin yeterince yapılmadığı gözüküyor ama buradaki hava kalitesi ölçüm istasyon sayısının 8'den 339'a çıktığını görüyoruz Sayın Bakan. Yani “Kömürü denetleme, hava kirlensin, havayı ölçelim.” Yani bu konuyla ilgili Bakanlığın ve bu konudaki yetkili yerel idarelerin tarafınızdan uyarılmasında çok ciddi bir fayda olduğunu görüyoruz. Biraz evvel arkadaşımız da bahsetmişti, bu özel kalem müdürlüğüyle ilgili yapılan başvuruların bir türlü sonuçlanmadığı, imzaların atılmadığı ve Bakanlıkta bekletildiği yönünde ciddi eleştiriler var. Sayın Bakanım, bu konuda hassas davranmanızı ve bu arkadaşlarımızın bu atamalarını yapmanızı sizden hassaten rica ediyoruz. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çepni, buyurun lütfen.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Değerli katılımcılar, tabii, biz bu bütçeye baktığımızda, bu sunuma baktığımızda, sunumun içeriğinden de hareketle bambaşka bir tablo görüyoruz. Yani öncelikle şunu belirtmekte fayda var: Burada sunulan gösterişli rakamlar, parlak projelerden farklı olarak biz başka bir Türkiye'nin mevcut olduğunu biliyoruz. Yani gerçekten insan bazen başka bir ülkede yaşayıp yaşamadığından şüphe eder hâle geliyor.

Cumhuriyet tarihinin en büyük, en kapsamlı ekolojik yıkımı dönemiyle karşı karşıyayız. Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı ve hatta ve hatta telafisi mümkün olmayan bir yıkım siyasetiyle karşı karşıyayız ve bu siyaset, sadece yatırımcıların, şu veya bu politikacının, siyasetçinin kötü niyetinden kaynaklı değil, doğrudan düpedüz iktidarın bir ekonomik birikim modeline dönüşmüş durumda. Yani doğanın talanı, doğadan rant elde etmek bir ekonomik modele dönüşmüş durumda. Dolayısıyla bir an bunu çekip alsanız, örneğin bu enerji yatırımlarını bir an çekip alsanız Hükümet ortada kalıverecek.

Şimdi, biz meseleye aynı yerden bakmıyoruz, o yüzden rakamlar, projeler üzerinden tartışmaktan ziyade, farklı bir yerden baktığımızın altını çizmek lazım. Yani burada biz bir paradigma olarak, bir felsefe olarak, bir yaşam bakış açısı olarak sermayeden ve rant merkezli mi bakacağız yoksa doğa merkezli mi bakacağız? Bugün içinde bulunduğumuz ekolojik iklim krizi tartışması bununla tam olarak doğrudan alakalı. Şimdi, kuşkusuz biz doğa merkezli bakıyoruz yani insan merkezli baktığımızda kalkınmacı, yatırım ve benzeri ekonomik kalkınma kavramları havada dolaşır, keza burada olduğu gibi. Şimdi, burada mesela sıfır atık, millet bahçesi, bisiklet falan filan yani gerçekten insan şaşıyor hatta üzülüyor. Oysa normalde burada Bakanlığın sunması gereken metnin ana omurgası şu olmalı: Diyelim ki “Ekonomi Bakanlığının yaptığı şu projeyi biz engelledik, işte enerji şirketlerinin yaptığı şu talan projesini engelledik.” Bu minvalde sunumlar yapması beklenir çünkü yatırımlar söz konusu olduğunda bunun için zaten fazlasıyla bakanlık var. Dolayısıyla burada şimdi örneğin kamu spotu naifliğinde, şirinliğinde “sıfır atık” insan gerçekten böyle farklı duygulara kapılıyor. Sıfır Atık Projesi, böyle çok naif, çok şirin. Oysa Türkiye'nin, İngiltere'den ayda aldığı 33 bin ton atık var. Şimdi, insan gerçekten

bunu yorumlamakta zorlanıyor. Biz bunu Bakanımıza sormak istiyoruz: Bu nasıl bir iştir, bu nasıl bir politikadır? Bunun neden alındığını biliyoruz, kuşkusuz ucuz olduğu için alınıyor, kâğıt fiyatlarının artmasından bu belli. Yurt dışından ucuza getiriliyor, burada karıştırılrsa çok daha pahalıya denk geleceği için dolayısıyla yurt dışından getiriliyor. Fakat sanki bu yokmuş gibi yurt dışından zehir geliyor aynı zamanda. İzmir’de bu var, örneğin Kocaeli Derince’de mesela Merkim AŞ’ye ait bir depoda 2 bin, 3 bin ton arasında HCH ve DDT atığı var. Bunlar 1985 senesinde yasaklanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Şimdi, burada sormak isterim: Bunların yakımı söz konusu oluyor, bu ne aşamada?

Dolayısıyla bir iki noktaya mutlaka vurgu yapmak isterim izninizle.

BAŞKAN – Bir dakika içerisinde ne söylerseniz söyleyin.

Buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Şunu sormak istiyorum: Örneğin “Hasankeyf” diye bizim bir meselemiz var, Hasankeyf. Bunu ısrarla söylemekten vazgeçmeyeceğiz, Hasankeyf, on iki bin yıllık bir...

Bu Hasankeyf’teki politika, işte bütün bu eleştirdiğimiz politikanın ana omurgasını oluşturuyor. Elli yıllık bir projeye, on iki bin yıllık bir tarihi, Hasankeyf’i heba ediyoruz. Ben bu fırsatı yakalamışken Sayın Bakanın bu konuda ne düşündüğünü merak ediyorum gerçekten. On iki bin yıllık tarihin heba edilmesinin ne tür bir gerekçesi olabilir, sormak istiyorum.

Maden projeleri, bakın, insan yaşamını, tarımı, yabani hayvan hayatını yani bütün bir ekolojik sistemi yok eden bir kalkınma olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir cümleyle bağlayın lütfen.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) - Şimdi, arkadaşlar, Marx diyor ki: “Sermaye, gölgesini satamadığı ağacı keser.” Biz telifisi mümkün olmayan bir tahribat içerisindeyiz. O yüzden burada bunlara dair bir dizi açıklama bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çepni.

Sayın Kaya, buyurun lütfen.

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, sevgili bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Sayın Bakan, Trabzon’un Avni Aker Stadyumu ve Yavuz Selim Sahası’nın bulunduğu alanda millet bahçesi yapılması çalışmaları başlamıştır. Millet bahçesi yapım çalışması başlayan Yavuz Selim Sahamız, Trabzon’da futbolun doğduğu, nice yıldız futbolcuların yetiştiği, spor tarihinin yazıldığı ve halen günümüzde 153 spor kulübümüzün 320 futbol takımımızın 5 bin amatör sporcusuna hizmet veren, antrenör, hakem, gözlemci, temsilci ve diğer spor görevlileri olmak üzere toplamda 8 bin sporcu ve spor adamına hizmet veren bir futbol sahamızdır.

Şehir merkezine yakın olması, Trabzon Lisesi, Ticaret, Fatih Endüstri Meslek Lisesi, Kanuni Anadolu Lisesi ve ilköğretim okullarına 500 metre mesafede oluşu, okuldan çıkan öğrencilerin spor yaparak evlerine ulaştığı bir konumda olması, burayı Trabzon'un alternatifsiz bir spor tesisi hâline getirmektedir.

Yavuz Selim Futbol Sahası'nın Trabzonspor tarihinde önemli bir yeri vardır. Trabzon'da atletizmden futbola kadar bütün branşlar bu sahada başlamış, yeşermiş ve hayat bulmuştur. Türk futboluna kazandırılan Faruk Özak, Ali Kemal Denizci, Kadir Özcan, Turgay Semercioğlu, Serdar Bali ve Şenol Güneş gibi efsaneler bu sahadan yetişmiştir.

Tel örgüsüz, güvenlik görevlisiz, kadınların ön saflarda maç izlediği ve Trabzon futbolu adına övündüğümüz fotoğraflar burada çekilmiştir. Kısacası burası Trabzon futbolunun tarihidir.

Sayın Cumhurbaşkanının Trabzon ziyaretinde söylediği "Bu bölgeyi futbol sahası ve millet parkı olarak düzenleyeceğiz." ifadeleri ve siyasetçilerin bu bölgenin tarihine uygun olarak bir saha inşa edileceği açıklamaları spor camiamızda sevinçle karşılanmıştır.

Sayın Bakan, şu an yapılmak istenen projede tüm bu söylediklerimiz göz ardı edilmektedir. İş işten geçmeden, proje henüz kazı aşamasındayken bazı değişiklikler yapılarak, Trabzon Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu ve Trabzon'un diğer spor bileşenlerinin ortak talepleri karşılanabilir diye düşünüyoruz. Bunlar maliyeti arttıracak talepler değildir. Sadece, projede zaten mevcut olan sahanın ölçülerinin nizami olması, zeminin sentetik çim ve etrafının tel örgüyle çevrilmesi bile ihtiyacı gerecektir. Bu yapılacaklar ayrıca proje bütünlüğünü değiştirmeyecek değişikliklerdir.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, üç farklı yerde, bu projeye ilişkin Trabzonluların talepleri doğrultusunda çalışmaların yürütüleceği müjdesini de vermişti.

Halen kazı aşamasındaki bu alanda çok geç olmadan Trabzonluların talebi olan düzenlemelerin yapılmasını istiyoruz. Trabzon'da spor tarihinin yeşerdiği bu yer yok olmasını istiyoruz.

Projeye hiçbir ek yük getirmeyecek bu isteklerimizi size arz edeyim:

Yavuz Selim Futbol Sahası'nın nizami ölçülere göre yapılması.

Projede saha çizgisinin dışına 3 metrelik boşluk bırakılması.

Saha zemininin sentetik çim yapılması.

Bölgedeki okullardan çıkacak gençlerin ilerleyen saatlerde de müsabakalar yapabilmesi için sahaya aydınlatma altyapısının eklenmesi.

Saha dışının tel örgüyle çevrilmesi.

Müsabakaları izleyecek bayan ve erkek izleyiciler için tuvaletlerin yapılması.

Bu taleplerimiz Gaziantep ve Samsun gibi illerimizde yapılan millet bahçeleri projelerinde gündeme gelmiş, sosyal donatılar ve alanlar olarak projeye eklenmişti. Bu imkânın Trabzon'da futbolun doğduğu ve yeşerdiği Yavuz Selim Sahamızdan da esirgenmemesini tüm Trabzonlular adına önemle rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, Trabzonluların bu futbol taleplerini ayrıca dikkate alın.

BAŞKAN – Sayın Alban, buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; dönemin Çevre Bakanı Sayın Veysel Eroğlu bundan on yıl önce, 2009 yılında geldiği Fethiye’de, Fethiye Körfezi’ni Haliç’e benzeterek, Fethiye Körfezi’nin temizlenmesi için çalışma başlattığını belirterek aynen şu sözleri söylemiştir: “Biz Haliç’i temizledik, Fethiye Körfezi’ni temizlemek bizim için çocuk oyuncağı.” Körfez’deki sorununu çözeceğini söylemişti. Tam on yıl sonra, tarih 13 Mart 2019, yerel yönetim seçimlerinin yapıldığı dönem, siz Sayın Bakanım, Fethiye’ye gelerek aynen şu sözleri söylüyorsunuz: “Haliç, Fethiye Körfezi’nden daha kötü durumdaydı. Cumhurbaşkanımız Haliç’i temizledi. Bugün, içinde balıkların yüzebildiği bir hâle geldi. İşte bunun bir benzeri de Fethiye’de yaşanıyor. Fethiye Körfezi çok kötü durumda. Biz buraya ilişkin tespitlerimizi yaptık. Tam 250 milyon TL bedelli proje var. Fethiye Körfezi’ni temizliyoruz. İnşallah 1 Nisanda başlıyoruz.” 2009 yılında söylenen sözlerin, boş vaatlerin ayısını 2019 Mart ayında siz söylediniz Sayın Bakanım. Hani Fethiye Körfezi’ni temizlemek çocuk oyuncağı idi? Hani siz 5 milyon 800 bin metreküp dip çamuru çıkarıp 12 mil uzağa, açık denize taşıyacaktınız? 1 Nisanın üzerinden yedi ay geçti, Fethiye Körfezi’yle ilgili herhangi bir çalışmanız yoktur. Körfez, tarımda kullanılan ilaç atıklarının derelere taşınması sonucu kirlenmeye devam ediyor. On yılın üzerinden yedi ay daha geçti. Merak ediyorum, Fethiye Körfezi’ni bu kirlilikten nasıl kurtaracaksınız, bu konuyla ilgili ne kadar bütçe ayırdınız.

Seçimi partinizin adayı kazanmadı, CHP’nin adayı kazandı. Şimdi size, Fethiye halkı adına soruyorum: Fethiye Körfezi’ni temizleme çalışmalarınız ne aşamada, ne zaman başlayacak? Verdiğiniz sözleri yerine getirecek misiniz? Fethiye halkı buradan bu sözleri merak ediyor.

Dünyaca ünlü İztuzu Plajı 1988 yılından beri Dalyan Belediyesi tarafından işletilmektedir. 2014 yılında Bakanlığınızın ve Muğla Valiliğinin ortaklaşa kurduğu MUÇEV adındaki şirkete buranın işletme hakkını verdiniz. CHP’li Belediye Başkanlığının tüm başvurularını reddettiniz, burayı belediye işletmesine vermediniz. Şimdi ittifakınızın adayı Ortaca Belediye Başkanlığını kazanınca buranın işletme hakkını, apar topar, Cumhurbaşkanlığından gelen bir telefonla devrettiniz. Merak ediyorum, Bakanlığın limitet şirketi olur mu? MUÇEV denen şirketi Bakanlık CHP’li belediye yönetimlerine karşı mı kullanıyor? Muğla’ya yağmalatmak için bu şirketi mi kurdunuz?

Bodrum’da meydana gelen sel felaketlerinin nedeni, belediyelerin yetersiz hizmeti değil DSİ’nin görevini yapmamasıdır çünkü selin dağ kısmında çoğalıp derelere akması su taşkınlarına sebep olmaktadır. DSİ, buradan selin doğuşu noktasında bentlerin yapılması, tahliye kanallarına aktarılmasını ve imar dışındaki dere ıslahlarını yapmaması nedeniyle sel suları kentin içerisine kadar girerek felakete neden olmaktadır?

BAŞKAN – Sayın Alban, lütfen tamamlayınız.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Bu konuyla ilgili bir çalışmanız var mıdır? Bütçeden pay ayıracak mısınız?

5779 sayılı Kanun’da yerleşik nüfusun baz alınmasıyla turizm sektöründen kaynaklı nüfusun dikkate alınmaması... Muğla’nın yerleşik nüfusu yaklaşık 1 milyon, yaz nüfusu turizm kaynaklı yaklaşık 5 milyondur. Fakat belediyelerimize genel bütçeden vergi gelirlerine verilen payda yerleşik nüfus hesaplamalarından bu sorun Muğla özelinde, genelde turizm kaynaklı nüfusu artan tüm illerin sorunudur. Buna göre kanun kapsamında dağıtılan payların yerleşik nüfus değil, hizmet sunulan gerçek nüfus esas alınarak yeniden düzenlenmesi yönünde bir çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldız, buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, Değerli Bakanım, değerli milletvekillerim, Bakan Yardımcıları, bürokratlar, çok değerli basın; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Millî Emlakin ve yerel yönetimlerin size bağlanması aslında bir yandan da iyi oldu. Şöyle düşünüyorduk biz: Size bağlandıktan sonra yerel yönetimlerde daha hızlı işler yapılacağını tahmin ediyorduk. Ama maalesef bu, iki yıldan beri bekliyoruz, olmuyor. Aydın ili yaklaşık 1 milyon 150 bin nüfuslu bir il. 4 tane firma gelip orada jeotermal elektrik santrali kurduktan sonra, Türkiye’de üretilen incirin yaklaşık yüzde 75’ini, zeytinin yüzde 25’ini, pamuğun yüzde 30’unu ürettiği alanları ve diğer tarımsal alanlarını bir ilin maalesef -maalesef diyorum- zehirlemeye devam ediyorsunuz.

Demin arkadaşların söylediği gibi, değerli arkadaşlar, bizim sadece incirde 350 milyon dolar ihracatımız var ama maalesef, bu 5 tane şirketin yani jeotermal elektrik santrali kuran şirketlerin yılda ürettikleri enerji 100 milyon dolar. Yani biz, nüfusun yüzde 80’i tarımla geçinen bir ili bile bile götürüp çölleştiriyoruz, değerli arkadaşlar. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, barlarda veya müzikevlerinde yüksek ses olduğu zaman 36 bin lira, 72 bin lira ceza keserken jeotermal elektrik santrallerine -üzülerek söylüyorum- bin lira-2 bin lira kesiyorsunuz ve adamların zaten saniyede kazandığı para.

Şimdi, Sayın Bakanım, demin yine söylediğiniz gibi Turizm Bakanınız kalktı “70 milyon turist, 70 milyar dolar” hedef gösterdi. Aslında doğru bir hedef. Bugün “İspanya’ya 103 milyar dolar turizmden gelir elde ediyor.” diyoruz ama baktığımız zaman, diğer tarafta, bütün yılda 180 milyon dolar reklam ücreti olarak başka firmaya veriyorsunuz ama kendi sorunlarımız olan alanları da görmezlikten geliyorsunuz. Şimdi, biz turizm bölgesinde, Aydın bölgesinde Kuşadası, Didim var, diğer tarafta Bodrum, Çeşme, sahil bölgelerindeki ilçelerin Büyükşehir Yasası çıktıktan sonra bütün gelirleri büyükşehir devredildi ve şu an ilçe belediyelerin personel parası ödeme şansları bile yok. Bu vesileyle, Millî Emlak Genel Müdürlüğü sizin Bakanlığınıza geçti. Mevcut sahil kesimindeki yani 50 ve 100 metrelik olan alanların, ilçe belediyeleri sınırları içinde olan yerlerin belediyelere bedelsiz olarak devretmemiz gerekiyor çünkü gelen turist oraya geldiğinde yol yapımında kullandığınız zaman Millî Emlake yazı yazıyor belediye başkanımız, beş sene sonra yazıya cevap veriliyor. Çevre düzenlemesi yapma şansımız yok çünkü Millî Emlake ait. Ne oluyor? Oralar boş kaldığı zaman da maalesef dışarıdan gelen mafya usulü insanlar gelip bütün sahilleri kaplıyor ve oraya paralı olarak giriş yaptırıyolarlar, kimse de aile olarak oraya gidip de denize giremiyor. Bir an önce Bakanlığınızca Millî Emlak Genel Müdürlüğüne talimat verilerek turizm alanlarındaki kıyı şeritlerini, ilçe belediyeleri sınırları içerisinde kalanları bedelsiz olarak ilçe belediyelerine devretmemiz gerekiyor. Aksi takdirde 180 milyon dolar reklam verip de çöpe atmayın. Gelen müşteri en güzel reklamdır. Eğer gelip bisiklet yolu varsa, yürüyüş yolu varsa, eğer sahilleri temizse, tuvaletleri varsa, duşları varsa, o zaman memnun olarak ayrılacak. Ama maalesef bu şartlarda bu yerler Millî Emlakte olduğu sürece hiçbir belediye başkanı, hiçbir belediyenin buraya hizmet etme şansları yok.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Yıldız, tamamlayınız konuşmanızı.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Diğer yerlerde de Sayın Bakanım, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak sizden rica ediyorum, belediyelerden gelen -Millî Emlak size ait- arıtma ile ilgili özellikle büyükşehirlerde ve ilçe belediyelerinde size dilekçe veriliyor yer alınması için. Maalesef üç yıl, dört yıl süre uzatıyorsunuz. Örnek vereyim, Aydın’da İncirliova, Koçarlı ve Efeler merkez olmak üzere nüfusun yüzde 40 yaşadığı bir yerde arıtma yapılması için müracaat edildi, iki yıldan beri bekliyoruz. En önemli konu burada. Millî Emlak Genel Müdürü buradayken, Bakan Yardımcıları buradayken talimat verin, özellikle belediyeye gelen altyapı yatırımları için, arıtmaların yapılması için hemen onay verelim. Bir an önce faaliyete geçmesi gerekiyor.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım ve bürokratlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Buraya gelmeden önce OECD’nin Türkiye’ye yönelik 2019 Çevresel Performans İncelemesi Raporu’na baktım. Türkiye’deki doğal yaşam alanlarının, sanayinin yanlış gelişimiyle hızla gerilediğini belirtiyor. Raporda diyor ki: “Türkiye su zengini değil.” Peki, biz önlem alıyor muyuz? Hayır. Mevcut su kaynaklarımızı kirletiyor ve kurutuyoruz. Yine OECD Türkiye Raporu’nda “Türkiye kentleşme ve iklim değişikliğinin baskısı altında. Nehir havzalarına yönelik yönetim planları 2023 yılına kadar hazırlanmalıdır.” diyor. Plansız bir kentleşme ve arıtılmamış sanayi atıkları ve evsel atıklar denizlere ve tatlı su kaynaklarına boşaltılıyor. Atık su arıtma tesisleri yetersiz tespitleri yapılıyor. Peki, bizde diğer havzalara yönelik de planlar hazırlanıyor mu? Hayır.

Bakin buraya çok dikkatli, Sayın Bakan. Evet, arkadaşlar, dikkatli dinlerseniz sevinirim. Bu, Ergene’den alınan su. Muratlı ilçemizin Balabanlı Mahallesi’nde akan sudan alınan örnek. Bu da Ergene havzasını besleyen kaynaklardan bir tanesi, Çerkezköy-Çatalca arasındaki Ambardere’deki suyun kaynağı bu. Orada cumartesi gittiğimde kuşlar su içiyor, ötüyorlardı ama bunun kapağını açarsam, Sayın Bakanım, herhâlde burayı koku kaplar. Bakmak isteyen varsa değerli arkadaşlarıma sunabilirim.

Şimdi, bakalım, 2011 yılında dönemin Bakanı Sayın Eroğlu diyor ki: Biz Haliç’i temizledik.” Sayın Alban da az önce aynı hikâyeyi anlattı. Dedi ki: “Haliç bizim için kolay bir lokmaydı, Ergene ise oyuncak bizim için.” Sayın Alban, biz bu hikâyeyi dinledik, erken dinledik. Maalesef yıl 2019. Geçen yılki bütçe konuşmalarında Sayın Bakan Kurum, sorduğum soruya verdiği cevapta da 2019 sonunda balık tutulacağını ifade etmişti ve proje bitişi şafak harekâtıydı. Sayın Cumhurbaşkanı da bu şafak harekâtını önemsiyordu. 3 milyar 240 milyon lira parayı heba ettiniz arkadaşlar, işte burada. Balık tutuyoruz içerisinde ağır metaller, her şey var. Dördüncü atık olmuş burası ve bitiyor Ergene.

Yine bitmedi. Bunun bir de Kurudere’si var -yine besleyenlerden- Mayıs 2019’da Kurudere’ye Avrupa Serbest Bölgesi’nden atık saldılar 19 Mayıs öncesi çünkü ertesi gün tatil; Kurudere’deki balıkların hâli bu. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ilerleyen saatlerde örnek alıyor ve Sayın Bakandan soru önergemize gelen cevapta diyor ki: “Alınan örnek laboratuvarda incelenmiş ve standartlarda bulunmuş.” Vicdanlarınıza sesleniyorum, laboratuvarları temizleyebilirsiniz ama vicdanları temizleyemezsiniz.

Tekirdağ, kanser ölümlerinde Türkiye’de 4’üncü sırada. İstemem kimsenin ailesinden birinin kanser olmasını. Arkadaşlar, kanser maalesef Tekirdağ’da, Trakya’da aldı başını gidiyor; 283 kilometrelik Ergene’de geçmişte balıklar tutuyordu atalarımız ama şimdi, geldiğimiz noktada, Sayın Başkanım da şöyle bir koklasın... Bu, en önemli konu.

Gelelim diğer bir konuya, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bir kanun teklifi hazırladığını duyuyoruz aynı Boğaziçi Kanunu taslağı gibi, bir de meralarla ilgili 40 maddelik bir taslak için kolları sıvamışsınız. Sayıştay da biliyorsunuz daha önce mera işgallerini raporlaştırmıştı, Anayasa da tarım ve hayvancılığı, ülkemizin gıda güvenliği için mera ve otlakları anayasal güvenceye almış idi. Maalesef, Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’da değişiklik yapmayı planlayan 40 maddelik taslakta mera, yaylak, kışlak, otlak ve harman gibi taşınmazlar yatırıma açılıyor, yapılaşmaya açıyorsunuz yani kısacası geleceğimizi bitiriyorsunuz, inşaatla Türkiye’yi hallettiniz...

BAŞKAN – Sayın Aygun, lütfen tamamlar mısınız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

Bakınız, “Bu nasıl bir akıl tutulması?” diye size soruyorum, hayvancılığı bitireceksiniz, et fiyatları yükselecek, tüketici sıkıntıya girecek.

Yine, başka bir konu, 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda bugüne kadar deprem konusunda hiçbir adım atılmadığını itiraf ediyorsunuz. Programda yatay mimariye geçileceğini söylüyorsunuz, bugüne kadar dikey mimariyle Türkiye’nin içine ettiniz arkadaşlar, şimdi mi geldi aklınıza yatay mimari! Deprem ülkesinde niye dikey yapılaştık, kentlerin silüetini rant uğruna neden heba ettiniz, geleceğimizi neden yok ettiniz diye soruyorum. 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda afet sonrası dönemlere odaklanılmış. Önemli olan deprem öncesine hazırlık yapmaktır, kamu binalarının depreme dayanıklılığı bile hâlâ boş, “Envanteri de daha yeni tutmaya başlayacağız.” diyorsunuz. Arkadaşlar, on yedi yıl geçmiş, siz hâlâ resmî kurumların binalarının envanterini tutmamışsınız diyorum.

Yine, bakınız, “Konut sayısı 2018’de 8,9 milyon; 2019’da 9,4 milyon; 2020’de 9,8 milyon olacak.” diyorsunuz, bu sayılar devamlı artıyor ve deprem sigortası parası alıyorsunuz. Bu deprem sigortası parasını ne yaptınız? Yine imar affında aldığınız paraları nerede harcadınız? Yine 99 seçimleri sonrası toplamış olduğunuz deprem vergilerini ne yapıyorsunuz, nerelere harcıyorsunuz? Şu ana kadar geldiğimiz noktada “Altyapı, haberleşme kurulacak.” diyorsunuz yeni programda. Bugüne kadar siz bu altyapıyı, haberleşmeyi kurmadınız mı; ne yaptınız diye merak ediyorum. Bu sorulara cevap bekliyorum Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Göker, buyurun.

MEHMET GÖKER (Burdur) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli bürokratlar ve gazeteciler; evet, ben Burdur Milletvekiliyim ve Sayın Bakanımızın sunumunda da dediği gibi Salda benim bölgemde. Sayın Bakanım, burada öncelikle şunu sormak istiyorum: Salda Gölü’nü, birinci derece sit alanıyken henüz Cumhurbaşkanlığı kararı yayınlanmadan nasıl millet bahçesi hâline getirdiniz? Evrakta gerekçe dahi düzenlenmemiş, olur alınmamış ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden dört gün önce alelacele bu idari işlemi niye başlattınız, bundaki sebep nedir? 10 Ocakta ihaleye çıkan... Yasal süreyi beklemeden ihaleyi neden erkene aldınız? İhalesi ilk plana göre yapılan projede 7 Ekimde değişikliğe gittiniz, yasal dayanağı kalmayan bu ihaleyi iptal etmeyi düşünüyor musunuz?

Bir diğeri, konuşmalarınızda sürekli “Buraya çivi de çakılmayacak.” şeklinde ifade kullanıyorsunuz ancak yapı imarda şöyle geçer: Yapının betondan, tahtadan, ahşaptan ya da mukavvadan olması oranın işleyişini ve işlevini değiştirmez. Örneğin tuvaleti betondan değil de tahtadan yapsanız oradaki işleyiş değişmeyecektir. Şimdi, bunu niye örnekledim? Zira Salda Gölü kapalı bir tatlı ekosistem gölü yani kendini temizleyebilme gibi bir yeteneğe sahip değil. Bu vesileyle orada bıraktığınız her türlü atık gölün dibinde birikmekte ve canlıların ölümüne sebep olmakta yani hedeflediğiniz 1,5 milyon turistin aslında çok daha sınırlı sayıda olması ve göle girişinin engellenmesi gerekmektedir.

Bir diğeri, “Lejantta taban alanı 200 bin metrekaresi geçmez” diyorsunuz ama millet bahçesi projesinde idari binaların tamamında, kıraathanede 332 bin metrekaresel bir alanı işaretliyorsunuz. Bu alana bu kadar yaygın bir zarar tehdidi varken hazırlamış olduğunuz plana neden uymuyorsunuz? Salda’yla ilgili oluşturduğunuz bir diğer kamu spotunda araç girişi ve çöpler sorun olarak lanse edilmişti ve bunu hep birlikte izledik. Konaklı alanları tesis etmek, başka araç girişini engelleme yolu yok mudur?

Bir diğer konu, bölgemde tek hastane olan Burdur Devlet Hastanesinin bilimsel raporla da çürük olduğu kabullenilmiş, depreme dayanıksız bir binadır ve yaklaşık iki ay önce ihalesi iptal edilmiştir. Millet bahçesi yapmak yerine hastane yapmayı neden düşünüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben ilk iş olarak depremden başlamak istiyorum Çevre ve Şehircilik Bakanımız buradayken. En son İstanbul depreminde gerçekten 10 milyonlarca insan büyük bir korku ve kaygı yaşadı ve deprem gündemi şu anda aslında Türkiye'nin en temel gündemlerinin başında gelmesi gereken bir konu. İstanbul depreminden sonra Kandilli tarafından 6; AFAD tarafından 5,8 olarak açıklandı ve bilim insanları uzunca bir süre on yıl içinde çok büyük bir deprem beklendiğini defaatle ifade ettiler. Bu, İstanbul için bir facia demektir ve şu anda bütün İstanbullular -İstanbul demek aynı zamanda Türkiye demek, herkesin ailesinden, yakınlarından biri mutlaka İstanbul'da ikamet ediyor- bütün Türkiye "İstanbul depreminde neler olabilir, nasıl bir facia olabilir?" diye büyük bir kaygı ve endişeyle bekliyor. Şimdi, bu İstanbul depreminde bir şey öğrendik, Gölçük depreminden sonra 470 toplanma alanının olduğunu biliyorduk fakat bunun 77'ye düştüğü iddia ediliyor, bunun aksine bir veri de ortaya çıkmadı. Sayın Bakanın bu konuda bize bir açıklama yapmasını ve ayrıntıları paylaşmasını istiyoruz. Deprem toplanma alanlarının özellikle alışveriş merkezi, rezidans olduğu, bazılarında ise yol ve köprü inşa edildiği ifade edilmektedir. Özellikle GSM operatörlerinin son depremde çalışmaması çok büyük bir paniğe sebep olmuştur. Bunu da dikkatinize sunmak istiyorum çünkü depremde çok önemli ve hayati bir meseledir. Sayın Bakan, depremle ilgili, özetle, hazırlıklarınızı, sağlamlık ruhsatlarınızı ve binalarını durumu konusunda bizimle bilgi paylaşmanızı rica ediyoruz.

Diğer bir mesele, vekili olduğum ilde Kasaplar Deresi var diğer adı "Nevala Kasaba" orada insan bedenlerinden kemikler bulundu ve son aldığımız bilgiye göre Siirt AKP Milletvekili tarafından, Ulaştırma Bakanlığının orada viyadük yapacağı ifade edildi ve Siirt'te vatandaşlar mevcut "Nevala Kasaba"da, Kasaplar Deresi'nde hâlâ insan kemiklerinin bulunduğunu ve bunun maneviyatının çok ağır olduğunu, toplu mezarların bulunduğunu biliyor. Bu konuda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak bir duyarlılığınız var mıdır, bu konuda bir duyarlılık geliştirme işlemi yapmayı düşünür müsünüz?

Diğer bir mesele Botan Vadisi, güvenlik gerekçesiyle yapılması planlanan 16 baraj nedeniyle yok olma riskiyle karşı karşıya. Gördünüz mü bilmiyorum ama Botan Vadisi Türkiye'nin ender manzarasına, doğasına sahip çok büyük bir doğal park aynı zamanda; büyük, kadim bir alan ve şu anda Siirtliler için ve çevre için gerçekten önemli bir yaşam alanı. Mevcut durumda Şirvan'dan başlayarak Cizre'ye kadar yapılacak olan barajlardan Çetin, Kirazlık ve Pervari Barajları bitmiş olup geriye kalanlardan 2 proje ise yapım aşamasındadır. Barajlar sebebiyle yaşamın zorlaşması ve göç iç içe yaşanmaktadır. Çevre Bakanlığının bu, özellikle güvenlik sebebiyle yapılan barajların çevreyi yerle bir ettiğini, doğayı bitirdiğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – ...talan ettiğini kendileri de biliyordur. Bu konuda bir önlem almayı Bakanlık olarak düşünürlər mi?

Son sözüm Hasankeyf'e, Botan Vadisi'nden sonra ayrıca Hasankeyf'e ilişkin. Gerçekten "On iki bin yıllık bir tarihin yok olmasına izin vermeyelim." çağrımızı siz de buradayken yapmak istiyoruz. Şu anda Türkiye'de de dünyada da Hasankeyf'in sular altında kalmaması için çevrecilerin çok büyük bir duyarlılığı ve talebi söz konusudur. Bu konuda da bizi aydınlatırsanız sevinirim.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beştaş.

Sayın Karasu, buyurun lütfen.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Bakanlığınız çevrenin korunmasıyla birlikte korunan alanların yönetimi, imar, yapılaşma, kentsel dönüşümle birlikte aynı zamanda rantın oluşumunu ve paylaşımını da gerçekleştirmektedir.

Yapmış olduğunuz sunumu dinleyince her şeyin normal yapıldığını; çevreci, vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırıcı projeler yapıldığını, projelerin ihale süreçlerinin adil olarak gerçekleştiğini, kimseye kıyak yapılmadığını görüyoruz. Peki, gerçek öyle mi? Tabii ki değil.

Bazı konuları sizlere sormak istiyorum:

2002-2019 yılları arasında belediyeler tarafından değil de Bakanlığınız tarafından kaç proje için ruhsat verilmiştir?

Mevcut emsallerinde ne kadar farklılık oluşmuş, Bakanlığınızın onaylandığını projeler hangileridir?

2002-2019 yılları arasında TOKİ tarafından yapılan inşaatlarda kaç müteahhit batmış, kaç inşaat yarım kalmış ve yeniden ihalesi yapılmıştır? İlk ihale tutarı ile maliyet arasında ne kadar fark oluşmuştur?

TOKİ tarafından 160 milyar TL yatırım yapıldığını söylediniz. Şunu bilmek istiyorum: Bu yatırıma karşılık TOKİ sattığı dairelerden ve iş yerlerinden ne kadar para tahsil etmiştir? Vatandaşlardan ne kadar alacağı vardı? TOKİ tarafından ne kadar arsa satışı yapılmıştır?

En son, Maliye Bakanlığı TOKİ tarafından yapılan hasılat paylaşımı projeler için kredi imkânı sağlamıştır. Buradan faydalanacak ve kurtarılabilecek firma sayısı kaçtır? Bu kampanyalardan asıl istihdamı sağlayan yapsatçılar faydalanamamaktadır. Bu konuda bir çalışma yapacak mısınız?

2002-2019 yılları arasında davet usulü verilen ihale sayısı kaçtır? Yapılan şehir hastanesi sayısı kaçtır? Şehir hastaneleri neden birkaç inşaat şirketi tarafından yapılmaktadır?

Sayın Bakan, 23 Haziran İstanbul seçimlerinden önce İstanbul'da konut mağdurlarını dinlemiş ve yapılan sözleşmeler sonrası evlerini teslim alamayan mağdurlar için müfettiş gönderileceğini, hazırlanan raporlar doğrultusunda konut mağduriyetinin giderileceğini söylemişsiniz. Aradan geçen beş ayda konut mağduriyeti devam ediyor. Sayıları yüz binlerle ifade edilen vatandaşlarımız yıllarca emek verdikleri birikimlerinden olmuşlardır. Verdiğiniz sözler sadece seçimler için mi verilmiş sözlerdir? Bu mağduriyetin giderilmesi için ne yapacaksınız?

Bugün Türkiye'nin dört bir yanına yapılan HES'ler, jeotermaller ve madenlerle karşı karşıyayız. Bu konuda da büyük sıkıntılar mevcut. Birçok projede valilikler "Çevresel Etki Değerlendirme Raporu (ÇED) Gerekli Değildir" kararı veriyor. ÇED raporunda yer alması gereken yöre halkı görüş ve talepleri yok sayılıyor.

Memleketim Sivas'ta yapılan projelerin birçoğunda "ÇED Raporu Gerekli Değildir" kararı alınıyor. Beykonağı'nda yapılan maden ocağı için, Kızılören taş ocağı için, Karagöl krom ocağı için hep aynı karar alındı. Yöre halkı tarımsal üretimlerini, çevrelerini, havalarını, sularını ocaklara teslim etmek istemiyor ancak Valilik eliyle susturuluyorlar. Valilik hangi gerekçelerle "ÇED Raporu Gerekli Değildir" kararı veriyor?

Bir diğer önemli konu, sıfır atık ve geri dönüşüm projeleri. Türkiye bugün İngiltere'den en fazla çöp ithal eden ülke konumuna gelmiş. Malezya, Polonya ve Vietnam İngiltere'den çöp ithalatına sınırlama getirirken biz ilk sıraya yükseliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Karasu, lütfen tamamlayınız.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Yapılan araştırmaya göre, Türkiye plastik atıkları geri dönüştürme konusunda en başarısız ilk 20 ülke arasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Tamamlıyorum Başkanım.

Ayrıca Çukurova Üniversitesi tarafından yapılan başka bir araştırmaya göre ise Türkiye'nin sahilleri Akdeniz'deki en kirli sahilleri konumunda.

Bu rakamlarla bizim çöp ithal etmemizin gerekçesi nedir? Biz hâlihazırda kendi çöpümüzü ayırtıp doğayı kirletmemeyi başaramıyorken neden çöp ithal ediyoruz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Baltacı, buyurun lütfen.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; şimdi özel bir alandan bahsetmek istiyorum. Yaklaşık 30 bin ve üzeri insanın istihdam edildiği harita kadastro ve mühendislik sektörüyle ilgili bir konudan bahsetmek istiyorum.

Bu faaliyet alanı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün faaliyet alanına girmekte. 2005 yılında 5368 sayılı, lisanslı harita ve kadastro mühendislik bürolarıyla ilgili bir yasa çıkarıldı. Burada -temel amaç- tapu kadastro müdürlüklerinin üzerindeki iş yükünün alınarak Türkiye'nin kadastro sunun hızla bitirilmesi gibi bir amaç vardı. Bu yasa çıkarıldıktan üç yıl sonra bir yönetmelik çıkarıldı. 2013'te yine bir yönetmelik çıkarıldı. 2016'da bir yönetmelik daha çıkarıldı. Şimdi, 2019'da yeni bir yönetmelik taslağı daha yayımlandı, bu yönetmelik de herhâlde çıkacak.

2009 yılında sınav yapıldı. İlk yönetmeliğe göre her iki yılda bir sınav yapılması gerekiyordu. 2009 yılında yapılan sınav 2011 yılında iptal edildi. 2013 yılında iptal edilen karar onaylandı ve 2013 yılında lisanslı harita ve kadastro mühendislik bürolarının faaliyetleri durduruldu. Daha sonra 2013 yılında bir sınav daha yapıldı, sınav beş gün sonra iptal edildi. Ondan sonra, üç ay sonra bir sınav daha yapıldı ve en başında 2.041 tane büro öngörülmüşken şu anda 225 tane lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu faaliyet veriyor. Dışarıda kalan 3.049 tane serbest harita kadastro mühendislik bürosu var ve yaklaşık 30 bin kişi istihdam ediliyor.

Şimdi, biz 5 adet işi; aplikasyon, cins değişikliği gibi bir harita mühendisinin temelde yapması gereken işleri Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün bünyesinden aldık, sınavla lisanslı bürolara verdik ve her iki yılda bir lisans sınavı yapılması gerektiğini yayınlamışken yönetmelikte, iptal edilen sınavların yerine yapılan sınavların dışında hiçbir sınav yapılmadı. Şimdi, geriye 3.049 büroda 30 bin insan kaldı ve şu anda yeni bir yönetmelik çıkarılarak 5 olan işlem kalemi 12'ye çıkarılmaya çalışıldı.

Geçenlerde bir yazı yazdım. Bu yazıda bu lisanslı büroların yetki alanları dışında yaptıkları işleri faturasıyla belgeleyip Genel Müdürlüğümüze gönderdim. Yazının cevabında şöyle bir şey geldi “Yapılan işlem yasa dışıdır.” diye bir cevap geldi ama yasa dışı yapılan işlemle ilgili hiçbir soruşturma yapılmadı. Yani burada bir haksız kazanç elde edilmiştir. Bu haksız kazançla ilgili hiçbir işlem yapılmadı ve bu sektörde bir tekelleşmeye doğru gidiliyor. 225 büronun dışında geriye kalan insanlar işsizlikle ve açlıkla terbiye edilmeye çalışılıyor.

Şimdi, bir harita mühendisi dört yıl okumuş, diplomasını almış, beş sene de deneyim kazanmış, sınav beklerken sınav yapılmaması ve sınav sonucunda verilen lisansın ömür boyu geçerli olması gibi bir haksızlıkla karşı karşıyayız. Bu temel işlemlerin bütün harita mühendislerince yapılmasıyla ilgili birçok görüşme yapıldı. Yalnız, bu görüşmelerden herhangi bir sonuç alınamadı. Meslek içerisindeki çatışma çok büyük. Bu konuda bir an önce harekete geçilmesi gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Önerimiz de şudur: Mesleki yeterliliğini sağlayan, teknolojik yeterliliğini sağlayan ve finansal yeterliliği sağlayan bütün serbest harita kadastro mühendislik bürolarının lisans almaya hak kazanmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, buyurun lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Çevre Bakanlığının bütçesinin de ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakan, şunu öğrenmek istiyorum: Çevre bilinci zayıf olan bir toplumuz. Bu bilinci güçlendirmek adına Millî Eğitim Bakanlığıyla herhangi bir çalışmanız var mı? Gelecek nesillerin çevreye daha duyarlı bir yaşam sürmesi açısından önemli olduğuna inanıyorum. Bu konuda bilgilendirme yaparsanız çok sevineceğim.

Efendim, diğer bir konu ise seçim bölgem olan Balıkesir’de Kaz Dağlarındaki -tabii sıkça dile getirildi- çevre felaketi. Şimdi, geçen hafta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından aldığım bir soru önergesinin cevabını sizle paylaşmak istiyorum. Tabii, orada şunu sordum: “Kaç tane maden firmasına arama ruhsatı verilmiş ve kaç tane işletme ruhsatı var?” Bakın, Kaz Dağları ve Madra Dağları gibi çok fazla alanı olmayan bir bölgede 115 tane maden arama ruhsatı verilmiş ve 164 tane de maden işletme ruhsatı verilmiş durumda. Yani bu sayı oldukça fazla bir sayı ki belki de dünyanın en güzel coğrafyalarından birine sahip olan bir bölge. Bu bölgede bu derece yoğun bir şekilde maden arama ve işletme ruhsatı verilmesi sizlerce uygun mudur değil midir? Bu bölge Türkiye’nin en fazla oksijen üreten bölgesidir. Ve şöyle söylüyoruz biz: “Kaz Dağları’nın zenginliği yer altında değil yer üstündedir.” Bu konuya dikkatinizi çekmek istiyorum.

Sizin Bakanlığınızın personeli ile toplum devamlı karşı karşıya gelmekte ÇED raporu konusunda ve maden ruhsatları çok yoğun şekilde veriliyor. Dolayısıyla ÇED raporunda size başvuruluyor. Bu konuda toplumun bu şekilde güvenlik kuvvetleriyle karşı karşıya gelmesi, zaman zaman bizim

milletvekillerimizin yine karşı karşıya gelmesi sizi rahatsız etmiyor mu? Yani bunu artık bir düzeltelim, toplum bu konuda devamlı geriliyor. Yani Türkiye'nin hangi coğrafyasına bakarsanız bakın, Artvin'den başlıyor, Tunceli, Antalya, Uşak, Balıkesir, Çanakkale, her tarafta çevre felaketi var. Yani burada bir sorumluluğunuz yok mu sizin? Bakınız, yine istatistiki bir rakam vereceğim: Doksan altı yıllık cumhuriyet tarihinde 1.500 tane maden arama ruhsatı verilmiş, son on yılda 40 bin tane. Yani siz acaba Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanıyla oturup bunu masaya yatırmıyor musunuz? Yani "Biz neden vatandaşlarla devamlı bu şekilde karşı karşıya geliyoruz? Neden milletvekilleri feryat ediyor?" demiyor musunuz?

Bu ülke hepimizin, ağaçlar hepimizin, dereler, kuşlar hepimizin. Kaz Dağları kadar güzel bir coğrafyada 200 bin tane ağaç kesilmiş. Ben beklerdim ki bir bakan olarak keşke oraya gidip, orayı görseydiniz ve vatandaş rahatlatıcı bir açıklama yapsaydınız. İçimiz acıyor Sayın Bakanım ve burada sizin çok büyük sorumluluğunuz var yani gelecek nesillere dahi bir sorumluluk var üzerinizde ve bu sorumluluğu lütfen yüklenin.

Yine, sunumunuzda diyorsunuz ki: "Yatay şehirleşme ve yeşil alanları büyüteceğiz, genişleteceğiz." Yani kusura bakmayın, geçen yıl da aynı şeyi söylediniz yatay şehirleşme konusunda, samimi değilsiniz bu konuda. Bakın, on yedi yıldır iktidardasınız, Türkiye'de hangi gökdelen varsa hepsi sizin döneminizde yapılmıştır yani istatistik olarak da böyle. Vatandaştan büyük tepki alıyorsunuz tabii ki ondan sonra diyorsunuz ki: "Yatay şehirleşme yapacağız." Lütfen sözünüzün gereğini yerine getirin. Bakın, şu Ankara'da yaşadığımız yerde tüm gökdelenler sizin zamanınızda yapılmış durumda. Yani Genel Merkezimize doğru gidiyorum, sağ sol her taraf gökdelen, güneşi göremiyoruz. Sizi rahatsız etmiyor mu bu görüntü? Ve sizin sorumluluğunuzdadır Sayın Bakan bu. Yani burada gelip de "Yatay şehirleşmeden yanayız, kültürümüz böyle." dersanız bu lafta kalıyor, kusura bakmayın, hiç samimi değilsiniz bu konuda.

Efendim, diğer bir konu: On yedi yıldır iktidardasınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – "Boğaziçi Başkanlığı" diye bir şey yapmadınız on yedi yıldır, neden şimdi ihtiyaç duyduunuz? Yani yerel yönetim değişti de ondan dolayı mı? Kesinlikle ondan dolayı. Yani on yedi yıldır ihtiyaç yoktu da şimdi mi doğdu? Yani üç ay önce yerel yönetim değişti "Efendim, hadi Boğaziçi Kanunu çıkaralım." Yani bu, halkın iradesine de saygısızlık. Daha duyarlı, daha sorumluluk sahibi bir Bakanlık yönetimi bekliyoruz.

Tekrar hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ceylan, buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli hazırun; konuşmamın başında Anayasa'mızın 56'ncı maddesini hatırlatmak istiyorum: "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Anayasa'mız böyle demesine rağmen, maalesef, çevre katliamları artık ülkemizde sıradanlaşmıştır. Ancak yurttaşlarımız yeterli direnci gösterebilirler idarenin ve yargının dikkatini çekebilmektedir.

Kaz Dağları özelinde Çanakkale ve Balıkesir'i merkezine alan ciddi çevre sorunları yaşanmaktadır. Çanakkale ilinin tek içme ve kullanma suyu havzası olan Atikhisar Barajı havzasında siyanürle zenginleştirme işlemi yapacak olan bir firmanın, yasal süreçler tamamlanmadan Kaz Dağları'nda gerçekleştirdiği orman katliamını duymayanınız, görmeyeniniz kalmamıştır. Çanakkaleliler

gösterdikleri direnişle suyuna ve doğasına sahip çıkarken işletme ruhsatının yenilenmemesiyle şimdilik bir nefes aldılar. Ancak Kaz Dağları'nda 195 bin ağaç kesilirken ne Orman Bakanlığından ne de sizin Bakanlığınızdan bu katliamı durdurmaya yönelik tek bir açıklama yapılmamıştır. Çevreyi korumakla görevli Bakanlığımız Çanakkale'de on binlerce ağacın kesilmesine seyirci kalmıştır.

Dünyanın birçok ülkesinin vazgeçtiği çevreyi kirleten enerji yatırımları ve vahşi madencilik çalışmaları yüzünden ülkemizde tarım alanları yok oluyor, hayvancılık bitiyor, Kaz Dağları, ormanlar tahrip ediliyor, içme ve kullanma sularımız kirleniyor. Kaz Dağları'nda altın şirketleriyle birlikte termik bacalarının faaliyeti canlılığı yok etmek üzeredir. Bakanlığınız bu vahşetin farkında mıdır? Çevre ve Şehircilik Bakanlığının enerji, kentleşme, turizm ve sanayi politikalarının bir diğer alana ket vurmayacak şekilde planlanması için daha fazla sorumluluk üstlenmesi gerekmektedir.

Maden şirketlerinin son dönemde izlediği en moda yöntem “zenginleştirme” adı altında, ÇED raporunda belirtilen alanın dışında faaliyet yürütmek. Buna engel olmaya yönelik olarak Bakanlığınızın ne gibi çalışması var? Bakanlığınızın çevreye zararı aşikâr olan projelerde daha hassas davranması, en başında “ret” kararını vermesi gerekmektedir. Bu anlamda bürokratlarınızın üzerinde siyasi bir baskı mı söz konusudur? Termik santraller, taş ocakları, siyanürle zenginleştirmeyi kapsayan ÇED talepleri hızla karara bağlanmakta ve çoğunlukla kararlar firmalar lehine, insanlarımız aleyhine çıkmaktadır. Maden şirketlerinin üç beş yıl sonra cevheri alıp gittiğini varsayarsanız talan edilmiş o coğrafyada yaşayan ve çoğunlukla geçimini tarımla sağlayan insanların geçim kaynağını yok etmiş oluyorsunuz. En azından konuşabilen varlıklar olan insanların itirazlarını dikkate almanız gerekmiyor mu? İnsanımızın yaşam hakkı sermayenin çıkarlarının üstündedir. Çanakkale'de ve ülkenin birçok yerinde insanımız her gün tarlası için, içme ve kullanma suyu için, zeytinlik alanları için mücadele ediyor. Bunları korumaya, geleceğe aktarmaya çalışıyor.

Sayın Bakan, Çanakkale ilinde 15 farklı ruhsat sahibine 26 adet dördüncü grup arama ve işletme ruhsatı verilmiş durumda. Ruhsat sahalarının toplam alanı 44.585 hektardır yani 12 Bozcaada büyüklüğünde alan delik deşik edilecek. Bu ruhsat sahalarının hangi köyleri kapsadığı ve sayısal haritaları ticari sır olarak gizlenmektedir; bu yanlıştır. Bu sahaları öğrenmek istiyoruz.

Ayrıca, ÇED süreci devam eden dördüncü grup madencilik proje sayısı kaçtır? Yine Çanakkale'de “ÇED olumlu” kararı verilen termik santral ve ÇED süreci devam eden termik santral proje sayısı kaçtır? Çanakkale'nin havasını, suyunu, toprağını insanını zehirleyen bu projelerde “ÇED olumlu” kararları verilmeye devam mı edilecektir?

Unutulmamalıdır ki yaşanabilir sağlıklı kentler ancak çevre sorunlarına akılcı bir koruma anlayışıyla yaklaşımları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlar mısınız.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – ...doğal ve tarihî zenginlikleriyle doğada yaşayan canlı haklarına maksimum saygının gösterilmesiyle mümkündür ve sürdürülebilir bir kalkınma modeliyle mümkün olabilir. Aksi hâlde, kâr hırsıyla hareket eden, birçoğu çok uluslu şirketlerin gözü dolardan başka yeşil tanımayan patronlarının talimatıyla ülkemizde talan edilmeyen dere, tepe ve dağ kalmayacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Karabat, buyurun lütfen.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bakanlığımızın bütçesinin güzel şeylere vesile olmasını diliyorum.

Konuşmama Sayıştay raporlarının bulgularıyla başlamak isterim. Sayıştay raporlarının bulgularının ilk başlarında, taşınmaz varlıklar için mevzuatta yazılı limitler dikkate alınmadan amortisman ayrılması yazıyor. Yine bulguya göre, “252 Binalar” hesabına kaydedilmesi gereken taşınmazlar için yüzde 100 oranında amortisman ayrıldığı belirtiliyor. Şimdi, muhasebe biliminde en başta öğrenilen şeylerden bir tanesi amortisman ayırmaktır. Eğer bu, bilinmeden yapılan bir hataysa gerçekten Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hâli vahim durumdadır. Eğer bu hatayı yapanlar bize bu verileri hazırlamışsa bu verilerin güvenliği de sorgulanmalıdır önümüzdeki raporlarda; bunu öncelikle belirtmek isterim. Yok eğer bilerek böyle bir şey yapılmışsa o zaman bunun neden böyle yapıldığının açıklanması gerekmektedir, bunu sizlerle paylaşmak isterim.

Diğer bir bulgu şu: 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince büyükşehir belediyelerinden tahsil edilmesi gereken çevre katkı payı gelirlerinin eksik tahsil edilmesi diye bir durum var. Dolayısıyla bunun hangi belediyelerden eksik tahsil edildiğini sormamız lazım. Hangi belediyelerden eksik tahsil edilmiştir? Hangi belediyenin borcu vardır? Eğer bu konuda bir esnek tavır varsa bu esnek tavır bundan sonra da devam edecek midir? İktidar değişiklikleri bu tavrınızda bir değişmeye sebebiyet verecek midir, bunu sormamız gerekir değerli arkadaşlar.

Bir başka nokta şu Değerli Bakan: Bakanlığınızın uygulamalarıyla ilgili sıkça davalar açılıyor ve davalar aleyhinize sonuçlandığında şöyle bir yöntem izliyorsunuz; yeniden planlama yapıyorsunuz, yeniden düzenleme yapıyorsunuz. Mahkeme “Burası şehircilik ilkelerine aykırı, yapı yoğunluğu yoğun.” diyor, siz yeni bir yoğunlukla cevap veriyorsunuz, kaybettiğiniz kararın tersini uyguluyorsunuz. Bunun örnekleri var, Küçükçekmece’de Marmara Üniversitesinin yeriyle ilgili, TOKİ protokolüyle ilgili böyle bir durum var. Bahçeşehir’de göletle ilgili böyle bir durum var. Siz konuşmanızda sel felaketlerine yönelik aldığınız tedbirlerden bahsettiniz. Ben şimdi size soruyorum: Bahçeşehir Gölet’in sel altında kaldığı fotoğraflarını gördünüz mü? Onu merak ediyorum. Peki, eğer görmüşseniz mahkeme kararına rağmen yeniden yoğunluğu artıran bir planlamayı neden yaptınız? Buna niye izin veriyorsunuz? Ben şimdi sizin konuşmanıza mı bakayım yoksa uygulamanıza mı bakayım? Bazen diyorlar ya: “Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?” diye, gerçekten yaşadığımız durum tam da budur, bunu söylemek isterim.

Birkaç şeyi daha hatırlatmak isterim: Sel felaketleriyle ilgili, yine, Ayamama Deresi’nin etrafında yapılan yüksek yapılı gökdelenleri görmenizi isterim; böyle bir durum var, bunu görmenizi isterim Değerli Bakanım.

Konuşmanızda bahsettiniz, dediniz ki: “On altı yıl boyunca yerel yönetimlere 72,3 milyar lira destek verdik.” Bu rakam, ilk başta, yerel yönetimleri desteklediğiniz anlamına gelir. Peki, şimdi niye İstanbul Büyükşehir Belediyesinin gelirlerini azaltıcı tedbirler alıyorsunuz, genelgeler, kanunlar çıkarıyorsunuz, niye buna başvuruyorsunuz? Eğer 72,3 milyar lira vermişseniz bu rakamı hangi belediyelere verdiniz? Bunu normal bir dağılımla yaptınız mı? Nüfus yoğunluğuna göre mi yaptınız? Ekonomik büyüklüğüne göre mi yaptınız? Neye göre yaptınız bunu? Hangi belediyeye ne kadar para verdiniz? Bu hesaba göre on altı yıl içinde her yıl 4,5 milyar lira para dağıttınız. Şimdi, sormak istiyorum: Cumhuriyet Halk Partili belediyeler şu anda Türkiye’deki nüfus yoğunluğunun yüzde 48’ine hâkim. Bundan sonra vereceğiniz 4,5 milyar liranın yüzde 48’lik payını CHP’li belediyelere verecek misiniz?

BAŞKAN – Sayın Karabat, lütfen tamamlar mısınız.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Yüzde 7’lik payını HDP’li belediyelere verecek misiniz? Bunları merak ediyorum. Yoksa tamamına yakını yine AKP’li belediyeleri mi vereceksiniz? Bunu merak ediyorum değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Şimdi, siz ÇED raporlarından bahsederken dediniz ki: “Çevremize, doğal dokumuza, tabiatımıza zarar verme ihtimali çok az bile olsa o projeye asla ve asla izin vermeyeceğiz.” Bunca bilim adamına rağmen, Kanal İstanbul’un çok az bile olsa İstanbul’a zarar verme şansı sizce yok mudur? Bunu merak ediyorum.

Son olarak şunu söylemek isterim: Çıkarmak istediğiniz yasa teklifine göre, şöyle bir anlayışa sahipsiniz, diyorsunuz ki: “Mahkeme kadıya mülk.” Eğer siz İstanbul’u kendinize mülk olarak görüyorsanız yanılıyorsunuz, yanılıyorsunuz, yanılıyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kasap, buyurun lütfen.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, sayın milletvekili arkadaşlarım, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bazen bir resim sözden daha fazla şeyi ifade ediyor.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; bakın, bu resim siyah beyaz değil; bu resim renkli bir resim, Tunçbilek Termik Santrali. Tunçbilek, 3-5 bin insanımızın yaşadığı bir belde ve bu resme Sayın Bakanım özellikle bakmanızı istirham ederim, siyah beyaz değil bu resim; renkli bir resim, Tunçbilek Termik Santrali. Burası Seyitömer Termik Santrali, yaklaşık oradan 15-20 kilometre ilerisinde bir santral. Bu resim de maalesef, renkli resim, renkli çekilmiş ama siyah beyaz görünüyor, siyah beyaz görünüyor Sayın Bakanım. Burada beyaz gömlek giyerseniz yarım saat sonra gri veya siyah oluyor. Siz değişik illeri 200 defa gezdiğinizizi, istişare ettiğinizi söylüyorsunuz, Kütahya’da -görmeniz gerekiyordu ama hiç gördünüz mü bilmiyorum- bu santraller çalışıyor, 2013 yılından beri çalışıyor. 2019 yılı sonu itibarıyla aslında bu santrallerin bacalarına filtre konulması gerekiyordu, en sonra 17 Temmuzdaki kanun teklifinde dendi ki: “Enerji şirketlerinin bu tarz yükümlülükleri yaklaşık üç yıl daha ertelendi.” Şimdi, en son ki torba kanunun içine yine bir zehir koydunuz ve bu zehirle insanları zehirlemeye devam edeceksiniz.

Bakın, Sayın Bakanım, diğer resimler, diğer resimler. Siz çocuklarınızla bu beldede yaşar mısınız? Ben çocuk doktoruyum, bu beldede yaşanmaz Sayın Bakanım. Bakın, bakın, Sayın Bakanım, başınızı öne eğmenize gerek yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kimse başını öne eğmiyor canım.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) - Çok ciddi bir konu bence. Ben burada yaşayamam ama burada insanlar yaşıyor. Her gün 4-5 ton havaya partikül salınıyor. Dünya Sağlık Örgütü kriterlerine göre olması gerekenin 3 katı değil, 30 katı partikül salımı var ve bu insanlar burada yaşıyor.

Başınızı öne eğmenize gerek yok Sayın Bakanım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – Başımı öne eğmiyorum ya!

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Bakın, bu da resim, bu da resim, bu da resim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bakanın oturuş şekline dahi karışılıyorsunuz ya!

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Gülünecek bir şey yok! Bakın, burada insanlar yaşıyor ve Sayın Başkanım, bunun benzeri 15 termik santral Türkiye’de zehir saçıyor. Siz en son getirilen torba yasanın içine bu zehri tekrar katacaksınız ve sermayeye üç yıl daha izin vereceksiniz. Ben o coğrafyada yaşıyorum ve ben çocuk hekimiyim. Astım sayısı, erken ölüm sayısı artan bir coğrafyada yaşıyorsunuz ve siz gülüyorsunuz, gülmemeniz gerekirdi.

BAŞKAN – Ben buna gülmedim, sizin...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Neden güldünüz Sayın Başkan?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Allah Allah!

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Burada algı yaratmaya çalışmayın, bakın.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, ben algı yaratmıyorum, lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Bu ne ya!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Gerçekler ortada, ne yapalım.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Gerçek bu.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Kasap...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hangi konuda algı yaratıyor?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – “Bakanım, başınızı öne eğmeyin.” falan, oluyor mu?

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar ya, bir saniye arkadaşlar...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ama bakın, benim bunu göstermem gerekiyor.

BAŞKAN – Benim neye güldüğümü siz çok iyi biliyorsunuz ama buna rağmen böyle bir ifade kullanmanız beni üzdü.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, ben...

BAŞKAN – Sizin ifadeleriniz aslında, gerçekten, üzücü ifadeler ama buna rağmen kesmedim.

Buyurun lütfen.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Kesmeniz mi gerekiyordu? Bakın, kestiniz.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Burada algı yaratmaya çalışmayın.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hangi konuda algı yaratıyor?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Başkanım...

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, lütfen, lütfen...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Bakan cevap verebilir.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Bakan cevap verdi, siz niye cevap veriyorsunuz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz niye bağırıyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya, lütfen...

Ya, herkes kimin ne dediğini anladı, mesele değil, uzatmayalım.

Sayın Kasap, lütfen sözlerinizi tamamlayınız.

Buyurun.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sözün bittiği yerdeyiz Sayın Başkanım, Sayın Bakanım.

“Akı öldürürsen ahlak da ölür/Akıl ve ahlak öldüğünde millet bölünür/ Kadıyı satın aldığınız gün adalet ölür/Adalet öldüğü gün de devlet ölür.”

Çok teşekkür ediyorum, daha fazla açıklamayacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli hazırun, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayıştay raporlarından devam edelim. Anladığım kadarıyla, Bakanlığınızda bir kayıt sorunu var yani kayıt konusunda kayıtsızsınız. Nedir o? Mesela, Bakanlığa tahsisli ve Bakanlığın kullandığı taşınmazların envanter ve kayıt çalışması tamamlanmamış durumda. Başka bir örnek “Hazineye ait 68.570 taşınmazın envanter çalışmalarını 21 Haziran 2019’da bitireceğiz.” demiştiniz, bütçede bununla ilgili bir şey geçmedi, bu taşınmazlar bitti mi? 2018 yılında çıkışı yapılan 55.032 taşınmazın 19.728 adedi, edinilen 111.523 taşınmazın da 66.333’ünün envanter kaydı yapılmamış.

Yine, hazine taşınmazlarına ilişkin rayiç bedel kayıtlarının sağlıklı tutulmadığı da Sayıştay raporlarında mevcuttur.

Aynı şekilde, İskan Kanunu kapsamındaki işler için verilen krediler ile yapılan tahsilatların elektronik ortamda izlenmesi ve muhasebe kayıtlarındaki takibinin zamanında yapılmaması hem 2017 hem 2018’de eleştiri konusu yapılmış.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu bir taklitçilik, taklitçilik; taklit etmeyin, yarın yeniden sizin başınıza gelir; bu tarafı taklit ediyorsunuz, taklide gerek yok.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Büyükşehir belediyelerinin...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, bu benim 2’nci milletvekilliği dönemim...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Süreyi ekleyelim o zaman Başkanım.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Başkanım, müdahale var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Ya, Sayın Çelebi, lütfen... Lütfen, oturunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sergi mi açıyoruz?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Fotoğraf sergisi.

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Çelebi...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Sayın Çelebi Çelebi’ye müdahale ediyor!

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Şimdi, bu süreyi ilave edebilirsek Sayın Başkan, rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Büyükşehir belediyelerinde tahsil edilmesi gereken çevre katkı payı gelirlerinin tahsil edilmediğini vekilim söyledi. Ne kadar tahsil edilmedi? Bunun rakamını istiyoruz, birincisi.

İkincisi, Sayıştay bu konuda bir öneride bulunuyor, o da şu: “Aydan aya bu gelirlerin tahsil edilmesini sağlayacak bir sistem.” Yani “Aydan aya bunu alın.” diye bir öneride bulunuyor, bu yapılacak mı?

Yine, genel bütçeli idarelere tahsisli konut sayısı millî emlak sistemine göre 139.690; 2019 Bütçe Kanunu’na göre de 209.462. Burada da değişik rakamlar var.

Bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda, ciddi sorunlu. 2017’ e bakıyoruz; 1,8 milyarla başlamış; 5,47 milyarla bitmiş sene sonu ödeneği; 2018 yılı 1,92 milyarla başlayıp 5,96 milyarla bitmiş. Yüzde 200, yüzde 165 artış oranları var. Sayıştay da diyor ki: “O zaman, performans programının ne anlamı var? O zaman, biz burada niye oturuyoruz? Neyin hesabını yapıyoruz?” Onlar da bu konuda çok haklı.

Yine, Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı Sayıştay raporlarında önemli bir konu, atık motor yağlarının ekonomik olarak değerlendirilmemesine yönelik bir görüş var. Millî Savunma Bakanlığına sorduğumuzda diyor ki: “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönetmelik hazırlayacaktı.” Bu yönetmelik hazırlandı mı? Birinci soru bu. İkincisi, bu atık motor yağları Türkiye genelinde yıllık ne kadardır? Üçüncüsü, Millî Savunma Bakanlığı diyor ki: “Bu atık motor yağlarını biz Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkilendirdiği kuruluşlara ücretsiz veriyoruz.” Hangi kuruluşlara ücretsiz verilmektedir bu atık motor yağları? Bunu soruyorum.

Artı, itfaiyeciler ve zabıtalara özlük haklarıyla ilgili bazı söyleyeceklerim var. İtfaiyecileri tek çatı altında toplayıp köklü bir yönetmelik değişikliği yapmayı düşünüyor musunuz? İş riski ve güçlüğü tazminatını yükseltmeyi düşünüyor musunuz? Çalışmanız var mı yükselme ve unvan değişikliği hem itfaiyeciler hem zabıtalara için? Zabıtalara için zabıta hizmetleri sınıfı kurmayı düşünüyor musunuz? Fiili hizmet süresi zammı vermeyi planlıyor musunuz?

Dokuz aydır cevaplanmayan bir önergem var. Temsil ve ağırlama giderleri ne kadardır? Bunun cevabını bekliyorum.

Yine, bir senedir cevap vermediğiniz bir önerge var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Şimdi, 1.223 önergenin 400’üne cevap vermişsiniz, ortalamanın altında bir cevap bu. Bu konuda sınıfta kalmış durumdasınız. Benim de 121 önergem 30’una cevap vermişsiniz. Bunlar kötü skorlar, daha fazla cevap verilmesi gerekiyor.

Cevap verilmeyen bir konu, İzmir’in Gaziemir ilçesinde bir kurşun fabrikası var. Bakın, burada, Türkiye’de nükleer santral bulunmamasına rağmen, nükleer çubuklar bulunuyor, european 152 maddesi var burada. Bunu buraya kimin getirdiğiniz tespit edecek misiniz? Artı, burayı temizlemeyi düşünüyor musunuz? Soru önergesine bir yıldır cevap vermediniz.

Yine cevap vermediğiniz bir konu: “ÇED raporu gerekli değildir.” Sayın Sındır söyledi, 3.036 “ÇED raporu gerekli değildir.” kararı almışsınız. İzmir’in Çeşme ilçesi Germiyan Mahallesi’nde. Bakın, 3 kere mahkeme karar veriyor, siz “ÇET raporu gerekli değil.” diye geri gönderiyorsunuz. Bunun mantığı ne? 3 kere direniyorsunuz. Bunun mantığını bize bir açıklayın.

Yine, faizsiz konut kredisizle ilgili, şehit ailelerini faizsiz konut kredisinden yararlandıracağımızı söylüyorsunuz. Bunun rakamı 137 bin lira mıdır? 137 bin liraysa artırılması gerekir. Ayrıca, Askerlik Yasası’nda şehit ailelerine TOKİ’den...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Sayın Başkan, şehit aileleriyle ilgili bu, çok önemli.

BAŞKAN – Bir cümle efendim.

Buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Şehit aileleriyle ilgili Askerlik Yasası’nda TOKİ’den hibe, bakın, faizsiz konut kredisi değil, hibeye verilmesine dönük AK PARTİ Grubunun da desteklediği bir durum vardı, bununla ilgili bir gelişme oldu mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sözlü, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÖZLÜ (İstanbul) – Sayın Bakanım, merhabalar. Sayın bürokratları da saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Aslında, söz almayacaktım, bu konuyla ilgili bu hafta içi Mecliste konuşacağım ama bütçe sunuşunuzu okudum geldikten sonra ve çok üzüldüm. Burada, hem doğru bir tespit var hem aşırı iyi niyetli mi desem, artık bütün bu sıkıntıların sebebin, nedeni olan bir cümle mi desem bilemiyorum ama şöyle diyorsunuz sunuşunuzda: “İklim neden değişiyor? Şu gerçeği kabul edelim, iklimi değiştiren biziz, başka bir suçlu aramaya gerek yok. İklim ne yaptıysa insan yapmıştır, iklim değişikliğinin etkilerini de önleyecek olan yine biziz.” Aynı sayfanın hemen başına dönüyorum Sayın Bakan, diyorsunuz ki: “Eğer tedbir alınmazsa yüz yıl sonra tarım için uygun alanların miktarı azalacak, kıtlık, kuraklık baş gösterecek, heyelan, sel, fırtına gibi doğal afetlerin sayısı artacak. Burada, çok temel ve belli ki sabahtan beri “iklim değişikliği” dememiz hata buna, “iklim değişikliği” demek bu konuyu hafifletmektir, bunu adı “İklim krizi”dir ve insanoğlunun yüz yüze kaldığı en yüksek dereceli ciddiyete sahip krizdir şu anda yaşadığımız ve “yüz yıl sonra” diyerek bunu ötelemekle aslında hepimiz de şunu diyoruz aslında: “Aman, zaten yeterince ciddi bir durum olsa herhâlde hükümetler acil bir önlem alır, bunu çözer.” Böyle bir anlayış içindeyiz. Burada, herkes iklim krizine çokça değindi. Eminim, birçok bürokrat, birçok vekil, kendi vekil arkadaşlarıma da diyorum, iklim krizinden bahsettiğimizde birçok insanın kafasında şöyle bir şey oluyor: Ya, dünyanın, ülkenin derdi bitti, bir iklim mi kaldı bizim derdimiz? Bir iklim kaldı bizim derdimiz. Bir iklim kaldı bizim derdimiz çünkü diğer bütün dertlerimiz önemini yitirecek. “Yüz yıl var.” diyorsunuz sunuşunuzda, yüz yılımız yok, sekiz buçuk yılımız var bizim. Biz, önümüzdeki sekiz buçuk...

Sayın Bakan, dinlerseniz çok sevinirim çünkü bir yıl içinde sizinle muhatap olma fırsatı bulduğumuz tek beş dakika bu beş dakika. Biliyorum, bütün gün burada oturdunuz; biliyorum, sıkılıyorsunuz ama bize de anlayış gösterin lütfen.

“Yüz yıl” diyorsunuz, bizim sekiz buçuk yılımız var. Önümüzdeki sekiz buçuk yıl içinde, biz, sadece Türkiye olarak değil dünya olarak gerekeni yapmazsak geri dönüşü olmayan bir noktaya gideceğiz. Uzmanlar, bunu şöyle diyor: “Biz, şu anda, bugün, sıfır karbona geçsek, kömür üretmeyi, petrol kullanmayı vesaireyi bıraksak bile kurtulma şansımız yüzde 50.” Bunu ben demiyorum, bilim insanları diyor ve bunu yakın zamanda da diyorlar, dünya çapında 11 bin bilim insanı bir bildirge yayımladı, imza attılar ve bu konuda bizi ısrarla uyarıyorlar ama biz, nedense dinlememeyi seçiyoruz bu konuda insanları. Örnekler var, demişiz ya “Yüz yıl sonra baş gösterecek.” diye, bakın, günde 200’e yakın tür yok oluyor şu anda Sayın Bakanım. Bütün dünyada, her gün, biz, burada, bu bütçeyi konuşurken 200’e yakın tür dünya yüzünden yok oldu, “insan” denen tür yüzünden yok oldu. Deniz seviyesindeki yükselme 300 milyon insanı tehdit ediyor. Arktik Deniz Buzulu’nun yarısı eridi. Hani, görüyoruz ya uçan buz parçalarının önünde kutup ayıları, o sadece kutup ayılarının sorunu değil, İstanbul’unda sorunu mesela. Deniz seviyesi yükseldiği zaman -ki yine bu raporda söylüyorsunuz siz, 19 santim yükseldi- 30 dereceye vardığında Türkiye’deki birçok şehir ortada kalmayacak artık ve

bizim bunları önlemek için dediğim gibi, elimizde ne yazık ki yüz yıl yok, biz o şansımızı yirmi yıl önce yitirdik, böyle düşünün düşünün yitirdik. Gerçeklere gerçek gibi davranmazsak iklim yıkımı yakın gelecekte hepimizi yok edecek.

Burada biz ne yapıyoruz belki biraz konuşmak lazım ama zamanımız çok kısıtlı.

Biz, şunu yapıyoruz mesela Sayın Bakan: 7 tane yeni termik santral açıyoruz. Mevcutların durumu ne diye dönüp bakıyoruz, zaten 25 tanesinde olması gereken filtre yok. Özel şirketler işletiyor buraları, yerli kömürle falan değil ithal kömürle işletiyorlar, “Elektrik üretiyoruz.” adı altında bizim topraklarımızı yok ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu şirketlerle baş edemiyoruz. Bu, bunun deklarasyonu. Bu filtreleri takıramıyoruz, bir de sanki ortalık çok temizmiş gibi 7 tane yeni termik santral açıyoruz. Gerçekten, bu konuda da bir şeyler yapmamız gerekiyor.

Burada âdettir Sayın Bakan -bitiriyorum Sayın Başkan- derler ya “Ben kişisel konuşmuyorum.” diye ben kişisel konuşuyorum. 1976 doğumlusunuz, genç bir insansınız, Allah başılsın, 3 yavrunuz var. Bunun elli yıl sonrasını düşünün. Biz, belki ölmüş olacağız ama sizin yeni doğmuş o gencecik çocuğunuz 50 yaşında olacak, denizde balık bulamayacak, yaşayacak ev bulamayacak. Buna para ayırmak para ayırmak zorundayız Bakanım.

Dikkatinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kadıgil.

Sayın Aydın, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Son yıllarda çevre alanında çok önemli gelişmeler kaydedildi. Ülke orman varlığımız, yüzde 8 artarak 2 Kıbrıs adası büyüklüğünde bir alan orman varlığına dâhil edildi. Son olarak, ağaca ve çevreye değer veren Hükümetimiz 11 Kasım “Millî Ağaçlandırma Günü” ilan ederek, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın katılımlarıyla “Geleceğe nefes” kampanyası kapsamında bir günde 81 ilde 2.023 noktada 11 milyon fidan 11/11/2019 yani bugün saat 11’i 11 geçe toprakla buluştu. “Bugün fidan, yarın nefes” sloganıyla geleceğe nefes olacak 11 milyon fidanın tamamı birkaç gün içinde milletimizce sahiplenildi. Fidan sayısı 14 milyona yaklaşmıştır. Bundan sonra her 11 Kasım da milletimizle beraber fidan dikim alanlarında olacağız. Daha yeşil bir Türkiye, yaşanabilir bir dünya hedefliyoruz.

Ayrıca, 233 bin adet fidan dikimiyle, Endonezya’ya ait olan bir saat içerisinde tek bir alanda en fazla fidan dikme rekoru bugün, Çorum ilimizde 300 bin fidan dikilerek kırılmıştır.

Bugün çok yoğun geçti, onun için Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğümüzle ilgili çok güzel çalışmaları var, o konuyu da uzatmayacağım.

Yine, aynı şekilde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüzün özellikle son yıllarda... Yani orman teşkilatı ayrı bir kadastro yapıyordu, Tapu ve Kadastro ayrı bir çalışma yapıyordu ve tapularımız yoktu ama şu anda tescillendi. Bu konuda da uzun uzun bir konuşma metni hazırlamıştım ama kısa keseceğim.

Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, bürokrat arkadaşlar; inşallah 2020 yılında da geçmiş yıllarda yaptığınız çalışmaları en güzel şekilde yapmaya devam edersiniz.

Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın zamanı tasarruflu kullandığınız için.

Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Divan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kamu kurumlarının değerli bürokratları ve saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugün Millî Ağaçlandırma Günü ilan edildi, az önce bahsedildi. Sayın Erdoğan bugün için bir genelge yayımladı, dedi ki: “Havanın, suyun, toprağın ve bunların oluşturduğu güzelliklerimizin korunması gün geçtikçe önemi artan bir konu olarak hep gündemimizde.” 11 milyon fidan dikiliyor, dikilsin ama -aramızda ormancı olan var mı bilmiyorum ama- ormancılara sorarsanız fidan dikmek için aslında çok da uygun bir zaman olmadığını hepsi ifade ediyorlar, bugün açıklamaları da oldu bu konuda. Tabii ki fidan dikelim ama çevreye verdiğimiz zararları unutmayalım.

Sayın Bakan, sunumunuzda “Sayıştay raporundaki bulgular 2018 yılına ilişkin herhangi bir kamu zararına sebebiyet vermiyor.” diyorsunuz ama aynı Sayıştayın tespitleri arasında Bakanlığımızın kömür üreten termik santrallerde denetim yapmadığı yönünde tespitler var. Bu kamu zararı değil de nedir? Hem denetlemiyoruz hem kirlletmeye devam et diyoruz. Sayıştay özellikle Adana, Maraş ve Çanakkale olarak denetimin yapılmadığı illeri saymakta.

Diğer taraftan, 13 kömürlü termik santrale bir kez daha havayı kirlletme izni vermekteyiz. Bunlar arasında, az önce söylediğim gibi, Sayıştayın denetim yapılmadığını tespit ettiği Çanakkale ve Kahramanmaraş da var. Yani hem denetlemiyoruz hem de 2022 Haziranına kadar çevreyi kirlletme izni getiriliyor; göz göre göre denetimsiz kirlletme.

Eskişehir’imizin verimli Alpu Ovası üzerine kömürlü zehir santrali kurulmak isteniyor. Eskişehir’de yurttaşlar karşı, sendikalar, odalar, tüm partiler karşı; imzalar toplandı. Siz konuşmanızda “2002 yılından bugüne kadar 62.490 tesise ÇED onayı verdik. Doğal dokumuza, tabiatımıza zarar vermesi ihtimali çok az bile olsa o projeye asla ÇED onayı vermiyoruz.” dediniz ama 1 milyon Eskişehirliyi zehirleyecek ve sonra da mahkeme kararıyla iptal edilen ÇED raporunu kim verdi? Bir şekilde bu raporlar veriliyor, sonra bu projeler başlıyor. Şimdi, yeniden 2020 programında, Cumhurbaşkanlığı tarafından açıklanan programda 60 bin metre sondaj yine Alpu konusunda, Alpu’nun zehirlenmesi, Eskişehir’in zehirlenmesi konusunda bir ısrar var.

Sayın Bakanım, sunumunuzda millet bahçelerinden bahsettiniz. Eskişehir’de 2 tane var. Biz bir tanesini biliyorduk ama sunumunuzda ikincisini de öğrendik: Yenidoğan Millet Bahçesi. Sayın Başkan, sizin söz verdiğiniz sırada ben tam da Odunpazarı Belediye Başkanımızla konuşuyordum. Haberiniz var mı dedim. “Birincisinden de olmadı, ikincisinden de haberimiz yok.” dedi.

Şimdi, tabii ki yeşili çoğaltmak hepimizin hemfikir olduğu bir konu ancak bu millet bahçeleri yapılırken bizim gördüğümüz şöyle bir husus var: Yerel yönetimlerle, gerek büyükşehir belediye başkanlarımızla gerek belediye başkanlarımızla -sadece bizim partiden değil, diğer partilerden de- bir iletişime geçilmemesi çok büyük sıkıntıdır. Örnek millet bahçelerinden ama Bakanlığımızın yürüttüğü

başka projelerde de hiçbir şekilde yerel yönetimle iletişim kurulmamakta, diyalog kapısı açılmamakta. Ondan sonra da tabii ki işte Sayın Odunpazarı Belediyesi bu konuda itiraz etti millet bahçesi projesine, birçok sıkıntı var. Odunpazarı Belediyesine bu konu gelmezken, Büyükşehir Belediyesine anlatılmazken ihale yapılıyor tek kaynak bir şekilde, sanki bir afet varmış gibi, o maddeye dayanarak ihale yapılarak İstanbul'dan bir şirkete eski parayla 50 trilyon liraya veriliyor. E, bunu Eskişehir'de yapabilecek olan şirketler "Biz bunu yarısına bile yaparız." derken bunun tek kaynak olarak ihale açılmadan verilmesi sıkıntılıdır.

2016 yılında yine Eskişehir'imiz Bakanlığınızca pilot il seçildi ve 75 bin nüfuslu süper kent kurulacağı açıklandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bu kitapçıkta yok. Bu süper kent Kocakır bölgesinde olacaktı; sunumu yapıldı, maketi tanıtıldı, birçok sosyal donatısı olacaktı ancak bu süper kentin ne olacağına ilişkin sizin de bugüne kadarki açıklamalarınızda hiçbir şey görmedik.

Şimdi "Sıfır Atık Projesi'ni başlattık." diye övünüyoruz. Artık, naylon poşetler parayla satılıyor. Bunu büyük proje gibi anlatıyoruz tabii ama bir taraftan da Türkiye dünyanın atık merkezi hâline geliyor. Çin çöp ithalatına sınır getirince atıklar Malezya, Polonya, Vietnam ve Tayland'a yöneldi. Ardından, bu ülkeler de ithalata kısıtlamalar getirince dünyanın çöpü Türkiye'ye gelmeye başladı. Bu konuda ne yaptığınız konusunda sunumda -belki kitapçıkta var, gözümünden kaçtı, özür dilerim ama- hiçbir şey yok. İngiltere'den en çok plastik çöp ithal eden ülkeler arasında Türkiye sayılıyor. İngiltere Çevre Ajansına ihracatçılar tarafından bildirilen verilere göre 2018'in ilk üç ayında İngiltere Türkiye'ye gemiyle 27.034 ton plastik çöp gönderdi. Şimdi, biz taraftan torbalar paralı olsun, aman plastik kullanmayalım diyoruz ama bir taraftan da dünyanın çöpü olmayı konuşuyoruz.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, teşekkür ediyoruz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Son söz olarak; tabii ki bütçemiz hayırlı olsun, tabii ki ülkemize, milletimize hayırlı bir bütçe olsun ama yapılan projelerde, gerek TOKİ'nin yaptığı gerek millet bahçeleri gerekse diğer projelerde yerel yönetimlerle, büyükşehir belediyeleriyle, ilçe belediyeleriyle iletişim hâlinde olmamız gerekir diyorum.

Saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, çok değerli Bakan Yardımcılarım, çok değerli milletvekilleri, çok değerli bürokratlar, çok değerli basın mensupları; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu arada, konuşmama başlamadan önce, eski Dışişleri Bakanımız Profesör Doktor Mümtaz Soysal Bey'in vefat ettiğini duydum. Bu vesileyle kendisine Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Bakanım, özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığına atandığınız günden beri gösterdiğiniz hem pozitif kişiliğiniz -bugün de bunu aynen devam ettirdiniz- hem de donanımınız, devlet adamlığınız, devlet adamlığı misyonunuz nedeniyle size teşekkür ediyorum.

Aynı şekilde, en ücra il olmasına rağmen bir yılda 2 kere Ağrı'yı teşrif edip ilimizin sıkıntılarını, sorunlarını yerinde incelediğinizden dolayı da tekrar huzurlarınızda zatıalilerinize teşekkür ediyorum.

Yine aynı şekilde, özellikle uhdenizde bulunan 100 dönümlük arsanın Ağrı Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesine tahsisıyla ilgili; yine bizim adliye sarayımızın yerini -ki 2018'de bunlar oldu- kız meslek lisemizin yerini, askerî alan paşa evinin yerini, halk eğitim merkezi gibi bu tür yerlerin de gerçekten... Ağrı'da inşaallah, kent meydanı ve Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı olmak üzere önümüzdeki süreç içerisinde... Zatiatilerinizi vermiş olduğunuz o karardan dolayı tekrar tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

Yine aynı şekilde, özellikle bu anlamda -daha önce 24'üncü Dönemde de yine milletvekiliydim- bizim ilimize kadar gelip ilçemizde de mahallede ev ev dolaşan Kentsel Dönüşüm Genel Müdürümüze; yine özellikle son dönemde TOKİ Başkanımıza, Mekânsal Planlama Genel Müdürümüze, Tapu ve Kadastro Genel Müdürümüze ve Milli Emlak Genel Müdürümüze de huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Değerli hazırun, şimdi hepiniz merak ediyorsunuz, buradaki bu görseller, güzel görseller siz Anadolu'ya baktığınız zaman... Benim ilimde Selçuklu mimarisine haiz olan bir tane kümbet var. Osmanlının da gerçekten çok güzel bir eseri var, o da Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesindeki İshak Paşa Sarayı. Dolayısıyla, birçok batı ilindeki gibi, Osmanlının veya Selçuklunun mimarisiyle özdeşleşen çok fazla eski eserimiz yok ama inanın, ben demin de arz ettim, 24'üncü Dönemde, özellikle benim vekil olduğum dönemde -buradaki Kentsel Dönüşüm Genel Müdürümüz de ona şahittir- kendi ilime, ilçeme götürmüş olduğumuz, okullar da fakülteler de buna dâhil olmak üzere, bütün mimari özellikler hep Selçuklu mimarisi. Dolayısıyla şunu arz ediyorum: Diyarbakır Vekilimiz Garo Paylan burada mı değil mi bilmiyorum ama sesim özellikle ona gitsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buradayım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kendisi algı yaptı burada -ki en büyük özelliklerinden bir tanesi- özellikle sabah burada basın mensuplarının olduğu zamanda onların aracılığıyla bir mesaj vermek istedi.

Değerli milletvekillerimiz, ben daha önce de aynı cümleleri kullandım burada. Biz, nihayetinde hepimiz bu devletin, Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşlarıyız. Aynı siyasi partilerde mücadele edebiliriz ama tek bir derdimiz var, bu ülkenin kalkınması, bu ülkenin gayrisafi milli hasılda gerçekten iyi bir yere gelmesi. Çünkü daha önce de söyledim, bu ülkenin gücü varsa bu ülkenin adaleti de olur. Güç adalet demek, güç eşittir sermayedir, eşittir doğadır, eşittir güzelliştir.

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tam tersi, yanılıyorsunuz siz orada.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Tam tersi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu benim şahsi kanaatim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dolayısıyla şunu arz edeyim: Bizim her şeyden önce, bu kürsülere oturduğumuzda bir cümleyi söylediğimizde terör algısını yapmamamız lazım.

Şimdi, siz, 2015 tarihinde... Devletin hafızası var, milletlerin de hafızası var. 2015'e hepinizin hassaten gitmenizi istiyorum. Ne oldu 2015'te? Bakın, Doğu, Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde şehit sayısı 264, yaralı sayısı -güvenlik görevlisi- 2.110; sivil ölü sayısı 28, yaralı sayısı 224. Müdahale edilen çukur, barikat sayısı 2.691, etkisiz hâle getirilen bombalı düzenek sayısı 5.878. Keşke sabah konuşan Diyarbakır Milletvekilimiz şunu deseydi: Ya biz, buradaki vatandaşlarımızın vefatlarını...

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Keşke siz de Sur'un yakılan fotoğraflarını getirseydiniz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müdahale etmeyin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – ...biz vatandaşlarımızın buradaki yaralanmalarını, biz buradaki vatandaşlarımızın giderlerini... Biz gerçekten buna üzüldük. Ama şunu yapmamaları lazımdı, dedi ki: “AK PARTİ rant yaptı.” Değerli kardeşlerim, AK PARTİ’nin rantı bu mu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hâlâ biz Sur’a giremiyoruz Sayın Vekilim, hâlen giremiyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir şey arz edeyim, bakın, AK PARTİ’nin rantları bu mu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Algı yaratıyorsunuz, öyle değil o.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama Sayın Başkan... Biraz sonra...

BAŞKAN – Lütfen dinleyelim, dinleyelim. Lütfen dinleyelim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bunu kim yaptı biliyor musunuz? Bunu oralarda, o bölgelerde, o tarihlerde terörle birlikte olup hendekleri kazan... O tarihte ben Genel Merkezde görevliydim, biz oraya gittik. İnanın, kaymakam telefon açıyor, diyor ki: “Şu hendekleri kapatın.” Belediye hiçbir şey göndermiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çünkü kendisi açmış.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz açtınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz edeyim: Sur içerisinde bizim gittiğimizde çatışma vardı. Dolayısıyla şunu arz edeyim: Bu devlet şimdiye kadar ne kadar para harcadı biliyor musunuz? Suriçi ve diğer bölgelere 1 milyar 400 TL para harcamış.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Hangi müteahhide verdiniz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Senin müteahhidine verdik.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Kime, hangi müteahhide?

BAŞKAN – Arkadaşlar, soru-cevap yapmayalım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu sormak istiyorum sana, ben üzüldüm buna...

BAŞKAN – Sayın Çelebi, konuşmanıza devam edin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu devlet şunları yıkıp da yeniden yapıyorsa Selçuklu ve Osmanlı mimarisiyle, sizin burada oturup da bu devlete teşekkür etmeniz lazım. Şurada oturan bakanlara var ya, Bakanımıza, oturup da teşekkür etmeniz lazım.

Dolayısıyla şunu arz edeyim: Burada kim ne olursa olsun, oturduğu zaman, gerçekten, burada devletin bir hafızası, milletin de bir hafızasının olduğu gayesiyle oturup ama bu devletin al bayrağına da saygılı, ölçülü, bu tür algıları yaparken de yüzleri kızarmadan bunları söylemesi lazım.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Hasankeyf’i niye yıktınız? O da Selçuklu, Osmanlı...

AYDIN ÖZER (Antalya) – Keyiften yıktılar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim lütfen. Lütfen, hatibe müdahale etmeyin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli milletvekilleri, bizim miras olarak devraldığımız medeniyetimiz şehrin insanı değil, insanın şehri şekillendirdiği bir medeniyettir. Bizim inşa ettiğimiz tarihteki şehirlerimize baktığınızda, hep önce insanı görüyoruz. Konya’da, Bursa’da, Edirne’de, Sivas’ta, Düzce’de, İstanbul’da, hatta Saraybosna’da, Üsküp’te, Selanik’te, Kudüs’te, Mekke ve Medine’de insanı yücelten, öne çıkaran bir mimari tarzla karşılaşıyoruz. Minareler, kubbeler rastgele değil, şehre bir estetik, bir muhabbet kazandırmak kaygısıyla âdeti göğe yükselmiştir. Çesmeler, sebiller su ihtiyacını karşıladığı kadar şehre güzellik katmak amacıyla tasarlanmıştır. Mahalleler, sokaklar, evler, evlerin

camları insanın huzur ve konforunu gözetken bir anlayışla inşa edilmiştir. Şehircilik konusunda asırlara sair bir müktesebata ve geleneğe sahibiz. Şairlere ilham olmuş, masallara mekân olmuş şehirlerimiz, her biri âdeta bir açık hava müzesini andıran kadim şehirlerimiz, son bir asırdır yaşadığı aşırı göçe rağmen ayakta kalmayı sürdürüyor bu mekânlar.

AK PARTİ olarak son on yedi yılda ülkemizdeki 81 vilayetin birikmiş sorunlarının çözümü noktasında gerçekten tarihî nitelikte adımlar attık. İstanbul Belediyesini devraldığımızda şehrin gündeminde, patlayan çöplükler, akmayan sular, kokudan yanına yaklaşılmayan Haliç ve getirilemeyen daha nice hizmetler vardı.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – İnsanlar aç, aç! Beton mu yiyecek bu insanlar?

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz daha seslik lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ankara da üzerine usul usul karbonmonoksit yağan, kışın nefes dahi alınamayan bir şehir durumundaydı.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – İnsanlar aç aç!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kim ihanet etti İstanbul’a?

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz daha sessiz, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şehirlerimizin afetlere dayanıklı, çevreye duyarlı, kültürel değerlerimizi esas alan, sosyal dayanışmayı ve kaynaşmayı teşvik edecek şekilde tasarlanması ve inşa edilmesi için çalışmalarımızı azimle sürdürüyoruz ve bunu devam ettiriyoruz.

Biz, Fatih’in ifadesiyle “Hüner bir şehri bünyâd etmektir. Reâyâ kalbin âbâd etmektir.” inancıyla milletimizin gönlünü kazanmak için çalışıyoruz. Ana hedefimiz her zaman insan odaklı şehirler olmalı çünkü biz “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” medeniyetinin temsilcileriyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelebi, tamamlar mısınız lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, daha yeni başladım yani onu söyleyeyim.

BAŞKAN – Süreniz bitti, lütfen tamamlayın.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yani gerçekten yeni başladım. Eğer böyle gidecekse ben teşekkür edeyim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesiyle birlikte kamu idarelerinin etkin ve verimliliğinin daha da artırılması ülkemizin ana hedeflerinden biri olmuştur.

Şimdi siz yeni geldiğiniz için gerçekten yeni başladık Başkanım. Eğer vermeyecekseniz teşekkür edeyim.

BAŞKAN – Hiç kimseye ayrıcalık yok.

Buyurunuz, tamamlayınız zamanında.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Peki, ben teşekkür ediyorum ama bu konuşmalarımın yani hakkımın daha sonra baki kalmasını da arzu ediyorum.

Ben, huzurlarınızda, 2020 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bu vesileyle hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, şöyle söyleyeyim: Sayın İbrahim Aydemir konuşacak, daha sonra İpekyüz’e ve Bülent Kuşoğlu’na söz vereceğim, sonra da soru-cevap kısmına geçeceğiz.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, Sevgili Bakanım; şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, şuradaki Komisyon üyeleri içerisinde çok seçkin, hakikaten donanım sahibi çok sayıda isim var; hangi partiden olursa olsun hepsinden istifade ediyoruz. Ama bir isim var şu ak kadronun içerisinde, yazdıklarıyla, çizdikleriyle, böyle manzum ifadeleriyle öyle güzel mesajlar veriyor ki her sahada veriyor. Özellikle sizin Bakanlığınızı ilgilendiren şehircilik adına yazdıkları... Daha önce de ben okumuştum, bu defa da kendisinden istirahat ettim -bizim büyüğümüz- yazdı, bana getirdi, bunu paylaşacağım, bunun için söz aldım.

Efendim, Sami Çakır, özel bir isimdir, burada herkes saygı duyar ona. Bir şiir yazmış, paylaşıyorum:

“Yanan ve yanmayan lambalar,

Karanlık, sessiz kaldırımlar,

Elleri ceplerinde, gelecek korkusuyla geleceği korkutanlar,

Bir anlık bakışlarda şimşek çakar gibi,

Kavgaya hazır adamlar ve yok pahasına ortalıktan yok olanlar,

Şehrin gürültüsüdür arkadaş seni benden alıp götüren.

Issızlığa bürünen bir yanıla çaresiz, gayesiz, hayatı ıskalayanlar.

Kapılar kapanır üstüne, üstümüze.

Puslu bir sabah için akşamları hep hasret çeken

Ve yarın diyen, yarına erteleyen şehrin insanları.

Ne benim bir yerim oldu şehirde.

Ne sen yer bulabildin kendine.

İçimize çeksek de bir soluk gibi.

İç içe olamadık, içten olamadık.

Şehir dumanlı, şehir yangın yeri.

Bildim bileli, bildim bileli.”

Şimdi, efendim, muhteva çok izah edici, çok ayrıntıya girmek lazım. Sami Bey’e ben teşekkür ediyorum ama bir başka not düşeceğim. Bizim anlayışımızda “Hangi yana baksan benim veçhimi görürsün.” ilahî buyruğu vardır dolayısıyla çevreye böyle bakıyoruz. Bırakınız insanı, bırakınız eşyayı, kim varsa mahlukat adına...

Ya, arkadaşlar, şimdi tam vakti miydi bunun, tam da benim yanıma getiriyorsunuz konuşurken.

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, sessiz olun lütfen, sessiz olun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Dolayısıyla arkadaşlar, Çevre Bakanlığı ak anlayışı ifade eder. Çevreye bakışımız çok akça pakçadır bizim. Ben çalışmalarından dolayı Bakanlığımızı tebrik ediyorum ve Bakanımıza dönük özellikle bizim arkadaşlarımızın teşyii edici ifadeleri vardı, hakikaten öyle, size de salık veririm, yanına gittiğinizde mutlaka ama mutlaka ne problem varsa anında çözüme odaklanır “Efendim, bakalım.” filan demez dolayısıyla yüreklerde yer etmiş bir isimdir. Bu anlamda, turizme dönük, kış turizmine dönük zirve, doruk bir bölgemiz var bizim, ismiyle müsemma bir bölge, Palandöken ilçemize son geldiğinde bir hususi yaklaşım sergiledi, orada 1. ve 2. Marketler bölgesini dönüşüm programına aldınız, bundan dolayı insanlarımızın size dönük hakikaten çok medyunuşükran hâlleri var, ben bunu aktarıyorum.

Bütçemiz hayır, uğur getirsin inşallah, öyle olacaktır, bereketli olsun, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, hoş gelmişsiniz. Sabahtan beri oturuyoruz, son konuşmacılardan birisi benim.

BAŞKAN – Yok canım, öyle şey olur mu?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın İbrahim Aydemir’in dediği gibi, Sayın Vekilimin söylediği gibi tam böyle en final döneminde yemek servisi sıkıntı oluyor.

Şimdi, tabii, Sayın Bakan, çevre meselesi çok önemli. Normal demokratik ülkelerde aslında devlet doğayı korur, çevreyi korur ve vatandaş, yurttaş çevreyle ilgili problemlerini katılarak dile getirir, sorunlara çözüm bulunur. Biz ilk gün de konuştuk, bakın, bu salonda çevreyle ilgili hiçbir sivil toplum örgütü yok. Bu, aslında hem biz vekillerin hem bu Meclisin bir ayıbı. Burada, Türkiye’de çok saygın çevre örgütleri var, onların burada olması lazım. Ama Türkiye’de, maalesef, çevre problemi öyle bir hâle geldi ki bir kısım yağmacı tarzda, yandaş tarzda her yeri tahrip eden insanlar var, vatandaş ona karşı korumaya başladı, yurttaş ona karşı korumaya başladı. Bu kimi zaman bir orman, kimi zaman bir baraj meselesi, kimi zaman Hasankeyf’te olduğu gibi... Nedir? Aslında herkes dile getiriyor, çevre dediğimizde sadece bir şeyleri düzenlemek değildir, korumak lazım, önlemek lazım, müdahale etmek lazım ve çevre dediğimiz sadece doğa değildir, sadece sağlık değildir, bir tarihtir, bir hikâyedir ve bu hikâye geçmişten bugüne kadar gelir, insanlık tarihidir, insanlık hikâyesidir. Eğer yeni bir hikâye yazılacaksa yağma, talan bunun üzerine kurulmamalıdır, gelecekte çocuklarımız da bize bu konuda hesap sorabilir.

Bugün çevre konusuna Türkiye’de el atarsak yer üstü, yer altı, hava, gökyüzü, eğitim, tarih, turizm her açıdan bir yığın problem yaşamaktayız ve geldiğimiz aşamada birilerini zengin ediyoruz, zenginliğimizi yok ediyoruz, bütün medeniyetlerin bıraktığı zenginliği yok ediyoruz, farklılıkları yok ediyoruz, tek tipçi bir anlayışla sadece paraya dönüşüyoruz ve birilerini zengin ediyoruz. Habitat yok oluyor, hayvanlar yok oluyor, Türkiye’de ender bulunan bitki örtüleri yok oluyor ve çevre kirleniyor ve aslında şu anda Türkiye’de çevre meselesi bir halk sağlığı sorununa dönüşmüştür, arkadaşlarımızın çoğu anlattı. Sayın Bakan, bu Salda Gölü meselesinde siz dediniz ki: “Bir çivi bile çakılmayacak.” Anadolu’da bir çivi çakılmayacağının anlamı şudur: Hiçbir şey yapılmayacak, çevre ve doğa korunacak. Peşinden ihale yapıldı. Ne için yapıldı? Millet parkı için. İhale ismi açık ama kapalı yapıldı ve milletten saklandı. Yani bir şeyi kamufle etmek için kullandığımız mesele millete dönüşüyor.

Bakın, sabahtan beri birçok arkadaşımız Hasankeyf’e değindi, az önce görüntü düştü. Ben izlediğimde -ben Batmam Vekiliyim- gözlerim doldu. Hasankeyf’in on iki bin yıllık tarihi değil, oradaki insanların mücadelesi değil, dile getirilen değil çünkü Dünya Mirası Listesi’nde hepimizin bildiği bir

yer, elli yıl için... Normalde aslında Hasankeyf turizmde bu ülkeye daha fazla katkı sağlayabilirdi. Ne biliyor musunuz? Her ülkenin bayrağına saygı duyduğumuz gibi, Türkiye Cumhuriyeti Bayrağı normalde bir şeyleri örtmek için kullanılamaz. Orada çarşı yerle bir ediliyor, yıkılıyor, bir kısım insanlar buna itiraz ediyor, yurttış çıkıyor, birileri o yıkıntının üstüne bayrak asıyor. Bu, aslında hepimizin bir problemi. Normalde mademki bu kadar hassas bir konu, bu hassas konularda... Ki bayrağın nerede kullanılacağına mevzuatı belli, özel yasası belli. Buradan buraya geliyoruz ve bu hikâyeler farklı yazılıyor.

Arkadaşlar, Mardin sit alanında -Sayın Bakan biliyor, bütün bürokratlar biliyor- Cumhuriyet Meydanı diye bir meydan var -zaten memlekette her yerin ismi değişmiş, şimdi sadece burada değil kuzeydoğuda, Suriye’de bile isim değiştiriyoruz- Cumhuriyet Meydanı’nda kilise var, müze var, kilisenin altında yer var ve orada Hristiyanlara, Müslümanlara ait mezarlar var, otopark yapılacak. Buradan şuraya geliyorum: Süryaniler, Ermeniler –Sayın Tapu ve Kadastro Genel Müdürümüz burada, oturuyor- bir kısım insanlar eskiye ait bilgi istediklerinde bu bilgiler yok, bu bilgiler verilmiyor ve bu bilgileri aslında vermek lazım, paylaşmak lazım. Paylaşmadığımızda ne oluyor? Bu insanlar bir yığın sıkıntı yaşamakta ve bu ülkeyle ilgili ciddi problemler yaşamaktalar. Bir taraftan bunları dile getirirken aslında sadece bu değil mesela “Ava Spî” diye Beyaz Su var, birçok şey var. Şimdi, Sayın Ağrı Vekilimiz söz etti Doğubeyazıt’tan, İshak Paşa’dan. Her zaman Cumhurbaşkanı da söylüyor, ünlü Kürt bilim adamı, yazarı Ahmedî Hani de kâtiplik yapmış İshak Paşa’da, âlim, büyük bir âlim. Şimdi, bunların hepsini korumak lazım.

Şimdi, size döndüğümde aslında gösterdiğiniz yerlere “Selçuklu” dediniz. Hazreti Ömer zamanında, geldiğinde 630’larda -639 yanılmıyorsa- Diyarbakır’daki bu Ulu Camisi o zaman kilise, sonradan bu değiştirilmiş. Sayın İbrahim Bey, Sayın Ekrem Bey, bu gösterdiğiniz alanlar gerçekten güzel ve korunması gereken, geliştirilmesi gereken alanlar. Sur döneminde hiçbir olay orada olmadı, bu gösterdiğiniz yerlerde ve o “Hazreti Süleyman” dediğiniz yerde çok güzel bir müze de var. O müzeyi gezdiğinizde o bölgedeki höyüklerle binlerce yıl, beş bin, on bin yıl önceki tarihleri anlatılmakta. Şimdi, yapılan şeyleri ben kendim anlatmayacağım, sizin söylediğinizi ben anlatmayacağım çünkü Diyarbakır Surları, Suriçi bölgesi ve Hevsel Bahçeleri UNESCO’nun Dünya Miras Listesi’ne girdi. Bakın, bir yazı okuyacağım, bu iki ay önce, Bakü’de tekrar toplandılar, bu dünya miras listesinde ne diyorlar? “Türkiye’den Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri’nde çevreyi etkileyecek tüm projelerin durdurulması.” Tüm çevreyi etkileyecek projelerin durdurulması için bir görüş belirtiyorlar. Çünkü bu görüşte, dokunun geri döndürülmeyecek şekilde tahrip edilmesi... Bu dediğiniz olayların hiçbirinde olay olmadı. Bakın, tek tip, Sayın Bakan, tek tip, burada tarihî binalar vardı, tek tip, bunlar çünkü birilerine ihale yapılmış -sabahleyin Sayın Paylan’a gösterdim- hepsi dökülüyor ve siz Sayıştay raporlarını inceleseniz -Sayın Bakan siz de biliyorsunuz- bir kısım şirketlerin teminatı yok, eksik, taşeronlara vermişler ve bu işler devam ediyor. Şimdi mesele çok büyük, zamanı da fazla kullanmak istemiyorum fakat çevre meselesine gelince, çevre meselesinde hepimizin duyarlı olması lazım, hepimizin gelecekle ilgili bir kısım işler yapması lazım ya da Çevre Bakanlığının birçok iş yapması lazım. Bakın “şehircilik” diyoruz, şu anda, her hafta bir kayyum geliyor fakat ondan önce şimdi, Boğaziçi meselesi filan da anlatıldı. Arkadaşlar, Çevre Bakanlığındaki bürokratlara da sesleniyorum, hiçbir dönem elektrik nedeniyle bir kentin, bir ilçenin suyu kesilmiyor, kesilmedi. Ben sağlıksızım nasıl ki yoğun bakımda elektrik kesilmezse... Hasankeyf’te bir köye gitmiştim, yaz ayında su yok. Niye su yok? Elektriği kesmişler, o elektrik kesildiği için ilçeye su gelmiyor, su gitmeyince bebek hasta olur, insanlar hasta olur, insanlar ibadetini yapamaz, birçok şeyi yapamaz; bunun düzenlenmesi lazım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Vekilim, orada sondaj var...

BAŞKAN – Lütfen...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sondajlar için Sayın Bakan ne yapmak lazım biliyor musunuz? Bu bölge, güneş enerjisi bakımından, yenilebilir enerji bakımından çok zengindir; bunu yapmamız lazım. Ama ne yapıyoruz? Arkadaşlarımız söylediler, burada en başta bu baca meselesine bütün partiler karşı çıkmıştı, siz bürokratlara sorun, baca yapmadılar, uzattık, bunlara 550 milyon teşvik verildi. Hem teşvik veriyoruz hem baca yapmıyorlar. Buna ne denir ya? Bunu gerçekten kimse izah edemez? Bari o parayı verdiniz, önce bacayı yapın, bacayı yapmadan para vermemek lazım; o bile yapılmadı. Ne oldu? Giderek her yerimiz kirleniyor. Bakın, Türkiye’deki en büyük problemlerden biri de ışık kirliliği. Diyoruz ya, bizim çocukluğumuzda gökyüzüne baktığımızda gördüğümüz yıldızları göremiyoruz, her yerde yüksek binalar, yüksek binaların üstünde de böyle kocaman bir ışık silsilesi var; her tarafı kirlettiğimiz gibi gökyüzünü de kirlletiyoruz, bunlar geleceğimizi yok ediyor.

Şimdi, geldiğimiz noktada bizim yapmamız gereken çok iş var Sayın Bakan. Madeniyle, petrolüyle, enerjisiyle yapmamız gerekenler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, lütfen tamamlayınız.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tamamlıyorum.

Bakın, bu enerji meselesinde Türkiye’de kriz nedeniyle... En başta “Kriz var.” dediğimizde kıyamet kopuyordu, şu anda herkes “var” diyor, Plan ve Bütçe komisyonunda sürekli vergiler çıkarılıyor.

Karbon vergisi çıkarılsın, Volkswagen buraya dizel araba getirdiğinde –karbon emisyonları- yüzde 15 senden vergi alacağız diyelim, ÖTV yerine sende bunu alalım diyelim. Petrol üretenden bunu isteyelim, madenden bunu isteyelim; dünya bunu tartışıyor, bunu yapıyor. Ama biz ne yapıyoruz? Tam tersine, onların yasakladığını gelin burada üretin diyoruz, üstüne vergi almıyoruz, teşvik veriyoruz. Bunların tümünün düzenlenmesi lazım, bunları yapmadığımız zaman biz gerçekten ciddi bir sıkıntıya düşüyoruz. En büyük problemlerden biri, başta söylediğim gibi, bir hikâye yazmak gerekorsa bu hikâyenin tekleştirerek değil, zenginliğimizle, farklılıklarımızla olması lazım ve her tarafa eşit hizmetin gitmesi lazım. Bu eşit hizmet olmadığı zaman “çevre” denilince şu akla geliyor: Belli firmalara ayrıcalık, belli firmaları korumak ve bu belli firmaları korurken de devletin gücünü, Bakanlığın gücünü, bürokratların gücünü arkasına almak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız efendim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Son olarak, Türkiye içindeki bütün bu meseleleri bitirdik. Geçtiğimiz hafta basına düşmüştü, daha hiçbir şeyi bilmiyoruz, ne aşamada olduğunu bilmiyoruz -TOKİ Başkanı burada- TOKİ’nin bir kısım problemleri var, Nusaybin’de otuz altı ay kira vereceklerdi. Yılbaşından beri kira vermiyorlar, evler teslim edilmiyor, hiçbir gerekçe açıklanmıyor. Vatandaş bir taraftan kira alamıyor, bir taraftan konuta giremiyor. Şimdi de biz diyoruz ki: “Kuzeydoğu Suriye’de 140 köy yapacağız.” Demek ki bu müteahhitlerin Türkiye’de inşaatı bitti, durdu, yeni bir alan açmak lazım. Niçin alan açmak lazım? Son cümle söylüyorum: Kaz Dağları’na gelen şirketin CEO’su ne diyordu? “Türkiye en güzel hafriyat yapan ülkelerden biridir, biz yapmıyoruz.” İnternet sitesinde şu yazıyor: “Risk düşük, riskimiz yok, maliyetimiz düşük, kârımız büyük.” Ama taşeronlar, firmalar -burada bir yığın inşaat firması zengin oldu- orada hafriyat yapıyorlar, sonra terk ettiklerinde o bırakılan yerde size sorduklarında, Başkanımıza sorduklarında “Orman yangını için kullanılacak.” diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, bakmak yetmiyor, görmek de gerekiyor. Bu konuda bütçede ciddi çalışma yapmanız lazım.

BAŞKAN - Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, bütçenizle ya da faaliyetlerinizle ilgili yeteri kadar şey söylendi.

Sayıştay raporlarıyla ilgili olarak da birkaç arkadaşımız bazı şeyler söylediler ama Sayıştay raporlarının önemsenmesi gerekir.

Geçen dönem izlemede olan 24 konunun 23'ü -2018'de de 2017'deki problemleriniz devam ediyor- hâlen devam ediyor, 1 tanesini çözmüş Bakanlık, diğer 23'ünü çözmemiş, 23'ü izlemede kalmış; çok güzel raporlar bunlar. Bakarsanız, mesela iç kontrol sistemine ilişkin eleştiriler var. İç kontrol sisteminizin hemen hemen olmadığından bahsediyor. Kadroların –kaç kadroydu- 20 küsur kadronun yarısına yakını boş iç kontrol sistemiyle ilgili. Mevcut iç kontrol sisteminin çalışmadığından bahsediyor.

Bakanlığınızla ilgili 26 tespit var 2018'de, hepsi de önemli tespitler. Muhasebe kayıtlarına intikal etmiş tespitler bunlar, muhakkak ki öyle olması gerekiyor, sonuçta muhasebe kayıtlarına intikal etmiş olması gerekiyor. Ama yolsuzluk olmadığı, hata olmadığı, kasıt olmadığı veya bir başka şekilde bir sorun olmadığı anlamına gelmez bunlar –esaslı konulardır- olduğu anlamına da gelmez, o anlamda da bir şey söyleyemiyorum ama bunlar muhakkak incelenmesi gereken konular. Sonuçta önemli meblağlar harcanıyor bunların muhakkak denetlenmesi lazım. Zaten, burada dikkat ederseniz Sayıştay raporunda 3 tane farklı denetim raporu var. Bir tanesi Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı. Burada da 10 tane çok önemli, hepsi de çok önemli ayrıca bulgu var, tespitler var.

Performans raporunda da güzel tespitler var. Gülizar Hanım da sordu ama bakın bu denetim bulgularından bir tanesi performans programının değerlendirilmesinde 2015'ten beri, 2016, 2017 ve 2018'de sene başı ödeneklerinin kat kat fazlası sene sonu ödeneğinin olması, harcamaların yapılması. Neden bütçe tahminleri sağlam yapılmıyor, bilmiyorum. Bakanlığınıza mı sorulmuyor ya da Bakanlık birimleri mi yanlış rakamlar veriyorlar bilmiyorum ama 1 milyon 358'den başlıyor 2015'te, 1 milyon 922 2018 itibarıyla ki 2019 ve 2020'de de öyle; 2019'a en azından öyle, 2020'yi tam bilmiyoruz tabii. Hepsinde 2 milyon, 2 milyon, 5 milyona çıkarmışsınız harcamaları. Yani bir tutarsızlık söz konusu. Tapu ve Kadastro'nun da Sayıştay denetim raporunda yine iç kontrol sistemine ilişkin eleştiriler var. İzlemede olan 4 konu var, 2'si çözülmüş Tapuda 2'si çözülmemiş maalesef. 6 bulgusu var, performans denetim raporunda 2 bulgusu var, bunlar da önemli konular, bunlara değinilmesi lazım.

Bir de Cumhurbaşkanlığı Programı'nda size önemli yer ayrılmış vaziyette. Sadece depremle ilgili olarak tek bir konu var burada, projelendirilmiş tek bir konu var. Kentsel dönüşüm uygulamalarında 693. 1'de “Kentsel dönüşüm uygulamalarında yerleşim alanı bazında önceliklendirme için çok ölçütlü değerlendirme modeli, can ve mal kaybına neden olma açısından afet riskleri tehlikesi, etkilediği nüfus büyüklüğü, mali ve finansal gereksinim, rezerv alanının mevcudiyeti gibi parametlerin esas alındığı kriterler ve puanlama sistemi çerçevesinde geliştirilecek ve yerleşim alanları bu kapsamda öncelendirilecektir.” deniliyor. Bu konu aslında bir gecikmeyi de gösteriyor, bir taraftan bu işler daha yeni yapılacak. Başka bir konu yok depremle ilgili olarak, projelendirilmiş başka bir konu yok. “Afet riskli alanların tespiti ve ilanına ilişkin mevcut kriterler geliştirilecek ve netleştirilecek.” başlığı altında bu yapılmış.

Geçeceğim hemen.

Birçok konu var. 703.2’de proje, diğerlerini geçiyorum. “Kent merkezlerinde tarihî ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulacaktır.” diyorsunuz. Bu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve yerel yönetimler birlikte yapılacak, 3 pilot bölge belirlenecek. Bunlar neye göre belirlenecek, nerelerde yapılacak bilmiyorum ama böyle bir projelendirme yapılmış. Önemli gördüm. Sadece 3’le olmaz bu.

Bir de yine hedefler arasında, performans göstergeleri arasında, demin performans raporunda Sayıştayın sorun olduğu belirtilmişti. Sizin sunumunuzda bisiklet yollarıyla ilgili olarak farklı kilometreler var, Cumhurbaşkanlığı Programı’nda farklı rakamlar var. Kümülatif bisiklet yolu uzunluklarıyla ilgili olarak 2018’de 1.148’e çıkıyor, 2020’de 2.248 olması yani yüzer yüzer gidiyor ama sizin şeyde 80 kilometrelik bir farklılık var Cumhurbaşkanlığı Programı’yla. Bu da performans programının hazırlanmasında belli kriterlere uyulmaması, hedeflerin tutturulamamasının sebebi olarak ortaya çıkıyor, Sayıştay raporunun da doğruluğunu gösteriyor.

Yani siz uğraşıyorsunuz, gerçekten aktif bir bakarsınız ekibinizle beraber, tebrik ediyoruz ama geriye de dönüp o çalışmaların çok iyi kayda alınması, izlenmesi, denetlenmesi konusunda da fırsat vermeniz lazım. İç denetim biriminiz eksik, sıkıntılı ve geçmiş çalışmaların izlenmesiyle ilgili de maalesef eksiklerimiz var. O konularla ilgili destek birimlerinin çalışması lazım.

Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Başkanım, yalnız, böyle bir ortamda da konuşulmuyor, olmuyor, biraz sıkışığa geldi bugün herhâlde.

BAŞKAN – Bugün biraz sıkışıklığa geldi, onun için mecbur kaldık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha iyi ortamlarda çalışmamız lazım.

BAŞKAN – Haklısınız, haklısınız.

Bir de tabii, bugün gelen Komisyon üyesi olmayan arkadaş sayısı çok fazla. Şu ana kadar 47 kişi söz aldı, 47 kişi.

Buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yarın 12 Kasım Düzce depreminin yıl dönümü. Bir de çok yakın zamanda, 18 Temmuzda büyük bir sel felaketi yaşadık. 7 canımızı kaybettik bu sel felaketinde. Ben Sayın Bakanımıza ve ekibine teşekkür etmek istiyorum. Herkes çok yoruldu, sözü uzatmayacağım ama ilk hafta gelen, ilimizi ziyaret eden, hatta yerel ekip de yani Çevre İl Müdürlüğü dâhil olmak üzere ilk andan itibaren sel felaketine hızlı müdahale eden bir ekibiniz var, şahsınıza, Bakan Yardımcılarımıza ve ekibinize teşekkür etmek istiyorum. Özellikle yaraların sarılması ve benzer felaketlerin yeniden yaşanmaması noktasında aldığınız tedbirler konusunda Düzce adına size teşekkür ettiğimi ifade etmek isterim.

Tabii, bir Anadolu vekiliyim. İller Bankası Genel Müdürümüz başta olmak üzere tüm Genel Müdürlerinize de buradan teşekkür ediyorum çünkü hem deprem hem sel bölgesi olmak bizim gibi yüz ölçümü de küçük illerde ciddi sorun oluşturuyor yerleşim birimleri açısından. Bu anlamda sizin ve ekibinizin yakın teması bizim için önemli.

Diğer yandan, mevcut stadımızın taşınmasıyla ilgili Sayın Belediye Başkanımızla yaptığınız görüşmeden aldığımız mesafe için de hem Başkanımızın teşekkürlerini hem de hemşhçerilerimizin teşekkürlerini iletmek istedim. Tekrar bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Keşir.

Değerli arkadaşlar, bütçeler üzerindeki ve kesin hesap üzerindeki görüşmelerimiz tamamlandı.

Şimdi soru-cevap bölümüne geçiyorum.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız için toplam beş dakika olmak üzere on beş dakikalık bir söz vereceğim.

Sayın Kuşoğlu’ndan başlıyoruz.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, demin konuşmamı tam yapamadım. Sormak istediğim şu: (674.2)’de “Şehirlerin özgün kimliğini geliştirmek üzere doğal, tarihî ve kültürel değerlerin korunması ve yeniden canlandırılması için İller Bankası tarafından yerel yönetimlere yönelik destek programı geliştirilecektir.” deniyor. Bununla ilgili olarak nereden ve ne kadarlık bir kaynak temin edilmesi düşünülüyor? Bir de imar affından ne kadar geldiğiyle ilgili bilgi verebilirseniz memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özür dilerim Sayın Bakanım, bir şey daha vardı, ilave edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de (679.2)’de “Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Berati ve Özgün Mahalle Sertifikası”, bu iki konuyla ilgili böyle bir projeniz daha varmış, bilgi verebilirseniz memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hızla, üç tane sorum var: Birinci sorum şu: Ulus’ta, Opera’nın karşısındaki tarihî İller Bankası binasının yıkılmasına ruhsatı siz mi verdiniz? Çünkü orayı Ankara Büyükşehir Belediyesi yıktı diye biliyorum.

İkinci soru: Yetkili harita kadastro mühendislerinin yaptığı işlerle ilgili olarak biraz önce telefonuma dört tane mesaj geldi, dördü de farklı illerden Sayın Genel Müdürüm, sınav açılınsın, bunların sayısı artsın diyorlar. İstekleri bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye efendim, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, uzatmayacağım.

Sayın Bakanım, üçüncü sorum şu: İstanbul şu anda 16 milyon nüfuslu bir şehir. Kanal İstanbul’la ilgili olarak bilim adamlarının söylediği, yazdığı, çizdiği bütün şeyler yanlış bile çıksa, hiçbirisi gerçekleşme bile İstanbul’a iki tane, iki yakaya, kanalın etrafına ikişer milyondan 4 milyonluk şehir kurulacak. İstanbul’un nüfusu birer milyon olsa ikişer milyon, beş yüzer olsa 1 milyon. Dolayısıyla rakam farklı. Basına yansıdığı kadarıyla açık bilgi 40 milyardan başlayıp 70-80 milyar dolara kadar giden bir maliyeti olacak. İstanbul’un rantı çok. 10 bin yıllık rant var, bunu nakde çevirmek çok kolay bir iş. Biraz zoru seçerseniz, İstanbul’u Anadolu’ya taşısanız, Anadolu’nun ortası boş, Kızılırmak’ın üzerine

iki tane şehir kursanız, İstanbul'un bu kirli sanayisini buraya taşısanız, İstanbul'u sadece nanoteknoloji, bilim ve kültür merkezi hâline getirsek ve oraya yapacağımız masrafı da Anadolu'ya taşısak çok daha iyi olmaz mı? Çünkü o bölge şu anda milli gelirin yüzde 40'ını üretiyor ve dolayısıyla uzun vadede belki de bir güvenlik sorunu bile ortaya çıkabilir deniyor. Dolayısıyla bunu bir düşünseniz de gelecek sene bütçe sunumunuzda bu konu üzerinde bize bir bilgi verseniz yani Anadolu'da Kızılırmak'ın üzerine iki tane şehir kuruyorsunuz ve Osmanlı-Selçuklu mimarisi diyelim ona, sıfırdan başlayacaksınız ve de İstanbul'daki sanayiye buraya taşıyacaksınız. O 60-70 milyar dolarlık Kanal İstanbul...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sur ilçesi Cevatpaşa, Fatihpaşa, Dabanoğlu, Hasırlı gibi mahallelerden göç etmek zorunda kalan ailelerin kaç evine geri dönebilmiştir veya dönebilecektir?

Nusaybin TOKİ konutlarından bahsetmediniz sunumunuzda? Ocak ayından bu yana kira yardımını kesmenize rağmen, anahtar teslimi yapamadınız bu ailelere. Bu ailelerin mağduriyetinin farkında mısınız? Ailelerin mağduriyetini gidermek için neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Sonra, Sayın Bakan, belediyelerin atamalarını onaylamıyorsunuz, HDP'li ve CHP'li belediyelerin atamalarını uzun zaman, kimi zaman bir yıl, iki yıl onaylamıyorsunuz, bununla ilgili onay süreçleri neden uzamaktadır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Devam ediyoruz arkadaşlar.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, 2002 yılında 151, bugün itibarıyla 463 Mavi Bayrak'tan bahsetmişsiniz raporunuzda, sunumunuzda. Antalya Lara sahil bandına kruvaziyer yat limanı yapılıma projesi, yine Antalya Konyaaltı gibi tüm Türkiye'nin bildiği en önemli plajımız olan Lara bandına, Boğaçay Projesi'yle birlikte, bir yat limanı projesi yapılması bir önceki dönem büyükşehir belediye başkanının çılgın projeleri arasındaydı. Bu projeler yapılırken ve “danışmanlık hizmetleri” adı altında 1 milyon 800 bin TL ödenirken Bakanlık olarak sizin bu çalışmalardan haberiniz var mıydı, varsa özellikle ÇED'le ilgili ne gibi önlemler alıp bu projeleri destekleme veya önleme anlamında neler yaptınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

CAVİT ARI (Antalya) – Yine, “Depremle mücadele, terörle mücadele kadar önemlidir, hayatidir.” şeklindeki cümleler bağlamında başta İstanbul olmak üzere önemli büyük şehirlerimizde kaç tane deprem toplanma merkezlerine iş merkezi, rezidans adı altında gökdelenler dikildi? Bunlarla ilgili ne gibi bilginiz var, ne gibi önleme çalışmanız oldu?

Yine, Antalya'da en önemli kurumlardan biri olan, ismi BATEM olarak geçen en önemli kuruluşumuz -203 bin metrekareye sahip bir kurumdur burası- “Hamidiye Vakfı” isimli bir vakfa devredilmişti geçtiğimiz yıl. Geçtiğimiz bütçede de bu konuyla ilgili bir çalışma yapılması ve Bakanlığınızın sorumluluğunda olan bu kurumun tekrar geriye kazandırılması için çalışma yapılmasının Antalya adına önemli olduğunu ifade etmiştim ve yine, bu konuyla ilgili bir soru önergesi vermiştim. Bununla ilgili bugüne kadar hangi işlemi yapabildiniz, onu sormak istiyorum.

Son olarak da Antalya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne bağlı Toros Emlak Müdürlüğünde yetkili olarak çalışan şahsın, başta Atatürk'ün manevi şahsiyetine ve yine siyasi partilerin genel başkanlarının şahsına karşı hakaretamiz paylaşımları olmuştu, bununla ilgili soru önergesi vermiştim. Bu şahısla ilgili hangi idari ve cezai süreçler başlatıldı, yapıldı? Herhangi bir ceza işlemi yapılmadı ve disiplin cezası verilmediyse, önemli bir ceza verilmediyse –geçişirme değil- bu görüşlerin desteklendiği anlamına gelir mi?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Geçtiğimiz günlerde bu Komisyonda görüştüğümüz bir kanun teklifi vardı Sayın Bakan: Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. Vergi kısmını bir kenara bırakalım, son dakikada getirilen madde, bacası bozuk, zehir saçan, insan sağlığına ve çevreye verdiği zararları önlemek için gerekli yatırımları kendilerine verilen süre içerisinde yapmayan, yasalara aykırı çalışan termik santrallere ödül gibi üç yıl daha çalışma izni veren bir maddeydi. Geçen üç yıl boyunca bu şirketlerin vermiş olduğu zararın sera gazı salımının tespiti yapıldı mı, nedir? Gelecek üç yıl içinde de zararın boyutları ne olacaktır?

İkinci sorum: Sayın Bakan, binlerce mühendis iş beklerken, her yıl mezunlara yeni mezunlar eklenirken, bu kadar riskli yapı stokumuz ortadayken neden kamuya yeterince mühendis ataması yapılmamaktadır? Her yıl yapılan atamalarda kamuya komik denilecek sayıda mühendis ataması yapılmaktadır. Bu konuda nasıl bir planlamanız vardır ya da planlamanız var mıdır?

Diğer sorum: Plastik atıkla ve kirliliğiyle mücadele kapsamında yaşamı tehdit eden tek kullanımlık plastik ürünlerin üretiminin ve tüketiminin azaltılması, doğada artık atık hâlde bulunan bu tek kullanımlık plastiklerin toplanması ve atık yönetimi için hangi çalışmalar yürütülmektedir? Avrupa Birliği ülkelerinde yasaklanan tek kullanımlık plastiklerin ülkemizde de yasaklanması için yasal bir hazırlık yapılmakta mıdır veya yapılacak mıdır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ben konuşmamda da gerçeği ifade etmiştim ama sorumu doğrudan yöneltmek istiyorum. Bu ÇED raporu için yapılan başvurulardan 2018 yılında 3.437 ÇED kararından 401'i olumlu verilmiş, 3.036'sına "Gerekli değildir" denilmiş, 2002'den bu yana da 62.490 ÇED onayı verilmiş. ÇED onayı verilmeyen proje sayısı nedir Sayın Bakan? Sadece açık ve net bir soru.

İkincisi: Sayın Kuşoğlu'nun da belirttiği 23 bulgu var Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu'nda. Bunu sadece 1 tanesi yerine getirilmiş, diğer 22'si neden hâlen beklemede? Hatta bunların büyük bir kısmı 2016 yılı Sayıştay Raporu'nda da tanımlanmış.

Üçüncü sorum: 5 milyona yakın üniversite öğrencisi KYK kredisini geri ödeyemiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Herhangi bir işte de çalışmadıkları için, başka hiçbir gelirleri de olmadığı için -bunların çoğu da zaten ekonomik düzeyi düşük ailelerin evlatları- borçlarını ödeyemedikleri için haciz işlemlerine maruz kalan önemli sayıda gencimiz var. Bu borçların sıfırlanmasını hiç düşündünüz mü?

Son olarak, zamanında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılmış (2009/7) sayılı Genelge hâlen geçerli mi? Bu ÇED süreçlerinin önündeki, daha doğrusu çevrenin korunumu önündeki en büyük tehdit olarak algıladığım bu genelgeyi iptal etmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, benim sorum bugün sosyal medyada gezinen bir haberle ilgili. Mardin’e bağlı Dargeçit’te “Ermeni ve Süryani mezarlığı yıkılıp millet bahçesi inşa edildi.” diye bir haber var. Bu doğru mudur, açıklarsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İki sorum olacak Sayın Bakan. Birincisi: Kentsel dönüşüm ve millet bahçesi projeleriyle iklimle mücadele ederken mevcutta olan ve ileri tarihte onay vereceğiniz termik santral projelerini nasıl izah edebilirsiniz?

İkinci sorum: Çanakkale Karabiga’daki Cenal Termik Santrali’nin ÇED olumlu kararları Çanakkale İdare Mahkemesinin 28 Kasım 2018 kararıyla iptal edilmiştir. İptal kararından birkaç gün sonra Cenal Elektrik Üretim A.Ş yetkilileri santral hakkında yeni bir ÇED süreci başlatıldığını duyurarak yeni iznin 10 Ocak 2019’a kadar edinileceğini kamuoyuna açıklamışlardır. Gerçekten de şirket yetkilisinin basına verdiği bilgideki gibi 9 Ocak 2019’da “ÇED Olumlu” kararı verilmiştir. Bu proje sahibi hangi tarihte “ÇED Olumlu” kararı vereceğinizi nereden bilebiliyor, izah eder misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, bir düzeltme yapmak istiyorum: KYK’yle ilgili soru, günün bu saatlerine gelince bir sonraki bakanlık –henüz de geçmedik- ona yönelik bir soruydu, o soruyu geri alıyorum. Kusura bakmayın Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, bu bildiğiniz gibi Cumhurbaşkanlığı Okluk Koyu’nda ve Van Gölü, Ahlat’ta bir saray yapmakta. Ahlat’ta yapılan sarayla ilgili itiraz edildi ve Anayasa Mahkemesi durdurdu ve biz biliyoruz ki bu inşaat devam ediyor. Yani sizin Bakanlığın bu konuda hiç denetim girişimi oldu mu, olmadı mı? Olmadıysa niçin olmadı Anayasa Mahkemesinin kararına rağmen?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Çepni...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Üç sorum olacak. Birincisi: İzmir Valiliği 16 ilçede 33 tane jeotermal enerji ihalesi başlattı. Aydın'daki tablo ortadayken buna ilişkin, iklim krizine dair bir analiziniz oldu mu diye soracağım.

İkincisi: Yine, Karadeniz Yeşil Yol Projesi, burada da biliyorsunuz -kısaca söylüyorum- 40 noktada oteller, restoranlar ve kayak tesisleri planlanıyor, yapılmaya başlandı bunlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Üçüncüsü: Munzur Vadisi tümüyle maden sahası ilan edildi. Tüm bunların iklim krizi ve iklim krizine karşı mücadele açısından analizinin yapılıp yapılmadığını soruyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaca...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, İç Göç İzleme Merkezi raporuna göre Türkiye'de son on yılda 275.313 kişinin iklim krizi nedeniyle oluşan doğal afetlerden dolayı göç ettiği belirtilmektedir. Bakanlığınızın bütçesinde neden iklime bağlı göçle ilgili kalem bulunmamaktadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – İkinci sorum: 2018-2019 yılları içerisinde termik santral projeleri için kümülatif etki değerlendirmesi, izlenecek prosedürler ve termik santrallerin planlandığı bölgelerdeki taşıma kapasitesinin belirlenmesi projesi planlanmıştır ancak 2018 yılında bu proje hayata geçmemiştir. Bu proje hayata geçmemiş olmasına rağmen ve aynı zamanda sera gazı emisyonlarının düşürülmesi çabalarına dair projeler devam etmekteyken Bakanlığınız neden termik santrallere yönelik “ÇED Olumlu” kararı ve diğer çevre lisansları vermiştir?

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben Nusaybin'deki vatandaşların yaşadıkları bir mağduriyeti öncelikle sormak istiyorum, sunumunuzda bahsetmediniz takip ettiğim kadarıyla. Ocak ayından bu yana kira yardımları kesilmiş vatandaşların, çok sayıda başvuru var ama anahtar teslimi yapılmadı. Bu mağduriyet size de yansıdı mı? Başvurular var mı ve kira yardımları yapacak mısınız Sayın Bakan?

Bir de bugün bir açıklamanız düştü, kuzey ve doğu Suriye'de 140 köylük bir yerleşim yeri kuracağınızı söylemişsiniz; doğrusu, Suriye bizim ülkemizin sınırları içinde değil, uluslararası hukuk açısından, sözleşmeler açısından neye dayanarak oraya bir şehir ya da köyler inşa edilecek? Bunun yasal dayanağı nedir ve bunun mali desteğini nasıl sağlayacaksınız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Avrupa Birliği noktasında, çevre faslında bir ilerleme kaydedilemedi ama oradan gelen IPA II fonlarından bahsettiniz. IPA II fonları ne kadar kullanıldı ve nereye harcandı?

Bir diğer konu da Başakşehir. Bahçeşehir ve Boğazköy mevkinde, ikinci kısımda göletle ilişkili bir yeşil alan vardı. Oradaki vatandaşların en büyük kaygısı, oranın da bir rantasal projede heba olacağıydı, bununla ilgili değerlendirmenizi sormak istemiştim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, illerimizde, şehirlerimizde gerek İller Bankasıyla gerek TOKİ’yle gerekse Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğüyle birlikte yapmış olduğunuz kentsel dönüşüm projeleri, TOKİ konutları ve altyapı yatırımları nedeniyle sizlere teşekkür ediyoruz, şükranlarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sütü...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Bakan, ülkemizde hangi şehirlerde kaç adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır? Bu istasyonlardan kaç tanesi ulusal hava kalitesi izleme istasyonuna entegre edilmiştir? Entegre edilmeyenlerin gerekçesi nedir ve bunlar ne zaman gerekli entegrasyonu sağlayacaktır?

Ayrıca, Paris İklim Zirvesi’nde biz dünyaya bir söz verdik, 2030 yılında yüzde 21 oranında emisyonlarımızı azaltacağız dedik, sabahtan beri de birçok arkadaşımız iklim kriziyle ilgili söz aldı, bu kadar azıcık bir bütçeyle bu hedefleri nasıl yerine getirmeyi planlıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, ÇED başvurularının çok büyük olasılıkla olumlu karşılandığını biliyoruz, bu oran yüzde 97 ile 99 arasında bir rakama tekabül ediyor. Yani yüzde 1’lik veya yüzde 2’lik olumsuz bir ÇED için bu kadar emeğe yazık değil mi? Bu ÇED incelemesini kaldırmayı düşünür müsünüz?

Diğer bir sorum: “Kaz Dağları’nda kesilen 200 bin ağaç için 200 bin tane fidan diktik.” denildi, kesilen ağaçlar iki yüz, üç yüz, dört yüz, beş yüz yıllık ağaçlar -ki kültürel mirasımız- sizce beş yüz yıllık bir ağacın kesilip yerine küçük bir fidan dikilmesi bunun karşılığı mıdır, bunu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ceylan...

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Bakanım, Çanakkale’deki termik santrallerin bacaları sürekli ölçüm sistemleriyle izlenmektedir. Olumsuzluk tespit edilen işletmelere herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır? Sistemin kapalı olduğu zaman dilimleri var mıdır? Ülkemizde faaliyette olan termik santrallerin hangilerinde baca filtresi yoktur?

23 Temmuz tarihinde Bakanlığınıza yönelttiğim önergeye verdiğiniz yanıtta “2012 itibarıyla Çanakkale ilinde tüm birimlerin kadastro çalışmaları tamamlanmıştır.” dediniz. Sayın Bakan, Çanakkale Adatepe köyünde muhtar dâhil pek çok köylümüzün tapusu yok, olanların da yerleri yanlış. Köyün bir bölümü komşu köyün, bir bölümü de Çardak beldesinin hudutlarında gözüküyor. Köy halkının mülkiyet sorunu ne zaman çözümlenecek?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kasap...

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Gediz Murat Dağı’nda Bakanlığınız “ÇED Raporu Olumlu” vermişti, bilirkişi çevreye olumsuz olarak değerlendirdi en son. ÇED raporunda ısrar edecek misiniz? 12 ilin tarım su kaynağı olan Gediz’i bitirecek miyiz?

Mera vasfını yitirmiş alanları imara açıp TOKİ yapmaya devam edecek miyiz?

Bir de sözlerin hepsini dinleyip en güzeline tabi olacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arslan, buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, biyosfer rezervleriyle ilgili Bakanlığınız ne düşünmektedir, herhangi bir planlama var mıdır?

Diğer bir soru da: Yapı Denetim Yasası’yla ilgili herhangi bir değişiklik düşünüyor muyuz? Müteahhit yapı denetimi buluyor, parasını ödüyor, bir nevi patronu oluyor ama patronu olduğu şirketten kendisini sağlıklı denetlemesini istiyor. Bununla ilgili bir havuz düşünülüyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakan...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Bakan, İzmir Valiliği 16 ilçe sınırları içinde yer alan 30 alanın jeotermal arama için, 3 alanın ise jeotermal işletilmesi için ihaleye çıkıldığını ilan etti. Ege’nin en verimli tarım alanlarında kurulacak tesislerle İzmir’in tarım alanlarının 1/3’ü yani yaklaşık 1 milyon dönüm arazi olumsuz etkilenecek, yaşam alanları yok olacak. Bunların iptaliyle ilgili bir çalışmanız var mı?

Bir de plastik çöp ithalatının tamamen yasaklanmasına yönelik bir düzenleme gündeminizde midir? Tek kullanımlık plastiklerle ilgili ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir: Sayın Bakan, atık motor yağları yetkilendirdiğiniz hangi kuruluşlara ücretsiz verilmektedir? Yönetmelik ne zaman çıkacaktır?

İki: İtfaiyecilerin ve zabıtalara özlük haklarında hangi iyileştirmeleri yapmayı düşünüyorsunuz?

Üç: Gaziemir ilçesindeki kurşun fabrikasını radyoaktif açıdan temizlemeyi düşünüyor musunuz?

Dört: TOKİ’den şehit ailelerine hibe ev çalışmanız bulunmakta mıdır?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sunat...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Bakan, atık yönetimiyle ilgili zaman zaman toplantılar yapıyorsunuz, Sayın Hanımefendi’yi de alıp otel salonlarında toplantılar düzenleniyor. Maalesef, atık yönetimimizde, geri dönüşümde yüzde 10’u bile tam da bulmuyor. Ancak işte, belki karton ve kâğıt konusunda ve bazı inşaat şeylerinde bir geri dönüşüm söz konusu. Devlet politikası olduğuna inanıyor musunuz? Atık yönetiminin bir devlet politikası olmadan bir yere varılamayacağı, hem kaynak

değerlendirmesinde, kaynak kaybımızı hem de çevre kirlenmesindeki durum göz önüne alındığında nasıl bir politika... Evet, stratejiler geliştiriyorsunuz ama bunun bir seferberlik hâline getirilmesini düşünmüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Göker...

MEHMET GÖKER (Burdur) – Sayın Bakan, birinci derece sit bölgesi olan Salda’da yapmayı planladığınız millet bahçesinde tuvalet olarak ikinci 50’inci metrede sızdırmazlığa dayalı bir ünite öngörüyorsunuz. Birinci derece deprem bölgesi olması sebebiyle, burada oluşacak bir depremde binanın yaptığınız kesiminin zarar görmesi hâlinde bu atıkların göle ulaşmasını nasıl engelleyeceksiniz?

BAŞKAN – Sayın Kaya...

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Çömlekçi Kentsel Dönüşüm Projesi Trabzon’un önemli bir sorunu hâline gelmiştir. Burada 2010 yılında TOKİ ve Trabzon Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan ve milleti âdeta canından bezdiren bir kentsel dönüşüm projesi yapılmaktadır. Proje öncesi orada huzur ve mutluluk içinde bir arada yaşayan insanlarımız şimdi moloz yığınları ve yıkıntılar arasında yaşam mücadelesi vermektedir. Şu an Çömlekçi Mahallemizin görüntüsü içler acısıdır ve Trabzon’umuza hiç yakışmamaktadır. Çömlekçi Kentsel Dönüşüm Projesi, Trabzon’a prestij projesi olarak takdim edilmişti, aradan on yıl geçti, bu prestij projesi büyük bir mağduriyet projesine dönüştü, orada yaşayan insanların çekmedikleri sıkıntı kalmadı. Çömlekçi’deki hak sahibi vatandaşlarımız “Artık yeter.” diyor ve yıllardır yaşadıkları mağduriyetin giderilmesini istiyor ve projenin bir an önce bitirilmesini talep ediyor. Aslında bu sadece Çömlekçi’deki vatandaşlarımızın değil Trabzon’un ortak talebi ve beklentisidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karasu, buyurun lütfen.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 2018 Sayıştay Raporu’na göre, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara 313 milyon TL aktarılmıştır. 2020 bütçesinde ise bu rakam 436 milyon TL’ye yükselmiştir. Bu kâr amacı gütmeyen kuruluşlar kimlerdir? Hangi kuruluşa ne kadar para aktarılmıştır.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, insan sağlığına zararlı ve dokuz yıldır yasak olan asbestli içme suyu borularının ülke genelinde yüzde 75’ini değiştirdinizi, soruma yanıt olarak verdiniz. Bu durumda, yüzde 25 hâlen asbestli içme suyu borularından geçen sular tüketiliyor. Özellikle, belediyeyken köye dönen yerlerde bu borular var. Sayın Özhaseki Niğde Kemerhisar Belediyesi için söz verdi, bir yıldır hiçbir şey yapılmadı. Kızılıcaköy’de de benzer sorunlar var. Bu boruların tamamını ne zaman değiştireceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, bir dakika daha...

BAŞKAN – Ya, ben, siz onların hepsini sıkıştırırsınız zannettim ama... Kaldı mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir dakika daha...

BAŞKAN – Hemen tamamlayalım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niğde Bor arası Akkaya Barajı üniversitenin yanında, on yıldır içinde canlı yaşamıyor, kokusu kenti sarıyor, “Belediye arıtma tesisiyle bu sorun bitecek.” diyor ancak Akkaya Barajı temizlenmeden bu nasıl olacak? Akkaya Barajı’nı izliyor musunuz?

Bor ilçesine bağlı Kızılcaaköy Kızılca Deresi’nde canlı yaşamıyor, dere içinde ağaçlar kurudu. Sorunu çözmeyi düşünüyor musunuz?

Ülke genelinde kirlenen dere sularının sulama suyu olarak sebzelere etkisi üzerinde bir takip sisteminiz var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztunç...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Kahramanmaraş merkezin en büyük çevre sorunu Aksu Çayı’nın kirli akmasıdır. Bu konuda daha önce verdiğim bir soru önergesine verdiğiniz yanıtta Aksu Çayı’nın temiz aktığı yönünde bir bilgi verdiniz. Sizi, bürokratlarınızın aldattığı belli. Bu konuda bir çalışma yaptınız mı? Geçtiğimiz günlerde Kahramanmaraş’a gitmiştiniz. Kahramanmaraş’ta Aksu Çayı’yla ilgili gerçekleri neden kendi gözlemleriniziyle görmediniz?

Tekke Mahallesi’nin kentsel dönüşüme alınacağını söylediniz ama 2020 bütçenizde Tekke Mahallesi, Kahramanmaraş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Örs, buyurun lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Bakan, biliyorsunuz, Trabzon’da Avni Aker Stadyumu’nun yerine bir millet bahçesi projesi gündeme gelmiştir. Bu millet bahçesi projesinin gündeme geldiği yer, eski adı “Kavak Meydanı” olan Avni Aker ve Yavuz Selim Futbol Sahası’nın Trabzonspor tarihinde önemli bir yeri vardır. Bu noktada, yapılacak olan millet bahçesi içerisinde Trabzon’daki Amatör Futbol Kulüpleri Birliğinin ve o taban birliklerin talepleri vardır. Bu taleplerden bir tanesi de bu bahsi geçen alanda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Değerli Komisyon üyelerimiz, sorular bitmiştir.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan, söz sizde.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Sayın Başkan, değerli Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimiz, değerli basın mensuplarımız; öncelikli olarak Sayın Emine Gülizar Vekilimiz “Paris Anlaşması’na taraf olmamız sağlanmış mıdır?” diye bir soru sordular. Türkiye, Paris Anlaşması’nın kabulüne yönelik küresel konsensüsü bozmamak adına sağduyulu davranmış ve anlaşmayı 22 Nisan 2016 tarihinde imzalamış ancak Meclisten geçirmemiş, taraf olmamıştır. Taraf olunmamasıyla ilgili olarak, Türkiye’nin finans ve teknoloji desteklerine erişebilmek bakımından kendisiyle benzer konumdaki ülkelerle aynı şekilde muamele görmemesi; Türkiye’nin ekonomik büyüme, nüfus artışı gibi ölçütler dikkate alındığında mutlak emisyon azaltımı yapılmasının imkânsızlığı ve bu hususun kayıt altına alınması gerekliliği gibi zorlayıcı hususlar bulunmaktadır. Türkiye’nin Paris Anlaşması’na

taraf olmayı değerlendirebilmesi için bu sorunların çözümlenmesi gerekmektedir ve Paris Anlaşması kapsamında, gelişmekte olan ülkelerin erişimine açık olan Yeşil İklim Fonu ve İklim Teknolojisi Merkezi ve Ağı'ndan faydalanarak iklim değişikliğiyle ilgili küresel mücadelede çalışmalarını artırmayı hedeflemektedir. Ülkemizin Paris Anlaşması'nı kabulünün ardından teknoloji ve finans destelerine erişebilmesi için gerçekleştirdiği müzakereler bu zamana kadar sonuçsuz kalmıştır. Bunun nedeni, İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi altında ek 1 ülkesi olduğumuzdan dolayı yani gelişmiş ülke kategorisinde olduğumuzdan dolayı, öyle değerlendirilmemizden dolayı bize Yeşil İklim Fonu'ndan faydalanma noktasında destek olunmamaktadır ancak geline aşamada, Türkiye'nin gelişmekte olan ülke sınıfında değerlendirilmesini sağlayacak yöntem olan sözleşme eklerinden çıkarılması konusunda Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi sekretaryasına talepte bulunulmuş hem Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Guterres nezdinde bizim bu fondan değilse bile diğer fonlardan ülkemizde iklim değişikliğiyle ilgili mücadele noktasında faydalanabileceğimiz düşük faizli, uzun vadeli geri ödeme planlarıyla ülkemizde iklim değişikliğiyle ilgili mücadele noktasında kredi istenmiş ve müzakereler olumlu yönde yürümektedir. Müzakerelerin değerlendirilmesi sonucunda inşallah, ülkemiz uzun vadeli finansmandan faydalanacaktır.

Bu noktada, gelişmiş ülkelerdeki kirliliğe baktığınızda Türkiye'mizin binde 7 kirlilik katkısı vardır dünyamıza yani bu anlamda tarihi bir sorumluluğu kesinlikle yoktur. Bu anlamda da biz, İklim Fonu'ndan faydalansak da faydalanmasak da iklim değişikliğiyle ilgili mücadele noktasında birçok gelişmiş ülkeden daha çok adım atmaktayız. Örneğin, yenilenebilir enerjide yüzde 35 seviyelerine ulaştık ve 2023'te yüzde 60 seviyesine gelmeyi hedefliyoruz.

Depremle alakalı genel bilgi verecek olursak: Biz, 2012 yılından bugüne Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı hedefler doğrultusunda 1 milyon 300 bin konutun dönüşümün sağladık ve bizim de Bakanlık olarak açıkladığımız eylem planı çerçevesinde daha dönüştürülmesi gereken acil öncelikli 1,5 milyon konutun olduğu tespiti yaptık. Bu tespit çerçevesinde yıllık 300 bin konutu ve beş yılda 1,5 milyon konutu dönüştürmek üzere planlarımızı hazırladık ve bu planlar doğrultusunda çalışmalarımıza başladık. Bu çerçevede, 300 bin konutun her yıl yaklaşık yüzde 10-15'ini Toplu Konut İdaresi Başkanlığımız eliyle, yine kalan kısma ilişkin -Meclisimizde de inşallah çıkacaktır düzenlemesi- bir kısmını güçlendirme, bir kısmını belediyelerimiz, bir kısmını da özel sektör eliyle deprem dönüşümünü sağlamış olacağız. Bu dönüşümlere ilişkin de İller Bankası Genel Müdürlüğümüz kanalıyla yapmış olduğumuz düzenleme çerçevesinde belediyelerimize 4 milyar liraya kadar finans desteği sağlayabiliyoruz ki ilk yıl koyduğumuz hedef olan 50 bin konutun, 65 bin konut yaparak üzerine çıktık, 25 binini İstanbul'da yapıyoruz, kalanını da Türkiye'nin, Anadolu'nun diğer illerinde yapmaya gayret gösteriyoruz.

Boğaziçi Kanunu'yla alakalı birçok vekilimiz sorular sordu. Her şeyden önce, bahsettiğimiz konuyla ilgili düzenleme milletimizin temsilcileri olan milletvekillerimiz, Meclisimiz tarafından yapılacaktır ancak şunu da ifade etmek isterim ki: Boğaziçi meselesi CHP-AK PARTİ meselesi değildir. Mesele, Boğaziçi'nin gelecek kuşaklara bırakılma meselesidir. Meseleyi yetki alma, verme kanunu olarak kimse görmemelidir. Boğaziçi, ulusal bir sorumluluktur. Hepimizin üzerine düşen görevler vardır. Boğaziçi sorununu 16 milyon değil, 82 milyon, hatta tüm insanlığın sorunu olarak görüyoruz. Biz bugüne kadar hiçbir çalışmamızda millete rağmen hareket etmedik, hep milletimizle beraber yürüdük, milletimizle beraber hareket ettik, içinde milletimizin menfaati olmayan hiçbir çalışmaya imza atmadık, atmayacağız. On sekiz yıllık kesintisiz iktidarımızın sebebi, milletimizin kesintisiz teveccühünün sebebi de budur. Bu süreçten sonra da aynı anlayışla çalışmalarımızı devam ettireceğiz.

Bir kere şunu ifade edeyim ki planlama yetkisi şu an...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ama kaybedince aklınıza geldi Sayın Bakan, daha önce böyle bir şey aklınıza gelmedi.

CAVİT ARI (Antalya) – Daha önce aklınıza gelmedi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Böyle bir usul yok ki.

CAVİT ARI (Antalya) – On yedi yıldır neden yapmadınız?

BAŞKAN - Rica ederim Sayın Arı...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yerel yönetim değişince mi bu, aklınıza geldi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, sabahtan beri Sayın Bakan tek kelime etmedi, sizi dinliyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – On yedi yıldır neden yapmadınız da şimdi yapıyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, rica ediyorum...

Sayın Bakan, devam edin.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Şunu ifade etmek isterim ki şu an planlama yetkisi İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığında değildir ve Meclisimizde yapılması düşünülen düzenlemelerde de Boğaziçi'miz kesinlikle imara açılmamaktadır. Aksine, Boğaziçi'nin tarihi ve doğal dokusunu ve silüetini koruyacak, yeşil alanları artıracak, Boğaz'da kaçak yapılaşmayla mücadele edecek önemli adımların atılacağı bir süreç olarak düzenleme Meclisimizdedir. Bu düzenlemeye ilişkin yetki de yine Meclisimizdedir, Meclisimiz ne isterse onu yapacaktır. Bu konu, yerel idarelerin çözeceği bir konu olmanın ötesine geçmiş ve ulusal bir sorun hâline gelmiştir. Biz, İstanbul'un incisi Boğaziçi'mizi canımızı, yavrularımızı korur gibi koruyacağız ve kıyamete kadar da bu anlayışla şehrimizdeki imar sürecini götürmeye devam edeceğiz.

Yine, Kanal İstanbul Projesi'yle alakalı... Proje bedeli 75 milyar liralık Kanal İstanbul Projesi var. Yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Kanal İstanbul çevresini kapsayan planlama çalışmaları Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığıyla birlikte yürütülmektedir. 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planlanmıştır. Burada boğazın iki yakası da 500 bin nüfusu aşmayacak şekilde, zemin+3'ü, 4'ü, 5'i aşmayacak, gene yatay mimari anlayışıyla düzenlenmektedir ve devlet bütçesinden de herhangi bir bedel çıkmayacaktır.

Diyarbakır Sur'la alakalı... Buradaki tüm projeler, binalar koruma amaçlı imar planına uygun olarak yapılmaktadır. Bu projeler Kültür Varlıkları Koruma Kurulunda onaylanarak uygulamaya geçirilmektedir. Hasar gören binalar, tescilli binalar aslına uygun olarak yine kurul tarafından onaylanan projelere göre restore edilmektedir. Diğer taraftan, sokak sağlıklaştırmasıyla yapılan ticari konut sayısı 3.822'dir. bunların tüm hak sahiplerine teslimi yapılmış ve bu noktada vatandaşımızın da huzur ve mutluluk içerisinde ticaret yapması sağlanmıştır. 578 sivil mimari yeni yapı inşaatı şu an yapılıyor. 5 anıtsal eser restorasyonu, 200 de tescilli ev ihale sürecini başlattık. 2 tane millet bahçesi projesi de tamamlanarak vatandaşımızın kullanımına sunuldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bölgeye uygun mu, Diyarbakır Sur'a uygun mu?

BAŞKAN – Sayın Paylan, müdahale etmeyin lütfen.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Nusaybin'de konut teslimi noktasında... 12 etaptan oluşmakta, 12 etabın 8 etabının kura çekimleri gerçekleştirilmiştir. 3.524 konut ve 324 iş yerinin kura çekimleri yapıldı ve bunlardan 2.514 konut ve 195 adet iş yerinin anahtarları hak sahiplerine teslim edilmiştir. (Uğultular)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Anahtarları teslim edilmeye devam etmekte olup geri kalan 4 etabın 1 etabının kura çekimleri de 13 Kasım 2019 tarihinde yapılacaktır. Diğer kalan 3 etabın kura çekimleriyle ilgili çalışmalar da devam etmektedir.

Ayrıca, Barış Pınarı Harekâtı sırasında ilçemize isabet eden havan toplarından dolayı meydana gelen zarar ve ziyan tespitleri yapılmış olup bu hasarlar Bakanlığımız tarafından giderilmeye başlanmıştır. Söz konusu riskli alanların da hak sahiplerine 133 milyon lira kira yardımı yapılmıştır. Konutları teslim edilmeyen vatandaşlarımıza ilişkin kira yardımları da konutları teslim edilene kadar yapılacaktır.

Sosyal Yardımlaşma Vakfından yoksul halka dağıtılan kömürlere ilişkin kontroller ısınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yapılmaktadır ve uygunluk denetiminden geçmiş ve çevre ve şehircilik il müdürlüğünce uygunluk izni almış kömürler vatandaşlarımıza dağıtılmaktadır.

Yine “İmar affından gelen paralar nereye gitti?” İmar barışından bugüne kadar 23 milyar 954 milyon lira gelir sağlandı ve bu gelirlerden kentsel dönüşüm proje özel hesabına 2 milyar lira kaynak aktarıldı. Bunun dışında da Kentsel Dönüşüm Eylem Planı'nda yer alan 65 konutun yapımı da planlanmaktadır. Bu çerçevede İstanbul Gaziosmanpaşa, Esenler, Üsküdar, Kartal, Kağıthane; Ankara Mamak, Altındağ; Burdur ve Erzurum'da başlattığımız kentsel dönüşüm projeleri de bu projelerden kaynak alacak projelerdir. Diğer taraftan, diğer kentsel dönüşüm projeleriyle alakalı, imar barışının dışında da Hazine ve Maliye Bakanlığıyla ilgili ve yurt dışından finans destekleri alınmaktadır.

Sayın Paylan “çevre” deyince biz ne anlıyoruz? Biz “çevre” deyince iklim değişikliğiyle mücadele eden sıfır atığa, millet bahçelerinden ekolojik koridorlara; atık su arıtmayı, katı atık tesislerini, enerji verimliliğini, yeşil bina uygulamalarını, çevre etiket sistemini, mavi bayraklı plajlarımızı, enerji kimlik belgelerimizi, plastik atıklarla mücadeleyi anlıyoruz. Zaten bütün bu çalışmalarımızı da iklim değişikliğiyle ilgili mücadele kapsamında yapıyoruz. Kırk dakikalık konuşmamın yarısı da iklim değişikliğiyle ilgili mücadele kapsamında gerçekleştirdiğimiz çalışmalara ilişkindir. Ve şunu da özellikle ifade etmek isterim: Sadece çevre projelerimizle değil, biz kentsel dönüşüm projelerimizle de iklim değişikliğine ve sıfır atığa uyumlu projeler yapmaya gayret gösteriyoruz.

Çömlekçi Kentsel Dönüşüm Projesi bugüne kadar uzlaşma yöntemiyle ilerlemiştir. 150 milyon liranın üzerinde kamulaştırma bedeli ödenmiştir ve yüzde 50'ye yakın uzlaşma sağlanmıştır. Uzlaşılarak ödeme yapmaya devam ediyoruz. Örnek olacak bir proje hazırlandı. Bazı projelere “yanlış” diyebiliriz, -bunu, yanlış hep beraber- ama doğruya da “doğru” demeyi bilmemiz gerekir. Çömlekçi Projesi Trabzon için, Trabzon'un geleceği için çok önemli bir projedir. Vatandaşımızı mağdur etmeyecek şekilde -aynı Rize'de olduğu gibi, Erzurum'da olduğu gibi, Ankara'da olduğu gibi- onlarla birlikte bu Kentsel Dönüşüm Projesi'ne de devam ediyoruz.

Yine “Hazine taşınmazlarının envanter kaydı var mıdır?” Hazine taşınmazlarının envanter kaydı Millî Emlak Otomasyon Sistemi'nde on-line olarak tutulmaktadır. Bugün itibarıyla MEOP'ta 3 milyon 942 bin hazine taşınmazının kaydı bulunmaktadır.

Plastik poşetlerde ilk dokuz ay itibarıyla yüzde 78 oranında azalma sağlanmıştır ve buradan GEKAP'a gelen pay 188 milyon Türk lirasıdır. Elde edilen gelirler karşılığında Çevre Kanunu kapsamında yerel yönetimlere çevre projeleri için mali destek sağlanmaktadır. Bu kapsamda Bakanlığımızca yerel yönetimlerin çevre yatırımları için son on altı yılda 2 milyar 116 milyon lira nakdi

yardım yapılmıştır. 2019 yılında yapılan yardım tutarı ise GEKAP kazanımdan alınan paranın 3 katı, 527 milyon Türk lirasıdır. Bu çerçevede belediyelerimize araç gereç temini ve yine çevre düzenlemesi için, sokak sağlıklaştırması ve millet bahçeleri için finans desteği sağlanmıştır.

“Muğla ilinde doğal sit alanlarımızda, Karabağlar’da doğal sit alanında maden izni verildi mi?” diye bir soru var Süleyman Girgin Vekilimizden. Muğla İli Doğal Sit Alanları Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında, Muğla ilinde mevcutta 295 adet ve 184 bin hektar doğal sit alanı tescil kararı bulunmakla beraber Muğla İli Doğal Sit Alanları Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi’nde bütüncül 31 adet rapor değerlendirme hâlinde ve doğal sit alanları yeni yapılan bilimsel çalışmalar ve potansiyel doğal sit alanlarıyla birlikte, azalmanın aksine, Muğla’da yaklaşık yüzde 5 oranında artırılabilecektir. Karabağlar’da üçüncü derece doğal sit alanında herhangi bir maden izni verilmemiştir. Bölgede sadece MTA tarafından sondaj talebi olmuş ve talep Muğla Tabiat Varlıkları Komisyonu tarafından reddedilmiştir.

“Özel çevre koruma bölgelerinde ve doğal sit alanlarında imar barışı denetimlerinde son durum nedir?” 37 ilde bulunan korunan alanlarda tespit çalışmaları yapılmıştır. ÖÇK alanları, doğal sit alanlarında 4.086 adet imar barışına aykırı kaçak yapı tespit edilmiştir. 1.481’i için suç duyurusunda bulunulmuş, 423 adedinin yıkımı gerçekleştirilmiş. Yine, ilk on ayda buna ilişkin 1.651 denetim yapılmış, hem denetimlerimiz hem de yıkım işlemlerimiz devam etmektedir. Doğal sit alanlarındaki tüm yapılar da kararlı bir şekilde -aynı Bodrum’da, Ayder’de, Uzungöl’de olduğu gibi- yıkılacaktır.

Çevre Kanunu hükümleri gereğince tehlikeli atıkların ithalatı yasaktır. Tehlikesiz atıklar yalnızca lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından geri kazanım amaçlı getirilmekte olup, geri kazanımı mümkün olmayan atıklarla ilgili bertaraf amaçlı atık ithalatı yasaktır.

Tehlikesiz atıkların ithalatı: Çevre ve şehircilik il müdürlüklerimizce gümrük aşamasındaki denetimler yapılarak tehlikesiz atıkların ithalatının kontrollü olarak yapılması sağlanmaktadır ve bu çerçevede bu süreçte izin verilmektedir.

Antalya Akseki Pınarbaşı mevkinde ruhsat numaralı maden mermer ocağı projesi ÇED süreci komisyon toplantıları, akabinde 11 Nisan 2019 tarihinde ikinci değerlendirme komisyon toplantısı yapılmış, ilgili kurumların görüşleri de dikkate alınarak ÇED süreci durdurulmuştur.

“Fethiye Körfezi’nde dip çamuru temizliğiyle ilgili durum nedir?” Fethiye Körfezi’nde aynı Gölbaşı Mogan Gölü’nde olduğu gibi 3 milyon dip çamuru temizliği yapıldı. Temizlik devam ediyor. Biz sadece şehrimize değil, tüm Türkiye’ye, 82 milyon vatandaşımıza hizmet veriyoruz ve bu çerçevede Strateji ve Bütçe Başkanlığımızdan ödenek talebinde bulunduk, ayrıca yine Büyükşehir Belediyemizle de yurt dışı kaynaklı Fethiye Körfezi’nin temizlenmesi ve dip çamurunun alınması amacıyla da finans çözümü buluyoruz. İnşallah, aynı Mogan’da yaptığımız gibi Fethiye Körfezi’ni de temizleyeceğiz.

“Tüm ülkede tek bir imar yönetmeliğinin uygulanması sakıncalıdır.” Evet, sakıncalıdır. İmar yönetmeliğinin sadece tanımlar ve genel ilkeleri ülke geneline şamil olup belediyelere kendi imar yönetmeliklerini yapma yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede bugüne kadar İstanbul, Bursa, Ankara, Gaziantep Büyükşehir Belediyelerinin teklifleri uygun görülmüş ve yönetmelikleri yürürlüğe girmiştir.

Yerel yönetimlerin yetkilerinin alındığı iddiası var. Belediyelerimizin yetkilerinin elinden alındığı iddiası kesinlikle doğru değildir. Bilakis, biz her zaman belediyelerimizle yürüttüğümüz çalışmaların en önemli paydaşları olarak, yerelde milletimizin temsilcisi olarak belediyelerimizi görüyor, Bakanlığımızı da belediyelerimizin merkezdeki çözüm ortağı olarak değerlendiriyoruz. Dolayısıyla bu anlayıştan yola çıkarak yaptığımız tüm ziyaretlerimizde, il, ilçe, hatta belde belediye başkanlarımızla, aynı burada oturuyormuş gibi masa etrafında oturuyor, tüm taleplerini alıyor ve onların talepleri doğrultusunda

Bakanlığımız, ilgili genel müdürlüklerimiz, başkanlıklarımız eliyle, şehirdeki acil öncelikli işleri neyse bu işlere karşılık vermek ve o şehrin elli yılını, yüz yılını planlamak üzere onlara hizmet etmeye devam ediyoruz, taleplerine cevap veriyoruz ve bu noktada aslolanın milletin kendisi olduğunu düşünüyoruz.

Yine “Boğaziçi alanındaki tüm yetkiler Cumhurbaşkanına verilmiştir KHK’yle.” dendi. 1983 yılında yürürlüğe giren 2960 sayılı Kanun’da Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu, Boğaziçi sahil şeridi ve ön görünüm bölgesinde plan onayında yetkili kuruluştur. Boğaziçi sahilinde ve ön görünüm bölgesinde Büyükşehir Belediyesinin imar planı onay yetkisi bulunmamaktadır, hâlen yoktur. Bu kurul, Başbakan ve 7 Bakandan oluşmaktayken, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte Başbakanlık makamı mülga olduğundan, Cumhurbaşkanlığınca çıkarılan kanun hükmünde kararnameyle kurulun yapısı hükümet sistemine uygun hâle getirilmiştir. Hatta daha katılımcı bir anlayışla, daha önce olmayan üye olarak Büyükşehir Belediyesi imar komisyonuna üye olarak atanmıştır, aksine katılımcı bir süreç işlemektedir.

Yine, Bakanlık neden yapı ruhsatı veriyor? Kanunumuz gereği, eğer belediyeler vatandaşlarımıza, yatırımcımıza haksızlık ediyorsa ve gittiği yerler de kanuna, kurala uygun olmasına rağmen ruhsat vermiyorsa vatandaşlarımız 644 sayılı KHK gereği Bakanlığımıza başvurabiliyorlar. Bakanlığımız eğer başvuruyu haklı görüyorsa o hak çerçevesinde gidip bir hakem gibi yani kanuna, kurala uygun, sen ruhsatı niye vermedin... Bir gerçekçe olduğunu tespit etmesi durumunda ruhsatı verebiliyor ve ülkemizde bugüne kadar yaklaşık 10 milyon binada, Bakanlığımızın düzenlediği, yapı ruhsatlarını verdiği oran yaklaşık on binde 2 yani bugüne kadar 2.017 ruhsat vermişiz 10 milyon ruhsata karşın.

Afet haritası var mıdır? Ülkemizin coğrafyası gereği afetlerle iç içe yaşama zorunluluğumuz göz önüne alındığında, risk yönetimi ve risk azaltma kriterlerinin belirlenmesi gereği vardır. Bu kapsamda, mekânsal planlamaya yönelik risk azaltım kriterlerinin belirlenmesi projesi yürütülmektedir ve bir harita da bu proje çerçevesinde oluşturulacaktır.

İmar yönetmeliğinde balkonların sınırlandırılması ve yüzme havuzlarının inşaat emsaline dâhil edilmesi doğru değildir. Balkonlar ve yüzme havuzları, Danıştayın iptal kararı öncesinde emsale esas alan kapsamında, yüzde 30 kapsamında olmak kaydıyla emsal alanına dâhil edilmemekteydi. Türk Mimarlar ve Mühendisler Odasının açmış olduğu dava sonucunda Danıştayın söz konusu maddeleri iptal etmesi üzerine... Yani Bakanlığımızla bir ilgisi yok, Danıştay maddeleri iptal etti. Mahkemenin bir üst sınır konmamasını iptal gerekçesi görmesi üzerine, bağımsız bölüm net alanın yüzde 10’unu geçmemek kaydıyla açık çıkma şartlarını taşıyan balkonlar tekrar emsal harici yapılmış ve mahkeme kararlarına uyulması gözetilerek yüzme havuzları ise emsal harici alanlardan dışarıya çıkarılmış ancak bahçe alanının yüzde 20’sini geçmemek kaydıyla da süs havuzu gibi yapılacak düzenlemeler emsal harici durum pozisyonundadır.

Karaburun Körfezi’nde balık çiftlikleri, RES, maden işletmelerine ilişkin bir soru vardı. 2020 yılında bölgenin tüm çevresel değerlerini ortaya koymak için biyoçeşitlilik çalışmaları bu çerçevede başlatılacaktır.

Yine, Aslan Avcı Döküm Sanayiyle ilgili Kani Beko Vekilimizin sorduğu... Bu konuda “ÇED olumlu” kararı verilmiştir, radyoaktif atıklarla ilgili yetki, sorumluluk Türkiye Atom Enerjisi Kurumunda olduğundan sahada müşterek incelemeler yapılmış olup alanın temizlenmesine ilişkin süreç de devam etmektedir.

Yine, göreve geldiğimiz günden itibaren on altı ayda 65 ili ziyaret etmiş ve 200'e yakın değişik ziyaretlerimizde şehirlerimizde 400'den fazla çevre ve inşaa projesini başlatmış bir kişi olarak hep sahada olduk ve ilimizde vatandaşlarımızla, belediye başkanlarımızla beraber olduk. Demokrasiye yerelden başlayarak yine 81 ilimizde 82 milyon vatandaşımıza hizmet etmek amacıyla ekibimizle birlikte gece gündüz çalışmaya gayret gösteriyoruz.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak yaptığımız tüm çalışmaları –yine, Abdüllatif Şener Vekilimizin sorusu- ürettiğimiz tüm projeleri, tabiat, tarihî ve kültür mirasımızı koruma odaklı yürütüyoruz. İnancımız gereği, tabiatla var olan her bir canlıyı emanet olarak görüyoruz. Sayın Şener, AK PARTİ bölge bir gelenekten yola çıkarak politikalarını üreten bir parti olmuştur, siz de bunu çok iyi bilirsiniz. AK PARTİ; kapatan, engel olan, yok sayan değil on sekiz yıl boyunca her zaman yapan, temel atan, temeli esere dönüştüren, üreten, iyileştiren ve güzelleştiren bir parti olmuştur. Biz on sekiz yıl boyunca asırlık projeleri tek tek hayata geçirmiş bir partiyiz, bunu da milletimiz çok iyi biliyor. Milletimiz bizim eser siyasetimizi de bu anlamda çok iyi biliyor. Konuşmamdan da anlayacağınız üzere, bütün çalışmalarımızın merkezinde çevreyi koruma hassasiyetimiz yer alıyor. Bugün şehircilik adına attığımız her adımı tabiatla uyum içerisinde atacak şekilde yapmaya devam ediyoruz. Sıfır Atık Projemiz, millet bahçemiz, ekoloji koridorlarımız, tabiat varlıklarına yönelik, su kaynaklarımızı korumaya yönelik çalışmalarımız bunun en somut göstergesidir. Dolayısıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığının olup olmamasına karar verecek olan da siz değil aziz milletimizdir.

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İstanbul'a kim ihanet etti Sayın Bakan?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İstanbul'a kim ihanet etti?

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Çanakkale “Kirazlı Dağı Altın ve Gümüş Madeni Kapasite Artışı ve Zenginleştirme Projesi” kapsamında biz de ilgili bakanlıklarla Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı nezdinde bir araya geldik ve burada hakikaten yapılan bir yanlış olup olmadığının tespiti ve gerekirse verilmiş ruhsatların durdurulması dâhil her türlü süreci o toplantı çerçevesinde değerlendirdik. Biz de doğamızı, çevremizi herkes gibi korumak istiyoruz. Bize bırakılmış emanetleri çocuklarımıza en iyi şekilde koruyarak aktarmak istiyoruz ki bu çerçevede zaten bu süreci de durdurduk. Buna ilişkin de Bakanlığımızda şu an bir komisyon var. Bu komisyon, gelen bütün ÇED sürecini, gelen bütün ÇED başvurularını -ki öyle yüzde 97-98 başvurudan olumlu karar falan çıkmamaktadır- gelen bütün süreci çevreye ve doğaya zarar verip vermediği gözetilerek detaylı bir şekilde incelemektedir. Eğer çevreye, doğaya zarar verdiğini düşünüyorsak da beledi neyse yani büyük bir bedel dahi olsa ÇED sürecine izin verilmemektedir; bu çerçevede, bu anlayışla yürütölmektedir.

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, oran çok az, oran çok az.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Ülkemizin sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik hedef belirledik. Biliyorsunuz 2030 yılına kadar artıştan yüzde 21 azaltmayı hedefliyoruz ki bu çok önemli bir süreç, iklim değişikliğiyle ilgili mücadele noktasında gerçekten çok önemli bir süreç ve burada partilerüstü, gerçekten ülkemizi, çocuklarımızı, geleceğimizi ilgilendiren bir süreç ve 2030 yılına kadar da artıştan yüzde 21'e kadar azaltmayı hedefliyoruz. Bu çerçevede de yılda yüzde 5 büyüyen ve enerji talebi her yıl yüzde 6 artan Türkiye'nin bu hedefi belirlemiş olması da iklim değişikliğiyle ilgili mücadele noktasında kararlılığını net bir şekilde ortaya koymaktadır. 2030 yılına kadar ülkemizin ekonomi genelinde tüm sektörlerde gerçekleştireceği ve hedeflediği plan ve

politikaların emisyon azaltım etkisi ortaya konulmaktadır. 2030 yılında 246 milyon, 2012-2030 yılları arasında ise toplam 1 milyar 920 milyon ton sera gazı emisyonu önlenmiş olacaktır. Bu çerçevede 2030 yılı itibarıyla kişi başı emisyon değerimiz 13,3 tondan 10,5 ton değerine düşecektir ve OECD ortalamalarına baktığımızda, 2002-2012 ortalaması kişi başı 12,5 ton seviyesindedir yani OECD ortalamasının da daha altında bir hedef belirlemiş durumdayız.

Küçük Menderes Havzası -Durmuş Yılmaz Vekilimizin sorusu- Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı kapsamında Küçük Menderes havzasında düzenli olarak izleme çalışmaları yürütülmektedir. Küçük Menderes havzasında 3 adet sıcak noktada izleme çalışmaları devam etmektedir ve kurulu kapasitesi günlük 10 bin metreküp ve üzeri 11 atık su arıtma tesisi çıkış suları yedi gün yirmi dört saat incelenmektedir, izlenmektedir. Bakanlık merkez ve taşra teşkilatınca son üç yılda 8.409 adet denetim gerçekleştirilmiş ve bu çerçevede 15 milyon 691 adet idari ceza uygulanmış ve 30 iş yeri faaliyeti de durdurulmuştur.

“Sıfır Atık Projesi’nin himaye altına yürütülmesi yeterli midir, değil midir? Projenin toplumun geneline yayılması ve bir devlet politikası olmasına ilişkin hedefiniz nedir?” diye yine Durmuş Vekilimiz sordular. Bakanlığımızca 2017 yılında Sıfır Atık Projesi başlatıldı ve bugün itibarıyla gerçekten 25 bin kamu kuruluşunda uygulamaya geçtik. Burada bir himaye olması Bakanlığımız adına, ülkemiz adına sevindirici bir durumdur. Bir dünya liderinin eşinin böyle bir projeye, bir çevre projesine sahip çıkması bizim işimizi kolaylaştırmaktadır. Biz Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi’ye hassaten şükranlarımızı arz ediyoruz.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Ya yanlış yaparsa, hata yapamaz mı?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Emine Erdoğan Hanımefendi bu projeyi hangi sıfatla himaye ediyor Beyefendi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya, lütfen; sakın olun, sessiz olun arkadaşlar, lütfen.

Buyurun Sayın Kurum.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Bu çerçevede yayımladığımız yönetmelikle birlikte tüm ülke genelinde yaptığımız çevreye ilişkin tüm projeleri Sıfır Atık Projesi çatısı altında topluyoruz ve Mavi Bayraklı plajlarımızdan millet bahçelerine, bisiklet yollarından yürüyüş yollarına kadar çevre ve doğayı koruyacak her projeyi de bu çerçevede yapmaya gayret gösteriyoruz.

Cavit Arı Vekilimiz “DOP’un yüzde 45’e çıkması vatandaşın zararına oldu.” diyor. Sayın Vekilim, bu konuya daha detaylı bakmanızı öneririm. Zararına değil; bence bütün devletin, milletin, vatandaşın kârına olan bir iştir. DOP oranı yüzde 40’tan yüzde 45’e çıkarılmıştır. Düzenleme Ortaklık Payı, arsa ve arazilerin imar planına tabi tutulması sonucu düzenlemeden kaynaklı değer artışı karşılığında vatandaş mülkiyeti ve hazine mülkiyetlerinden karşılanarak bu alandaki sosyal donatı alanları kullanılmaktadır. Eskiden sadece yol, yeşil alan ve ilköğretim alanı varken şu anda bütün kamu kuruluşlarının ihtiyacını karşılayacak, belediyelerimizin ihtiyaçlarını karşılayacak yapı buraya konmuştur. Eskiden sadece DOP yüzde 40’a kadardı, KOP’la birlikte yüzde 50-55’e kadar kesintiler yapıldı; şu anda biz yüzde 45’i tavan olarak belirledik. Yine, kentsel dönüşüm uygulamalarında daha önce imar planı yapılmış olsa dahi ikinci bir uygulama yaptığınızda kentsel dönüşümün önünü açmak ve orada, Fatih’te, Zeytinburnu’nda; İstanbul’un birçok ilçesinde, Anadolu’da, merkezde, birçok ilçede olmayan sosyal donatıları yapabilmek amacıyla ikinci bir kesintiyi de yapıp şehre hizmet edebilmenin önü açılmıştır ki bence bu noktada çok önemli bir adımı da hep beraber atmış bulunuyoruz.

Belediye mevzuatıyla ilgili yapılan çalışmalarla hususunda bir bilgi istiyor Sayın Seyit Torun Vekilimiz. Belediyelerimizin gelirlerinin, bilhassa öz gelirlerinin artırılması amacıyla; yine, belediyelerde öz gelir ve bütçe gelirinden kaynaklı bütçe açıklarının incelenmesi, personel yapılarının incelenmesi, araç gereç yapılarının incelenmesi gibi birçok konu inceleniyor. Yine, büyükşehir belediye başkanlıklarımızdan gelen talepler, ilden gelen talepler dikkate alınarak Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Fuat Oktay Bey'in Başkanlığında ilgili bakanlıklar, yine Yerel Yönetimler Genel Başkan Yardımcılığımız gibi birçok birimin bir arada olduğu ve belediyelerimizin ihtiyaçlarını giderecek çalışmayı da yürütüyoruz ve burada aslolan belediyelerin öz gelirlerinin artırılması.

E-Belediye Projesi hakkında bilgi istenildi. 63 modülden oluşmakta, 45 modül İçişleri Bakanlığı yapıyor, 18 modülü biz yapıyoruz. Sistemde şu anda 31 adet modül uygulamaya geçirilmiştir ve bittiği zaman modüllerden kent rehberi, kentsel dönüşüm, çevre yönetimi, altyapı gibi birçok modül sisteme açılacaktır. Bu da hem vatandaşımızın işlerini, hayatını kolaylaştıracak hem de tasarruf edilmesini sağlayacak önemli bir adımdır.

Sermaye artırımının İller Bankasındaki durumu şudur: İller Bankasının ödenmiş sermayesi nominal sermaye tavanı 18 milyar liraya yaklaşmıştır ki tavan 18 milyardır, 30 milyar liraya çıkarılarak o kalan 12 milyar lirayla da vatandaşımıza hizmet etmek, finans programı ve yerel yönetimlerin kredibiliteleri doğrultusunda projeler yapmak için çıkarılmıştır.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ödenmedi aradaki farkı.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Efendim?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aradaki fark ödenmedi.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Yok, yok, 12 milyar lira duruyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, hayır, 30'a çıkardınız dolayısıyla aradaki fark ödenmedi.

BAŞKAN – Sayın Kurum, siz buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – 6306 sayılı Kanun gereği İstanbul Küçükçekmece Halkalı arazisi rezerv yapı alanıdır, 1/100.000 ölçekli planda, kentsel gelişim alanında kalmaktadır ve burada hakikaten şehircilik ilkelerine uygun, az katlı, içinde yeşil alanları, sosyal donatıları olan çok örnek bir proje yürütülmektedir. Bu çerçevede, şehrimizde hem deprem toplanma alanı hem Küçükçekmece'deki millet bahçesi ihtiyacı, yine sosyal donatı ihtiyaçları da bu alanda karşılanmaktadır.

Tapu müdürlüklerindeki yoğun tempoya ilişkin dijitalleşme sürecini devam ettiriyoruz ve vatandaşlarımıza artık tapuya gelmeden işlem yapabilmeyi önünü açıyoruz.

Hassas bölgelerde planlama projeleri takibi... Bilgilendirme birimi oluşturulmuştur ve Bakanlığımız bu noktada titizlikle bu işleri takip etmektedir.

Adana Atık Su Arıtma Tesisinin yetersizliği noktasında Sibel Ersoy Vekilimizin sorusu oldu. Arıtması olmayan İmamoğlu, Karataş ilçelerindeki atık su arıtma tesislerinin finans çalışmaları İller Bankası Genel Müdürlüğümüz nezdinde devam etmekte ve en kısa sürede inşallah finans problemi çözülerek bu süreçlere dâhil edilecektir ve projeler yapılacaktır.

İstanbul'da yaşadığımız deprem çerçevesinde Hasdal'da İstanbul Üniversitesiyle yapmış olduğumuz protokol çerçevesinde Çapa Hastanemizin Hasdal'da yeni birimlerini inşa ediyoruz. Birinci etabın yıl sonuna kadar ihalesini yapacağız ve en kısa sürede de burada, Hasdal'da Çapaya ilişkin yerleşim alanları inşaatı tamamlanacak; yıl sonuna kadar da bu ihaleyi yapıyoruz.

Aynı şekilde, Cerrahpaşanın eğitim yapılarında ve yine, Avcılar'daki yerleşkelerde sorunlar var, öğrencilerimize başka bir alana naklettik ve 2019 yılı sonuna kadar da Cerrahpaşa Hastanemiz ve Avcılar Kampüsü'müzdeki eğitim yapılarının inşaatlarına da yıl sonuna kadar başlayacağız ve en kısa sürede bu süreci de tamamlamış olacağız.

Bunun dışında da, Marmara Üniversitesi binalarını, kampüsünü yeniliyoruz. Şehrimizde ne kadar kamu binası, kamu yapısı varsa buna ilişkin kentsel dönüşüm sürecini de hızlı, kararlı bir şekilde yürütmeye gayret gösteriyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Bakan, toplama alanları?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Efendim?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Toplama alanları?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Toplama alanları?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Toplama alanlarında bir problem yok, daha önce de açıkladım, İstanbul'da 10 bin tane toplama alanımız var. Yapmış olduğumuz yeni millet bahçeleri ki İstanbul'da 10 tane çok büyük millet bahçesi yapıyoruz, bu millet bahçeleri de ilave toplanma alanlarıdır, okul bahçelerimiz toplanma alanlarıdır, kamu binalarının bahçeleri toplanma alanlarıdır ve bu çerçevede çalışmalarımız yürütülüyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Bina yapılan, rezidans yapılan, iş yeri yapılan yerleri sorduk Sayın Bakan.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Öyle toplanma alanı olur mu ya?

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, lütfen...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Kayseri Camikebir Kentsel Yenileme Projesi kapsamında Kayseri Büyükşehir Belediyemizle ortak bir proje yürütüyoruz ve Tarihî Kent Merkezleri Yenilenmesi Projesi kapsamında Kayseri'mizde de örnek bir proje yürüteceğiz ve TOKİ Başkanlığımız inşallah bu projenin yapımında 2020 yılı başının ilk çeyreğinde ihalesini yapacak ve örnek bir projeyi de bu çerçevede yapmış olacağız.

Şimdi, doğruya doğru, yanlışla yanlış demeyi bilmemiz gerekir. İşte, Salda Gölü. Salda Gölü'yle ilgili Sayın Vekilimiz bir Burdurlu olarak diyor ki: “Salda'yı siz korumuyoruz; aksine, Salda'yı kirletiyorsunuz, Salda'daki doğal güzelliği bozuyorsunuz.” Kesinlikle katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum.

Sayın Vekilim, bakın, çok anlattım ama bir kez daha anlatayım: Şimdi, Salda Gölü'nün yüzeyi 44 kilometrekare. Şimdi, biz Sayın Cumhurbaşkanımızın kararıyla 14 Mart 2019 tarihinde özel çevre koruma bölgesi ilan ettik. Nereyi ilan ettik, biliyor musunuz? Bunun 7 kat büyüğünü, 295 kilometrekare alanı. Niye ettik? Bu alandaki bütün yapıları kontrol altına alabilmek için ilan ettik, Salda'nın o doğal güzelliğini koruyabilmek için ilan ettik. Diyorsunuz ki: “Sit alanı azaldı.”

MEHMET GÖKER (Burdur) – Ben sit alanını sormadım Sayın Bakan.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Mevcutta o güne kadar o bölgede 5.989 hektar sit alanı vardı, biz sit alanı miktarını 1,5 kat artırdık ve 8.500 hektara çıkardık. Bakın, daha önceki durumu, ÖÇK sonrası durumu ve sit durumu.

MEHMET GÖKER (Burdur) – Ben sit alanını sormadım size Sayın Bakan.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Hepsini anlatacağım.

Yani eğer iklim değişikliğine önem veriyorsak, çevreyi koruyorsak, doğayı koruyorsak bu korunarlara da bir saygı duymayı da bilmek lazım yani biz de bunlarla motive oluyoruz. Yani siz bunlara “Güzel oluyor.” diyecekseniz ki biz de daha çok iş yapalım. Öyle mi? Yani, lütfen, bunu, doğruyu bu noktada görelim.

Şimdi, bu göl havzasında, burada 81 familyaya ait 301 suçul ve karasal bitki türü tespit ettik ve bu kuş türlerini, bitki türlerini korumak amacıyla bu özel çevre koruma bölgesi genişletilmiştir.

Bakın, özel çevre koruma bölgesi yapılmadan önceki hâli, bu arabalar gölün kıyısına kadar, o “değerli” dediğimiz kumsalın kıyısına kadar giriyordu. Biz, hemen oraya gittiğimizde, vekillerimiz, valiliğimiz dediler ki...

MEHMET GÖKER (Burdur) – Şimdi de sizin valiniz oraya ayaklarıyla giriyor Sayın Bakan.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – “Bizim bu doğal güzelliği korumamız lazım.” Hemen tedbir aldık ve araçları o doğal güzelliği bozmayacak şekilde 400-500 metre geriye aldık.

Bu muydu eski doğal güzelliği? Bakın, gölün kıyısına kadar girilmiş. Sonraki hâli, yine...

MURAT BAKAN (İzmir) – Kimse eskisi gibi kalsın demiyor ki Sayın Bakan, algı yaratmayın.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – Tamam biz de korumak için yapıyoruz.

Bakın, eski hâli, yeni hâli.

CAVİT ARI (Antalya) – Düzenleme yapılmasına izin verilmemiş daha önce.

BAŞKAN – Sayın Kurum, bir saniye.

Arkadaşlar...

MEHMET GÖKER (Burdur) – Sizi yanıtlıyorlar Sayın Bakan.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar.

Siz, Salda Gölü’ne yönelik bir sürü eleştiri yaptınız ve hiçbirine cevap vermedi. Şimdi, Sayın Kurum cevap veriyor bunlara. Niye rahatsız oluyorsunuz? Niye rahatsız oluyorsunuz? (CHP sıralarından gürültüler) Lütfen ya! Lütfen arkadaşlar...

Buyurun Sayın Kurum.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MURAT KURUM – Bakın sayın vekillerim, yine biz SİT alanı ilan etmeden ve o bölgeye girip bu projeyi yapmadan önceki hâli. Çadırlar, barakalar, derme çatma yapıların olduğu bir durumdan, biz, şu an geçici, sadece ahşap, içinde hiçbir şekilde betonlaşma, asfalt, çivi, bu noktada hiçbir yapılaşmanın olmadığı, sadece doğal malzemelerden, insanların orada günlük ihtiyaçlarını giderecekleri, tuvaletlerini yapabilecekleri, duşlarını alabilecekleri, orada oturup çay, kahve içebilecekleri bu alanların hepsi... O 400-500 metre koruduğumuz bir bant var, o bantta kesinlikle yapılaşmaya müsaade etmiyoruz ki daha önce olmuş yapılaşmaları da... Bakın, daha önce yapılan bu yapılaşmaları da yıkarak kaçak yapılaşmayla olan kararlı mücadelemizi de göstermeye çalışıyoruz. Amacımız, buradaki bu doğal güzelliği gelecek nesillere aktarmak ve giden vatandaşımızın orada günlük ihtiyaçlarını giderebilmeleri amacıyla alanın tamamen dışında bir otopark yapmak... İnsanlar araçlarını otoparka park edecekler ve o doğal güzelliklere hiçbir zarar vermeyecek şekilde, hiçbir yapılaşma da bu alanda yapılmayacak ve inşallah, Salda’mız bugünden daha iyi duruma gelecektir.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – 50 metre diyorlar, 400-500 metre değil, Sizi yanıtlıyorlar Sayın Bakan.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Cavit Arı Vekilimiz, “Dış kaynaklı altyapı kredilerini belediyeler arasında hangi anlayışla paylaştırdınız?” diye sordu.

Sayın Vekilim, orada projeler, öncelikli uygulama projeleri, fizibilite, bizim 2023 yılı hedefleri doğrultusundaki projeler dikkate alınıyor ve bu projeler doğrultusunda da hakkaniyet çerçevesinde bu projeleri yapmaya gayret gösteriyoruz.

Ahmet Erbaş Vekilimiz, Kütahya merkezdeki konutlarla alakalı talepleri söylediler. Bugüne kadar 4.064 konut yaptık. Hisarcık'ta 198 adet konut ihale aşamasında. Aslanpaşa'da yer bakıyoruz. Tavşanlı'da 981 adet konut ihale aşamasında. Yine, Dumlupınar'da 126 adet konut inşaatı da devam etmektedir.

HES Projesi noktasında, Iğdır ili Tuzluca'da Tuzluca Barajı HES Projesi için süren dava Bakanlığımız lehine sonuçlanmıştır.

Çevre Kanunu kapsamında -Gülizar Biçer Karaca Vekilimizin sorduğu soru- 2019 yılından bugüne 40.875 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiştir, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyette bulunan 5.747 tesise 122 milyon idari para cezası uygulanarak 226 adet faaliyete de son verilmiştir.

Cavit Arı Vekilimiz, Kaş Çevre Düzeni Planı iptal edildi. Bakanlığımızca Temmuz 2019 tarihinde onaylanan 1/25000 ölçekli çevre düzeni planında mevcut durum ve arazi kullanım kararları plana işlendi ve yapılaşma kısıtlı tutuldu. Çukurbağ Yarımadası'nda geliştirme konut alanı bulunmamaktadır. Limanağzı bölgesinde ise 1.024 kişi gelişme konut alanı önerisi vardır, 200 bin kişi kesinlikle yoktur. Ada bazlı plan değişikliğine ilişkin Meclisimizde bir çalışma söz konusudur. Parsel bazlı plan yapılmasının önüne geçilecek. Ada bazlı plan yapılmasına, oluşan değer hakkaniyet çerçevesinde dağıtılmasına ilişkin Meclisimizde bir çalışma söz konusudur, vekillerimizin takdiridir. Çıkarılması durumunda, şehirlerdeki hakkaniyet çerçevesinde yönetim sağlanacaktır.

Yine, kaçak yapılaşmayla ilgili mücadele noktasında da tasarı, çalışma, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan kaçak yapıların tapularına şerh konulması satılamayacağı ve kiralamaya ilişkindir. Çok önemli bir süreçtir. Ben, burada tüm vekillerimize de bu çalışmaya destek olunmasının önemli bir süreç olduğunu altını çizerek hatırlatmak isterim.

Adana ilinde 33 bin kişilik stat bitti, koltuk ve çim yapılıyor. Göl Mahallesi sakinleri için üretilecek konutlar ihale aşamasında. Sinanpaşa Mahallesi'nde projeler hazırlanmakta, uzlaşan hak sahiplerine para ödedik ve kamulaştırmalar bu çerçevede başlıyor. 2000 Evler Mahallesi'nde Adana Büyükşehir Belediyemiz ve Seyhan Belediyesine yürütülüyor. 2017 yılında onaylanmıştır. Bugüne kadar projeye başlanmamış, Adana Büyükşehir ve Seyhan Belediyelerinin talep etmesi hâlinde Bakanlığımız gerekli desteği Adana'mıza da verebilir.

Üsküdar'da yine yükseköğretim alanı olarak değiştirilen planla ilgili bir soru vardı. Bu alanın büyüklüğü 117.157 metrekaredir. 48 bin metrekaresi hastane alanı olarak Sağlık Bakanlığımıza, 66 bin metrekaresi de Sağlık Bilimleri Üniversitesine tahsis edilmiştir. Burada emsal 1, yükseklik de 12.50 olarak onaylanmıştır ve yapılan proje tamamen sosyal içerikli, şehrin silüetine zarar vermeyen bir projedir.

Murat Bakan Vekilimizin sorusu “Deniz koruma alanlarıyla ilgili çalışmalar var mıdır?” Evet, özel çevre koruma bölgelerinin yüzde 56'sı denizel koruma alanı içerisinde kalmaktadır. Yine 2.430 doğal SİT alanımızda yaptığımız dört mevsim ekolojik temelli bilimsel araştırma raporlarında kıyısı olan doğal SİT alanlarımızda denizel ortamlarla birlikte değerlendirmeler yapılarak, denizel koruma alanlarımız tescil edilmektedir.

Seralarla ilgili yapılmış olan düzenlemelerle -Antalya Vekilimiz Cavit Arı Bey sordular- İmar Kanunu'nun 27'nci maddesinde yapılan düzenlemede il tarım ve orman müdürlüğünün uygun görüşü alınmak ve fennî mesuliyeti üstlenilmek kaydıyla ilgili idaresi tarafından etüt ve projeleri fen ve sanat kurallarına uygun olduğuna dair karar verilen seralar için yapı düzenleme ruhsatı şartı kaldırılmıştır. Aynı düzenlemeyle, yola cephe şartını sağlamayan yerlerde ise komşu parsellerden geçiş hakkı izni alınarak sera yapılabilmesinin önü açılmıştır. Ayrıca, arsanın verimli kullanılmasını teminen daha önce yoldan 10 metre çekme mesafesi 5 metreye düşürülmüş, komşudan da 5 metreden 2 metreye düşürülmüştür. Bu konuda CHP Antalya Milletvekili Aydın Özer Bey hem bizimle hem de Genel Müdürlüğümüzle defalarca görüşmüş, bu konuda çalışmalarla ilgili bilgilendirilmiş ve bu çalışmalar için bizzat Bakanlığımıza da teşekkür etmiştir.

Ergene Havzası'yla ilgili Sayın Cumhurbaşkanımız 2012 yılında Türkiye'nin en büyük çevre projesini başlatmış. Evet, Ergene'deki bu kirlilikten tüm Türkiye rahatsız, sadece Ergene değil, sadece Tekirdağ değil biz de rahatsızız ve buna ilişkin de 2012 yılında o gün, Veysel Eroğlu Bakanımıza talimat vererek 5 arıtma tesisi ve arıtma tesislerinin birbirine bağlantısı ve denize derin deşarjını sağlayacak bir proje başlatılmış ki bugünkü değeri tam 5 milyar. Bu projenin 3 tane atık su arıtma tesisi tamamlandı, 2'sinin inşaatı devam ediyor. Yine, denize bağlantı tamamlanmış durumda. Sayın Cumhurbaşkanımız, yine bundan bir iki ay önce Kabine toplantısında bu işin yapılmasıyla alakalı, hızlandırılmasıyla alakalı, sürecin tamamlanmasıyla alakalı Cumhurbaşkan Yardımcımız Fuat Oktay'a talimat vermiştir, ilgili bakanları toplamıştır ve Tarım ve Orman Bakanlığımıza bu görev verilmiştir. En kısa sürede projenin kalan etapları tamamlanacak, evet Ergene'nin yine balıkların yüzdüğü, orada tarımın, turizmin doğru bir şekilde yapılabilirdiği hâle getirilmesi sağlanacaktır.

Yine, Fethiye Körfezi'yle ilgili süreci söyledim. İztuzu Kumsalı kim tarafından işletilmektedir? İztuzu Kumsalı'nda bulunan 481 bin metrekare alanın 85 bin metrekarelik kısmı büfe, pergola, soyunma gibi günlük kullanımlar, diğer kısmı halkın kullanımına bırakılmış, tüm alanın temizliği de MUÇEV tarafından yapılmaktadır. Orada bulunan otopark Ortaca Belediyesi tarafından işletilmektedir. Bırakın bedel almayı, oraya ilave bedel harcayarak dünya güzeli İztuzu Plajı'mızı korumak için çok önemli adımlar da orada atılmıştır. Eğer bir yıl önce, iki yıl önce oraya gittiyseyiz oradaki yapıyla şu anki yapıları kıyasladığımızda bu kıyası da net bir şekilde görebilirsiniz.

Habip Eksik Vekilimiz, kömür denetimleriyle ilgili bugüne kadar 9.854 denetim yapılmış, 5 milyon 542 bin ton katı yakıt -yani kömür- bu anlamda denetlenmiştir.

Mehmet Ali Çelebi Vekilimiz "Şehit ailelerine TOKİ tarafından ne veriliyor?" dedi. 2019 yılında 137 bin TL faizsiz konut kredisi verilmektedir bir şehit ailesine. Bugüne kadar 24 bin 608 şehit ailemize 1 milyar 221 milyon TL kredi kullandırılmıştır.

Yine "Aydın ili İncirova, Koçarlı ilçelerinde arıtma tesisi kurulumu için yer tahsis hangi aşamadır?" diye Hüseyin Yıldız Vekilimiz sordular. İncirova ilçesinde arıtma tesisi yapılmak için talep edilen alan Adnan Menderes Üniversitesine tahsisli olup üniversite tarafından tahsisinden muvafakat edilmemiştir. Ayrıca, bu alan 5403 sayılı Kanun kapsamında tarım dışı kullanımı yasal olarak mümkün olmadığından uygun görülmemiştir. Koçarlı ilçesinde talep edilen alan da mera vasfında olması nedeniyle talep yetkili kurum Tarım İl Müdürlüğüne yönlendirilmiştir. Millî Emlak bünyesinde, Hazine mülkiyetinde şehrin arıtma tesisini yapacak uygun bir alan tespit edilip talep edilmesi hâlinde burada, Komisyon üyelerimiz nezdinde bu sürece izin verileceğini de şimdiden söylemek isterim.

CHP Kastamonu Vekilimiz Hasan Baltacı LİHKAB'lara ilişkin soru sordu. LİHKAB mensuplarına 65 yaşında emekli olma zorunluluğu getirilmesi konusunda mevzuat tasarıları hazırlandı. Ayrıca, yönetmelik değişikliği tasarıları hazırlandı, tarafların görüşleri alındı. Bu süreçlerin tamamlanmasından sonra sınavlar yapılarak LİHKAB sayısının artırılması planlanmaktadır.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Mevcutlar emekli olmadan yeni bir sınav açılmıyor değil mi?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Evet, buna ilişkin çalışmaları yapıyoruz Sayın Vekilim, açacağız.

“Akseki ilçesinin korunmasına yönelik çalışmalar nedir?” Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi içerisinde çalışılmış olup tescilin sürecine ilişkin çalışmalar da devam etmektedir.

Mehmet Ali Çelebi Vekilimiz “Atık motor yağlarının miktarı ne kadardır, bunlara ne oluyor?” dedi. Yapmış olduğumuz bu yönetmelikle katma değeri yüksek yağ üretilmesi, yüksek verimli tesislerin kurulması, toplama oranlarının azaltılması ve uygulamada yaşanan sorunların giderilerek ülkemizde atık yağların yönetiminin daha etkin hâle getirilmesi amaçlandı. 2018 yılında yetkilendirilmiş kuruluş tarafından toplanan atık yağ miktarı 22.146 tondur ve bu çerçevede süreç takip edilmektedir.

Afşin Termik Santraline ilişkin son bir yılda 5 kez denetleme yapılmıştır ve 1 milyon 46 bin TL ceza uygulanmıştır ve eksiklikler giderilene kadar da işletmeye çalışmama cezası dâhil tüm süreç işletilmektedir. Bu anlamda gerekli her türlü çevre denetimi yapılmaktadır.

Hazineye ait taşınmazların rayiç bedel kayıtlarının sağlıklı tutulmadığı ifade edilmektedir. Muhasebe kayıtları, girişleri yapılmış, rayiç değerler üzerinden giriş yapılanların oranı... Yüzde 93'ünün rayiç değer üzerinden kaydı tutulmaktadır ve envanteri olmayan taşınmaz raporunda yer alan 68.570 adet taşınmazın muhasebe kayıtlarına aktarılması için de gerekli çalışmalara başlanmıştır.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Bitiriyorum Başkanım.

“IPA fonları ne kadar kullanıldı, nereye harcandı?” 2014-2020 yılları arasında 335 milyon avro tesis edildi, 283 milyon avro değerinde 14 adet içme suyu... Hani “Nasıl yapıyorduk o işleri?” dendi. İçme suyu, atık su ve katı atıkları içeren altyapı projesiyle 69 milyon avro tutarında 14 adet kapasite geliştirme projesinin finansman kararı alındı ve bu projeler de yine devam etmektedir.

Sayın Vekilimiz Bülent Kuşoğlu, Başkanımız, Cumhurbaşkanlığı program tedbirleri noktasında programın kaynağının ne olduğunu sordular. İller Bankası Genel Müdürlüğümüz kapsamında bu projelere ilişkin yerel yönetimlere destek programı geliştirilmekte ve İller Bankasından hibe yöntemiyle bu projelere finansman sağlanmaktadır.

Ulaş Karasu Vekilimiz “Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan aktarmalar nelerdir, ne için yapılmaktadır?” diye sordular. “Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara aktarmalar” açıklamalı bütçe kodu bütçeleme tekniğinde ortak bir ifadedir. Bakanlığımız “kâr amacı gütmeyen kuruluşlara aktarmalar başlığı” altında bütçe ödenekleri, şehit aileleri faizsiz konut kredisi karşılığı olarak TOKİ'ye aktarılabilecek ödenekler, kentsel dönüşüm proje ödenekleri, memurların öğlen yemeğine yardım ödeneği ödenek kalemlerinden oluşmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerim...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakan, Sayın Bakan...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan...

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar, lütfen ya...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ama Sayın Başkan, 2 tane soru sordum çok basit.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Asbestli borulara ilişkin olsun, yine şehirlerimizdeki atık su problemlerine ilişkin olsun, yağmur suyu problemlerine ilişkin olsun, altyapıya ilişkin tüm problemlere ilişkin biz 2023 yılına ilişkin bir hedef koyduk ve bu hedef doğrultusunda asbestli boruların değişimi noktasında neresi varsa bize bildirin, biz yapalım ilgili belediyesiyle.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Hemen alalım notunu.

Biz olması gereken her yerde asbestli boruların vatandaşımızın sağlığını ilgilendiren tüm süreçleri takip ediyor, çevremizi, doğamızı koruyacak adımları yapmış olduğumuz millet bahçeleriyle...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Millet bahçesi ne ya? Ormanları talan edip bahçe yapıyorsunuz!

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – ...yine yapmış olduğumuz bisiklet yolları, yürüyüş yollarıyla vatandaşımızın hayatını kolaylaştıracak adımları atmaya çalışıyoruz.

Deprem bölgesinde bulunan ülkemize baktığımızda, nüfusun yüzde 75-80'inin kent merkezlerinde, deprem bölgelerinde yaşadığı göz önüne alındığında, kentsel dönüşümle ilgili de hızlı, yerinde ve gönüllü dönüşümü esas almak suretiyle vatandaşlarımızla birlikte dönüşüm sürecini uygulamaya çalışıyoruz. İnanın, her gittiğimiz şehirde... Bursa vekilimiz sordu, Bursa'daki Ulu Cami'nin önünü açıyoruz, Bursa'daki o tarihî değerlerin, ecdadın bize bıraktığı tarihî değerlerin önünü açıyoruz. Erzurum'da yine Çifte Minare, Ulu Cami, kale ve etrafı çevre düzenlemesi projesi yapıyoruz. yapmış olduğumuz her projede çevremizi, doğamızı koruyacak adımları atmaya gerçekten gayret gösteriyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Ben bu çerçevede Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin ülkemiz, şehirlerimiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Bakan, 2 soru sordum çok basit.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Bakan, cevap veremediniz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen oturur musunuz. Sakin olun, sakin olun arkadaşlar, bu kadar heyecanlanmanıza gerek yok.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Tamam efendim.

Değerli arkadaşlar, bakın...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Balıkesir'de...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Yazılı cevap vereceğim.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, 2 tane soru sordum, cevap alamadım.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, son sorularımızın hiçbirine cevap alamadık.

BAŞKAN – Sayın Sındır, lütfen...

Değerli arkadaşlar, lütfen...

Ben Sayın Bakana çok teşekkür ediyorum. Elbette atlamış olduğu, unutulmuş olan belki birkaç soru olabilir.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Yazılı cevap vereceğim efendim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, 2 tane soruma cevap verilmedi.

BAŞKAN – Nedir sorunuz?

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Bakanım, (2009/7) sayılı Genelge konusunda ne düşünüyorsunuz? Hiçbir şey söylemediniz. Bunu 2009 yılından beri bir çevre katliamına neden olan bir genelge olması nedeniyle iptal etmeyi düşünüyor musunuz?

İkincisi: ÇED olumsuz raporu verilmiş kaç proje var?

İki tane çok temel, çok basit soru sordum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, şunu söyleyeyim: Tam elli beş dakika her bir vekilimizin sorusuna cevap verme...

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Hayır, cevap verilmedi. Şarkısı bile var: “Nowhere, now here.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu tarafa geçince çok net görünüyor her şey, bakın Garo Paylan’a.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen...

Arkadaşlar, eksik kalan soruların cevaplarını 18/11/2019 tarihine kadar -bir haftalık bir süre- Bakanlığımız Lütfen Komisyon Başkanlığımıza ulaştırırsa biz de her bir vekilimize bunları ulaştırma imkânına kavuşacağız.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MURAT KURUM – Sayın Başkanım, biz soruların tamamını not ettik. Samimi bir şekilde, olan doğruların hepsini 18 Kasım’a kadar Komisyonumuza ileteceğiz. Bunun dışında da bizim özel kalemimize sormanız gereken bütün soruları gönderebilirsiniz. Hepsini de olan doğruyla birlikte samimi bir şekilde cevaplarınız sayın vekillerim, bundan imtina etmeyiz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Soru önergelerinin yalnızca üçte 1’ine cevap vermişsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, kaç tane yazılı soru önergesi verdik ama cevap vermediniz.

BAŞKAN – Bakın, Sayın Arı, arkadaşlar; Sayın Kurum, Sayın Bakan samimi olarak tüm sorulara cevap vermeye çalıştı. Evet, kendisine ulaşmayan bazı hususlar olabilir.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ulaştırılmayan, bilerek ulaştırılmayan.

BAŞKAN – Olabilir, olabilir. Olabilir Sayın Sındır ya. Bunları aktaracağız size.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Ama burada bu düzeni de bozmanız gibi bir şey yakışmıyor ya sizlere, hele hele size hiç yakışmıyor.

Evet, çok teşekkür ediyorum, özellikle sayın vekillerimize. Bugün gerçekten inanılmaz bir katılım sağladı sayın vekillerimiz, 49 arkadaşımız söz aldı ve düşüncelerini, görüşlerini aktardı. Ben her birinize çok teşekkür ediyorum.

Ama son söz sayın vekilin diyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oylamadınız ki daha.

BAŞKAN – Oylayacağım efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben öncelikle, toplantının başında yaptığı sunumdan ve gelen sorulara ve değerlendirmelere verdiği -ki tabii, süresi çerçevesinde verdiği- cevaplardan dolayı Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, sizin de dediğiniz gibi, rekor bir katılım. Bakanlık bütçesine çok yoğun bir ilgi var. Son yıllarda sanırım en yüksek katılımın olduğu bir bütçeyi görüştük. Tabii ki önemli bir bakanlık. Burada çok önemli değerlendirmeler yapıldı. Elbette eksiklikler, eleştiriler dile getirildi. Ben inanıyorum ki Sayın Bakanımız ve ekibi burada haklı olarak getirilen eleştirileri mutlaka dikkate alacaklardır. Ama şunu da söyleyeyim: Doğruları da ifade etmekten kaçınmamalıyız. Ben dikkat ettim, konuşmacı arkadaşlardan bir tek Erol Hoca, Sayın Katırcıoğlu güzel şeyler, doğru şeyler olduğunu açıkça dile getirdi, ayrıca eleştirilerini de söyledi. Yani doğruya doğru dememiz gerekiyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, yanlışla yanlış dediğimizde de cevabını vermiyorlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben, iki konuyu dikkatlerinize tekrar getirmek istiyorum. Birincisi, bu plastik poşetin engellenmesiyle ilgili uygulama. Şimdi, yıllık programda detaylı bilgi verilmiş. Plastik poşet kullanımında yüzde 70 oranında azalma var, burada takdir etmek lazım, teşekkür etmek lazım. Atık oluşumunun önlenmesi açısından çok önemli bir icraat.

İkincisi, bu imar barışıyla ilgili, malum, istismarlar oldu. Ki ilgili düzenleme yapılırken biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu konunun etkili bir şekilde denetlenmesini önermiştik. Sayın Bakanımız -konuşma metninde de ifade etti- denetim ekipleri oluşturdu ve rakamları verdi. Ben burada tekrar vermek istiyorum. Ülkemiz genelinde 21 bin adet imar barışına aykırı kaçak yapı tespit edilmiş. Bunlardan 3.295 adedinin yıkımı gerçekleştirilmiş. Bakın, Ayder, Uzungöl, Kapadokya, Salda, Bodrum'un da olduğu kıyılarımızda, koylarımızda, korunan alanlarımızda 3.956 kaçak yapı tespit etmişler. Bu yapıların 1.428'i için suç duyurusunda bulunmuş, 423'ünü yıkmış. Hepimiz gördük, bizzat Sayın Bakanımız işin başında durarak bu yıkımları yaptı. Yani bunlar garip gurebanın yaptığı yerler değil. Buraları yıkmak için babayiğit olmak lazım, ben Sayın Bakanı takdir ediyorum, teşekkür ediyorum.

Bu denetimlerin devam etmesini istiyoruz ve mutlaka bu kaçak yapıların tümüyle yıkılması gerektiğini burada ifade ediyorum.

Son olarak Sayın Bakanım, Dedemli'yle ilgili bilginiz vardır. Sayın genel müdürümüzle konuştum, Konya il müdürümüzle konuştum. Malum, Bozkır Barajı'nın altında kalması nedeniyle Konya Meram Çarıkla'ya getiriliyor. Orada bir projemiz var 428 konutluk. Oraya sobalı sistem yapılıyor. Yani bu çağda yapılmaması lazım. Sorun sizden kaynaklı değil de doğal gaz olmamasından kaynaklı. Ama doğal gaz, yakınında bir hat var, Çumra'ya giden hat yani o hattan doğal gaz getirilip bu çağda o 428 evin kaloriferinin yapılması uygun olur. Ben bu konuda desteğinizi bekliyorum.

Bakanlığınız bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum. Size ve çalışma arkadaşlarınıza başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Güneş, teşekkür mü edeceksiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür edeceğim.

BAŞKAN – Hadi, hızla.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli bürokratlar; ben de hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

Tabii, çevre sadece bizler için değil, aynı zamanda gelecek neslimiz için, onlar için de değil tüm varlıklar için çok önemli. Oluşmuş sorunlar bugün oluşmuş değildir, dün de oluşmuş değildir. Biz 1990'lı yıllarda Ankara'da hava kirliliğini konuşuyorduk. Yine 2000'li yıllarda Uşak'ta haftada üç gün akan suları konuşuyorduk. Elhamdülillah, Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, bugün yani suyu olmayan şehir değil, ilçe değil, KÖYDES sayesinde köylerimizde bile susuz yerler kalmadı.

Şunu ifade etmek istiyorum...

BAŞKAN – Lütfen ya... Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Bakanım, gençsiniz, dinamiksiniz, cesaretlisiniz ve gerçekten de kararlısınız ve mütevazısınız. Uşak'a geldiğinizde de sorunları yerinde çözme anlamında da çok etkilisiniz. Allah ayağınıza taş değdirmesin diyoruz. Sizleri ve ekibinizi canı gönülden tebrik ederim.

Arkadaşlar, kıskanmayın, siz de çalışın diyorum.

Bütçemizin başarılı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın bütçesini okutuyorum:

(Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün kesin hesabını okutuyorum:

(Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara katılımları için, katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, saat 20.45'e kadar ara veriyorum. 20.45'te Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesine başlıyoruz.

Kapanma Saati: 20.28

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.52****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 11’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay Raporu, Spor Genel Müdürlüğünün kesin hesabı, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun kesin hesabı, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının Sayıştay Raporu bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Mehmet Muharrem Kasapoğlu’na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kasapoğlu.

IV.- SUNUMLAR(Devam)

2.- Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu’nun, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU –Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, değerli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2020 yılı bütçesi ile 2018 yılı kesin hesabını sunmak üzere huzurlarımızdayım.

Konuşmamın hemen başında, vefatının 81’inci yılında Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü rahmet ve hürmetle yâd ediyorum.

2019, aynı zamanda, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün 19 Mayıs 1919’da Samsun’da atılan ilk adımla başlayan İstiklal Mücadelesi’nin de 100’üncü yıldönümü. Bu vesileyle, İstiklal Mücadelesi başta olmak üzere, bu ülkeyi bize vatan ve yurt kılan aziz şehitlerimizi rahmetle anıyorum, mekânları cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemiz bulunduğu coğrafyada tayin edici gücünü artırmaya devam ediyor. Büyüyen ekonomisi, her türlü badireden selamete çıkarak koruduğu istikrarı ve bölgesel gücüyle bugün dünyanın gıptayla baktığı bir ülkedeyiz. Uluslararası alanda cesaretle sözünü dinleten bir ülke var. Türkiye’yi çevreleyen coğrafya üzerinde karanlık güç ve menfaat hesapları yapanların hesaplarını bozan bir ülke. Dolayısıyla bu coğrafyada istediği gibi at oynatmayı alışkanlık edinenlere rahatsızlık veren bir ülke. Türkiye’nin istikrarını bozmak, olumlu gidişatını sekteye uğratmak ve nihayetinde Türkiye’nin uluslararası ilişkilerdeki ağırlığını azaltmak isteyen birtakım odaklar ortaya çıkıyor. Ancak bu topraklara yönelik yapılan her yanlış hesabın döndüğü bir yer var, o da bu aziz milletin çelikten sinesi, sarsılmaz istiklal iradesi. Bu millet, bu ülkeyi, bu vatani kurda kuşa yem edecek bir millet değil, tarih kitapları bu iradenin nice örneklerine şahittir. Yakın tarihte hepimizin hafızalarında

bugün yaşanmış kadar canlı olan 15 Temmuz gecesi, zorbalara karşı bu milletin özgürlük ve demokrasi için dimdik ayağa kalkmasıdır. Ülkesine, devletine, birlik ve beraberliğine kasteden alçaklara karşı bu zamanların en şanlı özgürlük destanı yazılmıştır ve yine çok yakın zaman önce meşru haklarımızı kullandığımız Barış Pınarı Harekâtı'yla Mehmetçik'imiz yeni bir destana daha imza atmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımızın dik duruşu, kahraman ordumuzun yiğitlik ve cesareti, aziz milletimizin dualarıyla hem masada hem sahada galip gelmenin gururunu hep birlikte yaşadık. Türkiye, karşısında saf tutanlar hangi hesabı yaparsa yapsınlar, adaletten ve hakkaniyetten yana olmaya, dünyanın vicdanı olmaya, herkesin hukukunu korumaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; devlet-toplum ilişkilerinde en önemli unsur millet iradesinin daima yanınızda olmasıdır. Barış Pınarı Harekâtı, milletimizin birliğini, dirliğini bir kez daha dünyaya göstermiştir. Bu süreçte, bizleri gururlandıran pek çok hadiseye hep birlikte şahitlik ettik. Gençlik ve Spor Bakanı olarak gururla ifade edebilirim ki bunların arasında sporcularımızın uluslararası alandaki millî duruşlarının apayrı bir yeri vardır. Kalplerimiz cephedeki Mehmetçik'imizle beraberken bir yandan da gözümüz kulağımız uluslararası müsabakalarda ter döken millî sporcularımızda idi. Ne mutlu bize ki sporcularımız, göğüslerinde taşıdıkları ay yıldızın hakkını vererek inançla, heyecanla mücadele ettiler. Kazandıkları şampiyonlukları Mehmetçik'imize armağan ederek Türkiye'ye tarifi olmayan sevinçler yaşattılar, hepimizi gururlandırdılar. Onların verdikleri Mehmetçik selamı yediden yetmişe bütün milletimizin ortak hissiyatını dile getirdi. Sizlerin huzurunuzda bütün sporcularımızı bir kere daha tebrik ediyor, onlara milletim adına teşekkür ediyor ve tek tek her birinin alınlarından öpüyorum. Bu güzel neticelerin inşallah Tokyo 2020 yolunda sporcularımızın motivasyonunu en üst seviyeye çektiğine de inanıyorum.

Türk sporcusu her geçen gün başarı çitasını biraz daha yükseğe koyuyor, madalyalara madalyalar ekleniyor. İnanıyorum ki sporcularımız, Türkiye'nin mutluluğunu artırmaya devam edecekler. Bu ülkenin gençleri, aydınlık yarınlara güvenle hazırlanıyor. Şükürler olsun ki dünyanın aklı ve vicdanı olan bu gençliğe hizmet ediyoruz. Türkiye'nin bütün yerleşim birimlerinde, şehirlerinde, ilçelerinde, mahallelerinde, köylerinde gençlerimizin daha mutlu, daha huzurlu ve güvenli olması için bütün imkânlarımızı seferber ediyoruz. İnşallah önümüzdeki yıl, bu sevinçlerin çok daha fazlasını hep birlikte yaşayacağız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; milletimizin hür iradesiyle ve sizlerin öncülüğünde ülkemiz Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde 1'inci yılını tamamladı. Bu büyük değişimle birlikte ülkemiz için yeni bir sayfa açılırken 2023 hedeflerine ulaşmak için başlattığımız çalışmalar da hız kazandı. Yeni hükümet sistemiyle kamu yönetimi daha hızlı ve etkin hâle geldi. Bu değişimin semerelerini daha güçlü bir demokrasiyle gelecek yıllarda daha çok göreceğiz. Bakanlık olarak biz de bu büyük dönüşüme hızlı bir şekilde uyum sağladık. Bu dönüşüm neticesinde bugün hizmet ve faaliyetlerimizi çok daha etkin ve verimli bir şekilde yürüttüğümüzü özellikle ifade etmek isterim. Her yeni sistem yeni bir anlayışı tesis etmeyi gerektirir. Biz de bunu önceliğimiz kabul ettik, hizmet ve yatırım anlayışımızı bu yeni vizyondan güç alarak yeniledik. Bu yeni anlayışımız doğrultusunda gençliğe yönelik hizmetlerin tek çatı altında toplanmasını ve koordinasyonunu temin etmek için çaba gösterdik. Aynı şekilde, spor alanında da gözetim, yaygınlaştırma ve ulusal bir spor politikası geliştirilmesi için çalışmalar yaptık, yapmaya da devam ediyoruz. Gençlerimizi her şeyin çok hızlı değiştiği bir geleceğe hazırlamak için bütün imkânlarımızı seferber ediyoruz. Gençlerimizin güçlü, güvenli; ülkesinin hukukuna, itibarına ve evrensel insani değerlere sahip çıkan nesiller olmasını istiyoruz. Cumhuriyetin, demokrasinin ve istiklalini hisseden, bilgili, donanımlı, inançlı nesiller için ülkemizin imkân ve kaynaklarını en iyi ve en doğru şekilde kullanıyoruz. Bu güzel gençliğe layık olmaya çalışıyoruz. Geleceği kazanmak istiyorsak

o geleceğin getireceği şartlara karşı donanımını tamamlamış, bilgili, üretken, analiz kabiliyeti olan, öz güven sahibi gençler yetiştirmek zorundayız. Onların büyük enerji ve dinamizmlerini köreltecek hangi engel varsa yollarından kaldırmakla mükellefiz. Biz gençlerimizin büyük potansiyeline güveniyor, bu ülke için yapacaklarına samimiyetle inanıyoruz.

İstiklal mücadelesini veren şanlı ecdadın torunları, bugün hayatın her alanında istiklal sancağını taşımakta olduklarının bilinci içerisinde. Bakanlık olarak bu ülkenin gençlerine hizmet etmekle ne büyük bir sorumluluk üstlenmiş olduğumuzun da şuurunda bulunuyoruz.

Türkiye’yi geleceğe taşıyacak gençlerimizin iyi eğitilmesi ve yetiştirilmesiyle sporcularımızın ve sporumuzun desteklenmesi Bakanlığımızın en önemli vazifelerindendir. Yürüttüğümüz çalışmalarla, hayata geçirdiğimiz projelerle, yaptığımız yaygın yatırımlarla bu vazifemizin gereğini yerine getirmek için büyük bir kararlılıkla çalışıyoruz.

Müsaadenizle bundan sonraki bölümde, yaptığımız çalışmalarla ilgili sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Bütçe çalışmaları esnasında ve bundan sonra her zaman siz değerli üyeler tarafından ortaya konulacak değerlendirme, görüş ve önerilerin bizler için önemli olduğunu da özellikle belirtmek istiyorum. Bu ülkenin gençleri için birlikte çalışmak konusundaki samimiyetimizden kimsenin şüphesi olmasın.

Sayın Başkan, çok değerli üyeler; Bakanlığımızın yürütmeyi planladığı proje ve faaliyetler için 2020 yılında ihtiyaç duyduğu bütçe büyüklükleri bütçe teklifinde şu şekilde öngörülmüştür: 248 milyon 835 bin TL’si personel ve Sosyal Güvenlik Kurumu giderleri, 184 milyon 160 bin TL’si mal ve hizmet alımları, 8 milyar 668 milyon 782 bin TL’si cari transferler, 1 milyar 198 milyon 970 bin TL’si yatırım giderleri, 164 milyon 213 bin TL’si sermaye transferleri, 7 milyar 345 milyon 520 bin TL’si ise borç verme olmak üzere, 17 milyar 810 milyon 481 bin Türk lirasıdır.

Bu ödeneğin yüzde 1,39’unu personel ve SGK giderleri, yüzde 1,03’ünü mal ve hizmet alımları, yüzde 48,7’sini cari transferler, yüzde 6,73’ünü yatırım giderleri, yüzde 0,92’sini sermaye transferleri, yüzde 41,23’ünü borç verme oluşturmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı kendisine verilen görev, yetki ve sorumluluklarını merkez birimleri, il ve ilçe müdürlükleri, gençlik ve spor tesisleri ile öğrenci yurtlarında görev yapan 60.952 personeliyle ifa etmektedir.

Üstlendiğimiz sorumluluğun bir gereği olarak gençlerimizle birlikte yürüttüğümüz pek çok proje var. Bakanlık olarak gençlik alanında gerçekleştirdiğimiz projelerin başında gençlik merkezlerimiz gelmektedir. Burada “Merkezimizde Sen Varsın” temasından yola çıkarak toplumun her kesiminden gençlerle irtibat halindeyiz. 81 ilimizde faaliyet gösteren 313 gençlik merkezimizle gençlerimizin hizmetindeyiz. Gençlerimiz her tür imkân ve donanıma sahip bu merkezlerimizde buluşuyor ve paylaşıyor, konuşuyor, iş birliği yapmanın en güzel örneklerini ortaya koyuyorlar. Biz de onların mutlu ve güçlü bireyler olmalarına katkı sağlamak amacıyla merkezinde yine gençlerimizin olduğu sosyal, kültürel, eğitsel, sportif ve gönüllü faaliyetler gerçekleştiriyoruz.

Şunu özellikle ifade etmek isterim ki: Biz sadece kulak veren değil, aynı zamanda ses veren bir gençlik görmek istiyoruz. Birlikte düşlemenin, birlikte düşünmenin, birlikte çalışmanın, birlikte üretmenin kapılarını aralıyoruz. Katılımcılık ilkesini önemsiyor, gençlik merkezlerimiz aracılığıyla gençleri karar alma süreçlerine dâhil ediyoruz. Gençlerimizin aidiyet hissi ve mensubiyet bilincinin güçlenmesine katkı sağlamaya gayret ediyoruz. Bu ülkenin gençleri için çalışırken öncelikle yine onların fikrini almak, onların sesine kulak vermek yaptığımız bütün çalışmalarda en büyük ilham

kaynağımızdır. Bu şuurla eğitimden istihdama, girişimcilikten dil öğrenimine, kodlamadan müziğe ve sanata kadar her alanda gençlerimizin talep ve ihtiyacına cevap verecek eğitim programları ve faaliyetlerle gençlerimizle yol arkadaşlığı yapıyoruz.

Merkezlerimizde düzenlenen sportif ve kültürel faaliyetlerin gençlerimizi kötü alışkanlıklardan ve tehlikeli oluşumlardan uzakta tutmak gibi çok önemli işlevleri de var. Bakanlık olarak gençlik merkezlerimizi ülkemizin her yerinde ulaşılabilir kılmak suretiyle gençlerimiz arasında bir fırsat eşitliği oluşturma hedefini de çok önemsiyoruz. Bu düşünceden hareketle 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla okullarda, üniversitelerde ve yurtlarda genç ofisler kurmaya başladık. Yakın zamanda Yükseköğretim Kuruluyla güçlü bir iş birliğine giderek üniversitelerde bu projemizin yaygınlaşmasını amaçlıyor ve gençlik merkezi faaliyetlerinin gençlik merkezlerine ulaşamayan gençlerin olduğu yerlerde de yürütülebilmesi için canla başla gayret gösteriyoruz. Bundan üç yıl önce 233 gençlik merkezimiz varken, bu sayı 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla 313'e ulaşmış durumda ve inşallah bu yılsonu ve önümüzdeki yıl itibarıyla bu sayıyı 700'e çıkarma planımız var.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bir ülkenin gençleri o ülkenin geleceğidir. Bugün bizler, daha şuurulu, daha bilgili ve daha donanımlı bir gençlik için mücadele verirken aslında bir geleceğin mücadelesini veriyoruz. Gençlerimiz bizim en büyük güç kaynağımız. Gençliğin Bakanlığı olarak bu süreçte gençlerimizin hem kılavuzu hem de yol arkadaşı olmaktan şeref duyuyoruz. Önceliğimiz gençlerle el birliği, iş birliği ve güç birliğidir. Bu sebeple de gençlerin kendi hayallerini, fikirlerini ve projelerini gerçekleştirmek üzere güçlü adımlar atmasına katkı sağlamaya devam edeceğiz.

Bu düşünceyle gençlik merkezlerimizde gençlerimizin hangi imkânlardan yararlandıklarına, onlara neler sunduğumuza kısaca değinmek istiyorum. Gençlik Merkezleri Akademisinde gençlere hem belirli bir müfredatın işlendiği teorik eğitimler hem de öğrendikleri bilgileri hayatlarında kullanmalarını sağlayacak yaygın eğitim tekniklerinin kullanıldığı uygulamalı eğitimler verilmekte. Bu kapsamda sosyal bilimler, kişisel gelişim, dini bilimler, inovasyon, değerler, dil eğitimleri, sağlıklı yaşam ve spor, güzel sanatlar atölyesi olmak üzere 8 farklı atölyede eğitimler gerçekleştiriliyor. 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla Gençlik Merkezleri Akademisi kapsamında 8 farklı atölyede 185 bin faaliyet gerçekleştirildi, bir milyondan fazla gencimiz de bu faaliyetlere katıldı.

Yine, gençlik merkezleri kulüplerinde gençlerimizin ihtiyaçlarına, ilgi duydukları alanlara göre kendilerini ifade edebilecekleri her türlü faaliyeti tasarlama, planlama ve gerçekleştirme imkânını sağladık. 2019 yılı içerisinde gençlik merkezleri kulüp faaliyetleri kapsamında 300 bine yakın faaliyet gerçekleştirilmiş olup, 10 milyon genç bu faaliyetlere katılım göstermiştir.

Diğer bir önemli faaliyet alanımız ise gençlik kamplarıdır. Kamplarımız, gençlerimizin öz güven duygusu ve planlı yaşama alışkanlığı kazanmalarına destek olmakta ve bir arada yaşama hukukunun güçlenmesine katkı sağlamaktadır. 2019 yılında 38 kamp tesisimizde gençlere kendilerini geliştirme ve birbirleriyle kaynaşma imkânı sunduk. Ülkemizin dört bir yanından gelen gençlerimiz özgürce ve eşit şartlar altında katılım sağlamak ve kendilerine sağlanan tüm imkânlardan faydalanmaktadırlar. Bu yönüyle gençlik kamplarımızın ülkemizin kültürel çeşitliliğini tam olarak yansıttığını ve çok sesli, çok renkli bir görünüm sergilediğini de gururla ifade etmek isterim. Gençlik kamplarına katılan gençlerimizin ulaşım, konaklama ve yemek ihtiyaçları yine Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Yine, gençlerimize kamp dönemi boyunca seyahat ve sağlık sigortası yapmaktayız. Aile aylık net geliri asgari ücretin altında olan, ilgili eğitim öğretim döneminde takdir belgesi alan ve kamplarımıza daha önce katılmayan gençlerimize öncelik vermekteyiz.

Yine, kamplarımız, şehit ve gazi yakını olan gençlerimiz için önceliklidir. Gençlik kamplarımız ülkemizin en güzel köşelerinde, deniz ve doğa kampları olarak hizmet vermektedirler. Deniz kamplarımızda yüzmeye, badminton, yat gezisi, sosyal ve kültürel geziler, tiyatro, müzik, voleybol, basketbol, gibi pek çok branşın bulunduğu kamplar; yine, doğa kamplarımızda ise bunlara ek olarak; kano, dağ bisikleti, oryantiring, okçuluk, binicilik, mini golf, “paintball” gibi faaliyetlerin düzenlendiği kamplar.

Tabii ki bununla birlikte; Girişimcilik Kampı, Ekolojik Tarım ve Hayvancılık Kampı, İnovasyon Kampı gibi faaliyetlerle de gençlerimizin her alanda üretime, bilimsel anlamdaki inovasyonlar noktasında desteğe katılmalarını da amaçlıyoruz ve bu bağlamda uluslararası pek çok önemli faaliyeti de gerçekleştiriyoruz: Gençlik Değişim Programı, Türkiye, Medeniyetimizin Keşfi ve Tarih Programları, Gençlerin Öze Yolculuğu: Gönüllü YÜZ Projesi, Avrupa Spor ve Kültür Festivali.

Bu faaliyetlerle; devletler ve gençler arasında iyi ilişkilerin, karşılıklı saygının ve dostluğun geliştirilmesi, gençlerin bireysel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunulması ve yurt dışında doğup büyüyen gençlerimizin kendi kültürlerini tanımasının sağlanmasını amaçlıyoruz.

Yine, Bakanlığımız ile UNICEF Türkiye iş birliğinde yürütülen Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesi vasıtasıyla da ülkemizde misafir bulunan Suriyeli gençlerin, çocukların; ülkemizin gençleri ile kaynaşmalarını sağlayacak sosyal ve sportif faaliyetleri de düzenliyoruz.

19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası’nı, bu yıl Millî Mücadele’nin 100’üncü yılına yaraşır bir görkemle 81 ilimizde 10 farklı ülkeden gelen 182 genç ve binlerce vatandaşımızın katılımıyla kutladık. Gençler “Bitmeyen Yolculuk” adı verilen Millî Mücadele Gemisi’yle 16 Mayıs’ta İstanbul Kabataş İskelesi’nden yola çıkarak 19 Mayıs günü sabah saatlerinde Samsun Tütün İskelesi’ne indiler. Temsilci gençlerin yanı sıra sanatçı, sporcu ve medya mensuplarının da yer aldığı Millî Mücadele Gemisi’ni Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan karşıladılar.

Yine, 30 Ağustos Büyük Taarruz Başkomutanlık Meydan Muharebesi’nin 97’nci yıl dönümü kapsamında 25 Ağustosta Afyonkarahisar’da, 30 Ağustosta Kütahya Zafertepe’de on binlerce gencimizin katılımıyla tören ve kutlamalar gerçekleştirdik.

Gençlerimizin millî ve manevi değerlerle bütünleşmesi, tarihini ve ecdadını yakından tanıması amacıyla Millî Mücadele’nin 100’üncü yılı kapsamında gerçekleştirilen Gençlerden Ecdada Mektup 1919 yarışmasını da 1 Ocak-31 Mart tarihleri arasında gerçekleştirdik.

Yine, Çanakkale Savaşlarında gösterdikleri kahramanlıklarla destanlaşan, 57. Piyade Alayı şehitleri başta olmak üzere Çanakkale Şehitlerimizi Anma Programı’nı gerçekleştirdik. 5 bin gencimizle 24-25 Nisan tarihlerinde 57. Alay Vefa Yürüyüşü’nde buluştuk.

Sarıkamış Harekâtı’nın 104’üncü yıl dönümünde bu yıl da 4-6 Ocak 2019’da Kars Sarıkamış’ta Sarıkamış Şehitlerini Anma Yürüyüşü ve Anma Programlarını gerçekleştirdik. 40.000 gencimizin katılımıyla tarihimizin bu hazin sayfasında gezindik ve Allahuekber Dağlarında şehitlerimizin aziz hatıralarını yâd ettik.

Anadolu’nun kapılarını Türklere açan Malazgirt Muharebesi’nin 948’inci yıl dönümü vesilesiyle; yine 22-27 Ağustos 2019 tarihleri arasında Bitlis Ahlat ve Muş Malazgirt’te millî ve manevi değerlerimizi gençlere daha etkin şekilde tanıtmak amacıyla pek çok faaliyet gerçekleştirdik. Yurdun dört bir yanından 100 bin kişi bu faaliyetlere iştirak etti.

Bu vesileyle Malazgirt Zaferi törenleri hazırlık sürecinde elim bir kazada kaybettiğimiz Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız Prof. Dr. Halûk Dursun Hocamızı da rahmetle ve hürmetle yâd ediyorum. Merhum Hocamızın da hep ifade ettiği gibi; “Fırat’ın, Dicle’nin kuzularını çakallara kaptırmayacağız.”

Gençlerimiz için çalışırken, dün olduğu gibi bugün ve yarın da bu şuurla emek vereceğiz, hiçbir karanlık odağın evlatlarımızın hayallerini çalmasına müsaade etmeyeceğiz.

Bu gayemizin neticelerinden biri olarak, gençlerimizin her türlü bağımlılıktan korunması yolunda mücadele etmeyi de yine Bakanlığımızın önemli misyonlarından biri olarak kabul ediyoruz. Bu doğrultuda, gençlik kamplarımız, gençlik merkezlerimiz ve yurtlarımız vasıtasıyla gençlere ve gençliğe temas eden bütün çalışanlarımızı bağımlılıkla mücadele etme konulu seminerler, eğitimlerle destekliyoruz. Bağımlılıkla mücadeleye dair program ve projelerin hayata geçirilmesi için de her türlü desteği sağlıyoruz.

Bakanlığımızca hâlen sürdürülmekte olan başka sosyal sorumluluk projelerimiz de var: Ceza infaz kurumlarında bulunan genç tutuklu ve hükümlülerin sosyal hayattan uzaklaşmaması amacıyla Kapılar Kapanmasın Projesi ve sanayide çalışan gençlerimize sportif, sosyal ve kültürel faaliyet alanı temin etmeyi, yetenek ve potansiyellerinin keşfedilmesini sağlamayı amaçladığımız Sanayinin Çırakları Geleceğin Yıldızları Projesi. Bu projeler vesilesiyle yüzlerce gencimizin hayatına, gönlüne dokunduk ve geleceği için daha güçlü adımlar atmasına yardımcı olduk. Attığımız her adımda önceliğimiz, gençlerin mutluluğu, huzuru ve sağlığı. Burada paylaştığımız her bir faaliyeti bu öncelikleri gözeterek hayata geçirdiğimizi bilmenizi isterim. Sizlerin de bizlerle aynı fikirde olduğunuza, gençlerimizin mutluluğunun hepimizin müşterek meselesi olduğuna bütün kalbimle inanıyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımız faaliyetlerinin daha etkin ve verimli hâle getirilmesi için hayata geçirdiğimiz Gençlik ve Spor Veri Tabanı Projemiz var. Bu proje sayesinde, gençlere yönelik proje ve programlar için bilimsel ölçme değerlendirme teknikleri kullanarak memnuniyetlerini ve başarılarını ölçümlüyoruz.

Yine, bu çalışmalara ışık tutabilmesi için her alanda gençlik ve spor araştırmaları gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Yine, Bakanlık olarak çeşitli yayın faaliyetleri de gerçekleştiriyoruz. Sporu teşvik eden ve gençleri spora yönlendiren programların hazırlanması ve yayınlanması amacıyla TRT ile TRT SPOR 2 televizyon kanalının yayına başlamasını içeren bir iş birliği çalışması yapıyoruz. Türk spor hayatının ve amatör branş federasyonlarının desteklenmesi, bütün branşlardaki sportif faaliyetlerin yayınlanması için kurulan TRT SPOR 2 televizyon kanalı 25 Eylül 2019 tarihinde yayına başladı.

Yine, Bakanlığımızın bir yayın faaliyeti olarak hayata geçirdiğimiz Gençlik Radyosu da 26 Ocak 2019 tarihi itibarıyla yayın hayatına başlamış bulunuyor.

Sayın Başkan, değerli üyeler, Bakanlık olarak 2018 yılı sonunda 2019 yılını “Gönüllülük Yılı” ilan ettik.

22 Mart 2019 tarihinde İstanbul’da Gönüllülük Yılı Strateji Belgesi’ni kamuoyuyla paylaştık. Strateji Belgesi çerçevesinde yıl boyunca gönüllülük alanında gerçekleştirmeyi planladığımız projeleri ve faaliyetleri içeren Eylem Planını hazırlayarak yürürlüğe koyduk. Gönüllülük çalışmaları kapsamında çeşitli Bakanlıklar ve kamu kurumları ile ortak çalışmalar yürütmek amacıyla pek çok protokol imzaladık.

Bir parantez açarak şunu ifade etmek istiyorum: Bildiğiniz gibi bugün ülke genelinde Tarım ve Orman Bakanlığımızın düzenlediği Geleceğe Nefes Ol isimli fidan dikim kampanyası vardı. Biz de Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte bu anlamlı etkinliğe iştirak ettik. Bununla birlikte, Tarım ve Orman Bakanlığımızla geçtiğimiz aylarda bir gönüllülük protokolü imzalamıştık. İşte bugünkü kampanya vesilesiyle de Bakanlık olarak gönüllü gençlerimiz, öğrencilerimiz ve çalışanlarımızla

birlikte bu seferberliğe omuz verdik. Hem belirlenen lokasyonlarda hem de gençlik merkezlerimiz, yurt bahçelerimiz ve spor tesislerimizin çevresi olmak üzere pek çok lokasyonda tam 2 milyon 19 fidan dikimiyle biz de geleceğe nefes olduk. Bunu da buradan gururla ifade etmek istiyorum.

5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü münasebetiyle İstanbul'da Dünya Gönüllülük Zirvesi'ni gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Ülkemizde gönüllülük faaliyetlerine katılmak isteyen başta gençler olmak üzere tüm bireyler ile gönüllü arayan kurum ve kuruluşları bir araya getiren Genç Gönüllüler Platformu'nu faaliyete soktuk. Genç Gönüllüler Platformu hedefimizi 2019 yılı sonuna kadar gönüllü sayısının 120 bine, gönüllü arayan kurum sayısının 2.200'e, site üzerinden verilen ilan sayısının ise 20 bine ulaşması olarak belirledik.

Damla Gönüllülük Hareketi, gençlerin herhangi bir karşılık beklemeden, toplumun yararına olduğu düşünülen, sosyal faaliyetleri kapsayan, merhamet duygularını geliştirmek amacıyla başlattığımız bir gönüllülük çalışması var.

Projeyle ülkemiz üniversitelerinde öğrenim gören Türk vatandaşı gençler ile yabancı uyruklu öğrenciler gönüllülük esasına göre ziyaret edecekleri illerde çeşitli etkinlikleri gerçekleştiriyor ve yöre halkını yakından tanıma fırsatı buluyorlar. Biz gençlerimize inanıyoruz, onların hayallerine, projelerine güveniyoruz. Gençlik Projeleri Destek Programı'mız işte bu güvenin referansı. Bu programla gençlerin kültür, sanat, eğitim ve sosyal uyum alanındaki projelerini destekliyor ve teşvik ediyoruz.

2018 özel çağrısındaki başvuru sayısı 3.629 iken bu yıl, geçtiğimiz günlerde tamamlanan çağrıdaki başvuru sayısı 25.735'e ulaştı. Ben de gençlerimizin fikir geliştirmeye, üretmeye olan bu ilgisinin, heyecanının bizleri ziyadesiyle mutlu ettiğini ifade etmek istiyorum. Sizlerin de bundan mutluluk duyacağınıza inanıyorum.

Bakanlık olarak yine, gençlerimizin inovasyon noktasındaki ideallerini, çalışmalarını, düşüncelerini gerçekleştirmesi çerçevesinde TEKNOFEST projesi noktasında destek olduk, yine gençlerimizle birlikte katıldığımız bu tür çalışmalarda gençlerimizin ürünlerini sergilemelerine fırsatlar sunduk.

Bakanlığımızın sorumluluk alanlarından biri de spor faaliyetleri. Sporla ilgili çalışma ve yatırımlarımıza geçmeden önce, dünyada hızla büyüyen bir sektöre, spor turizmine dikkatinizi celbetmek istiyorum. Günümüzde turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve politik anlamda önemi giderek artıyor. Bunun yanı sıra sporun ekonomik, sosyal ve ticari değerlerinin yanında, ülkeler arasındaki ilişkileri geliştiren, iyileştiren bir yönü de var. Sporun birleştiren ve dönüştüren etkisinin sadece Türk gençleri arasında değil, bütün dünya insanları arasında güç kazanması için spor turizminin önemli bir imkân olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye'miz coğrafi yapısı ve iklim özelliklerinden dolayı spor turizmi potansiyeli yüksek olan ülkeler arasında. Dört mevsim spor yapılmasına elverişli iklim koşullarına, deniz, dağ, orman, su altı, nehir, göl, kanyon, mağara gibi coğrafi zenginliklere sahip bir ülkeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ek süre veriyorum. Dilerseniz başlıklar hâlinde de toparlayabilirsiniz.

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Dört mevsim spora hazır bir ülkeyiz. O anlamda da On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'na Türkiye Spor Turizmi Stratejisi'nin hazırlanması vesilesiyle "Spor Turizmi" başlığını dâhil ettik ve bu çerçevede de bugün Antalya'da başlayan bir çalıştay var. Bu vesileyle de bu konunun tüm taraflarını, bu konudaki fikirleri, düşünceleri, projeleri geliştirme amacıyla bugün bir araya getirdik ve inşallah, çarşamba günü de kapanışını gerçekleştireceğiz.

Ülkemiz spor noktasında hem altyapı hem de performans bazında çok önemli, çok devrimsel birtakım gelişmelere şahit oluyor. Ülkemiz genelindeki stadyumlardan havuzlara, futbol sahalarına, spor salonlarına, atletizm pistlerine ve benzeri tüm spor tesislerine çok ciddi bir tesisleşme hamlesi söz konusu. Ülkemizin son on sekiz yıldaki sportif tesisleşmesinin başka bir örneği yok. Bu manada ülkemizin tüm noktalarında çok kaliteli, devasa tesislerin olduğunu gururla, iftiharla ifade ediyoruz. Bu çerçevede ben tek tek spor tesislerimizden bahsetmek istemiyorum –sizler bunların şahidisiniz- ancak bundan sonraki süreçte bu tesislerimizi hem daha verimli kullanmak hem performans noktasındaki başarıları daha yukarılara taşımak hem de ülkemizin sportif anlamdaki geleceğini daha güçlü kılmak adına sportif projelerimiz var, onlardan bahsedeceğim. Bir tanesi Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Projesi. Ufak yaşlardan itibaren yeteneği olan çocuklarımızın yeteneklerinin keşfedilmesi ve yetkin oldukları alanlara yönlendirilmesi amacıyla yaklaşık 1 milyon 200 bin çocuğumuzun yetenek taramasını gerçekleştirdik ve bu çerçevede yaklaşık 3.551 engelli öğrencimizin bu yetenek taramalarına katılımını sağladık ve yabancı uyruklu ülke vatandaşı 40 bin öğrencinin sportif yetenek taraması yapıldı. 2019 yılı sonunda da bu merkezlerden, il spor merkezlerimizden bu vesileyle faydalanan çocuklarımızın, gencimizin sayısı da 1 milyon 600 bin. Bu vesileyle yetenekli olan gençlerimizi ilgili alanlarda yönlendireceğiz, takip edeceğiz, ilgili havuzlarda topluyoruz. Çok yetenekli olmayan gençlerimizi de yine, en yetkin oldukları konularda hayatlarının bir parçası olması vesilesiyle spora yönlendireceğiz. Projemizin bir tarafında yetenek taraması var, diğer tarafında da spora yönlendirme var. Dolayısıyla herkesin hayatında, günlük yaşamının bir parçasında sporun olmasını önemsiyoruz, spor kültürünün yaygınlaşması noktasında bu, bizler için çok önemli.

Yine, illerdeki spor altyapısı oluşturulmasına katkı sağlayacağını düşündüğümüz lisanslı sporcularımızla ilgili çalışmalarımız var. Lisanslı sporcu sayımızı hızla artırıyoruz. Yine, olimpiyat hazırlık merkezlerimizden 22 ilde 22 branşta yatılı veya gündüzlü olmak üzere 1.166 sporcumuz faydalıyor ve bu olimpiik havuzda 172 sporcumuz Tokyo Olimpiyat Oyunları'na gitmeyi hak kazandı. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

Yine, bu merkezlerimizde eğitim gören sporcularımız uluslararası müsabakalarda 1.263 madalya kazandı. "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" mottosuyla paylaştığımız, ifade ettiğimiz çok önemli bir projemiz var. Temel branşlardan olan yüzmeye Bakanlığımızca çok önem atfediyoruz ve bu çerçevede "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" projemizde 250 bin kişiye yüzme öğrettik ve inşallah, 2020 sonuna kadar 1 milyon hedefi koyduk. Biz bu hedefi de ciddi bir şekilde aşacağımıza, vatandaşlarımızdan gördüğümüz ilgi ve heyecan referansıya özellikle inandığımızı da ifade etmek istiyorum.

Yine, vatandaşlarımızın spora katılımı, spor yapması amacıyla ülkemiz genelinde "10 Bin Pota" projesi başlattık. Yine, bu pota alanlarında sadece basketbolun değil, voleybol, badminton ve ayak tenisinin oynanabileceği çok amaçlı spor alanları tesis ediyoruz ve bu vesileyle vatandaşlarımız evlerine en yakın mekânlarda spora yönelecekler. Bu konudaki projemize olan destek ve heyecan da kayda değer.

Elbette kulüplerimize, amatör kulüplerimize olan desteklerimiz hızla devam ediyor. 2002 yılında ülkemizde 6.035 spor kulübü varken şu an itibarıyla, 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla 17.747 spor kulübü var. Şunu özellikle ifade etmek istiyorum: On sekiz yıldaki devrim hakikaten sportif anlamda önemli

bir devrim ama bu konuda da durmadan, usanmadan hızlı bir şekilde devam edeceğiz ve son günlerde yaşadığımız başarılar bu konuda yapılan yatırımların ne kadar yerinde olduğunu ve gidilen yolun ne kadar doğru olduğunu bizlere gösteriyor ve daha büyük başarıları da bizlere müjdeliyor. Avrupa’da vesaire bu sene düzenlenen organizasyonlardaki başarılar var, onları zaten sizlere dağıttık, ayrıca zamanınızı almayalım.

Yurtlarımız... Biliyorsunuz, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğümüz Bakanlığımızın en önemli alanlarından bir tanesi. Yıl sonuna kadar 681.458 yatak sayısına ulaşmayı planlıyoruz. 81 il 235 ilçe ve 5 adet de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde olmak üzere 774 yurdumuz var, 679.758 yatak kapasitemiz söz konusu ve amacımız öğrencilerimizin konforuyla, sıcaklığıyla kendilerini evlerinde hissetmesini sağlamak. Geçtiğimiz yıllarda doluluk oranı yüzde 60-yüzde 70 iken son yıllarda yurtlarımız yüzde 100’e yakın doluluk oranıyla hizmet veriyor.

Yine, 2002 yılında 192 adet yurttta 187 bin öğrencimiz kalırken inşallah, önümüzdeki süreç sonunda 867 bin öğrencimize yatak hizmeti sunmayı da planlıyoruz.

Yine, yurtlarımızda temizliğiyle, güvenliğiyle, yirmi dört saat sunulan imkânlarla, ders çalışma alanlarıyla, kantin ve kafeteryalarla hem sosyal ortamı hem de barınma ve beslenme ortamını da en güzel şekilde sunmanın sevinci içerisindeyiz.

Yine, öğrencilerimizin akademik çalışmalarına ve bilimsel araştırmalarına katkı sağlamak amacıyla hızlı ve güvenli olarak ücretsiz internet servisimiz de yurtlarımızda söz konusu.

Yine, yurtlarımızda kalan öğrencilerimize beslenme yardımımız var. 2018-2019 öğretim döneminde 375 TL iken bu yardımı 2019 Eylül ayı itibarıyla 420 TL olarak tekrar düzenledik.

Yine, öğrencilerimize sunduğumuz burslar ve krediler var, hepinizin malumu. Bildiğiniz gibi bu yıl da kredi ve burs oranlarını yüzde 10 artırarak lisansta 550 TL, yüksek lisansta 1.100 TL, doktorada ise 1.650 TL olarak düzenledik. Biliyorsunuz bu rakam 2002 yılında 45 lira idi.

Değerli Başkan, çok kıymetli üyeler; Spor Toto Teşkilat Başkanlığımız, düzenlenen spor bahisleriyle sektörden elde edilen kaynakla Bakanlığımız tarafından eğitim, kültür, spor ve gençlik organizasyonlarında kullanılmak üzere ülkemize hizmet ediyor ve yine, ülkemizin en büyük tehdit aldığı konulardan biri olan yasa dışı bahsi engelleme noktasındaki çalışmalarla da ülkemizin ekonomisine ve güvenliğine katkı sağlıyor. Mahallelerde, semtlerde, okullarda inşa edilen spor tesisleriyle de hem sporumuza hem eğitim faaliyetlerimize ciddi katkılar sağlıyor.

Zaman el verdiği ölçüde 2020 yılı bütçesini ve 2019 yılı faaliyetlerini sizlere kısaca sunmuş bulunuyorum. Büyük Millet Meclisimiz milletimizin birlikte yaşamasının teminatı ve güvencesi, millî iradenin kalbi, milletin ruhu. Bu kutlu çatı en çetin günlerde Türk milletinin yegâne sığınağı olmuştur. Bu kutlu çatı altında en kıymetli varlığımız olan gençlerimiz için neler yaptığımızı, neler yapacağımızı süremiz yettiğince sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duydum. Bundan sonraki süreçte de gençlerimiz için sizlerin görüşlerine, önerilerine ihtiyacımız olduğunu da ifade etmek isterim. Bu memleket de bu gençlik de hepimizin, bizim gençliğimiz. Gayretlerimiz onların yarını için, onlar için ne yapacaksak birlikte yapacağız. Onlarla hep birlikte gurur duyacağız, birlikte sevineceğiz. Onlar adına değil, onlar için hep birlikte konuşacağız ve yine, bu ülkenin imkânlarını bu ülkenin çocukları için seferber etmeye ve gençlerimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle, bütçe teklifimizin ülkemiz için, milletimiz için, gençliğimiz için, spor camiamız için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, bakan yardımcısı ve bürokrat arkadaşlar kendilerini tanıtırlarsa çok memnun oluruz efendim.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri(Devam)

c)Gençlik ve Spor Bakanlığı

ç) Spor Genel Müdürlüğü

d) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

e)Spor Toto Teşkilat Başkanlığı

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar dinlediğimiz bütçe sunumunu yapan Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Meclis Başkan Vekili ve bakan arkadaşlarımız kendi alanlarıyla ilgili bize tozpembe bir dünya ortaya koydular, güzel şeyler söylediler; hiçbir tane eksiklik, bir tane aksama, bir tane sorun yok, her şey dümdüz. Şimdi, değerli arkadaşlar, öyle mi, değil mi?

SALİH CORA (Trabzon) – Size göre de hiç güzel bir şey yok Sayın Bekaroğlu. Size göre her şey kötü, hiç güzel bir şey yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yahu, bir dinle kardeşim ya! Bağırarak çağırarak, gürtültü yaparak muhalefeti ve eleştiriye bastıracağınızı mı düşünüyorsunuz ya! Hakikat ortaya çıkmış, siz ne söylerseniz söyleyin, bunun bir anlamı yok. Bir dinle. Sana gelecek, on dakika da sana verecek, sen de anlattırın, biz dinleriz burada kardeşim ya. Söz, netice itibarıyla söz.

Bakın, Sayın Bakan önemli şeyler söyledi elbette, yaptıkları şeyler de var, şahit olduklarımız falan da var. Ama ben de size birtakım rakamlar vereceğim değerli arkadaşlar. Sayın Bakanın sunumunu bir tarafa bırakıyorum, Sayın Cumhurbaşkanının programından size birkaç tane rakam vereyim bakın: 2018 yılı OECD verilerine göre 15-29 yaş grubu ülkemiz gençlerinin yüzde 42,4’ü eğitimde, yüzde 31,1’i istihdamda, eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin oranı ise yüzde 26,5 olup bu oran, yüzde 13,2 olan OECD ortalamasının üzerindedir, 2 mislidir değerli arkadaşlar. Sayın Bakan bu rakamı önüne koymaz mı bir bütçe sunumunda? Bu rakam üzerinde kafa çatlatmayacak mıyız, konuşmayacak mıyız değerli arkadaşlarımız? Bu ne? Devam ediyor: Gençlerdeki hem genel işsizlik hem de tarım dışı işsizlik oranı yetişkinlerdeki işsizlik oranının yaklaşık 2 katıdır. Cumhurbaşkanının programındaki verilerden aldım bunları değerli arkadaşlarım. Bunlar buraya gelmez mi? Gençlerin işsizliğiyle ilgili Sayın Gençlik Bakanı bir tek cümle, bir tek kelime etmez mi bir bütçe sunumunda değerli arkadaşlarımız? Birkaç rakam daha: “Madde bağımlılığının gençler arasında giderek yaygınlaşması, alandaki önleyici faaliyetlerin, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.” Sayın Cumhurbaşkanının programından aldım bunları değerli arkadaşlar. Yani öyle tozpembe falan değil. Bakın, sizin gençlik merkezlerine kaç tane adam gidiyor? “1,5 milyon” mu dediniz, ben tam alamadım? İnternet kafelere 7,5 milyon insan gidiyor Sayın Bakanım. Bu gençler kimin gençleri? Bizim gençlerimiz değil mi?

Bunları göstermek gerekmez mi bir bütçe konuşmasında? Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleriyle bunları tartışmak, muhalefetin bu konuda katkısını almak gerekmez mi değerli arkadaşlarım? Keşke böyle olsaydı, keşke dediğiniz gibi olsaydı ama maalesef, dediğiniz gibi değil.

Bakın, değerli arkadaşlar, Türk gençliğinin durumuna bakın: 2002’de Türkiye genelinde bütün yaşlarda işsizlik oranı yüzde 10,3; gençlerde 19,2. 2019’un yedinci ayından söz ediyorum, Temmuz ayında işsizlik oranı yüzde 13,9; gençlerde 27,1 değerli arkadaşlar. Yani 4 gençten 1’inden fazlasının işi yok, işi değerli arkadaşlarım, iş arayanlardan söz ediyoruz ve bunların büyük çoğunluğu üniversite mezunu gençler. Türkiye’nin her tarafına üniversiteler açtınız, her yer üniversite, devlet üniversiteleriyle, vakıf üniversiteleriyle dolu her yer ama mezun olan gençler iş bulamıyor. Ya, öbür taraftan da iş adamlarıyla görüşüyorum “Yetersiz, ben adam alacağım, bulamıyorum.” diyorlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neden acaba?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz anlatacaksınız, on sekiz seneden beri bu ülkeyi siz yönetiyorsunuz, ben mi yönetiyorum değerli arkadaşlar?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Size sormak lazım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl bir gençlik yetişiyor buralarda? “Dindar gençlik” falan diyorsanız, öyle bir şey de yok değerli arkadaşlarım. Zamanım kalırsa oraya da gireceğim. Bakın, siyasi çalışmalarında bir okulun önünden geçiyordum, imam-hatip okulu, gideyim, öğretmenlere bir propaganda yapayım dedim, öğretmenler odasına girdim falan. Bir anda okulda bir şeyler oldu, bir dalgalanmalar falan, “Ne oluyor?” falan, çıkarken gençler önümü kestiler sloganlarla, yuhalamalarla, bilmem nelerle falan. Öyle bir gençlik yani “dindar gençlik” dediğiniz. Neyse buralara girmek istemiyorum değerli arkadaşlarım.

İşsizlik konusunda çok ciddi bir problem var. İş olmayan insanın hiçbir şekilde kendisine saygısı yoktur, başkasına saygısı yoktur, yokoğluyok. Dolayısıyla öncelikle bu konu üzerinde kafa yormamız gerekiyor değerli arkadaşlarım. Niçin bu kadar üniversite mezunu genç işsiz var? Öbür taraftan da iş adamları, fabrikalar, sanayiciler işçi arıyor, çalıştıracak gençler bulamıyor. Nasıl bir eğitim veriyoruz bu gençlere? Bunun üzerinde düşünmek gerekmez mi?

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan gençlik merkezlerinden söz etti, çok iyi hizmetler, gittim, inceledim ben bu gençlik merkezlerini. İdeolojik eğitim, şu, bu, filan böyle şeyler var. Yapmayın böyle şeyler. Özgür kafalar yani özgür... Seçme yeteneğini geliştirin, bu yeter. O seçecektir, o en doğrusunu seçecektir. Gençlere güvenin. Bırakın o şeyleri artık. Artık inanmıyorlar, onlar komik geliyor çocuklara. Gençlik merkezlerinde güzel şeyler de yapılıyor, gittim, gördüm fakat yeterli değil değerli arkadaşlarım, öbür tarafta müthiş bir dünya var yani bizi aşan, sizi, Hükümetinizi, Hükümet politikalarını, anne babaları, sivil toplum örgütlerini aşan küresel bir dünya var. Bakın, gençlerimizin büyük bir kısmı -bütün rakamlar falan var, bunların hepsi çıkmış, araştırmalar var- oyunlar oynuyorlar ve bu çocuklar ileride sizin yaygınlaştırdığınız kumarlara alıšacaklar. Sayın Bakan bir şey söyledi, çok iyi, yasa dışı bahislerden korumak filan.

Sayın Bakanım, doğru, yasa dışı bahislerden koruyorsunuz ama yasal bahisleri arıyorsunuz. Şuraya bir bakın, ülkeye bir bakın arkadaşlar, pazartesi günü, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan, On Numara; salı günü, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan; çarşamba günü, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu; perşembe günü, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan; cuma günü, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan; cumartesi günü, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan; pazar günü, dolu, İddaa, at yarışı, Kazı Kazan, Spor Toto, Skor Toto,

Süper Toto, Süper Loto, Gol Yedi; her ayın 9’unda, 19’unda, 29’unda Millî Piyango. Nedir bu değerli arkadaşlarım, cidden soruyorum? Hakikaten, bu nasıl bir şey? Nasıl bir şey yapıyorsunuz? Hangi din, hangi iman, hangi millî, hangi yerli, ne yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım?

Sayın Bakanım, biliyorsunuz, bunları özelleştirdiniz, biraz sonra, zamanım olacak inşallah, oraya gireceğim, nasıl özelleştirdiğinizi, kâr amacına şey yaptınız. Devlet de dünya kadar para alıyor. Ne olacak bunlar? Reklamları izliyor musunuz Sayın Bakan? Çocuklar maçları seviyor, ben de seviyorum, izliyorum maçları. Sevdiğimiz spor yazarları, sevdiğimiz futbolcuları, antrenörleri...

BAŞKAN – Hangi takımı tutuyorsunuz Sayın Bekaroğlu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Beşiktaşlıyım ben, Rizesporluyum bir de hemen itiraf edeyim...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Trabzonspor...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Trabzonsporlu değilim.

Bütün bu reklamlarda bu gençler oralara doğru gidiyor. Bunların hepsi oyun oynuyorlar. Bakın, elimde şeyler var. Türkiye en çok hangi oyunlara para harcıyor? Uluslararası bir kuruluş, bütün ülkelerde yapmış, burada isimler var, şaşarsınız değerli arkadaşlarım. Çocukların harcadığı paralar, 2017 yılında 810 milyon Amerikan dolarını Türkiye’deki çocuklar bu oyunlara yatırmış, 2018’de 853 milyon Amerikan doları değerli arkadaşlarım.

Hangi gençlik merkezleri Sayın Bakan? Kim gidiyor bu gençlik merkezlerine? Nedir? Bunlardan haberdar değil misiniz, bilmiyor musunuz?

Değerli arkadaşlar, bu araştırmaları sizler okumuyor musunuz? Mutlaka okuyorsunuzdur. Biraz evvel ifade ettim, her taraf internet kafe dolu, 7,5 milyon genç oraya gidiyor. Bırakın, sadece internet kafe değil ki kendi bilgisayarlarında mobil oynayan gençler... Bunlarla ilgili ne yapıyor değerli arkadaşlarım, size soruyorum? Yıllar önce yapılmış araştırmalar var, sonra biz burada bakana sorduk, dedi ki: “Şans oyunlarından 2,3 milyar TL hasılat elde edildi. Bunun 581 milyon lirası kamuya ait.” Doğru, yanlış, bilemiyorum. Böyle değil yani bu rakamlara baktım, çok çok daha yüksek. Zaten, ihaleler de bunu gösterdi ki bu rakamları çok aşan rakamlar var değerli arkadaşlarım.

Uyuşturucuyla ilgili çalışmalar var. Avrupa Uyuşturucu Ajansının 2019 yılı raporları var. Türkiye’nin geçiş yolu olması, uyuşturucunun gitmesi, gelmesi bir tarafa, Türkiye’de uyuşturucu kullanma yaşının giderek azaldığı, ölümlerin giderek arttığı... En çok uyuşturucu nerede kullanılıyor? Hangi yaş grubunda kullanılıyor? Nereelerde pazarlanıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Siz süreyi birden doldurdunuz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biraz daha zaman ver.

Değerli arkadaşlarım “dijital pazarlama” diye bir şey var artık. Gençlerimizin hepsinin elinde akıllı telefonlar var. Telefonlarla uyuşturucuya ulaşıyorlar, kuryeler bunlara veriyor. Gençlik merkezlerine de muhtemelen geliyordur bunlar.

Zamanım daraldı, bir konu üzerinde duracağım, her yerde duruyorum, durmaya devam edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, geçtiğimiz günlerde bu ülkede vahim bir durum yaşandı. Ben, bunu yapanlar yargılanacaklar dediğim için arkadaşlar bana kızdılar. Bu iş sizde oldu Sayın Bakan. Futbol Federasyon Başkanı, Futbol Federasyonu Başkanı iken İddaa’nın ihale şartnamelerini hazırladı, bir şirket kurdu,

yabancı ortak aldı, onunla ihaleye girdi ve ihaleyi kazandı, aldı. Önce de iptal edildi ihale edildi. Önce bir ihale yapılmıştı, tek şirket girmişti, iptal edildi, bu hazırladı şirketini, girdi ve aldı değerli arkadaşlar. Ertesi gün de istifa etti arkadaşlar.

Şimdi size soruyorum Sayın Bakanım, bu nasıl bir şey? Böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir şey olur mu? Rekabet Kurumu vardı, burada sordum, onlar hiç seslerini çıkarmadılar. Böyle bir şey olmaz. Bu, ahlaken yanlıştır, hukuken yanlıştır, yasal olarak yanlıştır. Bunları yapıyorsunuz.

At yarışlarını Varlık Fonu aldı, şimdi onu özelleştirecek, muhtemelen aynı Demirören grubu alacak. Söylüyorum grubun adını, hiç kimseden şeyim yok. Muhtemelen o alacak ya da başkası alacak. Bunların reklamını yapıyorsunuz değerli arkadaşlar. Bakın, bir şey söyledim. Milyonlarca genç oyunlar oynuyor, neredeyse 1 milyar dolara yakın para Türkiye’den çıkıyor, siz “Gençlik merkezlerimiz var.” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika daha vererseniz bitireceğim.

Bu gençler bu tezgâhlardan geçiyor ve siz bunu özelleştiriyorsunuz. En büyük vergi kalemlerinden bir tanesi, en büyük para toplayacağınız kalemlerden bir tanesi de alkol, öbürü tütün. Öyle mi? Başka? Bir de faiz var. Yani bu nasıl bir şey? Kumar, alkol, faiz, tütün. Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin bütçesi artık bunlar olmaya başladı. Bu çok önemli bir şey değerli arkadaşlarım. Bir ülkede böyle bir ihale yapılabilir mi? Böyle bir şey olur mu? Bu reklamları gözden geçirmez misiniz? RTÜK bunları gözden geçirmez mi? Siz gözden geçirmez misiniz Sayın Bakanım?

Bizi dünya kadar hamasete boğdunuz. Öyle güzel şeyler söylediniz ki kalkıp alkışlayasım geldi ama ortada böyle bir iş yok. Maalesef, lafla bu işler olmuyor. Çok yanlış gidiyorsunuz. Ortada bir dindar nesil filan da yok, yok böyle bir şey. Yerli, millî, filan bir şey de yok, gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz başınızı kuma gömmüşsünüz, belli birkaç milyon insanın içindesiniz, diğerleri nereye gidiyor, ne oluyor, bilmiyorsunuz. Bir de gençlerin arasında müthiş bir -herkesin arasında olduğu gibi- kutuplaşma var. Kafanızı kuma gömmeyin, bunları görün değerli arkadaşlarım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli Başkan, değerli üyeler, Değerli Bakan ve arkadaşları, değerli basın mensupları; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Bu akşam Gençlik ve Spor Bakanlığını konuşuyoruz, epey geç bir saatte; saat ona geldi. Fakat aramızda genç yok, maalesef, genç yok arkadaşlar ve tuhaf olan şey şudur ki: Biz yaşlılar gençlerle ilgili, gençlerin hayatıyla ilgili, gençlerin hayattaki tercihleri, hayallerini gerçekleştirme yönleriyle ilgili konuşuyoruz ama gençler yok. Bu ama özel bir durum da değil esasında. Yani maalesef, Türkiye’de demokrasi ve demokratik yönetim anlayışı bu anlamıyla bir katılımcı noktaya gelmiş değil.

Her neyse, biz var olanın üzerinden konuşacak olursak, bakın, arkadaşlar, bizler burada Türkiye Cumhuriyeti devletinin önemli insanlarıyız yani milletvekilleriyyiz, bakanlarıyız ve bütçeyi geçireceğiz ki bu bütçe önümüzdeki yıl itibarıyla gençliğin sorunlarına çözüm getirmek için kullanılacak bir bütçe olacak.

Peki, arkadaşlar, şöyle bir soru sorayım sizlere: Biz gençlere ne vad ediyoruz? Biz yaşlılar, gençlere ne vad ediyoruz? Bu sorunun cevabı herkese göre farklı olabilir ama bana göre şöyle: Biz gençlere diyoruz ki: “Git, devlet memuru ol, iyi kötü bir maaş alırsın. Öldürmeyen ama sürdüren bir maaşla Personel Kanunu’nun basamaklarından bütün hayatınız boyunca tırmanırsınız ve sonra herkes gibi bu dünyayı terk edersiniz.” Sanki bir alın yazısı bu.

Ya da gençlere diyoruz ki: “Boş ver, özel sektöre git. Evet, enflasyonun altında da olsa bir maaş alırsın, idare edersin.” “Çalış, senin de olur.” argümanı çerçevesinde gençlere tavsiyemiz özel sektöre gitmeleri ama sendikalara pek bulaşmamaları ve günün birinde belki kendisine de bir imkân sağlanarak belki benzer bir iş açmasının hayalini vermiş oluyoruz. Bu da bence bir alın yazısı; önerdiğimiz, biz yaşlıların gençlere önerdiğimiz bir alın yazısı.

Ya da biz diyoruz ki gençlere: “Git, yurt dışına git. Evet, ikinci sınıf vatandaş gibi davranırlar sana ama olsun, ne olacak ki. Sonuç olarak iyi bir hayatın olur. En azından Türkiye’deki arkadaşlarından daha iyi bir maaş alırsın. Evet, ara sıra da hakaret görebilirsin ama git, yabancı ülkelere git.” Üçüncü alın yazısı da bu arkadaşlar.

Şimdi, fakat arkadaşlar, benim anladığım kadarıyla, gençler burayı terk etmek istemiyorlar aslında. Burada kurda kuşa yem olmadan, tefeciye bezirgâna yem olmadan özgür bir hayat yaşamak istiyorlar. Özgür ve demokratik bir ülkede yaşamak istiyorlar ve onun için gençler itiraz ediyorlar. Ben üniversite hocalığından geldiğim için gençleri oldukça iyi bilirim. Gençler itiraz ediyorlar ve arkadaşlar, gençlerin itiraz etmesi üstelik ilginç bir biçimde bu topraklarda çok ciddi bir gelenek oluşturmuş durumda. Hatırlarsınız “Jön Türk” diye bir laf vardır. Sanırım Türkiye’nin dünya siyasetine hediye ettiği tek siyasi kavramdır Jön Türklük. Konuşulduğunda “Jön Fransız” “Jön Amerikan” denmez, “Jön Türk” denir. Niye denir? Çünkü arkadaşlar, itiraz etmişlerdir Jön Türkler. Neye itiraz etmişlerdir? Abdülhamit istibdadına karşı itiraz etmişlerdir. Namık Kemalleri hatırlayın, Tevfik Fikretleri hatırlayın; hayatlarının çok rahatlıkla sona ereceğini bildikleri hâlde itiraz etmişler, düşündüklerini söylemişler, Abdülhamit istibdadında yazılar yazmışlar, gazeteler çıkarmışlar vesaire. Daha sonra da arkadaşlar, bu gelenek devam ediyor esasında. Mesela bu geleneğin içinde Deniz Gezmişler var. İtiraz eden gençlerden biriydi Deniz Gezmiş. Ve arkadaşlar, benim anladığım kadarıyla, bizim gençliğimizin orijinal bir özelliğidir bu çünkü onlar var olana razı olmayan, onlar gerçekten özgürlük isteyen, kendi hayallerini gerçekleştirmek isteyen insanlar ve onları biz dinlemiyoruz bile.

Dinlemediğimiz gibi, sorunlarına çare olsak o da bir şey belki ama o da olmuyor arkadaşlar. Bakın, demin Sayın Bekaroğlu söyledi, üniversiteli 4 gençten 1’i işsiz ki ben bu rakamın doğru olmadığını düşünüyorum, belki 4 gençten 2’si işsiz. Yani onlara bir iş bile veremiyoruz. Peki, ne oluyor bu insanlar? Bunlar bu itirazlarını yaparlarken, benim bildiğim kadarıyla, şu anda binlerce genç hapishanelerde, binlerce genç. Öyle veya böyle, bir siyasi argüman olarak söylemiyorum ama bir şeye itiraz ettiği için mevcut sistem tarafından hapishanelerle ödüllendirilmiş olan gençler bunlar. Ya da -yine sizler biliyorsunuz arkadaşlar- binlerce genç yurt dışına gitti. Yani izliyorsunuzdur, dört beş yıl içinde çok sayıda genç yurt dışına gitti ve orada bir gelecek arıyorlar. Emin olun -özellikle Avrupa’yı düşünerek söyleyeyim size- Avrupa milliyetçiliğinin azgınlaştığı bir dönemde bu gençleri bekleyen şey esasında, belki büyük ölçüde ırkçı saldırılara maruz kalacaklar.

Peki, bunlara çözüm getirmek... Yani ben mesela Gençlik ve Spor Bakanlığının konuşmasında, bize verdiği metinlerde biraz bunları görmek isterdim. Bunlar sahici sorunlar arkadaşlar, bunlar sahici yani bunlara “Yok.” diyemezsiniz. Mesela -yine Bekaroğlu söyledi- uyuşturucu kullanımı. Yani rakamları ben şimdi -notlarımda var ama- vermeyeyim ama çok yaygın olduğunu ben biliyorum. Ben uzun bir süre Bilgi Üniversitesinde Rektör Yardımcılığı yaptım, idarecilik yaptım; kampüslerin etrafında uyuşturucu satıcılarının nasıl cirit attığını çok iyi bilirim.

Şimdi, dolayısıyla da böyle bir gençlik var ve böyle bir gençlik karşısında biz bütçeyi konuşuyoruz ve bu bütçeden onlara bir çözüm yolu bulmaya çalışıyoruz. Ben mesela rakamlara baktığımda dedim ki: Hiç olmazsa, hani, şu burslar meselesinde biraz bir şey olsa belki. Çünkü çok sayıda öğrencimiz var esasında, başka ülkelerin neredeyse nüfusu kadar öğrencimiz var bizim. Ben yanlış bilmiyorsam üniversitede okuyan 7,5 milyon, 7 milyon 800 bin civarında, 8 milyona yakın öğrencimiz var ve bunlara hiç olmazsa bir hani... Bir sürü patronların borçlarını siliyoruz, onlara krediler veriyoruz. İyi de bu çocuklara da hiç olmazsa bir destek verebilseydik. Ola ola 50 lira oldu arkadaşlar; 500 liraydı, 550 lira oldu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 45 liradan çıktı 550’ye.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ya, ayıptır! 2002’den itibaren... Ayıp ya! 2002’de 45 liraydı. O zaman maaşlar neydi?

SALİH CORA (Trabzon) – Reel artışa bakın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bundan da vazgeçtim.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu’na müdahale etmeyin.

Buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bundan da vazgeçtim...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Vazgeçmeyin Hocam, niye vazgeçiyorsunuz? Doğru.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır yani bunların da altını çizdim. Başka bir şeye geleyim. Bugün yine -yanlış bilmiyorsam eğer- 1 milyona yakın öğrenci kredi kullanmış durumda ve 300 bin civarında öğrenci bu kredileri ödeyememiş durumda ve yine, burada telefonlarla veya ofislerimize gelerek bize diyorlar ki: “Bize yardımcı olun, her gün icrayla uğraşmaktan bıktık usandık.” Şimdi, bunlar çok ciddi rakamlar değil tahmin ediyorum. Yani Sayın Bakan mutlaka...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Çalışmaya başlayana kadar bunlar ertelenebiliyor.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – İki seneden sonra faiz uygulanıyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Katircioğlu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, zaten zamanım doldu sanırım ama şunu söylemek istiyorum: Arkadaşlar, biz eğer gerçekten toplumda bir sorun çözmek istiyorsak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – ...gençlerle ilgili konuştuğumuz konu gerçekten bir sorun yumağı ve biz bu sorun yumağını ciddiye alarak tartışacaksak eğer... Ki ben, doğrusu, burada yapılan tartışmaların öyle olmama ihtimalinin çok kuvvetli olduğunu düşünerek söylüyorum bunu. O nedenle de gerçeğe değmiyoruz, gerçeğe dokunmuyoruz. Yani Sayın Bakanın çizdiği çerçeve hakikaten hepimizin içinde olmayı, gençlerimizin içinde olmasını arzu edeceğimiz bir çerçeve esasında ama gerçek bu mu? Bana kalırsa gerçek bu değil arkadaşlar. Gerçek, benim söylemeye çalıştığım, bu, gençliğin alın yazısı

gibi; Türkiye’de bizim gibi ülkeyi yöneten insanların gençliği asla ve asla anlamaması gibi bir durumla karşı karşıyayız. Oysa gençlik yanı başımızda ve sessizce de olsa, seslerini duymasak da bize şunu söylüyorlar: Yaptığınız iş iş değil, gençliğin önünü açın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Katırcıoğlu.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakanlık ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Ben sözlerimde son dönemde elde ettiğimiz başarılardan bahsetmek istiyorum. Futbolda Avrupa temsilcilerimizden Başakşehir Spor Kulübünü tebrik ediyorum. Aldığı galibiyetle ülke puanımızın düşmesine de mâni olmuştur. Tüm teknik heyeti, hocayı, yöneticilerini ve futbolcularını tebrik ediyorum.

Yine, Avrupa Şampiyonası Elemeleri H Grubunda grup lideri olan Türk Millî Takımı’na da teşekkür ediyorum; Şenol Hocomızı, teknik heyeti, futbolcularımızı kutluyorum. Önümüzde İzlanda ve Andorra maçları var bu hafta, bu maçlarda da başarılar diliyorum.

Yine, dünya şampiyonalarında ve Avrupa şampiyonalarında tekvando, karate, güreş, boks, jimnastik, voleybol dallarında şampiyon olan, madalya alan, bayrağımızı göndere çektiren, İstiklal Marşı’mızı dinleten ve asker selamı vermek suretiyle başarılarını Mehmetçik’imize armağan eden tüm sporcularımızı tebrik ediyorum; millet olarak hepsiyle gurur duyuyoruz. Sayın Bakanım, dualarımızda deriz ya “ondan hasıl olan sevabı” diye, elbette bu başarılarda şahsınızın ve Bakanlığın da önemli payı var, sizleri de tebrik ediyorum.

Evet, millî sporcularımızın asker selamı vermesi üzerine politik ve provokatif hareket bahanesiyle suçlayıp inceleme başlatılması, Türk milletine, Türkiye’ye ve İslam’a karşı öteden beri taşınan ön yargı ve küstahlıktır. Fransız futbolcu asker selamı verirken iyi, Türk sporcu asker selamı verince provokatif; bu resmen ikiye bölünmüştür. Bu konuda sporcularımızın haklarını en iyi şekilde savunacağınıza da inanıyorum Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, geçen hafta Komisyonunda “vergi paketi” dediğimiz bir torba kanun görüştük, bu hafta da Genel Kurula iniyor; spor camiasını da ilgilendiren maddeler var. Teklifte, amatör olanlar hariç spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler gelir vergisi istisnası kapsamında çıkarılıyor. En üst ligdeki sporcuların aldıkları ücretlerin tevkifat oranları yüzde 15’ten yüzde 20’ye yükseltiliyor. Sporcunun aldığı ücretin 500 bin lirayı aşması hâlinde beyanname vermesi, dolayısıyla artan oranlı vergi ödemesi öngörülüyor. Bu durumda, daha önce yüzde 15 vergi kesilen en üst ligdeki sporcuların ücretleri yüzde 40’a kadar vergiye tabi olacak. Tabii, genel bir ilke, nasıl asgari ücretli çalışan vergisini veriyorsa herkes kazancından gerekli vergiyi vermeli yani bu bizim temel ilkimiz.

Bu Komisyonunda da çok tartıştık, spor kulüplerimizin durumu da ortada. Tabii, imzaladıkları sözleşmeler var, kur farkından dolayı artışlar söz konusu, bir taraftan, yayın gelirlerinde azalma söz konusu. Bu konudaki talebimiz olarak -tüm Komisyon üyelerimizin de kabulüyle- mevcut sözleşmeler için bu hükmün uygulanmaması kabul edildi, kanuna konuldu ama bir başka konu var, bunu çok önemsiyorum; bu sporcuların ücretleri üzerinden tevkif edilerek ödenen gelir vergisinin amatör spor dalları için kullanılmak üzere spor kulüplerine iadesine yönelik uygulama da yürürlükten kaldırılıyor. Bu uygulamanın yürürlükten kaldırılması, futbol altyapısı ve futbol dışı branşlara yapılmakta olan yatırımların sekteye uğramasına ve dünya çapında birçok farklı alanda önemli başarılar elde eden

şubelerin kapanmasına yol açabilecektir. Spor kulüplerimiz, amatör spor dallarını mecburen kapatmak, hoca sayısını, sporcu sayısını, tuttuğu tesis sayısını azaltmak zorunda kalabilir. İnşallah Genel Kurulda bu konuya bir çözüm getirecek bir düzenleme yapılır diyorum. Yani bu kaynak Bakanlığa verilebilir, bütçe yoluyla da olabilir. Bakanlık bu konuda etkili bir denetim sistemi de kurarak, istismarları önleyerek bu desteği sağlamaya devam edebilir diyorum.

Sporda başarı kadar sevgi, ahlak, disiplin, azim ve gayret gibi erdemler ile toplumsal kaynaşmaya katkı ön plana çıkarılmalı, her alanda sporcu yetiştirmek için gerekli fiziki, teknolojik ve insan gücü altyapısı tesis edilmelidir. Spor kulüpleri ve federasyonların kapasitelerinin güçlendirilmesi, spordaki şiddet ve doping olaylarının önlenmesi, spor finansmanının çeşitlendirilerek artırılması, yine mahalli idarelerin spor alanındaki etkinliklerinin artırılmasını gerekli görüyoruz.

Çocuklarımızın mümkün olduğu kadar erken yaşlarda spora yönlendirilmeleri, yetenek ve becerilerinin olduğu dallarda spora katılımları ve yetiştirilmeleri sağlanmalı, sporcu seçim ve yönlendirilmesi amacıyla öncelikle çocuklarımızın bilimsel metotlarla fiziksel uygunluk durumları ortaya çıkarılarak bedensel özellikleri tanınmalı, ayrıca spor yapabilecekleri alanlarla ilgili düşük maliyetli tip projeler hayata geçirilmeli. Bu arada, Bakanlığınızca başlatılan Türkiye Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Projesi’ni çok önemsiyor ve destekliyoruz. Yine, spor turizmini geliştirmek amacıyla başlattığınız çalışmalarını da destekliyoruz.

Geleneksel sporlarımıza daha fazla önem verilmeli, özendirilmelidir. Türk dünyası dostluk ve kardeşlik oyunları düzenlenerek spor yoluyla Türk dünyası dostluk ve kardeşliği pekiştirilmelidir. Her branşta uluslararası spor organizasyonlarının ve olimpiyat oyunlarının ülkemizde düzenlenebilmesi için gerekli yatırımlar yapılarak bu konudaki faaliyetler desteklenmelidir.

Gençlikle ilgili de birkaç hususu dile getireceğim. Genç nüfusta birçok ülkeye göre mukayeseli üstünlüğümüz var, bunu mutlaka fırsata dönüştürmeliyiz. Hep söyleriz, gençliğe yatırım Türkiye’nin geleceği için en önemli yatırımdır. Gençlik sorunlarına yaklaşım, ekonomik, toplumsal, kültürel ve psikolojik yönlerden bütünlük arz etmektedir. Gençlerimizin en önemli sorununu arkadaşlarımız da ifade ettiler, gençlerin iş gücüne katılımı düşük, eğitimden iş gücü piyasasına geçişte yaşanan sıkıntılar var, işsizlik oranları yüksek, temel becerilerinde eksiklik sorunları var. Gençlerde hem genel işsizlik hem de tarım dışı işsizlik oranı yetişkinlerdeki işsizlik oranının 2 katı. Tabii, bu sadece sizin değil de ilgili bakanlıklarımızın görev alanına giren bir konu. Eğitim-istihdam ilişkileri dinamik bir yapıya kavuşturulmalı. İhtiyaçlara uygun bir insan gücü planlaması yapılarak diplomalı işsizlik önlenmeli ve iş bulma tesadüflere bırakılmamalıdır.

Yine, yükseköğrenimde gençlerimizin barınma sorunları var. Artan üniversite ve üniversite öğrencisine göre yurt sayısında da artış olmakla birlikte yurt kapasiteleri yetersiz kalıyor, öğrenciler farklı manipölasyonlara maruz kalabiliyor. Yurt yerleştirmeleri üniversite kayıtlarıyla aynı anda yapılmalı. Talep eden her öğrenciye yurt ya da yurt şartlarında barınma imkânı mutlaka temin edilmelidir. Gençliğin millî, manevi değerlerle donanımlı olarak yetişmesi sağlanmalıdır. Sigara, alkol ve her türlü uyuşturucu madde kullanımına, kumar ve benzeri alışkanlıklara, fuhuş, anarşi ve teröre karşı gençleri korumak ve bilinçlendirmek amacıyla aile müessesesinin güçlendirilmesine, gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri sosyal ve kültürel ortamların oluşturulmasına önem verilmeli, spor ve sosyal faaliyet imkânları geliştirilmelidir. Madde bağımlısı çocuk ve gençlerin tıbbi tedavileri ile sosyopsikolojik açıdan rehabilitasyonlarını ve topluma uyumlarını sağlamaya yönelik kurumsal yapı ve hizmet modelleri geliştirilerek yaygınlaştırılmalı, bu alanda koruyucu ve önleyici faaliyetler artırılmalıdır.

Son olarak, çocuk ve gençlere yönelik okul içi ve dışı serbest zaman etkinliklerinin geliştirilerek çoğaltılması engelli çocukların toplumsal yaşama katılımlarının artırılması açısından önem arz etmekte. Bilgisayar, telefon, tablet ve internet kullanımına bağlı riskleri azaltmaya yönelik uygulamaların geliştirilmesi ihtiyacı da devam ediyor.

Ben Bakanlığınız bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Cora, buyuru lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) - Komisyonumuzun Değerli Başkanı, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar ve her gün bizi büyük bir özveriyle takip eden basınımızın güzide temsilcileri, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza yıl içerisindeki faaliyetleri ve yatırımları içeren sunumu nedeniyle teşekkür ediyoruz. Her bir bakanlığın ülkemizin gelişmesine ve kalkınmasına yönelik çok önemli faaliyetleri kuşkusuz ki vardır lakin Spor Bakanlığının bundan çok daha büyük görevi, işlevi ve sorumluluğu vardır. Çünkü spor alanında yaşanan bir gelişme bir anda ülkedeki fotoğrafı değiştirebiliyor, hüznün yerine bir anda umudun yerleştiğini görebiliyoruz. Çünkü spor insanların anlayacağı dilden konuşur. Spor farklı dünya görüşlerinden, farklı renklerden de olsak bizi birleştirmeyi, bizi bir araya getirmeyi sağlar, böyle birleştirici bir gücü vardır. Nitekim, Türkiye’nin Barış Pınarı Harekâtı sırasında askerimizin, güvenlik güçlerimizin mücadelesini sporcularımız da asker selamıyla özdeşleştirmiş ve aynı anda bütün ülke aynı duyguda birleşebilmiştir. Bu önemli bir durumdur.

Sayın Bakanım, hayatının büyük bir bölümünü sporun içinde geçirmiş olan Sayın Cumhurbaşkanımız yaptığı her konuşmada sporun bu gücünden bahsetmekte ve hepimiz için de bir spor vizyonu çizmektedir.

Şimdi, daha önceki konuşmalarında da birçok kez bahsetmiştim, özellikle yine bundan bahsetmek istiyorum. Benim Türk futbolunun, hatta Türk sporunun kanseri olarak nitelendirdiğim tribün terörü konusunda AK PARTİ hükümetlerinin, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın ve İçişleri ve Adalet Bakanlıklarımızın kararlı ve uyumlu çalışmaları sonucunda şu anda kanserin yayılması durdurulmuş, bugün neredeyse Türk futbolunun gündeminden çıkmıştır. Bunu ben birinci, öncelikli ve önemli bir kazanım olarak görüyorum.

Diğer bir kazanımdan daha bahsetmek istiyorum. Özellikle millî takımlarımızın ve bireysel yarışan sporcularımızdan gelen haberler önemlidir. Yani esasında bunu AK PARTİ döneminde Spor Bakanlığında yapılan gelişmelerin bir bütünü olarak da tanımlamak istiyorum.

Şimdi, İtalyan Filozof Papini’nin Einstein’la sohbeti sırasında Einstein’a “Rölativiteden, fizikten, teoriden, ben bunlardan çok fazla anlamıyorum, bu bütün teorilerini, fizik dünyasındaki gelişmeleri bana nasıl tek bir cümleyle açıklayabilirsin?” diye sorduğunda Einstein uzun uzun düşündükten sonra bütün o fizik dünyasında yaşanan gelişmeleri özetleyecek bir cümle kullanıyor ve diyor ki: “Bir şeyler kımıldıyor.” Türk sporunda yaşanan gelişmelere baktığımız zaman hakikaten spor alanında bir şeylerin kımıldadığını görebilmekteyiz. Futbol Millî Takımı’mızın Avrupa Şampiyonası için 2 maç kala son Dünya Şampiyonu Fransa’nın önünde grubunda lider olması, kadın voleybolcularımızın Avrupa 2’nciliği, jimnastik alanında tarihimizde elde ettiğimiz dünya şampiyonluğu gibi, Golbol Millî Takımı’mızın Avrupa Şampiyonluğu gibi daha burada saymadığım onlarca başarı. Bu çerçevede, sporcularımızı Sayın Bakanımızın nezdinde kutlamak istiyorum. Evet, Türk sporunda bir şeylerin kımıldıyor olduğunu görmek ümit verici, umut verici, heyecan vericidir.

Sayın Bakanım, üçüncü olarak, amatör spora kaldıraç görevi üstlendirecek olan sessiz bir devrim daha yaşanıyor. Şu an ülkemizde Gençlik ve Spor Bakanlığımızın ve özellikle TRT Genel Müdürlüğünün iş birliğiyle beraber TRT Spor 2 kanalının test yayınları hizmete girdi. Daha iki aylık bir süreç içerisinde bilek güreşi, ampute futbol, Sesli Görenler Ligi, basketbol, hentbol, voleybol, tenis olmak üzere 100'ün üzerinde maçı canlı olarak yayınladı. Bir bakıma, Eurosport'un yayıncılığı yerel bir anlayışla devreye girmiş durumda. Artık Türkiye'nin neresinde olursa olsun, hangi amatör maç olursa olsun TRT Spor 2 ekranlarında yer alabilecek. Bundan dolayı Sayın Bakanımızı ve TRT Genel Müdürümüz Sayın İbrahim Eren'i kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, şunu kesin bir şekilde ve altını çizerek ifade etmeliyim ki bugüne kadar yaptıklarımız -tesisleşme, altyapı ve diğer yatırımlara baktığımızda- Türkiye'nin olimpiyat düzenlemeye hazır olduğunu göstermektedir. Yönetimdeki istikrar ve organizasyon yeteneklerimizle ülkemiz bu zamana kadarki girdiği tüm sınavlardan başarıyla geçmiştir. Bunda emeği olan geçmişteki Spor Bakanlarımızı da şükranla anıyoruz. 2020 Olimpiyatları'nı Tokyo kazandı, ne yazık ki İstanbul çok hak etmiş olmasına rağmen kaybetti, olimpiyatları alamadı ama biz sanki olimpiyatları almışız gibi altyapıya ilişkin olarak yaptığımız çalışmaları, adaylık süresindeki taahhütlerimizi gerçekleştirmek için çalışmalarımızı sürdürmeliyiz. İnşallah, ilerideki olimpiyatlarda ilk 10'a girecek bir ülkenin mutluluğunu hep birlikte yaşayacağız.

Sayın Bakanım, tabii ki sporda elde edilecek başarılar kısa bir dönemin çalışmasının ürünü olmaz, meşakkatli bir iştir. Olimpiyatlarda başarılı olmak özellikle kesinlikle planlanmış, uzun ve belirli sürecin aşılmasını gerektiren bir yoldur. Buralarda, olimpiyatlarda başarılı olmuş şu an yanınızda bulunan Bakan Yardımcımız var, daire başkanlarımız var, yakından tanıyoruz. Bu kapsamda özellikle şunu ifade etmeliyim ki bu başarılarda bir planlama yapılması lazım, planlama yapılırken de bu işin alfabesi yani "A" harfi yetenek keşfidir ve "Z" harfi de yeteneği keşfedecek yapıları ortaya koymak, onları doğru şekilde yönlendirebilmek, doğru branşlara yönlendirebilmek ve bunları belirli eğitimlerden geçirebilmektir.

Değerli Bakanım, sunumunuzda spor turizminden bahsettiniz. Ben ilk milletvekili olduğum dönemde ilk Komisyon'daki sunumumda özellikle Türkiye'deki yüksek tepelerden, kayak merkezlerinden bahsetmiştim ve bunun spor turizmi açısından çok mühim olduğunu ifade etmiştim. Şimdi bununla ilgili olarak bir çalışmanın içerisinde olmanızdan dolayı hakikaten çok mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, bununla beraber, sporun kademelere ayrılarak planlanması noktasında, yine daha önceki konuşmalarımızda da bahsetmiştik, öncelikle, kitle sporunu, okullarda sporu ve performans sporunu kademelere ayırarak planlamamız gerekiyor. Kitle sporu 7'den 70'e herkese her yerde spor yapma faaliyeti, fırsatı ve ortamı yaratma anlamını taşımaktadır. Okullarda sporun Türkiye gibi nüfusu genç ülkelerde 17 milyon öğrencinin hem spor hem sağlık açısından hem de sporun altyapısı açısından çok önemli bir veri kaynağı olduğunu düşünmekteyiz. Elit sporcuların yarıştığı ve dünyanın her ülkesinde birçok sporcuya karşı girdiği yarış daha ziyade performans sporunu oluşturmaktadır. Bu üç yapıya baktığımızda, bunlar birbiriyle bağlantılı gibi gözükse de esasında ayrı ayrı uzmanlık isteyen, milyonları ilgilendiren organizmalardır. Bu işin bir ayağı da okul sporlarıdır. Daha önce Okul Sporları Federasyonu Başkan Vekilliği görevinde bulunmuştum, okul sporlarıyla alakalı olarak da şundan özellikle bahsetmek istiyorum: Eğitim ile sporu eğer birbiriyle dengeli bir şekilde gerçekleştirebilirsek sporun altyapısına oradan kavuşabiliriz. Bu dönemde tarihi bir fırsatı yakaladığımızı düşünüyorum. Hem Millî Eğitim Bakanımız hem Gençlik ve Spor Bakanımız çok sık bir şekilde bir araya gelmektedirler, belirli protokolleri devreye sokarak sporcularımızı bu ikilemden kurtarmak için çaba göstermektedirler.

Yani okullarda keşfedilen bir sporcu belirli bir aşamaya geldikten sonra, üniversiteyi kazandığında eğitim mi, spor mu tercihini yapmak durumunda kalabiliyor. Hayır, hem eğitimi alabileceği hem sporunu yapabileceği bir döneme başlamamız gerekiyor.

Okul sporları konusunda bir başka önerim de Sayın Bakanım, okul sporu dediğimizde 17 milyon öğrenciyle birlikte milyonlarca ebeveyn den söz edebiliriz yani okullarda yapılacak her konu aslında aileleri de yakından ilgilendiren bir konudur. Okul sporlarını ayağa kaldırmamız ve “Amatör sporun temeli okullarda atılır.” sözünün gereği olarak kaliteli ve rekabetçi organizasyonlar yapmalıyız. Burada iki bakanlığımızın, federasyonlarımızın da katkı yaparak yapacakları organizasyonlar sonucunda oluşacak elemeler ve grup maçlarının ardından, örneğin liselerde şampiyon olmuş bir takım, örneğin futbolda dört büyüklerin oynadığı statlarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cora, tamamlayınız lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) - ... basketbolda diyelim Sinan Erdem’de, Ankara Spor Salonu’nda, voleybolda daha büyük yerlerde ve TRT Spor’un naklen yayınlayacağı bir organizasyonda sporun gelişimine çok daha katkı sağlayacak bir rekabet ortamını oluşturabiliriz.

Değerli arkadaşlar, bu süreçte, Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi, artık belediyelerin de devreye girmesi gerekiyor. Bunun için bir model ortaya koymalıyız. Özellikle il ve ilçelerdeki spor müdürlüklerinde belediyelere bağlı kuruluşlar ve onlarla entegre kuruluşlar olması gerekmektedir.

Sayın Bakanım sunumunda basketboldan da bahsetmişti. 10 Bin Pota Projesinden dolayı kendisini kutluyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın da her daim bahsettiği ve çok ses getiren branşlar arasında futbolla birlikte saydığı basketbolun ülkemizde gelişmesi çok önemli. Şu anda, Türkiye’de esasında baktığımızda, Fenerbahçe ve Anadolu Efes’in Avrupa’daki başarıları ortaya çıkmıştır ancak baktığımızda, içerisinde yerli sporcu yok. Yani bir Real Madrid, bir Barselona’nın takımı veya Litvanya’daki Zalgiris, Olympiakos, Panathinaikos gibi takımlara baktığımızda genelde kendi ülkelerinin oyuncularını var. Bizim de bunu sağlamak için basketbolda yeni bir planlama yapmamız gerekiyor. Bakanlığımız önderliğinde, özellikle akraba topluluğu olan ülkelerde, Bosna-Hersek’te, Arnavutluk’ta, Makedonya’da, Türki cumhuriyetlerde basketbol okullarının açılmasının, bu kulüpler aracılığıyla açılmasının faydalı olabileceğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, son olarak, tabii ki sporcu yetiştirmenin uzun süreli ve meşakkatli bir yol olduğunu ifade etmiştim. Sporcuyu elbette kulüpler yetiştirir, geliştirir, federasyonlar da sporcular için ortam geliştirir ancak Spor Bakanlığı da, spor teşkilatı da bu sistemin oyun kurucusu pozisyonundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Son zamanlarda özellikle başarı hikâyesini gördüğümüz birçok sporcunun da ürün verdiği yer, Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi yani TOHM da bu amaçla kuruldu ve Hükümetimizin spor alanındaki en önemli ve en iddialı projelerinden birisi olmuştur, hatta diyebilirim ki en vizyoner çalışmalarından birisidir.

TOHM, ülkemizin her yerinden yetenekli çocukları belirli yaşlarda tespit ederek sisteme entegre etmekte, üst düzey antrenörler ve mentorlar, beslenme uzmanları eşliğinde çalıştırmaktadır. Birçok ülke bunu yapmaktadır. TOHM’da bu manadaki gelişmeleri yakından takip ediyoruz, tebrik ediyoruz.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

SALİH CORA (Trabzon) – Son olarak Sayın Bakanım, Türk sporunda önemli gelişmeler vardır. Bu manada, katkılarınızı yakından takip ediyoruz.

Kredi ve Yurtlar Kurumu ve gençlik merkezleriyle alakalı bazı konulara, gelişmelere de değinecektik ancak süremiz sınırlı olduğu için ben, sözümü burada tamamlıyorum ve bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Sunat’a söz vereceğim. Ondan sonra, Sayın Emecan, daha sonra Sayın Beştaş, daha sonra Sayın Erbaş ve ondan sonra Sayın Güneş’e söz vereceğim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Benim de söz talebim var, görmüyor musunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Görüyorum. Size de söz vereceğim. Sırayla dönüyoruz, size de gelecek. Sayın Emecan konuşacak. Kadınlarımıza öncelik tanıyayım dedim açıkçası. Dolayısıyla, öncelikli olarak onlara söz verelim. Yine, siz konuşacaksınız elbette.

Sayın Sunat, buyurun lütfen.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; sizi dinledik, bütçeniz görüşülüyor. Şöyle bir baktığımda, bakanlığınızda bürokratlar bir hayli gençleşmiş ama bir hanımefendi göremedim genel müdür seviyesinde. Bu, geçen de ifade edilmişti diye hatırlıyorum. Ama gerçekten “Gençlik ve Spor Bakanlığı” diyorsak en azından birkaç hanımefendinin de bürokraside bu konuda temsil edilmesi önemli diyorum.

Sayın Bakan, ülkemizde 1 milyon 100 binden fazla üniversite mezunu işsiz genç var. Bu, resmî rakam. Bir de 5 milyon kişinin Kredi ve Yurtlar Kurumuna borcu olduğu da biliniyor. Mevcut mevzuata göre, biliyoruz ki mezun olan öğrenciler sigortalı bir işe girene kadar borçlarını erteleyebiliyorlar ancak iki yılın sonunda ertelenen borca faiz işlemeye devam ediyor. Bugün, ülkemizdeki bu işsizliği, yüzde 28'lere varan genç işsizliğini göz önüne aldığımızda, çoğu asgari ücretle işe giren gençlerimizi de düşündüğümüzde, faiz bindikçe bunu ödemeleri gerçekten çok zor. Gençlerin geleceğini maalesef, uzun yıllardır çalışıyoruz, umutlarını tükettik. Siz Gençlik ve Spor Bakanı olduğunuz için bilhassa bastıra bastıra söylüyorum.

Sayın milletvekilleri, burada, gerçekten çok büyük mağduriyetler var, gelen öğrencilerden de öğreniyoruz. Mezun gençlerimize hem iş bulamıyoruz hem de okuyabilsinler diye verdiğimiz kredilere faiz uyguluyoruz. Sosyal devletin görevi, iş bulma ortamını hazırlamaktır. Bu gençler “Borcumuz silinsin.” de demiyor, bunlar diyorlar ki: “Faizler uygulanmasın, durumumuz bu.” Evet, saraylardan, yalılardan belki görünmüyor olabilir ama gençler işsiz. Bakınız, ben bu konuyla alakalı Sayın Bakana 18 Haziranda bir yazılı soru önergesi vermiştim, dedim ki: “İki yıl boyunca işe giremediği için borcu faize giren öğrenci sayısı kaçtır? Bu öğrencilerin toplam borçları kaç liradır? Borçların hafifletilmesi için bir çalışmanız var mıdır?” Vallahi cevap çok yuvarlaklı ve sorularımın cevabı değildi, çoğunlukla da birçok milletvekiline aynı şekilde cevap verilmişti veya top Maliye Bakanlığına atılmıştı. Maliye Bakanlığına devredebilirsiniz faizleri almak için veya borçları almak için ama gençliğin meselesi olduğu için Sayın Bakan, oturup meseleyi birlikte çözmeniz gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Futbol kulüplerinin borçları sıfırlanıyor, enerji şirketlerinin borçları silinebiliyor, yandaş müteahhitlerin borçlarına para bulunuyor ama üniversite mezunu işsiz evlatlarımızın faizlerine kaynak ayrılmıyor. Böyle bir şey olamaz. Evet, Suriyelilere 40 milyar dolar harcanyor ama Türk gençleri bunalıma giriyor. Son zamanlarda bunalımdan neler olduğunu, ekonomik sıkıntılardan neler yaşandığını görmek gerekir. Gençlerle çok sık bir araya geldiğim için onların bunalımlarını en iyi bilen bir eğitimci olarak da söylüyorum. Türk milletine ağza alınmayacak küfürler eden yandaş iş adamlarının 425 milyon

dolar borcu ödeniyor ama işsiz gencimize “Para yok.” diyoruz. 1.100 odalı -kusura bakmayın- sarayda yılda 1 milyar harcanabiliyor, itibardan tasarruf olmuyor ama kirada oturan işsiz genç bütçeyi yoruyor. İşte, bu yüzden Sayın Bakan, bu konunun üzerine eğilmenizi sizden istirham ediyoruz özellikle. Bizim, İYİ PARTİ olarak her türlü desteği vereceğimizi ifade etmek istiyoruz.

Spor kulüplerine yardımdan bahsettiniz biraz önce. Çok önemli, tabii ki kalkıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – O kadar çabuk geçti mi?

Bu noktada adil olmak gerekiyor. Her kulübe aynı hakkaniyetle yaklaşmak gerekiyor.

Gençlik merkezlerinden bahsettiniz. Bu gençlik merkezlerine gelen çocuklarımızın AK PARTİ’nin toplantılarına, mitinglerine, etkinliklerine götürüldüğü iddiaları var. Bakın, iddia diyorum. Devlet yurtlarında ve gençlik merkezlerinde yaptığınız eğitimler ideolojiye uygun yürüyor.

İnternet sitenize baktım, Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak, genç bir bakanlık olarak yakışmıyor. Bu internet sitenizin biraz daha iyi olmasını umuyorum.

Evet, dediniz ki: “774 yurdumuz var, 679.758 kontenjanı var yurtlarımızın.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Konu önemli olduğu için efendim...

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – 417.301 kişi başvuru yapmış, 313.345 kişi yerleştirilmiş yani aradaki farka bakınca neredeyse yarısı boş ama biraz önce dediniz ki: “Yurtlarımız dolu.” Bunu niye yapıyorsunuz? Sadece yandaş vakıf ve derneklere kaynak aktarılmasına haklılık kazandırmak için mi yapıyorsunuz? Belli bir kalitesizlik mi var ki bu kadar yer boş kalıyor veya yerlerini mi iyi seçemiyorsunuz yurt yapımında? Efendim, Ensar Vakfı, TÜGVA, TÜRGEV, İhlas, Önder ve İmam Hatip Derneğine bağlı yükseköğretim öğrenci yurtlarının sayısı 374 adet ve bunlara her öğrenci başına 615 lira para veriyorsunuz devlet olarak.

BAŞKAN – Evet, Sayın Sunat, teşekkür ediyorum, sağ olun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli vekiller, değerli basın mensupları; evet, gecenin bu ilerleyen saatinde Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. O nedenle biraz gençlerden öncelikle konuşalım. Diğer konuşmacılar da çok değindi ve değinmekte de haklılar. Ben de değinmekte haklı olacağım çünkü burada gençleri konuşuyoruz.

Türkiye, OECD ülkeleri içinde en genç nüfusa sahip 2’nci ülke konumunda Sayın Bakan. Gençlere yatırıma harcanan kaynakların en somut örneği öğrenci başına eğitim için ayrılan kamu harcamalarıdır ancak sürekli değişen eğitim sistemi, düşük eğitim kalitesi, yetersiz istihdam olanakları bu harcamaları da bize sorgulatmaktadır.

Geleceğimiz olan gençler kendi geleceklerinden maalesef umutlarını kesmiş durumdadırlar. Temmuz 2019 döneminde yüzde 27,1’e yükselen 15-24 yaş arası genç işsizlik oranı krizin gençlerimizi nasıl olumsuz etkilediğinin bir ifadesidir.

Şimdi gençlerle ilgili konuya biraz daha farklı bir açıdan yaklaşacağım ve farklı bir veri paylaşacağım. Gençler bir yandan işsizler, bir yandan okumakta zorluk çekiyorlar. Gençler ekonomik güçlüklerden dolayı evlenemiyorlar, yuva kuramıyorlar Sayın Bakan. 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 0,5 gibi düşük bir artış gösteren evlenme sayısı 2016, 2017 ve 2018 yıllarında sırasıyla yüzde 1,4; yüzde 4,2; yüzde 2,9 düşüş göstermiş maalesef. Gençler gelecekte umudunu kesmişler. Aslında bu rakamlar bunun işareti. 2018 yılında umudu başka ülkelerde arayan 136.740 vatandaşımız yurt dışına göç etmiş ve bunların çoğunluğunu da gençler oluşturuyor.

Şimdi bu girişten sonra Bakanlıkla ilgili bazı konulara değinmek istiyorum.

Geleceğimiz olan gençlerimiz iş bulamadıkları için Kredi ve Yurtlar Kurumu borçlarını ödeyemiyorlar Sayın Bakan. Bu sürekli dile getiriliyor, öğrenciler sürekli bu konuda taleplerde bulunuyorlar hem sizden hem bizden. Yani bu, ödemeyenlere yasal işlem yapılması için Hazine ve Maliye Bakanlığına bildiriliyor. Bu gençlerin, bu çocukların olmayan maaşlarına haciz geliyor. Borcunu zamanında ödeyemeyen öğrencilere ÜFE dikkate alınarak uygulanan faiz, borçların giderek yükselmesine yol açmıştır. Genç işsizlik oranının yüzde 30'lara dayandığı ülkemizde 280 bin civarında olduğu tahmin edilen takipteki öğrenim kredisi borçlusu bu öğrencilerimizle birlikte, borcu olan tüm öğrencilerimizin acaba bir defaya mahsus borçları silinemez mi Sayın Bakan? Çıkardığımız yasalarla sürekli yandaş şirketleri koruyup kolluyoruz, onların borçlarını sıfırlıyoruz, devlet garantisi altına alıyoruz. Nedir bizim bu gençlerden istediğimiz? Niçin bu gençlere sahip çıkmıyoruz? İş yok, aş yok, hiçbir şey yok. Bu çocuklardan, bu gençlerden hâlâ Kredi ve Yurtlar borçlarını faizleriyle birlikte istiyoruz. Belki de bir sefere mahsus bu borçlar silinmeli bu kriz döneminde.

Şimdi yaptığımız faaliyetlerle ilgili birkaç noktaya değinmek istiyorum. Özellikle gençlik merkezlerine değineceğim. 2016'da 16 olan gençlik merkezi sayısı 2018'de 287'ye çıkmış. Bu gençlik merkezlerinde birçok faaliyet var gördüğümüz kadarıyla, gerçekten güzel faaliyetler de var başlıklara baktığımız zaman yani inovasyon atölyesi, kişisel gelişim atölyesi, sosyal bilimler atölyesi, güzel sanatlar atölyesi, değerler atölyesi var, dinî ilimler atölyesi var. Mesela benim dikkatimi çeken birkaç nokta oldu burada. Değerler atölyesindeki eğitimlere baktığımda "İslam Kültürü ve Medeniyeti", "Anadolu Kültürü ve Medeniyeti", "Ahlak ve Bizi Biz Yapan Değerlerimiz", "Yaşam Kültürü", "Trafik Kültürü", "Bir Arada Yaşama Kültürü..." Mesela bu bir arada yaşama kültürünün içinde, detayında ne var acaba? Cinsiyet eşitliğiyle ilgili eğitim veriyor musunuz içinde? Kadın-erkek eşitliğiyle ilgili gençlere bir eğitim, bilgilendirme yapılıyor mu, onu merak ediyorum açıkçası.

Sonra, akademik faaliyetlere katılım sayılarına baktığım zaman, dinî ilimler atölyesinin faaliyet sayısı 31.617 iken inovasyon atölyesi 4.851. Şimdi, biraz önce kendi konuşmanızda da öğrencilerin özellikle geleceğe hazırlanması, teknolojiyle tanışması, ilimle ve bilimle buluşması noktasında inovasyon atölyelerini çok önemseyeceğinizi söylediniz ama buraya baktığımız zaman atölye sayılarının ne kadar düşük olduğunu görüyoruz.

Şimdi, dil eğitimlerine baktığımız zaman da ne var burada? Osmanlıca, İngilizce, Arapça, işaret dili... İşaret dili için kutluyorum sizi özellikle, öncelikle onu belirtiyim. Yine gençlerin içinde bulunduğu durumu görünce ileriye dönük vizyonları, iş imkânları, hayata tutunmaları için öncelikli diller acaba bunlar mıdır? Bunlara başka diller eklenemez mi? Yani Osmanlıca'yı koyuyorsunuz da bir Çince, bir Rusça neden yok mesela bu müfredatta? Bu müfredatın da artırılması gerektiğini düşünüyorum açıkçası.

Yine, atölye çalışmalarına baktığımız zaman, burada ben sadece "Değerler Eğitimi" "İman Hakikatleri" "Temel Dinî Değerler" "Peygamberlerimizin Hayatı" gibi başlıkları görüyorum. Yani dinî eğitime bu kadar ağırlık verilerek diğer eğitimler öteleniyor mu? Tamam, gençlik merkezlerinde

güzel çalışmalar yapılıyor; tamam, sizin dindar gençlik yetiştirmek gibi bir misyonunuz da var ama bugün ülkedeki sorunlara baktığımız zaman, gençlerin içine düştüğü sorunlara baktığımız zaman acaba gerçekten öncelik bunlar mı olmalı? Nasıl olmalı? Özellikle ülkede şu anda gençlerin içine düştüğü durum...

2019 Avrupa Uyuşturucu Raporu'nda Türkiye'de bir yıl içerisinde ele geçirilen eroin miktarı ve diğer uyuşturucu miktarları tüm Avrupa Birliği ülkelerinin üzerinde görünüyor. Önceliğimiz, gençleri bunlardan kurtarmak, korumak olmalı diye düşünüyorum. Yine Türkiye'de alkol ve uyuşturucu bağımlılığı tedavisi görenlerin sayısı son on beş yılda yüzde 2.200 artmış, bunlar önemli. Yani bu eğitimler yapıldıkça sanki bunlar da artıyor, böyle bir ters orantı var gibi, bilemiyorum.

Spor faaliyetlerine geldiğimiz zaman, evet, gerçekten gençlerle ilgili güzel spor faaliyetleri var, gençlerimiz arasından madalya alanlar var ama olimpiyatlara katılım ve olimpiyatlarda madalya alım oranlarımızın hâlâ düşük olduğunu görüyoruz.

Bir de faaliyet raporunuzda, sayfa 220'de, sporcu sayılarına baktığımız zaman, gençlik ve spor il müdürlüklerindeki kayıtlı sporcu artış oranının özel, kamu kurum ve kuruluşlarındaki sporcu artış oranından çok düşük olduğunu, görüyoruz, bunlar da önemli kriterler diye düşünüyorum.

Yine çok önemli bir sorun aslında; gençlik merkezlerine bu kadar yatırım yaparken acaba öğrencilerimizin, üniversitelerde okuyan öğrencilerimizin yurt ihtiyaçları için daha fazla yatırım yapılamaz mı? Sanki burada, baktığımız zaman, 681.458 yatak hedefi var ama bunların şu anda inşaat hâlinde olanlar, kullanımda olanlar... Yani baktığımızda inşaatı devam eden yurt projeleri mesela 60.250, proje adaptasyon çalışması devam eden, projesi devam edenler 70 bin gibi. Bunların sayılarının artırılması ve bunların bütçelerinin artırılması daha önemli değil mi? Yani gençlik merkezlerinde olduğu gibi yüzde 2 bine yakın artış sağlanamaz mı yurtlarda, bu önemli değil mi, sizin önceliğiniz değil mi? Biraz önce konuşmanızda da Kredi ve Yurtların, öğrencilerin yurtlarının sizin en önemli alanlarınızdan biri olduğunu söylediniz. Bu ekonomik krizde -sunumuzda söylemediniz ama- öğrenci yurtlarına yüzde 18-20 oranında bir zam yapıldığını duyduk, bunun da bir açıklamasını yaparsanız seviniriz. Yani her şehirde apartmanlar üniversitelere çevrilebiliyor, çocuklar için yurt binası mı yaptırılmıyor, bulunamıyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emecan, lütfen tamamlayabilir misiniz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum.

Neden çocuklarımız tarikatların, cemaatlerin, vakıfların ve özel yurtların kucağına itiliyor diye de ben sormak istiyorum.

Son olarak bütçeyle ilgili de birkaç noktaya değinerek konuşmamı bitireceğim. Bu bütçede cari transferlerde başlangıç ödeneği 653 milyonken 1 milyar 743 milyon 408 bin yıl sonu ödeneği, yıl sonu harcaması da 1 milyar 722 milyon 882 bin 601 olarak gerçekleşmiş. Bu cari harcamaların detayları nedir, bir onu sormak istiyorum size.

Bir de şunu açıklamanızı rica edeceğim: Çoğunlukla dinî vakıf ve derneklerin desteklediği projeler için 15,5 milyon TL, bağımlılıkla mücadele projeleri için 2 milyon TL, yenilikçi fikirler projeleri için 1,9 milyon TL, kültür ve sanat projeleri için ise 5 milyon TL ayrıldığını belirten rakamlar için de bir açıklamanız olduğunu düşünüyorum. Özellikle bağımlılıkla mücadele projeleri için 2 milyon TL yeterli midir?

Bakanlığınızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar; hepinizi selamlıyorum.

Doğrusu, Sayın Bakanı dikkatle dinledim, getirdiği faaliyet raporunu ve sunumunu da izledim. Öyle bir ülkede yaşamak isterdim; gençliğin bu kadar mutlu, bu kadar huzurlu, böyle her şey güllük gülistanlık... Dinlerken böyle, gerçekten, keşke böyle bir ülkede bir genç olsaydım demek geldi içimden ama değil yani hakikatler daha acı maalesef.

Nedir? Yani nüfusun yüzde 15,8’ini, yaklaşık 16’sını teşkil eden gençler bütçede görünmez durumda neredeyse, yüzde 2’lik bir bütçe çıkarılmış. Demin bir milletvekili arkadaş daha söyledi, kadın yok yine her bakanlıkta olduğu gibi, erkek bir bakanlık, gençler kadın da olabiliyor, sadece erkek olmuyor. Yaşlarınıza bir şey demeyeceğim, eminim hepiniz gençsinizdir ama gerçekten burada genç kadınları, kadınları ve gerçek anlamda gençliği görmek isterdik çünkü gençliğin bütçesi yapılıyor.

Şimdi, akut bir mesele var. Sayın Bakan Gençlik ve Spor Bakanısınız, bizim 36 gençlik meclisi üyemiz, merkezî gençlik üyemiz şu anda İstanbul’da gözaltında ve ağır işkence görüyorlar. Bugün adliyeye getirildiler ve avukatlar işkence izlerini bizzat tespit etmişler, işkenceden dolayı şu anda açlık grevindeler, su ve tuz verilmiyor. Halkların Demokratik Partisine yönelik saldırılar gençliği de kapsayacak bir şekilde, gençliğin çalışmalarını engellemek için gerçekten çok ağır seyrediyor. İşkence insanlığa karşı bir suçtur ve zaman aşımı yoktur. Gençlik ve Spor Bakanı olarak bu işkencenin durdurulmasına ilişkin gerçekten hemen müdahale etmeniz gerektiğini... Adalet Bakanı değilsiniz ama 36 gençten söz ediyorum, yaşları 18 ila 24 arasında değişen ve bunlar resmi olarak partimizin genel merkez meclisi.

Diğer bir mesele Sayın Bakan, gençlik dezavantajlı bir grup tıpkı kadınlar gibi, genç kadınlar daha da dezavantajlı çünkü iki kimliği barındırıyor ama üçüncü bir dezavantajlık var, bir de farklı etnik kimlik ya da inançta olmak. Mesela, Kürt gençleri gerçekten bu konuda çok daha büyük dezavantajlı bir grup. Sadece işsizlik oranlarını söyleyeceğim, TÜİK’in 2017 işsizlik rakamlarına göre işsizlik oranlarının en yüksek olduğu bölge Mardin yüzde 26,9, Batman, Şırnak ve Siirt takip ediyor bunları. Yani işsizlikte de Kürt illerinde diğer illere göre daha büyük bir dezavantaj söz konusu. Bölgeler arası farklılık bu konuda da maalesef kendisini gösteriyor.

Yine kayyum darbesi maalesef olanca hızıyla devam ediyor ve kayyumlarla 2016’da gençlik merkezleri kapatıldı, sosyal projeler iptal edildi, gençlik kültür merkezleri bitti, madde bağımlılığına ilişkin kurulan merkezler kapatıldı, sosyal etkinliklere dair destek evleri kapatıldı ve maalesef bu politika hâlâ devam ediyor. Bu, iktidarınızın bir politikası, siz de bu iktidarın bir Bakanısınız, bu nedenle söylüyorum. Belediyelerde, kayyumla ele geçirilen, gasbedilen belediyelerde gençliğe dair her şey silindi ama sizin anlattığınız manzara gerçekten çok farklıydı, gerçekler bu değil.

Yine, gençler işsizlik konusunda maalesef çok büyük bir dezavantajlılık yaşıyor. Şu anda 400 bine yakın atanamayan öğretmen var ve şöyle bir rapor okudum, gerçek bu galiba: Yüksekokul ve fakülte mezunu 1 milyon 38 bin işsiz varmış. Eğitim düzeyi yükseldikçe işsizlik oranının arttığına dair de bir mesele var.

Yine, gençliğin başka ciddi bir problemi esnek çalışmaya maruz kalmaları. Esnek çalışma meselesinde de hiçbir güvenceleri yok ve bu konunun diğer bir boyutu da kayıt dışı çalışma. Kayıt dışı çalışma, bir araştırmaya göre, lise altı eğitimlerde yüzde 62 oranında. Yine genç yüksekokul

mezunlarının yüzde 20'sinin kayıt dışı çalıştığına dair veriler var ortada. Tarım alanı tamamen kayıt dışı ve gençlerin, kadınların tarım alanında daha yoğun çalıştığını hepimiz biliyoruz. Öyle bir noktadayız ki Türkiye'nin gençleri tüm OECD ülkeleri gençlerinden daha yoksul çıktı araştırmalara göre.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Toparlıyorum.

Yine, yoksulluktan en çok etkilenenler genç çocuklar ve gençler.

Madde kullanımından hiç söz etmediniz, uyuşturucudan. Fakat şöyle bir rakam var: Sentetik uyuşturucu kullanımı sonucunda yaşanan ölümlerde maalesef Türkiye Avrupa ülkeleri arasında 1'inci çıkmış. Yine, OECD raporlarına göre Bir Bakışta Eğitim 2017 Raporu'na göre üye 35 ülke içinde Türkiye işsizlik ve eğitimsizlikte zirvede çıkmış.

Yine üniversitelerde artan baskılar, KYK borçları sebebiyle öğrencilerin sıkıntıları ve yurt bulmadaki sorunlar da devasa sorunlar arasında.

Biz gerçekten ileriki bölümde sorulara vereceğiniz yanıtlarda ve değerlendirmelerde, bu gerçek gençlik manzarasına, resmine dair sorularımızı da soracağız, yanıtlarını da merakla bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beştaş.

Sayın Erbaş, buyurun lütfen.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz, size ve değerli ekibinize başarılar diliyorum.

Öncelikle, Bakanlığınızla ilgili bir hakkı teslim etmek gerekir, bu da dopinge yaptığımız mücadele. Ulusal ve uluslararası sporcularımız istediğimiz kadar başarılı olsun eğer doping gölgesi altında kalırsak bu başarılarımızın hiçbir anlamı yoktu. Sıfır dopinge yola çıktınız, benim bildiğim kadarıyla son iki yıldır hiçbir doping olayına rastlanmadı. Bu, Türk sporu için çok önemli bir gelişmedir. Bu yüzden şahsınızda bütün Bakanlığınıza teşekkür ve takdirlerimi sunuyorum.

Sayın Bakanım, daha önceki bütçede 20 bin, sonra revize edilip 15 bin ama bugünkü bütçeye baktığımızda Kütahya'ya 10 bin kişilik bir stat sözü veriyorsunuz. Bir an önce bu stadımız inşallah biter çünkü Kütahya'da ve Tavşanlı'da futbol olmazsa olmaz. Her ikisi de BAL liginde oynuyorlar ama her maçı hem Tavşanlı Linyitspor hem de Kütahya Belediye Spor yaklaşık 5 bin kişiye oynuyor ama oynarken emin olun ki stadın çevresinde seyretmek zorunda kalıyorlar, tribünlerimiz yok. Bu büyük stat yapılıncaya kadar da tribün ihtiyacımızı giderirseniz seviniriz.

Yurt açısından fazla bir problemimiz yok, teşekkür ederiz. Personelle ilgili biraz sıkıntımız var.

Tabii ki üniversitelerin, yüksekokulların ilçelerdeki öğrenci sayısının azalmasından dolayı, ilçelerdeki kapasite düşüyor ama onun sizinle ilgisi yok, üniversiteye talebin az olmasından kaynaklanıyor.

Sayın Bakanım, maalesef ülkemizde son yıllarda gençlerde uyuşturucu hızla artmakta. Bizim amacımız da tabii ki temiz ahlak sahibi bir nesil yetiştirebilmek. Bunlar için size çok görev düşüyor, o yüzden özellikle eğitim, spor ve sağlıkta tasarrufa gidilmemesi gerektiğine inananlardanız.

Sayın Bakanım, Spor Toto aracılığıyla beldelerde, köylerde ve ilçelerde çok küçük tesislere, birer doping gibi, ufak yardımlarla el atarsanız burada yapacağımız halı sahalar, havuzlar veya buna benzer spor tesisleri bu gençlerimizi kurtarır. Sayın Bakanım, bu gençler kurtulduğu zaman, Hacer Yılmaz gibi Kütahya'dan bir Balkan şampiyonu kızımız çıkar, Oğuz Türker gibi Avrupa şampiyonu bir evladımız çıkar.

Sayın Bakanım, Murat Dağı'mız var, Gediz ve Uşak için olmazsa olmazımız, ciğerimiz ve su kaynağımız. Kanadalı bir altın firmasına peşkeş çekiliyordu, yargı "Dur." dedi. Şimdi, burada yapacağınız bir gençlik merkezi ile kayak merkezi hem buranın peşkeş çekilmesini engelleyecek hem de burayı gençlere kazandırarak Türk turizmine de kazandırmış olacağız.

Sayın Bakanım, kulüpler yasasıyla ilgili ne düşünüyorsunuz bilmiyorum. Şimdi, devasa kulüplerimiz ile Kanarya Sevenler Derneği aynı statüde yönetiliyor. Arkadaşlar kulüp başkanı oluyorlar, kulübünü milyonlarca lira zarara sokuyorlar ve gidiyorlar, giderlerken de bir de temlik koyuyorlar. Şimdi, diyebilirsiniz ki: Kulübün kendi iç işi. Sayın Bakanım, borçlandırdığı para milli servettir. Biraz önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesini görüştük. Şu anda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yıllık bütçesinden daha borçlu olan takımlarımız var. Kimseye böyle bir hak verilmemeli.

Bakın, çok kısa bir süre önce Çaykur Rizespor Başkanı çıktı "Kulübün zararı bana ait." dedi. Yeni bir yasa düşünüyorsanız bunu mutlaka AŞ statüsünde, kâr ve zarar noktasına getirmemiz lazım, yoksa yazık ediyoruz. Bunlarla ilgili düşüncelerinizde ve getireceğiniz önerilerde biz her zaman yanınızdayız.

Sayın Bakanım, son iki yıldır sizinle 30 Ağustos törenleri için Dumlupınar'dayız. Bin yıldır yaşadığımız, yedi düvelin istila etmek istediği ve bizim "Defol git." dediğimiz bir yer Dumlupınar. Her yıl artan bir güçle bu şenliklerimiz devam ediyor ama inşallah önümüzdeki yıllarda bunu uluslararası seviyeye getiririz. Sayın Bakanım, biz gençliğimize Çanakkale'yi ve Dumlupınar'ı öğretmek zorundayız. Milli benlik ve kişilik vermezsek yetiştireceğimiz sporcuların hiçbir önemi yok.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, vefatının 81'inci yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve bu ülke için canlarını vermiş olan tüm şehitlerimizi minnetle ve rahmetle yâd ediyorum, Allah mekânlarını cennet eylesin.

Türkiye'nin yaş ortalaması 32 olup bu durum pek çok ülkenin gıptayla baktığı bir durumdur. 15-24 yaş arası nüfusumuz 13 milyondur, bu pek çok ülkenin nüfusundan daha fazladır. Bu kadar genç nüfusa sahip olmak avantaj getirirken bu gençleri yeterince eğitemez, meslek sahibi yapamaz ve istihdam edemezsek bu avantaj dezavantaja dönüşebilir.

İktidara geldiğimiz 2002 yılından beri gençlerin eğitilmesinin önünde teşkil eden engellerin kaldırılması adına sekiz yıllık kesintisiz eğitime son verilmesi, 4+4+4 sistemiyle meslek liselerinin önünün açılmasıyla eğitimde fırsat eşitliği anlamında çok önemli mesafeler katedilmiştir.

Ayrıyeten, her ilde bir üniversitenin açılmasıyla 78 olan üniversite sayımızı bugün 207'ye yükseltmiş durumdayız.

Bugün Türkiye’de, yükseköğrenime devam eden, örgün öğretimde yaklaşık 3 milyon 800 bin öğrenci ve diğer öğrenimle beraber 6 milyonun üzerinde gencimiz yükseköğrenim eğitimi almaktadır. Bakanlığımız, üniversitede okuyan gençlerimizi ekonomik anlamda rahatlatma adına, daha önceki dönemlerde 45 TL olan kredi miktarını 500 TL’ye çıkarmakla kalmamış, aynı zamanda daha önceki dönemlerde 450 bin olan kredi ve burs alan öğrenci sayısını ve bugün 400 bini burs olmak üzere yaklaşık 1 milyon 654 bine yükseltmiştir; bu önemli bir imkândır. Ayırteten tabii, bu kredilerin işe başladıktan sonra ödenmesi gibi birtakım kolaylıkların sağlanması da öğrenciler açısından çok önemlidir.

Diğer taraftan, üniversite öğrencilerinin barınması adına, 190 olan yurt kapasite sayısının 774’e, yatak kapasitesinin 182 binden 680 bine, yurt bulunan il sayısının 75’ten 81’e, ilçe sayısının 57’den 236’ya çıkarılmış olması çok önemlidir. Tabii, yurtlarımız sadece yatak kapasitesi olarak, sayı olarak artmamıştır. Ayrıca, yurtlarımızı gerçekten de gidip gördüğümüzde -Sayın Vekilimiz Beştaş Hanımefendi’nin de ifade ettiği gibi, “Genç olmak varmış.” dedi ya- biz de yurtlara gittiğimizde şunu gördük arkadaşlar: Yurtlar 3 veya 4 kişilik, tuvaleti, banyosu içeride, buzdolabı olan ve çalışma masalarının da içeride olduğu bir otel konforunda. Dedik ki “Keşke biz de bu dönemde öğrenci olabilseydik.” çünkü bizim okuduğumuz dönemde yurtlarda biz bir odada 8 kişi kalıyorduk ve haftada sadece bir gün sıcak su akıyordu, yemek de düzgün bir şekilde verilmiyordu ve buzdolabı diye bir şey de yoktu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha mutluyduk.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben görmeden konuşmadım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, şöyle bir şey: Sadece bu yurtlarda kalan öğrencilere fiziki imkân sağlamıyoruz, aynı zamanda onların çeşitli kurslardan yararlanmasını, işte, bunlar, yabancı dil eğitimi olabilir, herhangi bir enstrüman öğrenmesi olabilir ve diğer taraftan da kişiliği geliştirme adına her ne kurs almak istiyorsa öğrenciler talep ediyorlar, “Biz şu kursu almak istiyoruz.” diyorlar ve neticede de o kursu Gençlik ve Spor Bakanlığımız veriyor. Bu çok güzel bir imkân. Siz herhâlde hiç ziyaret etmemişsiniz. Hep gençlerden bahsediyorsunuz ama hiç gençlerle beraber olmamışsınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hem lise hem üniversite, hepsini biliyorum, ben gittim yani. 60 kişi kalıyor ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben de gittim. Demek ki siz farklı bir yurda gitmişsiniz. Ben Kredi Yurtlara gittim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Vekil, onun için mi yarısı boş devlet yurtlarının?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bakın, boş... Şimdi şöyle bir şey: Kredi Yurtlar... “Öğrenciler talep etti.” dediniz biraz önce, 400 bin talep oldu, 300 bin küsur alındı. “Niye bunlar alınmadı?” diye itiraz ettiniz. Diğer taraftan da şimdi diyorsunuz ki: “Kredi Yurtlar boş.” Şimdi, ilçelerde olanlarda boşluk olabilir, illerde olanda yüzde 100 doludur yani. Bunun hepsini tutturmak mümkün mü? Mümkün değildir.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – 679.758 kontenjan varsa bunun 313 bini...

BAŞKAN – Lütfen devam edin siz Sayın Güneş. Böyle karşılıklı olmaz.

Lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan da ayırteten Gençlik ve Spor Bakanlığımız sadece ve sadece üniversiteye giden gençlerimize hizmet etmiyor. Bu çok önemli bir hizmet. Gençlik merkezleri sayısını 9’dan 333’e artırdılar ve buradan da yaklaşık 2 milyon 200 bin gencimiz hizmet almaktadır.

Gençlik merkezine de gittim. Gerçekten de diyeceksiniz ki: Hükümetimizin çok doğru yaptığı pek çok iş var ama onlardan da bir tanesi gençlik merkezi. Gençlik merkezine gittiğiniz zaman orada da kendinizi hangi alanda eğitmek istiyorsanız, sayın vekilimiz de ifade etti, işte, Osmanlıca kursu da var, İngilizce kursu da var, talep edilirse diyelim ki Çince kurs da konulabiliyor ve diğer taraftan, kendinizi hangi branşta yetiştirmek istiyorsanız, halıcılık kursu dahi var arkadaşlar yani burada sınır yok ve dedim ki: Gençlere bu kadar güzel hizmet verilebilir, buna vesile olanlardan Allah razı olsun.

Diğer taraftan özellikle de yaz kampları düzenleyerek 125 bin gencimizi yazın da boş bırakmayarak onların yazın da eğitilmesinde, kişiliklerinin geliştirilmesinde ve vatana millete faydalı bir evlat olmasında önemli derecede fonksiyonları Gençlik ve Spor Bakanlığımız üstlenmiştir.

BAŞKAN – Sayın Güneş, bana “İsmail Güneş bey çok kısa konuşacak.” dediler ama on dakikayı dolduracaksınız herhâlde.

SALİH CORA (Trabzon) – Ama çok önemli konulardan bahsediyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hemen kesiyorum.

Diğer taraftan gerçekten de tarihimize geçmişimize ve ecdadımızın bize bıraktığı tarihî eserlere sahip çıkma anlamında binlerce gencimiz Sarıkamış’a, diğer taraftan da Çanakkale’ye ve ülkenin pek çok farklı yerlerine götürülmüştür. Ben 2012 yılında mesela 10 bin gençle birlikte Sarıkamış’ta yürüdüm, o havayı birlikte soluduk arkadaşlar. Bu çok önemli bir şey. Gençlere önem vermek böyle bir şey diye düşünüyorum.

Diğer taraftan da tabii Gençlik ve Spor Bakanlığımız pek çok ilimizde, işte, kapalı spor salonları, yüzme havuzları, ondan sonra futbol sahaları gibi pek çok hizmeti hayata geçirdi. Bu, sporcuların yetişmesi anlamında önemli.

Uşak ilimizde de Gençlik ve Spor Bakanlığımız, aşağı yukarı 2 bin kişilik yurdun da bitmesiyle beraber yaklaşık 8 bin kişilik yurt kapasitesi ve kapalı yüzme havuzu, gençlik merkezi ve kapalı spor salonu, inşallah önümüzdeki dönemde yapacağımız 10 bin kişilik statta da bu anlamda da çok büyük hizmet vermiştir. Hele hele kapalı yüzme havuzlarını çok önemsiyoruz. Biz şunu gördük: Gençler buna çok ilgi gösteriyorlar ve gerçekten de ilkökula giden tüm öğrencilerimizin yüzmeyi mutlaka öğrenmesi lazım ve biz ileride, işte, yüzme bilmediği için insanların boğulmasını istemiyoruz arkadaşlar. Bunun da çok önemli bir hizmet olduğunu düşünüyoruz.

Tabii, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın pek çok hizmeti var. Ben kendilerine çok teşekkür ediyorum. Başta Bakanımız olmak üzere ekibine bu başarılı çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

2020 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak bana göre nereye doğru yol yürüdüğünüzü henüz netleştirememişsiniz, net değil. Gençlik bir yanda, spor bir yanda.

Bakın, bunu neye dayanarak söylüyorum: Misyonunuz yazıyor burada, vizyonunuz yazıyor. Misyonu okuyorum: “Ülkemizin gençliğini ve sporunu günümüz gerekleriyle uyumlu, geleceğin meydan okumalarına karşı hazırlıklı -her ne demekse, pek anlayamadım- yerli değerlere duyarlı, dünya kültürünü reddetmeyen, yenilikçi ve rekabetçi bir düzeye ulaştırmak, sportif olarak –bakın, altını çizerek bunu da söylüyorum- Türkiye’nin uluslararası alanda başarılı ve nitelikli temsil edilmesini sağlamak.”

Ya, bir bakanlığın, spor bakanlığının misyonu Türkiye’nin uluslararası alanda başarılı ve nitelikli temsil edilmesini sağlamak olabilir mi sportif alanda? Sporu bunun için mi yapıyoruz biz bu ülkede Sayın Bakan? Bakın, burada gençlerin -çağdaş, analitik düşünen, sorgulayan, akıl ve bilimin ışığında yol yürüten, özgür düşünebilen, sosyal bir varlık olarak sosyalleşebilen- bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişimini sağlayan, kötü alışkanlıklardan uzaklaştıran, bağımlılık yaratan alışkanlıklardan uzak tutmak gibi gençlere bizim kazandırmamız gereken niteliklerle falan ilgisi olmayan bir misyon.

Vizyona bakıyorum: “Yerelden evrensele değişimin ve gelişimin öncüsü bir gençliğin bakanlığı olmak.” Yahu spor nerede?

Şimdi, Sayın Bakanım, eğer şunu diyorsanız, sporu sadece gençler yapar, sporu biz gençliğin bir alt... Yani bunu gençliğe atfettiğimiz, kazandırmak istediğimiz niteliklerin bir ana unsuru olarak sadece görüyorsanız, her yaştan sporu dikkate almıyorsanız... Bakın, spor kim için? İlla yarışmacı mı olmak zorundayız, yani illa uluslararası, başarılı, nitelikli birilerini mi yetiştirmemiz gerekiyor? Hayır, bedensel, zihinsel, ruhsal anlamda sağlıklı birey de yetiştirmemiz gerekiyor ve her yaştan insanımızı da çocuğu, genci, yaşlısı...

Bakın, çocuklar var mesela, ilk çocukluk döneminde çocukların kas gelişimi... Bunu sağlamak lazım. Bu, Millî Eğitim Bakanlığına sorumluluk olarak verilmiş olabilir, genç tanımı değil ama bu bakanlık sporu her yaştan insanımıza, bireyin gelişimine uygun bir alan, daha doğrusu, gelişimi için düşünülen bir faaliyet olarak görüyorsa okul öncesi çağda, örneğin yürüme, tırmanma, yakalama, sıçrama gibi çocukların motor becerilerinin... Ki ancak o çağda yetişen çocuklar iyi bir sporcu olur veya sağlıklı bir birey olarak akıllı, zihni, beyniyle geleceğe kendisini hazırlar.

O nedenle Sayın Bakanım, şu misyonunuzu, vizyonunuzu bir daha bir ele alın. Bakanlığın gerçek amaç ve hedeflerine uygun bir misyon ve vizyon hâline gelsin. Eğer bu böyle kalırsa bakanlık kör kuyuya gidiyor, ışığı görmeden yol yürüyor gibi bir durum ortaya çıkıyor. Sporu her yaş grubunda, engelliler için, kadınlar için...

Mesela kadınlar için, bütün kadınlarımız, her yaştan kadınıımız, ev kadınları sağlıklı kilo vermek istiyor, spor yapmak istiyor, çeşitli sportif faaliyetlere katılmak istiyor. Ben burada göremiyorum bunu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Belediye yapıyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O zaman Bakanlık spor hiç yapmasın, belediyeler zaten tesis de yapıyor, sportif faaliyet de yapıyor. Öyle şey olur mu?

BAŞKAN – Sayın Sındır, lütfen devam ediniz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani Bakanlığın yetki ve sorumluluğunda olan bir konuyu başka kuruma atmak, böyle bir düşünce olamaz. Ben Sayın Bakanın da böyle düşünmediğini tahmin ediyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Kadın odaklı spor stratejisi diyoruz hep, anlatacağım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakanım, evet, doğrudur.

Bakın, spor evrensel kültürün bir parçasıdır. Dünyada dili, ırkı, dini farklı insanları birleştiren önemli bir araçtır. Dünya barışı, toplumsal barış, kardeşlik, sevgi ve saygı temelli değerlerin de içselleştirilmesini sağlayan önemli bir alandır. Spor madde bağımlılığından uzaklaştırır, alkol ve uyuşturucu bağımlılığından bireyleri uzaklaştırır. Bireyin sağlıklı gelişimini sağlar, az önce söylediğim niteliklerle donanmasını sağlar. Ama eğer ideolojik bakıyorsanız, yapılan faaliyetleri...

Bakın, Sayın Bakanım, bu, sizin bizlere sunduğunuz ve Bakanlığın resmî faaliyet raporunun 112'nci sayfası. Bir spor salonunda güzel bir fotoğraf vermişsiniz, büyük bir çoğunluğunuz, gençlerin -çoğunluğu demeyeyim ama- önemli bir kısmı da Rabia işaretiyle selam veriyorlar. Yani bu nasıl bir iştir? Yani Rabia işaretiyle fotoğrafta poz veriliyor, siz de dâhil Sayın Bakan, siz de Rabia işareti yapıyorsunuz. Yapmayınız. Yani bu tür gençlik merkezleri ve sportif faaliyetlerde devlet adına Bakanlığın faaliyetlerinde siyasi işaret sayılabilecek davranışlardan sakınıınız, kaçınıınız, başta siz yapınız bunu Sayın Bakan. Yoksa arkadaşlar söylediklerinde "Bakanlık ideolojik bir çalışma içinde, gençlik merkezleri ideolojik eğitim merkezlerine dönüşmüş durumda." demelerinde haklı duruma düşüyorlar, sizin sunduğunuz bu faaliyet raporundaki bu fotoğraf nedeniyle.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – 112'nci sayfada yok böyle bir fotoğraf ama.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Onu açıklarsınız Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayfa kaç?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Özür dilerim, 112'nci sayfa, 112'nci sayfada görürsünüz.

BAŞKAN – Yok öyle bir fotoğraf.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nasıl yok?

Ben mi yanlış bakıyorum, 2018 Faaliyet Raporu, işte şu fotoğraf.

BAŞKAN – 2020 Bütçe...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 2018 Faaliyet Raporu, bütçe değil Sayın Başkanım, siz bütçeye bakıyorsunuz, 2018 yılı Faaliyet Raporu.

Şimdi, Sayın Bakanım, üniversite öğrencileri gerçekten öğrencilikleri sonrasında çok büyük sıkıntılar içerisinde. Malum 15-29 yaş arası nüfusun, genç olarak tanımladığımız nüfusun yüzde 26,5'u -ki OECD'de en sonlarda yer alan bir ülkeyiz bu konuda- işsiz yani ne işte ne eğitimde bu çocuklar, bu gençler, geleceğimiz olan bu gençler. Şimdi, böylesi bir gençlik üniversitede kredi kullanmış ama kredisini ödeyemiyor ve bu 5 milyona ulaşmış bir rakam, çeşitli kaynaklar böyle söylüyor. Bu öğrenimin sona ermesinin ardından ödenmeyen borçlara da aylık yüzde 1,40 oranında gecikme faizi uygulanıyor. Dolayısıyla geciken borcun alınan kredinin 2 ya da 3 katına çıktığı da baki. Vergi dairesi ya da e-devlet üzerinden borçlar yapılandırılrsa da taksitler zamanında yatırılmadığında borç ödenmemiş sayılıyor, bu durumda borç gecikme zammı eklenerek vergi dairesine devrediliyor. Devir işlemi sonrasında da ödenmemesi durumunda icra işlemi başlatılıyor. Yani daha henüz işi yok gücü yok, almış krediyi, faiz işlemiş. Zaten işsizlik nedeniyle psikolojik olarak da çok sıkıntılı durumda, bir de üstüne devlet faiz yüküyle birlikte hacizle evine, kapısına dayanıyor.

Sayın Bakanım, geliniz, bu KYK borcu vadesi... 280 bin kişinin şu anda kapısına haciz dayanmış durumda, yasal işlem başlatılmış durumda yani bu Hazine ve Maliye Bakanlığına bu 280 bin kişinin isminin bildirildiği söyleniyor. Geliniz, bunları kaldırınız, faiziyle birlikte bu borcu bir kerede sıfırlayınız.

Bu, gençlere yapılabilecek, hele hele şu işsizliğin had safhada olduğu bir durumda yapılabilecek en iyi iyilik olacaktır. Hiç olmazsa size vereceği parayı sermaye yapıp kendine iş kurabilir, ailesine ekmek götürebilir.

2 milyon öğrencinin özel yurtlarda veya evlerde kalmak zorunda olması da... Biliyorum bir gayret içerisindeyiz, yurt kazandırma, yatak sayısını artırma... Saygı duyuyorum, teşekkür ediyorum, keşke imkân olsa da bu anlamda bütün sorunları en kısa sürede çözebilseydik ama özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir’de yurt kapasiteleri çok yetersiz olduğu için, özellikle de üniversiteyi kazanan kız evlatlarımızı, yer bulamadıklarında, anne babaları şehir dışında bir evde kalmasını istemedikleri için kaydettirselere bile okula göndermeyip, üniversiteye göndermeyip vazgeçtikleri çok vaka var. Bize çok başvurdular Sayın Bakanım, sizlere de “Siyasetçiyim.” diyen kim varsa, elinde yetki varsa onlara da mutlaka başvuruyorlar. Bunlara yönelik bu faaliyetlerinizi en kısa sürede hızlandırın, yeterli kapasiteye ulaşsın diyorum.

Umarım, dilerim beni yanlış anlamadınız, Bakanlığımızın daha yapıcı ve etkin çalışmasına yönelik öneri geliştirmeye çalıştım.

Bütçemiz hayırlı olsun. Diliyorum bu bütçe bu sorunların hızlı bir şekilde çözümüne imkân verir.

Sizin şahsınızda Bakanlığımızın bütün personeline de başarılar diliyorum.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, ülkemizde yaklaşık 8 milyon yükseköğrenim öğrencisi mevcut olup bu öğrencilerimizin bir kısmı Kredi ve Yurtlar Kurumundan burs veya kredi kullanmaktadırlar. Öğrencilerimizin mezuniyet sonrası “İş bulurum, öderim.” düşüncesiyle aldıkları bu krediler mezuniyetlerinden iki yıl sonra işe girip girmedikleri de dikkate alınmaksızın faiziyle kendilerinden tahsil edilmektedir. Ülkemiz gerçekleri göz önüne alındığında, bu işsizlik şartlarında, mezuniyetleri sonrası kaç gencimiz iki yıl içerisinde iş bulabilmektedir ya da devlette ataması yapılmaktadır, bunu sormak isterim size.

Ülkemizde 1 milyon 340 bin üniversite mezunu işsiz genç vardır. Genç arkadaşlarımızın özellikle aldıkları kredileri ödeme hususunda sancılı süreçler yaşadıkları malumdur. Mezuniyet sonrası hayata tutunmaya çalışan bu gençlerimizin sırtına bir de kredi ödeme yükümlülüğü yüklenmektedir. Bu hususta herhangi bir çalışmanız ya da girişimleriniz mevcut mudur? Eğer mevcut değilse niçin iktidar özel şirketlerin milyar dolarlık borçlarını tek kalemde silerken işsiz gençlerin borcunu ödeyip ödememeleri konusunda vurdumduymaz tavır içerisinde?

Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı KYK tarafından burs ödenen öğrenci sayısı tüm üniversite öğrencilerinin yüzde 10’u bile değildir. Şu anda Türkiye’de öğrenim kredisi borcu olan 342.282 öğrencinin 2 milyar 95 milyon 228 bin lira borcu bulunmaktadır. Bakınız, geçen ay KYK’dan kredi alan ancak borç taksitlerini ödeyemeyen tam 217 bin mezunun banka hesaplarına e-haciz uygulandı. Diğer yandan, devletimiz yüzde 8,5 enflasyon açıklamışken Gençlik ve Spor Bakanlığı yurt ücretlerine yüzde 19, yemek ücretlerine ise ortalama yüzde 20 zam yapmayı kendine hak olarak görebilmektedir.

Bunun iki sebebi olabilir: Ya enflasyon açıkladığınız gibi yüzde 8,5 değil ya da Bakanlığınız özel yurda çıkamayan, ev tutamayan gariban öğrencilerimizi kazıkıyor. Sayın Bakan, soruyorum size, bunların hangisi doğrudur?

Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaktan her geçen yıl uzaklaşan devlet, AKP iktidarı döneminde devlet yurtlarına karşı sayıları hızla artan vakıf yurtlarına üç yılda toplam 168 milyon aktarmıştır. Vakıflar insanların birikimlerinden yoksul ve ihtiyaç sahiplerine yardım etmek amaçlı kurulumlar ama AKP'yle birlikte tersi bir süreç ortaya çıktı, şu an vakıflar AKP'nin arka bahçesi ve para toplama alanları olarak kullanılır hâle geldi maalesef. Cumhurbaşkanının çocukları birilerini yanlarına alıp vakıf kuruyor, kamu kurumlarını, belediye binalarını KYK yerine TÜRGEV, TÜGVA ve Ensar gibi vakıflara veriyor. Üç yılda milyonlarca lira para aktarılan vakıflar üstelik öğrencilerden de ücret alıyorlar. Bu vakıfları kuranlar acaba neyi vakfediyorlar? Ayrıca, bugüne kadar Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğüne başvuru yaparak beslenme veya barınma desteği isteyen kaç adet vakfa ve derneğe olumlu, kaç adet derneğe olumsuz cevap verilmiştir? Buradaki kriterler nelerdir?

Sayın Bakan, 2018'de yüzde 19 olan genç işsizlik 2019'da yüzde 26,1'e yükseldi. Her gençten 1'i işsiz. Geniş tanımlı işsizlik 2 milyona yaklaşmakta. AKP döneminde işsizlik oranları AKP öncesi döneme göre yaklaşık 4 puan arttı, 2014'te yüzde 10,6 olan yükseköğrenim işsizliği 2018'de yüzde 12,4'e yükseldi. Çalışan gençlerin 1 milyon 800 bini kayıt dışı istihdam ediliyor. Üniversiteden mezun olduktan sonra uzun yıllar işsizlikle karşılaşan, iş bulduktan sonra da güvencesiz çalışma koşullarının içine sürüklenen gençler hayata borçla başlıyorlar. 2019 yılı itibarıyla 15-29 yaş grubunda olup ne çalışan ne de eğitim gören gençlerin oranı yüzde 26,5'tur. Bu sayı neredeyse Norveç'in toplam nüfusuna eşittir. Bu gençlerimiz hem ekonomik hem de psikolojik sorunlarla boğuşmaktadır. Bakanlığınız bu soruna müdahale etmek ve sorunu çözmek adına ne gibi faaliyetlerde bulunmaktadır? Bu konuda bir projeniz var mıdır? Artan umutsuzluk gençlerimizi vatanlarından uzakta çare aramaya itmektedir Sayın Bakan. 2018 yılında 136 bin vatandaşımız yurt dışına göç etmiştir ve vatandaşlarımız içerisinde genç nüfus büyük ağırlığa sahiptir. "Gelecek hayalin nedir?" diye sorulduğunda bir gencimiz "Alman vatandaşı olmak." diye cevap veriyor. Acaba bu gençliğin niçin böyle düşündüğü hususunu araştırdınız mı Sayın Bakan?

Son yedi yılda 1.827 genç iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. 2012 yılında 164 genç iş cinayetlerine kurban giderken 2018 yılında bu sayı 285'e çıktı. Ayrıca, işsizliğe bağlı genç intiharları da hızla artıyor. Sadece son bir yılda ataması yapılmadığı gerekçesiyle 12 öğretmen adayı hayatına son verdi Sayın Bakan, bu konuda ne yapıyorsunuz?

Sayın Bakan, bazı rakamlar da vermek istiyorum uyuşturucuyla ilgili. Avrupa Birliği 2019 Uyuşturucu Raporu'na göre Türkiye'de aşırı dozdan ölüm oranı son on yılda ciddi oranda artmıştır. Adalet Bakanlığının verilerine göre 2011 yılında 105 kişi uyuşturucudan hayatını kaybederken 2016 yılında bu sayı 920'ye yükseldi. TÜİK verilerine göre 2016'da 16.877 olan cinsel suç mağduru çocuk sayısı 2017'de 18.623 oldu. 2008-2017 yılları arasında hırsızlık yüzde 140'ın üzerinde artış gösterdi ve Türkiye'de saatte 11 ev ve 6 iş yeri soyuluyor Sayın Bakan.

Sayın Bakan, ekonomiyi, paylaşımı, sosyal adaleti, hukuku, bilimi, çevreyi ve insanı bir kenara koyarak, sadece imam-hatip okulları açarak ya da "Dindar nesil yetiştirmek istiyorum." demekle bu ülkeyi huzurla ve refahla buluşturamazsınız. On sekiz yıldır siz varsınız, sizin iktidarınızda büyüyen bir nesil var ve yukarıda saydıklarım sizin iktidarınızın ürünüdür. Gençleri temsil eden bir Bakanlık olarak bir kez Cumhurbaşkanına çıkıp "Bu iş böyle olmaz." diyebildiniz mi Sayın Bakan?

Diğer bir konu: Adalet Bakanlığının açıkladığı verilere göre, hapishanelerde yaklaşık 70 bin öğrenci var, bu öğrencilerin eğitim hakları ellerinden alınıyor Sayın Bakan. Cezaevlerindeki söz konusu öğrencilerin devam etmekte oldukları okullarda kayıt dondurma veya eğitimlerine devam etmeleri hususunda herhangi bir düzenleme yapıyor musunuz?

Ülkemizde yıllarca profesyonel kulüplerin kamu bankaları kullanılarak borç yapılandırılmaları yapıp borçları ötelenmektedir. Ayrıca, sürekli olarak bu kulüpler için vergi affı ve SGK primi afları getirilmektedir. Bu ülkede gençler spor yapmak istiyor ve her branşta amatör spor kulüplerimiz var. Sizler Anadolu'daki amatör spor kulüplerimizin içler acısı ekonomik hâllerinden haberdar mısınız? Amatör kulüplere ve her daldan yeni yetişen genç sporculara destek çıkmak için bir çalışmanız var mı?

Sayın Bakan, ülkemizde maalesef gittikçe artan otizmli ve Down sendromlu çocuklarımızın ve gençlerimizin spor faaliyetlerinde bulunmalarının gelişimlerine önemli katkıda bulunduğu uzmanlarca dile getirilmektedir. Bu insanlarımızın da Bakanlığımızın hizmetlerinden faydalanmaları en temel haktır. Bu konuda Bakanlığımızın bir faaliyeti var mıdır? Bu çocuklara ve gençlere özgü özel spor programları, kampları ve benzeri projeler yapılmakta mıdır?

Sayın Bakan, Muğla Milletvekili olarak ilimizi ilgilendiren birkaç konuyu da dile getirmek istiyorum.

1) Marmaris önemli bir turizm merkezi olmasına rağmen spor tesisleri bakımından zayıf durumdadır. Turizmin on iki aya yayılmasında spor organizasyonlarının önemi büyüktür. Bu nedenle, Beldibi'nde yapımı için projesi hazır olup ihale aşamasında bulunan tesisler için ödenek tahsisi gerekmektedir. Proje kapsamında 3 bin kişilik spor salonu, futbol sahası, atletizm pisti ve gençlik merkezi bulunmaktadır. Ödenek tahsis edilmesi konusu ne aşamadır Sayın Bakan?

2) Muğla merkezde yeni stadyum projesinin yatırım programına alınması ve ödenek ayrılması hakkında son durum ne aşamadır?

3) Muğla ili turizm potansiyeli, sahip olduğu 2 uluslararası havalimanı ve bölgenin kış turizmine olan gereksinimi nedeniyle hokey sporu noktasında ciddi anlamda yatırım yapılabilen bir bölgedir. Dalaman, Ortaca, Menteşe, Kavaklıdere ve Yatağan olmak üzere 5 ilçemizde hokey oynanmakta ve ilimizde 625 lisanslı sporcumuz mevcut olup Muğla ilimiz üç yıldır Türkiye 1'incisidir. Bu bağlamda, ulusal ve uluslararası spor organizasyonları düzenlenebilecek hokey sahası yapılması için bir çalışmanız var mıdır?

4) Muğla, ülkemizde kıyı uzunluğu en fazla olan ilimizdir. Bu nedenle, su sporlarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Yüzme, kürek, kano, yelken, yat yarışları, plaj voleybolu gibi birçok etkinlik için tesislerin yapılması turizm için de büyük önem taşımaktadır. Bu konuda çalışmalar var mıdır?

5) İlimizde Milas Güreş Eğitim Merkezi, Köyceğiz Su Sporları Merkezi bulunmaktadır ancak bu tesisler son derece yetersizdir. Bunlara ilave olarak gerek su sporları alanında gerekse diğer spor alanlarında millî takımlarımızın kamp yapabileceği tesisler konusunda yatırım çalışmalarınız bulunmakta mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum.

Spor Bakanlığınızın 2020 bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlarımız, sayın milletvekili arkadaşlarım ve Değerli Başkan; ben de öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bakanlığımızın ismi “Gençlik ve Spor Bakanlığı” yani hem gençlik hem de spor iç içe. Dolayısıyla, önce gençlikten, sonra da spordan birlikte bahsetmekte fayda var. Bilindiği üzere ve resmî verilere göre de ülkemizdeki genç nüfus birçok Avrupa ülkesinin neredeyse nüfusunun tamamına yakın ve biz de ülkemizin genç nüfus sayısı ile her zaman övünmekteyiz. “Bu gençliğin dinamizmi özellikle ülkemizin geleceği açısından bir teminattır.” diye hep söylenegeler. Tabii, böyle olmakla beraber, gençlerin de içinde bulunduğu gerçekleri de değerlendirmekte fayda var. Resmî verilere göre, 15-29 yaş grubu içerisinde yüzde 42,4’ü eğitimde, yüzde 31,1’i istihdamda, bunların dışında kalan yüzde 26,5’u da bu saydığımız bölümlerin dışında yani herhangi bir işi yok, eğitimi yok. Yine, bu oranlar içerisinde, baktığımızda, yüzde 13,2 olan OECD ortalamasının çok çok üzerinde bir gencimiz ne eğitimin içerisinde ne de çalışma hayatının içerisinde. Yine OECD ülkeleri arasında baktığımızda, gerçekten, ülkemizdeki veriler neredeyse 2 katı seviyelerine yükselmiş, hatta 2 katını da aşar nitelikte. Örneğin, kadınlarda bu oran OECD ülkeleri arasında yüzde 15,5 seviyelerinde gözükür iken ülkemizde yüzde 40’lara kadar çıkmış durumda. “Söz konusu veriler bu alanda politika ve hizmet geliştirmesi ihtiyacını ortaya koymaktadır.” şeklinde de resmî bir beyanınız mevcut, özellikle Cumhurbaşkanlığı Faaliyet Raporu’nda bu şekilde. Yani burada bir eksiklik olduğunu, burada yapılması gerekirken yapılamayan hususlar olduğunu resmî dilden ifade etmiş bulunmaktasınız. Tabii, bunu bu şekliyle kabul etmek de bir erdemliktir yani eksikleriniz olduğunu ifade etmişsiniz. On sekiz yıllık bir iktidarın buralarda yeterli olmadığını ifade etmesi de güzeldir.

Değerli arkadaşlar, gençlerimizin gerçekten büyük sorunları var, başta iş olmak üzere eğitim sorunu var, okullarda yaşadığı sorunlar var ve sosyal hayat içerisinde yaşadığı sıkıntılar var. Bunların en önemlilerinden bir tanesi de –arkadaşlarımızın da bir kısmı ifade etti- son yıllarda gelişen madde bağımlılığı konusu. Bu konu gerçekten çok önemli çünkü gençlerimizi ve hatta insanlığı tehdit eden en önemli konulardan biri. Madde bağımlılığı konusunun birden fazla yönü var. Programınızda hem önleyici hem de özellikle tedaviyle ilgili bazı hususlardan bahsetmişsiniz ama ben, devlet olarak öncelikli görevimizin önleyici tedbirler olması gerektiğini ifade ediyorum. Nasıl olur da hâlâ bu ülkede, özellikle, uyuşturucu madde olarak satılabilen bu ürünlerin böyle artan bir şekilde devam etmesine müsaade edilmekte? Yani gelişen teknoloji içerisinde neredeyse bir yerden, hatta neredeyse yurt dışından bile çıkıp yurt içine gelen bir kişinin veya ürünün takip edilebildiği bir dünyada, okulların veya gençlerin yoğun bulunduğu çevrelerde peynir ekmek satar gibi uyuşturucu satılabilen dönemlerin yaşanması gerçekten çok ayıp. Bu işin Emniyet yönü var. Özellikle, Emniyetin bu konuda çok daha hassas ve duyarlı olması gerekir çünkü istendiği anda, istendiği şekilde bu işlerin önüne geçilebilir. Emniyet bu anlamda, önleyici olmalı. Yine bu işin yargı boyutu var. Yargı bu konularda daha net ve keskin olmalı. Tabii, bir de ailelere düşen ciddi görevler var. Ailelerimizin de bu konularda olabildiğince uyanık olması ve tespit edebilirse de erken bir şekilde tespit etmesinde fayda var.

Sunumunuzdaki bir projeyi ben de önemsiyorum. Özellikle, Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Projesi güzel bir proje. Ülkemizde sporun gelişmesini sağlayabilecek projelerden biridir, yeter ki istenildiği şekilde bir çalışma gerçekleştirilsin ve gençlerimizi, çocuklarımızı daha küçük yaşlarda yeteneklerine göre spor kollarında tespit yapılabildiği takdirde ülkemiz sporunun gelişeceğini söyleyebiliriz.

Yine, bu gençlik merkezleri konusu önemli bir konu. Daha önceki bütçede de ifade ettim ve sizin Faaliyet Raporu’nuzun da gençlik merkezleriyle ilgili olan bölümün 3’üncü sayfasında geçen Antalya Özgecan Aslan Gençlik Merkezinin yapılmış olduğu arazi 6 bin metrekare bir arazidir. Antalya İl Özel

İdaresine ait bir arazi iken ben de İl Genel Meclisi Başkanı olarak bu arazinin Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bu amaçla bir gençlik merkezi yapılması için devir kararını alıp bu karara imza atan bir kişiyim. Ancak, gençlik merkezleriyle ilgili faaliyet raporlarınıza baktığımızda, burada sanki bir partinin arkabahçesini oluşturan görüntüleri görebilmekteyiz. Yani ben isterdim ki buralarda daha çok bilimsel çalışmalarla vakit geçiren ve vaktini daha çok gelişen dünyaya adapte etmeye çalışan gençlere eğitim verilsin, eğitim sisteminin buna göre olması gerekirdi diye ifade etmek istiyorum.

Yurt konusu her zaman, her dönemde önemli bir konudur, günümüzde de yine önemini korumakta. Her ne kadar birtakım verilerle yurt konusuna eğildiğinizi ifade etseniz de hâlihazırda öğrenci sayımızın yaklaşık yüzde 9'una –diyelim yuvarlak hesapla- tekabül edebilecek yurtdışı barınan öğrenci sayısını görebilmekteyiz. Tabii, 679.758 sayısı ifade edildi. Önemli bir sayı ama bu sayının daha artması ve özellikle, kız öğrenciler başta olmak üzere tüm üniversite öğrencilerimizin kötü amaçlı kişilerin eline düşmesinin önüne geçerek daha çok devlet yurtlarında barınmasını sağlamamızda fayda var. Üniversiteler açıldığında hepimizin en çok yaşadığı sorunların en önemlilerinden biri budur çünkü o günlerde hemen hemen çoğunluğumuza yurtlarda yer bulmak üzere bizim de devreye girmemize dair çok sayıda talepler gelmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, sporla ilgili söylersek: Sayın Bakanım yani Türkiye'nin ana spor dalları üzerinde geldiği nokta çok da öyle iyi değil, birbirimizi kandırmayalım. Bireysel başarılı gençlerimizin, işte tekvandoda vesaire ana dallarda bireysel gayretleriyle, tabii ki devletin de bu anlamda katkısı olacak ancak özellikle ana branşlarda çok da öyle büyük başarılarımızın olduğunu son dönemlerde söylemek mümkün değil. Bilhassa profesyonel liglerde kaç tane gencimiz takımlarda oynuyor, ben çok merak ediyorum. İsterseniz beraber bir maça gidelim, derbiye çıkalım ve seyircilerin İstiklal Marşı'nı söylemediğini varsayarsak o takımlardan çıkıp da şöyle İstiklal Marşı'nı okuyabilecek bir futbolcu yok. Yani liglerimizi bu hâle getirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bitirelim Sayın Vekilim.

CAVİT ARI (Antalya) – Profesyonel liglerimizde neredeyse Türk sporcumuz kalmadı. Yani gençlerimizi biz buralara taşıyamazsak, gençlerimizi buralarda oynayacak hâle getiremezsek milli takımlarda başarı düzeyinin düşük olacağını ifade etmek istiyorum. Yıllar öncesinde de yine takımlarda yabancı futbolcu olurdu ve zevkle de seyrederdik maçları ama bir kotası vardı, 3 yabancı, 4 yabancı, şimdi sınırsız. 11 futbolcu çıktığında sahaya, 11'inin de yabancı olma ihtimali çok yüksek.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok oluyor zaten.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Avrupa'da da var ama futbolcularımız.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, lütfen tamamlayalım. On ikinci dakikaya girdiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Dolayısıyla biz, gençlerimizin başarısını eğer spor dallarında sağlayabileceksek bu takımlarda yabancı sınırlamasına bir düzen getirmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Spordaki başarının ülkenin yurt dışındaki itibarını da artıracığını ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, Bakanlığın değerli bürokratları, sevgili basın mensupları ve değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunuş konuşmanız bize yazılı olarak da dağıtıldı. Dağıttığınız dosyanın 8’inci sayfasının 3’üncü paragrafında da yer aldığı gibi, şöyle bir cümle sarf ettiniz, dediniz ki: “Şunu özellikle ifade etmek isterim ki: Biz sadece kulak veren değil, aynı zamanda ses veren bir gençlik görmek istiyoruz.” Ben gerçekten ses veren bir gençlik istediğiniz konusunda kuşkuluyum çünkü yalnız kulak vermeyip ses veren, itiraz eden bir gençlik istemiyor gibisiniz. Öyle olsa, itiraz eden gençler ertesi gün kendilerini gözaltında, cezaevinde veya yargı karşısında bulmazdı.

Şimdi, bu, böyle hür düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip gençler yetiştirmek falan yasalarda da yer alıyor aslında. Ben 2 tanesini söyleyeyim. Biri Millî Eğitim Temel Yasası. Bu Millî Eğitim Temel Yasası’nın 2’nci maddesinde millî eğitimin genel amaçları düzenlenmiş. Buna göre millî eğitimin temel amaçlarının başında hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı kişiler yetiştirmek geliyor. Yani millî eğitimin temel amacı bu. 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası var, onun 4’üncü maddesinde de -benzer biçimde- yükseköğretimin amaçlarından birinin hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı öğrenciler yetiştirmek geliyor. Yani millî eğitimin temel amacı da bu, yükseköğretimin temel amacı da bu ama her nedense, itiraz eden herkes ertesi gün kendini ya cezaevinde veya soruşturulurken buluyor.

Aslında alt düzeyde mevzuatta bunu daha açıkça düzenleyen hükümler var. Örneğin -ben size bir iki yönetmelik hükmü söyleyeceğim- Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. “İzinsiz gösteri, etkinlik ve toplantı düzenlemek, bu tür gösteri ve etkinliklere katılmak; okul binası, eklenti ve donanımlarına, arkadaşlarının araç gereçlerine siyasi, ideolojik amaçlı yazılar yazmak, resim veya semboller çizmek...” Böyle bir şey yaparsanız okuldan uzaklaştırılırsınız. “Siyasi partilere, bu partilere bağlı yan kuruluşlara, derneklere, sendikalara ve benzeri kuruluşlara üye olmak, üye kaydetmek; izin almadan okulla ilgili bilgi vermek, basın toplantısı yapmak, bildiri yayınlamak, dağıtmak, bu tür faaliyetler tertip etmek...” Şimdi, bakın, yasa diyor ki: “Hür düşünce gücüne, geniş dünya görüşüne sahip öğrenciler yetiştireceksiniz.” Ama aynı, alt düzeyde bir mevzuat düzenliyorsunuz, diyorsunuz ki: “Basın açıklaması yapma. Siyasi, ideolojik amaçlı konuşma yapma. Bildiri dağıtma. Sendikaya gitme. Siyasi partiye gitme. Bir derneğe üye olma.” Bu, doğrudan sizin Bakanlığınızla ilgili bir yönetmelik değil fakat gençlere nasıl baktığımızı gösteren çok önemli bir şey olduğunu düşünüyoruz.

Şimdi, daha ağır şeyler var, mesela “Yasa dışı örgütlerin ve kuruluşların siyasi ve ideolojik görüşleri doğrultusunda propaganda yapmak...” Yani bu “yasa dışı örgütler”in ne anlama geldiği de tartışılır çünkü bizde kavramların içi o kadar çok boşaltılıyor ki. Ben geçen gün Mecliste söylemişim, bir milletvekili arkadaşımız dedi ki: “Çevre terörü.” Biraz önce yine bir milletvekili arkadaşımız söyledi -yaygınca kullanılan bir şey- “tribün terörü” diyor. Yani, hani, tribünde radikal bir şey yapmak da terörizm, çevreye duyarlı bir gösteri yapmak da terörizm. Böyle bir yerde “yasa dışı” dediğiniz şey o kadar muğlak ki her tür muhalefeti bu kavram içerisinde değerlendirebilirsiniz.

Dolayısıyla, gerçekten, geniş dünya görüşüne sahip bireyler yetiştirmek temel amaçlarımızdan biri olmalı. Gençlerimizi tam olarak böyle yetiştirmeliyiz.

Birkaç konuda da görüşlerimi paylaşmak isterim. Bu, öğrenci yurtları sorunu gerçekten büyük bir sorun. Yani hâlâ üniversite öğrencilerinin yüzde 10'u yurtlardan yararlanamıyor. Kuşkusuz, ailesinin yanında kalan öğrenciler var veya yurttan kalmak istemeyen öğrenciler var ama yurttan kalmak istediği hâlde yurt bulamayan milyonlarca öğrenci var, yüz binlerce öğrenci var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ve bunu yaparak bu öğrencilerin tamamını aslında cemaatlerin kucağına itmiş oluyorsunuz. Bu cemaatlerden bu ülke yeterince çekti. Buna radikal önlemler bulmak gerekir.

Uyuşturucuyla ilgili birkaç şey söylemek istiyordum, arkadaşlar yaygın bir şekilde söyledi, o yüzden tekrar etmek istemiyorum. Sadece Batman'la ilgili bir şey söyleyeyim: İşsizlik oranı yüzde 27, Türkiye'nin en yoksul kentlerinden biri ve kentin en önemli sorunlarından biri uyuşturucu. Batman gibi bir yerin bile uyuşturucu sorunu var.

Şimdi, bu, personelle ilgili son bir şeyi söyleyeceğim -atlayarak- müsaade ederseniz Sayın Başkan.

Şimdi, bakın, yine bu Faaliyet Raporu'nun 32'nci sayfasında personel sayılarını yazmışsınız. “İnsan kaynakları” diyorsunuz, “insan kaynağı” yanlış bir kavram, lütfen ve keşke “personel” kavramını kullansanız. Diyorsunuz ki: “Bakanlığın personel sayısı 59.462. 15.476'sı yani yüzde 26'sı memur, 35.539'u yani yüzde 59'u işçi.” Ne üretiyorsunuz Sayın Bakan? Niye bu kadar çok işçi çalıştırıyorsunuz? Kömür mü çıkarıyorsunuz, ayakkabı mı üretiyorsunuz, halı mı dokuyorsunuz? Yani yüzde 60 işçiyi niye çalıştırıyorsunuz? Ürettiğiniz hizmet asli ve sürekli kamu görevi değil mi? Niye memurlar eliyle yürütmüyorsunuz? Yani niye bu kadar çok işçi çalıştırıyorsunuz? Sonra bizler size “Bu Hükümet memur düşmanı.” deyince kızılıyorsunuz. Gerçekten, memur istihdam etmemek için her şeyi yapıyorsunuz. Yıllardır bir memur olarak öğretmen almayan bu Hükümet, anlaşıyor ki her bakanlıkta aynı şeyi yapıyor; memur almıyor, işçi istihdam ediyor. Çok merak ediyorum, neden böyle bir yolu tercih ediyorsunuz diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Özdemir, daha sonra Sayın Karabıyık, daha sonra Kırkpınar, daha sonra Sayın Örs ve daha sonra Sayın İpekyüz...

Sayın İpekyüz, eğer isterseniz öncelik verebilirim size.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sevinirim.

BAŞKAN – Peki efendim, size veriyorum söz, ondan sonra diğer arkadaşlara vereyim.

Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, aslında arkadaşlarımız hep dile getirdi problemleri. Birçok konu aslında iç içe giriyor fakat aslında bu yıl 19 Mayıs'ta “Gençlik ve Spor Bayramı” denilen bayramda Türkiye’de gazetelerin bir kısmı şunu yayınladı: “Türkiye’deki gençlerin durumu nedir?” Ve Türkiye’deki gençlerin durumu -hiç bölgeler arası farklılıklara girmiyorum çünkü bölgeler arasında da ciddi bir fark var, eşitsizlik olduğu gibi fark da var- Türkiye’deki gençlerin büyük çoğunluğu mutsuz. Oran ne kadar? Yaklaşık yüzde 58'i mutsuz. Bu araştırmayı kim yapmış? Bir özel şirket mi? Hayır. TÜİK ve sıralama yapıyor. Neye göre en mutsuz? En baştaki mutsuzluk sebebi işsizlik. Sonra ne? Ekonomik geliri, para konusunda. Demek ki yoksulluk ve işsizlik gençler arasındaki en büyük mutsuzluk kaynağı. Bunu TÜİK söylüyor.

Eğer bir bakanlık, gençlikle uğraşan bir bakanlık bunu önlemek, araştırmak için uğraşmıyorsa, sizin sunumunuzdaki gibi “Cezaevlerindeki şu gençlere şunu yaptık...” Niçin o gençler cezaevinde, hiç araştırdınız mı? Bir bakanlığın ve bürokrasinin en büyük görevi, ne oluyor da bu kadar gençler içeri düşüyor, bunu sorması lazım, araştırması lazım ki önlesin, korusun, çözümler bulsun.

Gerçekten, şu anda Türkiye’deki cezaevlerindeki genç sayısı nedir, eğitim düzeyleri nedir ve hangi suçlardan içerideler; bunu sizin merak etmeniz lazım ve buna çözüm bulmanız lazım. Bu olmadığı zaman, siz spor yaparsanız “Spor kompleksi açtım...” Ben baktım, üç dört başlık saymışsınız; gençlik ofisleri, gençlik merkezleri, gençlik kampları, buna benzer şeyler. O zaman, siz gençlerle uğraşmıyorsunuz. Gençler niçin uyuşturucuya yöneliyor? Hangi kentlerde uyuşturucu merkezleri var? Nerede satılıyor? Ben biliyorum, Batman’da, Siirt’te, Diyarbakır’da her tarafta MOBESE kamerası var, her köşede MOBESE kamerası var, her gün gözaltı var; niçin bu uyuşturucu satılıyor? İstanbul’da da öyle, her tarafta var. Niçin bununla ilgili siz özel bir çalışma yapmıyorsunuz, sunmuyorsunuz? Yapmadığınız zaman siz bir işi miş gibi yapıyorsunuz. Sporla uğraşalım, gençlerle uğraşalım. Gençlerle uğraşmak... Bugün Türkiye’de her 4 gençten 1’i işsiz ve bu gençlerin birçoğunun eğitim düzeyi yüksek. Üniversiteyi bitiriyor, burada Plan Bütçede birçok torba yasayla üniversite açılıyor, üniversiteyi bitirenler peki istihdam bulamıyorsa, çalışma ortamı bulamıyorsa ne olacak?

Buradan şuna geleyim: Peki, üniversiteler özgür mü? Üniversitede öğrenciler mezuniyet törenlerinde giyimlerinden, açtıkları flamalardan, pankartlardan dolayı bile gözaltına alınabiliyorlar. Hücum ediliyor üstlerine. Normalde sizin bir Gençlik Bakanı olarak gençlerin daha özgür olması için çaba harcamanız lazım, onların önünü açmanız lazım. Bu da yoksa gerçekten düşündürücü.

Yoksulluk, parayı söyledim, az önce arkadaşım da söyledi -ikimiz tesadüf böyle hem aynı parti hem aynı kent- Batman’daki gençlerin çoğu işsiz, çoğu yoksul ve Türkiye’deki petrolün belli bir oranı da Batman’dan geliyor. Bir düşünmemiz lazım, oradaki genç ne yapacak ne edecek. Gerçekten bir araştırma yapsanız “Uyuşturucu son dönemde Türkiye’de en çok nerelerde kullanılıyor? Hangi kesim kullanıyor?” diye, dezavantajlı kesimler kullanıyor ve bu dezavantajlı kesim Türkiye’nin geleceğidir. Demek ki siz Türkiye’nin geleceğiyle ilgili bir muhasebe yapmıyorsunuz, gençlerin geleceğiyle ilgili bir muhasebe yapmıyorsunuz. Bu Bakanlık bunu yapmıyorsa, düşünmüyorsa vay hâlimize; siz, geleceğimizi nasıl bir duruma sokuyorsunuz.

Gelelim Kredi ve Yurtlar Kurumuna, bundan söz ediliyor. Maşallah, otoyolda, hastanede, köprüde yap-işlet-devret, ona yöneldiniz. Evet, 8 milyon üniversite öğrencisi var, bu yıl 500 bin kişi yerleşti; kaçta kaç yurtlara yerleşiyor? Yüzde 10 değil, yüzde 8 filan ediyor herhâlde, 8 küsur ediyor. Yani bunu birilerinin sorması lazım. Ben üniversite açıyorsam, 8 milyon kişi gidiyorsa ve bunlar yurtlara yerleşmiyorsa...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yüzde 70’ten fazlası yerleşiyor.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Oranlar bu, oranlar bu.

Bir diğeri: Yerleşse bile...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Anlatacağım, anlatacağım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Neyin yüzde 70’i?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Oranlar bu Sayın Bakan.

BAŞKAN – Siz devam edin Sayın İpekyüz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Karşılıklı olmasın Sayın Bakanım, biz söyleyelim, siz zaten yanıt vereceksiniz, yanınızda Genel Müdür de var. Bunu, bütün her şeyi yayınlıyor, sizin verdiğiniz istatistikler, Sayıştayın yazdığı rakamlar, Sayıştayın belirlediği denetimlerden çıkardığımız sonuçlar; biz bunu gökten indirmiyoruz yani bu veriler de var.

Bir diğeri: Bu yap-işlete sizin bir şey söylemeniz lazım. Çeşitli vakıflar... Şimdi TÜRGEV Türkiye'nin her yerinde üniversite yurdu açıyor. Kim oraya ne kadar para verecek? Nasıl yerleşecek? Kimi belediyeler bir yığın para veriyor yurtlara, o yurtlar kimi barındırıyor? Nasıl alıyor? Para alıyor mu almıyor mu? Bunların hepsinin açıklanması lazım.

Bütün bunlarla beraber, bir diğeri de şu: Bakın, uyuşturucuda bir rakam vereceğim, ben onu da atlamayayım çünkü önümde var. 15 ile 29 arasını “genç” diye tanımlıyorsunuz. Türkiye’de uyuşturucu nedeniyle hastaneye başvuranların yüzde 40’ı 15-19 yaş arası; 20-24 yaşında yüzde 30, 25-29 yaşında yüzde 11 oranında. Hastaneye başvuranların yüzde 89’u sizin “genç” dediğiniz nüfustur biliyor musunuz. Bunu bir dert etmeniz lazım; etmediğiniz zaman sizin arkanızdaki şeyler sizin önünüze, işte biraz önce söylediğiniz gibi sahte, yanlış, sizi aldatan verileri getiriyorlardır. Bunu dert etmiyorlarsa -“bürokrat” dediğin yaratacak, rutini değiştirecek- rutin davranıyorlardır.

Şimdi, spor, dünyanın her yerinde “spor” denince aslında, ilk çıktığından beri barış gibi, yan yana getirme gibi, hatta kimi zaman itiraz gibi... Bakın, Türkiye’de Anadolu’da birçok yerde antik tiyatrolar var. Geçmişte tiyatro sahneleri neydi? Yani yöneticiyi de eleştirir, itirazları da dile getirir, öfkelenir, alkışlarla, bağırma ile insanlar rahatlardı. Hâlâ filmlerde izliyoruz. Şimdiki statlarda onu görürken ama her gün statlarla ilgili bir düzenleme, nasıl ki “Sokakta yürürken şu sloganı atmayın, şunu söylemeyin.” gibi... Statlarla ilgili de bir yığın düzenleme var. Ama neye dönüştü? Spor Türkiye’de artık bir endüstri. Neden endüstri? Çünkü hâlâ futbolla ilgili –başta futbolu söyleyeyim- sporla ilgili bir yasa yok. Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı bütün kulüpler ya dernektir ya da meşhur, şu andaki, son böyle on-on beş yılki gibi şirkettir ve artık her futbol takımı çıktığında bir şirket unvanıyla bitiyor. Geçmişte kentlerin takımlarının bir ruhu vardı. Şimdi şirketler... E her gün sahibi değişiyor. Niçin bu Bakanlık buna el atıyor? Şirketler ne yapıyor? Para akıyor, müdahale ediyor. Türkiye’de nasıl ki Hâkimler ve Savcılar Kurulu problemse hakemler de şimdi Türkiye’de probleme dönüşmüş. Yani niçin buna el atıyor? Bir taraftan yöneticiler... Yöneticiler sanki holiganizmi kışkırtan bir tarza dönüştürüyor.

Şiddet... Türkiye’nin her yerinde kutuplaşma, uzaklaşma var. Şiddet konusunda televizyon yorumcusundan... Yani televizyoncusu çıkıyor, Türkiye’de belki de “Balkanlardan gelenler...” diye ileri geri konuşuyor, yasaklıyorlar, sonra tekrar aynı televizyona gidiyor. Şimdi burada değil, Sayın Saffet Bey eski futbolcu, itiraz ediyor, televizyon uzaklaştırıyor. Televizyonun dili eril, küfürlü; gazetelerin manşetleri eril, küfürlü ve militarist, hücum edecek, vuracak, bombalayacak gibi. Böyle bir gençlik mi yetişecek? Böyle bir spor mu olacak? Ve sonra da altında İddaa ve şike... “Spor” diyorsunuz, Türkiye sizin döneminizde, sizden önceki en büyük şike operasyonlarına tanık oldu.

Gelelim diğere: Bakın Sayın Bakan “Amedspor” deyince -Sportif Faaliyetler Kulübü- “Cizrespor” deyince “Mardinspor” deyince “Batman Petrol Spor” deyince birçok yere gittiklerinde şiddete maruz kalıyorlar. Bunun bizim derdimiz olmaması mı lazım? Bakın, nasıl az önce diyorlar ki: Selam nedeniyle şu oldu, UEFA müdahale etti. Ya, Diyarbakır’da Deniz Naki bir selam verdiği için üç küsur yıl ceza aldı, futboldan men edildi ve şu anda yurt dışında.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne selamı verdi?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Şöyle yaptı.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şöyle yaptı, zafer işareti yaptı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neyin zaferi o?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani ne olursa olsun arkadaşlar, bu, polemik için değil.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – UEFA ceza vermedi.

Sayın Bakanım, bir diğeri: Bir kentin takımı bir yere maça gittiğinde ona “Seyirci gidemez, seyircinin güvenliğini alamam.” dersiniz siz o Bakanlıkta ne yapıyorsunuz? Amedspor gittiği maçlarda, Diyarbakırspor gittiği maçlarda birçok ilde siz seyirci getirmeyin... O zaman bu sporunu barışa mı alet edecek, şiddete mi? Bu spor, kutuplaşmayı mı önleyecek yoksa artıracak mı? Bunları konuşalım, çözelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, lütfen tamamlayınız.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bunu yapmazsak olmaz. Bakın, Mandela’nın Afrika’da ilk yaptığı şey, sporu barışa teşvik etmektir, kaynaştırmaktır; bunu yapalım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Diyarbakır Stadı en güzel statlarımızdan biri.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Stat sorun değil. Bakın, zaten problem şu...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Onun için...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, bakın, siz şimdi her şeye böyle hızlı, dinamik cevap veriyorsunuz.

Siz diyorsunuz ki: “Millî Takım’da, yurt dışında futbolcularımız var.” Hepsi oranın altyapısında yetişmiş. Türkiye’nin altyapısında yetişmiş futbolcu olsa 3 büyükler dâhil birçok yerde Türkiyeli futbolcular oynardı. Bunun olmaması, altyapının olmaması işte profesyonelce ve şirketçe bakış açısidir; bunun düzelmesi lazım.

“Spor” dediğiniz futbol değildir, kayağından tut, yürüyüşünden tut, ne bileyim, her şeyine kadar... Sadece futbol gibi düşünürseniz belli bir kesime hitap edersiniz.

Birçok söylenecek şey var fakat en büyük derdimiz, gerçekten konuşabilmek, sorunları çözebilmek ve hem gençlik konusunda hem spor konusunda kutuplaşmayı önleyen, araştıran, bu çalışan, emek veren herkeste, sizinle beraber yeni bir vizyon, yeni bir yaratıcılık yaratması lazım ve o zaman bütçenin de artması lazım, desteklememiz lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İpekyüz.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten çok verimsiz saatlere kaldık ve ikinci bir bakanlık tabii ki. Şu da var: Yani gerçekten bütçe döneminde görüşülebilecek en kritik ve en önemli konunun bu kadar verimsiz bir saate denk gelmesi de gerçekten çok büyük talihsizlik.

Bekaroğlu Hoca da atıfta bulundu, 2020 Cumhurbaşkanlığı bütçesi... Gerçekten Sayın Bakan, 2020 Cumhurbaşkanlığı Programı’nda bütün gençlerin sorunlarına aslında çok önemli vurgular var. Sosyoekonomik ve bölgesel eşitsizlikler, eğitime erişim sorunları, işsizlik, toplumsal aidiyet ve

dayanışma duygusunun zayıflaması ve bağımlılık temel risk alanları olarak söyleniyor. Yine aynı Cumhurbaşkanlığı Programı: “Gençlerin iş gücüne katılımının düşüklüğü, eğitimden iş gücü piyasasına geçişte yaşadığı sıkıntılar, işsizlik oranının yüksek olması ve temel becerilerdeki eksiklik sorunları önemini korumaktadır.” Ama sizin sunumunuzu biz dinledik, bunların hiçbirinden bir cümle dahi bahsetmediniz. Şu anda benim sıram gelene kadar bütün hatipler gerçekten çok büyük, kritik bir konu olarak gördükleri bu sorunla ilgili istatistikleri söylediler. Gerçekten ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerimiz var, sayıları giderek yükseliyor. Ya burada temel sorun, genç işsizliğin giderek yükselmesi. İş gücüne katılım artıyor ama maalesef istihdam edilemiyorlar ve bu, yüzde 30'lara dayandı. Temel sorun da şu: Bugün de gördük ki sizin Bakanlığınız –ki gençlik temel sorun alanı- bu konuyla ilgili hiçbir şey yapmıyor şu an için ya da diğer bakanlıklarla birlikte bütüncül bir politika ortaya koyamıyorsunuz. Siz, şimdi, gençlik merkezlerini anlattınız. Birazdan söyleyeceğim, bunların hepsi zaten Millî Eğitim Bakanlığının temel sorun alanında olması lazım ama bunların dışında, gençlik merkezine muazzam derecede çok vurgu yaptınız ve konuşmanızın büyük bir kısmını buraya ayırdınız. Üretim, istihdam, eğitim, kültür, spor bu bütüncül politikalarla gençlerin sorunlarına yaklaşılmaması gerekiyor; aksi hâlde, söylediğimiz -ben tekrar etmiyorum, zaman çok kısıtlı, yormak istemiyorum dinleyicileri ama- gerçekten aşırı, temel bir sorun var ortada.

EUROSTAT'a göre, Avrupa ülkelerinde eğitim seviyesi arttıkça işsizlik oranı düşerken bizdeyse tam tersi bir seyir işliyor. Bu neyi gösteriyor? Bizim üretim ve istihdam politikalarımız sorunlu, gençlere nitelikli iş gücü yaratamıyoruz. Bu da sizin hükûmetlerinizin temel sorun alanı. İşte, diyorsunuz: “Yeni bir sayfa açtık Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle.” Gelen her bakanlık bugüne kadar bunu söyledi, ben katılamasam da bundan sonrakiler de bunu söyleyecek. Ne sayfası açıldı? Bırakın, diğer bütün politik alanları bir kenara koyuyorum, gençlerin sorunları kronikleşti, daha da arttı sorun son bir yılda. Neden? İşte, siz açıklıyorsunuz, ideolojik bir yaklaşım var. Bütün herkes vurgu yaptı, bu şekilde çözülmez bu sorunlar. Üniversitelerimiz var, liselerimiz var, buraya fonlar, kaynaklar aktarılmalı; eğitim sistemindeki temel sorun alanları buralar. Aksi hâlde, bir gençlik merkezi açıp orada belli noktadaki belli gençlere yönelik muazzam eğitimler var. Kim gidiyor buraya? Kimler katılıyor, herkes katılabilir mi?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Herkes katılıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama üniversitelerimiz ve liselerimiz var; orada her dinden, inançtan, kültürden yaşam biçimine sahip insanlar ayrışmadan, kutuplaşmadan o imkânlardan yararlanmalı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Yurt dışındaki üniversitelere gittik, gördük, hiçbir ayırım yok, üniversitenin içerisinde...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir şey söyleyebilir miyim Hanımefendi?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Şimdi, “özel öğretim yurdu” diye yazıyor, oraya gitmek zorunda öğrenciler.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli Vekilim, bir şey arz edebilir miyim?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Konuşmamı bitireyim.

Gençler mutsuz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Allah aşkına bir şey söyleyeyim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Buyurun Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bakın, sol tarafta Batman Vekilimiz konuştu, ne dedi?

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Bakın, böyle yaptı, öğrenci, futbolcu.” dedi. Bir söyler misiniz, İstiklal Marşı’nı okumadı, içeri mi aldılar?

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi başka bir noktaya, başka bir tartışmaya götürüyorsunuz yani o başka bir konu.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, lütfen devam edin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İstiklal Marşı’nı okumayan bir öğrenciyi, futbolcuyu içeri mi aldılar?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Gençlerin mutsuz olduğu hem TÜİK rakamları...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – İstiklal Marşı’nı okuyamayan takımlar var, sen ona bak; Şampiyonlar Ligi’nde İstiklal Marşı’nı okuyamayan topçu oynatıyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bakın, Türkiye’de gençlerin iyi olma hâli, gençlerin yaşamdan memnun olma oranları yüzde 11 düşüyor.

Ben geçen yıl da söylemiştim, eski Spor Bakanı Sayın Bak da burada, sizin verilerinizin olması lazım gençlere dönük, gençlere dönük bir veri analizinizin olması lazım “Neden bu gençler işsiz? Neden bu gençler mutsuz? Gençlerin en temel 3 sorunu nedir?” diye. Verileri biz size söylüyoruz, bu verileri kabul etmiyorsunuz.

BAŞKAN – Lütfen, tamamlar mısınız efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İş sahası, eğitimde yaşanan sorunlar ve madde bağımlılığı zaten bugün temel olarak belirtildi.

Sunumunuza geldiğimiz zaman, evet, gençlik merkezlerinin alanlarından bahsetmişsiniz: İstihdam, girişimcilik, yabancı dil, kodlama, müzik sanat.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bunlar zaten belli bakanlıkların temel alanları. Bunları verebilecek eğitim kurumlarımız var. Bunlarla ilgili hiçbir çalışma ya da bunlara dönük bir çalışma yapmıyorsunuz. Bunu iletmek istedim. Birkaç konu daha vardı ama sürem bitiyor sanırım.

BAŞKAN – Evet...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Son tahlilde şunu söylemek istiyorum: Gerçekten bütüncül bir bakış açısıyla ve ideolojik... Ben üniversitede akademisyendim, Erol Hoca da söyledi, gençlerin en çok rahatsız oldukları konu sorunlarına ideolojik bakış açısı ve sizin yapmış olduğunuz bu çalışma ya da gençlik merkezleri ne olacak? Yani ileride başka bir yapı ya da başka bir iktidar geldiğinde bu gençlik merkezleri ne olacak, sürdürülebilirliği var mı verdiğiniz eğitimin?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ziyaret ettiniz mi gençlik merkezlerini?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Gittim, gördüm gençlik merkezlerini.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Hangisine gittiniz?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Neredeki...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yaa.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Yani heyetle gittiğimiz, ziyaret ettiğimiz bir ildeki gençlik merkezi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bir gidelim beraber.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Gidelim beraber.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve değerli Komisyon üyeleri; Büyük Önder’imiz “Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız.” sözleriyle gençlerin önemini dile getirmişti ancak birkaç arkadaşımız da ifade etti, aynı şekilde ben de bir şeyler daha katarak ifade edeceğim ki şu anda geleceğimizi emanet ettiğimiz gençlerimiz mutlu ve umutlu değiller.

Şimdi, TÜİK’in istatistikleri var bu konuda ve uluslararası araştırmalar da var. Türkiye’de gençlerin dörtte 1’i eğitim ve iş hayatlarında yeteri kadar mutlu olmadıklarını ifade ederken kendilerini mutlu olarak tanımlayan gençlerin oranı sadece yüzde 55. Yani gençlerimizin neredeyse yarısı mutsuz değerli vekiller.

Neden mutsuz? Biraz daha eğitim yıllarına gidelim o gençlerin. Geçtiğimiz on yedi yılda hiçbir öğrenci başladığı sistem ve müfredatla mezun olamadı. Rayına oturmayan eğitim sistemi ve sınav sistemi sebebiyle mutsuz olarak eğitim hayatlarını sürdürdüler. Yine, üniversiteyi farklı bir şehirde kazanan gençlerimiz yurt sorunu sebebiyle yine mutsuz oldu. Üniversiteyi bitiren, iş bulamayan gençlerimiz umutlarını kaybetti ve mutsuz oldu.

Bakın, Uluslararası Gençlik Vakfı 30 ülkenin katılımıyla bir araştırma yapıyor ve Türkiye’deki öğrencilerin en çok stresli gençler olduğunu ifade ediyor. Yine, dünya genelinde bu konuda, 15-29 yaş arasında yapılan araştırmalarda Türkiye 72’nci sırada ve en çok stresli olduğunu ifade eden gençler için bu veriyi verebiliriz.

Şimdi, bakıyorsunuz, yurt sorununa geldiğimizde, evet, yurt yapılıyor, ben kutluyorum da ama yeterli mi? Yeterli değil. Şimdi, öğrenci sayısına bakalım. 207 yükseköğretim kurumumuzda 3 milyon 180 bin gencimiz var, bunlar örgün eğitim. Evet, 8 milyon genç üniversitede ama tabii uzaktan eğitimle bu rakam söz konusu ama 3 milyonun üstündeki öğrenci örgün eğitimle ikinci öğretimde. Onlara biz 678 bin toplam kapasiteli yurt imkânı sağlamışız bu 2019’nun gelinen son noktasında. Yani yaklaşık 2 milyonun üzerindeki öğrenci devlet yurdunda kalamıyor. Peki, nerede kalıyor bu öğrenciler? Bu öğrenciler 2.246 özel yurt var, bu özel yurtlar şahıslara ait, derneklere ait, vakıflara ait ve diğer tüzel kişiliklere ait. Bu 2.246 özel yurdun kapasitesi de 129 bin sadece. Şimdi, diğer öğrenciler ne yapıyorlar? Ev tutuyorlar ya da tarikat ve cemaatlerin kucağına maalesef düşüyorlar. Ev tutanlar veya özel yurtlara gidenler çok büyük masraflar altına giriyorlar, yurtların da, özel yurtların da yıllık 6 bin ile 40 bin arasında ücretleri var ve bunu da hepsinin verebilme imkânı söz konusu değil.

“Yurtlar çıkıyor.” dediniz, evet ama bakıyorsunuz bazen annesi, babası olmayan ya da emeklinin çocuğuna yurt çıkmayabiliyor ya da sadece 1 velisi çalışıyor, o da asgari ücretle çalışıyor ama yurt çıkmayabiliyor; çıkan da var, çıkmayan da var ama yurt çıkmamış öğrencinin de mağduriyetlerini biliyoruz.

Sayın vekiller, ben de yirmi yedi yıl akademisyenlik yaptım. O imkânsızlık içerisinde okumaya çalışan öğrencileri çok yakından biliyorum. Kampüsün bahçesine tarikatlar, özellikle daha sonradan öğrendiğimiz, FETÖ olduğunu bildiğimiz oluşumlar da öğrencilerin peşinden koşarlardı, ablalarla peşlerinden koşarlardı “Gelin, size yurt imkânı sağlayacağız.” diye ve onların çaresizlik içerisinde bir ablanın peşinden gittiklerini ve idareciliğim sırasında biz bunları önlemeye çalıştıkça her gün sayılarının arttığını görüyorduk.

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız Sayın Karabiyik.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Bunlar maalesef bizim acı gerçeklerimiz. Bugün bu yurtların eline düşen çocukların yarın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Peki, teşekkür ederim, yeterli bu kadar.

BAŞKAN – Peki, efendim.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam çok kızgın bana.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Yani şu anda bile söz vermediniz, bir dakikadan fazla uzattırmadınız.

BAŞKAN – Hayır, hayır, ben söz verdim, tamamlayınız dedim, o bir dakikayı tamamlayacaksınız, bir dakika konuşacaksınız.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Öyle mi? Bir daha öyle yaparım, peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kadınlara ilave söz verin bence.

BAŞKAN – Olur ama Hocam bana kızgın.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Benim son yarım sayfam kalmıştı ve...

BAŞKAN – Yarım sayfanızı lütfen tamamlayın.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Bugün değil, ilk gün de öyleydi, önemli değil.

BAŞKAN – İlk günü...

Şimdi, şöyle: “Tamamlayınız.” dedikten sonra zaten bir dakika kala... Yani beş dakikayı dolduruyorum, daha sonra ilave bir dakika veriyorum “Tamamlayınız.” diyorum.

Bir dakika konuşun oradan. Yani tüm arkadaşlarımız da konuşuyor zaten.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Bir dakikadan uzun bir süre verdiğiniz de biliyorum ben.

BAŞKAN – Hocam, bana küsmeyin ama ya.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Dokuz dakika verdiğiniz de biliyorum.

BAŞKAN – Hocam, bizim saygımız sonsuz size, lütfen.

LALE KARABİYİK (Bursa) – İlk defa da Plan ve Bütçe Komisyonuna da girmiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Örs, buyurun lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün 10 Kasım'dı, cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 81'inci yıl dönümüydü. Dün, tüm Türkiye'de rahmetli Atatürk'ü anmak adına törenler, etkinlikler vardı ve yüz binlerce vatandaşımız Ata'sına saygı, minnet ve şükranlarını ifade ettiler. Dün, aynı zamanda Türkiye liglerinde futbol müsabakaları da oynandı. 10 Kasım'a denk düşen müsabakalar öncesi ne yazık ki hiçbir stadyumda Atatürk'ü anmak adına bir saygı duruşu yapılmadı. Trabzon'dan birçok vatandaşımız, futbolseverimiz bu durumdan duydukları rahatsızlığı bana iletiler, ben de araştırdım. Müsabakalarda takımların siyah bant takma veya siyah formayla müsabakaya çıkmaları ya da saygı duruşunda bulunmaları Türkiye Futbol Federasyonunun uhdesindedir. Türkiye Futbol Federasyonu 10 Kasım'a denk gelen bu hafta sonu maçlarında bir saygı duruşu yaptıramaz mıydı? Bu konuda TFF'den bir

açıklama bekliyorum. “Ben, sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim.” sözünün sahibi rahmetli Atatürk’ü anmak adına yapılabilecek bir saygı duruşunun yapılmaması hususunda TFF’den gelecek açıklamayı da en kısa zamanda bekliyorum.

Şimdi, görüşmekte olduğumuz bütçeyle ilgili, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesiyle ilgili ve Türk sporu ve futboluyla ilgili bir iki görüşümü sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, şunu ifade etmek isterim: Bizler, sporu sağlıklı bir neslin yetişeceği alan olarak görmek zorundayız ama bugün baktığımızda, Türkiye’yi idare edenler sporu siyasi iktidarın mevzi kuvvetlendirme mecrası olarak görmektedirler. Bu, çok büyük bir yanlıştır. Bu, sporla gelişmeyi bekleyen gençlerimize yapılmış bir haksızlıktır.

Şunu söylemek zorundayım ki kamuoyu algısını kontrol etmek isteyen siyasi iktidar spor kulüplerini ve tribünleri de kontrol etmek istiyor ve bu kontrolü de iki şekilde sağlıyor. İlki, doğrudan hâkimiyet yoludur. Nedir bu doğrudan hâkimiyet yolu? Bugün olduğu gibi, Futbol Federasyonunu, Başkanını, yöneticilerini, kurullarını atarsınız, hatta o kurulların yedek listelerindeki sıralarına bile müdahil olursanız kulüpler üzerinde doğrudan hâkimiyet kurarsınız, hatta bu da bazen size yetmeyebilir, Anadolu’da yüzbinlerce taraftarı olan şehir takımları alt liglerde mücadele ederken yakınlarınızı kamu kaynaklarıyla Süper Lig’de kulüp sahibi yaparak kulüp üzerinde de doğrudan hâkimiyet kurarsınız. Her şeyiyle sizin olan kulüp ve atadığınız federasyonunuz da sizin sözünüzden çıkmaz.

Siyasi iktidarlar kulüpler üzerinde bir de dolaylı yoldan hâkimiyet kurarlar. Peki, bu nasıl olur? Bu da şöyle olur: Borçlandırılarak gerçekleşir. Kulüpler borçlandırılır çünkü borç alan emir alır, borç alan biat eder, borç alan paranın geldiği yöne yakın durur. Maalesef, ülkemizde, Türk futbolunda bunu bugün sıkça görüyoruz ve yaşıyoruz. Birçok konuda olduğu gibi, sporda da özellikle futbolda gerçeklerle yüzleşmeliyiz artık diyorum.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; bugün, kulüplerimizin birçoğu iflasın eşiğindedir. Süper Lig’de şampiyon olmuş 5 kulübümüz vardır, bunlardan Bursaspor maddi sıkıntılar içinde küme düşmüştür. Diğer 4 büyük kulüp ise ticari açıdan müflis durumdadır. Bu kulüpler sınırsız şekilde borçlandırılmış, kamu bankaları üzerinden gelecekleri ipotek altına alınmıştır. 5 kulüp dışındaki diğer kulüplerimizin durumu farklı mıdır? Hayır, aynı sıkıntılarla onlar da boğuşmaktadırlar. Oysaki kulüpleri borçlandıran yönetici ve menajerler ne yazık ki huzurlu bir hayat sürmektedir. Yönetici ve menajerler zenginleşmiş, kulüpler ise fakirleşmiş ve iflas etmiştir.

Başka bir trajik duruma da dikkatlerinizi çekmek isterim: Ne yazık ki kulüplerimiz amatör ya da profesyonel branşlarda sporcu yetiştirememektedir. İki komşu Anadolu şehri maç yaparken Venezuela’dan Kongo’ya kadar onlarca ülkeden gelen futbolcular sahada mücadele etmektedirler.

Bir hususa daha özellikle sporda şiddetle ilgili dikkatinizi çekmek istiyorum: Değerli milletvekilleri, sporda şiddetin önlenmesinde basın ve medya kuruluşlarının, televizyon yorumcularının ve spor yazarlarının tavır, söylem ve duruşları çok önemlidir. Gazetelerin haber ve yorum başlıklarında seçilen anahtar kelimeler özenle seçilmelidir. Ne yazık ki bu konuda çok olumlu şeyler söyleyemeyeceğim. Özellikle bazı spor gazetelerine baktığımızda, maç öncesi haber ve maç sonrası yorum ve değerlendirmelerde “savaş, kavga, saldırı, kapişma, silah, intikam, parçalamak, imha, kurşun, ölüm” ifadelerinin birçok haber ve yorum başlıklarında mecazi anlamda da olsa kullanıldığını görmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Teşekkürler Başkanım.

Başlıkların kısa olması gereği ve etkili ifade arayışı nedeniyle olumsuz anlamlar içeren kelimeler anlam kaymasına neden olmaktadır. Spor haberlerinde, özellikle de manşette ve haber başlıklarında provokatif dil rakip taraflar arasındaki gerginliği körüklemekte ve kalıp yargıları güçlendiren bir araca dönüşmektedir diyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok Saygıdeğer Bakanım, Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, Değerli Bakan Yardımcılarımız, basınımızın çok kıymetli mensupları; tabii, saat geç oldu, ben söz verdiğim gibi konuşmamı kısa tutacağım.

Sayın Bakanım, en büyük hazinemiz gençliğimiz. Gençliğimize yapmış olduğunuz tüm yatırımlar, hizmetler elbette çok önemli, tabii, bunlar imkânlarımız ölçüsünde, çerçevesinde yapılıyor ama biz, gençlerimize ne kadar yaparsak yapalım mutlaka tamamını yapmış sayılmayız. Biz, buna eminiz ki gerçekten çok büyük yatırımlar yapılıyor gençlerimiz için, özellikle spor için. İnşallah, önümüzdeki süreçte de biz bunların hızlı ve daha yaygın bir şekilde ülke genelinde yapılmasını arzu ediyoruz, temenni ediyoruz.

Diğer taraftan, Kredi ve Yurtlarla ilgili geçmişle kıyas kabul edilemeyecek oranda hem konfor açısından hem sayı açısından hem nitelik hem de nicelik açısından çok ciddi gelişmeler oldu son zamanlarda ama tabii, sayısının artırılması, yaygınlaştırılması çok önemli.

Yine, sporda elde edilen başarılarla branşlar açısından baktığımızda, son zamanlarda çok ciddi anlamda bir ivme kazanıyoruz müspet anlamda. Bunun da artırılarak devam etmesini arzu ediyoruz.

Yine, kendimiz öğrenci olduğumuz zamanı şimdiyle kıyasladığımız zaman çok ciddi anlamda burslarda bir artış söz konusu ve özellikle herkesin kredilere ulaşmış olması yine çok büyük bir avantaj. Bu konuda da tebrik ediyoruz sizleri, Hükümetimizi de tebrik ediyoruz, destekliyoruz.

Yine, gençlik merkezlerinin -ki gerçekten çok önemli bir hizmet gençlik merkezleri- sayısının artırılması, yaygınlaştırılması ve içeride verilen eğitimlerin de bu oranda çeşitlendirilmesi gerektiğine inanıyorum. Özellikle uyuşturucu ve alkol bağımlılığından bahsetti hemen hemen bütün konuşmacılar. İşte özellikle, bu gençlik merkezlerimizde verilecek olan eğitimin bu anlamda uyuşturucu ve alkol kullanımının azaltılması noktasında çok büyük faydalarının olacağına inanıyoruz. Bu yöndeki verilen eğitimlerin de başarılı olduğuna inanıyorum.

Yine, bu gençlik merkezlerimizde verilen eğitim ve öğretimin özellikle FETÖ gibi yapılanmaların önüne geçeceğini ve bu anlamda çok ciddi anlamda başarılarla hizmet edeceğini ifade etmek istiyorum.

Yine, bazı konuşmacılar, dindar nesil yetiştirilmesiyle ilgili din derslerinin varlığıyla ilgili ya da saatleriyle ilgili konuşmalar ifade ettiler. Anlayamadığım bir şey var, yüzde 99'una yakını Müslüman olan bir ülkede dindar nesil yetiştirmenin ya da din derslerini artırmanın, ahlak derslerini artırmanın, bunları yaygınlaştırmanın zararı nedir, sıkıntısı nedir; ben, onu gerçekten anlayamadım. Yoksa, burada, bunu ifade eden konuşmacılarımız bu anlamda açık ve net bir şekilde dine mi karşılar, din dersine mi karşılar; onları da ifade etmelerini beklerim ben.

Ayrıca, Sayın Bakanım, yine sportif yetenek taramasının gerçekten çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum. Tabii, belki önümüzdeki süreçte Hamza Yerlikayaların, Naim Süleymanoğluların ve Alpaz Özalanların da bu taramalar neticesinde çıkacağını ümit ediyoruz. Gerçekten, çok başarılı bir hizmet, çalışma, proje.

Sayın Bakanım, ben özellikle futbola ilgili birkaç hususu da dikkatlerinize sunduktan sonra konuşmamı nihayetlendirmek istiyorum. Futbol kulüplerinin altyapılarına destek vermek amacıyla gerçekten Süper Lig’de oynayan spor kulüplerinin alt takımlardan 4 oyuncu oynatma yükümlülükleri var fakat bunlar bu yükümlülüklerini sadece kaydı olarak yapıyorlar. Bunların bu altyapılardan gelen futbolcuları süreye bağlı olarak oynatmaları, altyapıdan gelip Süper Lig’deki takımlarda oynayacak futbolcuların sayısını artıracak. Bu anlamda belki de ciddi anlamda futbolumuzda altyapıdan üstyapıda oynayacak futbolcuların ortaya çıkmasını sağlayacak.

Aynı şekilde, biz geçtiğimiz haftalarda sporla ilgili birtakım düzenlemeler yaptık vergi dilimleriyle ilgili, hakemlerle ilgili, onların üst dilime geçtiklerinde vergi yükümlülüklerini artırmak açısından. Bu çok önemliydi, Türkiye’nin futbolcular açısından bir vergi cenneti olmaması adına güzel bir düzenlemeydi fakat burada belirtmek istediğim şey şu: Özellikle bunları yaparken bizim spor kulüplerini bu anlamda maddi olarak biraz desteklememiz gerekiyor.

Yine, yabancı sınırlamasını eğer ciddi anlamda uygularsak bu da bizim altyapıyı desteklememiz anlamına gelir. Ben bunu da özellikle dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Son olarak da yine biz birtakım düzenlemeler yaptık fakat -az önce konuşan arkadaşlarımızın da bir kısmı değişti- menajerlik sistemiyle ilgili de önümüzdeki süreçte artık bir düzenleme yapmamız gerektiğine inanıyorum.

Konuşmamı sonlandırırken Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Ümidimiz olan gençliğimiz için çalışıyoruz.” sözünü de burada bir kere daha hatırlatıyor ve bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Koncuk, buyurun lütfen.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanım, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında en önemli bakanlıklarımızdan birinin bütçesini görüşüyoruz ama bütçe rakamlarını incelediğim zaman geçen seneki rakamın altında bir bütçesi olduğunu görüyorum Gençlik ve Spor Bakanlığının. Bu, son derece olumsuz bir durumdur. 17 milyar 810 milyon 461 bin liradan 16 milyar 474 milyon TL’ye düşen bir bütçe var. Yani aslında bu kadar önemli bir Bakanlığın bütçesi görüşülürken geçen seneye göre, aradan geçen bir yılda paranın değeri düşmesine rağmen bu bütçe rakamının düşmesi iktidarın gençlik ve spor konusunda bazı alanlarda geri adım attığını da gösteren bir durumdur diyorum. Bu, dikkate alınması gereken bir durum. Keşke Sayın Bakan da bunu söyleseydi “Bütçemizde bir azalma var.” diye hafiften de olsa bir itiraz etseydi, sesini yükseltebilseydi burada; onu beklerdik.

Dün, Atatürk’ün Hakk’a yürüyüşünün 81’inci yıl dönümüydü. Buradan tekrar rahmet, minnet ve duayla anıyorum.

Bugün Gaziantep’te bir sözleşmeli öğretmen kızımız Saadet Harmancı vefat etti. Bir mobbing uygulamasıyla karşı karşıya kaldığına dair Twitter’ında cümleler var; “Zaten pamuk ipliğiyle hayata bağlısınız.” gibi, “Tehditlerden yıldıım.” gibi ifadeler var. Başka sebepler de olabilir intiharında ama bir sözleşmeli çalışanın intiharının Türkiye’de herkesin dikkatini çekmesi gereken bir durum olduğunu düşündüm. Önce de bu ülkeyi yöneten insanların, çalışma hayatındaki bu çok başlılığın çalışanları nasıl bir psikoloji içerisine sürüklediğini değerlendirmelerini bekliyoruz.

Sayın Bakanım, bu geçtiğimiz dönemde verdiğimiz bir soru önergesinde kredi dönüşleriyle ilgili soru sormuştum. İşe başlayana kadar kredi borcunun ötelenebileceğine dair bir cevap vermişsiniz ama burada da aksaklıklar olduğunu görüyorum yani her “İşe başlamadım, ötelenmesini istiyorum.” diyen de olumlu cevap alamıyor. Burada ya sistemde bir arıza var ya da sistem oturmamış. Bu konuda sizi bilgilendirmek istiyorum.

Bir de burada rant kesiminin borçlarına çizik atıyoruz. Kredi borcu olan ve sayıları 280 bini bulan öğrencimiz var. Bazı milletvekillerimiz de burada ifade etti, faizler çok yüksek, bunların yeniden yapılandırılmasından öte, tamamına değilse bile belli bir miktarına af getiremez miyiz? Ağaoğlu’nun borcunu çizerken paramız var ama 280 bin gencimizin eğitim öğretim yapmak amacıyla almış olduğu kredi borçlarını ödemekteki zorluğunu biliyoruz. Burada siyasal iktidara, AKP’ye bir yiğitlik yapmak yakışır diye düşünüyorum ben yani bu borcun bir kısmını en azından silme ve faizleri de bunlara özel bir orana çekme tedbirini almakta fayda var.

Bakın, dün bir akrabam aradı -Sayın Kredi ve Yurtlar Genel Müdürüme de notu vereceğim ben- üniversite değiştirmiş. Üniversite değiştirirken kredisini nakletmesi gerektiğini bilmediği için yapmamış. Şimdi Kredi ve Yurtlar Kurumu diyor ki: “Sen sana verdiğimiz krediyi bize ödeyeceksin, senin kredini kesiyorum.” Böyle bir şey olamaz yani bu çocuğu uyarmak lazım, bilgilendirmek lazım. Birkaç bilgilendirmeden sonra belki de böyle bir kesme yöntemi kullanılabilir. Onun için bu konuda da Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürünün gerekli hassasiyeti göstermesi gerektiğini düşünüyorum, ki gösterecektir mutlaka.

Tabii, burs alan öğrenci sayısı 415 bin, kredi alan öğrenci sayısı 1 milyon 239 bin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkanım, bir dakika daha istirham ediyorum.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Burada ödenen rakamların Türkiye’nin ekonomik gerçeklerine uygun hâle getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. 550 lira çok düşük bir rakam. 550 lirayla üç gün yaşayamazsınız Türkiye’de. Şimdi, bunun Türkiye gerçeklerine uygun hâle getirilmesi lazım.

Bir de Adana Milletvekili olmam sıfatıyla sormak istiyorum: 2014 yılında başlayan, 2016 yılında biteceği söylenen ama bitmeyen; daha sonra 2018 yılında biteceği söylenen ama yine bitmeyen Adana stadyumundan ne haber? Bu ne zaman bitecek? Yani 2 milyonun üzerinde bir nüfusu olan Adana’nın eli yüzü düzgün bir stadı hak ettiğini düşünüyorum ben. Bu konuda da dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Kaya, buyurun lütfen.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sevgili bürokratlar ve değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinin gençlere mutluluk getirmesini diliyorum.

Tabii ki Sayın Bakan sunumunda sorunlara değinmedi ama ben Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi milletvekilleri başta olmak üzere tüm milletvekillerine buradan bir çağrı yapmak istiyorum: Sayın Bakanın bu güzel hayallerini gerçekleştirmek için bu bütçe yetersiz. Gelin, burada bir iyilik yapalım, gençlere bir iyilik yapalım, bu bütçeyi kim artıracaksa, söz kimdeyse bu arkadaşlarla birlikte gidelim, bu bütçe artırılсын. Bu bütçeyle bu sorunlar çözülemez.

Çok açık ve net, bu ülkede gençliğin sorunlarına sahip çıkacaksak önce bu gençliği uyuşturucu mafyalarının ve çetelerinin elinden kurtarmamız lazım. Vatan toprağı kadar insan beyni de kutsaldır. İnsan beyninin kutsal olduğuna inanıyorsak, vatan toprağı işgal edildiğinde nasıl hep birlikte direnmişsek Çanakkale’de ve Kurtuluş Savaşı’nda... Şimdi de uyuşturucu tacirleri insan beynini yani bizim gençlerimizin beynini işgal etmektedir. İşgale karşı direnmeyen vatan toprağını savunamaz. Öncelikle bunun gerçekleştirilmesi gerekiyor. Eğer gerçekten madde bağımlılığına karşı bir mücadele yürüteceksek... Hani arkadaşlar söylüyor ya: “2002 yılında 45 liraydı, şimdi 550 liraya çıktı.” Bakın, 2002 yılına gitmeye gerek yok. 2016 yılında madde bağımlısı olan çocuklarımızın rakamını ben size söylemek istiyorum. Uyuşturucu kullanan, satan ve bulunduranlar 81.222 kişi, cezaevinde yatıyor, 2017 yılında bu rakam 118.482’ye ulaşmış yani yüzde 46 bir artış var. Şimdi, bu artışta haciz yok, icra yok ama sizin o “550 liraya çıktı.” dediğiniz kredilerin her birini alan gençler, öğrenciler iş bulamadığı için... Tabii ki Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan “‘Her üniversite mezunu iş bulacak.’ diye bir kural yok.” diyor. Dolayısıyla, iş bulamayacağını bile bile verdiğiniz krediyi eğer almak için olmayan paraya icra getiriyorsanız oturup bunu düşüneceğiz.

Hiç kimse bu toplumun inançlarıyla oynamıyor. Hiç kimse bu toplumun dinî değerlerini öğrenmesinin karşısında değil. Biraz önce bir arkadaşımız sanırım yanlış bir beyanda bulundu. Din eğitimi ve öğretimi başka bir şey ama siz tam anlamıyla bunu bu noktaya götürerek, toplumsal değerleri yok sayarak öğrenci kredisini faizle almaya kalkarsanız, olmayan parayı icralık ederseniz, uyuşturucu tacirlerinin elinden çocuklarımızı kurtaramazsanız dinî eğitim verseniz de çocuklarımızın inanç değerlerini yaşama şansı da ortadan kalkar.

Sevgili arkadaşlar “Yurtlar konusunu çözdük.” diyorsunuz. Her 100 öğrenciden 79’u yurtsuz yani siz yüzde 21’inin sorununu çözmüşsünüz. Şimdi, biz bunların hepsini çoğaltabiliriz, gerekçeleri anlatabiliriz ama biz artık eleştirmek yerine çözüm de önermek istiyoruz. Bunun için yapılması gereken: Ülke genelinde, öncelikle kırsal bölgelerde yoksul aile çocuklarının ihtiyacını giderecek yurtların bir an önce yapılması lazım, yatılı bölge okullarının sayısının artırılması lazım, pansiyonlu ortaöğretim kurumu sayısının artırılması lazım, cemaat ve tarikatlara teslim edilen yurtların derhâl devlet yurtları hâline dönüştürülmesi lazım, Kur’an kurslarının denetim yetkisinin Millî Eğitim Bakanlığına devredilmesi lazım, Aladağ’da yaşadığımız sorunu bir daha yaşamamamız lazım.

Bakın, size kısa bir rakam vereceğim. Eğer yurt yapmak istiyorsanız -çok somut- yeni bir para bulmanıza da gerek yok. Referandum için yaklaşık olarak 15 milyar kamu kaynağı harcanmış, bununla 34.914 yatak yapabilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Yavuz Sultan Selim Köprüsü’nden geçmeyen araçlar için ödediğiniz para 421 milyon lira, bununla 8.399 yurt yapabilirsiniz. Bir de Osmangazi Köprüsü’nden geçmeyen araçlara 1,75 milyar para harcanıyor, bununla 34.914 yurt yapabilirsiniz. Avrasya Tüneli’nden geçmeyen araçlar için 186 milyon lira para harcanmakta, bununla da 3.710 yataklı yurt yapabilirsiniz. Yani bu saydığım rakamlarla 346.286 yurt yapabilirsiniz, 286 yatak kapasiteli yurt. 2 milyon 500 bin öğrencimiz yurtsuz, 3 milyon 180 bin öğrenciden sadece 2 milyon 500 bin öğrencinin yurtsuz olduğunu biliyoruz. Vatsansız ve yurtsuz olanların geleceğı olmaz, gelin, gençlerimizin önce yurduna, daha sonra vatanına sahip çıkması için el birliğiyle bu garibimin bütçesini artıralım, var mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Sayın Bakanım, garip değil.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Bakanlık, bakanlık.

BAŞKAN – Yalnız o rakamlara bir bakın efendim, 400 milyonla 808 bin yurt yapamazsınız.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Yok, 15 milyar.

BAŞKAN – 400 milyonla.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – 34 bin yatak...

BAŞKAN – 15’si eyvallah ama “400 milyon” dediniz de.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Bakın, referandumda harcanan 15 milyarın karşılığında 299.263 yatak yapabilirsiniz.

BAŞKAN – Peki, efendim, teşekkür ediyoruz.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Rakamları verebilirim.

BAŞKAN – Hayır, hayır, sizin belki diliniz sürçtü, “400 milyon lira ile 8 bin yurt” dediniz, diliniz sürçtü, ondan kaynaklanmış olabilir.

Teşekkür ediyorum efendim.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, şimdi bakıyorum...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Benden başka herkes konuştu.

BAŞKAN – Bekir Bey, sen de...

Sayın Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyete saygı sunuyorum.

Başlarken Cavit Bey’e iştirak ettiğimi hemen söyleyeyim.

CAVİT ARI (Antalya) – Allah razı olsun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Geçtiğimiz yıl bütçenizde konuşurken altını özellikle çizmiştim Değerli Bakanım, şu yabancı futbolculara mutlaka tahdit getirmek lazım, hakikaten o endişeler çok yerinde, ben bunu bir defa daha söylemiş olayım.

Şimdi, efendim, Gençlik ve Spor Bakanlığı... Gençliği tarif etmek lazım “Nasıl bir gençlik?” soru olmalı. Gençliğin kırmızı çizgileri ne olmalı, bunların altını çizmek lazım ve ben bu suale ve bu tespite Sayın Cumhurbaşkanımızın, gençliğe hakikaten çok gani destek veren Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadeleriyle katkı sunmak istiyorum müsaadenizle. “Nasıl bir gençlik? Diploma avcılığı yaparak kariyer peşinde koşan değil, hakiki manada ilim ve hikmet arayışında olan bir gençlik. İmanı ve ahlaki hayatının merkezine yerleştirmiş bir gençlik. Kalbiselim sahibi bir gençlik yani imanına, inancına, maneviyatına sahip bir gençlik. Zevkiselim sahibi bir gençlik yani sanatıyla, kültürüyle, estetiğiyle zirvede bir gençlik. Akliselim sahibi bir gençlik yani ilimde, fende, teknikte, tefekkürde en ileride bir gençlik.” Muhteşem bir tarif Erol Hocam. Yani buna şapka çıkarılır. Sayın Cumhurbaşkanımıza minnettarız, hakikaten çok özgün, çok özel biri.

BAŞKAN – Erol Hocam ile sizin aranızda bir muhabbet var, anlayamadım tam.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Vallahi ben de anlayamadım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizim beklentimiz de bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Allah muhabbetinizi artırsın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani senin bize karşı muhabbetin yok mu? Son ben konuşmalıydım sana bıraktım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Artırsın dedim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim, bir defa, gençlik, hakikaten bizim her yönüyle zirveleri ifade eden, enerjisiyle Türkiye sathını tarif eden bir kavram. Dolayısıyla, bu kavramı tarif eden, bu kavramı tanımlayan Bakanlığın başında da bir gencin olması lazımdı.

Az önce Uğur kardeşim Bakanımızla ilgili bir tanım yaptı -tabii hemşehrisi olması hasebiyle çok daha yakın tanıyor- bir şeyin altını çizdi, çok mühim bu. Bana göre insan olmanın da en kestirme miyarı, en mühim miyarı, ölçüsü o; helal, haram bilmek, gençliği de bu kıvamda yetiştirmek, bu kıvama has...

ŞENOL SUNAT (Ankara) - Vah, vah, vah.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne oldu Hanımefendi?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Hayır, bu konulara fazla girmeyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Niye girmeyeyim Hanımefendi?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Zararlı çıkarsınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Niye girmeyeyim? O konuların, o dediklerinizin en mümeyyiz kadrosu şu ak kadro.

ŞENOL SUNAT (Ankara) - Vah, vah, vah.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii, bizim yaptıklarımız, on yedi yıldır yaptıklarımız orta yerde.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ülkenin geldiği durum ortada.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Daha önce götürülenleri biz burada eser siyaseti olarak koyduk, ne diyorsunuz siz?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Kul hakkını en çok yiyen...

BAŞKAN – Sayın Sunat, lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Deminden beri oradan öyle kaba kaba konuşuyorsunuz ki bir hanımefendiye yakışmayacak bir tarz bu.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Kaba konuşmuyorum. Siz kibar konuştuğunuzu mu zannediyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Sunat, lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç kibar değilsiniz. Böyle bir şey yok, siz konuşurken ben de hiç müdahale etmedim dikkat ederseniz.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç şık değil yaptığınız.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Çok şık, olması gereken.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Sunat...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Hiçbir şey değil. Ne olması gereken?

BAŞKAN – Lütfen İbrahim Bey...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Ah”lanacak, “vah”lanacak bir şey yok burada.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, müfteri tarzı hayatlarına şekil olarak almışlar, iftira, böyle bir şey yok kardeşim ya.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıptır bak, burada gecenin şu vaktinde gelmişsiniz, böyle şey olur mu ya? “Ah, ah” yapıyor ya “Ah, ah” neymiş ah, ah?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ah, vah yapıyor ya!

BAŞKAN – Tamam, Sayın Aydemir, tamam.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dolu dolu söylüyorum ben bunu elhamdülillah, bugüne kadar şu kadro o dediğim tarif üzerine yürüdü. Yürüdüğü için Türkiye’yi zirvelere taşıdı her konuda.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – İşte o yüzden...

BAŞKAN – Sayın Sunat, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, ben burada kıyas yapmıyorum çünkü kıyastan insanlar rahatsız oluyorlar. 2002 ile 2009’u kıyaslamaktan kırmızı görmüş boğa gibi üzerimize geliyorlar. O gün kardeşim burada basit bir tanım yaptı “Alım gücü 2002’de daha iyiydi.” Bunu nasıl tarif edersiniz? Asgari ücret üzerinden tarif edersiniz, o günkü asgari ücretle ne alıyordunuz, bugün ne alırsınız. Bunu yaptı ama burada linç edildi ya, böyle bir şey olur mu?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yumurta fiyatına bakın.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, devam edin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Elektrik, doğal gaz gel Sayın Aydemir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Onları da söyledik kardeşim, onların hepsini söyledik, saklayacak bir şeyimiz yok bizim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yumurtanın değeri aynı mıydı?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Yürütmeyi parlatmaya çalışma, yasama üyesi gibi konuş.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, bakın benim bir iki tane talebim olacak, ondan önce çok kestirme bir şey söyleyeyim, çok uzatmayacağım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kardeşimmiş, sen kimsin ki “kardeşim” diyorsun! Ne diyorsun, sen ne biçim konuşuyorsun!

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen ya, lütfen ya...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne diyorsun ya?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen, arkadaşlar lütfen ya...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen ne laf atıyorsun? Hatip, hatip, “kardeşim” demeyeceksin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne diyorsun sen ya, sen ne diyorsun kardeşim! Oradan ne laf atıyorsun bana! Ayıp bir şey ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz kardeşim olmayı reddediyorsanız “kardeşim” sözümüzü geri alıyoruz. Kardeş olmayı reddediyorsanız geri al ya, reddediyor kardeş olmayı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne diyor ki?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Niye bana ‘kardeşim’ diyorsun?” diyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Cehennemin dibine ya, bizim Erzurum’da böyle derler.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen ya...

Devam edin Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Özet olarak, Sevgili Başkanım, Güzel Başkanım konuşmalarınızdan ben de istifade ettim, biz son tahlilde şunu istiyoruz: Kızılması olan bir gençlik istiyoruz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Vah, vah...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Allah şifa versin ya, vallahi Allah şifa versin. Ne diyeyim ben ya? Hayret bir şey ya.

O zaman Değerli Bakanım, benim birkaç tane talebim olsun. Okullardaki beden eğitimi dersleri fonksiyonel değil. Okullarımızda çok muhteşem spor salonları var, özel yapım ancak beden eğitimi dersleri böyle çok sathi, sıradan yapılıyor, onlara bir tarif getirmek lazım. Mesela, ben bir iki not almıştım, futboldan güreşe, basketboldan Uzak Doğu sporlarına kadar alanlar oluşturulabilir beden eğitimi dersleri için; bu bir talebimiz olsun.

İkinci talebimiz, özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin her birinde ihtisas spor alanları oluşturulmasını talep ediyoruz. Mesela Erzurum'da kış sporları çok önemli, mesela Elâzığ'ımızda güreş, mesela Hakkâri'miz atletizm için çok uygun.

Efendim, bir başka talebimiz, Erzurum'da Sayın Cumhurbaşkanımızın müzaheretleriyle oluşturulan kış sporlarına dönük yatırımlar, spor yatırımları oldu, spor tesisleri oldu Değerli Bakanım. Onların çok daha fonksiyonel hâle gelebilmesi için özel bir zemin oluşturmak lazım. Bunu bir tarif içerisine de koyabiliriz bilahare, ona zihninizi teksif etmenizi istirham ediyorum. Mesela, kış sporları orada gene çok önemlidir. Bir akademik birim oluşturulması düşünülebilir.

Hasılı, Değerli Bakanım, burada çok da yetkin kadronuz var, hepsini yakından tanıyorum. Biraz önce Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili tenkitler geldi, oysa o alanda hakikaten şapka çıkarılacak kadar bir performansımız oldu, şu anda da öyle, en iftihar ettiğimiz mevzuların içerisinde hatta başındadır. Dolayısıyla ona katkı sunan, sizin Bakanlığınızın her sahasına katkı sunan şuradaki kardeşlerimin hepsine minnettarlığımı ifade ediyorum şahsınızda.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Memlekette cemaat sorunu var İbrahim Bey, memlekette cemaat sorunu var. İyi bir şey, yurt yapsın herkes desteklesin ama cemaat sorunu var.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizim böyle gönlümüz gani, böyle söyleyince, Hocam, olsun eyvallah. Tarz bu oldu mu başımızın üstünde elbette ama öbür türlü böyle refüze edici bir yaklaşım, olur mu böyle bir şey?

Değerli Bakanım, бүтүңеміз hayırlı mübarek olsun.

Herkese saygı sunuyorum bu arada.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Gecenin bu saatine kadar sayın milletvekillerimiz gençlik ve spor konusunu masaya yatırdılar. Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi münasebetiyle gençliğimiz ve sporumuzun sorunlarını, başarılarını, başarısızlıklarını herkes kendi zaviyesinden dile getirdi. Bir bütçe görüşülürken böyle geniş bir yelpazede konuşulması, bir fikir fırtınasının yaşanmış olması elbette faydalıdır. Bu nedenle, beğenelim veya beğenmeyelim bütün düşüncelerin değerli olduğunu

düşünüyorum. Ancak şunu da bilmemiz gerekiyor ki “gençlik ve spor” dediğimiz konu, Gençlik ve Spor Bakanlığının kalıplarına sığmayacak kadar geniştir. Yani gençliğin sorunları Gençlik ve Spor Bakanlığını aşar, sporun sorunları da yine aynı şekilde Gençlik ve Spor Bakanlığını aşar.

Seyyid Nesimi’nin güzel bir beyti vardır “Mende sığar iki cihan, men bu cihana sığmazam.” diyor. Onun için gençlik ve spor da Bakanlığımızın kalıpları içerisine, faaliyet alanı içerisine sığmayacak kadar geniş bir konudur. Hatta gençlik ve sporla ilgili ana politikaları, ülkenin vizyonunu kontrol edebilecek, yönlendirebilecek bir yapının bu Bakanlığımızda var olduğunu da düşünmek doğru değildir. Onun için bütün eleştirilerin bugünkü gördüğümüz Bakanlığımıza tevcih edilmiş olması yani Hükûmeti temsilen sizin burada bulunuşunuzdan kaynaklanmaktadır, yoksa sadece Bakanlığımızın alanı olduğu için bunu böyle değerlendirmemek gerekir diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, bazı değerlendirmelere, Hükûmet cenahından yapılan açıklamalara baktığımızda çok dar bir çerçeve içerisinde konunun görülmeye çalışıldığını hissediyorum. Yani gençliğin sorunları deyince “Hiç gençlik merkezlerimizi gördünüz mü?” derken konunun burada çok basitleştirildiğini, ufuk olarak daraltıldığını hissediyorum. Gençlik merkezleri dediğiniz neyi ifade ediyor? Türkiye’deki bütün gençliği kuşatıyor mu? Okuyan okumayan, sanayideki gençler, tarım kesimindeki gençler, hepsini kavıyor mu? Türkiye’de bir gençlik hareketliliği, vizyonu, kavrayıcı, bütüncül bir yapı ortaya çıkarabiliyor mu? Sizin bu faaliyetleriniz, Hükûmet olarak, benim gördüğüm kadarıyla siyasi devşirme mekanizması olarak kullandığınız yapıları anlatıyor, bu ülkenin bütün gençlerini anlatmıyor. Hâlbuki tüm gençliği kuşatan politikalara ihtiyaç var. Sadece gençliğin içerisinde kendi siyasal yapımızı desteklemek için devşirebileceğiniz bir avuç genci tüm gençlik sorunlarını aşmada kullandığınız mekanizmalar olarak anlatmanız yanıltır, ülkenin menfaatine de uygun değildir.

Bir kere, bunun da ötesinde dünyayı okumak lazım yani “Türkiye’de gençliğe ne yapmamız, nasıl bir gençlik vizyonu ortaya çıkarmamız gerekir?” dediğinizde dünyanın gidişine bakacaksınız. Eğer dünyanın gidişini yanlış okursanız buradaki gençlerle ilgili politikalarımız da külliyen yanlış olur. 57 İslam ülkesinin tamamının millî gelirine bakıyorum, tek bir Japonya kadar değil. İslam İşbirliği Teşkilatına üye 57 İslam ülkesinin toplam millî geliri tek bir Japonya kadar, Amerika’nın dörtte 1’i kadar, Çin’in bilmem kaçta kaç kadar. Bakıyoruz, 57 ülkenin ihracatına, tek bir Almanya’nın ihracatından daha düşük. Almanya 1,3 trilyon dolarlık ihracat yapıyor. Allah’ın verdiği o kadar doğal gazla, petrolle 57 İslam ülkesi 1,2 trilyon dolarlık ihracat yapıyor. Burada bir sorun var ve Türkiye’de korkunç bir beyin göçü var dışarıya doğru ve siz bununla dünyayla rekabet edeceksiniz, İslam’ı, İslam dünyasını onurlu, Türkiye’yi Batı’ya, dünyanın müstekbirlerine, emperyalist güçlere karşı ciddi bir direnişte, onları aşan bir yapıda görmeye çalışacaksınız. Böyle bir ideal yok. Niye siyasal devşirmeye çok önem veriliyor mekanizmalar içerisinde? Çünkü belli bir anlayış gelişmiş, tüm 82 milyona ait kaynakların belli ellerde toplanması, onların refahına katkı sağlaması, nüfusun önemli bir kısmının bu refahtan destek almaması, onlara ait kaynakların, paranın, değer, gelirin, millî servetin de belli ellerde veya iktidar yapısı içerisinde dağıtım mekanizmalarında kullanılmasını sağlamanın aşkı var, coşkusu var, heyecanı var ve din dediğiniz zaman da çıkarlarınızı hissettiğiniz noktayı din olarak görüyorsunuz. Olmaz bu böyle. Sonra bu devşirme mekanizması içerisinde gayet güzel ifade ettiler- ideal bir gençlik tanımı içerisinde değerlendirme yapıyor, bununla ilgisi yok.

Ben bilirim, gençlik yıllarımızda yanlış bir şey olduğu zaman protestolar olurdu, bu yanlışlara karşı sivil direnişler olurdu, Beyazıt Camisi’nin önünde gösteriler olurdu her cuma namazından sonra ama sizin izlediğiniz politikalar tamamıyla İslam’ın menfaatine aykırı olduğu hâlde kimseden tık ses yok. İslam tarihinin en büyük katliamları Yemen’de yapılırken, İslam dünyası kan gölü içerisindeyken Müslüman’ı Müslüman katlettiği için gıkını çıkarmayan bir Müslüman yapısı ama “Müslümanlar zulüm

altında.” İafını sadece ve sadece gayrimüslimlerin yaptığı zulümler çerçevesinde gören, algılayan bir yapı ortaya çıkardınız. Bu İslami bir duyarlılık değil, Müslümanca bir bakış tarzı değil ama bunu üreten sizsiniz. Tüm herkese ait kaynakları belli ellerinizin içinde toplayıp sadece kendiniz arasında dağıtmaya kalkmanız, bu da İslami bir şey değil. Hâlbuki Müslüman örnek olur ya! Kur’an-ı Kerim’de diyor: “Siz insanlık için çıkarılmış örnek bir ümmetsiniz.” diyor. Var mı böyle bir vasıf? Veya bunu arayış var mı? Bunun için çaba harcama var mı? Yok. Bin beş yüz yıllık İslam tarihi boyunca şu Arap Baharı’ndaki kadar Müslüman zulmü, katliamlar, tecavüzler, kadınların köle pazarlarında satılması, Müslümanların Müslümanların şerrinden kurtulmak için Akdeniz’in sularında on binlercesinin boğulması, bu sizin politikalarla üremiştir, ortaya çıkmıştır. Böyle bir zulüm, emperyalizmle iş birliği yaptınız, Amerika’yla kucak kucağa başlattınız. İsrail stratejilerine dayanan bir politikanın aleti oldunuz. Emperyalizmin aracı oldunuz. Bunu bilmeyen mi var arkadaşlar? Ve siz bu politikaları din adına savunuyorsunuz ya! Dini hangi noktaya getirdiğinizi biliyor musunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Allah Allah! Ne alaka?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Onu da bağladın ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, on binlerce insan, on binlerce insan İslam dünyasından Hristiyanlara, Avrupa’ya sığınmak için Akdeniz’in sularında boğuldu. (Gürültüler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Allah Allah! Ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu sizin? Yazıklar olsun!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Size yazıklar olsun!

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Tayyip Erdoğan’dan başka kimin sesi çıkıyor?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Söylediklerine bakma kardeşim, Amerika’yla iş birliği hâlinde Arap Baharı’nı başlattı mı, başlatmadı mı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Oradan söylüyorsun da, İslam ülkeleri adına tek bir kişi çıktı mı? Siz geldiğiniz yeri unutuyorsunuz herhâlde.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Büyük Orta Doğu Projesi’nin eş başkanı oldu mu olmadı mı? Sizin algılama modunuz bozulmuş. Dinî duyarlılığınız kalmamış, İslami hassasiyetiniz kalmamış. İslami dünyayı çirkinleştiren politikaların avukatı hâline geldiniz. Erbakan Hoca’nın tabiriyle, siyonizme asker yetiştiriyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen tamamlayınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İftira atıyorsunuz ve bu doğru değil. O sizin paçanıza yapışacak.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu ülkenin en dini bütün insanlarını, dini bütün insanları ne hâle getirdiniz?

BAŞKAN – Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu ülkede hırsızlığı, yolsuzluğu bu ülkenin en dindar insanları savunur hâle geldi.

BAŞKAN – Sayın Şener lütfen tamamlayınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu ülkede Müslüman katliamlarını destekleyen, ortaya çıkaran politikaları bu ülkenin en dindarları savunur hâle geldi ve sonra da “Efendim, şöyle bir gençlik, böyle bir gençlik...”

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İftira atıyorsunuz. Bu cümleleriniz doğru değil. Kendi devletinize iftira atıyorsunuz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Dinle, dinle!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Neden iftira atıyorsun?

CAVİT ARI (Antalya) – Dinlemeyi öğren!

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Devşirdiğiniz ve düzgün bir çizgiye getirdiğinizi dediğiniz insanların duyarlılıklarını, hassasiyetlerini, akıllarını, fikirlerini dinden imandan uzaklaştırdınız. Bunun farkına varın. Devşirme yönteminiz yanlış, bir; devşirdiğiniz insanları zehirlemeniz yanlış, iki.

BAŞKAN – Sayın Şener...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Safsata, safsata! Söylediğiniz her şey safsata! Hiçbir tane gerçek yok.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar...

Sayın Şener lütfen tamamlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Araya girmeseydiniz daha sakın konuşabilirdik.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ayıp ve yazıklar olsun!

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Daha sakın konuşabilirdik.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Pazarlık yapma.

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sizin algılama modunuz siyasal menfaatlerinize ve kaynak yağmasına dayalı olarak gelişmiş. Bu İslami bir duyarlılık değildir, bu İslami duyarlılık değildir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ülkeye hakaret ediyorsunuz, Türkiye’ye hakaret ediyorsunuz.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bakın, siz bu partinin...

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yeni bir parti kurdunuz. Başarılı olamadınız ama orada tutunabilmek için bize iftira atıyorsunuz ve bu doğru değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kardeşim, kaynak yağması yapıyor musunuz, yapmıyor musunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Dinlesene!

BAŞKAN – Ya, lütfen arkadaşlar...

Evet, lütfen tamamlayınız Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Siz...

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Dinlesene” diyemezsin sen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Araya girdiler, zamanımı alıyorlar.

BAŞKAN – Sayın Şener, tamamlayınız. Vaktiniz doldu zaten.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Değerli arkadaşlar, sizin görmediğiniz, bilmediğiniz, yaşamadığınız...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hitap şekline dikkat etmeniz lazım lütfen.

Cavit Bey, lütfen uyarın ya arkadaşınızı. Lütfen ama ya...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Böyle bir konuşma şekli yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Araya girmesiniz öyle konuşmayacağım zaten. Araya girdiğiniz için öyle...

BAŞKAN – Ya, lütfen, lütfen...

Sayın Şener, lütfen tamamlayınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani yanlış konuştuğunuzu itiraf ediyorsunuz siz de.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Araya girmesiniz daha mantıklı konuşacağız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kendin konuştun ya!

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen tamamlayınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şunları susturun da sonra konuşacağım.

BAŞKAN – Ya lütfen arkadaşlar ya! Arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, şu araya girenleri susturun, öyle konuşayım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sakin olun, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok araya giriyorsunuz. Girmeyin o kadar araya.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Milletvekilinin konuşma şekline siz karar veremezsiniz.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Bizim İslami duyarlılığımızı ölçmeye kimsenin hakkı yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu ülkenin menfaatleri de İslam dünyasının menfaatleri de ayrışmadan geçmez.

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne biçim söz öyle o? Sen hakaret edeceksin bana, ben size müdahale etmeyeceğim öyle mi?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hakaret etmeye hakkınız var mı?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Yanınızdaki beyefendinin sözleri...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Şener, teşekkür ediyorum efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, niye teşekkür ediyorsun? Onlar konuşuyor, bana teşekkür ediyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Ah ah, vah vah”lık bakanlık yok burada.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz kendi halinize “ah ah, vah vah” yapın.

BAŞKAN – Sayın Aydemir... Bir saniye efendim...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ayıp!

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen, lütfen...

Sayın Çelebi, Sayın Aydemir...

Sayın Şener, tamamlayın lütfen, bir dakika ilave süre veriyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya şu rakama bakın, şu rakama. Methediyorsunuz kendi kendinizi de TÜİK'in işsizlikle ilgili son raporu, genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 27. Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı yüzde 29,4 yani yüzde 30 ama başka bir şey daha var. Yüzde 30 işsiz var bu memlekette, gençlerin yüzde 30'u işsiz, diğer tarafta çalışıyor görünenlerin var ya, çalışıyor görünenlerin yüzde 36'sı da hiçbir Sosyal Güvenlik Kurumuna üye değil, kayıt dışı çalışanlar ve ne emeklilik hakları var ne sağlık sigortaları var. Bundan daha korkunç bir manzara olabilir mi ya? Siz bu politikayı başarılı mı sayıyorsunuz Allah aşkına?

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Cumhuriyet tarihi boyunca böylesine vahim bir tabloyu ortaya çıkaran hiçbir hükümet olmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Süreyi dolduramadım ama neyse Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok, fazlasıyla aldınız efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Mazur görün.

BAŞKAN – Peki, efendim.

Sayın Kasap, buyurunuz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, çok teşekkürler.

Çok önemli bir konu aslında, gençliği konuşuyoruz. Burada hiç genç yok, bir Sibel Hanım haricinde...

Bütçenin ellide 1'i...

BAŞKAN – Siz de gençsiniz. Siz genç değil misiniz?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – 50'yi aştık, ilk yarıyı tamamladık.

BAŞKAN – Ben genç görüyorum.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkür ederim. Siz daha genç görünüyorsunuz Sayın Başkan.

1 milyon üzerinde meslek yüksekokulu öğrencisi var.

Sağlık Bakanı özel hastane sahibi, Millî Eğitim Bakanı özel okul sahibi, Turizm Bakanı özel turizm işletmesi sahibi. Sizce bunları kimler denetler?

Bu salonda genç yok zaten, onu söylemiştim. Herhâlde bizim gibi ülkelerde oluyor bu.

Bu da bir şehir stadı Hocam, Sayın Bakanım; şehir stadı, stadyumu, 600 binlik bir şehrin stadyumu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz de görelim.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Kütahya’daki stat. Hani, yapmadan yıkıyoruz ya...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Öyle mi yaptık?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Yapmışlar.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Siz resmin tamamını gösterin bana.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Resmin tamamında bir tek tribün yok.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Sadece yüzde 30’u görülüyor.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Tribün yok Sayın Bakanım, siz de biliyorsunuz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Projeyi gösterin.

BAŞKAN – Evet...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Şimdi, Atatürk “Türk çocuğu atalarını, ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.” demişti.

Domaniç, Hayme Ana’nın nerede olduğunu biliyorsunuzdur Sayın Bakanım, Dumlupınar’ı da biliyorsunuz. Dumlupınar’ı ihya eden hiçbir şey yapılmadı. Dumlupınar’da bir tek konaklama tesisi yok. Tuvalet ihtiyacınızı gideremezsiniz. Siz Dumlupınar’a geldiniz, erken de gittiniz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Hâlen görüyoruz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayme Ana’nın nerede olduğunu biliyor musunuz, hangi köyde Sayın Bakanım? Ben soruyorum: Kuruluşun ve kurtuluşun...

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle bir üslup yok, lütfen ya.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Üslubu kim belirliyordu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar ya, ne demek ya!

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Soruyorum.

BAŞKAN – Konuşun, tamam, serbestsiniz ama yani...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ben hakaret etmiyorum, bir şey soruyorum. Bakın, “kuruluşun ve kurtuluşun şehri” diye...

BAŞKAN – Soru sorabilirsiniz elbette.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, neden insicamı bozuyorsunuz ki? Ben özgür değil miyim? Burası kürsü değil mi?

BAŞKAN – Peki, buyurun, özgürce ifade edin, ne istiyorsanız.

Buyurun.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Mangalda kül bırakmıyorsunuz “Kuruluşun, kurtuluşun şehri.” diye ama maalesef bir tek lavabo, tuvalet ihtiyacınızı giderecek yeriniz yok. Biri kuruluşun şehri, kuruluşun beldesi. Hayme Ana, belki ismini, nerede olduğunu bilmezsiniz. (Gürültüler) Biri de...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Niye bilmeyelim canım yani?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hangi köyde Sayın Bakanım?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Konum mu vereyim? Google’dan mı açalım? Lütfen...

Hayme Ana'yı da, Söğüt'ü de, hepsini iyi biliriz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayme Ana hangi ilçemizedir Sayın Bakanım?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, niye öyle soru soruyorsun?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ben geldim oraya.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, bakın, arkadaşlar...

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

Arkadaşlar, özgürce ifade ediyor. Lütfen... (Gürültüler)

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ya, neden damarlarınıza dokunduğu zaman huzursuz oluyorsunuz ki?

BAŞKAN – Yok, güzel bir soru.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Böyle bir üslup yok ya!

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ben o şenlikte oradaydım, o şenliği yarıda bıraktınız, gittiniz Sayın Bakanım. Bakın, kuruluşun şenliğini yarıda bıraktınız, aynı şekilde kurtuluşun şenliğini de yarıda bıraktınız havada uçaklar uçarken. Ben oradaydım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ne zaman yarıda bıraktım?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – 30 Ağustosta.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yarıda bırakmadım.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Video görüntüleri var Sayın Bakanım. Yarıda kestiniz, biz devam ettik. Her neyse, o önemli değil.

“Chopper”ları gördünüz mü Sayın Bakanım?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – 30 Ağustos törenlerine gelmem gerekiyordu.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – “Chopper”lar İstanbul’dan, Çorum’dan geldiler. (Gürültüler)

Bakın, şimdi, lütfen...

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım... (Gürültüler)

Devam edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun, özgürsünüz, istediğinizi ifade edin lütfen.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – “KYK yurtlarında yüzde 100 doluluk oranı var.” sizin sunumunuzda yer alıyor; 2,5 milyon öğrenci açıkta kalıyor. Açıkta kalan öğrencilerin sosyoekonomik durumu uygun olanlara kalanların maliyeti kadar neden bir yardımda bulunulmuyor? O öğrencilerden gerçekten okuyamayanlar var. Adaletli bir uygulama bence bunu gerektirir.

İnsicamımız bozulduğu için çok fazla şey söyleyemeyeceğim ama şunu söyleyeyim.

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayınız efendim.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Gençlik ve Spor Bakanlığının Kütahya’da 1 metrelik bisiklet pisti yok, 1 metre, bildiğiniz 1 metre.

İki: Stadımız yok. Şehirde yeterli düzeyde sportif faaliyet yapabilecekleri yer yok, 1 tane gençlik merkezi var, başka da bir şey yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Keven, buyurun lütfen.

ALİ KEVEN (Yozgat) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığımızın sevgili bürokratları, sevgili Komisyon üyesi arkadaşlarım, basınımızın sevgili emekçileri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakan, Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesi görüşülürken “Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim.” diyen kuruluşun ve kurtuluşun lideri Atatürk’ümüzün 81’inci yıl dönümünde onu sevgi, saygı ve minnetle andığımı ifade ederek sözlerime başlıyorum.

Sayın Bakan, Gençlik ve Spor Bakanlığının 2020 bütçe teklifi 17 milyar 810 milyon liradır. 2019 başlangıç ödeneği ise 16 milyar liraydı. Bir önceki yıla göre toplam bütçe yüzde 14 artarken Bakanlığın bütçesi neden yüzde 8 artmıştır? Bütçe içinde aldığı paya bakılırsa 2019 yılı bütçesi içindeki oranı yüzde 1,7 iken 2020 yılı bütçesi içindeki oranı yüzde 1,6’ya gerilemiştir. Bütçe içinde aldığımız oran her yıl azalırken yurt sorununu nasıl çözeceksiniz, merak ediyorum Sayın Bakan. Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü’nün 2019 yılı başlangıç ödeneği 10 milyar 376 milyon lirayken sadece binde 3 artışla 2020 yılı bütçe teklifi 10 milyar 413 milyon lira olmuştur. Bakanlık bütçesi yüzde 8 artarken KYK’nin bütçesi neden sadece binde 3 artmıştır? Amaç devlet yurdu yapımında hız kesip vakıf yurtlarına yol vermek midir, merak ediyorum.

Öğrenciyken burs yerine kredi verdiğiniz borçlu öğrenci sayısı şu an 5 milyona ulaştı. Zaten üniversite mezunları işsiz gezerken bir de burs yerine kredi verdiğiniz öğrenciler şu anda haciz korkusu yaşıyorlar. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

ALİ KEVEN (Yozgat) – 280 milyon üniversite mezunu işsizi yasal işlem başlatılması için Maliye Bakanlığına bildirdiniz. Bu ne insafsızlıktır? Bir tarafta milyarları yandaş vakıflara aktarıyorsunuz, diğer taraftan üniversite mezunu işsizleri hacizle tehdit ediyorsunuz. Bir yandan da “Suriyeli göçmenlere 40 milyar dolar ödedik.” diye övünüyorsunuz. Bu ne perhiz, anlayamadım.

Sayın Bakan, vakıf ve dernek yurtlarına öğrenci başına 240 lira barınma yardımı, 375 lira beslenme yardımı, toplam 615 lira yardım yaparken üniversite öğrencilerine 550 lira karşılıklı, haciz icra hediyeledi kredi veriyorsunuz. Bir de bunu meydanlarda ulufe dağıtır gibi ilan ediyorsunuz. Vakıf ve dernek yurtlarında kalan öğrencilere yapılan barınma ve beslenme yardımı 2018 yılında 69 milyon lira, 2019 yılında ise 96 milyon lira olmuştur. 2020 yılında sadece vakıf ve dernek yurtlarına yapılacak yardım kaç milyon lira olacaktır?

Bakanlığınız 2019 Yılı Mali Durum Raporu’nda toplam 675 bin kişilik kapasitenin bulunduğu belirtilmektedir. Bu sayı, toplam örgün öğretim öğrenci sayısının 4 milyon olduğu göz önüne alınırsa yeterli değildir. İlçelerde meslek yüksekokulu açılıyor ama yurt beş altı yıl sonra ancak açılıyor veya hiç yapılmıyor. Öğrenciler vakıf yurtlarına yönlendiriliyor. Örneğin, Yozgat’ta Şefaati, Çekerek, Sorgun ilçelerinde öğrenci var ama yurt yok. Sayıştay raporuna göre yurt kiralarda usulsüz kira artışları sonucu yıllık 25 milyon lira kamu zararı olduğu belirtilmiştir. Kamu görevlileriyle ilgili herhangi bir adli soruşturma başlamış mıdır? Bu parayla kaç yurt yapıldı hesapladınız mı?

Sayın Bakan, sporun beşiği, sporun kaynağı okullardaki spor kollarıdır. Yaşamımın büyük bir çoğunluğunu beden eğitimi öğretmeni olarak, hakem olarak, spor yöneticisi olarak geçirmiş bir insan olarak söylüyorum: Lütfen, okul spor kollarını Millî Eğitim Bakanlığıyla yapacağınız bir protokolle düzenleyin, onları mutlaka ve mutlaka denetim altına alın. Çünkü dünyanın her tarafında ve ülkemizde sporun kaynağı hem okullardaki spor kolları hem de amatör kulüpler olmuştur. Lütfen, özellikle, her okul spor kolunun ve her amatör kulübün en az 5 veya 6 branşta faaliyet göstermesini sağlayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

ALİ KEVEN (Yozgat) – 31 Mart seçimi öncesinde seçim propagandası için Yozgat’a yaptığınız ziyarette Yozgatlılara vermiş olduğunuz 20 bin kişilik stadyum sözünü unuttunuz mu? Bu sözünüzü 2020 bütçesine alacak mısınız? Yozgatlılar bu konuda Sayın Bakandan yanıt bekliyor.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, şahsınıza tüm bürokratlara başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, Sayın Bakanım ve değerli bürokratlara hoş geldiniz diyorum.

Ama gençlik ve spora vermiş olduğumuz önemi de herhâlde bu akşamki bu bütçe görüşmesiyle ortaya koyuyoruz. Demek ki gençler ve spor bizim bakışımıza göre önemsiz ki bu saatlerde, günün ikinci bütçe görüşmesi olarak yapıyoruz.

Evet, Ulu Önder’imiz diyor ki: “Gençliği yetiştiriniz. Onlara bilim ve kültürün olumlu fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız.” Yine Ulu Önder’imiz diyor ki: “Türkiye Cumhuriyetinin, özellikle bugünkü gençliğine ve yetişmekte olan çocuklarına hitap ediyorum: Batı senden, Türk’ten çok geriye. Manada, fikirde, tarihte bu böyleydi. Eğer bugün Batı teknikte bir üstünlük gösteriyorsa, ey Türk Çocuğu, o kabahat senin değil, seni yönetenlerdedir.”

Geldiğimiz noktada Sayın Bakanıma ben özellikle şunu sormak istiyorum: Bosna’da Srebrenitsa katliamını anma programlarında beraberdik ama benim üzüldüğüm konu şu, bu ülkenin “Cep Herkül’ü” vardı, Süleymanoğlu; bir zamanlar bizi dünyaya şampiyonluklarla tanıtan Herkül’ümüzün Mestanlı’da anıt açılışında ve spor tesisi açılışında ben Gençlik ve Spor Bakanımı görmek isterdim, yürütmeyi görmek isterdim ama Türkiye Cumhuriyeti’ni temsil eden kimsecikler yoktu, İYİ PARTİ Genel Başkanı ve Cumhuriyet Halk Partisinin temsilcileri olarak bizler vardık. Bana göre Sayın Bakanın Bosna’da olacağına Türkiye’yi dünyada temsil eden Süleymanoğlu’nun tesisinin açılışında olması herhâlde doğru olurdu diye düşünüyorum.

Yine, geliniz, 2014’e geri dönüyoruz. Dönemin Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan Tekirdağ’a seçim programına geliyor ve diyor ki: “Tekirdağ’a 20 bin kişilik stat yapacağız.” Ondan sonra Davutoğlu geliyor 2015 yerel seçimlerinde, yine söz veriliyor ama hâlâ aynı şekilde, suya yazılmış ki stat mtat yok arkadaşlar. Geliniz, Trakya’yı cezalandırmayınız. Bakıyoruz bütçenize, Trakya’yla ilgili hiçbir şey yok, Tekirdağ da yok, Kırklareli de yok. Ya, Tekirdağ, Trakya neresi acaba, merak ediyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Geçen hafta Tekirdağ’daydım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir dakika Sayın Bakan.

Biliyorum orada olduğunuzu, ben burada sizin kitapçığınızdan, bütçeden konuşuyorum. Bütçenizde Tekirdağ’la ilgili bir yatırımınız var mı, onu soruyorum. Maalesef yok.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Anlatacağım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Anlatmanıza değil, ben şuradakine bakarım, sizin 2020 bütçeniz bu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Tekirdağ’da...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama böyle olursa olmaz, bekleyeceksiniz.

BAŞKAN – Tamam, buyurun Sayın Aygun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bunu herhâlde ben yazmadım, bunu siz ve bürokratlarınız yazdı. Getirmiş olduğunuz kitapçıkta Tekirdağ yok, unutmuşsunuz, Edirne yok, Kırklareli yok. Arkadaşlar, oradaki çocuklarımız spor yapmak istiyorlar, bir de verilen sözlerin yerine gelmesini istiyorlar. Vergi; evet, vergide ilk 9’lardayız ama almada yokuz.

Geldiğiniz noktada, uyuşturucu diyoruz; evet, uyuşturucu. Trakya’daki gençleri hep uyuşturucuya teslim ettiniz.

Yine başka bir şey söyleyeceğim. Övündünüz, diyorsunuz ki: “Öğrenci burslarını artırdık.” Yüzde 10 artırdınız ama öğrencinin yemeğini yüzde 20 artırdınız, öğrencinin konaklamasını yüzde 19 artırdınız da hiç vicdanınız sızlamadı mı diye size soruyorum. Bursu artırdığınız için övünüyorsunuz, burs artışınız yüzde 10 ama yemeğine ve konaklamasına yüzde 20 zam yapıyorsunuz.

Yine, geldiğimiz noktada, bakınız, gençlerimiz spor yapsınlar diyoruz ama o gençlerimiz spor yapacak alanları nerede bulacaklar, merak ediyorum. Ha, çok güzel şeyler yazmışsınız, diyorsunuz ki: “Kamlara alıyoruz çocuklarımızı, kamlarda şu eğitimi verdik, bu eğitim verdik.” Arkadaşlar, Türkiye’nin Avrupa’daki ve dünyadaki almış olduğu başarıları bakın, yerlerde sürünüyoruz. On yedi yıldan beri ülkeyi getirdiğiniz nokta ortada. İstiklal Marşı’nı söyleyemeyen futbol takımlarıyla, 11 kişiyle sahaya dizilmemiz hepimizin vicdanını sızlatıyor. Hani ay yıldızdı? Nerede ay yıldızımız? Maalesef, işte, Türk millî takımlarının geldiği durum bu. Bana bir tane başarı gösterir misiniz? Kalmadı. İşte, bireysel birkaç sporcumuz başarı yakalıyor ve alkışlıyoruz. Aynı zamanda, devşirme sporcuları alkışlıyoruz. Geldiğimiz noktada “Şunu yaptık, bunu yaptık.” Evet arkadaşlar, on yedi yıldan beri iktidardaki ben değildim, AKP iktidarıydı, geldiğiniz noktada ülkeyi batırdınız. Nasıl mı batırdınız? Yurtlara bakınız, Sayın Bakan diyor ki: “Yurtlarda yüzde 100 doluluğumuz var.” Vallahi, bütün vekil arkadaşlarım da şahittir, bizim en çok referans olmamızın istenilen konulardan bir tanesi yurt bulamayan, yurt sorunu olan öğrencilerimizin sorununun çözülmesi. Hani çözmüştünüz?

SALİH CORA (Trabzon) – Beş yıldızlı otel konforunda yurtlar var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Cora, her şey ortada, siz de biliyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yetmiyor, yetmiyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, yetmiyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu kadar haksızlık olmaz ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama uçak almaya kaynak buluyorsunuz, özel arabalar almaya kaynak buluyorsunuz. Özel araçlara ve Bakanlığın o son model arabalarını almaya kaynak bulurken çocuklarımıza yurt yapmaya kaynak bulamıyoruz değil mi(!)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – O son özel araçları, o son model makam araçlarını, 4 bin motorlu makam araçlarını alacağımıza çocuklarımıza yurt yapalım, cemaatin kucağından kurtaralım, o çocuklarımızın iyi bir eğitim almasını...

SALİH CORA (Trabzon) – Sen Tekirdağ’daki yurtların yerini bile bilmiyorsun ya!

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Cora...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben her şeyi biliyorum.

BAŞKAN – Sayın Aygun, lütfen tamamlayınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Sen Tekirdağ’daki yurtlara navigasyonla gidiyorsun. Kaç yataklı yurt var Tekirdağ’da sen biliyor musun?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Değerli arkadaşlar, her şeyi biliyoruz biz.

BAŞKAN – Sayın Aygun, tamamlayınız lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tamamlıyorum Başkanım.

Olay çok açık; şapka düştü, kel göründü, gerçekler acı. Birileri kalkıp da size gerçekleri söyleyince -aynı Sayın Şener gibi- ağırınıza gidiyor. Lütfen ağırınıza gitmesin, gerçeklerle elbet yüzleşeceksiniz. 31 Martta ve 24 Haziranda millî irade size ders verdi, daha akıllanmamışsınız; inşallah, en yakın zamandaki genel seçimlerde en büyük tokadı yiyeceksiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun.

SALİH CORA (Trabzon) – Aç tavuk kendini darı ambarında sanırmış.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz yıllardan beri yediğiniz tokatları hatırlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ama böyle bir üslup yok Sayın Cora.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Lütfen oturunuz.

Sayın Mehmet Ali Çelebi, buyurun efendim.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli hazırun, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce Sayıştay raporlarından başlamak istiyorum. Sayıştay raporlarında iki bulgu dikkatimi çekti. Birincisi: doğrudan teminle gerçekleşen, belli süreyi gerektiren hizmet ve yapım işlerinde sözleşme yapılması gerektiği hâlde sözleşme düzenlenmemesi. 2016, 2017, 2018 raporlarının hepsinde var, dirençle uygulamıyorsunuz. İkincisi de: Kira sözleşmelerinin bazıları –yurtlarla ilgili bunlar- ön protokolde mutabık kalınan aylık kira bedelleri yerine protokol ve sözleşmede öngörülmediği hâlde ÜFE oranında güncellenmesi suretiyle tutarlar akdedilmesi. Yani ön protokolde belirlemiyorsunuz ama ÜFE’ye göre güncelliyorsunuz ve devlet buradan ciddi zarar görüyor. Nedir o zarar? 39 yurt için 24 milyon 891 bin TL, sadece 39 yurt için. Ve on beş yıl kiraliyorsunuz, devlete maliyeti 373 milyon TL, ek maliyet. Bunlarla ne kadar yurt yapılabileceğini değerlendirebilirsiniz. Bu, Sayıştay raporlarında mevcut.

Şimdi, gelelim mülakat hadisesine. Spor Genel Müdürlüğüne 3.200 sözleşmeli personel alınmıştı, bunun için 5 katı aday çağırdınız. Sonra, sınav komisyonlarının 16 farklı ilde yapılacağını söylediniz ama ani bir kararla sadece Ankara’ya aldınız. Ardından, başvuru şartını 50 puana çekerken yaş sınırını da 60’a çektiniz. Sonra, spor mevzuatı, spor kültürü, genel kültür, kendini ifade edebilme yeteneği mülakat soruları şunlar, mülakatta şunları sordunuz: “‘Maden Dağı Dumandır’ türküsünü kim söylemiştir?” “Kur’an-ı Kerim’in kapağının birleştirilmesi işlemine ne denir?” “Bütün isteklilerin açık artırma verebildiği ihale türü nedir?” “‘Payitaht’ı izliyor musunuz, hangi kanalda?” Sizin mülakat komisyonlarınızın soruları bunlar. Mülakat sonuçlarını 26 Kasım gecesi açıkladınız, kazananların ya da kazanamayanların listesini yayımlamadınız, sadece kişiler e-devlete girdi, “kazandınız” “kaybettiniz”i gördü. Millî Takım’da antrenörlük yapan, Avrupa Olimpiyatlarına sporcu götüren, yüksek lisans yapan insanlar bu sınavı kazanamadılar her ne hikmetse. Sınava itiraz yolunu da kapattınız. Ne yaptınız? “İtiraz dilekçelerini elden getireceksiniz.” dediniz, herkes bulunduğu ilden Ankara’ya gelecekmış size

itiraz edebilmek için. Şimdi, helali, haramı sorarsak burada, bu haram değil mi? İşte insanların haklarını yıyorsunuz. Dolayısıyla bu adaletsizlik anlayışınızdan gençleri uzak tutmak herhâlde birinci görevimiz olması lazım.

Bir soru önergesi verdim, cevap gelmedi, tekrar soruyorum: Spor Genel Müdürlüğünün il ve ilçe teşkilatlarında toplamda kaç il müdürü, ilçe müdürü, şube ve gençlik merkezi müdürü bulunmaktadır? Bunların kaçısı BESYO mezunudur yani spor kökenlidir? Sadece illere cevap vermişsiniz, ilçe ve diğer müdürleri de istiyoruz. Atananların meslek dağılımları nedir? Bunlar arasında müezzinler var mıdır?

Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavını on yıldır yapmıyordunuz. On yıldır il, ilçe şube müdürü, yurt müdürü, gençlik merkezi müdürünü nasıl atadınız, bilinmiyor. 20 Ekim 2019'da da Resmî Gazete'de yayımladınız, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavını açacağım dediniz ama yine mülakat koydunuz. Dolayısıyla eş, dost, akraba devam. Burada şunu yaptınız aynı zamanda, gençlik hizmetleri ve spor ilçe müdürü atamalarını bunun dışında bıraktınız. Hayırdır, onlar niye dışarısında? Onlar nasıl atanacak? Bunları sormak istiyorum.

Lisanslı sporcularda 10 milyona yakınız, bunlarla övmek güzel ama şu soru önemli: Bunların yüzde kaçısı faal sporcudur? Bu sayıyı da istiyoruz, orada yazmıyor.

Federasyonlara gelelim. Federasyon faaliyetlerinde yasaklanmasına rağmen, şampiyonalara sporcu ve teknik ekip dışında başka insanları götürüyor musunuz? Hâlen devam ediyor mu? Bağımsız spor federasyonlarında kendi geliri ile giderlerini karşılayamayan kaç federasyon var? Bunlar için tedbir alacak mısınız?

Son olarak da federasyon başkanları, mali kurulu, genel kurul ve olağanüstü genel kurul çalışmalarında federasyon bütçesinden faydalanmakta mıdır diyorum, saygılar sunuyorum.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Ekrem Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Saygıdeğer Bakanım, Saygıdeğer Bakan Yardımcılarım, çok değerli milletvekilleri, çok değerli basın mensupları, saygıdeğer bürokratlar; ben de Gençlik ve Spor Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum ama bununla da birlikte Sayın Bakanımıza devlet adamlığından dolayı ve özellikle Kurban Bayramı'nda gerçekten ilimizde 57 yetimimize çok önemli bir program düzenlendiği için ben burada, herkesin huzurunda kendilerine şükranlarımı sunuyorum.

Yine, aynı şekilde, Ağrı ili Patnos ilçesinde bulunan ve bu sene de 196 öğrencimizin Sultan Alparslan Fakültesine de vermiş olduğu desteklerden dolayı ilim adına kendilerine buradan şükranlarımı arz ediyorum.

Tabii, gecenin bu saatinde bu kadar milletvekilinin, gerçekten, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçesine bu kadar büyük bir rağbet göstermesinden ben şahsen çok gururlandım, onu da özellikle söyleyeyim.

Sayın Bakanım, konuşmanızda -özellikle bir hatırlatma babında bunu arz ediyorum- 26 Ağustos 1071'de Sultan Alparslan'ın fethetmiş olduğu, ilk kez Anadolu'nun kapılarını açmış olduğu Malazgirt Meydan Muharebesi'nden bahsettiğiniz. Tabii, ben de Ağrı'nın Patnos ilçesindenim. Dolayısıyla Sultan Alparslan'ın bizim o bölgeyi fethetmelerinden dolayı gurur duyan bir Selçuklu, bir Osmanlı evladının torunuyum. Patnos'un Doğansu köyü, eski adıyla Sultanmut köyü olan bir köy burası. Dolayısıyla kaynaklar da bunu söylüyor ama özellikle Meclis kaynaklarına da girmesini burada arzu ettiğimden

dolayı söylüyorum, sizler de değindiğiniz için. Patnos'un Doğansu köyü, eski adı Sultanmut köyü. Rivayet şu: Sultan Alparslan, Romen Diyojen'le yapmış olduğu savaş neticesinde Sultanmut köyünün, özellikle "Gribudo" dediğimiz bir tepe var, orada, kümbette beyaz elbiselerini giyiyor, akabinde Romen Diyojen'le savaşıyor. Bu savaşın yaklaşık olarak yüzde 80'in Patnos'un Doğansu köyünde geçiyor. Dolayısıyla sizlerden istirham ve ricamız şu: Burası bir Selçuklu kenti olması hasebiyle de bundan sonraki süreçte en azından 26 Ağustos 2020 tarihinde yapılacak olan organizasyona Ağrı'yı da dâhil etmeniz. Tabii, Patnos da Ağrı'nın ilçesi olması hasebiyle en azından ya bu tarihin yeniden yazılması veya bundan sonraki yerleşke içerisinde mutlak surette Patnos'un da anılmasını istirham ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, tabii, burada eski Bakanımız Osman Aşkın Bak da bulunuyor. Dolayısıyla 2 bakanın hem halef, selef olmasından dolayı hem de AK PARTİ hükümetlerinin getirmiş olduğu bu güzel uygulamayı da burada gördüğümüzden dolayı ben de şahsen çok seviniyorum, Sayın Bakanım da buradan tekrar "Hoş geldiniz" diyorum.

2002 yılından 2011 yılında kadar devlet bakanlığı bünyesinde millete hizmet eden ancak ülkemizdeki genç nüfus, üniversite gençliği ve spor kurumunun büyümesiyle ihtiyaçlara cevap veremeyerek AK PARTİ olarak gençliğimize ve spora verdiğimiz muazzam önemin nişanesi olarak 2011 yılında bakanlık olarak hayat bulan Gençlik ve Spor Bakanlığının 2020 yılı bütçesinin inşallah, hayırlara vesile olmasını tekrar diliyorum.

AK PARTİ olarak bizim, gençlik konusunda bir idealimiz var. Biz, kalbi ve akliselim sahibi bir gençlik istiyoruz yani inancına, maneviyatına sahip, her anlamda donanımlı, ilimde, fende, teknikte en ileri seviyeyi hedefleyen bir gençlik istiyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği gibi, biz, dindar bir gençlik istiyoruz, kültürüne, geçmişine, maneviyatına sahip çıkan. Sadece dindar değil ama aynı zamanda, sanatıyla, kültürüyle, estetiğiyle zirvede bir gençlik hedefliyoruz. 21 yaşında Fatihler, 25 yaşında Kanuniler istiyoruz. AK PARTİ olarak gençlerimizin devlet yönetimi de dâhil olmak üzere her alanda söz sahibi olmaları ve her anlamda da iyi bir birey olarak yetişmeleri adına gerekli tüm adımları attık, atmaya da devam ediyoruz. Hepimizin bildiği gibi, seçilme yaşının 18'e düşürülmesi gençlerimize olan bu güven ve değer en büyük örneklerindendir.

2023, 2053 ve 2071 hedef ve vizyonlarımız doğrultusunda ülkemizin aydınlık yarınlarında her bir ferdi bir ulu çınar olarak fidanlarımızın layıkıyla yetişmeleri ve gelişmeleri adına Gençlik ve Spor Bakanlığımız, diğer bakanlıklarımız gibi çok çalışıyor, bu doğrultuda gerekli tüm adımları atarak tüm projelerimizi bir bir hayata geçiriyor.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde 9 gençlik merkezinden 81 ilde 311 gençlik merkezi sayısına ulaştık. 2 milyon 170 bin gence bu imkânları sunduk. Gençlik merkezlerimiz vasıtasıyla millete sevdalı, hür düşünebilen, millî ve manevî değerlerine bağlı, cumhuriyet ve demokrasiyi benimsemiş donanımlı gençliği yarınlara hazırlamak ve güçlendirmek çabasıdayız. Gençlerimizi yarınlara için daha donanımlı hâle getirmek amacıyla kurulan gençlik merkezlerinde sportif, sanatsal, kültürel ve bilimsel etkinlikler ve atölye çalışmaları da devam ediyor.

Ülke geneline yayılmış 39 kamp merkezinde 121 bin gencimize kendilerini geliştirme ve birbirleriyle kaynaşma imkânı sunuldu.

Yine, Gençlik ve Spor Bakanlığımızca bu yıl da devam eden gençlerin ve gençlik gruplarının ihtiyaçları da dikkate alınarak onların yenilikçi fikirlerini hayata geçirebilmek amacıyla proje destekleri vermeye devam ediyoruz.

Bakanlığımızın spor hizmetleri alanında yaptığı çalışmaları ele alırsak: Ülkemizin doğusundan batısına kadar 81 ilimizde spor tesisi konusunda en ciddi adımlar AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde atılmıştır. Son on yedi yılda spora yapılan yatırımlarla dünyanın en gelişmiş ülkeleriyle yarışan, hatta bazı alanlarda ileri seviyede olan spor tesislerimiz var. Spor tesisi sayısında 56'ya çıkarılan pist, 141'e yükseltilen yüzme havuzu, 314'e yükseltilen stadyum, 3 kat artırılarak 865'e yükseltilen spor salonu, âdeta bir rekor gibi artırılan ve 562'den 3.294'e yükseltilen futbol sahası, 652'ye çıkarılan çok amaçlı salonlarla spor ülkesi olma yolunda önemli yatırımlar yaptık. Bu yatırımlarımızın meyvelerini de her geçen gün -hamdolsun- alıyoruz.

Güreş branşında Taha Akgül gibi, şu andaki Sayın Bakanımın oturduğu gibi; jimnastik branşında İbrahim Çolak gibi, tekvando branşında İrem Yaman gibi ve ismini burada sayamayacağım birçok sporcu kardeşimiz millî marşımızı okutarak bayrağımızı göndere çektiler, hamdolsun.

Sporun gelişmesinde Bakanlığımıza yön veren en önemli etken de Sayın Cumhurbaşkanımızın sporun içinden gelmesi, faal sporculuk geçmişinin olması ve spora, sporcuya da önem vermesidir.

Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bir diğer ve bana kalırsa en önemli görevlerinden biri de yurt hizmetleri görevidir. Bu sebeple, konuşmamın son bölümünde, geleceğimizi emanet edeceğimiz gençlerin üniversite hayatlarında burs, kredi ve barınma imkânlarından yararlandığı Kredi ve Yurtlar Kurumuna değinmek istiyorum.

2002 yılında 450 bin gencimize kredi verilirken bu rakamı yaklaşık 4'e katlayarak 401 bini burs, 1 milyon 200 bini kredi olmak üzere 1 milyon 600 bin öğrencimize burs veya kredi vermeye başladık. Üniversite okuyan öğrencilerimize 2020 yılı Ocak ayından itibaren de aylık 550 TL olarak ödeme yapacağız.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, toparlayalım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak iktidara gelmeden önce 45 TL burs ve kredi verilirken ocak ayında 550 TL ödenecek. Bu, yaklaşık olarak 12 katı bir iyileştirme demektir.

Biz bu rakamları yalnızca üniversitede okuyan öğrencilere değil, eğitimini üst düzeyde devam ettirmek isteyen yüksek lisans ve doktora öğrencilerimize de vererek nitelikli eğitime de katkıda bulunuyoruz. Ocak ayı itibarıyla yüksek lisans öğrencilerine 1.100 TL, doktora öğrencilerine ise 1.600 TL karşılıksız burs imkânı sağlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, dünyanın en genç ve en dinamik nüfusuna sahip ülkelerden birine sahibiz. Avrupa'nın en genç nüfusuna da biz sahibiz. Üç yıldır ülkemizde olan Suriyeli kardeşlerimizin de bir çalışmayla spora erişimlerini sağlamak da bizim kardeşlik hukukumuzun da gereğidir.

Ben özellikle bu vesileyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim, son bir dakika.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sporu tabana yayma ve ülkemizin spor kültürü açısından gelişimini tamamlama amacımız doğrultusunda Bakanlığımızın çalışmalarını takdirle izliyoruz.

Ben bu vesileyle Gençlik ve Spor Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakanım ve çalışma arkadaşları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben spor federasyonlarının sayısı ve yapısı konusunda bazı tespitler yapmak istiyorum.

Tek federasyon altında toplanması gereken bazı spor dallarının ayrı ayrı organize edildiğini gördük. Birkaç örnek vermek istiyorum: Kış sporları var 5 tane; Buz Hokeyi, Buz Pateni, Türkiye Kayak Federasyonu, Türkiye Kızak Federasyonu ve Curling Federasyonu. Şimdi, birçok ülkede bunlar alt branşlar hâlinde, tek bir kış sporları federasyonu olarak toplanmıştır. Yine, Üniversite Sporları Federasyonu ve Okul Sporları Federasyonu diye 2 ayrı federasyon var. Yine, bir enteresan örnek: Okçuluk Federasyonumuz vardı, Geleneksel Spor Dalları Federasyonumuz vardı; şimdi de Geleneksel Okçuluk Federasyonu... Yani biraz ondan, biraz bundan. Sanki bu da Sayın Erdoğan'ın kıymetli evladının bu branşa ilgisi nedeniyle, şahsa özel kurulmuş gibi bir izlenim var. Savunma spor dalları için 6 ayrı federasyon var; Karate Federasyonu, Tekvando Federasyonu, Judo Federasyonu, Wushu Kung Fu Federasyonu, Kick Boks, Muaythai. Bu son 2'si zaten hemen hemen aynı.

Yine, paralimpik sporların ayrı ayrı; Bedensel Engelliler, Görme Engelliler, İşitme Engelliler, Özel Sporcular. Tabii ki bu sporcuların her birisi engelli oluşları nedeniyle bizim için çok önemli ve özel. Ancak, bazı noktalarda ortak olması ve güç birliği yapılabilmesi için ortak bir federasyonda toplanıp alt branşlar oluşturulmalı diye düşünüyorum. Birçok Batı ülkesinde zaten farklı engelli kategorileri tek federasyonda toplanmıştır. Örneğin Almanya'da "National Paralympic Committee Germany" adı altında toplanmış, yine uluslararası "International Paralympic Committee" de bir üst federasyon olarak konumlanmıştır.

Yine, Curling Federasyonu toplam 274 sporcusu olan 111 kulüp kayıtlı görünen bir federasyon. Ama baktığımız zaman, sanki her kulüpte 2 tane sporcu var gibi görünüyor.

Türkiye'de toplam 64 federasyon var, Almanya ve Fransa'da ise 35 tane. Görüntü şudur ki: Sanki birilerine makam ve pozisyon tedariki için bu yol tercih edilmiş gibi görünüyor. Bu şekilde kamu kaynaklarının spora değil, yönetsel organizasyonlara, ofis ve bina hizmetlerine gittiği görülmektedir.

Spor kulüplerinin finansal yönetiminde sıkıntılar vardır. Türkiye'de futbol kulüpleri önceleri Denizbank tarafından verilen kredilerle büyük bir borç yükü altındaydı. Bu, Passolig'le beraber şimdi de daha çok Aktifbank üzerinden yürütülmekte. Birçok Süper Lig kulübü gelecekteki Passolig gelirlerini teminat göstererek ağır borç altına girmişlerdir. Bazı kulüplerin neredeyse 2025'e kadar Passolig gelirleri teminat altındadır. Aktifbank âdeta bu kulüplerin ortağı durumuna gelmiştir. Şu anda 4 büyük kulübün toplam borcu yaklaşık 10 milyar, diğer kulüplerin 5 milyar; toplam 15 milyar borçları vardır.

Kulüplerin Aktifbank ve Denizbank olan borçlarını karşılamak için kaynak yaratmak maksadıyla en son Haziran 2019'da Bankalar Birliğinin aracı olduğu bir borçlanma yapılandırması gündeme geldi, bazı kulüplerle anlaşma sağlandı. İki yıl anapara ödemesiz, beş yıl vadeyle mevcut borçlar yapılandırıldı. Bu süreci kolaylaştırmak ve takip etmek için Kulüp Lisans Kurulu mevzuatında aynı dönemde düzenleme yapıldı. Bu süreçte kulüp başkanlarına da mali sorumluluk getiriliyordu. Bakın, Ali Koç imzalamadı bunu, nedenini kendilerine sormak aydınlatıcı olabilir. Fikret Orman imzaladı ama ancak ekim sonunda gelecek ödmeden önce Kulüp Başkanlığından ayrıldı ve tekrar da aday olmadı. Bu şekilde verilen krediler ve kaynak aktarımlarında harcama kısıtlaması yok ve bir cezai müeyyide de yok. Böyle büyük kamu kaynaklarının -tartışmalı bir şekilde- kulüpler üzerinden özel bankalara aktarılması ancak kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılması gerekirken burada sanki bürokratlara "Beni karıştırmadan gerekeni yapın." denilmiş izlenimi vardır. Yoksa kanun ve kararname desteği olmadan bürokratların böyle büyük uygulamalara girme şansları yoktur.

Futbol Federasyonunun yönetimindeki kişilerin kaç tanesi futbol kökenli biliyor musunuz? Ben 1 tane gördüm. Bakanlık bünyesindeki Spor Hizmetleri Genel Müdürü de aynı zamanda Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu ve İcra Kurulu üyesidir. Federasyondaki bu finansal ağırlıklı yapılanma da bu işlerin önceden planlandığı izlenimini vermektedir.

Şimdi soruyorum: Halk ve Ziraat Bankaları kulüplere borçları yapılandırma adı altında kredi verirken teminat olarak ne aldı? Teminat almadıysa bu krediyi nasıl verdi? Bu yolla kulüplere aktarılan kamu kaynağı toplam ne kadardır? Kaç kulübe aktarım yapılmıştır? Yapılan protokolün içeriği nedir? İzleme ve denetlemesi yapıldı mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Vekilim, ilave süre veriyorum, tamamlayalım.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Şu ana kadar protokol metnine uymayan kulüp var mıdır? Nisan 2020’de Kulüp Lisans Kurulu 20-21 sezonuna dair ilk denetlemesini yapacak. O dönemde bir protokol ve harcama kriterlerine aykırı bir kulüp tespit edilirse bankaların ve kurulun kulüpler üzerindeki yaptırımı ne olacaktır? Puan silme ya da para cezasıyla mı kalacaktır?

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Karabat...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, Değerli Bakan, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İki sözle başlamak istiyorum. Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz, dolayısıyla aslında bir felsefeyi, spor felsefesini ortaya koymak lazım. Birincisi şu: “Spor dostluk, barış ve kardeşliktir.” İkincisi: “Ben sporcunun zeki, çevik ve ahlaklısını severim.”

Sayın Bakanım, ben sizin konuşmanızı dinlerken biraz fazla vatan savunması gördüm. Vatan savunması elbette gerekli ama Millî Savunma Bakanlığının bütçesini görüşmüyoruz, spor daha çok vatan tanıtımı için önemlidir. Bu noktadan hareket etmenin de önemli olduğunu düşünüyorum.

Dolayısıyla, tanıtım demişken Türk sporunun marka değeri konusuna değinmek gerekir. Türkiye Cumhuriyeti’nin potansiyelini, özellikle İstanbul kökenli kulüplerin potansiyelini düşündüğümüzde, onların marka değerlerini Avrupa’daki diğer kulüplerle kıyasladığımızda ciddi bir sorun yaşadığımızı hepimiz görüyoruz. Özellikle yayın ihalesini kıyaslarsak eğer, beIN Sports’un Süper Lig’e biçtiği değerin 500 milyon dolar civarında olduğunu biliyoruz. Peki, bu rakam neye denk biliyor musunuz? İngiltere’de sonuncu kulüp Southampton ve Everton’ın yayın geliri bedeline denk. Dolayısıyla, bizim esas yapmamız gereken şey, sporumuzun marka değerini artırmakla ilgili çalışmalar yapmaktır.

Bir başka rakam vereyim size: 500 milyon dolarlık yayın gelirimize rağmen Barcelona’nın gelirleri toplamı 940 milyon euro Sayın Bakanım. Koskoca Türkiye Cumhuriyeti liginin yayın değeri 500 milyon dolar, Barcelona’nın gelirlerinin toplamı 940 milyon euro. Dolayısıyla yol katetmiş olabiliriz ama eperce katedeceğimiz yol olduğu gerçeğini gözden kaçırmamalıyız Sayın Bakan.

Başka bir örnek vereyim sponsorluklarla ilgili: Bizim kulüplerimizin sponsorları var. Sadece 152.367 nüfusu olan Salzburg’un sponsorluk değerleri bizim kulüplerimizden daha fazla ve bugün ürettikleri sporcu katma değerine bakarsak bizim yüz yıllık kulüplerimizden daha fazla değer yarattığını gözlemliyoruz. Peki, niye böyle? Çünkü biz, kendi değerimizi bilmemenin yanında, az önce dedim ya zeki, çevik ve ahlaklı tanımına da uymuyoruz.

Sayın Bakanım, Sayın Bekaroğlu da belirtti, bir federasyon başkanı kendi şartnamesini hazırladığı bir ihaleye girdi ve ben sizden hiçbir açıklama duymadım. Dolayısıyla, bu kurumun temsilcisi olarak sizin baştan bu durumu eleştirmeniz gerekirdi.

Başka bir örnek vereyim: Faaliyet raporunuzda var, Teknofest'ten bahsetmişsiniz. Olumlu bir şeydir, binlerce genç gitti, katıldı. Peki, Teknofest'ten sonra orada hangi etkinlik oldu? Etnospor etkinliği oldu ve Teknofest'in imkânlarını kullanarak yaptılar. Etnospor'un Başkanı kim? Bilal Erdoğan. Etnospor'un organizasyonlarını yapan firma kim? Haydarpaşa Garı'nı alan firma. Şimdi, Değerli Bakanım, bunlardan haberiniz var mı bilmiyorum. Dolayısıyla bu iddiaları ciddi araştırmak gerektiğini de sizinle paylaşmak istedim.

Başka bir şey söyleyeyim: Salzburg'dan örnek verdim. Başakşehir hızla gelişen, büyüyen bir kent, 500 bine yakın nüfusu var. Başakşehir Spor Kulübü'nün sahasını ve Olimpiyat Stadı'nı geçerek Başakşehir'de sadece 1 tane nizami futbol sahası var. Böyle bir durumda bizim kulüplerimizi geliştirme şansımız var mı Değerli Bakanım?

Yaklaşık üç yılda 80 tesis yaptığınızdan bahsetmişsiniz. Olumlu bir şeydir ama biz de şunu merak ediyoruz: Bu 80 tesis hangi belediyelerin olduğu yerlere yapıldı mesela? Biz bunu sorduk, cevap alamıyoruz. 80 tesisi siz nereye yaptınız? Buralarda iktidarda hangi partiler var? Böyle bir partizanlık uygulaması var mı? Ağırlıklı bir ortalama var mı? Bunu merak ediyoruz Sayın Bakanım.

Özetlemek istersem, temel problemlerimizden bir tanesi, aslında sporumuzun marka değer yaratmasının önemli olduğunu, bir değer yaratmamız gerektiğini, sizinle paylaşmak istiyorum. Onun dışında, kıyaslamalar yaptığımızda, aldığımız yol olmasına rağmen, dünyaya kıyasla daha çok alacağımız yolun olduğunu da sizlere belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu salonda bulunan herkesi gecenin bu saatinde saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Değerli arkadaşlar, ben Gençlik ve Spor Bakanlığını –geçen sene de söylemiştim, her yıl da söylerim- bakanlıkların en önemlilerinden görürüm, belki de en önemlisi olarak görürüm çünkü bizler yaş almışlar olarak bu memleketi iyi yönetmedik, ne huzurla ne refahla buluşturabildik. Toplumsal barış anlamında ciddi problemlerimiz var. Birkaç kuşak kaybettik ama hiç değilse yeni kuşağı kaybetmeyelim diye bir derdimizin olması lazım.

Sayın Bakan, gece seansında görüşülen tek bakanlık sizsiniz, bu konuda ne hissediyorsunuz bilmiyorum. Yani tek bakanlık var gece seansında görüşülen, sizsiniz. Bunu niye kabul ettiniz? Yani buna itiraz etmeyi düşündünüz mü mesela? Bakın, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gibi çok ağır bir bakanlığı görüştük ve gerçekten hepimiz çok yorgunuz. Bunun da üzerine Gençlik ve Spor Bakanlığını gece seansında görüşüyoruz. Ben sizin yerinizde olsam bunu kabul etmezdim öncelikle, gerçekten kabul etmezdim “Bu Bakanlığın hak ettiği gibi, diğer bakanlıklar gibi müstakil bir günde görüşülmesi gerekir.” diye önerirdim. Sizi gece seansına koyarlarsa seneye asla kabul etmeyin Sayın Bakan, tabii eğer o koltukta olursanız, o da ayrı bir konu.

Diğer mesele: Sayın Bakan, bu salonda 30 yaşın altında olan herhangi birisi var mı? 27 yaşın altında olan var mı? 25... Yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Yok.” diyene kadar soracaksın sen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani şunu söyleyeceğim Sayın Bakan, bakın, biz bütçe görüşmeleri başlarken şunu önerdik: “Arkadaşlar, her bakanlıkla ilgili, ilgili toplum kesimleri gelsin, sendikalar gelsin, meslek örgütleri gelsin; Gençlik Bakanlığı’nda da gençler gelsin, gençler konuşsun.” Biz yaş almışlar olarak konuşuyoruz. Yeni bir kuşak var, inanın ben de onları anlamaya çalışıyorum. Yani “Bizi anlamıyorlar.” derdik ya hep gençken büyüklere, gerçekten ben de onları anlamaya çalışıyorum, gençler de bizlerin onları anlamadığını düşünüyor. O anlamda gençlerin konuşması esas olan bir bütçede bizler konuşuyoruz.

Sayın Bakan, hassaten soruyorum...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Garo Bey “Yaşlı var mı?” onu soralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok ama gençler, gerçekten yeni bir kuşak gelmiş durumda bizden sonra da.

Sayın Bakan, bu bütçeyi hazırlarken gençlerin kararlarını esas aldınız mı, gençlerle toplantılar yaptınız mı, gençlik meclisleri oluşturdunuz mu? Gençlik meclislerini hangi kriterlere göre oluşturdunuz? Bunlar çoğulcu gençlik meclisleri miydi yoksa tek bir ideolojik kalıptan bakan veya tek bir partinin gençlik örgütleri miydi bunlar yoksa bütün Türkiye’yi kapsayan, bütün kimlikleri kapsayan bir gençlik örgütü müydü? Bu konuda bilgi verirseniz sevinirim. Çünkü açıkça söyleyeyim, bizim partimizin ilkelerinde gençlik meclisi vardır biz “Söz, yetki, karar gençlerin.” deriz. Gençlerin aldığı karar esastır. Bizim partimizde kadınların da meclisi vardır, kadın meclisinin aldığı karar da bizim için bağlayıcıdır, gençlik meclisinin aldığı karar da bağlayıcıdır ve böyle olmalı değerli arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 30 yaşın altında kaç vekiliniz var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 18 yaşa indirdiniz aslında, seçilme yaşını hep beraber indirdik ama şu sıralarda 18 yaşında kimse yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yok, merak ettiğimden soruyorum, insicamınız bozulmasın da Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dur şimdi, bozma, bozma o zaman.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizde 30 yaşın altında kaç vekil var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizde çok genç var, bizde çok genç var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – En genç milletvekili bizde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En genç milletvekili bizde.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaç tane var? Kaç tane var?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – En genç bizde.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – En genç milletvekili AK PARTİ’de.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; bakın, Türkiye’de en önemli mesele barıştır, toplumsal barıştır. Ben sizin bildirgenizi baştan sona okumaya çalıştım “barış” kelimesini görmedim, toplumsal barış, kardeşlik, bir arada yaşama, çok kimliklilik, çok kültürlülük, çoğulculuk; bu kelimeleri görmedim ama az önce bir arkadaşımız daha söyledi, gerçekten de Milli Savunma Bakanlığı kitap yapsaydı ancak bu kadar olurdu. Yani oysa bakın, tabii ki gençlerimiz tarihini bilmeli, tabii ki öğrenmeli ama bu daha çok Millî Eğitim Bakanlığının meselesi gibi geliyor bana.

Esas mesele, gençleri geleceğe hazırlamak ve kendi aralarındaki barışa hazırlamak. Çok kimlikli, çok kültürlü olduklarını bilmeleri, toplumun çok kimlikli olduğunu bilmeleri ve birbirlerine saygı duymalarını öğretmek; bence temel misyonlarımızdan biri bu olmalı Gençlik Bakanlığı olarak.

Ha bakın, şu kitapçıңызdan 2 tane örnek vereceğim. Şöyle demişsiniz: “Gençlerimizin millî ve manevî değerlerle bütünleşmesini, tarihini ve ecdadını yakından tanımasını, okuyan, araştıran, yazan bir nesil olarak yetişmesini...” Şimdi, tarihi ve ecdadı nasıl öğretiyorsunuz mesela, yakından nasıl tanıtıyorsunuz, bunu çok merak ediyorum. Yani tarihi ve ecdadı nereden başlatıyorsunuz, hangi kimliklerle anlatıyorsunuz? Türk ve Sünnî parantezinden mi anlatıyorsunuz yoksa daha çoğulcu, çok renkli, çok kimlikli, çok kültürlü, çok inançlı, çok mezhepli bir coğrafyada, bir ülkede yaşadığımızı mı anlatıyorsunuz? Temel meselemiz bence buralarda bir yerde. Birbirimize saygı duymamız gerektiğini, birbirimizi anlamamız gerektiğini, birbirimizin değerlerini öğrenmemiz gerektiğini mi anlatıyorsunuz?

Mesela şurada dinî ilimler atölyesini yazmışsınız, şöyle diyor: “Gençlerimizin dinimizi doğru kaynaklardan okumaları, öğrenmeleri ve bu öğrendiklerini hayatta tatbik etmeleri için Kur’an-ı Kerim ve meali, Resulullah’ın hayatı, temel dinî bilgiler, İslam tarihi, peygamber tarihi...” Şimdi, Sayın Bakan, ben Hristiyan’ım. Bu ülkede Hristiyanlar da var. Evet, azınlıgız ama bir zamanlar bu kadar azınlık değildik, toplumun neredeyse yarısını oluşturunuyorduk. Museviler de var bu topraklarda. Şimdi, bu tabiri beni karşılamıyor mesela benim çocuklarımı da karşılamıyor; bu ülkede Hristiyan çocuklar da var, gençler var, Musevi çocuklar da var, gençler var. Şimdi “Gençlerimizin dinimizi doğru kaynaklardan öğrenmesi” deyince gençlerimiz şöyle zanneder: “Bu ülkede tek bir din var, tek bir peygamberin hayatı öğretilir, tek bir inanç var.” “Tek bir mezhep var hatta.” ya getirebilir. Yani şurada benim gördüğüm, Türkçü ve Sünnî Müslümanlığı anlatan bir çerçeve ve parantez var. İşte bu bizim eksikliğimiz yani gençlerimize bir yerlerde eksik bir şey anlatıyoruz, sonra bir yerde -ne bileyim- bir Kürt’le karşılaştıklarında, mesela Amed Sporla karşılaştıklarında sanki kırmızı görmüş boğa gibi oluyoruz ve birbirimize doğru yöneliyoruz, birbirimize saygı duymuyoruz, nefret söylemleri ortaya koyabiliyoruz oysa spor, buluşturan bir yer; spor, kardeşlik. Gençler bizim gibi olmamalı. Bakın “Gençlik meclisini, çoğulcu bir meclisi oluşturun.” niye diyorum, biliyor musunuz? Bizler gibi olmasınlar diye.

Bakın, paylaşamayacağımız hiçbir şey yok hâlbuki. Geçmişte bunu kısmen başarmışız, bütün inançlar, bütün kimlikler bir arada, birlikte yaşayabilmiş, birbirimize saygı duymuşuz ama ne zaman ki bir inancı, bir kimliği öne çıkarırsak, diğerlerini yok sayarsak, bakın, birbirimize girmişiz, yukarı çıkan kendisini başka bir şey zannetmiş, yok sayılanlar itiraz etmiş, isyan etmiş ve yüz yıldır bir kaos yaşıyoruz. İşte, bu girdaptan çıkmanın yolu Sayın Bakanım “dinimiz” dememek. Belki çok dinli olduğumuzu çocukların bilmesi...

Bakın, Konya’da billboardlara bir afiş asıldı, biliyor musunuz? “Hristiyanlardan ve Yahudilerden dost edinmeyin.” diyordu ve haşın üzerinden kan akıyordu; Musevi, Davut yıldızının üzerinden kan akıyordu, böyle bir afiş asılmış. Şimdi, bunu gören bir genç ne yapar? Öldürecek Hristiyan veya Musevi arar. Düşünebiliyor musunuz, İsrail’de böyle bir afiş olsa büyük itiraz ederiz değil mi veya Almanya’da böyle bir afiş olsa Müslümanlara karşı hep beraber itiraz ederiz değil mi, etmemiz de lazım ama biz neden Mevlâna’nın şehrinde böyle bir afişle karşılaşıyoruz? Mevlâna’nın şehrinde, düşünebiliyor musunuz, “Kim olursan ol gel.” diyen Mevlâna’nın şehrinde böyle bir afişle karşılaşıyoruz. İşte, biz Mevlâna’nın öğretilerinden ne zaman saptık, ne zaman “Kim olursan ol gel.” çizgisinden saptık? İşte, gençlere biraz bunları anlatmamız gerekir diye düşünüyorum Sayın Bakanım, bu konuyu esas almamız lazım.

Diğer bir mesele, gençlerin sorunları var Sayın Bakanım. Bakın -ben geçen sene bahsetmiştim, zamanım çok yok, diğer ikisine giremeyeceğim; işsizlikten de çok bahsetti arkadaşlar, onu biliyorsunuz-uyuşturucu meselesi var Sayın Bakanım. Uyuşturucu konusunda ben yeterli bir çaba içinde olduğunu düşünmüyorum Hükûmetinizin; belki siz çaba içerisindesiniz ama Hükûmetinizin öyle bir çaba içinde olduğunu düşünmüyorum. Gerçekten, inanın, seçim bölgem Diyarbakır'da uyuşturucu satıcılarını çocuklar gösteriyorlar "Bakın, şu uyuşturucu satıcısı, şu uyuşturucu satıcısı." diye. Çocuklar biliyorsa, her yerde MOBESE kameraları varsa devletin bilmeme imkânı yoktur. İnanın Sayın Bakan bölgeye gelmenizi hassaten -en son ne zaman geldiniz, bilmiyorum ama- sizden rica ediyorum. Uyuşturucu meselesi konusunda bilinçli diyebileceğim -yani artık bu noktaya varabilir- bir yol verme var, bilinçli bir yol verme var. Bu konuda bir soruşturma açmanızı istirham ediyorum sizden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son olarak, kumar meselesi Sayın Bakan. Geçen sene de size söylemiştim, İddaa bayilerinin önünde lise ve ortaokul öğrencileri var demiştim. Bu sene tekrar, bu Bakanlık gelmeden önce tekrar bunu soruşturdum. Birkaç İddaa bayisine gittim, bir tanesini de tanıyorum, aynen şunu söyledi: "Ben oynatmıyordum, ben oynatmasam öbür bayiye gidiyordu, ben de oynatmaya başladım." İddaa bayileri ciddi anlamda ortaokul ve lise öğrencilerine iddaa oynatıyorlar Sayın Bakanım.

Geçen gün buraya Varlık Fonunun Başkanı geldi, şununla gurur duydu: "Milli Piyangoyu özelleştirmeden önce 3 milyar cirosu vardı; özelleştirdik, bir yılda 9 milyara çıktı cirosu." dedi. Bir devlet kurumunun başında olan kişi kumar gelirinin artmasından gurur duyduğunu söyledi. Bundan utanç duymalıyız Sayın Bakanım, utanç duymalıyız. Hani "Müslüman çoğunluğu olan ülkede..." diyorsunuz ya; hepimizin dininde haram; o anlamda, utanç duymalıyız bunlardan. Bu kumar, uyuşturucu ve işsizlik meselesini çözmezsek gençlerimize iyilik edecek bir ortam yaratamayız ama her şeyden önce gençlerimiz arasında bizim başaramadığımız toplumsal barışı yaratmalıyız. Bu da çok kimlikli, çok kültürlü, çoğulcu bir perspektiften geçer Sayın Bakanım.

Sayın Başkan, bir dakikam daha var mı, çok özür dilerim.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sınavlar meselesine değinmiştim geçen sene. Bakın, ben yıllarca amatör kulüplerde yöneticilik yaptım, hâlâ da arkadaşlarımla görüşüyorum; biliyorsunuz, Şişli Spor Kulübüyle, Taksim Spor Kulübüyle, bizim cemaat kulüpleriyle, diğer kulüplerle de ilişkilerimiz var.

Sayın Bakanım, bakın "Sınavlar kalktı." dedi Tayyip Erdoğan, kalkmadı, bunu biliyorsunuz; ortaokul geçiş sınavı, liseden üniversiteye geçiş sınavı. En yetenekli çocuklarımızı -siz de biliyorsunuz- 12-13 yaşında, 11 yaşında dersane için alıyorlar... Dershaneler kapanmadı Sayın Bakanım, dershaneler başka adlarla devam ediyor; yok etüt merkeziymiş, yok bilmem neymiş diye devam ediyor. En yetenekli çocuklar, gelecek vadedecek, belki millî takıma çıkacak basketbol, voleybol oyuncusu çocuklar 12-13 yaşında bir kopuyorlar o dönemde, ikinci kopuşları da 17-18 yaşlarında da üniversiteye geçiş sınavlarında oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) –

“Bu konuda bir öneriniz var mı?” dedim “Bir şeyler çalışıyoruz.” dediler. Osman Aşkın Bak da söylemişti, daha önceki bakanlar da söylemişti. Ya, yetenekli, en azından gelecek vadeden çocuklarla ilgili bir planımızın olması lazım. Yani “Gitme.” diyoruz, annesi diyor ki, babası diyor ki: “Arkadaş, bu çocuğun geleceğiyle mi oynuyorsun sen ya?” Ya diyorum ki: Bu çocuk millî takıma çıkabilir basketbolda, voleybolda millî takıma çıkabilir, öyle potansiyel vadediyor; gel, bırakma sporu diyorum. “Yok, aman, bu çocuğun sınavı var, geleceğini kaybedecek.” diyor. Yani o konuda bir plan çalışamaz mıyız? Yani sporda kalmalarını sağlayacak, sınavla dengeleyebilecek -onlara da belki bir ek puan mı olur, ne olursa- bir sistem... Ama tabii ki burada suistimal de edilmeyecek bir sistem kurmamız lazım bu anlamda. Hani, şunun yakını, bunun yakını olmayacak şekilde bir sistem kurmamız lazım. Gelecek vadeden çocuklarımızı sporda tutmak meselesi var. Bu konularda hassaten çalışmanızı rica ediyorum Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En son cümlem de, kredi ve yurtlar konusundaki borçları silelim ya da Sayın Bakanım, en kötü ihtimalle faizlerini silelim ve yapılandırılalım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gecenin saat ikisinde ben de çok uzatmadan hemen konuya girmek istiyorum, kısa kesmek de istiyorum.

Sayın Bakanım, hakikaten önemli bir konu, görüyorsunuz çok farklı yönlerden de konuya yaklaşılabilir, farklı perspektifler var. Sonuç olarak, ideolojik olunması olumlu değil ama bu toplumun geldiği noktada, bu sıkıntıların olduğu, birçok değerın yıprandığı bu ortamda gençleri belli bir noktaya taşımak da zor bir iş tabii ki; sadece yatırım yapmakla olmuyor bu, gençlere de manevi yatırım da yapmak gerekiyor, değerleri, dünyayı anlatabilmek de gerekiyor. Sıkıntılar var.

Ben kısaca soru sorarak başlayayım. 15-24 yaş şu anda Türkiye nüfusunun yüzde 16’sını oluşturuyor ama Ekim 2019 itibarıyla geçici koruma altında yaklaşık 830 bin genç varmış. Ne demektir bu 830 bin geçici koruma altında genç var? Nasıl bu devam ettiriliyor? Bilgi verebilirseniz memnun olurum. Çok önemli bir sayı 830 bin geçici koruma altında genç olması.

Siz birçok özellikleri yanında hem gelir elde eden hem de giderleri olan bir Bakanlıksınız; hem gelirleri var Bakanlık olarak hem de giderleri.

Şimdi, bunu çözmeye çalıştım, net olarak göremedim gelir-gider hesabını. Mesela, 2018’de biliyorsunuz, 2018’inizi de denetliyoruz sizin Bakanlık olarak- 450 milyon lira yurt yatak ücreti gelir tahmininde bulunmuşsunuz, 450 milyon lira. Yurt yatak ücreti ne olmuş, biliyor musunuz? 1 milyar 130 milyon 19 bin 548 lira olmuş. 450 milyon lira gelir tahmin edilmiş, 1 milyar lırayı geçmiş, 1 milyar 130 milyon olmuş. Nedir bu? Birdenbire mi böyle zam yapıldı?

Yani, yine, mesela, 2018’de Spor Toto, Loto payları olarak sıfır gelir tahmin edilmiş, yıl içinde 21 milyon 954 bin 802 lira olmuş, tahsilat o kadar çıkmış.

Para cezaları, diğer para cezaları sıfır olarak tahmin edilmiş, 6 milyon 85 bin liraya çıkmış.

Hane halklarından 510 milyon liralık bir tahmin yapılmış, 2 milyar 24 bin 960 liraya çıkmış.

Neden bu bütçe tahminleri anormal oluyor? Bir garabet var burada, çözemedim. Yani daha sonraki tahminlerde mi bu şekilde oluyor?

Ne kadar gelirimiz var? Mesela, kira gelirimiz 1 milyarı aşmış, aynı yıl içerisinde kira giderimiz ne kadar?

Mesela, borç vermeniz -bunlar krediler, borç verme dediğiniz kredileriniz- kredileriniz bütçe ödenğinde 7 milyar 209 konmuş, 6 milyar 373 harcama yapılmış. Aslında, daha fazla ihtiyaç varmış, mesela, bu da kullanılabilirmiş. Neden kullanılmamış, anlayamadım.

Hane halkına yapılan transferler var, 3 milyar 788 milyon ödeneği; 3 milyar 430 milyon 964 bir küsur lira da harcama var hane halkına yapılan transferlerden. Bununla ilgili cevap verebilirse arkadaşlar, memnun olurum.

Bir de sermaye giderlerimiz var, mamul mal alımı, vesaire var, 1 milyar 524 milyon tahmin var; 1 milyar 177 milyon bütçe gideri var, harcama yapılmış.

Sayın Bakan, rakamları buradan, kesin mizandan, geçici mizanlarınızdan tespit etmek mümkün değil, onun haricinde bazı tespitlerimiz var, Sayıştay raporlarına da bakıyorum. Oralarda yaptığım bazı tespitlerle beraber birleştirdim, mesela, kiralara; ödediğiniz kiralara 728 milyon liraya ulaşmış, 728 milyon 2018’de. Taahhüt kiralama giderleri 2 milyon küsur. Müşavir firma, kişilere ödemeler 389 milyon lira Sayın Bakan, müşavir firma, 389 milyon lira. Nedir bunlar?

Temizlik hizmet alım gideri 170 milyon lira, özel güvenlik hizmet alım gideri 145 milyon lira, haberleşme gideri 106 milyon lira, bilgiye abonelik gideri 104 milyon lira.

BAŞKAN – İnternet...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Muhakkak, tabii ki öyle olması lazım.

Bir de şöyle: 630 hesapta var, silinen alacaklardan kaynaklanan giderler 243 milyon lira. Yine, 630 hesapta gelirlerden alacaklardan silinenler de 104 milyon lira olarak gösterilmiş. Bunları sizin bilmeniz mümkün değil ama arkadaşlarımız cevap verebilirlerse, çıkarabilirlerse memnun olurum.

Bakanlığınızla ilgili Sayıştay denetim raporu güzel bir rapor. İç kontrol sisteminizin yetersiz olduğunu söylüyor Sayın Bakanım, biraz önce rakamları çıkarmaya çalıştım, gelir, gider rakamlarınızı; bunun bir sebebi de iç kontrol sisteminizin yetersiz olması. İç kontrol sisteminizi düzenlemeniz lazım, mevcut hâliyle, bu şekilde devam etmeniz mümkün değil. 15 tane bulgusu var Sayıştayın -toplam 8+7- denetim görüşünü etkileyen, etkilemeyen ve izlemeye aldıkları 30 konu var geçen yıllardan gelen. Bunun 19’unu düzeltmişsiniz, 11’ini düzeltmemişsiniz hâlâ, 11’i hâlâ devam ediyor.

Biraz önce Sayın Çelebi de bahsetti, Sayışta raporunda önemli bir eleştirisi: “Bakanlık tarafından ön protokolle kiralanen yurtlardan 39 adedinde kiraya verenlerin başvurusu üzerine aylık kira bedellerinin Üretici Fiyat Endeksi üzerinden iyileştirilmesi sonucunda 39 yurt için toplam yaklaşık yıllık 24 milyon 891 bin lira fark olduğu, on beş yıllık kiralama için gelecek yıllardaki yıllık kira artışları hariç toplam yaklaşık 373 milyon TL -küsüratı var- Bakanlığa 5018 sayılı Kanun’un saydamlık ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli şekilde kullanılması hedefleri gözetilmeden ek mali yük getirilecektir.” diyor. On beş yılda 373 milyon lira Sayıştay tarafından hesaplanan bu ek yük. Bu, mevzuata uyulmamasından kaynaklanan, ön protokol ve kira sözleşmelerinin mevzuata uygun yapılmamasından kaynaklı bir sorun, sıkıntı.

Diğerlerine de gecenin bu saatinde girmeyeyim, bunlar yazılı olarak Sayıştay raporunda var.

Bir de Spor Toto Teşkilat Başkanlığıyla ilgili Sayıştay raporundan bahsedeyim. Burada da 2 izlemeyen 1 tanesi yerine getirilmiş, 1 tanesi henüz yerine gelmemiş ama İddaa ihalesi devam ediyor hâlâ yani süresi bittiği hâlde devam ettiriliyor. Onu ne zaman yapacaksınız, bilmiyorum. Onunla ilgili bir açıklama yaparsanız memnun olurum.

Spor Toto'yla ilgili olarak "Kurumun birimlerinde yapılan iş tanımları, bu işlerin süreçleri veya iş akış şemaları bulunmamaktadır." diyor. "Kurum yönetim çalışmaları da mevcut değildir. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar unvana göre belirlenmektedir. Başkan, kurum içinde istediği kişiye yetki devrini yazılı olarak verebilmektedir." Bir kurumsallaşma söz konusu değil. Bu, iç kontrol sisteminin yetersizliğinin de bir sonucu olarak bu şekilde ortaya çıkmış. Her ikisinde de yani hem Bakanlığınızda hem de Spor Toto'da iç kontrol sisteminin daha iyileştirilmesi ve kurumsallaşma yönünde adım atılması lazım yani bir taraftan, siz koşutuyorsunuz ama geride bu tür konularda destek hizmetleriyle ilgili daha derli toplu çalışmalar yaptırmanız lazım.

Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, çok değerli bürokratlarımız, basınımızın çok değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle muhabbetle selamlıyorum. Allah sabrımızı artırsın diyorum.

Kıymetli Bakanım...

BAŞKAN – Hemşehrin gitti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, hemşehrim olduğu için pozitif ayrımcılık yapıyor bana, teşekkür ediyorum.

O zaman, normal konuşmamla devam edeyim, Bakanımız gelince düşüncelerimi ifade edeyim.

Barış Pınarı Harekâtı'ndan dolayı sporcularımızın yapmış olduğu selamlamalarından dolayı buradan sporcularımızı tebrik ediyorum, Bakanımıza ve Cumhurbaşkanımıza sahip çıktıklarından dolayı teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 2002 ile 2019'u kıyaslamayacağım ama sporda tesisleşmede geldiğimiz noktaya baktığımız zaman, hakikaten çok büyük bir aşama kaydettiğimiz ortada, rakamlara girmeyeceğim. Tesislerin sayısı arttı, altyapı yatırımlarımız arttı ve Allah'a şükür, bununla da kalmadık, ne yaptık; bu tesislerin bütün milletimizin hizmetine 7/24 açık olması için azami gayret gösteren Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanımız, daha önceki bakanlarımızın da başlatmış olduğu "Yüzme bilmeyen kalmasın." ve "10 bin pota" gibi projeleriyle hakikaten yüz binlerce çocuğumuz hem yüzmeye öğrenecek hem basket oynayacak ve takım ruhunu kazanacak, birbirleriyle kaynaşacak ve dolayısıyla da bu gençlerimiz hakikaten kötü alışkanlıklardan kurtulacaklar diye düşünüyoruz. Sporun böyle güzel bir tarafı da var.

Spor engel tanımayan değerli arkadaşlar. Futbol, sahada belki 22 kişiyle oynanıyor, basketbol, voleybol sahada belki 10 kişiyle, 12 kişiyle oynanıyor ama tribünlere baktığımız zaman, binlerce insan aynı anda, hiçbir şeyi gözetmeden, bir takımdaşlık ruhuyla takımlarını destekliyorlar. Dolayısıyla Sayın Bakanımızın bu aktiviteleri başlatmasından dolayı da kendisini tebrik ediyorum.

Gençlerimiz tabii ki geleceğimiz, gençlerimiz yarınlarımız. Onları hayata en donanımlı şekilde hazırlamanın hepimizin önceliği olması gerekiyor. Bakanımızın da bunlara çok dikkat ettiğini biliyorum. Bakanımız bir de sporun tabana yayılması, bütün vatandaşlarımızın hayatında yer alması için de büyük bir çaba sarf ediyor. Bundan dolayı da Bakanlığa tebrik ediyorum, kendilerine teşekkür ediyorum.

Amatör takımlara hem aynı yardım yapıyorsunuz hem nakdî yardım yapıyorsunuz. Amatör kulüplerin takımlarını desteklememiz lazım. Ben hemen hemen her Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinde bir şeye önem veriyorum, bugün yine tekrarlayacağım. Mahalle takımları oluyor, gayrifedere takımlar oluyor. Çocuklar orada çeşitli branşlarda spor yapmaya çalışıyorlar. Bizim de her bölgemizde beden eğitimi öğretmenleri oluyor. Beden eğitimi öğretmenlerimizi bir şekilde Millî Eğitim Bakanımızla paslaşarak bu takımların başına hoca olarak, teknik direktör olarak görevlendirme imkânımız olursa çocuklarımız daha bilinçli bir şekilde spor yaparlar ve geleceğe daha iyi hazırlanırlar diye düşünüyorum.

Evet, Sayın Bakanım, şimdi konuşmamı bir daha toparlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, siz dışarı çıkınca Uğur Bey’in motivasyonu bozuldu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yabancı değilsiniz diye şey yaptım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, pozitif ayrımcılık yaptınız. Sayın Bakanım pozitif ayrımcılık her zaman yapıyor bize, sağ olsun, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, çok güzel bir bakanlıkta Bakanlık yapıyorsunuz. Gençlik Bakanısınız, hakikaten çok mutlu, zevkli, heyecanlı bir bakanlıktır, öyle düşünüyorum ve Spor Bakanlığı yapıyorsunuz, o da çok zevkli ve güzel bir bakanlık ama bunun yanında çok zor bakanlıklar ikisi de. Gençliğin de hakikaten çok zor bir bakanlık olduğunu düşünüyorum, spor da öyle. Güzellikler ve zorlukları, ikisini bir arada çok güzel bir şekilde yürütüyorsunuz. Sizlere teşekkür ediyoruz, tebrik ediyoruz.

Sayın Bakanım, inşallah öyle bir gençlik yetiştirelim ki, öyle bir gençlik olsun ki rüzgârın estiği yöne göre eğilen bir gençlik değil veya sıvılar gibi bulunduğu kaba göre şekil alan bir gençlik değil, çelik gibi bir gençlik yetiştirelim Allah'ın izniyle. Yarınları eğer garanti altına almak istiyorsak biz Sayın Bakanım, omurgalı bir gençlik yetiştirelim inşallah.

Madem gençlik bizim geleceğimiz diyoruz -eğitim aileden başlar- aileden başlayarak, Millî Eğitim Bakanımızla paslaşarak, Millî Eğitim Bakanımızla koordineli çalışarak... Çocuklarımız gençlik noktasına gelene kadar belli bir eğitimden geçerek size geliyorlar. Bazı alışkanlıklarını kazanarak geliyorlar, belki onları değiştirmek biraz daha zor olabilir ama birlikte hareket edersek -ki ediyorsunuzdur mutlaka, bundan eminim- sizin işiniz daha kolay olur diye düşünüyorum.

Arkadaşlarımız da bahsettiler Sayın Bakanım, ara eleman sıkıntısı var yani işte, sanayiye gidiyorsunuz, gencimiz yok veya üniversiteyi bitiren gençlerimizin işsiz olduğu konuşuluyor. İnşallah bu önümüzdeki dönemde ara elemandan ziyade -ara elemanı biz artık geçtik- aranan elemanlar üzerindeki ihtiyacımızı da 4+4+4'le birlikte inşallah gideririz diye düşünüyorum.

Evet, Sayın Bakanım, bizler tesisleşmeye baktığımız zaman, birkaç tane vekil arkadaşımız “Neden yurt yapmadınız veya spor tesisi yapmadınız da 4 bin motorlu makam arabasına bindiniz?” diye cümleler kurdular hakikaten. Her zaman söylüyoruz, cumhuriyet tarihinde 2002 yılına kadar yapılanları bir tarafa koyduğumuz zaman, cumhuriyet tarihinden sonra on yedi yıllık iktidarımızda yapılanları bir tarafa koyduğumuz zaman her platformda da tartışmaya hazırım her konuda ama, sadece bir konu, iki konu değil- ve yapılanlara baktığımız zaman on yedi yılda yapılanların katbekat daha ağır basacağı kanaatindeyim.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Yapılanlara değil, satılanlara bakalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mesela yurdumuz yok dedik, yatak sayısı eksik dedik, niye yurt yapmıyoruz dedik. Hatta, çok değerli vekilim “Yüzde 21’ini ancak karşılayabiliyoruz yurt kapasitemizle.” dedi ama Sayın Bakanımızın sunumunu ben dinledim “Yüzde 70’ini karşılayabiliyoruz.” dedi.

Değerli arkadaşlar, yatak sayısına baktığımız zaman, yatak sayısını 183 binden 679 bine çıkarmışız.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – 3 milyon yatağa ihtiyaç var.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Nüfus ne kadar artmış?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Öğrenci sayısının yüzde kaç? şimdi, yüzde kaç?

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Size hiç gelen olmadı mı, yurt isteyen olmadı mı? Bize gelenleri gönderelim size.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, arkadaşlar, ihtiyacımızın 3 milyon olduğu garantidir. Sayın Bakanımız oraya oturup sunumuna başladığı zaman “Gençliğin sorunlarını ben hallettim, Kredi ve Yurtların sorunlarını ben çözdüm, sporcuların sorunlarını ben çözdüm, Spor Bakanlığı olarak tesisleşmenin hepsini bitirdim. Yarın sabah kalktığımızda ne yurt sıkıntımız var ne tesis sıkıntımız var.” gibi bir cümle kurmadı, ben duymadım öyle bir şey. Tabii ki ihtiyacımız çok olabilir ama arkadaşlar. 2002 yılına kadar -ben de 1967 doğumluyum- 183 bin yatak var, 2002’den sonra da 679 bin yatağa ulaşılmışız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Öğrenci sayısı neydi, öğrenci sayısı?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Nüfus aynı mı? Nüfus hiç artmamış mı?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sakın olun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben burada şunu söylemeyeceğim tabii: Arkadaşlar, 183 bine kadar kimler hangi makam arabasına bindi? Kaç tekerlekli arabaya bindiler? Stadyum sayılarına falan girmeyeceğim, yüzme havuzlarına falan girmeyeceğim, çok amaçlı spor tesislerine girmeyeceğim, bu sayılara girmeyeceğim.

CAVİT ARI (Antalya) – Gir, gir!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama çok Kıymetli Tekirdağ Milletvekilimiz -erken ayrıldılar- “Sayın Uğur Aydemir bir konuşma yaptı, konuyu çarptırdı.” falan dedi İbrahim Bey, arkadaşımız da dedi ki: “Ya, elektrik ile doğal gazı söylemedi.” Evet, değerli arkadaşlar, elektriği de söyledim, doğal gazı da söyledim ama yayıncı kuruluş bunu yayınlamadıysa yapacak bir şeyim yok benim.

Değerli arkadaşlar, diğer bir konu şu: Bakınız, dindar nesil yetiştirelim diyoruz ve yurtlarımızda da bir dinî eğitime önem veriliyor -Sayın Bakanımız söyledi- bir de yabancı dil eğitimine çok önem veriliyor. Veriyorsunuz, zaten sunumda da söylediniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Arapça veriliyor, Osmanlıca ve Arapça!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, dil eğitimi isteğe göre değil mi, talebe göre?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Her şey talebe göre evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimler hangi dili öğrenmek istiyorsa talep ediyorlar, her şey talebe göre.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çocukların önce bir vizyonu olacak bunu seçmek için.

CAVİT ARI (Antalya) – Muhakkak öyledir yani!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, ben burada şunu ifade etmek istiyorum: Sayın Bakanım, bu dil eğitimi Millî Eğitim Bakanlığı formatından değil de biraz daha pratiğe dönük versek yani gramerden ziyade... Yurt dışına çıktığımızda hakikaten Türkler olarak bizler dil noktasında çok büyük sıkıntı çekiyoruz. İlkokuldan başlıyoruz dil eğitimi almaya, lise bitiyor, üniversiteye devam ediyoruz ama maalesef öğrenmeden mezun oluyoruz. Hiç olmazsa kredi ve yurtlarda biraz daha pratiğe dönük dil eğitimi verirsek Sayın Bakanım, gençlerimiz hiç olmazsa 2'nci bir dil, 3'üncü bir dil, 4'üncü bir dil öğrenmiş olurlar.

Diğer bir konu, Sayın Bakanım, arkadaşlarımız konuştular, dindarlık ile hırsızlık arasında bir ilişki kurdular. “Maalesef hırsızlığı, yolsuzluğu en dindar insanların yaptığı duruma geldik.” dedi sayın vekilim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Öyle demedi zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Dindar” kelimesi ile hırsızlığı yan yana koyarak bir cümle kurmak kimseye yakışmaz. Bana da yakışmaz, kimseye de yakışmaz. O zaman “dindar” diyemeyiz buna, “hırsız” deriz, geçeriz. Değil mi arkadaşlar?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Onu söylüyoruz zaten.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – O da onu söylüyor zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Dindar görünen” dedi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Yolsuzluğu, hırsızlığı en dindar insanların yaptığı durumdayız, o dönemleri yaşıyoruz.” dedi sayın vekilimiz. Böyle bir cümle olmaz, bizim bunu kabul etme şansımız yok. Niye? Bir Müslüman olarak kabul etmiyorum ben.

Evet, “Sizin algılama modunuz kaynakları kendi menfaatlerinize kullanmaya ve yağmalamaya dayalı olarak kodlanmış.” dedi Sayın Bakanımız. Bizim kodumuz 2002’de neyse, 2001’de kurulurken hangi kodlarla kurulduysak şu anda kodlarımız gene aynı. Değerli arkadaşlar, kodlarımızda bir değişiklik yok bizim, bizim kodumuz hep aynı. 2001’deki kodlarımızla aynı devam ediyoruz Allah’a çok şükür.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Doğru, o konuda haklısınız bence de, aynı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, kaynakları kendi içimizde dağıtıyoruz, doğru. Türkiye’nin kaynağını kendi içerisinde değerlendiriyoruz. İşte, değerlendirdiğimizden dolayı bu tesisler yapılıyor zaten. Değerli arkadaşlar, eğer biz kaynakları kendi içimizde değerlendirmezsek Türkiye’yi zenginleştiremeyiz, gayrisafi millî hasılayı 3 katına çıkartamayız, kamu borç stokunu yüzde 72’den yüzde 32’lere çekemeyiz. Sayın Bakanımız ben geneli üzerinde konuştuğumda yoktu burada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 17 bin kilometre bölünmüş yol yapamazsınız değerli arkadaşlar. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, kaynaklarımız var, kaynaklarımızı 82 milyona dağıtmanın mutluluğunu ve huzurunu hep birlikte Allah’a şükür yaşıyoruz.

Sayın Bakanım, ben teşekkür konuşması için söz almıştım, üç beş dakika uzattım, kusura bakmayın.

Tekrar, bütçemizin hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyorum. Yine her zaman söylediğim gibi, her kuruluşumuzun bereketlenmesini Cenab-ı Allah’tan temenni ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçeler üzerindeki müzakereler tamamlandı, soru-cevap işlemine geçiyorum.

Sayın Kaya, buyurun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Bakanım, öncelikle geçmiş olsun.

Sanırım zaten oylanacak ama bir tek şeyi merak ediyorum. Tüm arkadaşlar konuşmalarında belirttiler, sanırım AK PARTİ milletvekili sıralarında oturan arkadaşlarımız da kabul eder, şu haciz gelen öğrencilerin sayısı tarafınızdan biliniyor mu, biliniyorsa sayısı ne kadardır, bize getireceği külfet ne kadar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILDIRIM KAYA (Ankara) – İki yöntem uygulayabiliriz: Bir, faizleri tamamen iptal edebiliriz; iki, daha önce af çıkartıldı, çok kez vergi afları, gelin, bu çocuklar için hep beraber bu işi yapalım. Bu konuda sizi zora sokan bir yan varsa, Parlamento olarak da bizim çözebileceğimiz bir kısım varsa parlamenterler olarak biz çözelim ama sizin yapacağınız bir şey varsa lütfen bu sorunu çözün.

BAŞKAN – Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) - Sayın Bakanım, Trabzon'da devam etmekte olan Akyazı Şenol Güneş Spor Kompleksi çift taraflı tribünün inşaatının profesyonel tarafının karşısına amatör taraftaki kısmın yapılması, 2. Lig, 3. Lig futbol müsabakalarının ciddi ihtiyaçları bulunmaktadır, bu yönde bir ödenek talebimiz bulunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) - Ayrıca, 2016 yılında yoğun kar yağışı sebebiyle çöken Araklı ilçe stadımızın tribününün çatısında meydana gelen çökmeler nedeniyle ciddi zararlar oluşmuştur, buranın da yeniden yapılması için talebimiz vardır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Adıgüzel...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Bakanım, 680 bin yurt kapasitesine ulaşmayı hedeflediğinizi söylediniz. 3 milyon 180 bin öğrenci var, bu aradaki farkın... Çoğu zaman bir arada arkadaşların bir evde kalma durumları var ama çoğunluğu cemaat ve tarikatlara teslim oluyor. Dahası da zaten devlet yurtlarında cemaat ve tarikatlar cirit atıyor, bununla ilgili bir önlem almayı düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Bir de bu İddaa ve şans oyunları ile ilgili bayilerin bazı sorunları var. İddaa'nın Demirören grubuna geçmesi birlikte bayilerin payları satışta yüzde 7,2'den yüzde 4,8, hatta yüzde 4,1'e, kazançlı kuponda yüzde 2'den yüzde 1'e düşürüldü. Zaten daha önceden 3.300 dolar makine teminatı ödeyen bu esnaftan şimdi de 3.050 dolar makine teminatı isteniyor. Bu kadar ekonomik sıkıntıda bu giderler artmışken bunları tekrar yükseltmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, MUÇEV Muğla ili içerisinde faaliyet gösteren spor kulüplerine maddi destek sağlamakta mıdır? Eğer destek sağlıyorsa bu desteğin miktarı ne kadardır? MUÇEV tarafından Muğla dışındaki spor kulüplerine maddi destek sağlanmakta mıdır, sağlanmışsa hangi kulüplere, ne kadar destek sağlanmıştır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, TÜRGEV’in kaç yurdu bulunmaktadır ve bunlara ne kadar destek aktarılmaktadır Bakanlığınızdan? TÜRGEV gibi kâr amacı gütmeyen kuruluşlara aktarılan desteklerin listesini bize verebilir misiniz?

Sayın Başkan, bir de size bir şey daha söyleyeyim, sabah konuşturmuyorsunuz, finalde konuşayım. Gerçekten bu konuda, yani yalnızca Sayın Bakan sabah konuşurken ve akşam konuşurken kameranın burada olması gerçekten bizi acıtıyor, onu söyleyeyim Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Milletvekilleri konuştuğu zaman olmayıp yalnızca sabah ve akşam olması konusunda bir düzenleme yapmanızı istirham ediyorum.

BAŞKAN - Bunu konuştuk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bunu bütün Komisyonumuza açıkça söylüyorum, yalnızca “Bakan konuştuğunda kamera gelir, vekil konuştuğunda kamera olmaz.” yanlış bir durum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biz bu konuyu konuştuk, karara bağladık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yanlış karar Sayın Bakan.

BAŞKAN – Yıllardan beri uygulanan yöntem de bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eskiden akşam yoktu.

BAŞKAN – Yok, yok, eskiden de vardı akşam. Eskiden yok muydu akşam?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoktu.

BAŞKAN – Evet, akşamı dâhil etmeyelim o zaman madem öyle. Hayır, var, eskiden beri var da şöyle...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, hep geriye götürüyoruz, ileriye götürelim.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Paylan “Yoktu.” dedi, şimdi Bütçe Başkanı burada, “Eskiden beri var burada.” diyor. Benim zamanımda da soru-cevap kısmında...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Akşam bakan beyin ne söylediğini kontrol eden birisi mi var, oraya birisi rapor mu gönderiyor?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sunat...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Bakan, Ulus’ta bulunan stat biliyorsunuz yıkılmıştı. Sayın Cumhurbaşkanı da buraya yeni bir stadyum yapılacağını ve konuyla itinayla ilgilendiğini ifade etmişlerdi. Şu anda yapılan bir şey yok. Ankara’da en son millî maç ne zaman oynandı, hatırlamıyorum bile.

BAŞKAN – Lütfen soruyu alalım.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Türkiye’nin başkentinde, Ankara’da millî maç yapılacak bir stadyum yok, ne düşünüyorsunuz bu konuda?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Ekrem Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, tabii, Ağrı her dönemde, özellikle uzun mesafede koşan koşucular çıkarıyor işin açıkçası, Atatürk'ü anma töreninde, 10 Kasım'da bir kızımız 2'nci oldu. Dolayısıyla bu anlamda özellikle ilimizde 2020 yılında herhangi bir uluslararası bir organizasyon düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Ali Çelebi...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yurt kapasitemiz 678.765, bu seneki başvuru sayısı, onu sormak istiyorum.

İkinci olarak federasyonlarımızın kaçında kadrolu genel sekreter çalışmaktadır, sözleşmeli ve görevlendirmeye çalışan genel sekreter sayısı kaçtır, lisanslı sporcularımızın yüzde kaçını faal sporcudur?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Sayın Uğur Aydemir'in verdiği rakamlar üzerinden soruyorum bu soruyu. 2002 yılında 182.252 yurt yatak kapasitesi var iken bugün 689.084 olarak verdiniz faaliyet raporunda. Oysaki 2002 yılında 1 milyonun biraz üzerinde öğrenci var iken bugün 7,5 milyon öğrenci var üniversitelerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani öğrenci sayısı 7 kat artmışken 3,5 katlık yatak kapasitesi artışını başarılı buluyor musunuz?

Bir diğer sorum, 2020 yılı için kredi miktarında yüzde 10 artış varken yurt ücretinde yüzde 18 bir artış öngördünüz, bütçeye de ayrıca yüzde 20 bir de vergi yükü ekleyerek bunun da üzerine aslında gelirde bir azalış, giderde artış öngördünüz. Bu artış ve azalış miktarlarını yeterli görüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, gençlik merkezlerinde yine sunumunuzda 738 gençlik liderinin görev yaptığı yazıyor. Ne yapıyor bu gençlik liderleri? Neden böyle bir tercihte bulunuluyor?

Konuşmamın sonunda da ziyaretle ilgili şeyler söylemiştiniz. Biz heyet olarak da gittiğimiz illerde... Ben il olarak hatırlayamadım, mutlaka gidiyoruz ve bizim İstanbul'da da donanım olarak, altyapı olarak en güzel konumlanmış yerler gençlik merkezleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben bir akademisyenim, veri ve bilgiye dayalı olarak konuşmayı tercih ederim. Bu konuyu da sordum ben gençlere “Neden gidiyorsunuz?” veya “Gitmeyenler neden tercih etmiyorsunuz?” veya “Vatandaş olarak ne düşünüyorsunuz bu yapılarla ilgili?” Şu bilgiyi söylüyorlar, ben buna dayanarak konuşma içerisinde de bunu belirtmeye çalıştım: Bu kadar gerçekten muazzam altyapı, işte resim, sanat, spor, beden, bunlar gerçekten bizim eğitim kurumlarımızın altyapı olarak temel sorunlu olan alanları. “Buraya bu kadar yatırım yapılırken neden bizim okullarımızda bu yatırımlar yapılmıyor?” diye bir bilgi geldiği için bunu paylaştım sizinle.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Sayın Bakan, Kütahya Stadyumu ne zaman yapılacak? İskânı olmayan binada... TÜGVA açılışında, il müdürü, Vali hangi sıfatlarla yer aldılar, haberiniz var mı? Dumlupınar’a ve Domaniç’e ne zaman konteyner kent veya gençlik kampı açılacak? Açıkta kalan 2,5 milyon üniversite öğrencisine barınma desteği vermeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kasap.

Değerli arkadaşlar, şimdi soru, görüş ve önerilere cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim ama Sayın Bakandan özellikle burada bulunan arkadaşların sorularını öncelikli olarak cevaplandırmanızı isteyeceğim. Ayrılan arkadaşların cevaplarını yazılı olarak 18/11/2019 tarihine kadar yani bir hafta sonrasına kadar bizlere de ulaştırmanızı isteyeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, konuşmalarımızdaki soruları da...

BAŞKAN – Elbette, konuşmalardaki sorular da dâhil ama burada bulunan arkadaşların soruları öncelikli olarak cevaplandırılırsa çok memnun olurum.

Buyurun Sayın Bakanım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri; gecenin bu saatinde hakikaten hem Bakanlığımıza hem de konularımıza verdiğimiz önem, hassasiyet nedeniyle, çoğu yapıcı olan katkılar nedeniyle her birinize teşekkür ediyorum.

Tabii ki Bakanlığımız alanı itibarıyla, ehemmiyeti itibarıyla hakikaten sizlerin de ifade ettiği gibi önemli bir misyonu ifa ediyor. Butür görüşleri, bu tür istişareleri Komisyon toplantısına mahsus kılmamayı ben tavsiye ediyorum. Bizim kapımız her zaman sizlerin görüşlerine, düşüncelerine, eleştirilerine açık. Bu manada, inşallah ilk fırsatta hem gençlik merkezlerimizle ilgili hem kamplarımızla ilgili hem de yurtlarımızla ilgili sizleri daha detaylı bir şekilde aydınlatmak isterim. Gerek ziyaret olabilir gerekse de sizleri Bakanlığımızda ağırlamak olabilir ama biz tamamıyla yaptıklarımızda, düşündüklerimizde, projelerimizde şeffaflığı, katılımcılığı ilke olarak benimsemiş bir anlayışı temsil ediyoruz. Bu vesileyle tüm bakış açılarına saygımız var ama bizim de yaptıklarımızı, gerçekleştirdiklerimizi sizlerin daha detaylı bilmeniz gerektiğine de inanıyorum.

Bu vesileyle bugün ortaya çıkan ana başlıklar var, malumunuz, genç işsizliği var, kadın-erkek fırsat eşitliğiyle ilgili belirtilen konular var, ithamlar var, bağımlılıkla mücadele soruları var, bunun yanında sporun tabana yayılmasıyla ilgili konular var. Spora ve gençliğe ait olmayan konular var ama ben şunu ifade etmek istiyorum: Yeni hükümet sistemiyle birlikte hakikaten ülkemiz yeni bir atılımı gerçekleştiriyor. Belki bazılarınız bunun farkında değilsiniz ama bunu yaşayan biri olarak diğer bakanlıklarımızla olan iş birliğinde ve bu iş birliğinin çok pratik bir şekilde, hızlı bir şekilde gelişmesinde biz bunu her gün yaşıyoruz.

Az önce ifade edildi, bizim konularımız aslında hayatın her alanına giren konular, ailenin konusu, eğitimin konusu, sağlığın konusu, belki adaletin konusu. Bu manada bakanlıklarımızla, başta Millî Eğitim Bakanlığımız olmak üzere, üniversitelerimiz olmak üzere, Yükseköğretim Kurulu olmak üzere, Tarım Bakanlığından Adalet Bakanlığına kadar, Kültür ve Turizm Bakanlığından Sağlık Bakanlığına kadar her bakanlıkta çalışmalarımız var. Gerek kaynakların verimli kullanımı yönünde gerekse iş birlikleri, uzun vadeli, kısa vadeli çalışmalar yönünde çok anlamlı, çok faydalı, hepinizin de çok mutlu olacağını düşündüğüm iş birlikleri var. Bunu da ülkemizin son süreçte yeni yönetim

sistemiyle tanışmasıyla orantılı olarak görüyorum. Bu çerçevede hem bu iş birliklerini inşallah sizler de yakından tanıyacaksınız hem de hep birlikte bu iş birliğinin, bu koordinasyonun meyvelerini birlikte gözlemleyeceğiz, şahit olacağız.

Ben zaman elverdiği ölçüde her birinizin sorusuna, kanaatine cevap vereceğim ama veremediğimiz cevapları da az önce ifade ettiğim gibi gerek yazılı olarak gerekse hem Bakanlığımızda hem ilgili birimlerimizde sizlere aktarmaya her zaman hazır olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Gençlik hepimizin gençliği, gençlerimizin, çocuklarımızın, yavrularımızın, hiçbirisinin üzülmesine, hiçbirisinin mutsuz olmasına tahammülümüz yok, eminim sizlerle aynı hissiyat içerisindeyiz. O yüzden biz hiçbir gencimizi bir diğerinden ayırt etmiyoruz, kimsenin de ayırt etmesine razı olmayız. Bu çerçevede gerek faaliyetlerimiz gerek yatırımlarımız noktasında herkesin fırsat eşitliği ilkesiyle tüm imkânlardan faydalanmasına gayret gösteriyoruz.

Elbette 2002-2019 kıyaslaması, aklın yolu bir yani bunu yapmakla mükellefiz çünkü eleştirileriniz bizim bunu yapmamızı gerektiriyor.

Yurtların yetersiz olduğunu ifade ediyorsunuz. Biz de ilgili süreçte 2002-2019 sürecinde ne kadar yurt yaptığımız, ne kadar yatak sayısı eklediğimizi anlatıyoruz. Yani bundan kimsenin alınmasına, gücenmesine gerek yok. Yalnız ben bu noktada yurtlarla ilgili eleştiri yapan milletvekillerimize, yatak kapasitesiyle ilgili bizleri yetersiz bulan milletvekillerimize maalesef üzücü bir örneği vereceğim. Pek çoğunuzun belki bilmediği bir konu, ODTÜ için yurt planımız vardı, ihalesini yaptık her şeyiyle birlikte ama burada yatak kapasitesinin yetersiz olduğunu iddia eden milletvekillerimiz bile bu yurda karşı çıktılar. Bunu ben açıkçası üzücü buluyorum. Ümit ediyorum yurdu gençlerimizin...

CAVİT ARI (Antalya) – Sadece o yurdu yapmakla mı çözülecekti bütün sorun Sayın Bakan?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bakınız orada 2 bine yakın öğrencimiz konaklayacak, 2 bine yakın öğrencimizi orada en modern şekilde barındıracağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ODTÜ yapsın o yurdu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bakın siz az önce bize “Daha çok yurt yapın.” diyordunuz, şimdi “ODTÜ yapsın.” diyorsunuz. Şimdi anlamadım ben Garo Bey.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Paylan...

Sayın Bakan, lütfen siz Komisyonu muhatap alın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Biz niye yapmıyoruz onu anlamıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir yurdu yapmakla mı çözülecek sorun?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – 700 bin yatak yapmışız, ODTÜ’ye mi yurt yapmayacağız?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ağaç kesmeye öğrenciler karşı çıkıyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bakınız, onların hepsinin izahı var, kavak ağaçları orası ve kavaklar zaman zaman kesiliyor. Yani bunları hepiniz biliyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama öğrenciler karşı çıkıyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ben şunu üzücü buluyorum: Burada hepimiz samimiyetimizle gecenin bu saatine kadar konuşuyoruz ancak ben buradaki yaklaşımı samimiyetle bağdaştıramadığımı ifade ediyorum. Siz görüşünüzü başka şekilde ifade edersiniz, bakınız, ODTÜ...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Bakanım “Yaparsam buraya yaparım.” anlayışı da yanlış.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yaparsam buraya değil, üniversiteyle görüştük, rektörlükle görüştük, kafaya göre biz gecekonduyu yapmıyoruz oraya. Bakınız, ODTÜ’deki öğrencilerimizin kaldığı yurtları da biliyorum ben, o yurtların ne şartlarda olduğunu da biliyorum. Bizim yurtlarımızı da görüyorsunuz, dört dörtlük, modern, tertemiz yurtlar. Ben açıkçası buradaki karşı çıkışın, bu mantığın sebebini anlamakta zorlanıyorum. Eminim bunu vicdanınıza sorduğunuzda sizler de üzüleceksiniz. Bunu bu geceye not olarak düşmek istiyorum Yıldırım Bey özellikle.

Bakın, şunu da ifade ediyorum: Bu yıl siz 3,5 milyon öğrenciden bahsediyorsunuz. Bu yıl 450 bine yakın öğrenci yurtlar için başvurdu. Bunun 300 binden fazlası yurtlara yerleşti. Yerleşmeyen öğrenciler yerine yedek öğrenciler de her geçen gün yurtlara yerleşmeye devam ediyorlar ve inşallah iki yıl içerisinde yurt talebiyle yerleşme oranlarını başa baş noktaya getireceğiz. Siz belki yanıştan döneceksiniz ona da inanıyorum, ODTÜ’yle ilgili de diğer yerlerde de. Bu memleketin her karış toprağı bu memleketin evlatlarının. Kimsenin kimseyi ötekileştirme hakkı yok. Bu manada doğusuyla batısıyla Allah’a şükür hizmetlerimizi her yere götürmenin gayreti, inancı içerisindeyiz ve kimse de bizim evlatlarımıza hizmet götürmemize mâni olamayacak. Ben bu atmosferde kimsenin de bu niyette olduğunu düşünmüyorum. Kimse bu konuları birtakım insanların emellerine alet etmesin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rıza almak çok önemli.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Rıza almak önemli tabii, gecekonduyu yapmıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öğrencilerden rıza almanız lazım.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Öğrenci yurt istiyor değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gidin orada konuşun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Konuşmaz olur muyuz ya! Öğrenciler istiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anket mi yaptınız?

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yapalım anket, öğrenciler istiyor, gelen mesajları göndereyim size Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi yapalım anket.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Öğrenciler ne mesajlar gönderiyorlar yurda karşı çıkılmasıyla ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Size mi mesaj gönderiyorlar? Hangi öğrenciler gönderiyorlar?

Ayrıştırmayalım öğrencileri.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Üniversiteleri siz ayrıştırıyorsunuz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ayrıştırma yok.

BAŞKAN – Sayın Bakan, lütfen...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Garo Bey, bizim amacımız, az önce de söyledim, tüm gençlerimize, fırsat eşitliği çerçevesinde, hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm hizmetlerimizi onların ayağına götürmek. Bizim felsefemiz bu. Gençler neredeyse biz oradayız diyoruz. Sloganımız gençlerin ayağına gitmek. O yüzden üniversitelerimize genç ofisler açıyoruz. O yüzden kampüslere açıyoruz yurtlarımızı, öğrencilerimiz yollarda -özellikle büyük şehirlerde- hem zaman kaybetmesinler hem ulaşımına para harcamasınlar diye. Ankara'yı hepiniz biliyorsunuz ama ben buradaki -özellikle tekrar altını çiziyorum- karşı çıkışa rasyonel bir aklın, vicdan sahibi bir aklın razı olacağını düşünmüyorum. Bunu da lütfen sizler bugünün size olan notu olarak kaydedin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üniversiteler özerktir, özerkliğini kabul etmeniz lazım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Üniversite razı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rektör razı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Rektör üniversiteyi temsil etmiyor mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Neyse...

Şimdi, bakınız, gençlerimizin istihdamı... (Gürültüler)

YILDIRIM KAYA (Ankara) - Sayın Bakanım, şöyle noktalayalım...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

YILDIRIM KAYA (Ankara) - Bir saniye Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ya ama böyle bir usul yok ki ya.

YILDIRIM KAYA (Ankara) - ODTÜ yolu üzerinde Vişnelik'in sağ tarafında sizin yol yapacağınız büyüklükte bir arsa var. O da ODTÜ'nün arsası. Buyurun oraya yapın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz her şeye karşısınız ya. Orada yapılan yola da karşısınız.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Yıldırım Bey, yaptığımız yer tamamen üniversitenin rızasıyla, gençlerimizin yürüyüş mesafesinde kullanabileceği, dersliğine, kütüphanesine gidebileceği bir yer. (Gürültüler) Binlerce genç falan değil.

Bakınız, şunu ifade etmek istiyorum Sayın Başkanım, müsaade ederseniz.

Gençlik, gençliğe verdiğimiz önem. Bakınız, ben İstanbul'da doğdum büyüdüm. Sayın Cumhurbaşkanımızın Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde öğrenciydim, üniversite öğrencisiydim. İlk gençlik meclisini Cumhurbaşkanımız İstanbul'da kurdu ve tamamen her farklı görüşten -ben de o gençlik meclisinde görev aldım- gencimizin içerisinde bulunduğu bir gençlik meclisinde çok farklı arkadaşlarımızla birbirimizi sevdiğimiz... Bu ülkede barış sorunu yok. Kampüsleri dolaşıyorum, liseleri dolaşıyorum, ortaokullara, ilkokullara kadar gidiyorum. Gençlerimizin arasında Allah'a şükür sorun yok. Lütfen ufak tefek şeyleri büyütmeyelim. Gençlerimizin kardeşliğine, gençlerimizin birliğine, beraberliğine hiçbir güç mani olamaz. Biz bunu görüyoruz ve bunun pekişmesi için, bunun daha yukarılara taşınması için de el birliğiyle gayret edelim. Birlik beraberlik olduktan sonra

bizim karşımızda hiçbir güç duramaz. Ben özellikle bugün mutlu oldum. Yapıcı birtakım eleştirilerden mutlu oldum. Sayın Emecan'ın, diğer arkadaşlarımızın yaklaşımları beni mutlu etti. Lütfen bu birlik beraberlik tablosunu sporda, gençlikle ilgili konularda daha yukarılara çıkarmamız lazım.

Millî takımımızı gördük. Millî takımımızın, sporcularımızın tüm branşlarda başarılarına hep birlikte şahit oluyoruz. Bu başarıları inşallah daha yukarılara taşıyacağız, bunun emareleri var. Tesisleşmemiz, spordaki atılım...

Bakınız, spordaki tabana yayılma politikası; az önce Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili protokolden bahsettim, 1.300 tane spor salonunu altı aydan beri Millî Eğitim Bakanlığımızın iş birliğiyle aktif kullanıma açtık. Gündüzleri öğrencilerimiz kullanıyor, akşam halkımız kullanıyor. Bu salonları artıracaktır. İnsanımızın mahalle bazlı, evinden yürüyerek gidebileceği büyük tesisler yerine ihtiyaç olan yerlere ufak tesisler yapacağız.

Konuşmamda, sunumumda ifade ettim, yüzmeyi yaygınlaştıracaktır. Denizleriyle, su kaynaklarıyla zengin olan bu ülkede isteyen her insanımıza yüzme öğretmeyi taahhüt ediyoruz ve bunun çalışmasını da hem bilimsel anlamda hem de pratik anlamda gerçekleştirdik.

Buna benzer, bakınız, uyuşturucu konusu, bağımlılık konusu, hepimiz hemfikiriz bağımlılıklarla mücadele etme noktasında. Bunun en önemli yöntemlerinden bir tanesi gerçekten spor. Sporu tabana yaydığımız müddetçe, sporla ilgili iş birliğini, sporla ilgili bilinci artırdığımız müddetçe inanıyorum ki bu illeti de hep birlikte yeneceğiz; bir ve beraber olarak yeneceğiz.

Yine, bizim en önem verdiğimiz konulardan bir tanesi, gençlerimizin yetenek taramasıyla uzun vadeli bir şekilde spora kazandırılması. Bununla ilgili çok güzel çalışmalarımız var Garo Bey. Spor ile eğitimin birbirine mani olması, o sorunu çözme aşamasındayız. İnşallah önümüzdeki hafta 25 tane vakıf üniversitesiyle yüzde 100 spor bursunu imzalıyoruz. Başarılı sporculara vakıf üniversitelerimiz burs verecekler. Hem üniversite eğitimlerine devam edecekler hem de devlet üniversiteleriyle ilgili çalışmalar var, özel liselerle ilgili çalışmalar var. Yani bakın, bu konularda da geçen sene size ifade ettik, aşama katediyoruz. Yeter ki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey olmadı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bir şey olmadı değil, oluyor.

Bakınız, bir sene içerisindeki sportif başarıları hep birlikte alkışladık. İnşallah bu perşembe günü İzlanda'yı da yendiğimizde Euro 2020'ye lider olarak gitme şansımız var. Sizleri maça davet ediyorum. Statlarımızı görün. Az önce söyledim, Diyarbakır stadı -siz Diyarbakır Milletvekilisiniz- en güzel statlarımızdan bir tanesi. Amacımız statlarımızı da sadece maçlarda değil, haftanın diğer günlerinde de gençlerimizle, kadınlarımızla sporun merkezi yapmak.

Bakınız, kadınlarımızın ötekileştirildiği ifade edildi; kesinlikle katılmıyorum. Gerek Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu gerek AK PARTİ'nin bugüne kadarki yaklaşımlarıyla Meclisimizdeki kadın sayısının artışını gördünüz. Gene kadın yöneticilerimiz istenen oranda olmayabilir ama geçtiğimiz yıllara göre her geçen yıl buradaki yönetici arkadaşlarımız olsun, diğer bakanlıklar olsun, eminim bu sayı artıyor ve şunu ifade etmek istiyorum: "Kadın odaklı spor stratejisi" diyoruz. Bakanlığımız kadınların spor yaptığı takdirde, "sporun öncüsü kadınlar" sloganımızla hem ailede hem toplumda spor kültürünün daha da yaygınlaşacağına, güçleneceğine olan inancımız var. Bu konuda elimizde veriler var. Bu çerçevede kadınlarımızın spora erişimlerini kolaylaştırmak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, saat yaklaşık üç. Lütfen bir on dakika içerisinde toparlarsanız.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ne çabuk Sayın Başkan. Daha sorulara geliyorum.

BAŞKAN – Ama lütfen... Yazılı olarak verebilirsiniz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Kadınlarımızın spora olan erişimini kolaylaştıracakız, bu noktada çalışmalarımız var, pek çoğuna başladık. İnşallah çok yakın gelecekte, kadınıyla erkeğiyle, genciyle yaşlısıyla spor yapan bir toplum olma noktasında çok daha güzel noktalara gelinecek. Bugün bunların emarelerini görüyoruz ama yeterli olması noktasında, spor da gençlik de çok dinamik konular, her geçen gün ihtiyaçlar hem artıyor hem dönüşüyor. Bu manada elbette dün ihtiyaç olan konulara başka ihtiyaçlar ekleniyor, o ihtiyaçlar başka şekle dönüşüyor. Bu çerçevede Bakanlığımız... Arkadaşlarım burada, çalışma arkadaşlarım, onlara müteşekkirim, sinerjiyle, el birliğiyle gece gündüz demeden çalışacağız. Tabii ki Bakanlığımız, bugüne kadarki süreç, bugüne kadar bakanlık yapan arkadaşlarım, kendilerine minnettarım. Bir tanesi burada, Sayın Osman Aşkın Bak, seyahatten gelmesine rağmen bizi yalnız bırakmadı, o anlamda kendisine müteşekkirimiz.

BAŞKAN – Son sözü ona vereceğim. Sayın Bakanım, hiç söz de talep etmedi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Müteşekkirim oluruz kendisinin sesini duymaktan.

Bu ülke için taş üstüne taş koyan, üreten, düşünen, ter döken herkese minnettarız. Bu bağlamda da gerek projelerle gerek proje destekleriyle gençlerimizin her zaman her daim yanında olacağız. Ben şimdi sorulara kısaca değinmek istiyorum.

BAŞKAN – Fakat bir şey söyleyeceğim Sayın Bakan. Sayın Paylan'ın ifade ettiği bir husus var özellikle sporun geliştirilmesi açısından; ortaokul, lise girişlerinde yani spor aktivitesinde bulunuyorsa ona ekstra bir puan verilmesi hususu. Ben çok önemsiyorum bunu. Bunun yapılması hâlinde gerçekten çocukların, gençlerin spora olan ilgisinin çok artacağını düşünüyorum. Kusura bakmayın, ben...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Sayın Başkanım, bu noktada hem Millî Eğitim Bakanımızla -kendisi de bu konuda çok duyarlı, ona da müteşekkirim- hem YÖK Başkanımız ve rektörlerimizle çok ciddi bir çalışma hâlindeyiz. Özellikle burs bu anlamda önemli bir konu. Tabii ki ek puan diğer bir konu ama ilk başta bursu hallettik gibi bir durum var. İnşallah önümüzdeki günlerde bunun tanıtımını yapacağız ve bir sonraki aşamaya da inşallah hep birlikte ulaşırız diye düşünüyoruz.

Naim Süleymanoğlu, kendisini rahmetle anıyorum, şampiyonumuzla ilgili bir tesis açtık Bursa'da, devasa bir tesis. İçerisinde havuzu var, salonları var ve bu tesise "Naim Süleymanoğlu Spor Tesisi" ismini verdik ve bahsettiğiniz anıtın açılışına da Federasyon Başkanımız katıldı. Biz sporcularımıza, değerlerimize vefayı gerçekten görev sayan bir milletiz. Az önce tarih bilinci noktasında birtakım eleştiriler oldu ama biz tarihimizle, ecdadımızla övünüyoruz, ecdadımızın başarılarını, ecdadımızın nezaketini, zarafetini gençlerimize anlatıyoruz. Bizim ecdadımız başka devletler gibi zulmüyle değil, adaletle tüm insanlığa mesaj vermiş bir ecdat. O manada gerek faaliyetlerimiz gerekse öğretilerimiz hiçbir ayırıştırma olmadan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu ecdadın içinde biz de varız.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Elbette, biz hep birlikte Türkiye'yiz, hep birlikte. Bu boş bir kavram değil, biz hep birlikte Türkiye'yiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "Biz"i iyi tanımlamak lazım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ben sizi İstanbul’dan biliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O “biz”i iyi tanımlamak lazım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Biz beraberiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çoğulcu bir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tek millet, tek millet! Onun içinde...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – O yüzden, az önce siyasi olarak ifade edildi ama bu Rabia’da hakikaten “biz” var, bu Rabia’da “biz” var. O yüzden ayrıştırma yok. Gelin, olaylara daha bütüncül bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplumun yarısı...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Şimdi, Garo Bey...

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım Sayın Bakan.

Arkadaşlar...

Sayın Bakan, lütfen yazılı olarak verin cevaplarınıza.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – İsmail Bey, Adana Milletvekilimiz...

BAŞKAN – Burada yok efendim, geçelim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Adana Milletvekilimiz ayrılmış. Adana stadını bitirmek üzereyiz, mart ayına açıyoruz, onu söyleyeyim.

Yine, Kütahya yatırımları... Sayın Milletvekilim, Kütahya’ya 2011’den beri 130 milyonluk yatırım yapmışız. Statla ilgili çalışmalarımız devam ediyor, tribünleri tamamlıyoruz altı ay içerisinde inşallah.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Hangi tribünü Sayın Bakan? Stat yok ki!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Olur mu? Stat var orada, tribünleri yıkılan stat var, onları tamamlayacağız.

Bakınız, havuzlarıyla, salonlarıyla, üniversitedeki tesisleriyle Kütahya...

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Sayın Bakanım, özür dilerim, “Orayı millet bahçesi yapacağım...”

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Ben size bunu biraz sonra takdim edeceğim.

Yine, Batmanlı 2 milletvekilimiz vardı, onlar da ayrılmışlar galiba.

BAŞKAN – Onları yazılı olarak alalım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Batman’a da 133 milyonluk yatırım yapmışız.

BAŞKAN – Yazılı alalım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Tevafuk bu, spor salonlarından basketbol kortlarına, sahalara kadar 12 milyonluk yatırımı da yarın Batman’la -ilçeleriyle, belediyesiyle, Beşir’den Sason’a kadar, Kozluk’a kadar- imzalayacağız.

Hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçeyi nasıl hazırladınız ya? Gençlerle mi hazırladınız?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bakınız, gençler bizim yoldaşımız. Gençlerle aramıza kimse giremez.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Girmesin zaten.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU –Gençlerimiz her zaman yanımızda. Gençleri düşünüyoruz, gençleri bu işlerin içine daha çok katacağız.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanımız, biz her türlü muhalefete rağmen seçme ve seçilme yaşını indiren biz değil miyiz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Meclisiniz var mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Gençlerle beraberiz hep, hep beraberiz.

BAŞKAN – Sayın Bakan, lütfen...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Tekirdağ konusu...

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Sayın Bakanım, özür dilerim...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Sizinle biraz sonra konuşalım.

Daha iki hafta önce Tekirdağ'daydım. Tekirdağ'a çok ciddi yatırımları müjdelemek istiyorum. Eminim, siz de medyadan takip etmişsinizdir Tekirdağ'la ilgili, salonlarıyla, havuzlarıyla, inşallah, bir yıl içerisinde çok farklı bir spor yapısı olan Tekirdağ'ı...

Bakınız, bizim hizmet anlayışımızda oy veren, vermeyen ayrımı yok. Sayın Cumhurbaşkanımız İstanbul'a Belediye Başkanı olduğunda ilk su isale hattını Adalar'a yaptı, bunu hatırlıyor musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elbette hatırlıyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – İşte, o yüzden bizim ötekileştirme, ayrı görme, hor görme anlayışımız yok. Biz beraberiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Adalar'da bir biz yokuz ki!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Oy alma konusundan bahsediyorum, elbette herkes var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Herkes var.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Elbette.

Antalya'yla ilgili Cavit Arı Bey'in ifadeleri, özellikle sporla ilgili...

Bakın, Sayın Vekilim, başarılarımız tesadüfi değil, lütfen buna inanalım. Gerek atletizmde gerek jimnastikte gerek diğer alanlarda arkadaşlarımızın bize yaşattıkları mutluluklar inşallah devam edecek ve her alanda zirveye oynayacağız. Sadece tek tük başarılarla gurur duymayacağız, her alanda zirveye oynayacağız. Buna inanın; eminim, buna siz de sevineceksiniz, hep birlikte sevineceğiz. Sevinçte, tasada bir olacağız. Bokstan yüzmeye kadar... Yüzmedeki kızlarımızı gördünüz, rekoru kaçırdılar kıl payı.

BAŞKAN – Sayın Bakan, son sözlerinizi alalım, yazılı olarak lütfen bize aktarın bunları.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Sayın Başkanım, az önce ifade ettiğim gibi, tüm sorulara, tüm yorumlara detaylı bir şekilde cevap vermeyi, sayın milletvekillerimizi bu konuda en detaylı bir şekilde aydınlatmayı bir vazife biliyorum. Kendileri davetlim, hepimiz davetlimizsiniz, inşallah bir gün Bakanlıkta ağırlayalım. Ama ben bugünkü

toplantıdan mutlu bir şekilde ayrılacağım çünkü vekillerimizin, fikirleri ne olursa olsun gençliğimizi, sporumuzu dert edinmeleri, bu saate kadar enerjileriyle, katkılarıyla bu konuyu ortaya koymaları beni mutlu etti.

Ben bu vesileyle Gazi Meclisimizde hizmet veren ve ahirete irtihal etmiş tüm milletvekillerimize rahmet diliyorum ve özellikle Plan ve Bütçe Komisyonunda rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu da anmadan geçemeyeceğim.

BAŞKAN – Allah rahmet eylesin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Bütçemiz hayırlara vesile olsun, gençlerimiz için, halkımız için, sporumuz için hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

Değerli arkadaşlar, şunu ifade edeyim: Gerçekten, bugün Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçesini görüşürken son derece yapıcı önerileri olan arkadaşlarımız oldu hem iktidardan hem de muhalefet tarafından, tüm partilerden. İnanın, ben de not aldım, bir sürü not aldım burada, çok güzel öneriler oldu.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Muğla'yla ilgili bir şey söyleyin Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU – Çok güzel müjdeler var Muğla'yla ilgili.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yazılı olarak bildirecek.

Ben her birinize çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten, bugün Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçesinin müzakeresinin başından bu ana kadar hiç ayrılmadı, yurt dışından gelmesine rağmen, Gençlik ve Spor eski Bakanımız bizlerle birlikte.

Son söz vekilin diyorum, Sayın Bak'a söz veriyorum.

Buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok Değerli Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, Gençlik ve Spor Bakanlığının değerli bürokratları, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz; öncelikle, çok teşekkür ediyorum.

Ben Sayın Bakanımızın çalışmalarını takip ediyorum, Bakanlığımızın çalışmalarını takip ediyorum. Geçen yıl da bütçe toplantısında yer aldım, ondan önceki bakanlarımızla da aynı şekilde bu diyalogu sürdürdük. Biz halef selef olarak konularımızı hep istişare ediyoruz. Kendisi danışıyor, soruyor, birlikte istişare ediyoruz, ortak projelerimizi devam ettiriyoruz. Bu güzel bir tablo, AK PARTİ'nin yaptığı bir tablo, başlatılan projelerin devam ettiği bir tablo.

Öncelikle, teşekkür ediyorum. Yetenek Taraması Projesi Sayın Akif Çağatay Kılıç zamanında imzalanmıştı, ben hayata geçirdim, Sayın Bakanımız da devam ettiriyor. Şu ana kadar 1,5 milyon öğrenci bu taramadan geçirildi. Bu, Türk sporunun altyapısı için çok önemli bir proje, devam ediyor.

Tesisler konusunda... Zaten uluslararası standartlarda tesislerimiz var. Bu tesislerin bir kısmı tamamlandı, stadyumların bir kısmı tamamlanmaya devam ediyor. Dünya standartlarında, UEFA standartlarının üstünde tesislerimiz var, devam ediyor.

Yüzen Okullar Projesi çok güzel bir proje, tebrik ediyorum Sayın Bakanımızı, onu da sürdürüyorlar, yenisini ekliyorlar. Yüzme bilmeyen çocuk kalmasın, öğrenci kalmasın diye illerde valiliklerle beraber öğrencileri havuzlara taşıyorlar, yüzme öğrensin diye çocuklarımız. Aileler çok mutlu bu noktada.

Özellikle, “Gençlik ve Spor Veri Tabanı” çalışması devam ediyor, o da önemli bir çalışma.

Amatör spor kulüplerine yaptıkları yardımlar devam ediyor, maddi ve aynı yardımlar devam ediyor.

Yurt yapımı, inşaatları devam ediyor.

Okul sporlarına yardımlar, projeler devam ediyor. Federasyonlarımızın altyapı çalışmaları devam ediyor.

Arkadaşlarımızın gayretli çalışmalarını takip ediyorum, destekliyorum. Yaptıkları çalışmaları izliyoruz, önerilerimizi sunuyoruz, bir araya geliyoruz.

Sayın Bakanımız sizleri davet etti, ben de gençlik merkezlerini ziyaret etmenizi, yurtları birlikte ziyaret etmemizi, oralarda gençlerle sohbet etmenizi tavsiye ederim. Ben de hem seçim bölgem olan Rize’de hem de bulunduğum yerlerde bunları sürdürüyorum.

Yurt yatırımları devam ediyor, inşaatı devam eden yurtlar var. Kapasitenin en kısa sürede, iki yıl içerisinde de başvuruları karşılayacak noktaya geleceğine ben de inanıyorum. Bu noktadaki çalışmalar devam ediyor.

Sporu bilen bir Cumhurbaşkanımız var, onun da sporu yakından takip ettiğini, gençlikle ilgili projeleri takip ettiğini görüyoruz.

Dolayısıyla, bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyoruz.

Eleştiriler için, güzel öneriler için çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkanım, gecenin bu saatinde son sözü bana verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Gençlik ve Spor Bakanlığının 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Gençlik ve Spor Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Gençlik ve Spor Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Spor Genel Müdürlüğünün kesin hesabını okutuyorum:

(Spor Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Değerli üyeler, böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 12 Kasım Salı günü saat 11.30’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 03.02